

การวิเคราะห์ทางเทคนิค

Technical Analysis

สูตรซื้อ ไชยรังสินันท์

คำนำ

หนังสือการวิเคราะห์ทางเทคนิคเล่มนี้ เป็นผลงานที่คุณสุรชัย ไชยวงศินันท์ เขียนขึ้น จากหนังสือ, วารสาร, และเอกสารต่างๆ หลายเล่ม รวมเข้ากับประสบการณ์ของคุณสุรชัยเอง ที่ใช้เครื่องมือเหล่านี้ในชีวิตการทำงานประจำวันมาเกือบ 10 ปี ต้นฉบับของหนังสือเล่มนี้ เขียนขึ้นโดยใช้เวลาว่างเท่าที่คุณสุรชัยจะพอดี ซึ่งเมื่อรวมเข้ากับเวลาที่ใช้ในการสร้างรูปกราฟต่างๆ และการจัดรูปเล่มแล้ว กว่าหนังสือเล่มนี้จะเสร็จสมบูรณ์ก็ใช้เวลากว่า 3 ปี และเป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่งที่หลังจากหนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ออกเป็นรูปเล่มได้ครั้งแรกไม่นาน คุณสุรชัยก็เสียชีวิตลงด้วยโรคมะเร็งในต่อมน้ำเหลือง

ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ คุณสุรชัยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ต้องการจะเผยแพร่ความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิคอย่างมีระบบ เพื่อให้นักลงทุนสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกวิธี โดยพยายามอธิบายถึงวิธีและแนวความคิดในการวิเคราะห์ทางเทคนิครูปแบบต่างๆ

เพื่อเป็นการสืบทอดเจตนาหมายของคุณสุรชัย ในกรณีที่จะเผยแพร่ความรู้ด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิคให้แก่สังคมในวงกว้าง บมจ. เอบีเอ็น แอนด์ ไอ. เอเชีย จึงได้นำเอกสารต้นฉบับหนังสือการวิเคราะห์ทางเทคนิคเล่มนี้ ออกเผยแพร่ในรูป Electronics เพื่อให้นักลงทุนและผู้สนใจทั่วไป ได้นำไปใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม โดยไม่ได้คิดมูลค่าใดๆ ทั้งนี้ ได้รับคำอนุญาตจากบรรยักษองคุณสุรชัยเรียบร้อยแล้ว

หนังสือเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของพี่น้อง AST ทุกๆท่าน ที่ช่วยสนับสนุนและให้กำลังใจในการจัดทำเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณวราภรณ์ วิบูลคณารักษ์ ผู้ซึ่งใช้เวลาและความอดทนอย่างมากในการตรวจสอบต้นฉบับอยู่หลายรอบ ถ้าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนดีอยู่บ้าง พอกเราเก็บข้อมูลความตื่นใจจริงของคุณสุรชัย ส่วนความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นนั้น พอกเราขออนุមัติรับฟังคำติชมจากทุกท่านเสมอ

This page is intentionally left blank

สารบัญ

คำนำ	i
สารบัญ	iii
บทที่ 1: โน้มถ่วง	1
ทฤษฎีดาว (Dow Theory)	2
ประโยชน์ของการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค	4
ข้อเสียและความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเทคนิค	5
มีอะไรในหนังสือเล่มนี้	6
บทที่ 2: หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างกราฟ	7
การสร้าง Chart	7
รูปแบบง่ายๆ กับแท่ง Bar	8
Upside Reversal (R+) และ Downside Reversal (R-)	8
Key Upside Reversal (KR+) และ Key Downside Reversal (KR-)	9
Close on High (COH) และ Close on Low (COL)	9
High to Low Close Signal (HLC) และ Low to High Close Signal (LHC)	10
3 Highs (3H+) และ 3 Lows (3L-)	10
แนวโน้ม	11
Uptrend	11
Downtrend	11
Sideways	12
เส้นแนวโน้ม	14
Uptrend Line	14
Downtrend Line	14
Sideways	15
ความชันและการตัดตัว (Slope and Retracement)	18
ช่วงเวลา	20
แนวรับและแนวต้าน	21
สังท้าย	22
บทที่ 3: รูปแบบการเปลี่ยนแนวโน้ม (Reversal Patterns)	23
หัวและไหล่ (Head & Shoulders)	23
Triple Tops และ Triple Bottoms	26

Double Tops និង Double Bottoms	28
Saucer	31
V-Shape	33
បញ្ជី 4: គ្មែរបែបព័ត៌មាន (Continuous Patterns)	35
Triangles	35
Symmetric Triangles.....	35
Ascending Triangles	36
Descending Triangles	38
Broadening Formation	39
Flags and Pennants	39
Wedge	40
Rectangle	42
Gaps	44
Common Gap	44
Breakaway Gap	45
Runaway Gap	46
Exhaustion Gap	46
សង្ឃោះ	47
បញ្ជី 5: ផែនរាង Point & Figure	49
ការសរ៍ចាប់ផែនរាង Point and Figure.....	49
គ្មែរបែបស្មុរាលីមីខ្សែនិងស្មុរាលីមីខាយ	52
លេងនៅវិនិម (Trend Line)	54
ថ្វីមាយរាជា (Price Target).....	55
Horizontal Count.....	55
Vertical Count	57
បញ្ជី 6: របៀបគោលឯកជំនួយ (Moving Averages)	59
ស្មុរាលីមីខ្សែនិងស្មុរាលីមីខាយ	59
ការឱ្យគោលឯកជំនួយទី 2 តាមរារកបកាន (Double Moving Average Crossover).....	59
គ្មែរបែបគោលឯកជំនួយទី	60
Simple Moving Average (SMA).....	60
Linear Weighted Moving Average (WMA)	61
Exponential Moving Average (EMA)	61

ระยะเวลาหรือจำนวนวันที่ใช้ในการคำนวณ Moving Average	62
กลยุทธ์	64
แนวรับ แนวต้าน	66
เส้นคู่ขนานของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Band or Channel)	66
การเคลื่อนย้ายเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ตามแนวอน (Displaced Moving Average).....	69
Price Oscillator	70
Moving Average Convergence Divergence (MACD).....	71
Parabolic Time/Price System	73
Stop and Reverse (SAR)	75
Uptrend	75
Downtrend	75
บทที่ 7: เครื่องชี้ที่เกี่ยวข้องกับราคา (Price Indicators)	77
ความเข้าใจเบื้องต้นว่าด้วย Overbought, Oversold, Convergence, และ Divergence.....	77
กฎทั่วไปในการอ่านค่า Indicators	78
Momentum และ Rate of Change	79
การอ่านค่า Momentum	80
Relative Strength Index (RSI).....	81
Relative Momentum Index (RMI)	84
Stochastic	84
William's %R	88
KST หรือ Summed Rate of Change Index	89
Directional Movement System (DMS).....	91
Plus Directional Movement (PDM), Minus Directional Movement (MDM) และ True Rate	91
PDI, MDI และ ADX	92
ซื้อเมื่อไร? ขายเมื่อไร?	94
Uptrend	95
Downtrend	95
บทที่ 8: ดัชนีวัดความแก่งในปริมาณการซื้อขาย (Volume Indicators)	97
ลักษณะทั่วไปของคุปส์และคุปทานของหุ้น	97
พฤติกรรมทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการซื้อขายกับราคา	98
On Balance Volume (OBV)	99
Chaikin Accumulation/Distribution (CHAIKIN)	100
Price & Volume Trend (PVT)	104

Volume Oscillator	105
Volume Rate of Change	106
បញ្ជី ៩: គេរឹងចិត្តភាពតាម (Market Indicators)	107
Advance-Decline Line (AD-LINE)	107
Overbought-Oversold Index (OBOS)	108
McClellan Oscillator (MO).....	109
Trading Index (TRIN) ឬ Arm's Index.....	110
Market Thrust និង Thrust Oscillators.....	111
បញ្ជី ១០: តាមលេខធមុនាថី និងការប្រឈមការី (Fibonacci Numbers and Applications) 113	
ធមុនាថីគិត 	113
តាមលេខធមុនាថី (Fibonacci Numbers)	114
គុណសមបុត្រិបានប្រកាសការប្រឈមការី.....	115
ស៊ុតសំនួរការប្រឈមការី.....	116
មាតាំការណែនាំ ឬការប្រឈមការី.....	118
ការគោរពប្រឈមការី (Fibonacci Retracement).....	119
ការវិភាគប្រឈមការី (Fibonacci Extension).....	121
តាមលេខធមុនាថី និងការប្រឈមការី.....	123
ខ្លួចរារាងកើយការី Fibonacci Retracement និង Extension	126
បញ្ជី ១១: ទក្ខវិគីតីនិងអីឡិំត (Elliot Wave Theory)	127
រូបរាងប៉ុន្មាន	127
ផុតិករណី និងការប្រឈមការី.....	129
ការរាយការណ៍	131
ការតែងតាំង	132
រូបរាងគំនិតប្រឈមការី	134
រូបរាងការប្រឈមការី និងការប្រឈមការី	134
រូបរាងកិច្ចកែង (Zigzags)	134
Flats	135
Irregulars	135
Triangles.....	136
Descending Triangle	137
Symmetrical Triangle	137
Expanding Triangle	137

រូបបញ្ជីបញ្ជីន.....	138
Double Threes.....	138
Triple Threes	138
ថ្ងៃមានយោលា (Time-Goal Days)	139
ថ្ងៃមានយាត្រាតា (Price Objectives)	140
បញ្ជី 12: ទុក្រឹក გែន (Gann's Theory)	143
Cardinal Square	143
យោលា ដៃកំណត់ការផ្សេងទិន្នន័យ	145
យោលា (Time)	145
យាត្រា (Price)	146
Geometric Angles	147
Gann ក្នុង Geometric Angles	148
Gann's 50% Retracement Rule	149
និយាម	150
ការស្នើសុំ Retracement Zone	151
ការសមសាន Percentage Retracement ក្នុង Geometric Angle Line	152
បញ្ជី 13: ទុក្រឹក គិន វគ្គឈារ (Cycles Theory)	155
ការគ្រប់គ្រងនូវការយោលាប្រព័ន្ធនៅក្នុងពេលវេលា (Time Series Decomposition)	155
ការគ្រប់គ្រងនូវការរៀបចំរៀង (Cycle Components)	156
អត្ថការរាយតាមតាមរុងរៀង វគ្គឈារ	158
Principle of Proportionality	158
Principle of Superposition	158
Principle of Resonance	159
Principle of Synchronicity	160
Principle of Harmonicity	161
ការរាយតាមតាមរុងរៀង គិន វគ្គឈារ ក្នុងរូបបញ្ជីបញ្ជីន.....	161
Head and Shoulders	161
Double Top	162
រូបបញ្ជីបញ្ជីន ប្រព័ន្ធឌីជីថាមពី (Continuous Patterns)	162
រូបបញ្ជីបញ្ជីន ប្រព័ន្ធមិនី (Elliott Wave)	164
ការវិភាគ គិន វគ្គឈារ	164
ការវិភាគ តាមរឿង និង រាយការ នាមពី (Technical Analysis)	164
ការវិភាគ តាមរឿង និង រាយការ នាមពី ការគ្រប់គ្រងនូវការយោលាប្រព័ន្ធ ក្នុងពេលវេលា (Time Series Decomposition)	165

หลักการวัดคลื่นวัฏจักรอย่างง่ายๆ	166
การวัดด้วยสายตากลางๆ เช่น กับการวัดทางสถิติ	168
การใช้วัฏจักรกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคอื่นๆ	170
คลื่นวัฏจักรกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่	171
วัฏจักรกับ Momentum	173
วัฏจักรกับ Relative Strength Index (RSI)	175
วัฏจักรกับ Stochastic	177
บทที่ 14: การวิเคราะห์แบบแผนภูมิแบบแท่งเที่ยนเบื้องต้น	
(Introduction to Japanese Candlestick Charting)	179
การเขียนกราฟแบบแท่งเที่ยน	179
เทียนตัดหัว (Bosu)	181
Doji ชื่อจุ่มจิม แต่ความสำคัญมหาศาล	181
บทที่ 15: รูปแบบการเปลี่ยนทิศทางของการวิเคราะห์แบบแท่งเที่ยน	
(Candlestick Reversal Patterns)	183
อุปราคาเต็มดวง (Engulfing Pattern)	183
เมฆครึ่มฟ้าและผ่าเส้นกลาง (Dark Cloud Cover and Piercing Line)	184
แท่งร่ม (Umbrella Lines)	185
มัคคุน (Hammer)	186
คนแขวนคอ (Hanging Man)	186
ดาวประกายพฤกษ์และดาวประจำเชิง (Morning Star and Evening Star)	187
ดาวตกและมัคคุนกลับหัว (Shooting Star and Inverted Hammer)	189
เส้นยาرامิ (Harami Lines)	190
Tweezer Top and Tweezer Bottom	191
เส้นตีตี้ (Counterattack Lines)	191
หอคอย (Tower Top and Tower Bottom)	192
อีกาสองตัว (Two Crows)	193
อีกาสามตัว (Three Crows)	193
รูปแบบ Trend Reversal อื่นๆ	194
บทที่ 16: รูปแบบต่อเนื่องในการวิเคราะห์แท่งเที่ยน (Candlestick Continuous Patterns) ..	195
หน้าต่างทาซูกิ (Tasuki Gap)	195
High-Price and Low-Price Gapping Plays	196

Gapping Side-By-Side White Lines	197
ខ្លឹនសាម លងសាម (Rising Three and Falling Three)	197
សាមពហារខាងក្រោមឱ្យខ្លាំងខ្លាំង (Three Advancing White Soldiers)	198
លេងបែងភាគខែត (Seperating Lines)	199
បញ្ជី 17: 77 ករបវនយុទ្ធឌ (77 Strategies)	201
បរចបាប្រកម្ម (References)	221

This page is intentionally left blank

ประเมิน Prelude

ท่านผู้อ่านหลายท่านคงจะเคยได้ยินคำว่าการวิเคราะห์ทางเทคนิคมาอย่างชินหู บางท่านอาจจะเคยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคมาบ้าง บางท่านอาจจะใช้เป็นเครื่องมือหางานในการตัดสินใจซื้อขายหุ้นอยู่ทุกวัน แต่ถ้าถามว่าการวิเคราะห์ทางเทคนิคคืออะไร มีจุดกำเนิดขึ้นมาจากแนวความคิดอะไร และมีความสำคัญอย่างไร บางที่อาจจะต้องคิดกันนานหน่อย เพราะเราใช้เครื่องมือเหล่านี้กันจนกลายเป็นความเคยชินมากกว่าที่จะค้นหาคำตอบพื้นฐานเหล่านี้

การวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมของหุ้น โดยอาศัยรูปกราฟเพื่อจุดประสงค์ในการคาดการณ์แนวโน้มของราคาในอนาคต นักวิเคราะห์ทางเทคนิค จะศึกษาพฤติกรรมของหุ้นจากราคาและปริมาณการซื้อขาย (หรือมูลค่าการซื้อขาย) ซึ่งถือได้ว่า เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ สำหรับการวิเคราะห์ทางเทคนิค

อย่างไรก็ตาม กระบวนการนี้ในการวิเคราะห์ทางเทคนิคนี้ ใช่ว่าอยู่ดีๆจะบัญญัติขึ้นโดยไม่มีหลักการ แต่แท้จริงแล้ว มันมีแนวคิดหรือความเชื่อที่การวิเคราะห์นี้ถูกอิงอยู่ 3 ประการคือ

1. พฤติกรรมของราคาหุ้นที่แสดงออกมานั้น ได้ดูดซับเหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นเอาไว้แล้ว นั่นหมายความว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ ย่อมส่งผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานในหุ้น ซึ่งมีผลต่อราคา เนื่องจากราคากลางกำหนดขึ้นจาก อุปสงค์และอุปทานของหุ้น เพราะฉะนั้น ถ้าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นไปในเชิงบวก ย่อมทำให้เกิดอุปสงค์มากกว่าอุปทาน หรือพูดง่ายๆว่า แรงซื้อมากกว่าแรงขาย ก็จะส่งผลให้ราคามีการปรับตัวสูงขึ้น ในทางกลับกัน หากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นไปในเชิงลบ ย่อมทำให้เกิดอุปทานมากกว่าอุปสงค์ (แรงขายมากกว่าแรงซื้อ) ก็จะส่งผลให้ราคามีการปรับตัวลง

อย่างไรก็ดี จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ข้อมูลสำคัญที่นักวิเคราะห์ทางด้านเทคนิคใช้ในการวิเคราะห์ จะพุ่งเป้าไปที่ราคากลางและปริมาณการซื้อขาย จึงดูเหมือนว่า นักวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค ร่วมขอบเขตของการศึกษา แบบการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) โดยจะต้องไปศึกษาที่ข้อมูลของผลกระทบโดย และให้ความสนใจกับสาเหตุน้อยมาก เช่น ถ้าราคายังคงตัวสูงขึ้น จะหมายถึง การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆค่อนข้างเป็นไปในเชิงบวก แต่ถ้าหากว่าราคามีการปรับตัวลง ก็หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆจะค่อนไปในทิศทางเชิงลบ ในขณะที่การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน จะเป็นการเจาะลึกลงในสาเหตุที่เป็นแรงผลักดันต่ออุปสงค์และอุปทานที่เกิดขึ้น แต่ทั้ง 2 วิธีต่างก็มุ่งเข้าไปไข่ปัญหาในเรื่องทิศทางของราคาหุ้นที่ควรจะเป็นเหมือนๆกัน ดังนั้น เมื่อท่านผู้อ่านทราบถึงแนวคิดนี้แล้ว หากมีคุณมองว่า การวิเคราะห์ทางด้านเทคนิคเชื่อถือไม่ได้ท่านก็อย่าไปงงใจแล่นเลยครับ เพราะเขาอาจจะไม่ทราบแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังก็เป็นได้

2. ราคากำจดยังคงเคลื่อนไหวไปตามแนวโน้มเดิม จบกระทั้งแนวโน้มเดิมคงจริงๆ ข้อความข้างต้นมีความสมบูรณ์ในตัวเองอยู่แล้ว แต่เพื่อให้ผู้อ่านบางท่าน ที่ยังไม่ทราบความหมายของแนวโน้ม มีความกระจ่างในข้อ 2 นี้มากขึ้น อย่างจะให้ผู้อ่านนึกจะว่า ท่านได้ยินลูกปิงปองขึ้นในไปในอากาศ (โดยที่ลูกปิงปองถือว่าเป็นราคาหุ้นก็แล้วกัน) จะเห็นได้ว่า ลูกปิงปองนั้นจะเคลื่อนตัวขึ้นไปเรื่อยๆ ตามทิศทางการโยนและแรงส่ง (โยน) ตอนแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไป แรงส่งจะค่อยๆ แปรร่วง (ด้วยเหตุผลอะไรก็แล้วแต่) การเคลื่อนตัวของลูกปิงปองนั้น จะเริ่มช้าลงเรื่อยๆ จนกระทั้งแรงส่งนั้นมลดลง ลูกปิงปองก็จะว่างหล่นลงมา ซึ่งสภาพการเคลื่อนตัวของลูกปิงปอง นับตั้งแต่โยนถึงก่อนที่จะหล่นลงมา จะอยู่ในทิศทางหรือแนวโน้มขึ้น และจะเริ่มเปลี่ยนทิศทางมาเป็นขาลง (ตอนลูกปิงปองเริ่มตกลง) หลังจากที่แนวโน้มขาขึ้นหมดลงแล้ว

3. รูปแบบหรือพฤติกรรมของหุ้นที่เกิดขึ้นในอดีต สามารถที่จะนำมาใช้ได้ในปัจจุบันและอนาคต หรือที่บางท่านอาจเรียกว่า "ประวัติศาสตร์ข้อมูลรายตัวมันเอง" เนื่องจากการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิคของผู้บุนนาคและปริมาณการซื้อขาย (Volume) ซึ่งเป็นตัวสะท้อนผลสุทธิของแหล่งข้อมูล (information set) ในการคาดการณ์ ซึ่งราคาและปริมาณการซื้อขายนี้ เป็นตัวบ่งบอกจิตวิทยา ในแง่ของความกล้า หรือความกลัว ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าบุคคลสมัยใด บรรดาความทั้งหลายข้างต้น ก็ไม่เคยเปลี่ยน ดังนั้น รูปแบบที่เกิดขึ้นในอดีต (ที่สะท้อนจิตวิทยาในช่วงเวลาหนึ่ง) จึงยังคงสามารถที่จะนำมาใช้ได้ในปัจจุบัน รวมถึงการให้เงื่อนไข หรือความน่าจะเป็นสำหรับทิศทางการเคลื่อนไหวของหุ้นที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ทั้ง 3 ข้อข้างต้นนั้น ถือได้ว่า เป็นแนวคิดหรือความเชื่อมูลฐานที่เป็นจุดกำเนิดของการวิเคราะห์ทางเทคนิค ดังนั้น บางครั้ง เมื่อท่านผู้อ่านได้เข้าไปในส่วนของหลักการวิเคราะห์ ขอให้ท่านผู้อ่านทราบว่า หลักการเหล่านั้นมีแนวคิดเหล่านี้อยู่เบื้องหลัง อย่างไรก็ตาม ท่านผู้อ่านเพียงรู้ไว้ว่า โดยตัวของกราฟเองนั้น ไม่ได้เป็นสาเหตุที่ทำให้ราคาหุ้นมีการปรับตัวสูงขึ้น หรือลดลง เพรากราฟนั้น เป็นเพียงสิ่งที่พิมพ์บนกระดาษแผ่นหนึ่งเท่านั้น แต่ด้วยการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิคที่ท่านจะได้อ่านต่อไป ทำให้ท่านมีเครื่องไม้เครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งจะเป็นการดึงเอาสิ่งที่ราคาหุ้นอยากจะบอกนั้นออกมา ว่า ราคาหุ้นนั้นจะเคลื่อนตัวไปในทิศทางใด หรือสมควรแก่เวลาแล้วที่จะมีการเปลี่ยนแนวโน้มเกิดขึ้น

ทฤษฎีดาว (Dow Theory)

หลังจากที่ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงแนวคิดหรือความเชื่อ ที่เป็นจุดกำเนิดของการวิเคราะห์ทางเทคนิคแล้ว ตอนนี้อยากให้ท่านผู้อ่าน ลองมาทำความเข้าใจกับทฤษฎีทางเทคนิคบุกเบิก ที่มีชื่อว่า Dow Theory ก่อนที่จะเข้าไปสู่กระบวนการยุทธ์ใน การวิเคราะห์ที่อยู่ในบทต่อไป ซึ่งมีสาระสำคัญที่ปรากฏในทฤษฎีนี้ ดังต่อไปนี้

1. ภาพโดยรวมของตลาด ได้คุณชับเหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นเอาไว้แล้ว ท่านผู้อ่านอาจจะสงสัยว่ามันคล้ายกับแนวคิดเบื้องต้นที่เคยกล่าวไว้ ก็ขอตอบว่าใช่ครับ! แต่มีข้อแตกต่างอยู่นิดหนึ่งตรงที่ในกรณีนี้ จะพูดถึงภาพโดยรวมมากกว่าที่จะเป็นหุ้นตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น

2. แนวโน้มขาขึ้น (uptrend) จะต้องมีลักษณะดังนี้ คือ จุดยอดและจุดก้นบึงที่เกิดขึ้นจะต้องอยู่สูงกว่าจุดยอดและจุดก้นบึงอันก่อนหน้า ในขณะที่แนวโน้มขالง จุดยอดและจุดก้นบึงที่เกิดขึ้น จะต้องอยู่ต่ำกว่าจุดยอดและจุดก้นบึงที่อยู่ก่อนหน้า ซึ่งหลักการนี้เองที่เป็นที่มาของนิยามแนวโน้ม (trend) ที่จะได้กล่าวในบทถัดไป

นอกจากนี้ Dow ยังได้แบ่งระยะเวลาของแนวโน้มออกเป็น 3 ช่วง คือ primary, secondary และ minor ซึ่งตัวเข้าได้เปรียบระยะเวลาทั้ง 3 ส่วนข้างต้นกับคลื่นในทะเล ว่าเหมือนเป็นกระแสน้ำ (tide), คลื่น (waves) และ พองคลื่น (ripples) ตามลำดับ

ช่วง primary จะกินระยะเวลามากกว่า 1 ปีขึ้นไป ในขณะที่ช่วง secondary จะกินระยะเวลา 3 สัปดาห์ถึง 3 เดือน ช่วง secondary นี้ ถือได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาในการปรับตัว (correction) ใน primary trend ตัวอย่างเช่น ถ้าแนวโน้มเดิมในช่วง primary เป็นขาขึ้น การปรับตัวใน secondary ก็จะเป็นขาลง หรือหากแนวโน้มเดิมในช่วง primary เป็นขาลง การปรับตัวใน secondary ก็จะเป็นขาขึ้น ซึ่งวากันว่า โดยปกติการปรับตัวจะมีระยะ 1/3 หรือ 2/3 ของแนวโน้มเดิม ก่อนที่จะเริ่มวงตัวกลับเข้าสู่แนวโน้มเดิม (primary) แต่บ่อยครั้งมักจะเกิดขึ้นระดับ 50% ส่วนช่วง minor จะกินระยะเวลาสั้นกว่า 3 สัปดาห์ จึงถือว่าช่วง minor นี้เป็นเพียงแค่การแกว่งตัวของราคาที่เกิดขึ้นเท่านั้น

3. หากพิจารณาพฤติกรรมการลงทุนในแนวโน้มสำคัญนี้ๆ เช่น แนวโน้มขาขึ้น จะมีอยู่ 3 จังหวะ คือ

- จังหวะแรก เป็นจังหวะที่นักลงทุนที่เล็งเห็นการณ์ใกล้ เข้ามาซ่อนซื้อหุ้น เพราะเห็นว่า ขาวคราวเชิงลบได้ถูกดูดซับไปหมดแล้วในตลาด และมีโอกาสที่ขาวสารเชิงบวกจะค่อยๆ ปรากฏออกมานะ ซึ่งจังหวะนี้เรียกว่า ช่วงเก็บของ (accumulation phase)

- จังหวะที่สอง เป็นจังหวะที่ผู้ลงทุน ที่เน้นการลงทุนตามแนวโน้มตลาด เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในตลาด โดยมีแรงหนุนจากข้อมูลขาวสารทางธุรกิจเชิงบวก ที่ปรากฏชัดมากขึ้น ผลให้ราคาโดยรวมมีการปรับตัวสูงขึ้น

- จังหวะที่สาม เป็นจังหวะที่มีผู้เล่นอยู่ในตลาดมากยิ่งขึ้น ขาวสารเชิงบวกจะหลังไหลกันออกมามากมาย การเก็บกำไรมีมากขึ้น ซึ่งสภาพที่เกิดขึ้นนี้ ถือได้ว่าเป็นการบอกให้นักลงทุนที่เคยเล็งการณ์ใกล้จากในจังหวะแรก ควรเริ่มทยอยทำกำไรออกไป ก่อนที่จะมีแรงขายปรากฏออกมานะ ซึ่งจังหวะนี้เรียกว่าช่วงระบายนายของ (distribution phase)

4. นัยสำคัญของแนวโน้ม ควรที่จะยืนยันซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ในยุคของ Dow นั้นมีค่าเฉลี่ยที่ใช้เป็นตัววัดหรือดูภาพรวมอยู่ 2 ค่า คือ industrial average และ rail average ซึ่งเข้าเห็นว่า สัญญาณการปรับตัวสูงขึ้นหรือปรับตัวลงของตลาด จะไม่มีนัยสำคัญ หาก industrial และ rail averages ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงจุดนี้เองเป็นจุดแตกต่างระหว่าง Dow Theory และ Elliott Wave Theory (ซึ่งจะได้กล่าวถึงในบทหลังๆ) เพราะ Elliott wave ไม่มีการพูดถึงการยืนยันทิศทางด้วยค่าเฉลี่ยอีกค่าหนึ่ง

5. ปริมาณการซื้อขาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการยืนยันแนวโน้ม ตัวอย่างเช่น หากแนวโน้มของราคาเป็นขาขึ้น (uptrend) ปริมาณการซื้อขายควรจะเพิ่มขึ้นตาม ขณะที่ราคาขยับตัวขึ้น และปริมาณการซื้อขาย ควรจะน้อยลง หากราคามีการปรับตัวลง สภาพที่เกิดขึ้นนี้ จึงถือว่าแนวโน้มของราคายังคงเป็นขาขึ้นอยู่

ในทางกลับกัน หากแนวโน้มของราคาเป็นขาลง (downtrend) ปริมาณการซื้อขายจะเพิ่มขึ้น ตอนที่ราคาเมื่อการปรับตัวลง และปริมาณการซื้อขายควรจะน้อยลง ขณะที่ราคามีการดีดตัวขึ้น สภาพที่เกิดขึ้นเช่นนี้ จึงถือว่า แนวโน้มของราคายังคงเป็นขาลงอยู่

อย่างไรก็ตาม ปริมาณการซื้อขาย เป็นเพียงแค่ปัจจัยที่ใช้ประกอบการพิจารณา แต่สิ่งที่จะใช้เป็นตัวให้สัญญาณ ยังคงอยู่กับราคา (โดยเฉพาะราคากิตติ)

6. แนวโน้มจะยังคงถูกเชื่อว่ามีอยู่ จนจนกระทั่งมีสัญญาณการเปลี่ยนแนวโน้มเกิดขึ้น หลักการนี้เป็นหลักพื้นฐานอีกประการของการวิเคราะห์ทางเทคนิค ที่ยังคงใช้กันอยู่ทุกวันนี้ ซึ่งนำไปสู่การศึกษาเรื่อง แนวรับแนวต้าน รูปแบบของราคา ตลอดจนเครื่องมือในการวิเคราะห์อีกมากมาย ในการบอกถึงโอกาสในการเปลี่ยนแนวโน้ม

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค

มาถึงตรงจุดนี้ ผู้เขียนอยากรีบให้เห็นถึง ประโยชน์ของการวิเคราะห์ทางด้านเทคนิค ซึ่งหลายต่อหลายคนมีความคิดเห็น แคล้ว ต้องการรู้ไว้เพื่อว่าจะได้เข้าไปเล่นหุ้น ให้ได้กำไรมากๆ เท่านั้น ซึ่งแท้จริงแล้ว ไม่ใช่แค่นั้น เพราะประโยชน์ที่ถูกต้องนั้น จะเป็นดังข้างล่างนี้ต่างหากล่ะครับ!

1. มีความยืดหยุ่นในการใช้สูง หมายความว่า สามารถที่จะใช้ได้กับตลาดการเงินต่างๆ ไม่จำกัดเฉพาะตลาดหุ้นเท่านั้น ก่าว่าวคือ สามารถใช้ได้กับทั้ง ตลาดเงินระหว่างประเทศ, อัตราดอกเบี้ย, ทองคำ ฯลฯ เมื่อเทียบกับการวิเคราะห์ทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ที่อาจจะไม่ง่ายนักที่จะนำวิธีการศึกษาในตลาดหนึ่งไปใช้กับอีกตลาดหนึ่งได้แบบสำเร็จfully ลงตัว นอกจากนี้ การวิเคราะห์ทางเทคนิค ยังสามารถปรับตัวเอง ให้ใช้ได้ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน อย่างเช่น ระยะสั้น หรือระยะยาว เป็นต้น

2. การย่นขอบเขตและระยะเวลาในการศึกษาลง เมื่อมีข้อจำกัดหรือค่าเสียโอกาสทางด้านเวลา เพราะจากที่กล่าวมาในตอนต้น จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ทางเทคนิคนั้น มุ่งเจาะเข้าไปที่ผลสุทธิของสาเหตุมากกว่าที่จะลงไปเจาะลึกถึงตัวสาเหตุเอง เมื่อเทียบกับการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่ต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างมาก ในการล้วงลึกถึงสาเหตุเหล่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ทันการในบางโอกาส เพราะเวลาไม่เคยหยุดค่อยๆ ใคร

3. การขยายตัวขึ้นของราคางานคั่ง เกิดขึ้นก่อนที่นักวิเคราะห์ทางด้านปัจจัยพื้นฐานจะค้นพบสาเหตุที่แท้จริง เพราะตลาดทุกวันนี้มีความเป็นสากลมากขึ้น (international) แนะนำมันย่อมมีสาเหตุมามากมายหลากหลายประการ ที่ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวของราคา แม้ว่าหุ้นจะมีความต้องการที่สูงมาก แต่ก็ต้องมีสาเหตุที่แท้จริงของรายได้ของราคา แต่ราคาอาจจะถูกกระทบด้วยปัจจัยอันอื่น เช่น นโยบายทางการเงิน ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ฯลฯ ซึ่งสามารถคาดเดาได้ ซึ่งสำหรับนักค้าเงิน หรือนักค้าหุ้น บางครั้งไม่อาจรู้จนทราบสาเหตุที่แท้จริงได้ เพราะอาจจะเสียเปรียบในเชิงแข่งขันกับนักค้าเงิน หรือนักค้าหุ้นรายอื่น

4. การวิเคราะห์ทางเทคนิค เป็นการร่นระยะเวลาในการวิเคราะห์ลง ทำให้เราสามารถวิเคราะห์ตลาดได้จำนวนมากกว่า ในขณะที่นักวิเคราะห์ทางปัจจัยพื้นฐานอาจจะต้องจำกัดตัวให้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลุ่มธุรกิจใดธุรกิจนั่น เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาที่มีจำกัด ในขณะที่ปริมาณของข้อมูลมีมาก ผลที่ตามมาก็คือ การวิเคราะห์ทางเทคนิคสามารถช่วยให้เราดูการเคลื่อนไหวของราคาในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น พัฒนาภาพโดยรวมอย่างกว้างๆ ได้ง่ายกว่า

5. ให้จังหวะในการเข้าออกตลาด(หุ้น) กล่าวคือ สัญญาณทางเทคนิคจะเป็นตัวบอกว่าสมควรแก่เวลาหรือยัง? ที่จะเข้าไปซื้อขายหุ้นในตลาด หรือยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ในตลาดในช่วงนี้

ข้อเสียและความเข้าใจผิด ๆ บางประการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเทคนิค

แน่นอนครับ มีข้อดีก็ต้องมีข้อเสีย ไม่มีอะไรสมบูรณ์ไปเสียหมดทุกอย่าง ถึงตอนนี้ อยากให้ท่านผู้อ่านรับฟังข้อเสียของการวิเคราะห์ทางเทคนิคบ้าง และอยากรทำความเข้าใจบางอย่างที่หลาย ๆ คนเข้าใจผิดๆ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเทคนิค

1. แม้ว่าการวิเคราะห์ทางเทคนิคจะช่วยจำกัดขอบเขตและร่นระยะเวลาในการวิเคราะห์ได้ แต่การพิจารณาแต่เพียงผลสรุปสุดท้ายของเหตุการณ์ ก็อาจจะทำให้การวิเคราะห์นั้นไม่มีความลึกเพียงพอ และอาจจะตกเป็นเหยื่อของการปั่นหุ้นได้ ซึ่งอันที่จริงแล้วสามารถแก้ไขได้ bằngด้วยการตั้ง stop เอาไว้ล่วงหน้า และใจจะต้องแข็งพอที่จะเนื่องเนื้อร้ายทึ้งได้เวลาที่เกิดปัญหา เพราะในช่วงที่ตลาดหวือหัวมาก การเคลื่อนไหวของราคาที่เป็นไปในทิศทางที่เราไม่ได้คาดคิดมา ก่อนก็จะรุนแรงมาก ซึ่งหมายความว่าจำนวนเนื้อร้ายที่จะต้องเสียก็จะขึ้นตามไปด้วย

2. การใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิค โดยไม่รู้ซึ่งถึงแนวความคิดเบื้องหลังของเทคนิคต่างๆ ก็สามารถก่อให้เกิดอันตรายได้มากพอสมควร เช่น การใช้เครื่องมือประเภทตามแนวโน้ม (trend following system) ในตลาดที่มีการเคลื่อนไหวแบบไม่แน่นอน (sideway) จะมีผลแต่ทำให้เราเข้าๆออกๆ โดยที่กำไรมากจะแทบไม่มี หรือมีก็แทบจะไม่พอค่าใบแรกเกอร์ (อยู่เฉยๆดีกว่า) ดังนั้น ถ้ารักจะเป็นนักวิเคราะห์ทางเทคนิค ก็ควรจะตั้งใจถึงแนวความคิดของเครื่องมือที่จะนำมาใช้ให้ได้เสียก่อน และนำมาประเมินประสานให้เข้ากับทิศทางการเคลื่อนไหวของตลาด

3. นักลงทุนบางท่านเข้าใจว่า เมื่อวิเคราะห์ทางเทคนิคแล้วจะสามารถซื้อได้ที่ราคาต่ำสุด และขายได้ที่ราคาสูงสุด ซึ่งในโลกของความเป็นจริงแล้ว ไม่มีเครื่องมือหรือเทคนิคไหนในโลกนี้สามารถจะทำได้ อันที่จริงแล้ว เครื่องมือทางเทคนิคเพียงแค่บอกว่าช่วงไหนควรเข้าตลาด และช่วงไหนควรจะออกจากตลาด หรือช่วงไหนที่เป็นการยืนยันว่าแนวโน้มเดิมได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว และกว่าจะมีการยืนยันว่าเป็นการเปลี่ยนแนวโน้มจริง รายการจะเลยจุดต่ำสุดหรือสูงสุดไปแล้ว แต่ก็สามารถลดความเสี่ยงเนื่องจากการเข้าออก ผิดๆๆๆฯได้ อย่างไรก็ได้ การวิเคราะห์ทางเทคนิคไม่เคยยืนยันว่าคุณจะได้กำไรสูงสุด (ยกเว้นแต่ฟลัชชิริจฯ)

นอกจากนี้ สัญญาณของการวิเคราะห์ทางเทคนิค ก็ไม่จำเป็นจะต้องถูกเสมอไป การที่เรามีปีนกด ไม่ได้หมายความว่าจะต้องยิงถูกเป้าเสมอไป เพียงแต่โอกาสถูกเป้ามันตีขึ้นเท่านั้น ไม่มีเครื่องมืออะไรที่สำเร็จรูปสมบูรณ์ร้อยเปอร์เซนต์ (แม้จะมีแบบสำเร็จรูปข่ายก็เหมือนกัน) ผู้ใช้เครื่องมือทางเทคนิคจะต้องมีวินัยที่ดี ในการที่จะยอมรับเมื่อการวิเคราะห์ให้ผลผิดพลาด และเตรียมตัวเพื่อสถานการณ์แบบนี้เอาไว้ ด้วยการตั้ง stop เอาไว้เลย คือถ้าถึงจุดนี้จะยอมรับตัวเองว่าผิด และตัดใจขายทิ้ง (หรือขึ้นกลับ แล้วแต่กรณี)

มีอะไรในหนังสือเล่มนี้

ในหนังสือเล่มนี้ เรายกพูดถึงเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคต่างๆ ที่เป็นที่นิยมใช้กัน โดยพยากรณ์ที่จะให้ครอบคลุมเครื่องมือให้มากที่สุด เท่าที่ปัญญาและเวลาของผู้เขียนจะสามารถทำได้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ภาคใหญ่ๆ

ภาคแรก เป็นการปูพื้นฐานของการวิเคราะห์ทางเทคนิคประเภท Trendline Charting Technique ซึ่งเป็นแบบดั้งเดิมที่นิยมใช้กันมาช้านาน และเป็นรูปแบบพื้นฐาน ที่กล้ายเป็นต้นแบบของการวิเคราะห์ทางเทคนิคหลังๆ โดยในบทที่ 2 จะเป็นการอธิบายถึงวิธีการเขียน Chart ทางเทคนิค รูปแบบของ Bar Chart อย่างง่าย ที่ใช้แท่ง Bar เพียงไม่กี่รัน ตลอดจนการทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวโน้ม ในบทที่ 3 จะเป็นการอธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบต่างๆของการเปลี่ยนแนวโน้ม (Reversal Patterns) บทที่ 4 จะเป็นเรื่องของรูปแบบต่อเนื่อง (Continuous Patterns) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ตลาดหยุดพักตัวข้ามคราว ก่อนที่จะเดินต่อไปในทิศทางเดิม และบทที่ 5 เป็นการวิเคราะห์แผนภูมิแบบ Point and Figure

ภาคที่สอง จะพูดถึงดัชนีเครื่องชี้ (Indicators) แบบต่างๆ และเครื่องมือทางเทคนิคหลังๆ โดยเริ่มจากบทที่ 6 ซึ่งเป็นการปูพื้นเกี่ยวกับระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นแบบที่แตกตัวออกเป็นเครื่องชี้แบบต่างๆ และสามารถนำไปใช้คู่กับเครื่องชี้ต่างๆได้มากมาย บทที่ 7 จะพูดถึงเครื่องชี้ที่เกี่ยวข้องกับราคา (Price Indicators) บทที่ 8 เป็นเรื่องของเครื่องชี้ที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการซื้อขาย (Volume Indicators) และบทที่ 9 จะพูดถึง Market Indicators ซึ่งเป็นเครื่องชี้ที่ใช้ประกอบการมองภาพตลาดโดยรวม

ภาคที่สาม จะเป็นเรื่องของทฤษฎีลีนและวัฏจักร โดยในบทที่ 10 เป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเลขของพินาชี ซึ่งเป็นที่มาของสัดส่วนทองคำ (Golden Ratio) ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในเรื่องของการดีดตัว (Retracement) และมีความสอดคล้องอย่างใกล้ชิดกับทฤษฎีลีนของอีลียต (Elliot Wave Theory) ซึ่งเป็นหัวข้อถัดไปที่เราจะพูดถึงในบทที่ 11 ส่วนบทที่ 12 จะพูดถึงแนวความคิดและการประยุกต์ใช้ของทฤษฎี Gantt และบทที่ 13 จะเป็นเรื่องการวัดวัฏจักร (Cycles) และการประยุกต์ใช้วัฏจักรกับเครื่องมือทางเทคนิคอื่นๆ

ภาคที่สี่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์แผนภูมิแท่งเทียนแบบญี่ปุ่น ซึ่งแม้จะเกิดขึ้นมา晚านแล้ว แต่เพิ่งจะเป็นที่นิยมกันในโลกตะวันตก เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาเท่านั้นเอง โดยบทที่ 14 จะเกี่ยวนำถึงวิธีการเขียนแผนภูมิแบบแท่งเทียนและความหมายของกราฟอ่านแท่งเทียนอย่างง่าย บทที่ 15 อธิบายถึงรูปแบบการเปลี่ยนแนวโน้ม (Trend Reversal) ในแผนภูมิแบบแท่งเทียน และบทที่ 16 เป็นรูปแบบการเคลื่อนไหวในทิศทางเดิม (Continuous Patterns)

ภาคสุดท้าย ซึ่งมีบทเดียว คือ บทที่ 17 เป็นกรณีศึกษาของการนำเอาเครื่องมือต่างๆของ การวิเคราะห์ทางเทคนิค มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกรณีต่างๆ 77 กรณี จึงเรียกชื่อของบทสุดท้ายนี้ว่า 77 กระบวนการยุทธ์

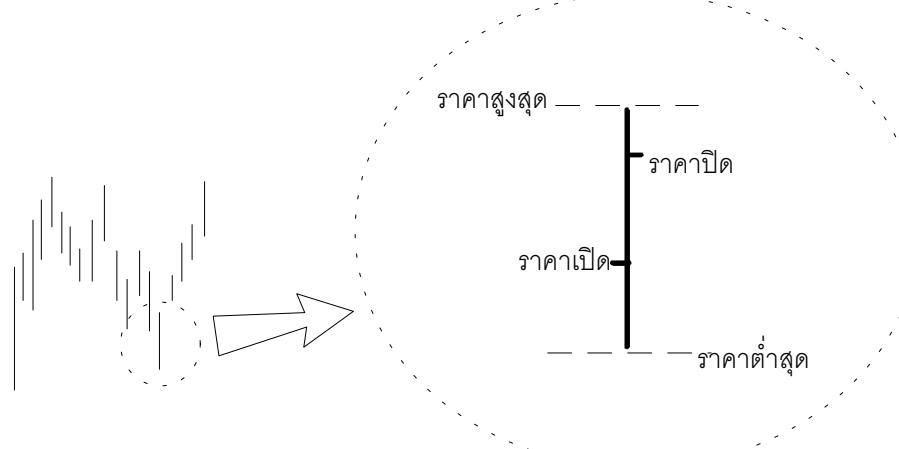
บทที่ 2

หลักการ เบื้องต้น เกี่ยวกับการ สร้างกราฟ

การสร้าง Chart

นักวิเคราะห์ทางเทคนิค อาศัยรูปกราฟ หรือ Chart เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำนายกิน ดังนั้น ก่อนที่เราไปถึงจุดที่จะหัดอ่านกราฟ หารูปแบบต่างๆ เราคงจะต้องมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเบื้องต้นของการสร้าง Chart เสียก่อน

หลายท่านคงจะเคยเห็นแผนภูมิกราฟ หรือ Chart ทางด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิคมาแล้ว จะเห็นว่าภูมินั้นประกอบด้วย แท่งที่ตั้งจากกันแนวนอนหลายแท่ง ซึ่งแต่ละแท่งก็มีขนาดไม่เท่ากัน แท่งเหล่านี้นั้น แท้ที่จริงเป็นการแสดงข้อมูลทางสถิติของราคาที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา โดยหนึ่งช่วงเวลา (เช่น หนึ่งวัน) จะแสดงด้วยแท่งหนึ่งแท่ง แท่งนี้ภาษาอังกฤษเรียกว่า Bar ดังนั้น แผนภูมิทางเทคนิคนี้ บางครั้งเราจึงเรียกว่า Bar Chart

รูปที่ 2.1 แผนภูมิกราฟ และ องค์ประกอบในแท่งกราฟ

ความยาวของแท่งแต่ละแท่ง ขึ้นอยู่กับพิสัย (range) หรือช่วงของการซื้อขาย จากราคาสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนั้น ถ้าวันนั้น ราคาวิ่งหรือหวามาก แท่งก็จะยาว แสดงให้เห็นว่าตลาดวันนั้นแกร่งตัวแรง แต่ถ้าวันนั้นตลาดชิ่มๆ ไม่ค่อยหวือหวามาก เราจะพบว่าแท่งนั้นสั้นจีดเดียว และถ้าวันไหนทั้งวันซื้อขายมันอยู่ที่ราคาเดียว (หรือทั้งวันซื้อขายกันแค่รายการเดียว) แท่งก็จะกล้ายเป็นจุดไป เพราะราคาสูงสุดกับต่ำสุดมันเท่ากัน

ราคายังคงแสดงอยู่บนแท่งเทงเมื่อกันครึ่ง แสดงเป็นติ่งอยู่ทางขวาเมื่อของแท่ง เพื่อช่วยให้เราดูเปลี่ยนเดียวกันรู้โดยว่า วันนี้ราคาปิดใกล้ราคากลางสุด หรือปิดใกล้ราคาน้ำตกสุด นอกจากนี้ ราคายังคงแสดงเป็นติ่งอยู่ทางซ้ายเมื่อ เพื่อให้เราดูรู้ว่า เปิดกับปิดมันต่างกันแค่ไหน ดังแสดงในรูปที่ 2.1 จะเห็นว่า สิ่งที่แสดงในหนึ่งแท่งนั้น สามารถให้ข้อมูลเราร้าได้มากมาก และง่ายกว่าดูข้อมูลดิบ และเมื่อนำมาแท่งเหล่านี้มาเรียงกันตามวันที่มีการซื้อขาย เราจะได้ Bar Chart ซึ่งสามารถบอกอะไรเราได้มากมากขึ้นไปอีก

รูปแบบง่าย ๆ กับ แท่ง Bar

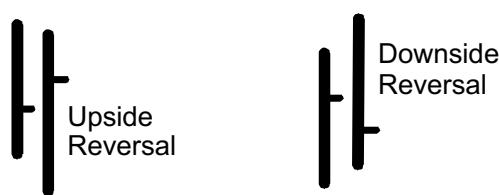
ก่อนที่จะพาท่านตะลุยไปกับรูปแบบต่างๆของ Bar Chart เราจะมาพูดกันถึงรูปแบบง่ายๆ ที่วัดกันด้วยแท่งไม้กิ่งแห้งก่อน คันที่จริงรูปแบบง่ายๆเหล่านี้ ไม่ค่อยมีครบทุกดึงกันมากนักในตำราด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิค อาจจะเพราะมันเรียบง่าย เกินไป จนบางท่านคิดว่าไม่มีความสำคัญอะไร แต่รูปแบบเหล่านี้ ก็มีอยู่หลายขั้น ที่มีแนวความคิดใกล้เคียงกับ Japanese Candlestick พอสมควร ดังนั้น การรู้รูปแบบนี้ไว้แต่เนิ่นๆ ก็คงจะไม่เสียหาย นอกจากนี้ รูปแบบไม้กิ่งไม่ใช่แค่รูปแบบง่ายๆ แต่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

Upside Reversal (R+) และ Downside Reversal (R-)

เป็นรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงพิเศษในระยะสั้น โดยอาศัยแท่งกราฟเพียง 2 แท่ง บอกกับแนวโน้มระยะสั้นของข้อมูลในอดีต

Upside Reversal คือกรณีที่แนวโน้มระยะสั้น ที่ผ่านมาของราคายังแนวโน้มลง และราคาน้ำตกวันนี้อยู่กว่าราคาน้ำตก เมื่อวานนี้ แต่ราคายังกลับสูงกว่าราคายังเมื่อวานนี้ ($L_t < L_{t-1}$ แต่ $C_t > C_{t-1}$) ลักษณะเช่นนี้ แสดงว่าได้มีการพยายามดันราคาให้ต่ำลงไปกว่าเมื่อวานนี้อีก แต่ว่ามีแรงซื้อหนุนเข้ามาในระหว่างวัน ทำให้ราคายังสามารถขยับตัวได้สูงขึ้นกว่าเมื่อวานนี้ ซึ่งโอกาสที่ตลาดจะต้องกลับเป็นแนวโน้มขึ้นในระยะสั้นก็มีอยู่พอสมควร

Downside Reversal จะเหมือนกับ Upside Reversal เพียงแต่กลับกัน กล่าวคือแนวโน้มระยะสั้นเป็นแนวโน้มขึ้น และราคากลางวันนี้สูงกว่าราคากลางสุดเมื่อวานนี้ แต่ราคายังกลับต่ำกว่าราคายังเมื่อวานนี้ ($H_t > H_{t-1}$ แต่ $C_t < C_{t-1}$)

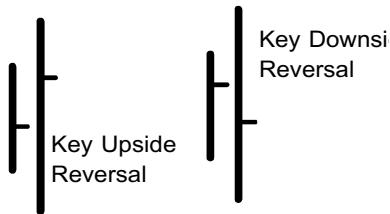

รูปที่ 2.2: Upside and Downside Reversals

Key Upside Reversal (KR+) ॥as Key Downside Reversal (KR-)

เป็นกรณีพิเศษของ Upside และ Downside Reversals ซึ่งจะให้สัญญาณแรงกว่า กล่าวคือในกรณีของ Key Upside Reversal นอกจากราคาต่ำสุดวันนี้จะต่ำกว่าราคาต่ำสุดเมื่อวานนี้ แต่ราคายังคงวันนี้สูงกว่าเมื่อวานนี้ ดังในกรณีของ Upside Reversal แล้ว ราคาสูงสุดวันนี้ยังสูงกว่าราคาน้ำหนึ่งเดียว ($L_t < L_{t-1}$, $C_t > C_{t-1}$, $H_t > H_{t-1}$)

เข่นเดียวกัน ในกรณีของ Key Downside Reversal จะต้องการเงื่อนไขเพิ่มขึ้นอีกอันเงื่อนไขหนึ่ง คือ ราคาต่ำสุดวันนี้ต้องต่ำกว่าราคายังต่ำสุดเมื่อวานนี้ ($H_t > H_{t-1}$, $C_t < C_{t-1}$, $L_t < L_{t-1}$)

ຮັບກໍ່ 2.3 Key Upside and Key Downside Reversals

นักวิเคราะห์ทางเทคนิคบางท่าน บอกว่า KR+ และ KR- จะให้สัญญาณที่แม่นยำ ถ้าหากซ่าวันที่เกิด KR นั้น มีปริมาณการซื้อขายแน่นหนา และสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่บางท่านก็ไม่เชื่อมความกับกฎข้อนี้นัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใช้ KR กับเครื่องมือทางเทคนิคอื่นๆ

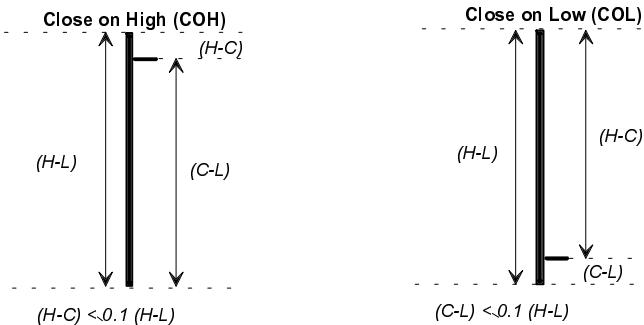
Close on High (COH) ||a|| Close on Low (COL)

Close On High คือการที่ราคาปิดวันนี้อยู่ใกล้กับระดับราคาสูงสุดของวันมาก กล่าวคือ ช่วงจากราคาสูงสุดลงมาหาราคาปิด ไม่เกินไปกว่า 10% ของช่วงราคาสูงสุดมหาราชาต่ำสุด [$(H-C) \leq 0.1(H-L)$] พูดง่ายๆ ว่า วันนี้ปิดที่ใกล้ราคาสูงนั่นเอง

Close On Low ก็เหมือนกัน กล่าวคือ เป็นการที่ราคาปิดในวันนี้ได้ปิดตัวอยู่ใกล้ราคาน้ำเงิน มากกว่า 10% ของช่วงระหว่างสูงสุดและต่ำสุด [(C-L) <= 0.1 (H-L)]

ความสำคัญของ COH และ COL ขึ้นอยู่กับความยาวของแท่ง กล่าวคือถ้าแท่งยิ่งยาว COH และ COL ก็จะมีความสำคัญมากขึ้น อย่างไรก็ได้ สัญญาณของ COH และ COL ค่อนข้างอ่อนโยนมากนั่นครับ แต่ถ้านำมาประกอบกันกับสัญญาณอื่นๆ

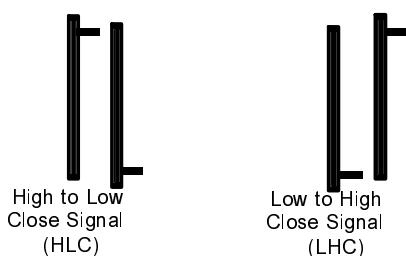
เช่น R+, R-, KR+, KR- ก็ใช้เป็นสัญญาณยืนยันการเปลี่ยนทิศทางระยะสั้นได้คร่าว นอกจาคนี้ ถ้าหาก COH กับ COL สองวันมารวมกัน ก็จะได้สัญญาณอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะพูดเป็นหัวข้อต่อไปครับ

รูปที่ 2.4 Close on High and Close on Low

High to Low Close Signal (HLC) และ Low to High Close Signal (LHC)

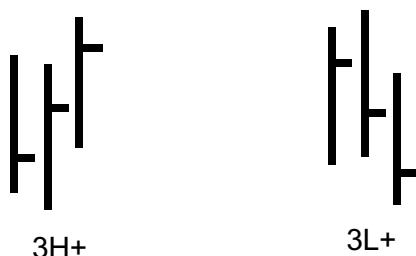
High to Low Close Signal คือการที่วันแรกเกิด Close on High (COH) และวันที่สองเกิด Close on Low (COL) ตามมา ทันที สัญญาณแบบนี้แสดงว่าตลาดน่าจะลง (Bearish) ส่วน Low to High Close Signal ก็กลับกัน คือวันแรกเกิด COL และวันที่สองเกิด COH ทันที ซึ่งสัญญาณกรณีหลังแสดงถึงความพยายามที่จะครองราคางในวันแรกนั้น ไม่สามารถทำได้สำเร็จในวันที่สอง นอกจากนี้ยังเจอแรงในทิศทางตรงกันข้ามสวนมาอีกด้วย ที่น่าจะเป็นสัญญาณของการเปลี่ยนทิศทาง นอกจากนี้ HLC และ LHC จะให้สัญญาณที่แม่นยำมากขึ้น ถ้าหากการฟอร์มตัวของมันเกิดมี R หรือ KR เกิดขึ้นพร้อมๆ กันครับ

รูปที่ 2.5 High to Low Close Signal and Low to High Close Signal

3 Highs (3H+) และ 3 Lows (3L-)

อันนี้เป็นรูปแบบง่ายๆ คือ ถ้าราคาปิดวันนี้เป็นราคาที่สูงที่สุดสำหรับราคาปิดในรอบ 3 วันที่ผ่านมา จะเป็น 3H+ ซึ่งเป็น Bullish Signal แต่ถ้าราคาปิดวันนี้ ต่ำกว่าราคาปิดในรอบ 3 วันที่ผ่านมา จะเป็น 3L- ซึ่งเป็น Bearish Signal อันที่จริง 3H+ และ 3L- หมายความว่า สำหรับน้ำมันใช้ควบคู่กับการวิเคราะห์วัฏจักร (ซึ่งจะพูดถึงในบทที่ 12) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดสัญญาณใกล้ๆ กับช่วงของการเปลี่ยนทิศทางของวัฏจักร

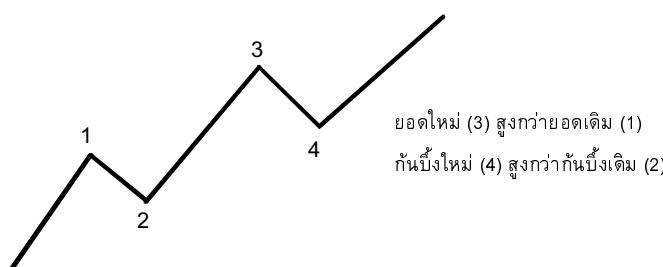

รูปที่ 2.6 3 Highs and 3 Lows

แนวโน้ม

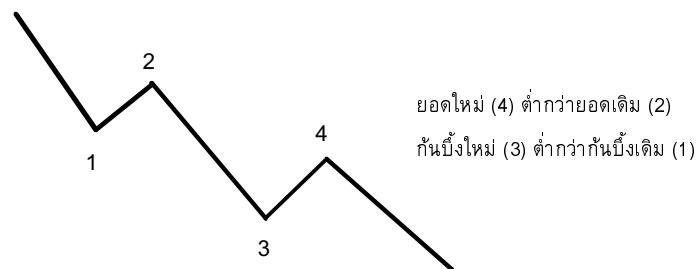
หลังจากเข้าใจวิธีการเขียนกราฟเบื้องต้นแล้ว ถึงที่น่าจะรู้ต่อไป ก็คือเรื่องของแนวโน้ม (trend) ที่ราคาหุ้นหรือดัชนีจะเคลื่อนตัวไป ซึ่งปกติจะมี 3 รูปแบบ คือ uptrend, downtrend และ sideways ว่ามันหมายความว่าอย่างไร และดูอย่างไร กันนะ?

1. Uptrend คือแนวโน้มขึ้น ซึ่งผู้อ่านอาจจะจินตนาการไปในรูปของขั้นบันไดขึ้น ที่ทุกๆ คนพร้อมที่จะก้าวขึ้นไป ไปไหน ก็ไปในระดับที่อยู่สูงกว่าตอนนี้ไป ในเชิงของหุ้น ก็เป็นการขึ้น ราคาหุ้นมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจากการก็สามารถแสดงได้ดังรูปที่ 2.7 ในทางเทคนิค เข้าบอกรว่า จะเป็น uptrend นั้นต้องมีบุคลิกเฉพาะตัวตั้งนี้ กล่าวคือ "ยอดใหม่ ใหญ่กว่ายอดเดิม กันบึงใหม่สูงกว่ากันบึงเดิม" พังแล้วอาจจะเริ่มเวียนหวว ลองพิจารณาจากรูปที่ 2.7 อาจจะช่วยให้หายมึนไปได้บ้าง

รูปที่ 2.7 UPTREND

2. Downtrend เป็นลักษณะกันข้ามกับที่กล่าวมาข้างต้น คือ เป็นบันไดขaling ในเชิงหุ้น ก็เป็นการแสดงถึง ราคาหุ้นมีแนวโน้มลงอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 2.8) ในทางเทคนิค downtrend มีบุคลิกเฉพาะตัวคือ "ยอดใหม่อยู่ต่ำกว่ากันบึงเดิม"

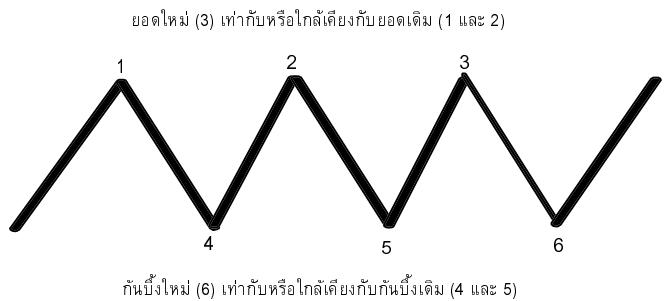
รูปที่ 2.8 DOWNTREND

เพื่อให้เห็นภาพที่เด่นชัดมากขึ้นลองมาดูตัวอย่างที่ 2.1 ศิครับ จะเห็นได้ว่า หลักการมองแนวโน้มขึ้น (uptrend) กับ แนวโน้มขาลง (downtrend) สามารถนำมาใช้ได้อย่างไม่ต้องสงสัย

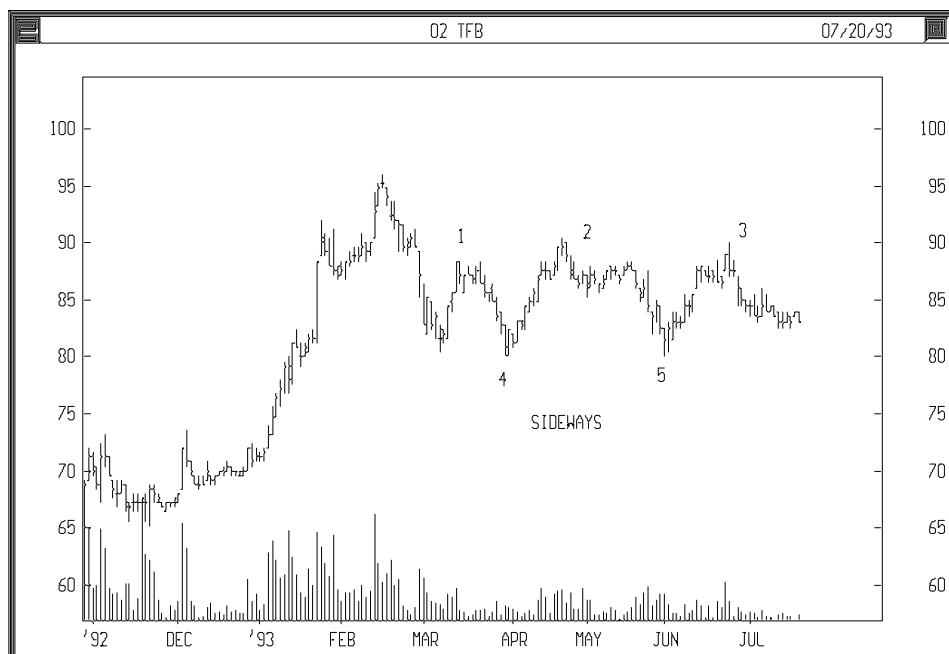

ตัวอย่างที่ 2.1

3. Sideways เป็นการเคลื่อนตัวไปข้างๆ เพื่อรอดูทิศทางที่แน่ชัด รูปแบบของ sideways ก็มีลักษณะคล้ายพื้นปลา (รูปที่ 2.9) โดยที่การขยายตัวของมันนั้น สังเกตได้จากการที่ยอดใหม่ กยังไม่กล้าเกินหน้าเกินตา หรือยังไม่เลยบรรดา ยอดเดือนๆ ที่เพิ่งจะผ่านมา แต่ขอเพียงแค่อยู่ในระดับเดียวกันก็พอ เช่นเดียวกัน เวลาขาลง เรื่องอะไรจะลงไปต่ำกว่า บรรดา กันบึง ขึ้น เคียงที่ผ่านมา จึงขอแค่มาวางตัวเท่ากัน หรือใกล้เคียงกันก็พอ

รูปที่ 2.9 Sideways

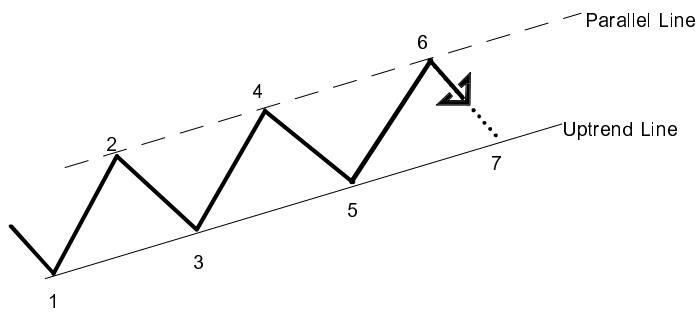

ตัวอย่างที่ 2.2

เช่นเดียวกันครับ ตัวอย่างการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น แบบเคลื่อนตัวไปข้างๆ (sideways) เราภูมิตัวอย่างให้ดูด้วยเช่นกัน ซึ่งในตัวอย่างที่ 2.2 ผู้อ่านคงจะเห็นได้ว่า รูปแบบโดยรวมนั้นเป็น sideways แต่ก็อาจจะมีบางท่านที่เห็นว่า ยอดที่ 2 และ 3 ไม่เห็นจะเท่ากับยอดที่ 1 หากแต่ลองมองมาทางขวาเมื่อเล็กน้อยหลังจากยอดที่ 2 ก็จะพบว่า การเคลื่อนไหวของราคานั้นยังคงอยู่ใกล้เคียงแนวของยอดที่ 1 อยู่ ดังนั้น ในแบบปฏิบัตินั้น อาจจะไม่ใช่เรื่องง่ายนัก ที่การเคลื่อนไหวของราคากำลังจะกลับไปได้ ก็เท่ากับว่า เราสามารถนำหลักที่กล่าวมาข้างต้นมาประยุกต์ใช้ได้

เส้นแนวโน้ม

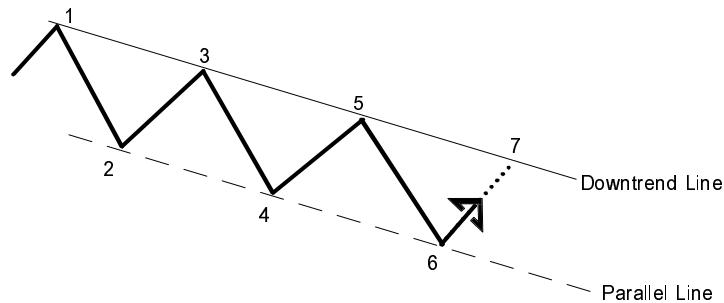
อย่างไรก็ตาม การลงมือทำการวิเคราะห์นั้น การทราบเพียงแค่รูปแบบข้างต้นนั้น อาจจะยังไม่เพียงพอ ด้วยเหตุที่ว่า บางครั้งเราจำเป็นต้องกำหนดจุดซื้อ จุดขายขึ้นมา เราจะรู้ได้อย่างไรว่า ซื้อเมื่อไร? ขณะที่แนวโน้มเป็น uptrend คำตอบที่หลายคนคงจะตอบกัน ก็คงเป็นว่า ซื้อตอนปรับตัวลงสิ ผูกกังจะถ้ามต่อไปว่า ปรับตัวลงขนาดไหนที่จะยอมรับได้ในเชิง uptrend นั้นนะสิ? หลักหรือวิธีการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ การใช้เส้นแนวโน้ม (trend line) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับการวิเคราะห์ตามแนวโน้ม จากข้างต้นที่เราได้แยกแนวโน้มออกเป็น 3 แบบ ดังนั้นเส้นแนวโน้มที่จะใช้มี 3 ลักษณะตามไปด้วย คือ

รูปที่ 2.10 Uptrend Line

1. Uptrend line หลักการก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไร rocket รับ เพื่อให้สะดวกในการอธิบายให้ดูจากรูปที่ 2.10 เลยดีกว่า กล่าวคือเริ่มแรกนั้น เราจะลากเส้นจากจุดที่ 1 ไปจุดที่ 3 โดยปล่อยให้ส่วนปลายของเส้นเหลยกดที่ 3 ไป (เดียวจะบอกว่า ทำไม่) เส้นนี้จะเป็น uptrend line สำหรับการที่จะมีนัยสำคัญของเส้นนี้ หรือว่ากันง่ายๆ คือหนังหนียวพอกควรหีบไม่นั้น จะเริ่มวัดกันที่หมายเลข 5 ซึ่งถ้าราคาสามารถดีดตัวขึ้นได้ที่หมายเลข 5 นั้นแหล่งจะเป็นสิ่งที่ชี้ถึงการมีนัยสำคัญของ uptrend line ดังนั้น ถ้าหากราคาไม่สามารถปรับตัวลงมาใกล้เส้นนี้อีกครั้ง ก็จะใช้ระดับที่คาดการณ์บนเส้นนี้ เป็นจุดที่ใช้ในการเข้าซื้อนรับหุ้นอีก เช่น หมายเลข 7

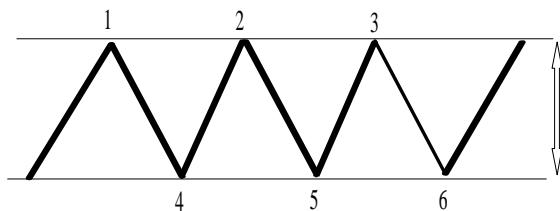
2. Downtrend line หลักการจะกลับกับข้างต้น ในแห่งที่ว่า การลากเส้นจะใช้ยอดเก่ากับยอดใหม่เป็นจุดในการลากเส้น ดูรูปที่ 2.11 ดีกว่า คือ เริ่มลากจาก จุด 1 ไปจุดที่ 3 (ถ้าสังเกตจะพบว่า จุด 1 และ 3 ในที่นี่จะเป็นจุดยอด ซึ่งต่างจากในกรณีของ uptrend ในรูปที่ 2.10 ซึ่งจะเป็นจุดกันนิ่ง) นั้นแหล่งเป็นข้อแตกต่างในการสร้าง trend line ในแห่งของ uptrend และ downtrend การวัดนัยสำคัญจะดูกันที่หมายเลข 5 ซึ่งถ้าราคานั้นไม่สามารถข้ามเส้น downtrend line ขึ้นไปได้ และมีการปรับตัวลงตามมา เราจะเรียก downtrend line เส้นนี้ว่ามีนัยสำคัญ ดังนั้น ถ้าหากว่าราคาขึ้นมาทดสอบเส้นนี้อีกครั้ง ณ จุดที่ 7 ก็เป็นระดับที่คาดว่าจะมีแรงเทขายออกมานะ ซึ่งถ้าหากว่าจุดที่ 7 ยังไม่สามารถทะลุ downtrend line ได้ ก็จะยิ่งเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับเส้น downtrend มากยิ่งขึ้นไปอีก

รูปที่ 2.11 Downtrend Line

นอกเหนือจาก trend line ที่กล่าวข้างต้น มีหลายครั้งที่จำเป็นต้องสร้างเส้นคู่ขนาน (parallel line) ขึ้นมาด้วยเหตุผลที่ว่า มีหลายกรณี ที่ราคามีการเคลื่อนไหวอยู่ในกรอบของเส้นคู่ขนานอย่างเห็นได้ชัด (ดูรูปที่ 2.12) จึงทำให้เกิดศัพท์ทางเทคนิค ขึ้นมาอีกคำคือ channel (ในที่นี้จะเรียกว่า ท่อการไหลตัว) ไม่รู้ว่าจะทำให้เห็นภาพชัดขึ้นหรือเปล่า? หลักการลากเส้นคู่ขนาน ก็ไม่ยุ่งยาก เดียวกับรูปที่ 2.10 ก็ใช้จุดที่ 2 เป็นจุดเริ่ม แล้วลากเส้นขนานกับ uptrend line เช่นเดียวกับ รูปที่ 2.11 ที่ใช้จุดที่ 2 เป็นจุดเริ่มลากเส้นขนานกับ downtrend line ซึ่งเส้นดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นแนวต้านในรูปที่ 2.10 และจะทำหน้าที่เป็นแนวรับสำหรับรูปที่ 2.11

3. Sideways คือการเคลื่อนไหวอย่างไม่มีทิศทาง คือไม่มีขึ้นอย่างเด่นชัด และก็ไม่ลงอย่างเด่นชัด ดังนั้น trend line ในกรณีของ sideways จะค่อนข้างเรียบราบข่านไปกับพื้น (flat) และ channel ในกรณีของ sideways ก็จะเป็นเหมือนท่อที่ว่างข่านกับพื้น พังเหลวๆ! ดูจากรูปที่ 2.12 น่าที่จะหมายมีนลงไปได้หน่อยนึง เพราะจะเห็นได้ว่าการไหลตัวของราคา หรือตัวนีก็แล้วแต่ จะอยู่ภายนอกตัวที่ว่างตัวในแนวนอน ซึ่งการเคลื่อนไหวของราคามาท่อการไหลตัวไปข้างๆ ตามแนวนอนนี้แหละ เป็นที่มาของชื่อ sideways

รูปที่ 2.12 Sideway Channel

ตัวอย่างที่ 2.3 และ 2.4 เป็นสมือนภาพนิ่งในช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยตัวอย่างที่ 2.3 นั้นเกิดขึ้นก่อน และจะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ในการลากเส้นแนวโน้มขาขึ้น (uptrend) และ เส้นคู่ขนานขาขึ้น (parallel line) ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ และ ณ ช่วงเวลาของตัวอย่างที่ 2.3 นั้น ราคากลับขึ้นอยู่ และมีแนวโน้มที่อย่างจะทดสอบแนวของเส้นคู่ขนานนี้เหลือเกิน

แล้วเป็นไงล่ะ! เมื่อมาถึงจุดที่ 4 ของตัวอย่างที่ 2.4 ซึ่งเป็น ณ ช่วงเวลาที่ถัดมาจากการตัวอย่างที่ 2.3 สร้างตัวจากที่แน่นอน ของกราฟ ตอนนี้มีถึงเดือนธันวาคม (ในขณะที่ตัวอย่างที่ 2.3 สิ้นสุดเพียงแค่เดือนกันยายน) ราคากลับก็ได้มีการปรับตัวลง

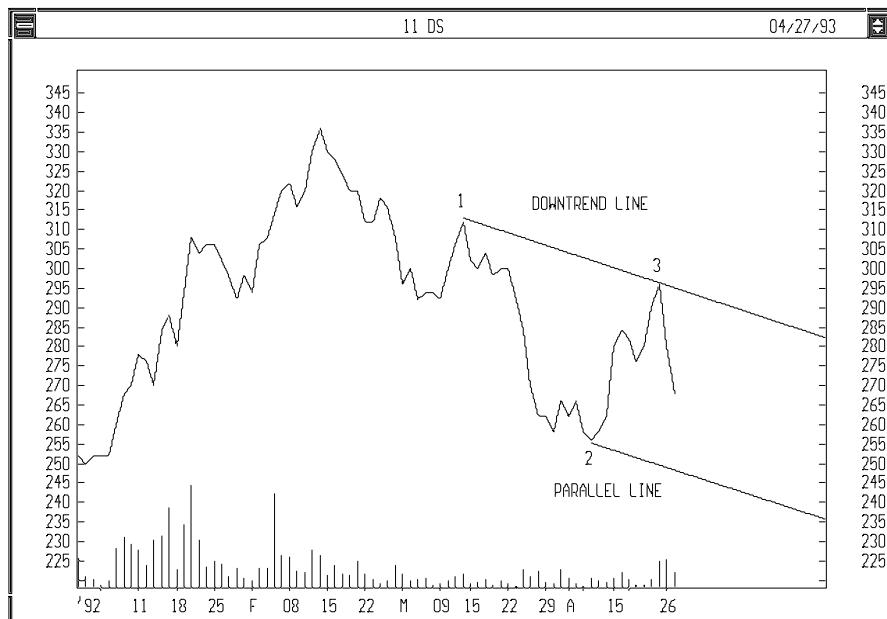
ดังนั้นผู้ลงทุนบางท่าน จึงใช้เส้นคู่ขนานเป็นจุดทำกำไรวงบสั้น หรือจุดขายหุ้นออก เพื่อทดสอบกำลังของหุ้น (ก็แล้วแต่) เพื่อดูว่าหุ้นตัวนี้จะมีแรงพอที่จะข้ามแนวเส้นคู่ขนานนี้ขึ้นไปได้หรือไม่ ซึ่งตัวอย่างที่ 2.4 นี้ กำลังของหุ้นไม่พอที่จะข้ามเส้นคู่ขนานดังกล่าว จึงทำให้มีแรงขาย หรือระบายหุ้นออกมาก อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม ราคารหุ้นอาจจะมีกำลังมากพอที่จะข้ามแนวของเส้นคู่ขนานขึ้นไป จึงทำให้พากที่เพิงลองทำกำไรวงบสั้น อาจจะต้องกลับเข้ามาเป็นผู้ซื้อ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของแนวต้านกลายเป็นแนวรับ ที่จะได้กล่าวเพิ่มเติมต่อไปในส่วนของเรื่องแนวรับแนวต้าน

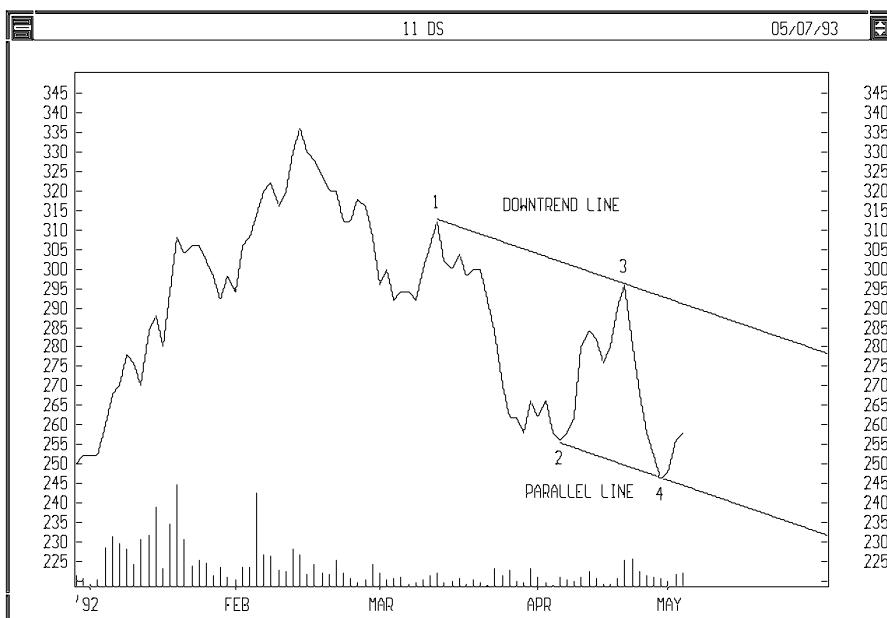
ตัวอย่างที่ 2.3

ตัวอย่างที่ 2.4

ตัวอย่างที่ 2.5

ตัวอย่างที่ 2.6

ในตัวอย่างที่ 2.5 และ 2.6 นั้น ก็เป็นกรณีที่กลับกันกับตัวอย่างที่ 2.3 และ 2.4 ของมันແ踽อยู่แล้วใช่ไหมครับ? ก็ทำไม่จะไปใช่ครับ ในเมื่อตัวอย่างที่ 2.5 และ 2.6 นั้นเป็นกรณีของขาลง (downtrend) แต่ตัวอย่างที่ 2.3 และ 2.4 เป็นขาขึ้น (uptrend) แต่หลักเกณฑ์ในส่วนของแนวโน้มขาลง รวมถึงเส้นคู่ขนานนั้น ยังคงใช้ได้ไม่มีปัญหา แต่ถ้าบางท่านยังสงสัยว่า เส้นเหล่านี้มาจากการลองพลิกกลับไปดูในส่วนของการสร้างเส้นแนวโน้ม และเส้นคู่ขนานอีกที หรือหลาย ๆ ทีก็ได้ครับ เพื่อความชำนาญและแม่นยำในวิธีการ

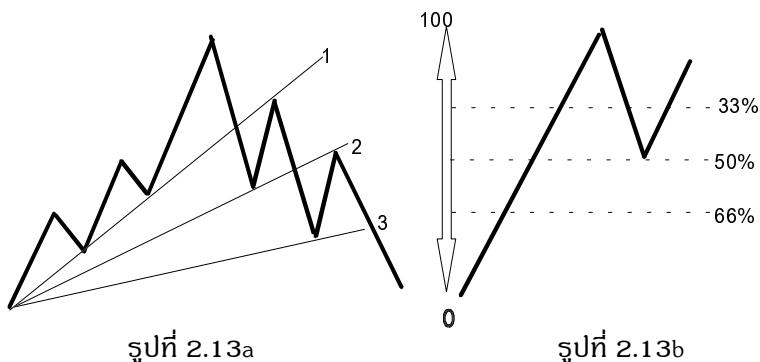
ตัวอย่างที่ 2.7

สำหรับตัวอย่างที่ 2.7 จะเป็นตัวอย่างของ sideways channel ซึ่งจะเห็นได้ว่า ราคาหุ้นนั้นมีการไอลเวียน หรือแก่วงตัวอยู่ ในขอบจำกัดการแก่วงตัวขึ้น (upper boundary) และขอบจำกัดของการแก่วงตัวลง (lower boundary)

ความชันและการดีดตัว (Slope and Retracement)

อย่าเพิ่งเห็นอย่างเสียก่อนนะครับ เพราะนี่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของหนทางในการหาจังหวะเข้าออกจากหุ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้อ่านต้องการอย่างจริงๆ แต่ต้น ไม่ใช่หรือครับ

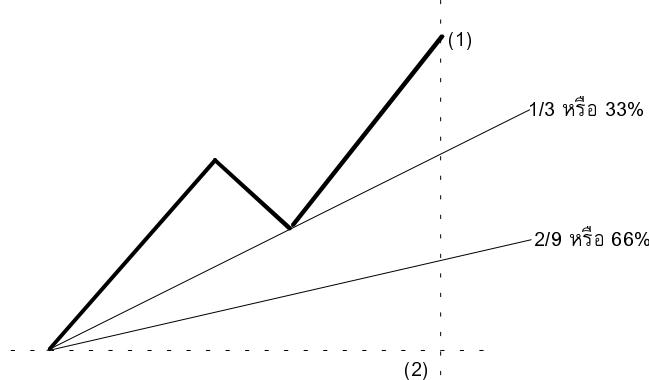
เอาล่ะ แม้ว่าเราจะรู้ถึงแนวโน้มและการเปลี่ยนแนวโน้ม ตลอดจนสัญญาณซื้อขายเบื้องต้นแล้ว แต่การตรวจสอบก็เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เช่นเดียวกัน การพลิกแพลงนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์มากสำหรับการวิเคราะห์ทางเทคนิค เนื่องจากลักษณะนี้ ก็เพื่อที่จะ irony ไปสู่การปรับความคาดเอียงหรือภาษาฝรั่งที่เรียกว่า slope ของ trend line

Retracements

จากรูปที่ 2.13a จะเห็นได้ว่า trend มีดัชนายั่ง และมีการปรับ trend ไปเป็นมุมต่างๆ ไม่ใช่ว่า trend จะมีอยู่เพียงเส้นเดียว จะลากอย่างอื่นไม่ได้ (แล้วก็ใช้กันเส้นเดียวจะพีดตะพือ) ส่วนหลักเกณฑ์ในการลากเส้นนั้น อาจจะมีหลากหลายวิธี แต่ที่นิยมเป็นส่วนใหญ่ ควรที่จะเข้าใจกฎของการปรับตัว หรือที่เรียกว่า retracement (เขานลักษณะคุณภาพ!)

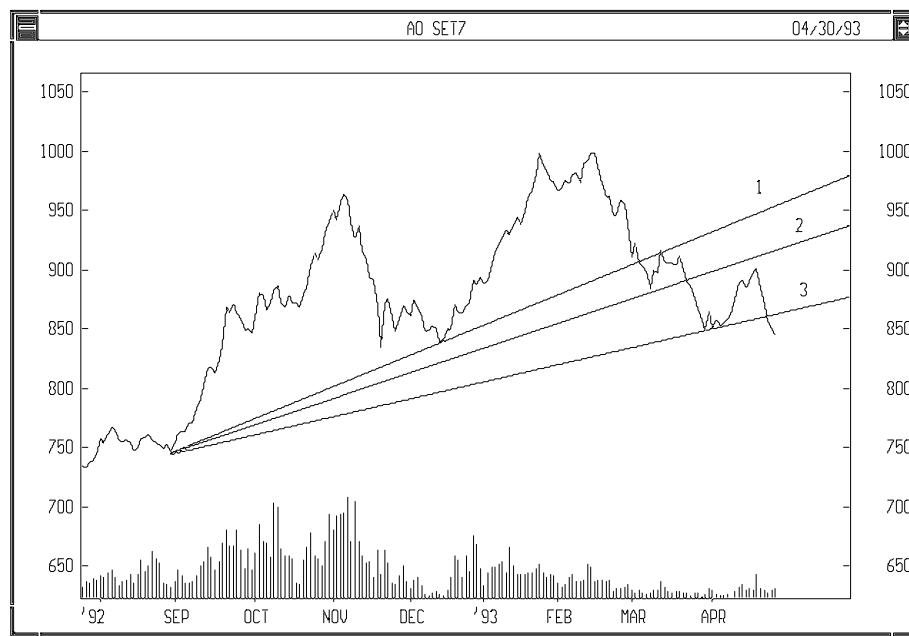
จากรูปที่ 2.13b เขานอกว่าเมื่อราคาได้ขึ้นมาถึงระดับหนึ่ง สมมติว่า 100 บาท แล้วก็มีการปรับตัวลง ระดับที่ราคาจะมีโอกาสเด็ดตัวกลับไปหาแนวโน้มเดิม น่าจะเกิดที่ บริเวณ 33%, 50% หรือ 66% โดยประมาณ กล่าวคือ ถ้าราคาปรับตัวลง หลังจากที่ขึ้นมาได้ 100 บาท ก็น่าจะเด็ดตัวกลับขึ้นมาได้ หลังจากที่ลงไป 33 บาท (33%) แต่ถ้าลงมา 33 บาทแล้วยังคงลงต่อไปอีก แนวรับต่อไปก็คงจะลงไปได้ถึง 50 บาท (50%) ก็น่าจะเด็ดตัว (แต่นักวิเคราะห์ทางเทคนิคบางคน ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับระดับ 50% มากเท่ากับระดับ 33% และ 66%) แต่ถ้า 50 บาทแล้วยังเอาไม่อยู่อีก ยังไงก็ไม่น่าจะเกิน 66 บาท (66%) เพราะถ้าเกินี้ไป โอกาสที่แนวโน้มจะเปลี่ยน (จากแนวโน้มขึ้นเป็นแนวโน้มลง) ก็มีสูงมากแล้วครับ เตรียมตัวเตรียมใจสำหรับการเปลี่ยนแนวโน้มไว้ได้เลย

รูปที่ 2.14 Speed Lines

กฎอันนี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้าง speed line (รูปที่ 2.14) ซึ่งก็เป็น trend line แบบหนึ่งนั้นเอง เพียงแต่ว่าเขามีกฎในการลากดังนี้ คือ เขาจะแบ่งความสูงออกเป็น 3 ส่วน จากจุดที่ราคาขึ้นแล้วเคลื่อนตัวอยู่ (1) กับฐาน (ซึ่งฐานนั้นก็เป็นระดับที่จุดเริ่มต้นของตัวอยู่) ดังนั้นจะมีเส้น trend เกิดขึ้น 2 เส้นจริงๆ ใหม่ครับ เส้นหนึ่งแสดงระดับ 33% จิกเส้นหนึ่งแสดงระดับ 66% นี่ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของการปรับให้เกิดความเหมาะสมในการใช้ trend line

ตัวอย่างจริงๆของการปรับเส้นแนวโน้ม ก็มีให้เห็นนะครับ จากตัวอย่างที่ 2.8 เห็นได้ว่า เส้นแนวโน้มที่ลากนั้น ต่างมีความชัน (slope) ที่ลดลงกันไป ตามแต่สถานการณ์ แต่สิ่งหนึ่งที่เล็งเห็นได้จากการดูตัวอย่างคือ ทุกครั้งเมื่อราคากลับตัว ให้มีการอ่อนตัวลงมานะเส้นแนวโน้มจาก trend line อย่างน้อยมันก็มีการดีดตัวขึ้น หรือที่เรียกว่า rebound ให้เห็น ซึ่งบางครั้งอาจจะใช้เป็นช่วงจังหวะในการออกตัวจากตลาด โดยการระยะหักห้ามตอนที่มีการดีดตัวขึ้น ซึ่งจะหมายความว่าแนวโน้มเป็น downtrend แต่ถ้าหากแนวโน้มเป็น uptrend หรือกำลังจะเปลี่ยนจาก downtrend เป็น uptrend คราวที่ออกจากตลาดก็อาจจะจ่ออยู่ได้ เพราะเมื่อขายไปแล้ว หากราคาหุ้นเป็น uptrend คนที่เพิ่งขายไปก็มักจะร้องว่า "ดูสิ! ถือมาตั้งนาน พอกขายไป ราคาดันวิ่งขึ้นไปสูงกว่าที่ขาย" ดังนั้น ในการขายควรพิจารณาให้ถูกจังหวะนะครับ

ตัวอย่างที่ 2.8

ช่วงเวลา

การพูดคุยกันของนักลงทุนบางครั้ง อาจจะต้องกลับกลายเป็นการนั่งทะเลในเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องอยู่ได้เป็นนานสองนาน เลย เพราะการมอง uptrend, downtrend และ sideways หลายต่อหลายครั้ง ได้ลืมเรื่องช่วงเวลา กันไป (ช่วงเวลาที่ พิจารณาไม่เท่ากัน) ตัวอย่างเช่น นักลงทุนคนแรกอาจจะมองว่า แนวโน้มของหุ้นยังคง ไวร์ช์ uptrend อยู่ แต่คนที่ 2 อาจจะ มองว่า มันจะเป็น uptrend ได้ใจ ทั้งที่ในช่วงที่ผ่านมาราคาได้ปรับตัวลงมา ซึ่งจริงๆแล้วคำพูดของนักลงทุนคนแรกเขาก็ ถูก ขณะที่คำพูดของคนที่ 2 ก็ไม่ได้ผิดอะไร ดังนั้น มันเป็นเพราะเหตุใดกันเล่า? ก็เป็นเพราะนักลงทุนคนแรก เขามองแนวโน้มขนาดระยะเวลา 1 ปี ในขณะที่คนที่ 2 มองเพียงแค่ 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาเท่านั้นเอง

ดังนั้น จึงคงต้องมานั่งคิดกันว่า ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว มันควรจะมีระยะเวลาสักเท่าไหร่ กล่าวคือในสายตาของคนอาจจะมองว่า intermediate term อาจจะเป็นครึ่งปี ขณะที่อีกคนมองว่า เป็นระยะเวลาเพียงแค่ 2-3 เดือน โดยหลักการเบื้องต้นในที่นี้ จะแบ่งระยะเวลาออกเป็น 3 ช่วง (หลักการของผู้เขียนไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของผู้อื่น) แต่โดยประสบการณ์เป็นสิ่งที่นำໄไปใช้ได้ง่ายและคล่องตัว ผู้เขียนจึงเห็นว่า มีความคล่องตัวที่ผู้อ่านจะนำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว 3 ช่วงเวลานั้นคือ

- long term จะกินเวลา 1 ปี หรือ 250 วันทำการโดยประมาณ
- intermediate term จะกินเวลา 2-3 เดือนโดยประมาณ
- short term เวลาจะคลุมในช่วง 2 สัปดาห์ ถึง 1 เดือนโดยประมาณ

การพูดคุยกันนอกเหนือจาก 3 ช่วงเวลาข้างต้น อาจจะต้องบอกระยะเวลา กำกับไว้ เช่น ครึ่งปีที่ผ่านมา การเคลื่อนไหวเป็น uptrend เป็นต้น

แนวรับและแนวต้าน (Support and Resistance)

หลังจากที่พิจารณาฐานแบบการเคลื่อนไหว และช่วงเวลาแล้ว สิ่งที่ผู้อ่านคงอยากรู้ต่อไป น่าจะเป็นเรื่องของแนวรับ (support) แนวต้าน (resistance) ซึ่งสร้างความสับสนให้นักลงทุนใหม่หลายท่านจากที่เคยพูดคุยกันมา ซึ่งหลักการของผู้เชี่ยวชาญมีอย่างง่ายๆ ที่จะช่วยในการจดจำเพื่อนำไปใช้ในทางปฏิบัติ หลักที่ว่าก็คือ

"แนวรับรับไว้ไม่ให้ตก แนวต้านต้านไว้ไม่ให้ขึ้น
ต้านกล้ายเป็นรับ รับกล้ายเป็นต้าน"

พังดูเหมือนเคล็ดลับทำนายในแต่อย่างไรร่องว่าไม่รู้เรื่อง เพราะกำลังจะอธิบายให้ฟัง ดังนี้ครับ

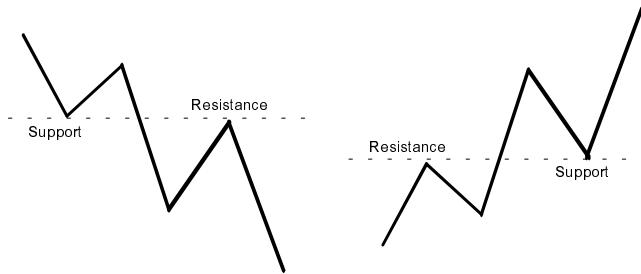
แนวรับรับไว้ไม่ให้ตก หมายถึง บ่อยครั้งที่ราคาหุ้นได้อ่อนตัวลงมาถึง ณ ระดับนี้ทีไร ก็มีแรงซื้อเข้ามาช่วยผลักดันให้ราคาหุ้นมีการดีดตัวกลับขึ้นไปทุกที หรืออาจจะกล่าวได้ว่าในอดีตที่ผ่านมา มีความต้องการซื้อเกิดขึ้น เมื่อราคามาถึงระดับนี้

แนวต้านต้านไว้ไม่ให้ขึ้น หมายถึง บ่อยครั้งที่ราคาหุ้นได้ขึ้นมาถึง ณ ระดับนี้ทีไร ก็มีแรงขายออกมากดให้ราคาหุ้นมีการอ่อนตัวลงไปทุกที หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมา มีความต้องการขายเกิดขึ้นมา ณ ระดับราคานี้

ต้านกล้ายเป็นรับ ก่อนที่จะอธิบาย อยากรู้ให้ผู้อ่านจินตนาการ ว่าการที่ราคาสามารถทะลุแนวต้านขึ้นมาได้ นั้นแสดงให้เห็นว่า จะต้องเกิดแรงซื้อมากขึ้นอย่างเพียงพอจนสามารถเข้าขาย แล้วผลักดันให้ราคามีการขยับตัวขึ้นไป แต่พอระยะเวลาผ่านไป การเคลื่อนตัวของราคาอาจจะเริ่มอ่อนตัวลง จนทำให้ราคาเกิดการปรับตัวลงมาทดสอบระดับที่เคยเป็นแนวต้านเดิมที่เพิ่งผ่านมา กรณีนี้แนวต้านนั้นจะทำตัวกล้ายเป็นแนวรับด้วยเหตุผลที่ว่า การที่ทะลุขึ้นไปครั้งก่อนนั้นมีความต้องการซื้อสูงมากตrendingแนวต้าน จนสามารถเข้าขายได้ในที่สุด ดังนั้นจึงเป็นการคาดหวังกันว่า แรงซื้อนั้นไปที่จะกลับเข้ามา ณ ระดับราคานี้อีก เพราะเป็นระดับราคาที่เคยถูกสนใจในอดีตจากแรงซื้อกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังเป็นเหมือนราคាកัตตันทุนของการซื้อครั้งแรกๆ เมื่อตอนที่ตลาดเปลี่ยนแนวโน้ม (การซื้อครั้งต่อมา ของคนที่เข้ามาแห่ตามหลังตลาดเปลี่ยนแนวโน้ม จะสูงกว่าระดับนี้อีก) ดังนั้น การคาดหวังคือ ราคาหุ้นน่าจะมีการดีดตัวขึ้นจากระดับแนวต้านที่กล้ายเป็นแนวรับในขณะนี้

รับกล้ายเป็นต้าน ผู้อ่านลองจินตนาการ ว่าการที่ราคาสามารถทะลุแนวรับลงมาได้ นั้นหมายถึง จะต้องเกิดแรงขายมากขึ้นอย่างเพียงพอจนสามารถเข้าขาย จึงกดดันให้ราคามีการอ่อนตัวลงไป เมื่อระยะเวลาผ่านไปหลังจากกราฟอยู่ตัวลงของราคา ราคาเริ่มที่จะมีการรักษาตัวขึ้น และมีการต่อระดับขึ้นมา ณ แนวรับเดิมที่เพิ่งจะผ่านมา กรณีนี้แนวรับจะกลายเป็นแนวต้าน ด้วยเหตุผลที่ว่า การที่ทะลุลงมาในครั้งก่อนนั้น มีความต้องการขายสูงมากตrendingแนวรับจนชนะแรงซื้อ ดังนั้น

จึงเป็นการคาดหวังกันว่าแรงขายนั่นน่าที่จะกลับเข้ามาถล่ม ณ ระดับราคานี้อีก เพราะเป็นระดับราคาที่เคยถูกสนใจในอดีตจากแรงขายกลุ่มนี้ การคาดหวังคือ การปรับตัวลงจากระดับแนวรับที่กล่าวเป็นแนวต้านในขณะนี้ ลงครูปที่ 2.15 น่าจะทำให้เห็น ภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

รูปที่ 2.15 Support และ Resistance

ส่งท้าย

พอจะมีนา กันบ้างหรือยังครับ ถึงจุดนี้ ผู้อ่านคงจะพอเข้าใจถึงวิธีการสร้าง Chart ความหมายของแท่ง Bar ใน Chart ตลอดจนแนวความคิดเบื้องต้นของการวิเคราะห์ทางเทคนิค ไม่ว่าจะเป็น แนวโน้ม แนวรับ แนวต้าน การเปลี่ยนแนวโน้ม ได้ดีพอสมควรแล้วนะครับ หลักการในบทนี้ค่อนข้างจะเป็นหลักการพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นการปูทางผู้อ่านให้เข้าใจรูปแบบ (patterns) ต่างๆของการเคลื่อนไหวของราคain Chart ซึ่งจะเป็นการขยายแนวทางของราคainอนาคตได้ ซึ่งจะเป็นหัวข้อที่เราพูดกันต่อไปโดยรูปแบบการเคลื่อนไหวของราคain เรายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบในการเปลี่ยนแนวโน้ม ซึ่งฝรั่งฯหน่อยก็คือ reversal patterns ซึ่งเป็นหัวข้อที่เราพูดกันในบทที่ 3 และรูปแบบในการพัฒนาเพื่อที่จะเคลื่อนตัวต่อไป continuation patterns ซึ่งเป็นเรื่องที่เราจะคุยกันในบทที่ 4

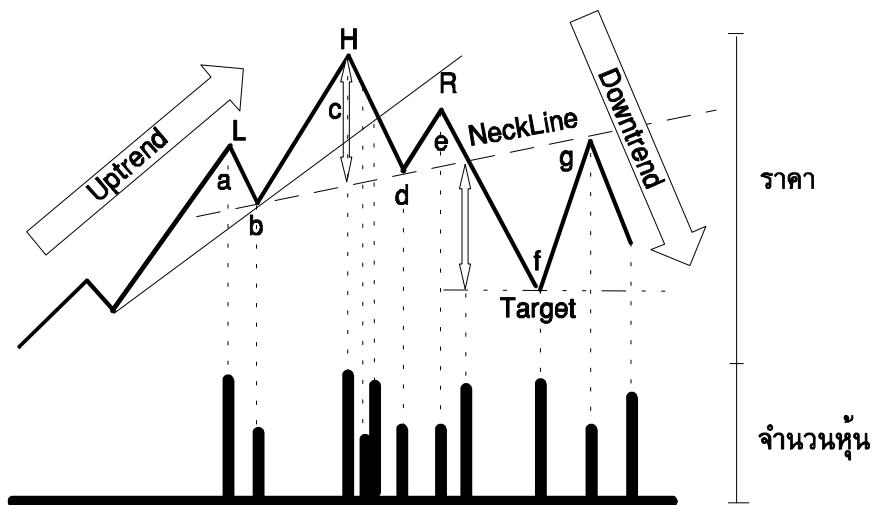
รูปแบบการเปลี่ยนแนวโน้ม Reversal Patterns

Reversal patterns เป็นรูปแบบที่บอกเจ้าว่า แนวโน้มที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา มีโอกาสที่จะหมดไป และแนวโน้มใหม่ที่ต้องข้ามกับของเดิม มีโอกาสที่จะเกิดขึ้น ยกตัวอย่างอาจจะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดขึ้น เช่น แนวโน้มเดิมเป็น uptrend ดังนั้น เมื่อเกิดรูปแบบ reversal ขึ้น ก็หมายความว่า แนวโน้ม uptrend กำลังจะหมดไป ขณะที่แนวโน้ม downtrend กำลังจะเกิดขึ้นตามมา แต่ถ้าเดิมเป็น downtrend การเกิด reversal pattern ก็จะหมายถึง แนวโน้ม downtrend กำลังจะหมดไป ขณะที่แนวโน้ม uptrend มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นตามมา

เอ! แล้วรูปแบบที่ว่าันนั้นมีอะไรบ้างละ? นั่นล่ะครับ เป็นสิ่งที่เราจะนำเสนอในบทนี้

หัวและไหล่ (Head & Shoulders)

Head & shoulder (หัวและไหล่) รูปร่างหน้าตาเป็นยังไง? ดูจากรูปที่ 3.1a ดีกว่าจะทำให้ทุกอย่างง่ายขึ้น

รูปที่ 3.1a
Head & Shoulders กรณีที่เปลี่ยนแนวโน้มจาก Uptrend เป็น Downtrend

จากกฎจะเห็นว่า เดิมแนวโน้มเป็นขาขึ้น (uptrend) โดยมีจำนวนหุ้นสูงขึ้นตาม (ซึ่งเป็นคุณสมบัติของการหนึ่งที่ช่วยเสริม จากการเคลื่อนตัวนั้นเป็น uptrend) ซึ่งก็คือช่วงก่อนถึงจุด a นั้นเอง หลังจากนั้นจะเริ่มมีการปรับตัวลง มาสู่จุด b แต่จะ สังเกตเห็นได้ว่า จำนวนหุ้นนั้นลดลงเมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้า เนื่องจากนักลงทุนทั้งหลายยังคงมีความเชื่อว่า การปรับตัว ลงนี้เป็นเพียงแค่การปรับตัวย่ออย ใน trend ใหญ่ที่ยังคงเป็น uptrend จึงทำให้มีการระบายหุ้นออกมากไม่มากนัก เพราะ กลัวว่าถ้าระบายออกมากแล้ว จะซื้อกลับไม่ได้ (ราคาที่ซื้อกลับจะสูงกว่าตอนที่ขายไป) ซึ่งก็เป็นไปตามที่นักลงทุนคาด การณ์ กล่าวคือในช่วงถัดมา ราคาหุ้นมีการดีดตัวขึ้นจาก uptrend line ขึ้นไปสู่จุด c ซึ่งสูงกว่าจุด a จำนวนหุ้นนั้นก็มาก ขึ้นตาม เพราะว่าทุกคนยังมองภาพเป็น uptrend อุปกรณ์ เลยลุยกันแหลก หลังจากนั้นก็เริ่มมีการปรับตัวลงอีกรอบ แต่ใน ขณะนี้ อาจจะกล่าวได้ว่ายังไม่มีใครมั่นใจแน่ขึ้นด้วยว่าจุด a นั้นจะเป็นให้หลัง และ จุด c จะเป็นส่วนหัว ด้วยเหตุที่มั่นยังคง อยู่ในเชิง uptrend การปรับตัวลงมาครั้งนี้ ก็เป็นการลงมาทดสอบ uptrend line อีกรอบ จำนวนหุ้นตอนแรกก็อาจจะยังไม่ มากจนผิดสังเกต แต่เมื่อมาถึงจุดรับบนเส้น uptrend ปรากฏว่า แรงรับร้อนเข้าไว้ไม่อยู่ จึงเกิดการทะลุเส้น uptrend ลงมา

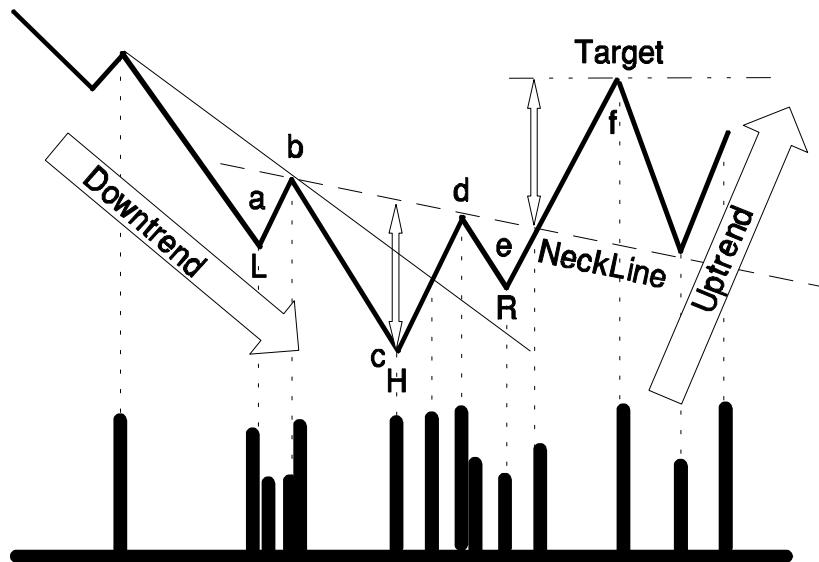
ตอนนี้ทุกคนเริ่มรู้แล้วว่าจะมีการปรับตัวลงอย่างจริงจัง ทำให้มีการระบายหุ้นออกมากอย่างมาก ผลให้ปริมาณการซื้อ ขายหุ้นสูงขึ้น ราคาก็อ่อนตัวลงมาเรื่อยๆจนถึงจุด d จึงเริ่มที่จะมีแรงรับกลับเข้ามา ทำให้ราคาหุ้นมีการดีดตัวขึ้น แต่จำนวน หุ้นนั้นไม่มากตามเหมือนครั้งก่อนๆ เนื่องจากตอนนี้ทุกคนยังไม่แน่ใจว่าจะเป็นการขึ้นจริง และมีความน่าจะเป็นที่จะปรับ ตัวลงอยู่ตลอดเวลา จนมาถึงจุด e ก็มีแรงขายอันกิดจากคนที่มีต้นทุนต่ำขายทำกำไรออกมาก่อน จุดนี้เองที่จะทำให้ หล่ายๆฝ่ายเพิ่มความเชื่อ หรือเริ่มเห็นรูปแบบของการขึ้นหัวไห่ล่ำ สรุปหัวไห่ล่ำ ต้องไม่สูงกว่าจุด a และหัวไห่ล่ำ ขวา (จุด e) ต้องไม่เลยส่วนหัวขึ้นไป (จุด c) และการปรับลงครั้งนี้จะมีจำนวนหุ้นมากตาม ซึ่งเป็นการยืนยันการปรับตัวลง โดยเฉพาะตอนที่ทะลุระดับเส้นคอ (neckline) ลงมาจะยังเป็นการยืนยันการปรับตัวลง ข้อสังเกตประการหนึ่งเกี่ยวกับ neckline ในกรณีที่แนวโน้มเดิมเป็นขาขึ้นนั้น ก็คือ เส้นนี้ต้องไม่มีความชัน (slope) เป็นลบ จึงจะเป็นรูปแบบ Head & Shoulders ของจริง

ถึงตอนนี้ทุกคนก็จะเห็นแล้วว่าการฟอร์มตัว head & shoulders มีความสมบูรณ์ เอ๊ะ! อย่างนี้จะเลิกเล่นกันไปเลยหรือ? เปลาหรือก! ก็ยังมีบางกลุ่มที่รู้ว่า แม้จะเป็น head & shoulders ก็ยังมีวิธีการเล่นได้อยู่เหมือนกัน คือหลังจากที่ทิ้งของที่ จุด e จนราคาตกทะลุ neckline ลงมา ตามหลักการเข้าว่า ระดับที่ต่ำกว่า neckline ลงมา จะมีระยะเท่ากับ หรือใกล้ เคียงกับระยะที่วัดจากจุด c ลงมาสู่เส้น neckline (ตามรูป) พวกล้วนจะเริ่มลงแข็งไปรับ จึงทำให้มีการดีดตัวขึ้นอีก แต่ จำนวนหุ้นก็ไม่มาก เพราะเป็นการเล่นช่วงสั้นๆ และพวกล้วนจะเตรียมไปตั้งกลุ่มขายอีกรอบ ที่จุด g เพื่อไม่ให้เลยเส้น neckline ขึ้นไป ก็จะทำให้ปรับตัวลงต่อ ซึ่งภาพพื้นในช่วงหลังการเกิดส่วนหัว ก็คือ downtrend

ค่อยๆอ่าน และทำความเข้าใจก่อนที่จะอ่านต่อไป เพราะถัดไปจะพูดอย่างสรุปถึง head & shoulders ในกรณีที่มีการ เปลี่ยน trend จาก downtrend เป็น uptrend (รูปที่ 3.1b)

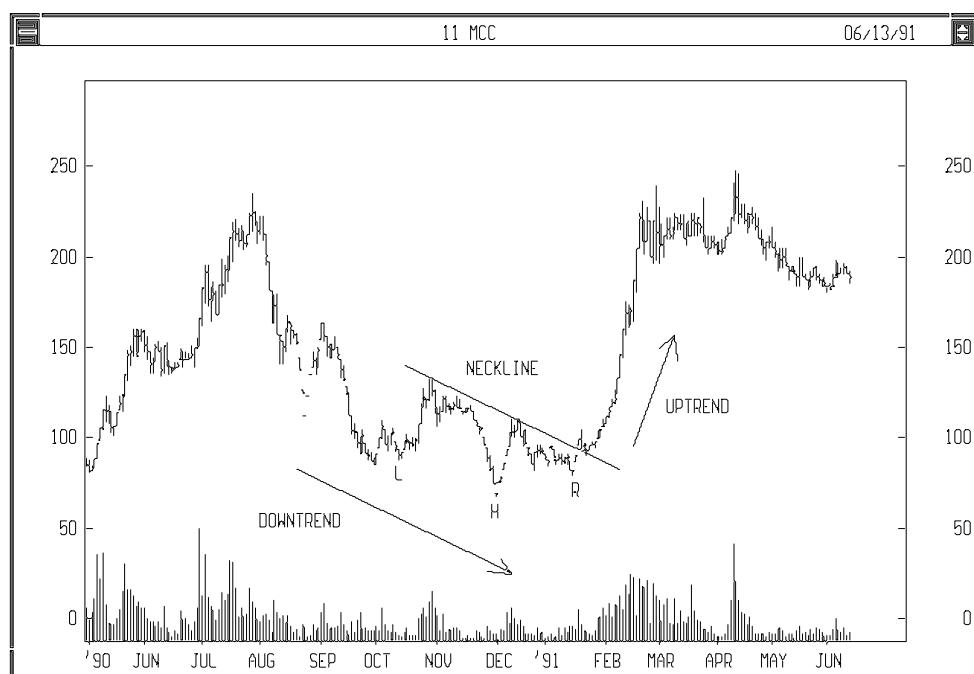
ในกรณีที่เปลี่ยนจาก downtrend เป็น uptrend สามารถเรียกอีกอย่างว่าเป็น reversed head & shoulders จะเห็นได้ว่า ในช่วงก่อนถึงจุด a และจุด c ในรูปที่ 3.1b ตลาดยังมีแนวโน้มอยู่ในช่วง downtrend จึงมีการขายหุ้นออกมาก่อนข้างมาก ในขณะที่การดีดตัวขึ้นในช่วง b มีปริมาณการซื้อขายค่อนข้างน้อย เนื่องจากว่าช่วง b นั้นเป็นเพียงแค่การปรับตัวขึ้นใน trend ใหญ่ที่เป็น downtrend แต่การดีดตัวขึ้นจากจุด c อาจจะเป็นด้วยความเห็นของนักลงทุนที่ว่าราคาค่อนข้างต่ำพอ

สมควรแล้ว จึงเข้ามาเก็บของ ส่งผลให้ราคาขยับตัวขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดสามารถลุ้นรอด้านจาก downtrend line ได้ ก็จะมีแรงซื้อเข้ามาช่วยเสริมในการทะลุขึ้นไปอีก ช่วงนี้จำนวนหุ้นจะมากขึ้นตาม แต่การขยับตัวขึ้นของมัน ก็ยังมีการถูกจำกัดอยู่ด้วยเส้นระดับคอ (neckline) คือแค่จุด d ก็มีการปรับตัวลง ความเป็นไปได้ที่จะเกิดไอล์ขวาจึงมีขึ้น

รูปที่ 3.1b

Head & Shoulders กรณีที่เปลี่ยนแนวโน้มจาก Downtrend เป็น Uptrend

ตัวอย่างที่ 3.1

อย่างไรก็ตาม นักลงทุนส่วนใหญ่การปรับตัวลงนี้ เป็นเพียงการปรับตัวชั่วคราวเท่านั้น เนื่องจากได้ขึ้นเด่น downtrend มาแล้ว ทำให้ไม่มีการระบายหุ้นออกมากเท่าไหร่ สมมติว่าการฟอร์มให้หลังสามบูรณาลักษณะที่จุด e ซึ่งร่องให้หลังขวา (จุด d) ต้องไม่อ่อนตัวกว่าจุด a และหัวให้หลังขวา (จุด e) ต้องไม่ต่ำกว่าส่วนหัว (จุด c) หลังจากนั้นก็มีการขยายตัวในขาขึ้นอีก โดยมีแรงขึ้นได้ใหม่เข้ามาอีกรอบ ทำให้เกิดการทะลุ neckline ขึ้นไป และได้รับการยืนยันจากการที่มีจำนวนหุ้นหรือวอลุ่มมากอย่างเพียงพอ ดังนั้น แม้ว่าจะมีการปรับตัวลง ในช่วงตัดมาตรฐานก็ไม่ขายออกมาก เพราะเริ่มน้ำมีความเชื่อแล้วว่า trend นั้นได้มีการเปลี่ยนจาก downtrend เป็น uptrend แล้ว อ้อ! เกือบลืมบอกไปว่า neckline กรณีนี้ต้องไม่มีความชัน (slope) เป็นบวก ทำไม? ต้องเป็นเช่นนั้น ลองคิดดูครับ!

ตัวอย่างที่ 3.1 เป็นตัวอย่างจากของจริง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการเกิด reversal pattern ในรูปของ head & shoulders ที่เปลี่ยนแนวโน้มขาลง (จากทางซ้ายมือ) เป็นแนวโน้มขาขึ้น (ทางขวามือ)

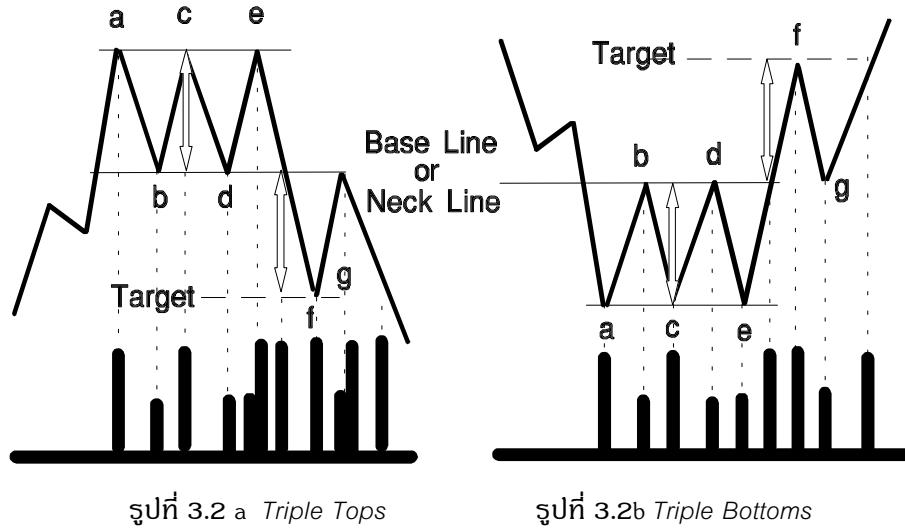
Triple Tops และ Triple Bottoms

พูดถึง triple tops ก่อนแล้วกันครับ ความหมายกว้างๆ ของมันคือ การที่ราคาหุ้นพยายามที่จะดันให้ผ่านแนวต้านตามแนวโน้ม แต่ก็ไม่สามารถทำได้ ยังผลให้เกิดการปรับตัวลงในระยะเวลาต่อมา พังดูแล้วอาจจะยังไม่กระจ่างชัด เอาอย่างนี้แล้วกัน ลองอ่านต่อไปก่อน และดูรูปที่ 3.2 ตามไปด้วยนะครับ

ในรูปที่ 3.2a สมมติว่าราคากำลังมีการขยายตัวขึ้น และได้เคลื่อนตัวมาถึงจุด a แล้ว ก็มีแรงขายคลุ่มออกมานะ จนทำให้เกิดการปรับตัวลง มาถึงจุด b แต่จำนวนหุ้นในช่วง b นั้น จะยังไม่ค่อยมากนัก เนื่องจาก ทุกคนมองว่าเป็นการปรับตัวย่ออยู่ใน trend ใหญ่ที่ยังคงไว้ซึ่งความเป็น uptrend อยู่ เรื่องอะไรจะขายละ! จากนั้นราคาก็ได้มีการดีดตัวขึ้นอีกครั้งจากความต้องการซื้อและมีการไล่ราคาขึ้นไปจนใกล้เคียงกับยอด a ที่เพิ่งจะผ่านมา ด้วยความเชื่อมั่นว่าจะยังเคลื่อนตัวในเชิง uptrend อยู่ ทำให้จำนวนหุ้นที่มีการตลาดยังคงในช่วงนี้มีค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตาม จากที่เคยกล่าวมาข้างต้นแล้ว ถึงความหมายของการเป็นแนวต้าน ทำให้ราคามีการปรับตัวลงมาจากจุด c และในหลังต่อเนื่องไปจนถึงจุด d ซึ่งเป็นแนวรับ การคาดหวังของผู้เล่นยังคงลุ้นว่าอาจจะมีการดีดตัวขึ้น ดังนั้น ในช่วง d นั้นจำนวนหุ้นที่ปรากฏจะมีน้อยกว่าในตอนขาขึ้นในช่วงที่ผ่านมา เพราะยังมีความกังวลว่าจะไปแล้วจะซื้อคืนไม่ได้ (ซื้อคืนในราคานี้สูงกว่าขายไป) แต่พอเข้าเจาะจงในการขยายตัวขึ้นไปยังจุด e นักลงทุนบางคนเริ่มปอดแล้ว เพราะ 2 ครั้งที่ผ่านมา ยังไม่เคยทะลุผ่านจุดนี้ไปได้เลย จึงไม่กล้าคาดการซื้อไปตามจุดนี้ไป จำนวนหุ้นในช่วงนี้จึงไม่ค่อยจะแตกต่างในช่วงที่เพิ่งผ่านมา หรือพูดง่ายๆ ว่าขาขึ้นไปครานี้ก็หลุมเต็มที่ ดังนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความพยายามของราคานี้ 3 ครั้ง (ภาษาฝรั่งจะเรียกว่า triple) ก็ยังไม่สามารถที่จะทะลุผ่านแนวต้านตามแนวโน้มได้

ความสมบูรณ์ของรูปแบบจะเกิดขึ้น เมื่อราคามีการปรับตัวลง จนทะลุแนวรับในแนวนอนที่เคยหนนๆ ดู และ d ลงมา ในที่นี่ระดับดังกล่าวมองว่าเป็น neckline คล้ายๆ กับในกรณีของ head & shoulders ก็แล้วกัน แต่ความจริงเขายังบอกว่า base line นั่นคือ จำนวนหุ้นในช่วงนี้จะเพิ่มขึ้นมาก อันเป็นผลมาจากการทำกำไร หรือหนีตายจากการติดหุ้น ที่จะเกิดขึ้นตามมา

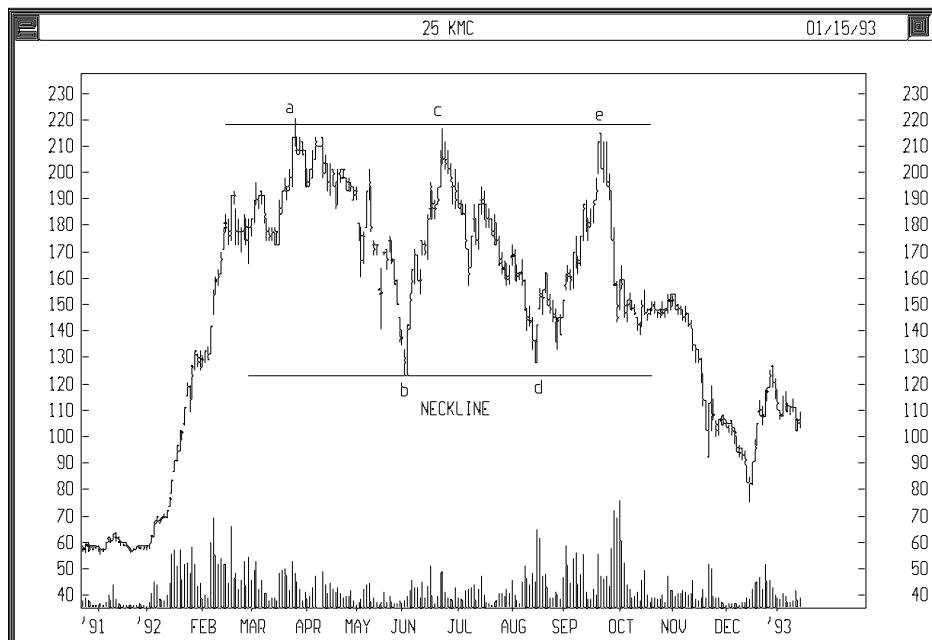
เอ้า! จะเลิกเล่นกันเลยหรือ? เป็นล่า! แต่จะอยู่ไปตั้งรับ ณ ระดับที่ห่างจาก neckline ลงไปเท่ากับหรือใกล้เคียงกับระยะที่วัดจากยอดที่ 2 ถึง neckline โดยหลักการอาจจะมีการตัดตัวขึ้นมาได้บ้าง แต่นั้นเป็นเพียงแค่การตัดตัวไม่ใช่การขับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเล่นในช่วงนี้ อาจจะเป็นการเล่นกันนิดหน่อยพอกห้อมปากหอมคอ และไปรอทำกำไรที่ระดับก่อน หรือใกล้เคียงกับ neckline (จุด g) การปรับตัวลงครั้งหลังจะทำให้เห็นว่า ได้เกิด downtrend ขึ้นอย่างชัดเจนสอดคล้องกับจำนวนหุ้นที่ถล่มขายออกมากอย่างมากมาย เห็นไหมครับว่าตอนเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวของหุ้นยังเป็น uptrend อยู่ แต่ในตอนหลัง trend มันกลับเป็น downtrend ไปแล้ว นี่แหละจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของ reversal patterns

ถ้ายังไม่เข้าใจ ก็ขอให้ลองอ่านทวนไปทวนมาอีกที ใจเย็นๆ ก็แล้วกัน มันไม่ยากอย่างที่คิดหรอก! ถ้าเข้าใจแล้วก็ลองมาซ้ายซ้ายกันอธิบายในส่วนของ triple bottoms กัน ก่อนอื่นต้องรู้ว่าการเกิด triple bottoms นั้น เกิดเพื่ออะไร หรือบวกอะไรแก่เรา? ผู้อ่านบางท่านอาจจะเริ่มร้องอื้ออุกมาแล้ว ว่ามันเป็นรูปแบบที่ทำให้แนวโน้มเดิม downtrend มีความน่าจะเป็นที่จะเปลี่ยนเป็น uptrend ใช่ครับ! โดยหลักการเข้าว่ากันอย่างนี้ ลองมาดูคำอธิบายประกอบกันหน่อยดีไหม คืออย่างนี้ครับ

เดิม trend ของราคายังคงเป็น downtrend กล่าวคือ เมื่อราคาก่อตัวลงมาจนถึงจุด a ในรูป 3.2b ก็มีแรงซื้อเข้ามาร่วมกันดันให้ราคามีการตัดตัวกลับขึ้นมา เพราะเห็นว่าราคานี้ถูกไป แต่เมื่อราคามาถึงจุด b บางพวกรู้ว่า ขายทำกำไรได้แล้ว ก็จะขายต่อ แต่เมื่อราคาก่อตัวต่อไปอีก จึงทำให้ราคามีการตัดตัวจากจุด c กลับขึ้นมาอีก

ครั้งหนึ่ง จนมาถึงจุด d ก็โคนอีกทุบลงไปอีก ก็กลิ้งลงไปตามระเบียบ จนมาถึงจุด e ก็ขึ้นมาอีกครั้ง แต่ครั้งนี้ น่าที่จะได้รับความสนใจในการเข้าช่วยซื้อมากขึ้น เพราะทุบลงไป 2 ครั้งก็ไม่ต่างจากจุด a และ c ก็ต้องขอ留意กันบ้างล่ะ!

ถ้าสามารถหาดูแนวต้าน base line ขึ้นมาได้อีก ก็จะได้รับแรงเสริมเข้ามาอีกนานใหญ่ จำนวนหุ้นที่ถูกซื้อขายจะเพิ่มสูงขึ้น เป็นการยืนยันการขึ้นครั้งนี้ว่าแข็งแรงพอ และหมายฝ่ายก็เริ่มที่จะเห็นแล้วว่าตนเป็น รูปแบบของ triple bottoms แม้ว่าอาจจะมีการปรับตัวลงมาบ้างจากการ take profit (ทำกำไรระยะสั้น) จำนวนหุ้นที่ออกมานะไม่มากเท่าไหร่ ดูได้จากช่วงก่อนถึงจุด g เทียบกับช่วง a และ c เพราะเป็นการปรับตัวเพื่อเตรียมที่จะเป็น uptrend ใจจะขยายตลาดรับ! เอ้อ เกือบลืมไป รูปแบบของ triple tops หรือ triple bottoms นั้น ตอนที่กำลังฟอร์มตัวจะเห็นได้ว่า ราคาของหุ้นนั้นมีการเคลื่อนไหวตัวเป็นไปในเชิง sideways (ไม่เชือกคลองไปเปิดดูรูป sideways ที่ได้กล่าวมาในช่วงก่อนหน้า) และเพื่อไม่ให้น้อยหน้าตัวอย่างที่ผ่านมา เราจึงตัวอย่างที่ 3.2 ที่แสดงให้เห็นการเกิด triple tops ในหุ้นจริงๆ ให้เห็น เป็นหุ้นตัวแทนให้ดูที่ขอบเขตของรูปในตัวอย่างก็แล้วกัน

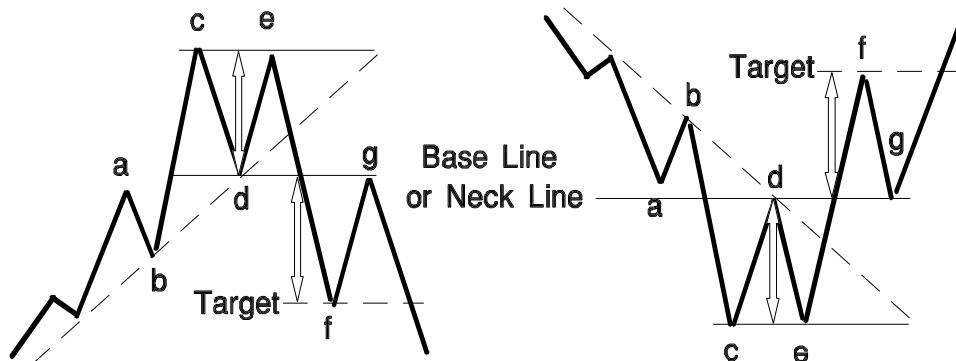
ตัวอย่างที่ 3.2

Double Tops and Double Bottoms

เข้า double tops ก่อนแล้วกัน รูปแบบเป็นอย่างไร? มันบวกอะไรกับเรา? รูปแบบของมันลองดูจากรูปที่ 3.3a จะเห็นว่าหลังจากที่ราคาได้เคลื่อนตัวมาถึงจุด c ก็เริ่มที่จะมีแรงขายออกมานะ จึงทำให้ราคากลับตัวลงสู่เส้น uptrend ตรงจุด d จากนั้นก็มีการตีตัวขึ้นจากแรงซื้อ แต่การขยับตัวขึ้นช่วง e นั้นไม่สามารถที่จะเลยหรือผ่านยอด c ไปได้ ด้วยเหตุผลที่ว่าระดับที่จุด c วางตัวนั้นในขณะนี้ ทำหน้าที่เป็นแนวต้าน (resistance) การปรับตัวจึงเกิดขึ้นอีกครั้ง โดยที่ครั้งนี้ราคามี

สามารถดีดตัวขึ้นได้บนเส้น uptrend เนื่องจาก มีแรงขายออกมากกว่าแรงซื้อ ทำให้ราคากลับผ่านเส้น uptrend ลงมา

ถึงตอนนี้กังวลทุนเริ่มรู้แล้วว่าจะต้องทิ้งของกัน ก็เลยพยายามหันออกมากันเป็นจำนวนมาก และถ้าหากว่า baseline (หรือจะคิดว่าเป็น neckline ก็แล้วแต่สะดวก หรือง่ายต่อการจดจำ) รับไว้ไม่อุ่นใจ ก็จะมีการถล่มขายลงมาอีกรั้ง ระดับที่ขาคาดกันว่าจะมีการดีดตัวขึ้น จะอยู่ต่ำกว่า baseline ลงไปประมาณ หรือใกล้เคียงกับระยะที่วัดจาก double tops ลงมาที่ baseline (ดูรูปเค้าไว้อย่างให้งง) เพราะจะนั่นพากที่เก็บกำไร ก็อาจจะไปลุยกันใหม่ในช่วงนั้น แต่เป็นเพียงแค่ห้อมปากหอมคอ เพราะพกนี้จะเตรียมไปตั้งขายไว้ใกล้บริเวณ baseline คราวที่ผลดีดตัวตามเข้าไป อาจจะกลายเป็นแมงเม่าบินเข้ากองไฟ เพราะจากรูปจะเห็นได้ว่า ราคาได้รุดลงมาอีกรั้งหลังจาก g ดังนั้น พึงระวังไว้ว่า การเกิด double tops เป็นรูปแบบหนึ่งที่เกิดในช่วงการเปลี่ยนแนวโน้ม uptrend มาเป็น downtrend

รูปที่ 3.3a: Double Tops

รูปที่ 3.3b: Double Bottoms

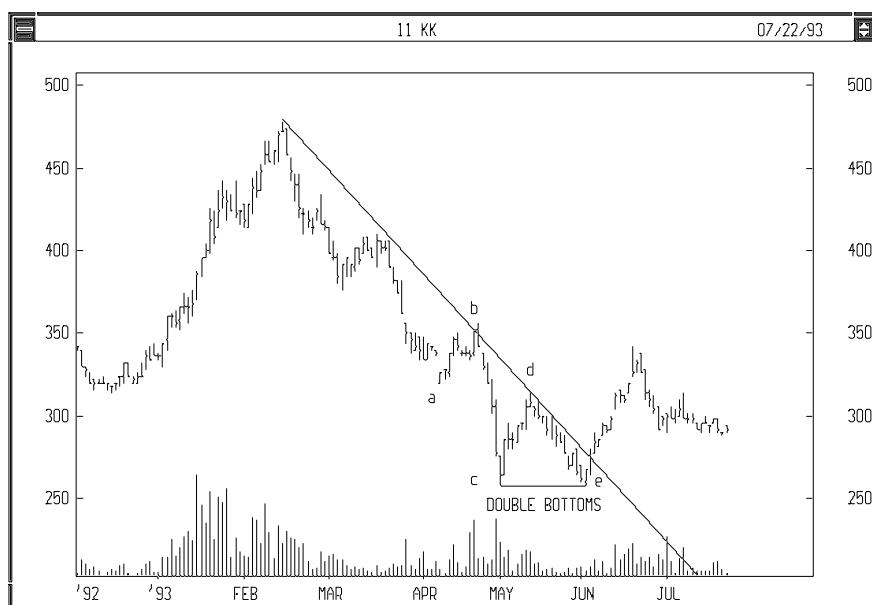
ก่อนที่จะไปดูรูปวางแผนหน้าตาของ double bottoms ลองดูตัวอย่างที่ 3.3a ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นการเกิด double tops ของ SET index ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม ถึงปลายกุมภาพันธ์ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกว่างานประจำคือ ในช่วงระหว่าง 2 ถึง 3 นั้น จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนตัวของ SET index เมื่อจะพยายามเคลื่อนตัวขึ้น แต่ยังคงอยู่ใต้เส้นแนวโน้มขาขึ้นตลอดเวลา จึงทำให้เส้นแนวโน้มขาขึ้นเส้นนี้ เป็นแนวต้านไปโดยปริยาย และเมื่อ SET index ขึ้นมาถึงระดับยอดเดิม (เบอร์ 3 อุปในแนวเดียวกับเบอร์ 1) แต่ไม่สามารถทะลุขึ้นเหนือแนวที่ 1 ไปได้ จึงมีการปรับตัวลงมา ยังผลให้เกิดรูปแบบของ double tops

แล้ว double bottoms ละ! หน้าตามันเป็นอย่างไร? ง่ายมากครับที่ผู้อ่านจะเขย่าผู้เขียนอธิบาย ลองมาช่วยกันคิดนะครับ ย้อนกลับไปดูรูป 3.3b ในหน้าก่อน จะเห็นว่าแนวโน้มเดิมนั้นจะเป็น downtrend พอก็จะเกิด double bottoms ขึ้น แนวโน้มใหม่ที่ตามมาจะกลายเป็น uptrend (ตรงกันข้ามกับ double tops) ดังนั้นผู้อ่านจะรู้ทันทีว่าราคานั้น จะต้องลงมาสร้างฐาน 2 ครั้งที่จุด c กับ e และก็มีการดีดตัวกลับจนทะลุ downtrend line ขึ้นไป และพร้อมที่จะเคลื่อนตัวต่อไปในเชิง uptrend (เห็นไหมว่ามันจะง่ายขึ้นเรื่อยๆ)

ตัวอย่างที่ 3.3a

จากตัวอย่างที่ 3.3b นี้ แสดงให้เห็นถึงการเกิด double bottoms ของราคา KK ซึ่งจะเห็นได้ว่า ลำดับของตัวอักษร a ถึง d นั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบขาลง (downtrend) เพราะจุด d อยู่ต่ำกว่า b ขณะที่ c ก็อยู่ต่ำกว่า a ด้วย แต่เมื่อราคาของ KK ลงมาทดสอบที่แนวโน้มขาลงที่อยู่ในแนวเดียวกับจุด c ราคา KK ก็เริ่มทรงตัวถึงดีดตัวขึ้น (ซึ่งทำให้เกิดจุด e ขึ้นมา) อย่างไรก็ตาม จุดที่พึงสังเกตก็คือ การดีดตัวในวันถัดมา สามารถข้ามเส้นแนวโน้มขาลงได้ โดยมีความหนุนตามจึงทำให้การเกิด double bottoms เริ่มมีนัยสำคัญมากขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มของการเปลี่ยนแนวโน้มขาลงเป็นแนวขาขึ้น ซึ่งคนที่ไม่อยากพลาดรถไฟขบวนนี้ ก็ต้องรีบตีตัวขึ้นขบวนกัน เมื่อเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นมีนัยสำคัญแล้ว

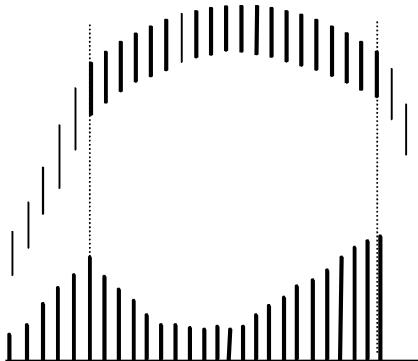

ตัวอย่างที่ 3.3b

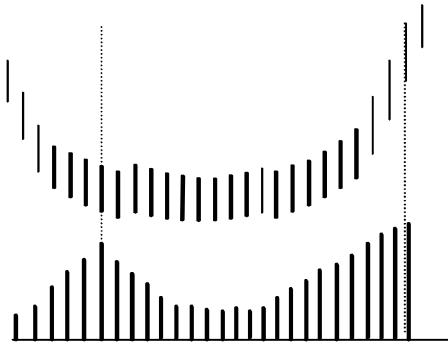
Saucer

เข้าสู่รูปแบบ saucer ต่อไปเลยก็แล้วกัน สิ่งที่จะทำให้ผู้อ่าน เข้าใจรูปแบบนี้ ก็ขอให้นึกถึงงานรองถ้วยกาแฟ (อันที่จริง Saucer หมายถึงจานชุป ซึ่งกันลึกกว่าจานธรรมดา แต่ไม่ลึกถึงขนาดที่จะกล้ายกเป็นชามครับ) แล้วมันเกี่ยวกันอย่างไร? มันก็ไม่เกี่ยวกันโดยตรงหรอก เพียงแต่ว่ารูปแบบที่เกิดขึ้นนี้มีลักษณะคล้ายงานรองถ้วยกาแฟ เท่านั้นเอง

ลองดูรูปที่ 3.4a ก่อน พิรุณๆกับนึกถึงการเอาจานรองถ้วยกาแฟมาวางค่าว่า ทางด้านข้างของจานรองถ้วย เปรียบเสมือน การขยายตัวขึ้นของราคา ที่อัตราการขยายตัวเป็นไปอย่างลดน้อยถอยลง ส่วนก้นจานมีลักษณะแบบราบ ดังนั้น การเคลื่อนไหวของราคาในช่วงนี้ จะมีลักษณะเป็น sideways ส่วนทางขวามีความอ่อนโยนของจาน จะเห็นว่ามีลักษณะโค้งลง เปรียบเสมือนการที่ราคามีการปรับตัวลง ดังนั้น saucer ในรูปที่ 3.4a จึงเป็นรูปแบบในการเปลี่ยน trend จาก uptrend เป็น downtrend ให้นำกีดกราฟแล้ว ก็ขออธิบายให้ชัดเจนมากขึ้นอีกหน่อยนะครับ จะเห็นได้ว่า ราคาได้มีการต่อระดับขึ้นในช่วงก่อนหน้า และเมื่อเข้าสู่ช่วงการขยายตัวด้วยอัตราลดน้อยถอยลงถึง sideways ปรากฏว่า จำนวนหุ้นหรือวอลุ่มที่มีการซื้อขาย เริ่มไม่ยืนยันการขยายตัวขึ้นแล้ว แฉมยังจะค่อยๆลดลงอีกในช่วงนั้น เริ่มให้สัญญาณที่ไม่ค่อยดีออกมากแล้ว พอมากถึงช่วงที่ราคาเริ่มมีการปรับตัวลง ปรากฏว่ามีการลดลงขายออกมากมายเลย ดังจะเห็นได้จากจำนวนหุ้นจะเพิ่มสูงขึ้นในช่วงที่ราคาหุ้นมีการปรับตัวลง

รูปที่ 3.4a Saucer แบบบางค่าว่า

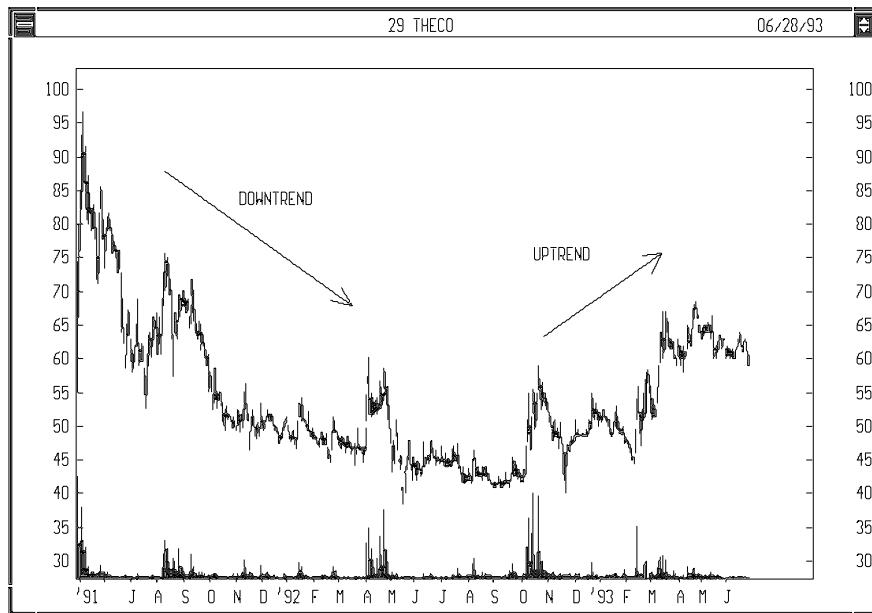

รูปที่ 3.4b Saucer แบบโค้งหงาย

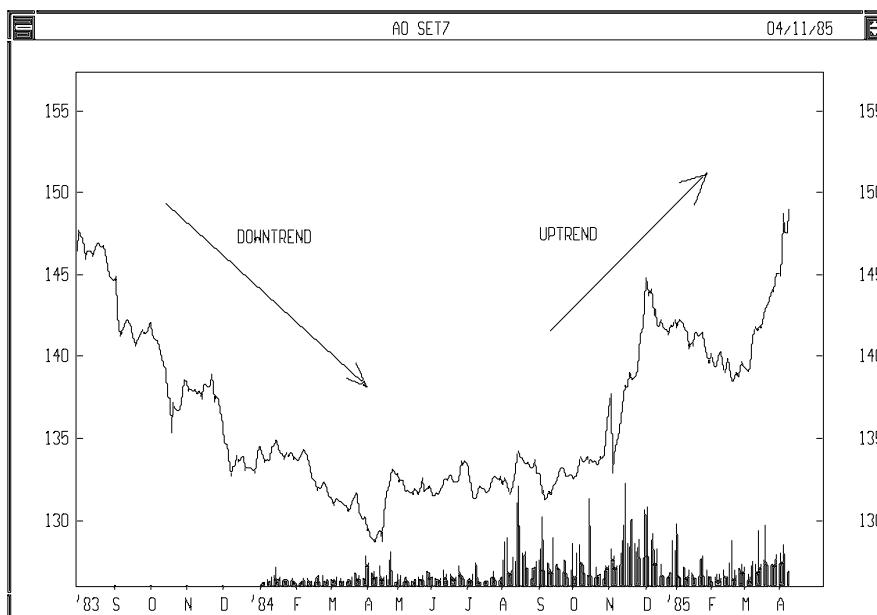
saucer ในกรณีที่ว่าง hegay ก็คือวางแผนที่ไปรองถ้วยกาแฟนั้นเองละครับ รูปแบบมักก็เป็นลักษณะโค้งหงาย (รูปที่ 3.4b) จะเห็นว่าทางด้านข้างมี ราคาหุ้นจะมีการปรับตัวลง และจำนวนหุ้นที่ซื้อขาย ก็ค่อยๆลดลงตาม เนื่องจากนักลงทุนเริ่มเห็นแล้วว่า ราคาที่อ่อนตัวลงไปนั้นค่อนข้างที่จะต่ำ ขายไปก็อาจจะต้องกลับมาซื้อในราคาที่สูงกว่าเดิม ส่วนช่วงก้นงาน แรงซื้อขายเริ่มที่จะเข้ามา จึงทำให้ราคามีการดีดตัวหรือขาขึ้นมาบ้าง หลังจากนั้นก็มีการรออ่อนตัวลงจากการทำกำไรระยะสั้น (take profit) ที่บอกว่าเป็นการทำกำไรระยะสั้น เพราะต้องการจะตุนของอีกครั้งก่อนที่จะไล่ราคาให้ขึ้นตัวขึ้นไป ซึ่งจะเห็นว่าช่วงที่มีการไล่กันจริงนั้น ราคาจะขยายตัวขึ้น พิรุณด้วยการยืนยันจากจำนวนหุ้นที่ซื้อขายมากขึ้น จนใน

ที่สุด สามารถลุดพื้นจากสภาพ sideways ขึ้นไปได้ และเคลื่อนตัวในเชิง uptrend ต่อไป ดังนั้น saucer แบบ hairy จึงเป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นในช่วงการเปลี่ยน trend จาก downtrend เป็น uptrend

จากตัวอย่างที่ 3.4a และ 3.4b จะเห็นได้ว่าการเกิดแต่ละตัวอย่างนั้นใช้เวลาค่อนข้างนานพอควร กว่าจะพื้นจากสภาพ downtrend ขึ้นมาเป็น uptrend นั้นใช้เวลากันอ่อนเมียเดียว ซึ่งจริงๆแล้วจะมีกี่คนที่ทนรอ กันได้

ตัวอย่างที่ 3.4a

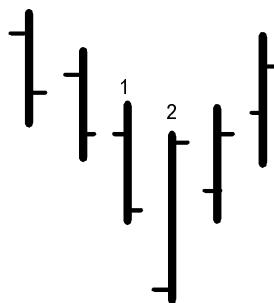

ตัวอย่างที่ 3.4b

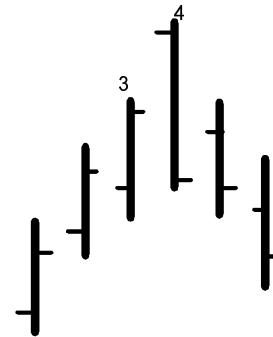
V-Shape

ตอนนี้ก็เหลือรูปแบบสุดท้ายของการเกิด reversal ที่เราจะพูดกันแล้ว รูปแบบดังกล่าวก็คือ v-shape ว่ากันง่ายๆ ก็คือ ไม่คว้ากึ่งหมาย แบบไหนก่อนดี! เขายกแบบหมายมั่งแล้วกัน กุญแจที่สำคัญที่จะเป็นตัวชี้ว่า จะมีการเกิดรูปแบบของ v-shape นั้นอยู่ที่แท่งกราฟที่ 1 และ 2 ในรูป 3.5a แท่งกราฟที่ 1 บอกอะไรเรา? มันบอกเราว่าในวันนั้น ได้มีการไล่ทุบราคางบลงไปปิดตัวที่ใกล้ระดับราคาต่ำสุด ซึ่งเป็นการสะท้อนถึง ความต้องการขายยังมีอยู่สูง สำหรับวันถัดมา ในตอนเปิดตลาด แรงขายที่ยังคงค้างในวันก่อน ก็ได้พังพื้นอีก จึงทำให้ราคาไหลตัวลงไปที่ระดับราคาต่ำสุดใหม่ อย่างรวดเร็ว ดูได้จากการคาดเดาในวันที่ 2 อยู่ต่ำกว่าวันที่ 1 หลังจากนั้นก็เริ่มที่จะมีความต้องการซื้อกลับเข้ามา และไล่ตะลุยซื้อกันเป็นการใหญ่ จนราคาปิดในวันที่ 2 นี้มากกว่าตัวอยู่หนึ่งราคากว่าในวันที่ 1 นั่นหมายถึง แรงซื้อสามารถที่จะเข้ามาระยะขายได้ในโคงสุดท้าย ดังนั้น แท่งกราฟ 1 และ 2 จึงเป็นกุญแจที่ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนจาก downtrend มาเป็น uptrend อย่างรวดเร็ว คล้ายกับตัว V นั่นไงครับ!

ส่วน V คว้าในรูปที่ 3.5b ก็มีกุญแจที่สำคัญอยู่ที่ กราฟแท่งที่ 3 และ 4 จะเห็นได้ว่า ราคาสูงสุดในแท่งกราฟที่ 4 อยู่สูงกว่า กราฟแท่งที่ 3 แต่ราคาปิดของมันกลับปิด ณ ระดับที่ต่ำกว่าราคาปิดในแท่งกราฟที่ 3 จึงเป็นสัญญาณที่ชี้ให้เห็นถึง เป็นการเปลี่ยน trend จาก uptrend มาเป็น downtrend อย่างรวดเร็ว

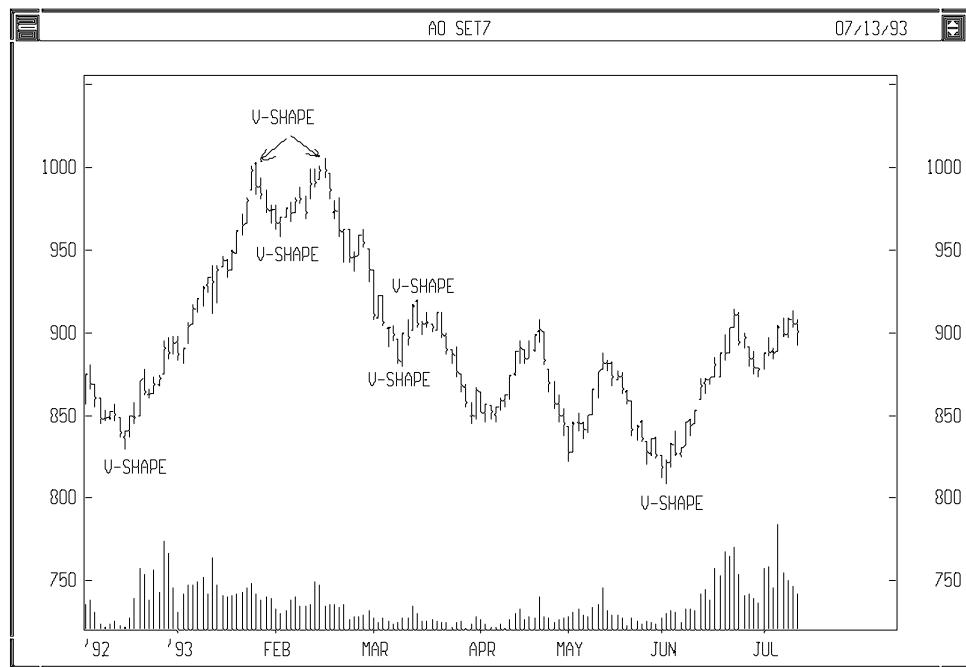

รูปที่ 3.5a

รูปที่ 3.5b

ตัวอย่างที่ 3.5 เป็นการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบ v-shape ที่เกิดขึ้นกับ SET index ณ จุดเวลาต่างๆ กัน การสังเกต้นนี้ให้นำหลักของ v-shape ที่เพิ่งจะกล่าวผ่านพ้นมา มาลองใช้ดู แต่ที่สำคัญคือ ทำไม่บางจุดจึงมองว่าเป็น v-shape ในขณะที่บางจุดไม่เป็น v-shape ลองสังเกตดูให้ดีครับ

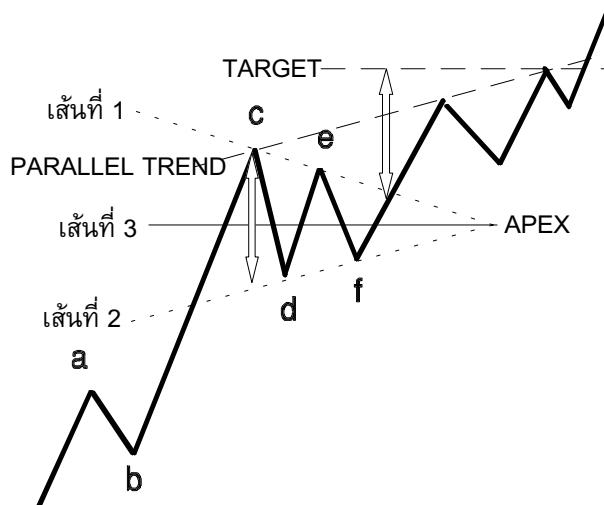
តាមរយៈកំ 3.5

รูปแบบต่อเนื่อง Continuous Patterns

ต่อไปจะเป็นการพูดถึงรูปแบบต่อเนื่อง หรือ Continuous Patterns ซึ่งรูปแบบนี้ เป็นเหมือนกับการพักเข้าแรงของแนวโน้ม ก่อนที่เคลื่อนที่ต่อไปตามแนวโน้มเดิม การหยุดพักเข้าแรงนี้ เป็นการหยุดคู่ท่าที่ของนักลงทุนในตลาด เพื่อคุ้ว่าแนวโน้มเดิมจะวิ่งต่อไปไหวไหม ซึ่งรูปแบบสามารถจะจำแนกออกได้หลายแบบ

Triangles

เริ่มประเดิมจาก triangles แล้วกัน รูปแบบนี้เป็นการฟอร์มตัวเป็นรูป 3 เหลี่ยม ก่อนที่ราคาจะเคลื่อนตัวต่อไปในทิศทางเดิม อย่างไรก็ตาม คำว่าสามเหลี่ยมที่ว่านี้นั้น ถูกแยกย่อยออกเป็น 3 แบบคือ symmetry, ascending และ descending

รูปที่ 4.1a Symmetric Triangle

1. Symmetric triangle ถ้าจะให้ง่ายขึ้น ดูที่รูป 4.1a เลยก็ได้ว่า จะเห็นว่า แนวโน้มเดิมของราคานั้นเป็น uptrend แต่เมื่อมาจุด c ก็มีการปรับตัวลงมาอย่างจุด d ตรงจุดนี้ก็มีแรงขึ้นซ่อนซึ่งกลับเข้ามา ทำให้ราคาเมียการดีดตัว (rebound) ขึ้นมาที่จุด e ก็ถูกแรงขายกดเอาไว้อีก ทำให้มีการปรับตัวลงมาอย่างจุด f การปรับตัวขึ้นลงเช่นนี้ จะก่อให้เกิดรูปแบบที่เป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ที่เรียกว่าเป็น symmetric ก็เนื่องจาก trend ที่ลากผ่านจุดยอด (เส้นที่ 1) และ trend ที่ลากผ่านจุดก้นบึง (เส้นที่ 2) ทำมุ่งกับแนวระนาบ (เส้นที่ 3) ในองศาส�팅ที่เท่ากัน จุดที่เส้นที่ 1 พบรับกับเส้นที่ 2 จะเรียกว่า จุดยอด (apex) ช่วงเวลาที่ราคาทะลุกรอบสามเหลี่ยมขึ้นไป (ยังผลให้แนวโน้มคงไว้ในรูป uptrend) ปกติจะอยู่ที่ตัวแทนงระยะสองในสามจากจุด apex ถึงฐาน (base) แต่ถ้าเลยระยะดังกล่าวไปแล้ว ความน่าจะเป็นที่จะทะลุขึ้น หรือทะลุลงจะมีพอๆ กัน ดังนั้นจึงอาจจะทำให้เกิด reversal ได้เหมือนกัน สำหรับระยะที่จะเคลื่อนตัวที่ไป หลังจากที่ทะลุขึ้นไป ตามหลักเข้าว่ามันจะขึ้นไปได้เป็นระยะเท่ากับฐานของรูปสามเหลี่ยมนั้น หรือจะวัดจากจุด apex ขึ้นไปเท่ากับระยะดังกล่าวก็ได้ นอกจากนี้ ยังมีอีกวิธีที่นิยมใช้คือ ลากเส้นจากจุด c ให้ขนาน (parallel) กับเส้นที่ 2 ซึ่งเส้นดังกล่าวก็จะถูกใช้เป็น target อีกแนวเช่นกัน

การเคลื่อนไหวของราคาหุ้น SGF ที่ฟอร์มตัวเป็น symmetric triangle ในตัวอย่างที่ 4.1a ข้างล่างนี้ถ้าสังเกตให้ดีจากรูปอาจจะก่อให้เกิดคำถามที่ว่า การเคลื่อนไหวของราคาหุ้น SGF ซึ่งมีบางส่วนที่หลุดเส้นขอบล่างของสามเหลี่ยมลงมา จะยังคงเป็นรูปนี้ได้อีกหรือ? คำตอบต่อไปนี้คือ หากสังเกตให้ดีแล้ว จะพบว่า ราคายืนคงตัวมันนั้น สามารถวิ่งกลับเข้ามายังในกรอบได้ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการฟอร์มตัวนี้ ยังคงรักษารูปไว้ทางหน้าตาของ symmetric triangle ได้ได้

ตัวอย่างที่ 4.1a

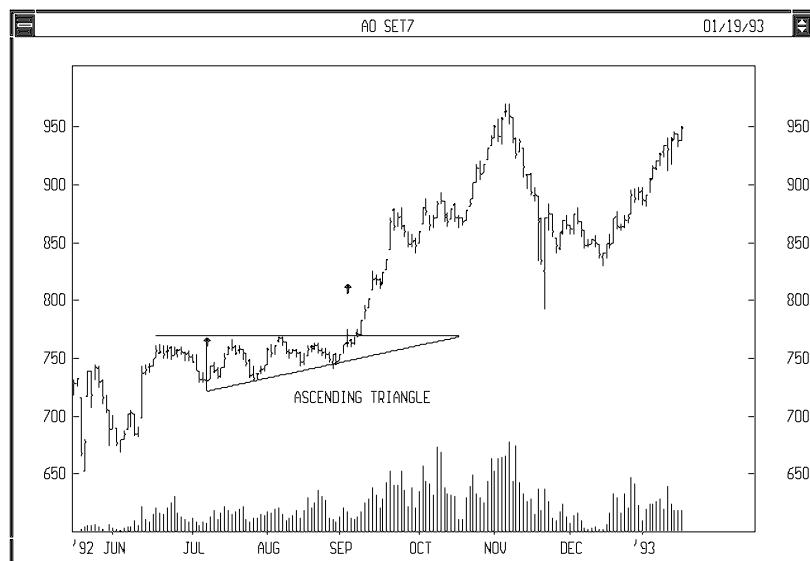

รูปที่ 4.1b Ascending Triangle

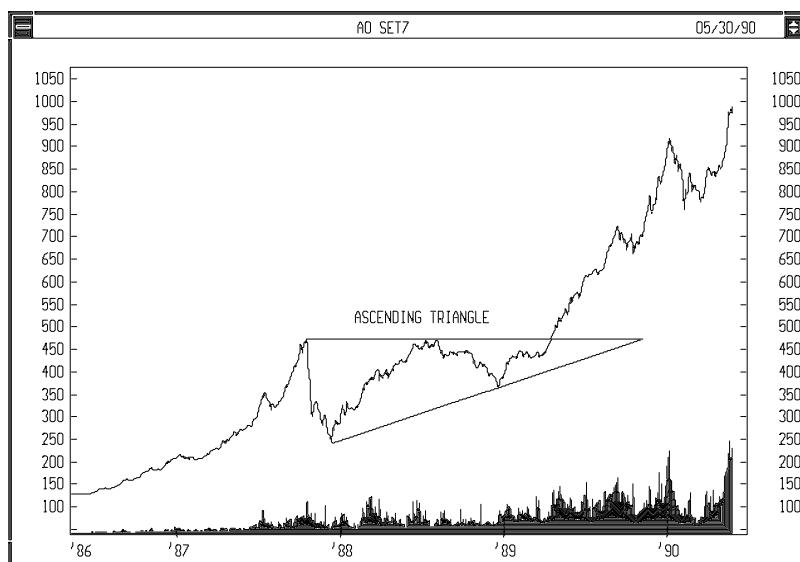
2. Ascending Triangle (รูปที่ 4.1b) จะเห็นว่ามันมีส่วนคล้าย triple tops แต่มีข้อแตกต่างคือ ตอนที่มีการปรับตัวลงในช่วงการฟอร์มตัว กันบึงอันหลังจะอยู่สูงกว่ากันบึงอันก่อนหน้า เช่น 3 สูงกว่า 2 และ 2 สูงกว่า 1 (ในขณะที่ triple top นั้น กันบึงจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน) ดังนั้น ราคาน่าจะขยับตัวขึ้น ต่อไปได้อีก ส่วนที่ว่าจะขยับตัวขึ้นไปได้มากน้อยเท่าไหร่ หลังจากที่ทะลุแนวต้านไปแล้วนั้น เขาว่ากันว่า ราคามันน่าจะขยับตัวขึ้นไปได้เป็นระยะทางเท่ากับหรือใกล้เคียงกับระยะทางที่วัดจาก จุด 1 ถึงแนวต้าน ดังนั้นพากที่รอขาย ก็ควรจะเตรียมไป take profit กันที่ระดับนั้น แต่พอราคาปรับตัวลงมาก็จะเข้าไปขอนรับได้ (ถ้ายังลงไม่มากจนกระทั่งเปลี่ยนแนวโน้ม ในรูปแบบที่เราได้เรียนกันไปแล้วในบทที่ 3) ด้วยเหตุที่ว่า การปรับตัวนั้นเป็นการปรับตัวโดยในแนวโน้มใหม่ ซึ่งเป็น uptrend

ตัวอย่างที่ 4.1b และ 4.1bb แสดงให้เห็นถึงการเกิด ascending triangle ของ SET index ใน 2 ช่วงเวลา ซึ่งทำให้ SET index คงแนวโน้มเดิมไว้ได้ กล่าวคือ ในช่วงก่อนที่จะเกิดการฟอร์มตัว ascending triangle นั้น SET index ต่างก็เป็นการเคลื่อนตัวขึ้น ซึ่งหลังการฟอร์มตัวดังกล่าว SET index ยังคงอยู่ในแนวโน้มขาขึ้นได้อยู่

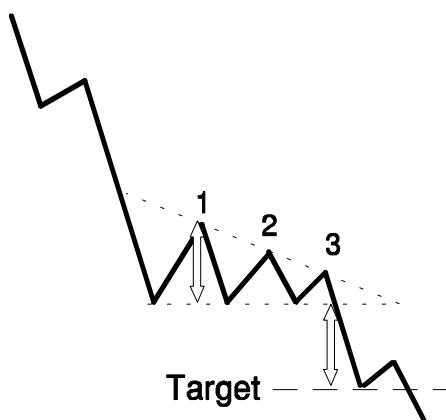
ในตัวอย่างที่ 4.1b นั้น ได้นำหลักการหาเป้าหมายราคา กรณีที่ราคาสามารถทะลุเส้นขอบจำกัดเชิงราบของสามเหลี่ยมขึ้นมาได้ มาประยุกต์ใช้ดู ซึ่งจะเห็นได้ว่า ที่แนวที่คาดการณ์ไว้ ราคาหุ้นมีการปรับตัวและแก่งจ่ไปมาอยู่บ้าง ซึ่งหมายถึงย่อมจะมีการทำกำไรระยะสั้นอย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีนี้ การทำการทำกำไรระยะสั้นไม่สามารถหยุดยั้งความมุ่งมั่น หรือความแรงของ SET index ได้ดังจะเห็นได้จาก SET index ยังคงต่อระดับขึ้นไปอย่างไม่หยุดยั้ง พอกที่รู้ด้วกว่าขาขึ้นจะไปนั้น เป็นการเสียของ ก็จะรีบกลับเข้ามาซื้อคืน เพื่อให้ตัวเองนั้นยังคงอยู่ในราไฟขบวนนั้นต่อไป

ตัวอย่างที่ 4.1b

ตัวอย่างที่ 4.1bb

รูปที่ 4.1c Descending Triangle

3. Descending Triangle (รูปที่ 4.1c) รูปแบบมันจะมีส่วนคล้าย triple bottoms แต่ข้อแตกต่างคือยอดใหม่ในช่วงการฟอร์มตัวจะอยู่ต่ำกว่ายอดเดิมก่อนหน้า เช่น ยอด 3 อยู่ต่ำกว่ายอด 2 และ ยอด 2 อยู่ต่ำกว่ายอด 1 ซึ่งรูปแบบนี้เป็นการพักตัว ก่อนที่จะปรับตัวลงต่อไป ในกรอบของ downtrend

ตัวอย่างที่ 4.1c แสดงถึงการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น SCCC ในอดีต ที่มีการฟอร์มตัวเป็น descending triangle รวมถึงการหาเป้าหมายของราคาที่จะกลับเข้ามาซื้อซึ่งก็คือ ซึ่งที่ระดับเป้าหมายของราคา ราคาหุ้นก็มีการยืนตัวถึงติดตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านบางท่านอาจจะสงสัยว่า ในช่วงที่มีการฟอร์มตัวนั้น มีอยู่ช่วงหนึ่งที่หลุดกรอบแนวรับเชิงราบลงมา ซึ่งก็เห็นได้ว่าเป็นรูปแบบ

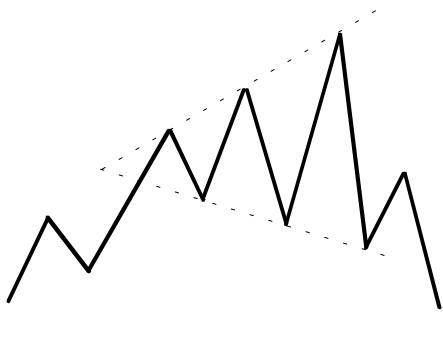
downtrend ในช่วงนั้น อย่างไรก็ตาม ราคาหุ้นก็ได้มีการกลับเข้ามาอยู่ในกรอบการฟอร์มตัวอีกรอบหนึ่ง ก่อนที่จะหลุดกรอบแนวรับเชิงราบลงมาอีกครั้ง ซึ่งค่อนข้างจะสมบูรณ์มากขึ้น หากนำหลักเกณฑ์ของ fibonacci numbers มาใช้ (อย่างเพียงคร่าว เรื่องนี้เราจะกล่าวกันต่อไปในบทของทฤษฎีคลินของ Elliott) จะเห็นได้ว่า การอ่อนแรงลงมาของราคาหุ้น ลงมาทดสอบแนวรับเชิงราบครั้งหลังนั้น อยู่ในช่วงระยะสองในสามของระยะจากฐาน (base) ถึงส่วนยอด (apex) ซึ่งถ้ายังไม่ติดตัวขึ้น โอกาสที่จะหลุดแนวรับเชิงราบดังกล่าวลงมา จะยิ่งมีความเป็นไปได้มากขึ้น ซึ่งราคาหุ้น SCCC ตอนนั้นก็หลุดลงมาจริงๆ ด้วย!

ตัวอย่างที่ 4.1c

Broadening Formation

รูปแบบต่อไป ของ continuation patterns ที่เราจะพูดกันคือ broadening formation ลักษณะที่สำคัญคือ การแกว่งตัว หรือสะบัดตัวในช่วงปลาย จะขยายวงกว้างมากกว่าตอนที่เริ่มฟอร์มตัว ดูรูปที่ 4.2a จะทำให้เห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น แม้ว่า รูปแบบนี้ตามหลักการเข้าจัดให้อยู่ในหมวด continuation แต่ด้วยเหตุที่มันสะบัดตัวแรง บางครั้งอาจทำให้เกิด reversal แทนที่จะเป็น continuation patterns เช่นที่แสดงไว้ในรูปที่ 4.2a

รูปที่ 4.2a Broadening Triangle

รูปที่ 4.2b Diamond

แลเมื่อเราเอา 2 รูปแบบ คือ Triangle และ Broadening เข้ามารวมตัวกัน เราจะได้รูปแบบอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า Diamond แต่รูปแบบนี้ แทนที่จะเป็น continuous pattern กลับกลายเป็น reversal pattern

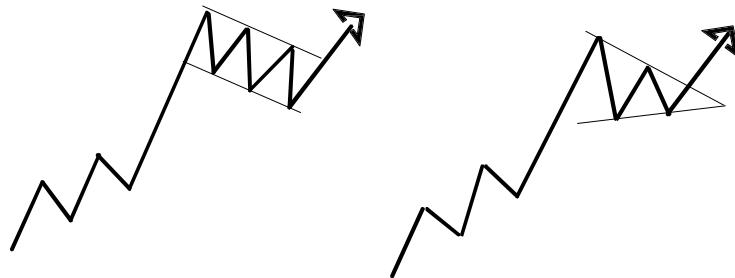
มาถึงจุดนี้ ลองตั้งสติทบทวนรูปแบบที่ผ่านมาก่อนสักครั้งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความแม่นยำ และขัดความสับสน แล้วค่อยก้าวเดินต่อไปในรูปของ flags and pennants

Flags and Pennants

ก่อนอื่นขออธิบายลักษณะ flags และ pennants ให้นึกถึงหน้าตาของ flags จะเปรียบเสมือนธงสีเหลี่ยมที่กำลังป่าวไสว ส่วน pennants จะเสมือนธงที่กำลังบลิวใส่เหมือนกัน แต่เป็นธงสามเหลี่ยม ครับ!

จากรูปที่ 4.3a และ 4.3b จะเห็นว่า flags และ pennants เป็นการพักตัวของแนวโน้มเดิม ก่อนที่จะมีการขยายตัวไปในทิศทางเดิม เช่น ถ้าแนวโน้มเดิมเป็น uptrend เมื่อเกิด flags หรือ pennants ราคาก็มีการอ่อนตัวลงมาในลักษณะที่เป็นการพักตัว หลังจากนั้นก็ได้มีการเคลื่อนตัวต่อไปในทิศทางของ uptrend ตามเดิม การเคลื่อนไหวของจำนวนหุ้นที่ซื้อขายจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวของราคา เช่น ตอนที่หุ้นขึ้น จำนวนหุ้นก็มากขึ้นตาม แต่ตอนที่หุ้นพักตัว จำนวนหุ้นก็มี

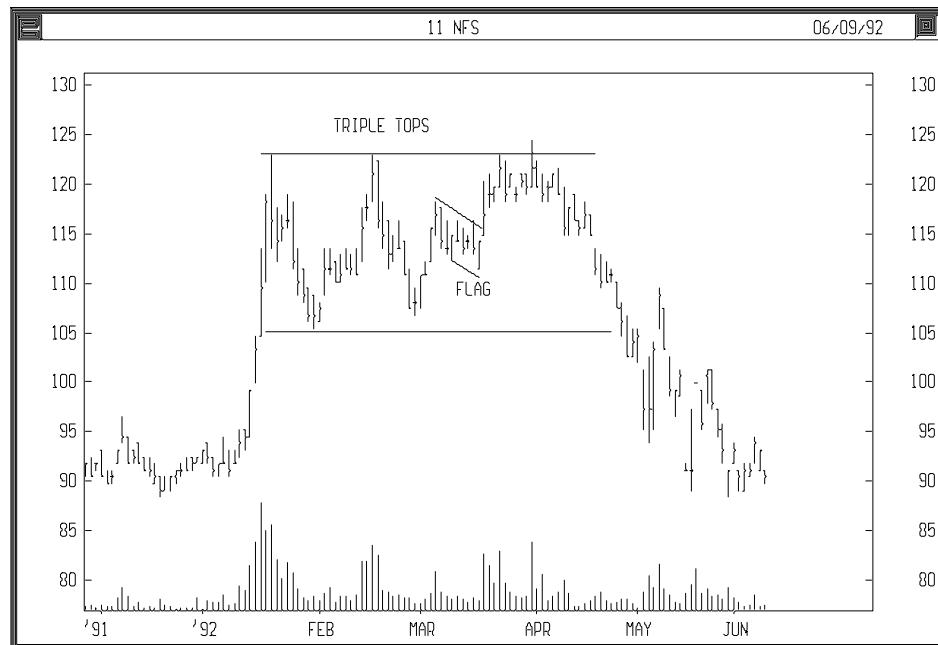
การแผลงตัวลงตามเป็นต้น อ้อ! เก็บลีมไป ระยะเวลาที่ใช้ในการฟอร์มตัวของ flags และ pennants ปกติแล้วจะกินเวลาไม่เกิน 3 สัปดาห์

รูปที่ 4.3a: Flag

รูปที่ 4.3b: Pennant

ตัวอย่างที่ 4.2 ข้างล่างนี้ ไม่ใช่ต้องการแสดง triple tops นะครับ แต่ต้องการแสดงให้เห็นถึง flag ที่เกิดขึ้นในช่วงที่แนวโน้มใหญ่เป็นรูป triple tops ขันที่จิงแล้ว การเกิดรูปแบบต่างๆ สามารถที่จะผสมผสานกันได้ตลอดเวลา จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า การเคลื่อนไหวของราคาก่อนและหลังการเกิด flag นั้น ยังคงอยู่ในแนวเดิม คือจากขาขึ้นก็ยังขึ้นอยู่ อย่างไรก็ตาม กรอบการฟอร์มตัวใหญ่นั้น เป็น triple tops ซึ่งเป็น reversal pattern จึงทำให้ราคายืนตัวลงมาในที่สุด

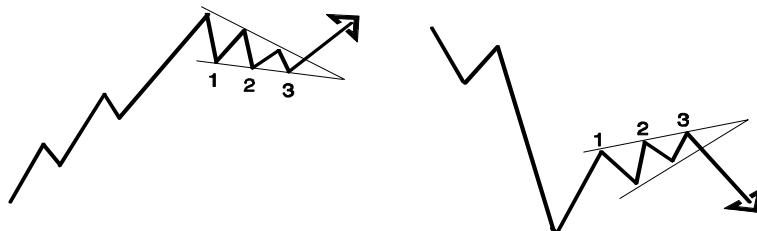

ตัวอย่างที่ 4.2

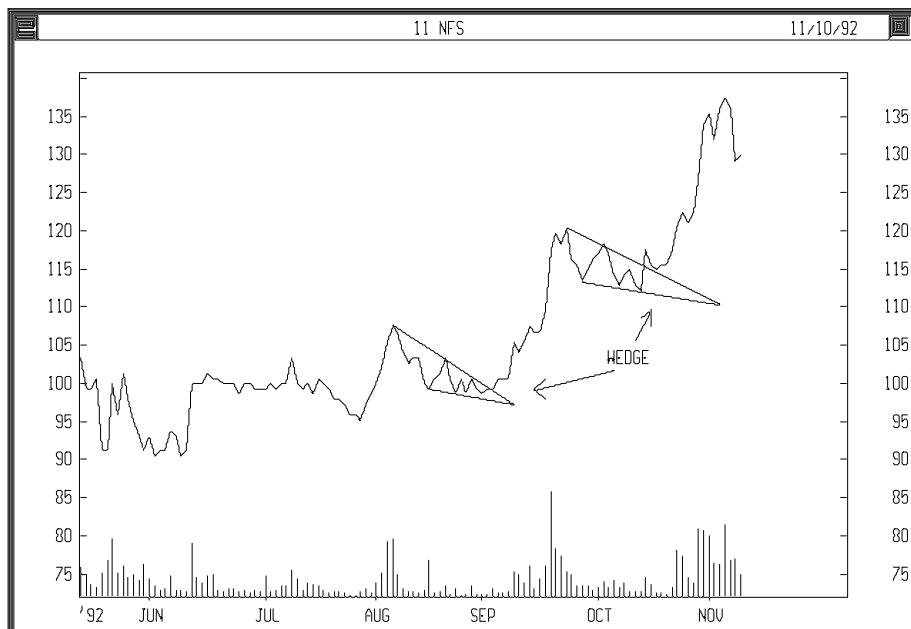
Wedge

รูปแบบลักษณะ wedge (รูปที่ 4.4) เมื่อมองแบบผิวเผิน จะมีความละม้ายความคลึงกับ pennants แต่ไม่เหมือนกันตรงที่ว่า ระยะในการฟอร์มตัวของ wedge นั้น จะยาวนานกว่าการฟอร์มตัวของ pennants และที่สำคัญคือ การเกิดกันเบื้องตน

ใหม่ในช่วงฟอร์มตัว จะอยู่ต่ำกว่ากันบ้างในช่วงก่อนหน้า เช่น 3 อยู่ต่ำกว่า 2 และ 2 อยู่ต่ำกว่า 1 ส่วน wedge ที่เกิดตอน downtrend นั้น การเกิดยอดอันใหม่ ในช่วงฟอร์มตัวจะอยู่สูงกว่ายอดอันเดิม เช่น ยอด 3 อยู่สูงกว่ายอดที่ 2 และยอด 2 อยู่สูงกว่ายอดที่ 1 (เป็นไป รวดดีเหมือนกับ)

รูปที่ 4.4 Wedge

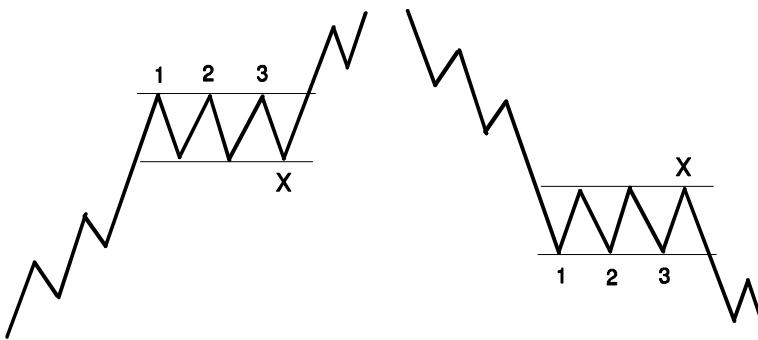
ตัวอย่างที่ 4.3

ดูตัวอย่างจริงของการฟอร์มตัวแบบ wedge ระหว่างอยุครัตน์ จากตัวอย่างที่ 4.3 จะเห็นได้ว่า หลังจากการฟอร์มตัวแบบ wedge แล้วการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น NFS ยังคงรักษาแนวโน้มเดิมได้อยู่ หรือพูดง่ายๆว่า จากแนวโน้มเดิมที่เป็น uptrend หลังจากเกิด wedge แล้วก็ยังคงเป็น uptrend อยู่ต่อไป

อย่าเพิ่งมึน นะครับ เพราะเหลืออีกเพียงแค่ 2 รูปแบบเท่านั้น ก็จะจบในส่วนของ continuation แล้วครับ อดทนหน่อยหนึ่ง

Rectangle

เวลา rectangle ก่อนแล้วกัน ตอนนี้อย่างให้ผู้อ่านนึกย้อนถึงรูปแบบของ triple tops หรือ triple bottoms เพราะจะทำให้การอธิบายนั้นง่ายขึ้น กล่าวคือ สมมติว่าแนวโน้มเดิมเป็น uptrend เมื่อเกิด triple tops ขึ้นแล้ว ก็จะมีการปรับตัวลง จนราคาได้ทะลุผ่าน base line ลงไป แต่ rectangle จะไม่ใช่อย่างนั้น กล่าวคือ เมื่อมีการปรับตัวลงหลังจากยอดที่ 3 ปรากฏว่าได้มีการติดตัวขึ้นจากเส้นฐาน (base line) ที่จุด x (รูปที่ 4.5a) เพราะฉะนั้นเริ่มที่จะไม่เหมือน triple tops แล้วนะ คิดดูให้ดีครับ หลังจากที่ติดตัวขึ้นจากจุด x แล้ว ราคาเกิดมีการเคลื่อนตัวขึ้นต่อไป จนทะลุแนวต้านขึ้นไปได้ และนี่เป็นสิ่งที่ซึ่งให้เห็นว่า rectangle เป็นรูปแบบของ continuation ไม่ใช่ reversal อย่างเช่น triple tops หรือบางกรณียังคงกว่า ในช่วง rectangle นั้น มันไม่ต่างจากการเคลื่อนไหวแบบ sideways เลยก็คงจะใช้ครับ ไม่ได้ว่าจะไปครับ แต่ก็ขอบอกว่าผู้อ่านเริ่มเข้าใจแล้ว จริงไหม?

รูปที่ 4.5a

รูปที่ 4.5b

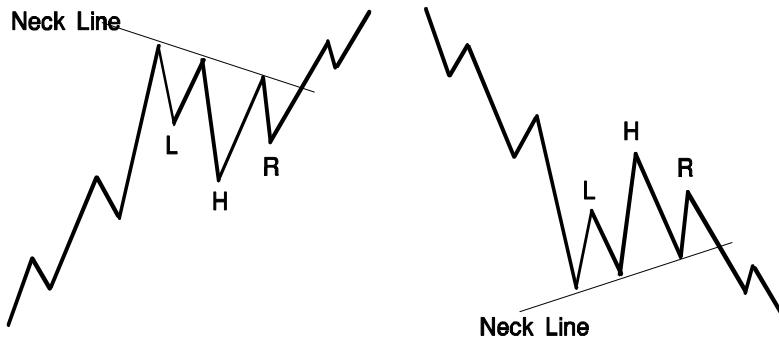
ข้อ เกือบลืมบอกไป ว่ากันว่ามีข้อสังเกตบางประการ ในการแยกแยะระหว่าง triple tops หรือ triple bottoms กับ rectangle ก็คือ การเกิด triple tops หรือ triple bottoms นั้น จะมีช่อง (channel) ค่อนข้างกว้างกว่าช่อง (channel) ของ rectangle พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในกรณีของ triple tops หรือ triple bottoms นั้น การเคลื่อนไหวขึ้นลงจะลุนแรงกว่า ในกรณีของ rectangle

หลังจากที่ผู้อ่านเข้าใจ rectangle ในกรณี uptrend แล้ว ดังนั้นรูปที่ 4.5b ที่แสดงถึง rectangle ในกรณี downtrend ก็น่าจะหวานหมูสำหรับผู้อ่าน ดังนั้น ผู้เขียนจึงจะขอข้ามไปพูดถึงรูปแบบสุดท้ายเลยดีกว่า

Inverted Head & Shoulders

รูปแบบสุดท้าย คือ head & shoulders เอ! ชื่อมันคุ้นๆอยู่นะ ใช้ครับ เพราะมันมีชื่อที่เหมือนกับรูปแบบที่เกิดใน reversal แต่ความหมายในที่นี้จะต่างกัน ที่ต่างกันคือ ในกรณีก่อนหน้านั้น เป็น reversal pattern แต่ตอนนี้จะเป็น continuous pattern ดูรูปที่ 4.6a จะเห็นว่ารูปร่างมันเหมือน head & shoulders ในกรณี uptrend เพียงแต่กลับหัว กล่าวคือพลิกเค้าหัวและไหล่ขึ้นมาข้างล่าง

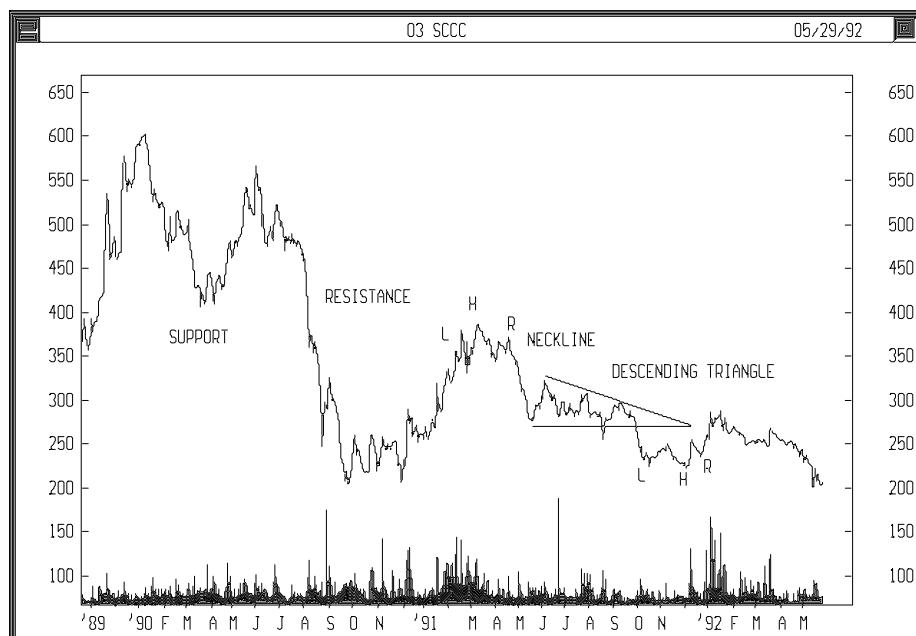
แต่ถ้าแนวโน้มเดิมเป็น downtrend การเกิด head & shoulders ลักษณะของหัวและไหล่ จะอยู่ในลักษณะปกติ (คือหัวและไหล่ซึ้ง ดังในรูปที่ 4.6b) ซึ่งกลับด้านกับกรณีของ head & shoulders ที่เป็น reversal ดังนั้น บางคนจึงเรียก head & shoulder ที่เป็น continuation pattern ว่าเป็น inverted head & shoulders เพราะมันกลับหัวกับกรณี reversal pattern ครับ

รูปที่ 4.6a

รูปที่ 4.6b

ตัวอย่างที่ 4.5 เป็นการนำหลักเกณฑ์ที่เราได้เรียนรู้ มาใช้ประยุกต์กับราคาราหุ้น ในลักษณะที่ผสมผสานกันมากขึ้น ทั้งในส่วนของแนวรับแนวต้าน และรูปแบบของการฟอร์มตัว ณ จุดของเวลาที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้อ่านลองสังเกตดูว่ามีรูปแบบใด ตรงไหน อย่างไร ก็คงดูแล้วกันครับ ของแบบนี้ต้องหมั่นฝึกฝนครับ

ตัวอย่างที่ 4.5

Gaps

ข้อ ไหนเมื่อตะกິບອກວ່າ inverted head & shoulders เป็นรูปแบบสุดท้ายแล้วไง ทำໄມຍັງມີ gaps อะໄ ໂພລ່ອຄົມາອີກຄົນ inverted head & shoulders เป็นรูปแบบสุดท้ายຂອງ continuous patterns ທີ່ເຮົາມູດເສີງຈິງໆຄົນ ແຕ່ມັນຍັງມີອີກຮູບແບບໜຶ່ງ ຄື່ອ gaps ຫຼື ຊ່ອງວ່າ ທີ່ປັບປຸງທ່ານກີເຮີຍກວ່າ windows ຫຼື ໜ້າຕ່າງ ຮູບແບບຂອງ Gaps ນີ້ ຄວາມຈິງ ໄມໄດ້ຈັດເປັນ continuous pattern ຫຼື reversal pattern ອຍ່າງແນ່ນອນຕາຍຕ້ວຮອກຄົນ ດື່ມັນສາມາດເປັນໄປໄດ້ຫລາຍແບບ ທັ້ງ continuous ແລະ reversal ສຸດທ້າຍແລ້ວ ຜູ້ເຂົ້ານົກເລຍໄມ້ຈຳຈະເອາໄປໄວ້ໃນບໍທ່ານດີ ກີເລຍຂອງຕະເອາໄວ້ທີ່ນີ້ແລ້ວກັນ ເພື່ອຄວາມສມູຽນໃນເນື້ອຫາມາກື້ນ

ຄໍາວ່າ gaps ອຍ່າງເຮົາທ່ານໆ ຄົງທາບດີວ່າ ມັນມີຄວາມໝາຍຄື່ອ ຊ່ອງວ່າ ພົ້ງໃນທາງ technical analysis ນັ້ນກີມີຄວາມໝາຍເຫັນເດືອກັນ ເພີ່ງແຕ່ມີການບັນຫຼືອີກນິດວ່າ ຊ່ອງວ່າດັ່ງກ່າວນັ້ນ ເປັນຜົມມາຈາກ ແຮງໝື້ອ (demand) ແລະ ແຮງໝາຍ (supply) ໄມສາມາດກຳນົດຄວາມໝັ້ນມາໄດ້ ເນື່ອເຖິງກັບໜ່າງຄວາມຂອງວັນກ່ອນ ແລະ ກ່າວ່າທີ່ແຮງໝື້ອແລະ ແຮງໝາຍຈະພົບກັນ ກີຈະທຳໄໝຄາທີ່ຕົກລົງກັນນັ້ນ ອູ້ໜ່າງຈາກໜ່າງຄວາມຂອງວັນກ່ອນອອກໄປ ແລະ ກາຣເຄລື່ອນໄຫວຂອງຄວາມໃນວັນນັ້ນ ກີໄມສາມາດມາປິດຊ່ອງວ່າດັ່ງກ່າວໄດ້ ຈຶ່ງທຳໄໝເນື້ອເຮົາພິຈາລະນາຮູບປາກໃນກາຣວິເຄຣະບົງຫຼາງໜ່າງ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ມັນມີລັກຜະນະເປັນຊ່ອງວ່າ ເກີດຂຶ້ນ

ທ່ານຜູ້ອ່ານລອງຈິນທາກຮູຶຶງ ກາຣທີ່ຄວາມເປີດໃນວັນນີ້ ອູ້ໜ່າງຄວາມສູງສຸດຂອງເມື່ອວັນຂຶ້ນໄປສັກໜ່າງສີຄົນ ຈະພົບວ່າ ມັນຈະເກີດຊ່ອງວ່າຂຶ້ນຍ່າງໄມ້ຕົ້ນສັງສັນ ແລະ ກາຣເຄລື່ອນໄຫວຂອງຄວາມໃນວັນນັ້ນ ກີໄມໄດ້ລົງມາປິດຊ່ອງດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຫຼືໃນທາງກັບກັນທາກຄວາມສູງສຸດໃນວັນນີ້ ອູ້ໜ່າງວ່າຄວາມຕໍ່າສຸດຂອງເມື່ອວັນນີ້ສັກໜ່າງ ທ່ານຜູ້ອ່ານຄົງຈະຮູ້ໄດ້ເລີຍວ່າ ຜ່ານດັ່ງກ່າວກີ່ອີກ gaps ນັ້ນ ເອງລະຄົນ

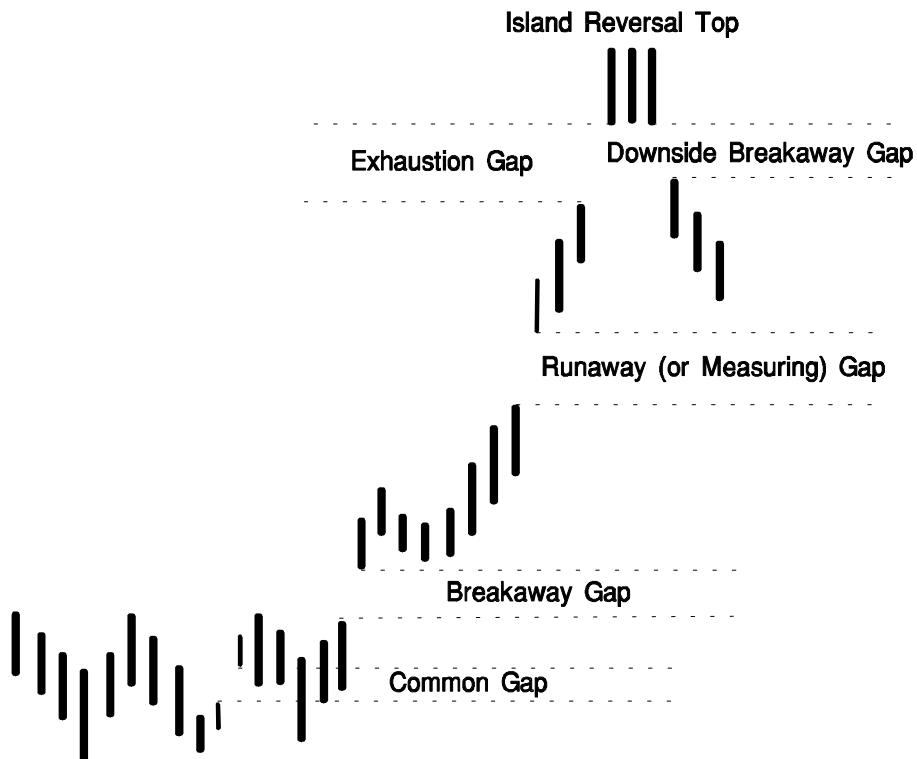
ໂດຍປົກຕິແລ້ວ gaps ໃນຂ່າງຂຶ້ນ ຈະເປັນສັງຄູານທີ່ແສດງເສີງຄວາມແຂງແຮງຂອງຕລາດ ຂະນະທີ່ gaps ໃນຂ່າງຂາລົງ ຈະເປັນສັງຄູານທີ່ແສດງເສີງຄວາມອ່ອນຕໍ່າຂອງຕລາດ ອຍ່າງໄຮັກຕາມ gaps ນັ້ນມີຫລາຍແບບ ທີ່ປັບປຸງທ່ານກີມີຕ່ອຍມີ ຮາມເລີງກາຣປິດ gaps ທີ່ອາຈະມີຂຶ້ນໄດ້ໃນບັນຫຼືອແບບ ຈຶ່ງທຳໄໝໜ້າຄັ້ງໃນກາຣຄາດກາຣົນແຕກຕ່າງກັນໄປ ອົງຜູ້ເຂົ້ານອີກຈະອືບາຍໝື້ນຂອງ gaps ຕລອດຈົນຄວາມໝາຍທີ່ຂ່ອນອູ້ໜ່າຍໃນແຕ່ລະ gap ໃຫ້ທ່ານຜູ້ອ່ານໄດ້ທ່ານດັ່ງນີ້

ໝົດຂອງ gaps ໂດຍທ້າໄປ ຈະມີອູ້ໜ່າງ 4 ລັກຜະນະ ກ່າວກີ່ອີກ Common Gap (ໄມ້ມີອະໄຣໃນກອໄຟ), Breakaway Gap (ທະລຸທະລວງ), Runaway Gap (ມາເທົ່າຫັນ ຕ່ອອີກເທົ່ານັ້ນ), ແລະ Exhaustion Gap (ໝົດແຮງແລ້ວ)

ຮູບທີ 4.7 ທີ່ໃຫ້ເຫັນເສີງ ລັກຜະນະຂອງກາຣເກີດ gaps ໃນຮູບແບບຕ່າງໆ ໂດຍສມມຕິວ່າ ກາຣເຄລື່ອນໄຫວເດີມນັ້ນເປັນຂຶ້ນ

ຄວາມນີ້ ເຮັດອົງມາດູຮາຍລະເຢີດໃນເຮືອງຂອງ gap ແຕ່ລະປະເທດກັນເຄົວຄົນ

1. Common Gap จ่ากันว่าเป็น gap ที่มีความสำคัญน้อยที่จะนำไปใช้ในการคาดการณ์ เพราะ gap ลักษณะนี้ มักเกิดในช่วงที่มีการซื้อขายเบาบาง แรงซื้อหรือแรงขายที่เข้ามาจึงมีโอกาสลดลงให้ราคาขยับตัวขึ้นจนเกิด gap ได้ อย่างไม่ยากเย็นนัก หรือมักจะเกิดอยู่ในช่วงการซื้อขายที่เรียกว่า sideways ซึ่งโดยปกติแล้ว technicians จะไม่ค่อยสนใจ gap ชนิดนี้มากนัก หรือพูดง่ายๆ ก็คือไม่มีอะไรในกรอบนั้นเอง

รูปที่ 4.7 Gaps แบบต่างๆ

2. Breakaway Gap ปกติมักเกิดขึ้นหลังจาก การฟอร์มตัวของราคากลุ่ม เรียบร้อยแล้ว และมักจะเป็นจุดเริ่มการเคลื่อนตัวอย่างมีนัยสำคัญ หรือทะลุทะลวงได้ต่อไป ตัวอย่างเช่น ราคามีการปรับตัวลงมากทดสอบ neckline (หลังจากที่ฟอร์มตัวแบบ head and shoulders) ซึ่งปรากฏว่า ราคาได้ทะลุ neckline ลงมาในลักษณะที่เกิด breakaway gap ซึ่ง เป็นสัญญาณการปรับตัวลงอย่างเด่นชัด หรือในกรณีที่ราคาได้อีกทะลุเส้นแนวโน้มหลักที่เป็นขาขึ้น (major uptrend line) ลงมา ลักษณะของ gap แบบนี้ ก็จะถูกเรียกว่าเป็น breakaway gap ด้วยเช่นกัน ซึ่ง breakaway gap ดังกล่าวจะเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตที่จะใช้ในการพิจารณาว่า gap ดังกล่าวมีนัยสำคัญหรือไม่ (หรือว่าเป็นสัญญาณหลอก) ควรจะใช้อุปกรณ์ช่วยในการพิจารณา เพราะถ้าเป็นสัญญาณจริงแล้ว มวลจะค่อนข้างหนาเอกสารที่เดียว อีกทั้งเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าเป็น breakaway gap จริง การเคลื่อนไหวของราคาก็จะไม่สามารถปิด gap ดังกล่าวได้ ดังนั้น หากว่า gap ดังกล่าวถูกปิดลง ด้วยการเคลื่อนไหวของราคain ลักษณะย้อนกลับ ก็มีความเป็นไปได้ว่า สัญญาณดังกล่าวเป็นสัญญาณหลอก

นอกจากที่กล่าวข้างต้น ท่านผู้อ่านบางท่าน คงกำลังนั่งนึกอยู่ว่า breakaway gap ตั้งกล่าวนี้ จะทำหน้าที่ในการเป็นแนวรับแนวต้านได้หรือไม่? คำตอบก็คือ เป็นได้ครับ เพราะ breakaway gap ในช่วงขาขึ้นนั้น จะทำหน้าที่เป็นแนวรับหากตลาดมีการปรับตัวลง ในทางกลับกัน breakaway gap ในช่วงขาลงนั้น จะทำหน้าที่เป็นแนวต้าน หากตลาดมีการดีดตัวขึ้น

3. Runaway Gap การที่ผู้เขียนได้ให้นิยามช่วยในการจำว่า "มาเท่าไหร่ ต่ออีกเท่านั้น" ก็เนื่องจากว่า runaway gap นี้ เป็น gap ที่จะเกิดขึ้นในช่วงบริเวณกึ่งกลางของการเคลื่อนไหว กล่าวคือ สมมติว่า ราคาเคลื่อนตัวขึ้นจากที่ระดับราคา 100 บาท (หลัง breakaway gap) และได้เคลื่อนตัวต่อเนื่องขึ้นมาจนเกิด gap อันที่ 2 (runaway gap) ซึ่งสมมติว่าอยู่ที่บริเวณ 150 บาท ดังนั้น ตามนิยามช่วยจำข้างต้น คงจะพอดีกับการนี้ได้ว่า เป้าหมายราคา (target) หรือแนวต้านที่จะเกิดขึ้นนั้น จะอยู่หลังจาก runaway gap ไปอีกประมาณ 50 บาท หรือที่บริเวณ 200 บาทนั้นเอง เพราะ runaway gap นั้น จะเกิดขึ้นที่ช่วงกึ่งกลางของการเคลื่อนไหว และด้วยเหตุที่ gap ตั้งกล่าว สามารถใช้เป็นเครื่องช่วยการวัดระยะทางการเคลื่อนตัวได้ จึงนิยมเรียกอีกอย่างว่า measuring gap

ในสถานการณ์ของ runaway gap นี้ 乍กันว่า เพียงพอถูกต้องนั้น ก็สามารถทำให้ตลาดเคลื่อนตัวได้อย่างไม่ยากเย็นนัก ซึ่งในเชิง uptrend ก็หมายถึงหลังเกิด gap นี้ก็สามารถเคลื่อนตัวต่อได้ แต่ในทางกลับกัน หากเป็น downtrend ก็คงลงอย่างไม่ต้องสงสัย

เช่นเดียวกับ breakaway gap ในกรณีของ runaway gap นั้น ก็สามารถที่จะทำหน้าที่เป็นแนวรับแนวต้านได้ แต่เพียงสังเกตไว้ว่า หากเป็นสัญญาณจริงแล้ว gap ดังกล่าวจะต้องไม่ถูกปิดลง หมายความว่า ราคานิวัณหลังจากต้องไม่ปรับลงมาปิดตัว gap ในกรณีที่เป็นแนวโน้มขึ้น เพราะถ้าเมื่อไหร่ที่ gap ถูกปิดสัญญาณที่เกิด จะเป็นไปทิศทางที่กลับกัน คือจากเดิมที่ว่าขึ้น ก็จะเป็นขาลงแทน

4. Exhaustion Gap (หมวดแรงแล้ว) ซึ่อมันกับเป็นนัยๆอยู่แล้ว เพราะ gap ที่ว่านี้ เกิดในช่วงปลายของการเคลื่อนไหว สมมติว่า gap ดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นในช่วงปลายการเคลื่อนไหวในเชิงขาขึ้น ก็จะเป็นการเตือนว่า การขยายตัวขึ้นในช่วงที่ผ่านมานั้น เริ่มจะหมดแรงลงแล้ว หรือในทางกลับกัน หากราคามีการปรับตัวลงติดต่อกันมานาน และได้เกิด gap นี้ขึ้น จะมีความเป็นไปได้สูง ที่ราคากำจดตีกลับขึ้นมา

ข้อแตกต่างประการหนึ่งของ gap นี้ กับบรรดา gaps ที่กล่าวมาข้างต้น จะอยู่ตรงที่ว่า exhaustion gap อาจจะถูกปิดหรือไม่ก็ได้ สมมติว่า เดิมการเคลื่อนไหวของราคายังเป็นขาขึ้น การที่ gap ไม่ถูกปิดนั้น ไม่ได้หมายความว่า ราคามาได้ปรับตัวลงแต่การปรับตัวลงจะเป็นลักษณะที่เกิด gap ขึ้นมา (แทนที่ราคากำจดตีกลับมาอย่างต่อเนื่อง) ดังนั้น คงจะขาดเสียไปได้ ที่จะไม่กล่าวถึงเรื่องการติดเกาะ (Island reversal) เพราะหลังจากที่เกิด exhaustion gap ขึ้นมาในช่วงปลาย uptrend ราคามักจะขยายตัวแคบๆหนือ gap นั้นก่อน (แต่แค่ไม่เกินวัน) ก่อนที่ราคากำจดตีกลับมาในลักษณะ breakaway gap ขالลง ดังนั้น การขยายตัวแคบๆที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงมีลักษณะคล้ายเกาะที่ห้อมล้อมไปด้วยน้ำ ซึ่งชี้ถึงการเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนไหวของราคาก็ได้เกิดขึ้นแล้ว (กรณีนี้จากเดิมที่เป็นขาขึ้น ก็จะเป็นขาลงแทน) อย่างไรก็ตาม นัยสำคัญของการเปลี่ยนทิศนั้น คงต้องพิจารณาควบคู่กับเรื่องของ trend และ pattern ด้วย เพราะความสำคัญในแต่ละสิ่ง อาจจะเสริมหรือหักล้างกันก็ได้ครับ

ส่งท้าย

มาถึงจุดนี้ (หวังว่าคงจะยังไม่หมดแรงนะครับ) ผู้อ่านก็ได้เรียนรู้ วิธีการบางประการที่จะใช้ในการวิเคราะห์ทางเทคนิคแล้ว วิธีเหล่านี้เป็นวิธีพื้นฐานของการวิเคราะห์ทางเทคนิค ซึ่งจะช่วยให้ท่านเข้าใจเทคนิคอื่นๆได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เดียว เพราะถ้าพื้นฐานแน่น การนำมาประยุกต์และผลิกแพลง กับเครื่องมืออื่นๆ ที่จะได้กล่าวถึงในต่อไป ก็จะมีความแม่นยำมากขึ้น

และแน่นอน การเรียนรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเทคนิค ไม่ได้จบอยู่เพียงแค่นี้ เพราบัณฑ์มีเครื่องมือที่สำคัญอีกหลายอย่าง รวมทั้งดัชนีเครื่องชี้ (indicators) อีกมากมาย แต่ก็คงต้องขอไว้อ่านในบทถัดไป ซึ่งถ้าท่านผู้อ่านเห็นอยyled้วย จะพักก่อนก็ได้ เล่าวค่ายมาอ่านต่อเมื่อจิตใจปลอดไปร่อง อย่างไรก็คงต้องขอบคุณครับที่ติดตามมาตั้งแต่ต้น

This page is intentionally left blank

แผนภาพ Point & Figure

154	X				
153	X	O	X		
152	X	O	X	O	
151		O	X	O	
150	O		O	X	
149			O	X	
148			O	X	
147				O	
146					

รูปที่ 5.1

แผนภาพ Point-and-Figure เป็นวิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิคอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาช้านาน รูปแบบของแผนภาพสำหรับการวิเคราะห์แบบ point-and-figure นี้ จะมีข้อแตกต่างจากแผนภาพที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางเทคนิคประเภท Bar Chart ที่ใช้กันเป็นส่วนใหญ่อยู่พอสมควร เพราะใน bar chart นั้น แผนกอนจะแสดงให้เห็นถึงเวลา ซึ่งเวลาเราดูรูปเราอาจจะรู้ทันทีว่า ณ วันนี้เมื่อวันใดในอดีต ราคาเปิดปิดสูงสุดต่ำสุดของวันนั้นเป็นเท่าไร และแท่ง bar chart แท่งหนึ่งก็แทนการซื้อขาย 1 วัน (ในกรณี daily chart) หรืออาจจะ 1 สัปดาห์ (ในกรณี weekly chart) ซึ่งจะแน่นอนตามตัว

แต่ในแผนภาพแบบ point-and-figure นั้น จะแสดงการเกิดขึ้นของราคาด้วยตัวอักษร O และ X ดังแสดงในรูปที่ 5.1 แม้กราฟที่เห็นจะดูเป็นแท่งๆ เมื่อมองกัน แต่เรา ก็ บอกไม่ได้ว่าแท่งแท่งกราฟนั้น กินเวลามากเท่าไหร่ เพราะทราบได้ที่ยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือกลับทิศทาง การเคลื่อนไหวของราคา ก็ยังคงแสดงอยู่ในแท่งกราฟ (O หรือ X) อันเดิม ดังนั้น แท่งกราฟหนึ่งแท่ง อาจจะแสดงข้อมูลหลายวันก็ได้ ซึ่งนี่เป็นผลมีของกลไกของการบีบอัดข้อมูล (compression) เพื่อให้เห็นแนวโน้มของราคาในอีกรูปแบบหนึ่ง ผลลัพธ์ได้ที่สำคัญก็คือ กลไกการบีบอัดข้อมูลนี้ จะช่วยกรองอาการเคลื่อนไหวของราคานี้เป็นการเคลื่อนไหวแบบสุ่ม (noise) และไม่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มออกไป ทำให้เราเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น

การสร้างแผนภาพ Point-and-Figure

มาถึงตอนนี้ คงจะต้องเริ่มเข้าสู่วิธีการในการสร้างแผนภาพ พ้อย แอนด์ ฟิกเกอร์ กันแล้ว โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสร้างแผนภาพ คือ สมุดกราฟ (ซึ่งมีตารางเป็นช่องๆ ที่เคยใช้ในสมัยเด็กๆ เวลาที่คุณครูให้เขียนกราฟนั้นแหละครับ) แต่ท่านผู้อ่านบางท่าน อาจจะบอกว่าเดี๋ยวนี้มีคอมพิวเตอร์ ตลอดจนถึงโปรแกรมที่จะจัดการสร้างแผนภาพ พ้อย แอนด์ ฟิกเกอร์ แล้วทำไม่ยังต้องใช้ออก (ล้ำสมัยไปหรือเปล่าผู้เขียน) แต่ในความเห็นของผู้เขียน เห็นว่า การเข้าใจในหลักการขั้นพื้นฐาน คงไม่ทำให้เกิดความเสียหายอะไรมาก ดังนั้น การลงมือทำการสร้างแผนภาพด้วยตนเอง ให้มีความเข้าใจและชำนาญก่อน แล้วค่อยไปใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสร้างแผนภาพทีหลัง น่าจะเป็นการเสริมให้ผู้ใช้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น และเชื่อว่าแผนภาพที่เครื่องคอมพิวเตอร์สร้างให้บางครั้นนั้น ยากต่อการพิจารณา เพราะรูปมันเล็กจนเกินไป สำหรับผู้ที่เคยผ่านการใช้สมุดกราฟในการสร้างแผนภาพ คงมีหนทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวอยู่บ้าง

ขั้นแรกในการลงมือสร้างแผนภูมิ คงเป็นเรื่องของการกำหนดขนาดช่อง (box size) ว่าแต่ละช่องมีค่าเท่ากับเท่าไร วิธีที่ง่ายที่สุดคือ กำหนด box size เท่ากับช่วงการเปลี่ยนแปลงของราคา หรือ spread ในกรณีขายหุ้นนั้นเอง ตัวอย่างเช่น ถ้าหากราคาหุ้นอยู่ระหว่างราคาตั้งแต่ 100 ถึง 199 บาท ขนาด box size จะเท่ากับ 1 บาท ซึ่งเท่ากับช่วงการเปลี่ยนแปลงของราคาในตอนนี้ขายหุ้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ การกำหนด box size นั้น เป็นไปตามที่ผู้ศึกษาจะพิจารณาเห็นสมควร เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็มีข้อฝากเดือนในใจหนึ่งว่า ขนาดของ box size นั้น จะมีผลต่อความไวในการเปลี่ยนแปลงทิศทางของราคา โดยถ้ายิ่งมีค่าน้อย การเปลี่ยนแปลงทิศทางก็จะยิ่งไวขึ้น ดังนั้น การจะเลือกขนาดของ box size ควรที่จะมีความสัมพันธ์ต่อช่วงที่ใช้ในการศึกษาด้วย อาทิ ถ้าต้องการศึกษาการเคลื่อนไหวของราคาในช่วงระยะเวลา การเลือกขนาดของ box size นั้น ก็ควรที่จะมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าปกติ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ควรที่จะเข้าใจวิธีการบันทึกราคาง Dale ในการติดตาม ตลอดจนถึงกฎเกณฑ์ที่จำเป็นต้องทราบในการสร้างแผนภูมิ เพื่อที่จะให้เข้าใจในหลักเกณฑ์ รวมถึงกฎไปพร้อมๆ กัน ลองดูตัวอย่างต่อไปนี้

160	X			
159	X			
158	X			
157	X			
156	X			
155	X			
154	X			
153	X			
152	X			
151	X			
150	X			

รูปที่ 5.2

150	O			
149	O			
148	O			
147	O			
146	O			
145	O			
144	O			
143	O			
142	O			
141	O			
140	O			

รูปที่ 5.3

สมมติว่า ขณะนี้ราคาหุ้นอยู่ที่ราคา 150 บาท เราเก็บบันทึกค่า 150 บาทลงไป แต่ไม่ใช่ในลักษณะที่เป็นค่าตัวเลข แต่จะใช้สัญลักษณ์ X หรือ O แทน การจะใช้เครื่องหมายใดครู่ว่า หลังจากราคาที่ 150 บาทแล้ว ราคาหุ้นมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางใด เพราะสัญลักษณ์ X และ O นั้น มีความหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าหากว่า ราคามีการเคลื่อนไหวในทิศทางขึ้น ก็จะใช้สัญลักษณ์ X สมมติว่า ราคาเคลื่อนตัวขึ้นไปถึงระดับราคากว่า 160 บาท และปิดที่ระดับราคานี้ด้วย เราอาจจะได้สัญลักษณ์ X เพิ่มขึ้นอีก 10 ตัวจริงไหม (รูปที่ 5.2) เพราะแต่ละช่องที่ใช้บันทึกค่า X นั้น มี box size เท่ากับ 1 บาท ดังนั้น เมื่อราคาสูงสุดเปลี่ยนแปลงไปถึง 10 บาท จำนวน X ที่ได้เพิ่มเข้ามาจึงมี 10 ตัว

ในทางกลับกัน หากราคาหุ้นมีการข่อนตัวลงจากระดับราคา 150 บาท ลงไปที่ระดับราคาต่ำสุดที่ 140 บาท และปิดที่ระดับราคานี้ด้วย ก็จะทำการใช้สัญลักษณ์ O ในการบันทึกค่าลงไป (รูปที่ 5.3)

มาถึงตรงจุดนี้ ทำให้เราทราบได้ว่า สัญลักษณ์ใดที่ใช้ในกรณีไหน และเพื่อความสะดวกในการอธิบาย จะขออธิบายในกรณีที่หุ้นมีการเริ่มต้นด้วย倣 X ก่อน สมมติว่าในวันที่ 2 ราคายังคงปรับตัวขึ้น โดยมีราคาสูงสุดอยู่ที่ 170 บาท เราจะไม่

ต้องทำอะไรมาก นอกจากบันทึกราคาน้ำหนึ่งไปจนถึงระดับราคา 170 บาท ทั้งนี้ เพราะราคาสูงสุดอยู่สูงกว่าワンก่อน ($170 > 160$)

แต่ถ้าหากว่าราคาสูงสุดวันที่ 3 ไม่เกินราคาสูงสุด (170) เช่นอยู่ที่ 170 บาท ก็ต้องหันกลับมาพิจารณาว่า ราคาต่ำสุดวันที่ 3 อยู่ต่ำกว่าราคาสูงสุด (170) อย่างน้อยสามช่วงการเปลี่ยนแปลงของราคายังไง? ซึ่งในที่นี้ สมมติให้ราคาต่ำสุดเท่ากับ 169 บาท ซึ่งไม่น้อยกว่าสามช่วงของการเปลี่ยนแปลงราคา ซึ่งมีค่าในที่นี้เท่ากับ 3 บาท ก็นั่นอยู่เฉยๆ ไม่ต้องบันทึกอะไร

ในทางกลับกัน หากราคาต่ำสุดวันที่ 3 อยู่ที่ 166 บาท ซึ่งอยู่ต่ำกว่า 170 บาทลงมามากกว่า 3 บาท กรณีนี้ก็เริ่มบันทึกสัญญาณซัพพอร์ต O ลงไปในคอลัมน์ที่อยู่ทางขวาเมื่อของคอลัมน์ X โดยเริ่มบันทึกในช่องที่อยู่ต่ำกว่าช่องราคาสูงสุด X ลงไปหนึ่งช่อง ดังรูปที่ 5.4

170	X			
169	X	O		
168	X	O		
167	X	O		
166	X	O		
165	X			
164	X			
163	X			
162	X			
161	X			
160	X			
159	X			
158	X			
157	X			
156	X			
155	X			
154	X			
153	X			
152	X			
151	X			
150	X			

รูปที่ 5.4

150	O			
149	O			
148	O			
147	O			
146	O			
145	O			
144	O			
143	O			
142	O			
141	O			
140	O			
139	O			
138	O			
137	O			
136	O			
135	O			
134	O	X		
133	O	X		
132	O	X		
131	O	X		
130	O			

รูปที่ 5.5

ท่านผู้อ่านคงสงสัยว่า 3 บาท ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา การเปลี่ยนการใช้สัญญาณ X มาเป็น O นั้นมาจากไหน? แท้จริงแล้ว มันเป็นกฎที่นิยมใช้กัน ซึ่งกฎดังกล่าวเรียกว่า Three-box reversal ซึ่งได้มาจากการคำนวณเท่าของ box size ซึ่งจากข้างต้น ที่กำหนด box size เท่ากับ 1 บาท ดังนั้น Three-box reversal มีค่าเท่ากับ 3 บาทนั่นเอง แต่ถ้าใครอยากรู้จะเปลี่ยนกฎ reversal นี้ เป็นค่าอื่นนอกจากค่า 3 เท่าของ box size ก็ได้ แต่ควรที่จะดูว่า เมื่อเปลี่ยนไปแล้ว แผนภาพที่ได้ออกมานั้น มีเนื้อหาสำคัญในการพิจารณาการเคลื่อนไหวของราคายังไง? หรือให้รูปแบบราคาที่เกิดสัญญาณซื้อหรือขายที่เข้าถือได้หรือไม่? ถ้าใช้ได้ดีกว่า ก็คงไม่มีใครห้ามหรือคั่บ!

นอกจากนี้ ลักษณะที่ท่านผู้อ่านสังเกตได้อีกอย่างหนึ่งคือ ในการบันทึกพ้อย แอนด์ พิกเกอร์ นั้น ไม่เกี่ยวข้องกับราคาปิดเลย ซึ่งเป็นไปตามหลักการของ พ้อย แอนด์ พิกเกอร์ ที่จะพิจารณาเพียงเฉพาะราคาสูงสุด กับราคาต่ำสุดเท่านั้น

แต่ถ้าสมมติว่า ในวันที่ 1 เรากำลังอยู่ในคอลัมน์ O อยู่ แทนที่จะอยู่ในคอลัมน์ X ข้างต้น อันเป็นผลเนื่องมาจากการที่ราคาได้ปรับตัวลงจาก 150 บาทลงไปที่ระดับ 140 บาท และถ้าหากราคาต่ำสุดในวันที่ 2 อยู่ที่ 130 บาท เราก็บันทึกสัญญาณชุด O ต่อลงไปจนถึง 130 บาท อย่างไรก็ตาม หากราคาต่ำสุดในวันที่ 3 อยู่ที่ 130 บาท ซึ่งไม่ต่ำกว่าราคาต่ำสุด (130) ต้องมาพิจารณาว่า ราคาสูงสุดเกินค่า Three-box reversal หรือไม่ ซึ่งกรณีที่ราคาสูงสุดในวันที่ 3 อยู่ที่ 131 บาท (ยังน้อยกว่า 3 บาท) ก็ไม่ต้องทำอะไร แต่ถ้าหากว่า ราคาสูงสุดในวันที่ 3 อยู่ที่ 134 บาท ก็เริ่มเกิดการ reversal โดยในการบันทึกนั้น จะเปลี่ยนสัญญาณลักษณะจาก O มาเป็น X ซึ่งเริ่มบันทึกในคอลัมน์ถัดมาทางขวาเมื่อของคอลัมน์ O และเริ่มในช่องที่อยู่สูงกว่าช่องที่บันทึกสัญญาณลักษณะ O ขึ้นมาหนึ่งช่อง (ดังรูปที่ 5.5 ในหน้าที่แล้ว)

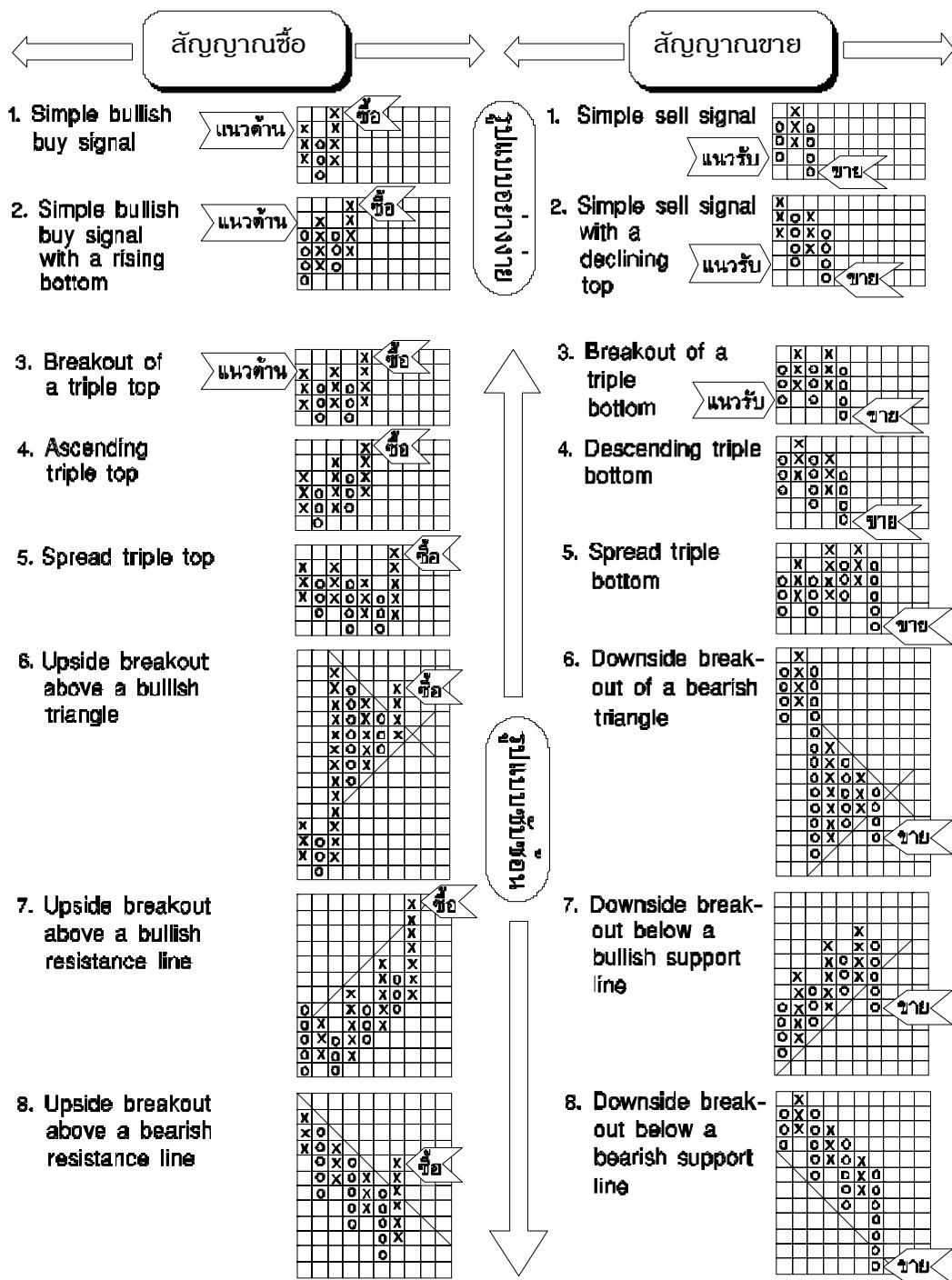
อย่างไรก็ตาม บางครั้งการเปลี่ยนแปลงของราคามีข้างที่จะมีวงกว้าง เช่น ราคาสูงสุดในวันที่ 10 อยู่สูงกว่าราคาสูงสุดของ X ที่กำลังบันทึกอยู่ในวันที่ 9 แต่หากมองถึงราคาต่ำสุดในวันที่ 10 แล้ว พบว่า มีค่ามากกว่า three-box reversal ถ้าปั๊บ ภูมิคุ้มกันตามกฎเกณฑ์แล้ว ก็คงจะบันทึกจำนวน X ต่อไปจนถึงจุดสูงสุดที่ได้ในวันที่ 10 โดยไม่เหลียวแลต่อค่าต่ำสุดที่เกิด แต่ถ้าทำเช่นนั้น อาจจะดูเหมือนว่าเป็นการเพิกเฉยต่อสิ่งที่อาจจะกลับมาเป็นสัญญาณวกกลับที่มีนัยสำคัญก็ได้ หนทางในการจัดการต่อสถานการณ์เช่นนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละคน อาทิ บันทึก X จนถึงราคาสูงสุดก่อน และจึงเลื่อนคอลัมน์มาทางขวาเมื่อเพื่อบันทึกสัญญาณลักษณะ O หรือบางที่อาจใช้ไว้บันทึก X จนถึงราคาสูงสุด และเลื่อนคอลัมน์มาทางขวาเมื่อ และบันทึกเป็นสัญญาณลักษณะไป Larson ไปก็ได้ แทนที่จะใช้สัญญาณ O เพื่อเป็นการเตือนว่า การกลับทิศทางที่เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญได้ปรากฏขึ้นในระหว่างวัน

รูปแบบสัญญาณชื้อ และสัญญาณขาย

มาถึงจุดนี้ เรายังคงลึกเข้าไปศึกษารูปแบบของแผนภูมิที่อาจจะเกิดขึ้น ในการให้สัญญาณชื้อหรือขาย ซึ่งมีรูปแบบดังแสดงในรูปที่ 5.6 ครับ

การอธิบายจะยกตัวอย่างเพียง 2 รูปแบบเท่านั้น โดยรูปแบบแรกคือ สัญญาณชื้อเมื่อเกิดการทะลุยอดที่ 3 (breakout of a triple top) และสัญญาณขายเมื่อเกิดการทะลุเส้นแนวรับขาขึ้นลงมา (downside breakout below a bullish support line) ซึ่งให้สัญญาณขายออกมาก เพราะหากเข้าใจในหลักการเกิดสัญญาณชื้อหรือขายแล้ว การสร้างรูปแบบใหม่ๆ ก็ง่ายสำหรับเราในการเข้าใจมัน

การเกิดสัญญาณชื้อตามการทะลุยอดที่ 3 นั้น แท้จริงคือ การทะลุแนวต้านขึ้นมา ซึ่งตามหลักที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องของแนวรับแนวต้าน การทะลุแนวต้านขึ้นมาได้ หมายถึงการเกิดสัญญาณชื้อ คำถามที่ตามมาคือ รู้ได้ยังไงว่าตรงไหนเป็นแนวต้าน? คำตอบคือ แนวต้านจะอยู่ที่ยอดของสัญญาณ X ที่เกิดขึ้น 2 ครั้งที่ผ่านมา เพราะการที่สัญญาณ X เปลี่ยนมาเป็นสัญญาณ O หมายถึง แรงขายมีมากกว่าแรงซื้อ จึงเป็นแนวต้านขึ้นมา การข้ามยอดของสัญญาณ X ขึ้นไปได้ แสดงให้เห็นถึง อุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน ย่อมจะส่งผลให้ราคามีการปรับตัวสูงขึ้น จึงเกิดสัญญาณชื้อขึ้นตามนั้นเอง

รูปที่ 5.6: สัญญาณซื้อและสัญญาณขายของ Point-and-Figure

ส่วนสัญญาณขาย ที่เกิดจากการที่ราคาทะลุเส้นแนวรับขาขึ้นลงมา หมายถึง การที่ขายมีมากกว่าแรงรับตามเส้น trend หรือเกิดอุปทานส่วนเกิน ย่อมมีผลให้ราคาปรับตัวลง เพราะผู้ซื้อที่เคยเข้าไปรับซื้อตามแนวเส้น trend นั้น ตอนนี้รับไม่คุ้ม ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่คนขายมีกำลังสูงกว่า ดังนั้น คราวที่ซึ่งหลบออกไปก่อนนั้น ก็ไม่ต้องเจอกับสภาพติดหุ้น ทำให้ยิ่งเป็นการจุดชนวนของแรงขายออกมาก สัญญาณขายจึงเกิดขึ้น

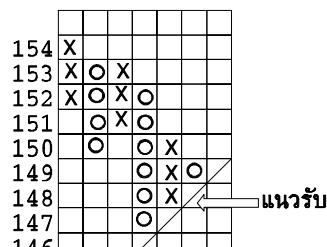
อย่างไรก็ตาม ควรที่จะสังเกตในรูปด้วยว่า จุดที่ทะลุ (breakout) นั้น อาจจะยังไม่ให้สัญญาณซื้อ หรือสัญญาณขายออกมากในทันทีทันใด แต่จุดถัดไปจะเป็นจุดของการให้สัญญาณออกมาก นอกเหนือจากนี้ ว่ากันว่า ascending triple top ให้สัญญาณซื้อที่เชื่อถือได้มากสุด ขณะที่การ breakout of a triple bottom ให้สัญญาณขายที่เชื่อถือได้มากสุด แต่จะเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหนคุ้นของแล้วกันนะครับ!

เส้นแนวโน้ม (Trend Line)

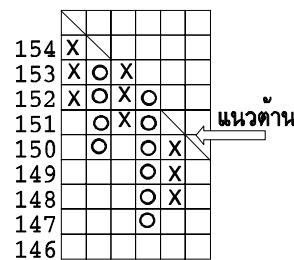
นอกจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในกรณีใช้ point-and-figure ยังมีการนำเรื่องเส้นแนวโน้ม (trend line) ที่ทำมุม 45 องศา เข้ามาช่วยในการพิจารณาแนวโน้มที่เป็นอยู่ ตลอดจนใช้เป็นตัวกรอง (filter) ในการให้สัญญาณซื้อขาย ซึ่งเส้นแนวโน้มมีวิธีการลากเส้นดังนี้

กรณีที่แนวโน้มเป็นขาขึ้น (uptrend) เส้นแนวโน้มถูกเรียกว่า bullish support line ซึ่งถูกลากทำมุม 45 องศาขึ้นไปทางขวา มีต้นที่อยู่ต่ำกว่าปลายสัญญาณ O ลงไป 1 ช่อง ดังรูปที่ 5.7 ซึ่งทราบได้ที่ราคาขึ้นอยู่เหนือเส้นดังกล่าว แนวโน้มนี้ยังคงถือว่าเป็น bullish อยู่

ในทางกลับกัน หากแนวโน้มเป็นขาลง (downtrend) เส้นแนวโน้มถูกเรียกว่า bearish resistance line ซึ่งถูกลากทำมุม 45 องศาลงมาทางขวามือ จากต้นที่อยู่เหนือยอดสัญญาณ X ขึ้นไป 1 ช่อง (รูปที่ 5.8) ทราบได้ที่ราคาระดับต่ำกว่า downtrend line แนวโน้มนี้ยังคงถือว่าเป็น bearish อยู่

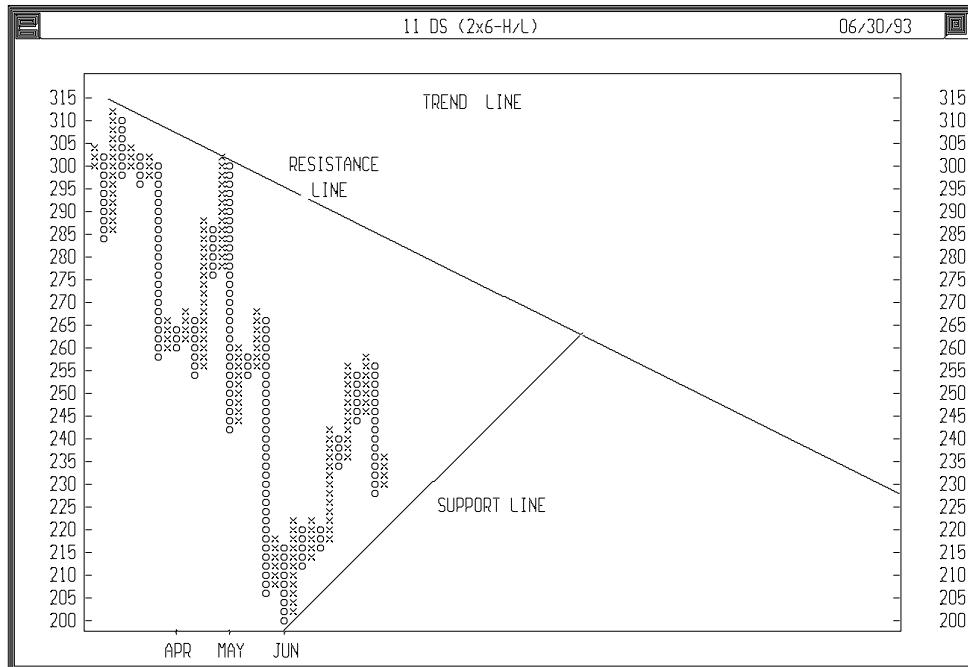

รูปที่ 5.7

รูปที่ 5.8

สำหรับตัวอย่างที่ 5.1 เป็นการแสดงถึงการนำเอาเส้น bullish support และเส้น bearish resistance มาใช้กับการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น DS

ตัวอย่างที่ 5.1

เป้าหมายราคา (Price Target)

แม้ว่าการศึกษาข้างต้น ได้นำพาราไปสู่สัญญาณต่างๆในการเข้าซื้อ หรือขาย แต่ลองมานึงนึงดูว่า ถ้าเราซื้อมันเกิดสัญญาณซื้อขึ้นแล้ว จะดีไหม? ถึงจะเป็นจุดที่จะเริ่มทำการทำกำไรระยะสั้นของมาได้แล้ว ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนทิศทาง หรือถ้าซื้อมันให้สัญญาณขายของมา จุดไหน? ถึงจะเหมาะสมในการเข้าซื้อนี้ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนทิศทาง วิธีการหนึ่งสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าว คือ การกำหนดเป้าหมายของราคา (price objectives) ซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

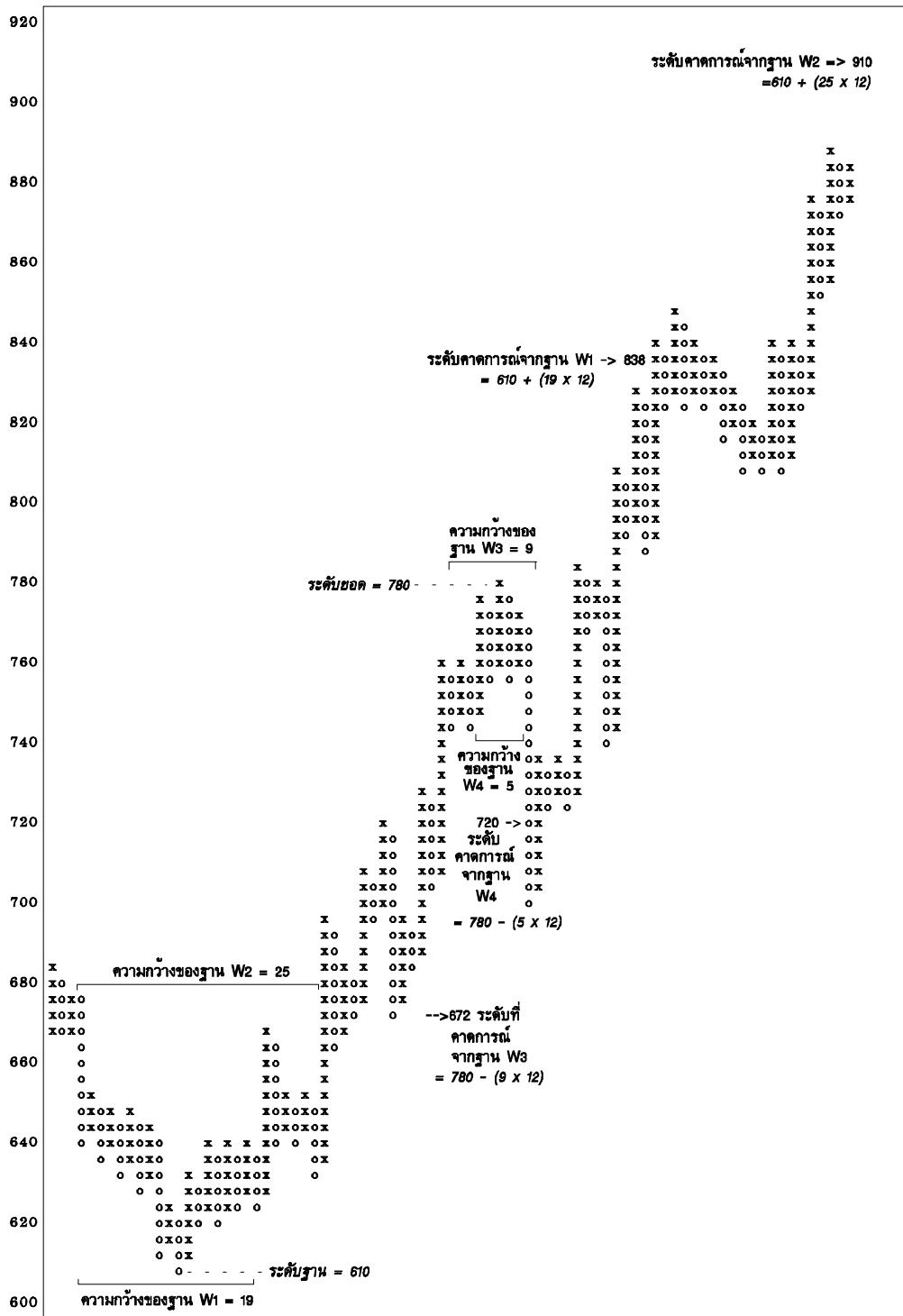
1. Horizontal count หลักการพื้นฐานที่ซ่อนอยู่หลังวิธีการนี้คือ ช่วงเวลาที่ผ่านใช้ในการรวมกำลัง เป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาถึงศักยภาพในการเคลื่อนไหว ดังนั้น การวัดความกว้างของการรวมกำลัง (consolidation) จึงถูกใช้ในการคาดการณ์ระดับราคา ที่จะขึ้นไปทดสอบ หรือในทางกลับกัน การวัดความกว้างของการกระจาย (distribution) ก็ถูกนำมาใช้ในการคาดการณ์ระดับราคา ที่จะมีการปรับตัวลงมาทดสอบ ซึ่งสูตรในการหาเป้าหมาย กรณีที่ราคากำลังมีการปรับตัวขึ้น คือ

$$H_U = P_L + (W \times RV)$$

โดยที่

1. H_U = ระดับราคาที่เป็นเป้าหมาย
 P_L = ราคาต่ำสุด (จากสัญลักษณ์ O) ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ
 W = จำนวนคอลัมน์ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ
 RV = reversal value = (box size \times จำนวน box)

2. ระดับราคาที่ใช้เป็นฐานนั้น จะต้องสามารถให้เห็นได้เด่นชัด
3. การนับจำนวนคอลัมน์ หรือค่า W นั้น จะไม่รวมคอลัมน์ที่เกิดการทะลุขึ้นไป (breakout)
4. ค่า RV นั้นเป็นค่าต่ำสุด (minimum reversal)

รูปที่ 5.9

ลองพิจารณาตัวอย่างที่แสดงไว้ในรูปที่ 5.9 ในหน้าที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ภายใน Three-box reversal โดยมีค่า box size เท่ากับ 4 จะให้ค่า RV เท่ากับ 12 ขณะที่การนับจำนวนคอลัมน์ที่เป็นฐานนั้น มีค่า W_1 เท่ากับ 19 และระดับราคาที่ใช้เป็นฐานอยู่ที่ 610 บาท ดังนั้น เป้าหมายของราคางานนี้ค่าอยู่ที่ระดับ 838 บาท ซึ่งคำนวนได้จากสูตรข้างต้น

และถ้าหากขยายคอลัมน์ที่ใช้เป็นฐานในการพิจารณา จาก W_1 ไป W_2 ซึ่งมีค่าอยู่ที่ 25 ก็จะได้เป้าหมายของราคาที่อยู่สูงขึ้นไป ที่ระดับ 910 บาท

ส่วนสูตรที่ใช้ในการหาเป้าหมาย กรณีที่ราคากำลังมีการปรับตัวลง คือ

$$H_d = P_H - (W \times RV)$$

โดยที่

H_d = ระดับราคาที่เป็นเป้าหมาย

P_H = ราคาสูงสุด (จากสัญญาณ X) ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวน

W = จำนวนคอลัมน์ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวน

RV = reversal value

ลองคำนวนเป้าหมายราคาดู ซึ่งคำตอบนั้นอยู่ในรูปที่ 5.9 แล้วครับ!

2. Vertical count วิธีการนี้ค่อนข้างที่จะง่ายกว่าวิธีการแรก ซึ่งสูตรที่ใช้ในการหาเป้าหมายราคา ในกรณีที่ราคามีการขยับตัวขึ้น คือ

$$V_{up} = \text{ราคาต่ำสุดที่ใช้เป็นฐาน} + (\text{จำนวน box ในการเปลี่ยนทิศครั้งแรก} \times RV)$$

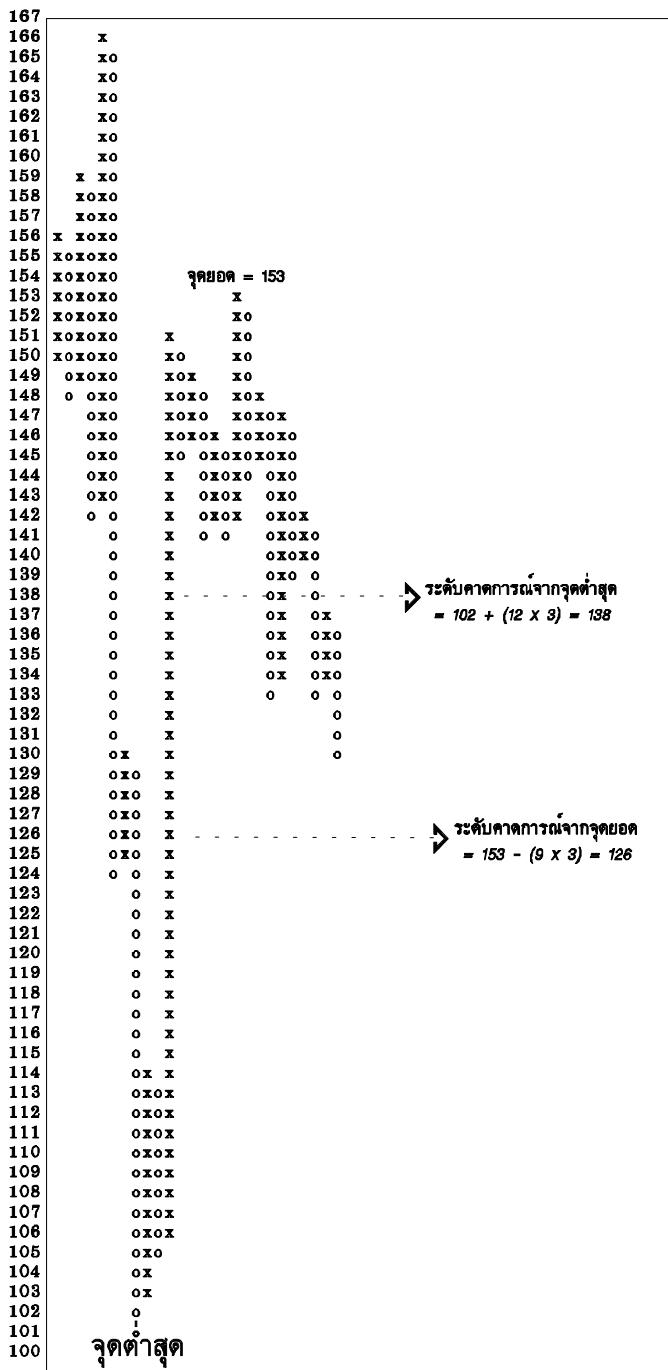
ตัวอย่างการใช้สูตร สามารถแสดงได้ดังรูปที่ 5.10 ซึ่งจากรูปจะเห็นว่า ราคาที่ถูกใช้เป็นฐานนั้น อยู่ที่ ระดับ 102 บาท ส่วนจำนวน box ที่ใช้ในการเปลี่ยนทิศครั้งแรก (first reversal) กรณีนี้มีค่าเท่ากับ 12 ดังนั้น ภายใน Three-box reversal เป้าหมายราคาที่คำนวนได้ จึงมีค่าเท่ากับ 138 บาท

ในทางกลับกัน สูตรที่ใช้ในการหาเป้าหมายของราคา กรณีราคากำลังปรับตัวลง คือ

$$V_{down} = \text{ราคาสูงสุดที่ใช้เป็นฐาน} - (\text{จำนวน box ในการเปลี่ยนทิศครั้งแรก} \times RV)$$

ตัวอย่างแสดงอยู่ในรูปที่ 5.10 ราคาที่ถูกใช้เป็นฐานอยู่ที่ 153 บาท ส่วนจำนวน box ที่ใช้ในการเปลี่ยนทิศครั้งแรก กรณีนี้เท่ากับ 9 ดังนั้น ภายใน Three-box reversal เป้าหมายราคาที่คำนวนได้ จึงมีค่าเท่ากับ 126 บาท

มาถึงตรงนี้ ผู้เขียนหวังว่า จากหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสร้างแผนภูมิ ตลอดจนรูปแบบที่จะให้สัญญาณซื้อหรือขาย จากเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิค ที่มีชื่อว่า พ้อย แอนด์ ฟิกเกอร์ นี้ น่าจะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ ตลอดจนยุทธวิธีที่เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงลง ก่อนที่จะไปลุยในตลาดหุ้น

รูปที่ 5.10

ระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่

Moving Averages

ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ เป็นเครื่องมือในการปรับค่าให้เรียบ เพื่อง่ายในการติดตามแนวโน้มราคาว่า ใกล้จะสิ้นสุดหรือกำลังจะข้ามแนวโน้มใหม่หรือไม่ โดยพื้นฐานแล้ว ค่าเฉลี่ยจะช่วยกระจาย ความผิดปกติออกไปจากข้อมูลเช่น บางวันราคาอาจจะต่ำลงโดยไม่มีเหตุผล และบางวันราคาอาจจะหล่นโดยไม่มีเหตุผล แต่ถ้าเราเฉลี่ยแล้วมันก็จะหักล้างกันไปทำให้ค่าเฉลี่ยนี้เรียบขึ้น

เมื่อตลาดอยู่ในช่วง Uptrend ราคาจะสูงขึ้นเป็นส่วนใหญ่ ผลให้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สูงขึ้นไปด้วย อย่างไรก็ได้ เนื่องจากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เป็นการเฉลี่ยจากราคาในอดีตหลายวัน ซึ่งตามคำจำกัดความของคำว่า Uptrend นั้น หมายความว่าราคาวันก่อนจะต่ำกว่าราคางานปัจจุบัน ดังนั้น ในช่วง Uptrend ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่งมีราคาวันก่อนซึ่งต่ำกว่าราคาวันนี้มาถูกเฉลี่ยด้วย จึงมีค่าต่ำกว่าราคากลางปัจจุบัน

แต่เมื่อตลาดเปลี่ยนแนวโน้มกลับเป็น Downtrend ราคากลับตกลง แต่ค่าเฉลี่ยจะตกลงช้ากว่า เนื่องจากถูกถ่วงด้วยค่าเฉลี่ยด้วยราคาในอดีตที่สูงกว่าราคาวันนี้ จนถึงจุดหนึ่งซึ่งราคากลับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จุดนั้น เป็นการยืนยันว่าราคาที่ตกลงมาเป็นการเปลี่ยนแนวโน้มจาก Uptrend เป็น Downtrend ซึ่งราคาจะต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่

สัญญาณซื้อ สัญญาณขาย

- สัญญาณซื้อ เกิดขึ้นเมื่อ ราคាតัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวมันเองจากข้างล่างขึ้นข้างบน หรือเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาสั้นกว่าได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลานานกว่า จากข้างล่างขึ้นข้างบน
- สัญญาณขาย เกิดขึ้นเมื่อราคាតัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวมันเองจากข้างบนลงข้างล่าง หรือเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาสั้นกว่าได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลานานกว่า จากข้างบนลงข้างล่าง

การใช้ค่าเฉลี่ยเดล้อนที่ 2 ตัวประกอบกัน (Double Moving Average Crossover)

ในบางครั้งราคาอาจมีการขึ้นลงแบบหลอกๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ผิดปกติหรือการปรับตัวที่มากเกินไป (Irregularities) ทำให้การใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ให้สัญญาณผิดพลาดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเราใช้จำนวนวันในการคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างมาก ยิ่งทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย เนื่องจากมันเคลื่อนไหวตามราคาได้เร็วมาก

ทางหนึ่งที่นิยมใช้กันก็คือ ใช้ส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณจากจำนวนวันที่น้อยแทนส่วนราคานี้ เนื่องจากส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นี้ จะมีความเรียบมากกว่า จากนั้นใช้ส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งคำนวณจากจำนวนวันที่มากกว่าเป็นตัวให้สัญญาณ เชนเดียวกับในกรณีของการใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ตัวเดียว วิธีนี้จะให้สัญญาณหลอกน้อยลงเนื่องจากความผิดปกติของราคาจะถูกทำให้เรียบ โดยส่วนค่าเฉลี่ยที่คำนวณจากวันที่น้อยไปแล้ว แต่ข้อเสียของวิธีนี้ก็คือ จะให้สัญญาณที่ช้ากว่า เนื่องจากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จะเคลื่อนไหวช้ากว่าราคา

การคำนวณสัญญาณจากส่วนค่าเฉลี่ยสองส่วน ก็เหมือนกับการใช้ส่วนค่าเฉลี่ยส่วนเดียว กล่าวคือ ถ้าค่าเฉลี่ยระยะสั้นตัดลงผ่านค่าเฉลี่ยระยะยาวให้ข่าย ถือเป็น Sell Signal และถ้าค่าเฉลี่ยระยะสั้นตัดขึ้นผ่านค่าเฉลี่ยระยะยาว ให้ข้อถือเป็น Buy Signal

นอกจากนี้ ตัวของส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เอง ยังสามารถเป็นได้ทั้งแนวรับและแนวต้าน กล่าวคือ ในตอนที่ตลาดกำลังขึ้น (Uptrend) ราคาจะอยู่เหนือส่วนเฉลี่ยเคลื่อนที่ ดังนั้น ส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่กรณีนี้ จะทำหน้าที่เป็นแนวรับ ถ้าราคาเปลี่ยนทิศทางและตกรück ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ซึ่งเป็นแนวรับ แสดงว่าแนวโน้มเปลี่ยนแล้ว ส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จะกลับมาอยู่เหนือกว่าส่วนราคากลายเป็นแนวต้านไป

รูปแบบของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่

วิธีการสร้างค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Averages) นี้มีหลายแบบด้วยกันคือ

1. Simple Moving Average (SMA) เป็นชนิดที่ง่ายที่สุด อาศัยวิธีหาค่าเฉลี่ยแบบเลขคณิตเข้ามาคำนวณ

$$MA(n) = \frac{\sum_{i=1}^{10} P_i}{10}$$

ตัวอย่างเช่น ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันก็คือการคำนวณหาราคาเฉลี่ยในรอบ 10 วันที่ผ่านมา

$$MA(10) = \frac{\sum_{i=1}^{10} P_i}{10} = \frac{(P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_8 + P_9 + P_{10})}{10}$$

ค่าเฉลี่ยที่ได้นี้จะดีกว่า ข้อมูลแต่ละตัวถูกให้น้ำหนักที่เท่ากันเช่น SMA 10 วันก็เฉลี่ยน้ำหนักให้ตัวละ $100/10 = 10\%$ หรือ 25SMA ก็เฉลี่ยให้น้ำหนักตัวละ $100/25 = 4\%$ เป็นต้น

2. Linear Weighted Moving Average (WMA) เป็นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบถ่วงน้ำหนักแบบหนึ่ง ที่นำเอาวิธีทางสถิติมาปรับให้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาเร็วขึ้น โดยการจัดสรุมน้ำหนักที่ให้แก่ข้อมูลแตกต่างกัน ข้อมูลที่เพิ่งเกิดขึ้นล่าสุด จะได้รับการถ่วงน้ำหนักมากกว่าข้อมูลในอดีตนานมาแล้ว (ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลล้าสมัยกว่า) แต่หลักการยังใช้วิธีการหารแบบเส้นตรงอยู่ คือ ใช้ผลรวมของน้ำหนักทั้งหมดมาเป็นตัวหาร โดยมีสูตรอย่างดังนี้

$$WMA(n) = \frac{\sum_{i=1}^n iP_i}{\sum_{i=1}^n i}$$

แต่ในการคำนวณจริงๆ แล้วไม่ยุ่งอย่างที่คิด ตัวอย่างเช่น การคำนวณหา WMA 10 วันจะคำนวณจาก

$$\begin{aligned} WMA(10) &= \frac{\sum_{i=1}^{10} iP_i}{\sum_{i=1}^{10} i} \\ &= \frac{1 \times P_1 + 2 \times P_2 + 3 \times P_3 + \dots + 8 \times P_8 + 9 \times P_9 + 10 \times P_{10}}{1+2+3+4+5+6+7+8+9+10} \end{aligned}$$

จะเห็นว่าข้อมูลในวันที่ 10 จะมีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 10/55 ซึ่งมากกว่าข้อมูลในวันที่ 1 ซึ่งมีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1/55 การถ่วงน้ำหนักข้อมูลล่าสุดมากกว่าข้อมูลเก่าในอดีตนี้ ทำให้ WMA เคลื่อนไหวได้รวดเร็วใกล้เคียงกับราคปัจจุบันมากขึ้น

3. Exponential Moving Average (EMA) เป็นการคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบถ่วงน้ำหนักที่ชับช้อนมากขึ้นกว่า Weighted Moving Averages แบบรวมๆ โดยมีการนำเข้าค่าความผิดพลาดจากการพยากรณ์ มาปรับค่าเฉลี่ยตัวต่อไปให้ถูกต้องมากขึ้นสูตรก็คือ

$$EMA(N, t) = EMA(N, t-1) + a(P_t - EMA(N, t-1))$$

โดยที่ $EMA(N,t)$ หมายถึง Exponential Moving Average ระยะเวลา N วัน ที่คำนวณได้ในวันที่ t ส่วน a คือค่า Smoothing Constant ซึ่งอันที่จริงแล้ว เป็นค่าที่ใช้ในการกำหนดว่า EMA ของเราจะตอบสนองต่อราคาล่าสุดมากน้อยเพียงใด จากผลการศึกษาของ Jack K. Hutson พบว่า ค่า a ที่เหมาะสม สำหรับจำนวนวันที่จะทำการเฉลี่ยเคลื่อนที่สามารถประมาณการได้จาก

$$a = \frac{2}{N+1}$$

โดยที่ N คือจำนวนวันในการคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่งจากสูตรดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ยิ่งใช้จำนวนที่ทำค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่มากเท่าใด ค่า a ก็จะยิ่งเล็กลง (เพราะ N ใหญ่ขึ้น) ผลที่ตามมา ก็คือ ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จะตอบสนองกับราคาล่าสุดน้อยลง แต่ถ้าค่า N ยิ่งน้อย EMA ก็ยิ่งจะตอบสนองกับราคาล่าสุดเร็วมากขึ้น

ในกรณีของการคำนวณ EMA 10 วัน เราหาค่า a ได้จาก $a = 2/(10+1) = 0.1818$ เราเริ่มจากวันแรกซึ่งเราไม่รู้ค่า EMA ดังนั้น เราสมมติให้ EMA เริ่มต้นมีค่าเท่ากับราคainวันแรก

$$\text{EMA}(10,1) = P_0 + 0.1818(P_1 - P_0)$$

จากนั้นเราจะคำนวณตามสูตรของการคำนวณ EMA ปกติ เช่น EMA ในวันที่ 2 จะคำนวณจาก

$$\text{EMA}(10,2) = P_1 + 0.1818(P_2 - \text{EMA}(10,1))$$

ถึงแม้ว่าวิธีการคำนวณนี้จะค่อนข้างยุ่งยากสักหน่อย แต่ปัจจุบันก็มีโปรแกรมในการคำนวณ ด้วยคอมพิวเตอร์ที่สามารถให้ค่าของมาได้เพียงในเวลาไม่กี่นาที เช่นเดียวกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ WMA ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ EMA นี้จะสามารถตอบสนองต่อราคาที่เคลื่อนไหวได้รวดเร็วกว่าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ SMA ดังนั้นจะให้สัญญาณซื้อขายที่เร็วกว่า

ระยะเวลาหรือจำนวนวันที่ใช้ในการคำนวณ Moving Average

ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เป็นเสมือนการกรองค่าผิดปกติออกไป กล่าวคือ วัฏจักรหรือคลื่น ที่เคลื่อนไหวในรอบระยะเวลาต่างๆ หรือเท่ากับจำนวนวันที่ใช้ทำค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ จะถูกกรองออกไป ลักษณะนี้เรียกว่า High Pass Filter เมื่อจากเป็นการปล่อยให้ คลื่นที่เคลื่อนไหวในรอบระยะเวลาที่ยาวกว่าตัวค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ผ่านออกมายังค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ได้

ดังนั้น จำนวนวันที่ใช้กันบ่อยๆ สำหรับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ก็มักจะใกล้เคียงกับรอบระยะเวลาทางปฏิทิน ซึ่งที่นิยมใช้กันก็คือ 25, 75 และ 200 หรือ 250 วัน โดยจะถือว่าระยะ 25 วัน จะใช้สำหรับแนวโน้มระยะสั้น หรือ Short-term Trend (แทนระยะเวลา 1 เดือน) ส่วน 75 วัน ใช้สำหรับระยะปานกลาง (Medium-term Trend, ใช้แทนระยะเวลา 1 ไตรมาส) และ 200 หรือ 250 วัน ใช้สำหรับแนวโน้มระยะยาว (Long-term Trend, ใช้แทนรอบระยะเวลา 1 ปี)

นอกจากนี้ก็อาจมีการใช้จำนวนวันให้เร็วขึ้นอีกเพื่อผลในการซื้อขายวันต่อวัน เช่น ใช้ระยะ 4, 9, 10, หรือ 18 วัน เป็นต้น ทั้งนี้การใช้จำนวนวันที่สั้นลง จะทำให้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เคลื่อนไหวได้เร็วขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถส่งสัญญาณซื้อหรือขายได้รวดเร็ว แต่ก็มีข้อเสียคือ สัญญาณที่เกิดขึ้น อาจเป็นสัญญาณปลอม อันเป็นผลจากการที่มันเคลื่อนไหวเร็วเกินไปนั่นเอง

จำนวนวันที่จะเลือกใช้กับระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นี้ ขึ้นอยู่กับว่า คุณกำลังเล่นกับตลาดในระยะยาวหรือสั้น คำว่าสั้นหรือยาว คงหมายความว่าความที่แน่นอนได้มาก แต่ยังน้อย ควรจะต้องรู้ว่า เรากำลังตามคลื่นไหนอยู่ ถ้าเราเล่นสั้นมาก คลื่นที่เราตามอาจจะครอบคลุม (จากต่ำสุดไปทางต่ำสุด หรือ จากยอดไปหายอด) ในระยะเวลาไม่กี่วัน ในกรณีนี้ เราต้องใช้

จำนวนวันน้อยลง (อย่างน้อยก็ต้องน้อยกว่ารอบระยะเวลาของคลีนที่เรากำลังตามอยู่ล่ะ) เพราะถ้าใช้จำนวนวันมากเกินไป คลีนสั้นที่เรามาลังตามอยู่จะถูกกรองออกไปจากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ส่งผลให้เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบราบ (Flat) และให้สัญญาณซ้ำเกินกว่าที่จะทำกำไรได้ (เมื่อเวลาขาดทุนเราด้วยซ้ำ)

แต่ถ้าคุณกำลังตามคลีนที่มีรอบระยะเวลายาว (หรือกำลังวิ่งตามแนวโน้มหลัก) ค่าเฉลี่ยระยะยาวจะให้สัญญาณที่ดีกว่า เพราะเมื่อเราใช้จำนวนวันในการคำนวนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ยาวๆ ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นั้นจะเรียบขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนไหวเล็กๆน้อยๆแบบไม่มีพิษทางที่ไม่ใช้แนวโน้ม จะถูกขัดออกไป เป็นการกรองสัญญาณหลอกออกไปได้ ดังนั้น สัญญาณซื้อหรือขายที่ได้จะมีความถูกต้องมากขึ้น ไม่เหมือนกับถ้าเราใช้จำนวนวันน้อยๆค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จะวิงเร็วเกินไปเมื่อเทียบกับคลีนที่คุณตามอยู่ ก่อให้เกิดสัญญาณหลอกได้

แน่นอนครับ เมื่อคุณใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนวันยาวๆ มันก็ให้สัญญาณซ้ำ แต่เนื่องจากคุณกำลังตามคลีนลูกในญี่ปุ่น (ที่ใช้เวลานานกว่าจะครอบคลุม) ดังนั้น ช่วงกำไรที่วัดจากกันบี้ไปหายอด ก็เยอะกว่า ดังนั้น ถึงจะซื้อไปซักหน่อยแต่ก็ยังได้กำไรเป็นกอบเป็นกำ และไม่ต้องไปยึดยกๆเข้าๆออกๆ บ่อยๆอีกด้วย (ประยุตค่าใบกรเกอร์ไปได้จมเลย)

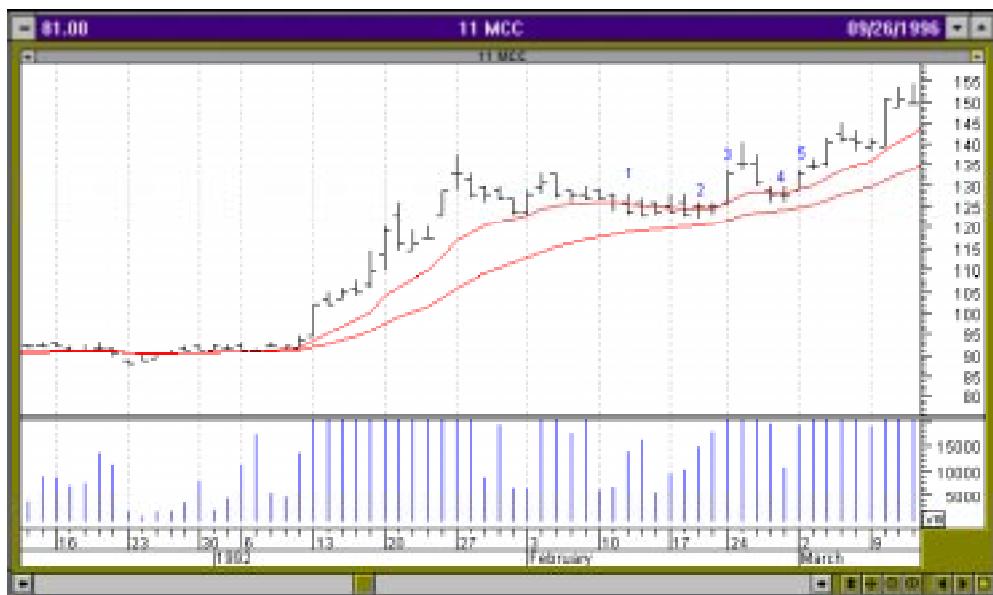
จำกันมาตั้งเยอะแล้ว ไม่เห็นมีรูปประกอบเลย เรื่องที่จะมีนี่หรือง ไม่ใช่เรื่องแปลกรอครับ เอาละ! ลองมาดูตัวอย่างที่ 6.1 กันแล้วกัน

ตัวอย่างที่ 6.1

จากรูปจะเห็นได้ว่าจุดที่เขียนว่า buy (ซื้อ) ทุกครั้งนั้น จะเป็นจุดที่เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาสั้นกว่า (ema 10 วัน) ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลายาวกว่าขึ้นไป (ema 25 วัน) ในทางกลับกัน จุดที่เขียนว่า sell (ขาย) นั้น จะเป็นจุดที่เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาสั้นกว่า (ema 10 วัน) ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลายาวกว่าลงมา (ema 25 วัน) หลักเกณฑ์ที่ใช้นี้ท่านผู้อ่านคงจะยังจำได้ narcotics ถ้าจำไม่ได้ลองย้อนกลับไปทบทวนหลักการอีกสักที คงจะไม่มีใครว่า ขออภัย

ลองมาดูในตัวอย่างที่ 6.2 ซึ่งเป็นการขยายภาพบางส่วนของตัวอย่างที่ 6.1 โดยที่นำมาแสดงนั้นเป็นส่วนขยายของบริเวณตัวอักษร A ในตัวอย่างที่ 6.1 ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพขยายนี้แล้วจะพบว่า ราคาได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential (ema) 10 วัน ลงมา (1) ซึ่งเป็นสัญญาณขายครั้งแรก เหตุที่บอกว่าเป็นสัญญาณขายครั้งแรกนั้น ก็เพราะว่า ตามหลักเกณฑ์นั้นเมื่อราคายังไม่ได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ลงมา จะเป็น sell signal แต่จะพบว่าราคาไม่ได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 25 วัน ลงมา พร้อมกับเริ่มมีการทรงตัวถึงติดตัวขึ้น (2) และจะเห็นได้ว่าเวลาถัดไป ราคาได้กลับขึ้นมาตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันขึ้นไปด้วยตัวเอง ซึ่งจะเป็น buy signal ขึ้นมา (3) ดังนั้นพวกรู้ว่า ไป ก็ต้องรีบวิงกลับเข้ามาซื้อ ไม่งั้นเดียวจะพลาดไฟข่าวนี้ อย่างไรก็ตาม รถไฟข่าวนี้ยังไม่รับออกข่าวบนเสียงที่เดียว แต่กลับมีการย้ำฐานกันอีก(4) แน่นอนจากรูปขยาย จะเห็นว่าราคาได้ตัดเส้น ema 10 วันลงมา แต่ราคายังคงอยู่ต่ำกว่าเส้น ema อีกด้วย ตามหลักย่อจะเกิด sell signal แต่ คนที่ขายไปก็ต้องฝ่าจับคาดูก็ให้ เพราะเหตุที่ว่า ราคายังคงอยู่ต่ำกว่าเส้น ema 10 วัน ไม่ได้อยู่ที่ low แต่ยังอยู่ใกล้เคียงกับเส้น ema 10 วัน ราคาก็จะกลับขึ้นมาให้สัญญาณ buy เมื่อตัดเส้น ema 10 วันขึ้นไปก็ได้ ซึ่งราคาวันถัดมา (5) ก็ได้กลับขึ้นมาตัดเส้น ema 10 วัน โดยราคายังคงอยู่เหนือเส้น ema 10 วัน แต่ยังคงต่อไปทาง high อีกทั้งมีรอตุ่นหนุนตามด้วย อย่างนี้คืออยู่ในใจหน่อย

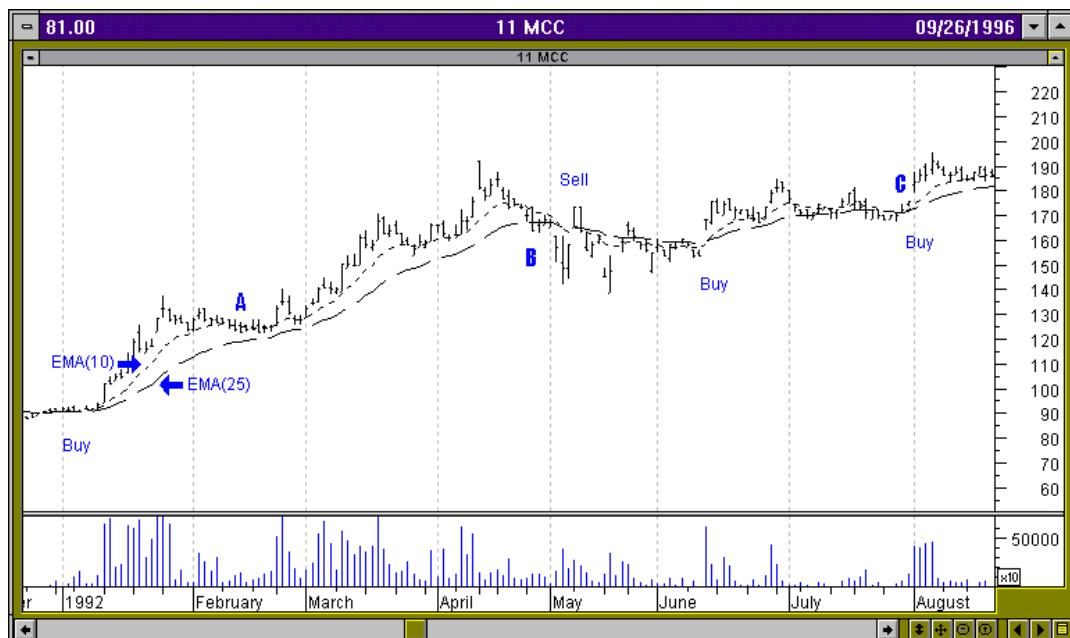

ตัวอย่างที่ 6.2

กลยุทธ์

ผู้เล่นบางคน ได้นำจังหวะการตัดกันระหว่าง ราคากับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ และเส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ด้วยกันเอง มาช่วยลดความเสี่ยง โดยจังหวะที่ราคาตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันลงมา ก็จะถือว่าเป็นการเกิด sell signal ครั้งแรกขึ้น ก็จะมีการทำกำไรหรือระบายหุ้นออกไปส่วนหนึ่ง และรอดูว่า ราคากำลังจะตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 25 วันลงมาหรือไม่ สมมติว่า ราคากำลังจะตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 25 วันลงมาหรือไม่ ซึ่งถ้าตัดลงมาก็จะระบายหุ้นส่วนที่เหลือออก

วิธีการนี้จะเห็นได้ว่ามีประโยชน์ กรณีที่หุ้นเกิดการดีดตัวกลับ เพราะจากตัวอย่างที่ 6.3 (ซึ่งก็เป็นกรณีเดียวกับตัวอย่างที่ 6.1 นั้นแหล่งครับ) จะเห็นได้ว่า ที่จุด A เราเพิ่งจะทำกำไรระยะสั้นหรือรายหุ้น ออกเป็นเพียงแค่ 1 ใน 3 ของพอร์ต เนื่องจากราคาไม่ได้ตัดเส้น ema 25 วันลงมา อีกทั้งเส้น ema 10 วันก็ไม่ได้ตัดเส้น ema 25 วันลงมา ดังนั้น เราจะยังมีหุ้นอยู่อีก 2 ใน 3 ของพอร์ต ซึ่งในกรณีที่หุ้นดีดตัวกลับ บางครั้งเราจะซื้อของไม่ค่อยทัน หรือถ้าหันก็จะได้ต้นทุนที่สูง ดังนั้นวิธีการนี้ อย่างน้อยก็จะมีหุ้นเหลือติดพอร์ตเอาไว้ หากสนใจพวนนี้จะวิจัยต่อไปจริง

ตัวอย่างที่ 6.3

สมมติว่าเราไม่ได้ซื้อเพิ่มเข้ามา หลังจากที่ราคาตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันกลับขึ้นมา ทำให้เรา收益มีหุ้นอยู่เพียง 2 ใน 3 ของพอร์ต เมื่อเวลาผ่านไปจนมาถึงจุด B เราอาจจะใช้หลักการที่เคยใช้ในบริเวณ A มาประยุกต์ จะเห็นได้ว่าที่บริเวณ B นั้น จะเกิดครบถ้วน ดังนั้น หุ้นเดิมที่มีอยู่ 2 ใน 3 ของพอร์ตนั้นจะถูกแบ่งขายออกไป 3 จังหวะ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า ระดับของอักษร B นั้นอยู่สูงกว่าระดับของอักษร A นั่นหมายถึงเรา收益ได้กำไรส่วนเพิ่ม อย่างน้อยก็เท่ากับระยะห่างของบริเวณอักษร B กับอักษร A (แทบที่จะแท้ขายชนะในบริเวณ A และไม่ยอมกลับเข้ามาซื้อกืน ตอนที่มันกลับตัวขึ้นมา) เป็นไปครับเริ่มเห็นข้อดีบ้างหรือยัง ในทางกลับกัน วิธีการนี้ยอมที่จะนำมาใช้ในการทยอยซื้อหุ้นได้ชิ้นกัน โดยอาศัยจังหวะในการตัดกันของ ราคากับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ และเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่กับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ประโยชน์หรือครับ ลองสังเกตในบริเวณอักษร B ถ้าที่ จะเห็นว่าราคาได้มีการตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ทั้ง 2 เส้นขึ้นมา แต่เส้น ema 10 วันไม่ได้ตัดเส้น ema 25 วันขึ้นมา ดังนั้นเราถูกยังมีเงินเหลืออยู่ในมือแน่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า วันต่อไปราคากลับทะลุเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ทั้ง 2 ลงมา ถ้าขายหันก็ได้ไป แต่ถ้าไม่ทันจะเกิดความติดหุ้นขึ้นมา จะริงไหเม? แต่อย่างน้อยถ้าใช้วิธีการทยอยซื้อดังกล่าว เรา收益มีเงินเหลือส่วนหนึ่ง ไว้กลับเข้ามาซื้อก้อนอีกได้ แต่ถ้าโภมเข้าไปซื้อตอนที่ราคากับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ทั้ง 2 เส้นขึ้นไปทั้งหมด ตอนนี้ก็คงไม่เหลือเงินไว้ซื้อหุ้นได้เลย ถูกไหมครับ ?

แนวรับ แนวต้าน

เราได้อະไธကตัวอย่างที่ 6.3 นี้อีก ถ้าหันผู้อ่านยังไม่ลืมเรื่องแนวรับแนวต้าน ที่ได้เคยกล่าวมา ลองย้อนกับมาตรฐานที่บริเวณอักษร A จะเห็นว่า ในเมื่อราคาไม่ทะลุเส้น ema 25 วันลงมา แต่ยังมีการทรงตัวถึงดีดตัวขึ้น ก็เท่ากับว่าเส้น ema 25 วันนั้นเป็นแนวรับ (support) ไปในตัว โดยมีเส้น ema 10 วัน เป็นแนวต้านตอนที่ราคาเริ่มมีการดีดตัว แต่เมื่อราคาสามารถทะลุหรือตัดเส้น ema 10 วันขึ้นไปได้ เส้น ema 10 วันจะกลายเป็นแนวรับไป (หวงว่ายังคงจำเรื่อง แนวรับกลายเป็นแนวต้าน แนวต้านกลายเป็นแนวรับได้) ดังนั้น เมื่อรามีการอ่อนตัวลงมากทดสอบเส้น ema 10 วันแต่ไม่ทะลุลงมา จุดเหล่านี้จะถูกใช้เป็นจังหวะในการทยอยเก็บของเพิ่มครับ

เส้นดูختานของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Band or Channel)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ที่ใช้จำนวนวันในการคำนวณสั้นๆ อาจจะส่งสัญญาณหลอกได้ เนื่องจากมันเคลื่อนไหวเร็วเกินไป ดังนั้นนักวิเคราะห์ทางเทคนิคบางคน นิยมแก้ปัญหาด้วยการเคลื่อนย้าย (Shift) เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่เพื่อเป็นการกรองสัญญาณหลอก ในกรณีของสัญญาณชี้ว่าจะ Shift เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ขึ้นไป โดยทั่วไปการ Shift จะคิดเป็นเปอร์เซนต์ของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ และในกรณีสัญญาณขายจะ Shift เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ลงมา การ Shift เพื่อกรองสัญญาณหลอกนี้ มักจะใช้กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่ใช้จำนวนวันในการคำนวณสั้นๆ

อีกกรณีหนึ่งของการ Shift เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กัน และมีความสำคัญมากกว่า ก็คือเพื่อสร้างกรอบการเคลื่อนไหวของราคา (Envelope) แม้ว่าในทางปฏิบัติ จะเรียกันด้วยชื่อทั่วไป เช่น Channel หรือ Band ของเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ การสร้าง Envelope นี้ ก็เพื่อให้เป็นแนวรับ และแนวต้านในระยะสั้น โดยราคากำเคลื่อนไหวอยู่ใน Channel หรือ Band นั้น ทราบได้ที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแนวโน้ม สวนว่าแนวโน้มจะเปลี่ยนหรือยังนี่ เราใช้ตัว Moving Average กลาง เป็นหลัก พุดง่ายๆ ก็คือ ระบบนี้ใช้ Moving Average เป็นตัวบอกสัญญาณชี้ขายตามแนวโน้มหลัก และใช้ Channel หรือ Band เป็นตัวบอกสัญญาณชี้ขายตามแนวโน้มรอง (ซึ่งก็จะเคลื่อนไหวตามแนวโน้มหลักอีกทีนึง)

เส้นบนของ Band (Upper Channel) จะทำหน้าที่เป็นแนวต้าน กล่าวคือ เมื่อราคาวิ่งเข้าใกล้ Upper Band จะเป็นสัญญาณเตือนว่า ราคาได้ขึ้นมาสูงมากแล้ว น่าจะทยอยของออกมากได้บ้าง ถ้าเล่นในระยะสั้น (สวนระยะยาว ก็ต้องว่ากันตามแนวโน้มหลัก โดยใช้ Moving Average ธรรมดា) ในทางกลับกัน เส้นล่างของ Band (Lower Channel) จะทำหน้าที่เป็นแนวรับ หมายความว่า ถ้าราคาตกลงมาใกล้กับ Lower Band ก็เป็นสัญญาณเตือนว่า ราคางดงามเยือกเมื่อนกันแล้วในระยะสั้น อาจจะเตรียมตัวรอรับไว้ได้บ้าง

ในทางปฏิบัติ เรายังต้องทำความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่าง การ Shift เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เพื่อกรองสัญญาณหลอก กับการ Shift ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เพื่อสร้าง Envelope ไว้บอกแนวรับแนวต้าน และจะต้องรู้ด้วยว่า เรากำลังทำอะไรอยู่ จุดประสงค์ของการ Shift ของเราคืออะไร

สำหรับการสร้าง Moving Average Channel หรือ Band นั้น มีหลายวิธีด้วยกันคือ

- สร้างจากเส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณจากราคาสูงสุด เป็น Upper Channel และเส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ซึ่งคำนวณจากราคាត่ำสุดเป็น Lower Channel เราเรียก Band แบบนี้ว่า High-Low Channel ซึ่งค่าที่นิยมใช้กันคือค่าเฉลี่ย 10 วันของ

ราคาสูงสุด และค่าเฉลี่ย 8 วันของราคาต่ำสุด วิธีนี้นิยมใช้เพื่อการกรองสัญญาณหลอก มากกว่าจะใช้เพื่อสร้าง Envelope แต่สามารถดัดแปลงใช้เป็น Envelope ได้ด้วย ถ้ากำหนด parameters ที่เหมาะสม

2. Shift เป็นเบอร์เซนต์ วิธีนี้ Shift เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ขึ้น (เป็น Upper Channel) และลง (เป็น Lower Channel) คิดเป็นเบอร์เซนต์ของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ซึ่งคำนวนจากราคาปิด จำนวนของเบอร์เซนต์ที่ Shift ที่เป็นที่นิยมใช้กันคือ 3.5-4% สำหรับ Moving Average ขนาด 20-25 วัน วิธีนี้ก็เป็นวิธีการเพื่อกรองสัญญาณหลอก มากกว่าการสร้าง Envelope เช่น กัน การ Shift เป็นเบอร์เซนต์ มีข้อเสียตรงที่ ขนาดของการ shift เมื่อวัดเป็น absolute term จะเล็กเมื่อราคากลุ่มระดับต่ำ แต่ขนาดการ shift จะค่อนข้างใหญ่ เมื่อราคากลุ่มระดับสูง ดังนั้นขนาดของ band จะกว้างขึ้นเรื่อยๆ เมื่อราคาขึ้น และขนาดของ band จะค่อยๆ หดตัวลงเมื่อราคายก และเราอาจจะซื้อเร็วเกินไป (เพราะราคาต่ำแล้วการshift น้อย) แต่ อาจจะขายช้าเกินไป (เพราะราคาสูงและการ shift มาก)

3. การ Shift เพื่อสร้าง envelope จริงนั้น เริ่มต้นจากการศึกษาของ John Hurst ซึ่งในสมัยนั้น เครื่องคอมพิวเตอร์ยังไม่ขนาดค่อนข้างใหญ่ และเครื่อง PC ยังไม่เกร็งติดตามเหมือนสมัยนี้ Hurst เสนอให้สร้าง envelope ด้วยมือ โดยเขียนให้มีการเคลื่อนไหวสองคลื่นกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ซึ่งมีจำนวนวัน ที่กำหนดจากความยาวของวัฏจักร ซึ่งจะได้ก่อตัวต่อไปในบทของวัฏจักร) โดยที่ envelope นี้ จะต้องสามารถครอบคลุมการเคลื่อนไหวของราคาในรอบวัฏจักรที่สั้นกว่าได้ ซึ่งเป็นวิธีที่ค่อนข้างจะ subjective เนื่องจากคนสองคนอาจจะวัดได้ไม่เหมือนกัน

Marc Chaikin นักวิเคราะห์ทางเทคนิคซึ่งดังของบริษัท Bomar Securities เสนอว่า การ Shift เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่ เป็นเบอร์เซนต์โดยตัวนั้น อาจจะไม่มีดียุ่นเพียงพอ เพราะในเวลานี้ 3% อาจจะมากไป (เช่นกรณีที่หุ้นค่อนข้างจะวิ่ง Sideway ไม่ค่อยกระโดดกระเดกไปไหน Band ก็จะกว้างเกินไป) แต่บางกรณี เช่น เมื่อหุ้นวิ่งตามแนวโน้มที่ชันมากๆ 3% ก็จะแคบเกินไป (หุ้นวิ่งทะลุ Band กันจะนานมาก) ในขณะเดียวกันการสร้าง envelope ในแบบของ Hurst ก็ค่อนข้างจะขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละคน ซึ่งไม่แน่นอน ดังนั้น ควรให้ตลาดช่วยเป็นตัวกำหนดด้วยว่า ณ เวลาหนึ่งเวลาใด ควรจะ Shift สักกี่เบอร์เซนต์

แนวความคิดนี้ เป็นที่มาของระบบที่เรียกว่า Bomar Band ซึ่ง Chaikin แนะนำว่า เบอร์เซนต์ที่จะ Shift ณ เวลาใดๆ ควรจะสามารถครอบคลุมราคาในอดีตที่ผ่านมาได้ไม่น้อยกว่า 85% ตัวอย่างเช่น ถ้าเราใช้ Moving Average 25 วัน เปอร์เซนต์ที่เราจะใช้ Shift ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ในวันนี้ ควรจะใหญ่พอที่จะครอบคลุมราคาในรอบ 25 วันที่ผ่านมาได้ 85% วิธีนี้จะทำให้ Band ที่สร้างขึ้นมา มีเบอร์เซนต์ที่ Shift น้อยเมื่อตลาดวิ่ง Sideway แต่จะปรับตัวเองให้เข้าค่าเบอร์เซนต์ที่สูงขึ้น เมื่อราคาวิ่งตามแนวโน้ม นอกเหนือ ตัว Bomar Band จะช่วยซึ่งกันและกันในการกรองสัญญาณ ให้ดีขึ้น เมื่อจากระบบนี้จะปรับเบอร์เซนต์ Shift ให้น้อยลง เมื่อราคามีแนวโน้ม ดังนั้น เมื่อตลาดเริ่มหมุน向往 แม้ว่าราคากลุ่มจะยังคงขึ้นสูงอยู่ แต่ Bomar Band ก็จะแคบลง เช่นเดียวกัน ในกรณีที่ตลาดตก เมื่อแรงขายเริ่มหมุน向往 แม้ว่าราคากลุ่มจะลดลงอยู่ แต่ Bomar Band ก็จะแคบลง ในทางตรงกันข้าม ในกรณีที่ตลาดวิ่งตามแนวโน้ม Bomar Band จะกว้าง ซึ่งเราสามารถนำมาใช้เป็นตัวส่งสัญญาณเตือนของแนวโน้มหลักได้

John Bollinger ได้พัฒนาแนวความคิดนี้ออกไปอีก โดยการ Shift เส้นเฉลี่ยเคลื่อนที่เป็นสัดส่วนของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของราคา โดยทั่วไปจะคิดเป็น ± 1.96 (หรือ ± 2) เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คำนวณได้จาก

จำนวนวันที่ใช้ในการคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่งตามทฤษฎีแล้ว Band ที่ได้ น่าจะครอบคลุมราคาในอดีตได้ถึง 90% ถ้า ราคามีการกระจายแบบปกติ (Normal Distribution) เราเรียก Band ที่คำนวณจากวินัยนี้ตามชื่อคนคิดว่า Bollinger Band

Bollinger Band มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับ Bomar Band กล่าวคือสามารถปรับความกว้างและแคบของ Band ได้ตาม ภาวะตลาด ซึ่งความกว้างและแคบของ Band นี้ก็จะช่วยบอกถึงความเสี่ยงของแนวโน้มได้ เช่นเดียวกัน ส่วนที่แตกต่าง จาก Bomar Band ก็คือ Bollinger Band ใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งเป็นตัวชี้ถึงความแปรปรวน (Volatility) ของราคา ซึ่ง คำนวณได้ง่ายกว่า Bomar Band เพราะสูตรการคำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนั้นตายตัว

และแล้วก็มาดูตัวอย่างกัน ตัวอย่างที่ 6.4 เป็นการใช้ Bollinger Band กับราคาหุ้น DS จะเห็นได้ว่า ที่บริเวณเลข 1, 3, 6 และ 9 เป็นสัญญาณเตือนว่า ราคาหุ้นนั้นค่อนข้างสูง หรือสูงเกินไปแล้ว จึงอาจจะเกิดการระบายหุ้น หรือทำกำไรระยะสั้น ออกมากได้ ในขณะที่บริเวณเลข 2, 4, 5, 7 และ 8 เป็นสัญญาณเตือนถึงราคาหุ้นนั้นค่อนข้างต่ำ หรือต่ำเกินไปแล้ว จึงอาจ จะมีการเข้ามาซื้อ หรือเก็บของเพิ่มได้

ตัวอย่างที่ 6.4

การเดลีอันย้ายตัวเฉลี่ยเดลีอันที่ตามแนวโนน (Displaced Moving Average)

ในตอนที่แล้ว เราพูดถึงการ shift เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ขึ้ลง จนเกิดเป็น band เพื่อช่วยในการกรองสัญญาณหลอกกามาแล้ว ด้วยแนวความคิดเดียวกัน เราสามารถรองสัญญาณหลอกจากการ shift เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ไปทางขวาได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่ว่า ควรนี้เราไม่ shift ขึ้ลงแล้ว เรา shift ไปทางขวาอย่างเดียว

การข้ายা�ยเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ไปทางขวา จะส่งผลให้สัญญาณที่เกิดขึ้นจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ข้างลง แม้ว่าจะเป็นผลเสียอยู่บ้าง แต่ผลดีก็คือ การเคลื่อนไหวที่ผิดปกติประเภทยกกระถาง จะถูกเลื่อนออกไปด้วย ทำให้การตัดกันของเส้นราคา กับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ที่เป็นสัญญาณหลอก เกิดขึ้นได้ยากขึ้น ผลของมันจึงมีค่าเท่ากับเป็นการกรองสัญญาณหลอกไปในตัว ดังนั้น วิธีนี้ควรจะใช้กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ที่มีจำนวนวันไม่ยานัก เพื่อเป็นการชดเชยความช้าของสัญญาณที่เกิดขึ้นจากการ shift

นักวิเคราะห์ทางเทคนิคที่ชื่นชอบและเป็นเชียนในการใช้วิธีนี้ เท็นจะไม่มีครอเกิน Joe Dinapoli ซึ่งอันที่จริง Dinapoli คนนี้ แหล่ ที่ให้ชื่อวิธีการ shift เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ไปทางขวาว่า Displace Moving Average เขาแนะนำให้ใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ขนาด 25 วัน โดยเลื่อนไปทางขวา 3 วัน (เรียกเป็นสัญลักษณ์ว่า 25×3) และค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ขนาด 3 วัน displaced 3 วัน (3×3)

สำหรับสัญญาณชี้ข่ายจะเหมือนกับการใช้เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ทั่วไป กล่าวคือตัดขึ้นชื่อ ตัดลงช้าย เพียงแต่ว่า สัญญาณจะเกิดขึ้นช้าหน่อย แต่จะมีสัญญาณหลอกน้อยลง ซึ่งเป็นลักษณะของ displaced moving average อยู่แล้ว

นอกจากนี้ Dinapoli ยังเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ Double Repenetration (DR) เพื่อใช้เสริมกับ displaced moving average อีกด้วย กล่าวคือ ถ้าตลาดอยู่ในช่วงขึ้น และราคาปิดลงมาต่ำกว่าเส้น displaced moving average แล้วกลับตีกลับขึ้นไปเหนือเส้น displaced moving average ได้อีก แล้วก็วิ่งลงมาทะลุต่ำกว่าเส้น displaced moving average อีก (นั่นก็คือ มีการตัดทะลุลงมา 2 ครั้ง ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ double repenetration) และปรากฏว่าแนวโน้มระยะสั้นของราคาในช่วงที่เกิด double repenetration นั้น ค่อนข้าง flat อันนี้จะเป็นสัญญาณเปลี่ยนแนวโน้มที่ค่อนข้างจะชัดเจนกว่าการตัดลงธรรมดា ส่วนในกรณีของ downtrend ก็จะเหมือนกัน เพียงแต่เปลี่ยนทิศทางเท่านั้น อย่างไรก็ได้ double repenetration ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแนวโน้ม เพียงแต่ว่าถ้าเกิดขึ้นแล้ว สัญญาณจะหนักแน่นขึ้น

อย่างไรก็ได้ Dinapoli ก็ให้ข้อคิดเห็นว่า แม้ว่า displaced moving average (ต่อให้มี DR ประกอบด้วยก็ตาม) จะให้สัญญาณที่ดี แต่ก็มีโอกาสผิดพลาดได้ ซึ่งควรจะต้องใช้สัญญาณเกี่ยวกับ Fibonacci ratios (ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในบทของ Elliott Wave) มาประกอบ

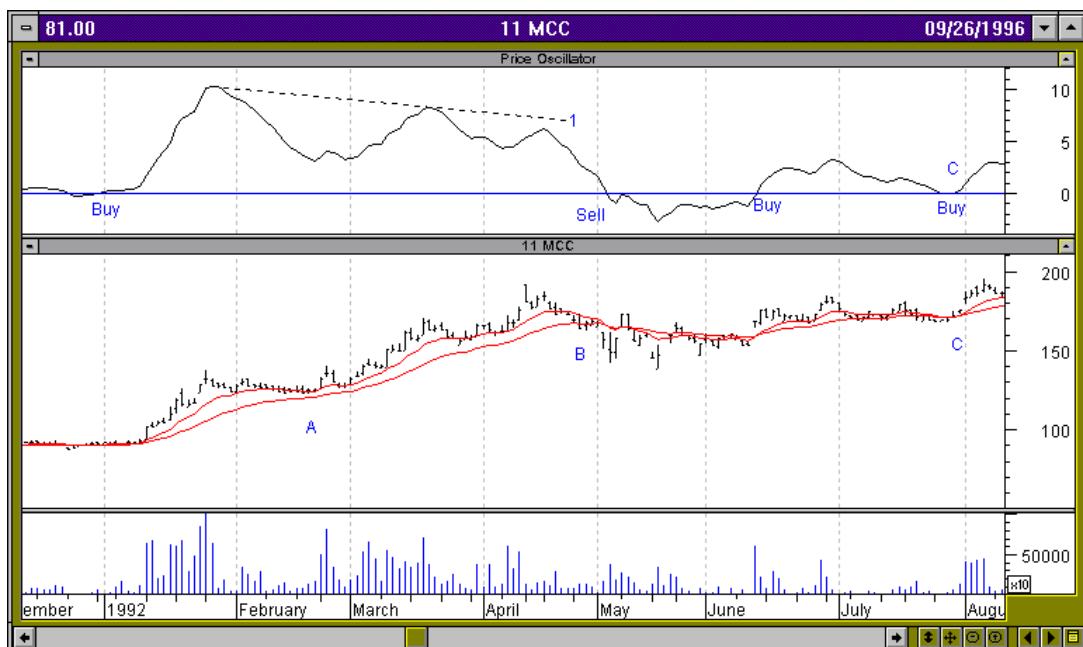
Price Oscillator

เป็นเครื่องชี้ (indicator) ประเภทหนึ่ง ซึ่งที่จริงแล้ว น่าจะไปกล่าวไว้ในส่วนของ indicator แต่ที่นำมากล่าวไว้ในส่วนนี้ เพราะเครื่องมือชนิดนี้ มีส่วนช่วยในการพิจารณาว่า ราคาตัดกับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่หรือยัง คำถามที่เกิดขึ้นในใจท่านผู้อ่านคงเป็นเรื่องที่ว่า อะไรมัน! ดูจากรูปยังไม่รู้ว่าหรือยัง ราคาตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ หรือเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อีกเส้นหรือยัง?

คำตอบอยู่ที่ว่า บางครั้งราคา กับ เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นั้น มันอยู่ใกล้กันค่อนข้างมาก แม้จะเพ่งพิศดู ก็ใช่ว่าจะบอกได้เต็มปากได้คำว่า มันตัดขึ้นหรือตัดลงแล้ว เชื่อเถอะครับ เพราะเจอบ่อยครั้งมากที่เดียว เอาละ! ท่านผู้อ่านคงอยากร้าบแล้วว่า เครื่องซื้อดังกล่าวมันคำนวนมาจากสูตรอะไร? และมีรูป่าวงอย่างไร? ตัวอย่างที่ 6.5 ข้างล่างนี้จะเป็นการอธิบายได้อย่างดี

สูตรที่ใช้คำนวน คือ

$$\text{Price Oscillator} = \text{MA ระยะสั้น} - \text{MA ระยะยาว}$$

ตัวอย่างที่ 6.5

ในส่วนของกรอบบนนั้นจะเป็นส่วนของ indicator ซึ่งในที่นี้คือ price oscillator สำหรับกรอบล่างจะเป็นการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น MCC รวมถึงเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponantial ทั้ง 10 และ 25 วัน ทั้ง 2 ส่วนนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร?

ในการอ่านนั้นคงไม่ต้องกล่าวช้า เพราะเคยกล่าวมาแล้ว (ดูรูปกัน่าจะคุ้นๆหากบังเอิญ) จึงจะมาว่ากันในส่วนของการอ่านที่เป็นส่วนของ price oscillator ซึ่งจริงๆแล้ว price oscillator ที่จะกล่าวนี้ ไม่ใช่ของใหม่อะไรนัก ที่กล่าวอย่างนี้ เพราะการสร้าง price oscillator นั้น จากสูตรจะเห็นได้ว่า เป็นความแตกต่างระหว่างเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 2 เส้นที่มีระยะเวลาต่างกัน ดังนั้น เราจะต้องระบุระยะเวลาในการคำนวณเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 2 เส้น ที่มีระยะเวลาต่างกันเข้าไปในโปรแกรม ซึ่งในที่นี้คือ 10 และ 25 วัน (เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบล่างในการเปรียบเทียบ ก็ต้องบอกโปรแกรมด้วยว่าให้คำนวนแบบ exponential) เครื่องมันจะจัดการสร้างรูปให้เสร็จ จะเห็นได้ว่ามีทั้งเส้นยึดยก กับเส้นศูนย์ (zero line) โดยที่เส้นยกนั้น จริงๆคือเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ema) 10 วันนั่นเอง ขณะที่ zero line ก็คือเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ema) 25 วัน แต่แทนที่จะเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ema) 25 วันนั้นยกไปมา มันก็จะถูกโปรแกรมจัดการดึงให้มันตรงและนำไปปะไว้ที่ศูนย์ โดย

ปล่อยให้ส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ema) 10 วันยึดก้าไปมาแทน ซึ่งจะระบุห่างของส่วนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (ema) 10 วันกับส่วนคูณนั้น ยังไงก็เท่ากับระยะห่างของส่วน ema 10 วันกับส่วน ema 25 วันในกรอบล่างจริงไหม? ลองนึกๆให้ดี เพราะมันเป็นสิ่งเดียวกัน

ดังนั้น จุดซื้อ (buy) หรือจุดขาย (sell) จะเป็นจุดเดียวกันทั้งกรอบล่างและบน แต่การพิจารณาว่ามันตัดกันหรือยังจะทำได้ง่ายกว่า เพราะเครื่องจะคำนวนค่าบวก ค่าศูนย์ หรือลบ ออกมากอย่างชัดเจน ซึ่งเราสามารถเรียกดูได้ เพราะทำได้ค่าเป็นบวก ก็หมายถึง ส่วน ema 10 วัน ตัดส่วน ema 25 วันขึ้นมา แต่ถ้าเป็นลบ ก็หมายถึง ส่วน ema 10 วัน ตัดส่วน ema 25 วันลงมานั้นเอง อย่างไรก็ตาม ถ้าที่ได้เพิ่มเติมอีกประการหนึ่งจากการสังเกต คือ บางครั้งความห่างระหว่างส่วน ema 10 วัน กับ zero line นั้น สามารถบอกถึงแนวรับแนวต้านได้ ดังเช่นบริเวณส่วนไข่ปลาที่ 1 ซึ่งกรณีนี้จะเป็นแนวต้าน และหุ้นก็ได้มีการปรับตัวลงจริง สังเกตดูในกรอบล่างด้วย

Moving Average Convergence Divergence (MACD)

อันที่จริงแล้ว MACD ก็เป็นอีกเครื่องซึ้งหนึ่ง ซึ่งควรจะจดอยู่ในหมวดของเครื่องซึ่งประเภท Indicator แต่เนื่องจาก มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ จึงนำมารวมกันไว้ในบทนี้

ดังที่ได้เรียนไว้ตอนก่อนหน้านี้ว่า ระบบที่ใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองส่วนนั้น มักจะให้สัญญาณที่ช้ากว่า แต่เนื่องจากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นั้นเรียบกว่า จึงทำให้สามารถกรองสัญญาณหลอกได้ดี มีข้อผิดพลาดน้อยกว่า Gerald Appel จึงได้พยายามหาระบบที่จะมีส่วนตีในการกรองสัญญาณหลอก และในขณะเดียวกัน ก็ต้องให้สัญญาณที่เร็วกว่าระบบค่าเฉลี่ยสองส่วน ซึ่งกลายเป็นที่มาของ MACD ในที่สุด

Appel ให้ข้อสังเกตว่า ในระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองส่วนนั้น ก่อนที่ค่าเฉลี่ยสองส่วนใกล้จะตัดกัน (ก็คือสองสัญญาณซื้อหรือขายนั้นเอง) เส้นทั้งสองจะวิ่งเข้ามาใกล้กันมากขึ้น จนตัดกันในที่สุด ระหว่างที่เส้นทั้งสองวิ่งเข้ามาหากันนั้น ระยะห่างระหว่างเส้นสองส่วนก็จะลดตัวลงโดยปริยาย ดังนั้น เขาก็เสนอให้นำเอาระยะห่างระหว่างเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองส่วนมา Plot เป็นเส้น MACD เมื่อส่วนค่าเฉลี่ยระยะสั้นตัดส่วนค่าเฉลี่ยระยะยาวขึ้นไปข้างบน (Buy Signal ในระบบค่าเฉลี่ยสองส่วน) MACD ก็จะตัดส่วน 0 ขึ้นข้างบน และเมื่อส่วนค่าเฉลี่ยระยะสั้นตัดส่วนระยะยาวลงข้างล่าง (Sell Signal) MACD ก็จะตัดส่วน 0 ลงมาข้างล่าง

Appel เสนอให้ใช้ค่าเฉลี่ยแบบ EMA ระยะเวลา 12 วัน (smoothing constant = 0.15) เป็นค่าเฉลี่ยระยะสั้น และค่าเฉลี่ย EMA ระยะเวลา 26 วัน (smoothing constant = 0.075) เป็นค่าเฉลี่ยระยะยาว ดังนั้น MACD จึงคำนวณได้จาก

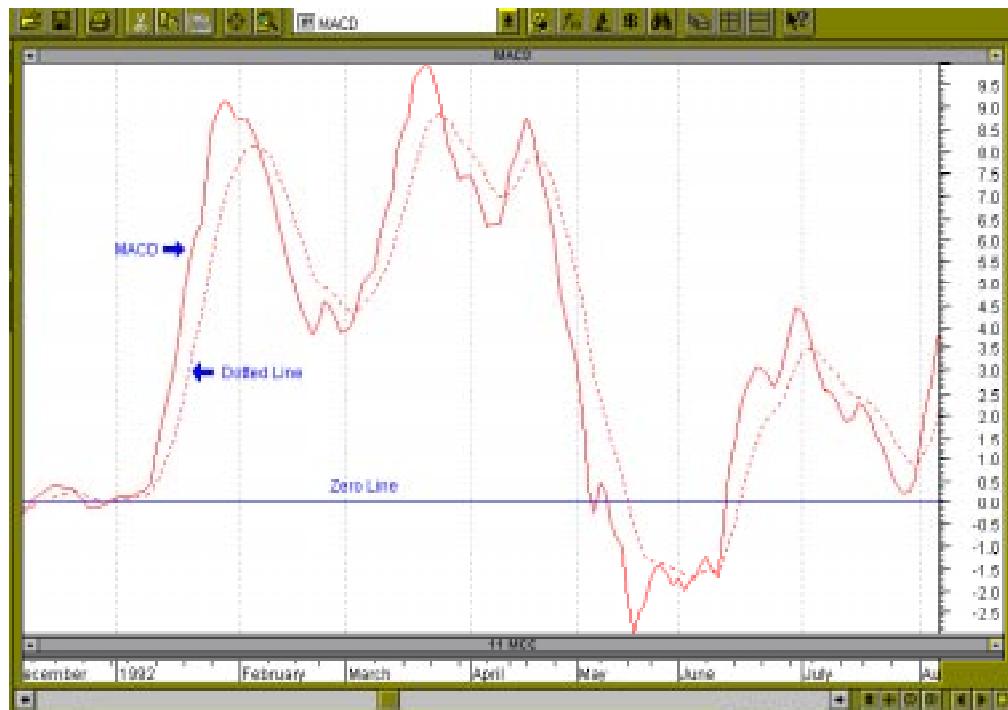
$$MACD = EMA(12)-EMA(26)$$

ซึ่งจากสูตร ท่านผู้อ่านคงจะเห็นได้ว่า MACD นี้เป็นกรณีเฉพาะ (special case) ของ price oscillator ที่ได้กล่าวไปแล้ว และจากการ Plot เส้น MACD ดังกล่าว จะพบว่า เส้น MACD นี้จะเปลี่ยนแนวโน้มของตัวเองได้ กล่าวคือ ในบางครั้ง แม้กระท่าราคาจะยังคงสูงขึ้นอยู่ แต่ระยะห่างระหว่างเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองส่วนนั้นกับลดลง ส่งผลให้ MACD มีแนวโน้มลด

ลง ซึ่งทำให้เกิดการ Divergence ขึ้นกับราคา หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ราคากับเครื่องชี้ (คือ MACD) มีแนวโน้มสวนทางกัน ดังนั้น MACD จึงสามารถให้สัญญาณเตือนของการเปลี่ยนทิศทางได้

นอกจากนี้ ยังสามารถนำหลักการของ moving average มาประยุกต์เข้ากับ MACD ได้อีก เพื่อให้เป็นสัญญาณชี้อ่อน (แทนที่จะแค่เดือน) แบบรวดเร็วขึ้น Appel เสนอให้ใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของ MACD แบบ EMA ระยะเวลา 9 วัน (dotted line) ซึ่งมี smoothing constant 0.2 เป็นตัวบอกสัญญาณ กล่าวคือ ถ้าเส้น MACD ตัดเส้น EMA 9 วันของตัวมันเอง ขึ้นไปข้างบน จะเป็นสัญญาณชี้อ่อน แต่ถ้า MACD ตัดเส้น EMA 9 วันลงข้างล่าง เป็นสัญญาณขาย

ดังนั้น MACD จึงมีสัญญาณชี้อ่อนได้ 2 ระดับ ระดับแรกเป็นระดับที่ให้สัญญาณเร็ว คิดจากการตัดกันของเส้น MACD กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ EMA ของตัวมันเองระยะเวลา 9 วัน ระดับที่สองเป็นระดับที่ให้สัญญาณที่ช้าแต่ค่อนข้างชัวร์ คือ ดูว่า MACD ตัดกับเส้น 0 เพราะสัญญาณนี้เป็นสัญญาณเดียวกับระบบเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองเส้น

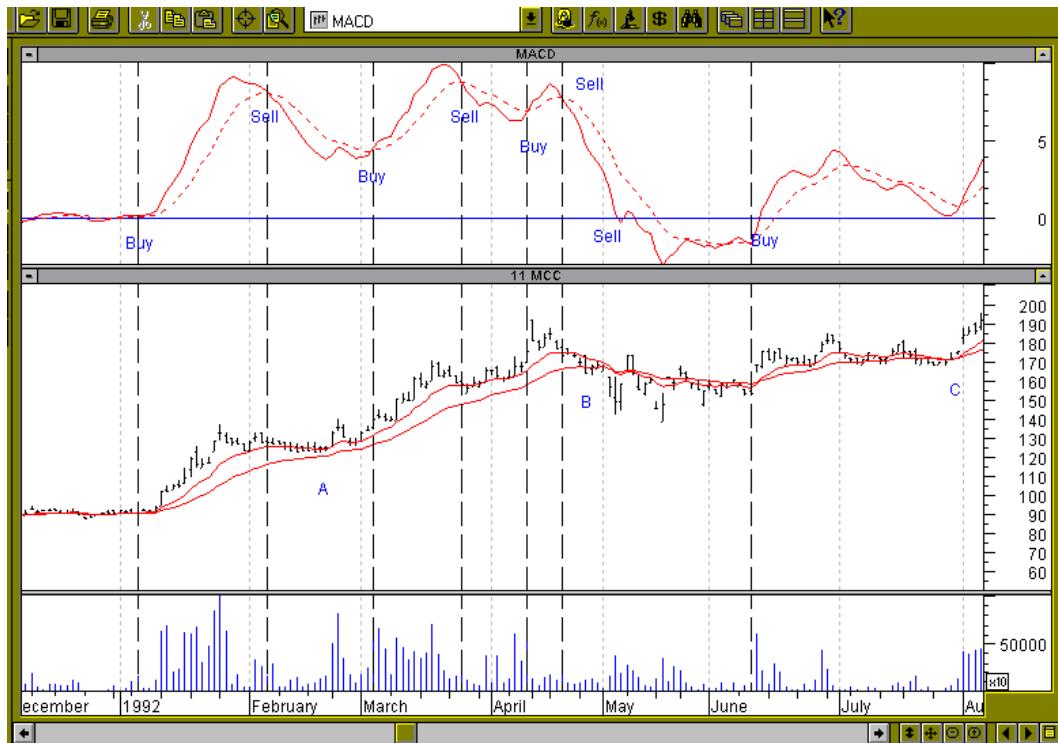
ตัวอย่างที่ 6.6

ลองดูตัวอย่างกันสักหน่อย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตัวอย่างที่ 6.6 จะเป็นรูปว่างหน้าตาของ MACD, dotted line และ zero line ของหุ้นในช่วงเวลาที่พิจารณา ดังนั้น ถ้าพิจารณาในช่วงเวลาอื่น มันก็จะมีหน้าตาที่แตกต่างกันไป (ยกเว้นเส้นศูนย์)

ตัวอย่างที่ 6.7 แสดงให้เห็นจุดที่จะเข้าทำการซื้อ (buy) และ ขาย (sell) โดยอาศัยทั้งเส้นศูนย์ และ dotted line เป็นตัวให้สัญญาณ ซึ่งจะเห็นได้ว่า แต่ละครั้งไม่เลขเลยที่เดียว! แต่สิ่งที่จะได้เพิ่มเติมจากรูปข้างล่างนี้คือ เรื่องของ divergence กล่าวคือ ในช่วงเดือนมีนาคม ราคาหุ้นได้สร้างยอดใหม่ที่สูงกว่ายอดเดิม ที่เคยปรากฏในเดือนกุมภาพันธ์ แต่ MACD กลับไม่สามารถสร้างยอดใหม่ได้ แฉะดันเกิด reversal pattern ที่เรียกว่า double tops ขึ้นมา จึงเป็นการเตือนผู้เล่นให้เพิ่ม

ความระมัดระวัง เพราะอาจจะมีการปรับตัวลงได้ในช่วงเวลาถัดมา ซึ่งหลังจากนั้นไม่นาน ราคาหุ้นก็ได้มีการปรับตัวลงมาจริง

นอกจากนี้ zero line ยังสามารถที่จะใช้เป็นแนวรับหรือแนวต้านได้ เพราะการที่เส้น ema 10 วัน ไม่ตกระลุเส้น zero line ลงมา แต่ยังมีการดีดตัวขึ้นได้ ก็เท่ากับว่าสัญญาณขายไม่เกิดขึ้น แต่ยังมีแรงซื้อเข้ามาซ่อน หรือหุ้นอีก บางคันจึงใช้เป็นจุดเข้ามาซ่อนหุ้นอีกครั้ง แต่ถ้าหุ้ลงไป นั่นหมายถึงตอนนั้น zero line จะกล้ายเป็นแนวต้านแล้ว

ตัวอย่างที่ 6.7

Parabolic Time/Price System

ระบบ Parabolic นี้ เป็นวิธีการที่ใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อีกแบบหนึ่ง ซึ่งคิดค้นโดย J. Welles Wilder โดยระบบนี้ จะให้จังหวะในการเข้าหรือออกจากตลาด โดยอาศัยการเปรียบเทียบกันระหว่างราคาหุ้น กับราคาเฉลี่ยของหุ้น เป็นตัวให้สัญญาณ

อย่างไรก็ตาม ราคาเฉลี่ยที่คำนวณจาก parabolic time/price system นี้ แม้จะอาศัยหลักของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential มาประยุกต์ (ซึ่งแน่นอน! ราคาเฉลี่ยที่ได้ย่อ缩เคลื่อนไหวไปตาม trend ของราคา) แต่ราคาเฉลี่ยสำหรับในกรณีนี้ ซึ่งมีชื่อเฉพาะว่า stop and reverse price (หรือเรียกว่า SAR) ยังคงมีความแตกต่างกันในบางประการ กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential ที่เคยว่ากันในเรื่องของ moving average ซึ่งจะเห็นได้จาก ตอนที่แทนค่าลงไปในสูตรการคำนวณ

แต่ตอนนี้ อยากรู้ว่าความเข้าใจในเชิงพรรณาก็ยังคงค่า SAR ที่คำนวณได้ก่อน ผู้เขียนอยากรู้ให้ผู้อ่านมองค่า SAR นี้ว่า เป็นราคาที่แสดงถึง ขอบจำกัดความเสี่ยงที่จะยอมรับได้ เหตุที่เป็นเช่นนั้น เพราะว่า หากราคาหุ้นได้ปรับตัวลดลงต่ำกว่า SAR เมื่อใด จะเป็นการซื้อให้เห็นว่า แนวโน้มขาขึ้นที่ผ่านมาันนั้น หมดลงแล้ว และหุ้นก็พร้อมที่จะถูกขายออกมานะ เพราะ trend ของราคาหุ้นนั้น เปลี่ยนเป็นขาลงแล้ว

ในทางกลับกัน หากราคาหุ้นได้ปรับตัวสูงขึ้นกว่า SAR เมื่อใด และทว่าของผู้ลงทุนยังไม่มีหุ้นอยู่ในมือ หรือเพิ่งจะขายหุ้นออกไป ก็อาจจะมีโอกาสพลาดรถไฟขาขึ้นขบวนนี้ได้ เพราะสัญญาณดังกล่าว เป็นสัญญาณที่ชี้ให้เห็นว่า แนวโน้มขาลง หมดลงแล้ว ดังนั้น คงต้องกลับมาตีตัวขึ้นรถไฟขบวนนี้ให้ทัน เดียวจะหาว่าไม่เตือนครับ!

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเข้าไปสู่การคำนวณ SAR จำเป็นที่นักลงทุนจะต้องทราบคำศัพท์อีก 4 คำ ซึ่งได้แก่ long position, short position, stop buy order และ stop sell order เพราะถ้าไม่ทราบ อาจจะทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความกระฉับกระชับในหลักการของ SAR ได้ ดังนั้น ผู้เขียนอยากรู้ว่าความเข้าใจกับท่านผู้อ่าน กับคำเหล่านี้เป็นลำดับแรกก่อน

คำว่า long position นั้น พูดให้ง่ายสุดก็คือ การซื้อหุ้นแล้วถือหุ้นนั้นเอาไว้ เอาไว้ทำอะไร? ก็เอาไว้ขายเมื่อถึงเวลาอันสมควร หรือเมื่อ trend ในกรอบขยับตัวขึ้นหมดลง ส่วน short position ก็เป็นกรณีที่ต้องกันข้ามกับ long position กล่าวคือ ขายหุ้นออกไป แล้วรอเวลาที่จะซื้อคืนกลับ (แต่การขายหุ้นออกไปนี้ จะต้องมีหุ้นอยู่ในมือก่อนนะครับ เพราะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดตัว) คำถามที่ตามมาก็คือ ขายไปทำไม? เหตุที่ขายเนื่องมาจาก นักลงทุนคาดการณ์ว่า ราคาหุ้น อาจจะมีการปรับตัวลง ดังนั้นถ้าขายตอนนี้ แล้วไปซื้อคืนกลับตอนที่ trend ในการปรับตัวลงจบแล้ว อย่างน้อยผลประโยชน์นี้ น่าจะทำให้ต้นทุนถูกลงบ้าง

ส่วนคำว่า stop buy order และ stop sell order นั้น เป็นการจำกัดความเสี่ยงกรณีที่ราคาหุ้นนั้น ไม่ได้เป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหมาย ตัวอย่างของ stop buy order เช่น นักลงทุนคาดว่า ราคาหุ้นจะมีการอ่อนตัวลงอีก จึงได้ทำการขายหุ้นที่อยู่ในมือออกไป โดยคาดหวังว่าจะกลับเข้าไปซื้อคืนในภายหลัง แต่ปรากฏว่า ราคาหุ้นไม่ได้เป็นไปตามที่นักลงทุนคิดขึ้น ต้น ราคามันกลับมีการดีดตัวขึ้น แน่นอน! ถ้าผู้ลงทุนไม่ได้เตรียมราคาไว้เพื่อกรณีที่หุ้นนั้นมีการดีดตัว จะทำให้เสียของไปโดยเปล่าประโยชน์ รวมถึงมีค่าเสียโอกาสเกิดขึ้น แต่ถ้าได้เตรียมราคาที่จะทำการซื้อหุ้นนั้นคืน เพื่อป้องกันกรณีดังกล่าวไว้ จะทำให้นักลงทุนผู้นั้น สามารถจำกัดความเสี่ยงได้ และก็มีหุ้นกลับเข้ามาอยู่ในมือทันทีทันใด ซึ่งราคาที่เตรียมไว้ในเงินนั้น ละครับ คือ stop buy order

สำหรับตัวอย่างของ stop sell order เช่น นักลงทุนคาดว่า ราคาหุ้นจะมีการปรับตัวสูงขึ้น จึงทำการโอดเข้าไปซื้อ เพราะหวังว่าจะได้ทันขบวนรถไฟขาขึ้นนี้ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นมาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ราคาหุ้นมันดันปรับตัวลง ซึ่งหากผู้ลงทุนไม่ได้เตรียมทางหนีที่ໄลเอาไว้ ก็คงต้องติดหุ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ถ้าหากว่า�ักลงทุน ได้มีการเตรียมราคาขายเอาไว้ในใจ เพื่อป้องกันกรณีดังกล่าว จะทำให้นักลงทุนอย่างน้อยก็หนี หรือจากตัวออกมายากตลาดได้ทัน ราคาที่เตรียมไว้ในเงินนั้นละครับ คือ stop sell order

Stop And Reverse (SAR)

ผู้อ่านบางท่าน คงนึกอยากรู้ว่า SAR คำนวนหรือได้มาอย่างไร? ในหลักการว่าไว้ดังนี้ครับ ค่า SAR จะมีค่าเท่ากับ extreme price (EP) ของ position ที่เพิ่งจะถูกปิดไป ซึ่ง extreme price อาจจะเป็นราคาสูงสุด หรือราคาต่ำสุด ก็ได้แล้วแต่กรณี เอ๊...แล้วกรณีไหน? ถึงจะใช้ราคาสูงสุด หรือมีกรณีไหน? ที่จะต้องใช้ราคาต่ำสุด ละครับ!

การจะใช้ราคาสูงสุด หรือราคาต่ำสุด ประการแรก! ขอให้ผู้อ่านแยกแนวโน้มของราคาออกเป็นขาขึ้น (uptrend) กับขาลง (downtrend) ก่อน ซึ่งผู้เขียนขออธิบายขาขึ้นก่อนก็แล้วกัน

Uptrend

ในกรณีขาขึ้น (positive side) ค่า SAR ค่าแรกจะเท่ากับราคาที่ต่ำที่สุด ที่ได้ถูกบันทึกไว้ในช่วง short position ซึ่งเพิ่งจะถูกปิดไป ส่วนค่า SAR ในวันที่ 2 หรือหลังจากนั้น SAR จะถูกคำนวณ หรือปรับตามสมการข้างล่างนี้

$$SAR_1 = \text{Previous Low}$$

$$SAR_t = SAR_{t-1} + AF(H - SAR_{t-1})$$

โดยที่

SAR_t = ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential ซึ่งในกรณีนี้จะทำหน้าที่เป็นแนวรับ ดังนั้น ถ้าราคาหุ้นปรับตัวลงมาต่ำกว่าค่า SAR_t ก็จะถือว่าเกิดสัญญาณขายขึ้น

$$SAR_{t-1} = SAR_t \text{ ณ } \text{เวลา } t-1$$

AF = Acceleration factor (หรือ exponential smoothing constant) ซึ่งเริ่มต้นที่ .02 และจะค่อยๆ เพิ่มทีละ .02 เมื่อมี higher high เกิดขึ้นนั่นหมายถึงว่า ถ้าราคาไม่มีการสร้างจุดสูงสุดใหม่ในช่วง long position ค่า AF จะยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากค่าก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าค่า AF จะเพิ่มขึ้นไม่มีที่สิ้นสุด แต่หลักการจะอันไว้แค่ 0.2 เท่านั้นครับ

H = ราคาสูงสุด ในช่วง long position (ถูกปิดขึ้นตาม stop buy order) ซึ่งค่า H นี้จะเปลี่ยนแปลงเมื่อราคาสูงสุดอันใหม่เกิดขึ้น

Downtrend

ในกรณีขาลง (negative side) ค่า SAR เริ่มแรกจะเท่ากับราคาที่สูงที่สุดในช่วง long position ที่เพิ่งถูกปิดไป ส่วนค่า SAR ในวันที่ 2 หรือหลังจากนั้น SAR จะถูกคำนวณหรือปรับตามสมการข้างล่างนี้

$$SAR_1 = \text{Previous High}$$

$$SAR_t = SAR_{t-1} - AF(L - SAR_{t-1})$$

โดยที่

SAR_t = ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential ซึ่งในกรณีนี้จะทำหน้าที่เป็นแนวต้าน ดังนั้น ถ้าราคาหุ้นสามารถขยับตัวผ่าน SAR_t ขึ้นไปได้ ก็จะถือว่าเกิดสัญญาณซื้อขึ้น

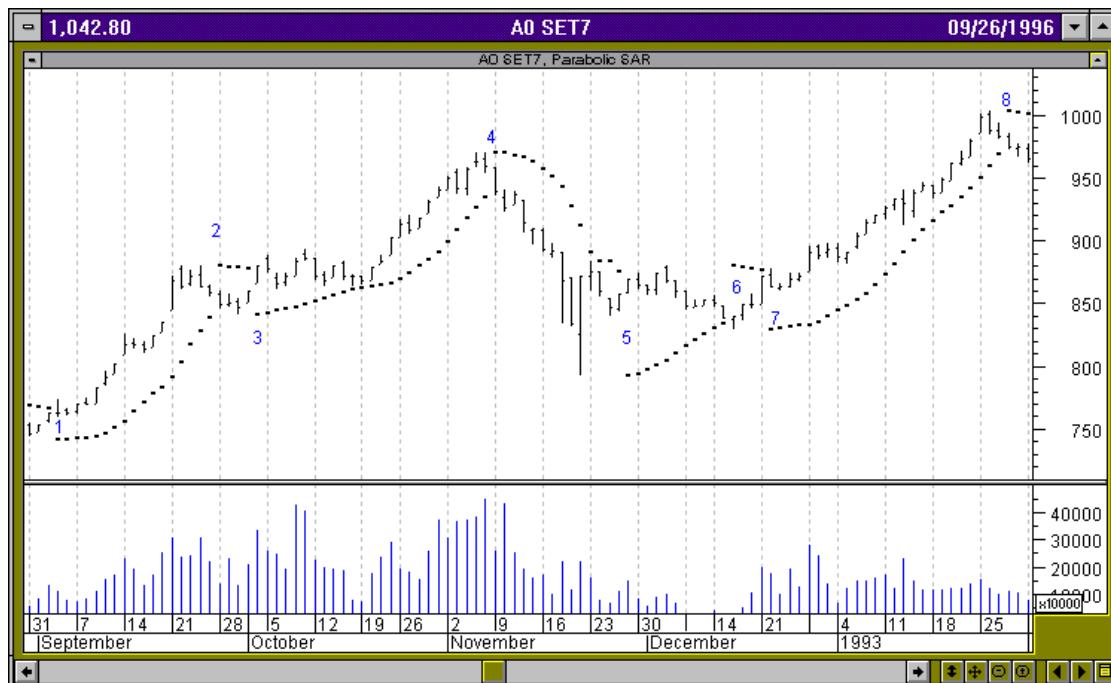
$$SAR_{t-1} = SAR_t \text{ ณ เวลา } t-1$$

AF = Acceleration factor (หรือ exponential smoothing constant) ซึ่งเริ่มต้นที่ .02 และจะค่อยๆเพิ่มทีละ .02 เมื่อมี lower low เกิดขึ้น นั่นหมายถึงว่า ถ้าราคาไม่มีการสร้างจุดต่ำสุดใหม่ในช่วง short position ค่า AF จะยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากค่าก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ค่า AF ในกรณีจะขึ้นไว้แค่ 0.2 เช่นเดียวกับกรณีของ Uptrend ครับ

L = ราคาต่ำสุด ในช่วง short position (ถูกเบิดขึ้นตาม stop sell order) ซึ่งค่า L นี้จะเปลี่ยนแปลงเมื่อมีราคาต่ำสุดอันใหม่เกิดขึ้น

ตอนนี้ คาดว่าท่านผู้อ่านคงพอทราบ (หรืองมากขึ้น) แล้วว่า ค่า SAR นั้น มาจากไหน? อย่างไรก็ตาม สมัยนี้มีโปรแกรมที่จะทำการ plot ค่า SAR ได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส ซึ่งช่วยย่นเวลาตั้งแต่ 2 วัน และไม่ต้องมาปวดหัวกับสูตรข้างต้น เพราะประเด็นสำคัญที่ท่านผู้อ่านอยากรู้ น่าจะเป็นที่สัญญาณของการซื้อขายมากกว่า จริงไหมครับ? แต่ที่นี่ได้ เพื่อที่จะได้เกิดความสมบูรณ์ในเนื้อหามากขึ้นเท่านั้นเองครับ!

จากตัวอย่างที่ 6.8 ข้างล่างนี้ เป็น Parabolic Time/Price System ของ SET Index ซึ่งจะ Plot ค่า SAR ออกมารูปเส้นไปป้ายยกไปมาดังรูป ซึ่งทราบได้ที่ราคาอยู่ต่ำกว่าเส้นไปป้า เส้น SAR ก็จะเป็นแนวต้าน (resistance) แต่ถ้าราคาหุ้นอยู่เหนือเส้นไปป้า เส้น SAR ก็จะกลายเป็นแนวรับ (support) ไป โดยจุดที่ก่อให้เกิดสัญญาณซื้อได้แก่จุด 1, 3, 5, 7 เพราะเป็นจุดที่ราคาตัดเส้น SAR ขึ้นไป และเกิด SAR ใหม่ ซึ่งจะเป็น Stop Level สำหรับ Buy Position กล่าวคือ เมื่อไหร่ที่ราคาตัด SAR ใหม่ลงมาจะเป็น Reversal ของแนวโน้มและเป็นสัญญาณขาย ซึ่งก็ได้แก่จุด 2, 4, 6, และ 8

ตัวอย่างที่ 6.8

เครื่องชี้ที่เกี่ยวกับราคากำลัง

Price Indicators

การวิเคราะห์ทางเทคนิคในยุคหลังๆ เป็นการนำเอาเทคนิคเกี่ยวกับสถิติและคณิตศาสตร์ มาประยุกต์ใช้กันมากขึ้น ซึ่งกaltyมาเป็นดัชนีชี้ว่าจะ (Indicators) ของราคาหุ้นในรูปแบบต่างๆ กันหลายรูปแบบ ซึ่งในที่นี้จะพูดถึงบางส่วนของดัชนีเหล่านี้ สำหรับผู้ที่สนใจดัชนีอื่นๆ ก็ขอเนื้อจากที่กล่าวในที่นี้ สามารถหาอ่านเพิ่มเติมได้ เพราะส่วนใหญ่จะใช้แนวความคิดที่ใกล้เคียงกัน

ในการใช้เครื่องมือทางเทคนิคิวิเคราะห์หุ้นนั้น ส่วนหนึ่งที่เรามักจะได้ยินหรือได้ใช้กันบ่อยๆ คือ ตัววัดความแก่วง (Oscillator) ซึ่งตัววัดความแก่วงนี้ มีอยู่หลายตัวด้วยกันที่เราคุ้นชื่อกันบ่อยๆ ๆ ก็ เช่น RSI กับ Stochastic เป็นต้น ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวชี้ทิศทางของตลาดในระยะสั้นถึงปานกลางได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในช่วงที่ตลาดเคลื่อนที่แบบเรียบๆ ทางหรือที่เรียกว่า Sideways หรือมีการเปลี่ยนแปลงขึ้ลงอยู่ในช่วงแคบๆ แทนหนึ่ง เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว Oscillators จะสามารถเกาะติดราคาได้อย่างใกล้ชิดกว่าเครื่องมืออื่นๆ ทำให้นักลงทุน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการซื้อขายระยะสั้นแบบเข้าเร็ว-ออกเร็ว แม้ในสภาพตลาดที่ไม่เป็น Uptrend หรือ Downtrend อย่างชัดเจนก็ตาม และแม้แต่ในช่วงที่ตลาดกำลังมีแนวโน้มที่ชัดเจน Oscillators ก็สามารถช่วยตรวจสอบว่าแนวโน้มดังกล่าวจะยังคงเข้มแข็งต่อไปหรือกำลังจะอ่อนแรงลงไปแล้วได้อีกด้วย

ความเข้าใจเบื้องต้นว่าด้วย Overbought, Oversold, Convergence, และ Divergence

Indicators ส่วนใหญ่จะเป็นอนุพันธ์ (Derivatives) ซึ่งใช้ในการวัดการเปลี่ยนแปลงของราคา อุปมาฯ ยกเมื่อนักซื้อขาย เราเปรียบราคาเป็นความเร็วของรถ Indicators ก็จะเป็นเหมือนกับความเร่งของรถในกรณีที่เราเหยียบคันเร่งเพิ่ม (หรือความหน่วง ในกรณีที่เราเหยียบเบรค) ซึ่งเป็นการให้ภาพในอีกแง่มุมหนึ่ง ถ้าเราเร่งคันเร่ง ความเร่งที่สูงขึ้นก็จะทำให้รถวิ่งเร็วขึ้น ในกรณีนี้ เราจะเห็นว่าความเร่งกับความเร็วสูงขึ้นพร้อมๆ กัน

ที่นี่ ถ้าเราถอนคันเร่ง เราจะพบว่ารถยังคงวิ่งไปข้างหน้า ตามแรงเดิม แต่ความเร่งเท่ากับศูนย์แล้ว (ก็ถอนคันเร่งแล้วนี่) พอเราเริ่มแตะเบรคเบาๆ (เดียวหัวทิม) รถก็ยังวิ่งไปข้างหน้าอยู่ แต่แรงเบรคค่อยๆ ดึงรถให้ข้าลง ในกรณีนี้ความเร่งติดลบ (เพราะเราเหยียบเบรคแล้ว) แต่รถยังคงวิ่งไปข้างหน้าได้อีกนิดหน่อย ก่อนที่จะหยุดสนิท ในกรณีนี้ ความเร่งกับความเร็วจะไปกันคนละทิศแล้ว เพราะรถยังวิ่งไปข้างหน้าได้อีก แต่ความเร่งติดลบ (กล้ายเป็นความหน่วง) ไปเรียบร้อยแล้ว

ราคานั้นก็เหมือนกัน บางครั้งเราอาจจะเห็นว่าความมั่นยังขึ้นอยู่ แต่ความจริงตลาดขาดแรงส่ง (ซึ่งก็คือความเร่งนั่นเอง) แล้ว ลักษณะแบบนี้เราเรียกว่าตลาดมันเริ่ม Overbought เพราะคุณหันไปถามเพื่อนักเล่นหุ้นข้างๆตัว ก็พบว่าซื้อกันไว้แล้วเกือบทุกคน โครงการมีของ คนที่ซื้อเพิ่มก็มีกินิดหน่อย และคนที่มีอยู่ก็ยังยกยากไว้ยังไม่วิบขาย แต่คนอย่างได้ของซัก มีน้อยลง ในทำนองกลับกัน ช่วงตลาดตก ทุกคนแห่ขายกันครึ่งโครง (เต้ม่ค่อมอยครึ่งโครง) ราคาก็ตกเร็วมาก เพราะมีแรงขายเป็นตัวเร่ง แต่พอขายกันถึงจุดหนึ่ง แรงขายก็เริ่มลด (ก็ขายกันหมดแล้วนี่ งานจะหมดของกันแล้ว) แม้ว่าราคาก็ยังคงลดลงอยู่ แต่คุณจะพอดังเกตเห็นได้ว่า แรงขายซักจะหยุดไปเยอะแล้ว กรณีนี้เรียกว่า Oversold คุณหันไปทางไหนก็เจอ แต่คนบอกว่า "พอร์ตดูสะอาดแล้วเทียบขายเกือบจะเที่ยนแล้ว"

Indicators ก็เป็นความพยายามที่จะวัดแรงซื้อหรือแรงขาย ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของราคากือที่นี่ ดังนั้นในช่วงที่ตลาดยังมีแรงเร่ง Indicators ก็จะเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกับราคา (เมื่อกับเราเรียบคันเร่งให้แรงขึ้น แล้วรถก็วิ่งเร็วขึ้น) ซึ่งเรียกว่าเป็น Convergence แต่พอถึงช่วงที่ตลาดเริ่มหมดแรงเร่ง (เมื่อกับเราดอนคันเร่ง) แม้ว่าราคาก็ยังคงวิ่งไปในทิศทางเดิม แต่ Indicators บางตัวจะเริ่มวิ่งไปคนละทิศทางกับราคาแล้ว อันนี้เรียกว่าเกิด Divergence เป็นสัญญาณเตือนว่า ตลาดเริ่มจะหมดแรงแล้วนะ ระวังๆกันไว้หน่อย เพราะถ้าไม่มีแรงหนุนอื่นเข้ามาเสริม ตลาดอาจจะเปลี่ยนทิศทาง (Reversal) เร็วๆนี้

บางคนที่เล่นเร็วมากๆ ก็เลยประยุกต์หลักการทางเทคนิคอื่นๆ ไปบนตัว Indicator มันจะเลย เพราะให้สัญญาณรวดเร็วทันใจดี เช่น การใช้ Trend line charting technique หรือ การหาเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัว Indicator เป็นตัวบอกรสัญญาณซื้อขาย ซึ่งก็ไม่ผิดปกติหากหักครับ ให้สัญญาณเร็วๆ แต่ทางที่ดี ควรจะเริ่มทยอยซื้อหรือขายบ้างทีละน้อย เมื่อมีสัญญาณบอกรากการใช้เครื่องมือทางเทคนิคอื่นๆกับ Indicator และทยอยซื้อหรือขายไปจนถึงเมื่อเจอสัญญาณจริงๆ (ตัวจริง ของจริง แต่อาจจะช้าหน่อย) แต่บางคนก็เร็วไปหน่อย แค่ Indicator หักหัวเปลี่ยนทิศนิดเดียว แท้ซื้อแท้ขายกันເกີກເກີກ ยังเงี้ ก็มากไปหน่อยครับ

กฎทั่วไปในการอ่านค่า Indicator

- ถ้า Indicator ได้ขึ้นถึงบริเวณแนบบนหรือล่างของเครื่องซื้อหรือที่เรียกว่า Overbought และ Oversold จะแสดงว่าหุ้นมีการซื้อหรือขายออกมากมากเกินไป
- ถ้า Indicator กับราคามาเคลื่อนไหวในทิศทางที่แยกออกจากกัน (Divergence) มักจะเป็นสัญญาณเตือนที่สำคัญว่าอาจจะมีการกลับทิศ (Reversal) ตามมา ซึ่งสัญญาณที่สำคัญจะเกิดขึ้นเมื่อ Oscillator อยู่ในเขต OB/OS
- สำหรับ Indicators บางตัว การตัดของ Indicator ขึ้นหรือลงผ่านเส้นศูนย์ (Zero line) จะเป็นสัญญาณให้ซื้อหรือขายตาม Trend

Momentum และ Rate of Change

เป็น Indicator ตัวหนึ่งที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงของราคาปัจจุบัน กับราคainช่วงเวลา N วันที่ผ่านมา

$$M = P - Pn$$

โดยที่	P	=	ราคากิต ณ ปัจจุบัน
	Pn	=	ราคากิต ณ n วันก่อนหน้า

และบางครั้ง Momentum อาจจะวัดได้จาก

$$R = P/Pn$$

ซึ่งในกรณีหลังนี้ เราเรียกว่าเป็นการวัด Rate of Change ซึ่งก็เป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงอีกแบบหนึ่ง เพราะคันที่จริงแล้ว เราสามารถพิสูจน์ได้ว่า R มีค่าเท่ากับ $1 + M/Pn$ กล่าวคือ ถ้าเราลบ R ออกด้วย 1 เราจะได้เปอร์เซนต์การเปลี่ยนแปลงของราคา ในขณะที่ M เป็นตัววัดการเปลี่ยนแปลงของราคา หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือ R เป็นการวัดเปอร์เซนต์การเปลี่ยนแปลงของราคาวัดด้วย 1 นั้นเอง (งงใหม่ครับ) ดังนั้นบางท่านก็เลยเอา 1 ไปลบออกจากสูตร ในการคำนวณ Rate of Change กลายเป็น $R^* = P/Pn - 1$ ก็ได้เหมือนกัน ซึ่งในกรณีนี้ก็จะเป็นการวัด Rate of Change รอบค่า 0 แทนที่จะวัดรอบค่า 1 ครับ

ในบางครั้ง บางท่านก็จะคูณ R ด้วย 100 เพื่อให้เป็นเปอร์เซนต์จริง แทนที่จะเป็นจุดทศนิยม แต่ทุกอย่างก็เหมือนกัน แหล่งครับ ในทางปฏิบัติแล้ว Rate of Change (R) กับ Momentum (M) มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันมาก และการอ่านค่า ต่างๆก็เหมือนกัน เพียงแต่ว่า Momentum จะวัดจากเส้นศูนย์ แต่ Rate of Change จะวัดจากเส้น 1 (หรือ 100 ถ้าเราคูณด้วย 100) ในที่นี้ก็จะขอเรียกรวมๆว่า Momentum แล้วกันนะครับ สะดวกปากคนเขียนครับ

เส้น Momentum ที่สร้างจากจำนวนวันน้อยๆจะมีความไวหรืออ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา มากกว่าเส้นที่ใช้เวลานานมากกว่า ซึ่งจะมีความเรียบและผันผวนน้อยกว่า ถ้าหากว่าราคายังเคลื่อนที่ไปตาม Uptrend และสูงขึ้นในอัตราที่สูงกว่าอดีต Momentum ก็จะยังคงบวกสูงขึ้นตามเดิม แต่ถ้าราคابวกขึ้นในอัตราที่เท่าเดิม Momentum ก็จะเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน แต่ถ้าราคابวกขึ้นในอัตราที่ลดลงก็จะทำให้ Momentum อ่อนแรงลงมาก ดังนั้นเราจึงใช้ Momentum เป็นตัววัดความเร่งของราคาและชี้นำราคาได้

การอ่านค่า Momentum

- ถ้าราคากำลังขึ้นและ Momentum ตัดผ่านเส้นนีโอเส้นศูนย์และกำลังเคลื่อนที่ขึ้นด้วยเช่นกันจะเป็นการยืนยัน Uptrend (ใช้เส้น 1 หรือ 100 แทน ในกรณีของ Rate of Change)
- ถ้าราคากำลังลง Momentum ตกลงและตัดผ่านเส้นศูนย์ลงมาด้วยเช่นกัน จะเป็นการยืนยัน Downtrend

ดังนั้น สัญญาณซื้อ จะเกิดขึ้น เมื่อ Momentum ตัดผ่านเส้นศูนย์ขึ้นไปและราคาอยู่ใน Uptrend สัญญาณขายจะเกิดขึ้น เมื่อ Momentum ตัดผ่านเส้นศูนย์ลงมา และราคาอยู่ใน Downtrend (เช่นเดียวกันครับ ใช้ส่วน 1 หรือ 100 แทนเส้นศูนย์ ในกราฟนี้ของ Rate of Change)

ตัวอย่างที่ 7.1

ตัวอย่างการใช้ momentum เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ สามารถพิจารณาได้จากตัวอย่างที่ 7.1 ซึ่งกรอบบนของรูปเป็นส่วนของ momentum กรอบล่างเป็นส่วนของการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นกับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ จุด buy ที่ปรากฏ ก็คือ จุดที่ momentum มากกว่า 100 และเพิ่มสูงขึ้นกว่าวันก่อน พร้อมๆกับราคาหุ้นก็สูงกว่าเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ขึ้นไปด้วยเช่นกัน (ซึ่งน่าจะมีนัยสำคัญ หรือเป็นตัวกรองได้ถูกว่าเพียงแค่เทียบราคาวันนี้กับราคาวันก่อนหน้า) ในทางกลับกัน จุด sell ก็คือจุดที่ momentum น้อยกว่า 100 และลดลงกว่าวันก่อน พร้อมๆกับราคาหุ้นก็ต่ำกว่าเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ลงไปด้วย แต่ข้อสังเกตที่ได้เพิ่มเติมคือ กำไรที่ได้ในแต่ละช่วงจะมากน้อยต่างกัน เพราะในช่วงที่ 1 นั้น ความเป็น uptrend มีค่อนข้างมาก สังเกตจากเส้น ema 25 วันที่มี slope เป็นบวก ส่วนในช่วงที่ 2 ค่าความชัน (slope) ของเส้น ema 25 วันน้อยลง แต่ยังคงความเป็น uptrend อยู่ ส่วนช่วงที่ 3 นั้น เส้น ema 25 วันนั้น แทบจะเป็นศูนย์ หรือ flat ดังนั้น กำไรในช่วงนี้อาจจะไม่คุ้มก็ได้ หากพิจารณาค่าธรรมเนียมด้วย

Relative Strength Index (RSI)

เป็น Indicator ที่ได้รับการพัฒนาโดยนาย J. Welles Wilder โดยมีพื้นฐานมาจาก Momentum แต่ได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่มักจะเกิดกับ Momentum 2 ประการ คือ

- ถ้าหากใช้ข้อมูลในอดีตที่ผิดปกติมากๆ ก็จะทำให้ Momentum ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ ทั้งๆที่ราคาในปัจจุบัน มีการขยับตัวน้อยมากก็ตาม และ
- ปัญหาในการหาเขตมาตรฐานที่จะใช้จับเขต OB/OS ที่แน่นอน อย่าลืมว่าใน Momentum นั้นเรามีเพียงเส้นศูนย์เป็นตัวบวกเท่านั้นเอง (หรือส่วน 1 หรือ 100 ในกรณี Rate of Change) แต่เราบอกไม่ได้เลย ว่า Momentum จะต้องขึ้นไปสูงเท่าไหร่ ถึงจะเรียกว่าสูงมากขนาด Overbought และต่ำแค่ไหนถึงจะเรียกว่าต่ำจน Oversold

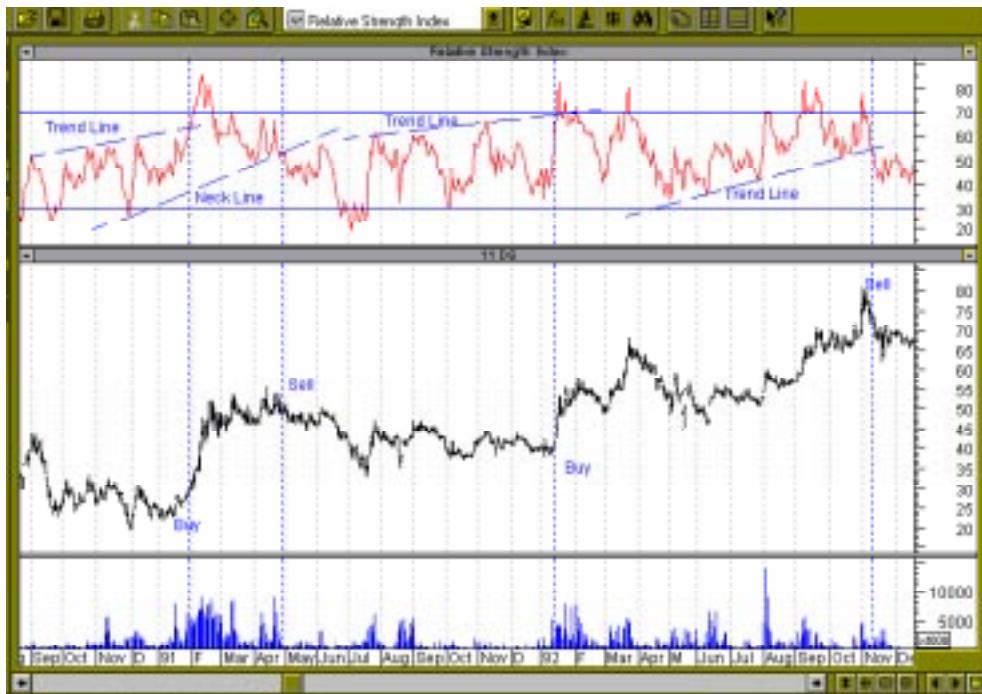
ดังนั้น RSI จึงถูกคิดคันขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$RSI = 100 - \frac{100}{(1 + RS)}$$

โดยที่ $RS =$ คืออัตราส่วนระหว่าง ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential ของส่วนได้ (gains) ในช่วง n วัน กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ exponential ของส่วนเสีย (losses) ในช่วง n วัน (ไม่คำนึงเครื่องหมาย) จำนวนวันที่ใช้ ก็เช่นเดียวกับ Oscillator ตัวอื่น ๆ คือถ้าใช้จำนวนวันน้อยๆ RSI ก็จะมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงมาก หมายความว่าที่ขอบลํากับเงินเดือน เก็บเงินเดือน ต่อวันหรือระหว่างวัน ที่เห็นนิยมเล่นกันก็มี 4, 9 และ 14 วัน นอกจากนี้ RSI ยังเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่ใช้วัดความแข็ง ของราคากันว่าขึ้นลงในลักษณะที่มีแรงหนุนหรือมีความเชื่อมโยงมากน้อยเพียงใด ค่า RSI นี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 100 เช่นกัน ค่า RSI สูง แสดงว่าในหลายวันที่ผ่านมา ราคายังคงขึ้นมากกว่าที่มันลดลง ค่า RSI ต่ำแสดงว่าราคายังคงลดลงในหลายวันที่ผ่านมา โดยเฉลี่ยลดลงมากกว่าขึ้น

กฎเกณฑ์ที่ใช้กับ RSI ที่ใช้กันแพร่หลาย มีดังนี้

- Overbought, Oversold โดยเขตที่จัดว่า Overbought นั้นปกติเครื่องมักจะกำหนดไว้ว่าที่ระดับค่า RSI ที่สูงกว่า 70 ขึ้นไป ซึ่งหมายความว่าราคายังคงขึ้นไปสูงมาก และมีการซื้อกันมากเกินไปแล้ว ในทางตรงกันข้ามถ้าระดับที่อยู่ต่ำกว่า 30 ลงมาก็จะจัดว่า Oversold ซึ่งในตัวมันเองก็จะบอกถึงว่าราคายังคงปรับตัวลงมากกว่าขึ้น
- บางคนก็อาจจะรอให้เริ่มมีการตัดสิน 30 ขึ้นมา ก่อนแล้วค่อยเข้าซื้อ แต่บางคนอาจจะรู้สึกอ่อนไหวกับตัวมันน้อย เพียงแต่ขอให้สิ่งนี้เริ่มลงหลักล้วน ในเขต Oversold (หรือลงหลักล้วนในเขต Overbought กรณีขาย) โดยใช้สิ่งเดียวกันที่ของ RSI เป็นตัวสังสัญญาณ ก็เริ่มบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการแล้ว เพราะเกรงว่าจะรอให้ขึ้นมาตัดสิน 30 อาจจะช้าเกินไป (หรือตัดสิน 70 ลงมา กรณีขาย) ซึ่งเทคนิคของแต่ละคนก็อาจจะแตกต่าง หรือพิศดารกันไป แต่จะใช้อ่าย่างไรก็ควรที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมที่ผ่านมาของ RSI กับราคาก่อนที่จะตัดสินใจซื้อขาย เพราะมีหลายครั้ง ที่การพิจารณาเพียงแค่นี้อาจจะให้ผลที่ผิดพลาดได้ จึงควรที่จะนำเอกสารกฎเกณฑ์ที่จะกล่าวถัดไปมาพิจารณาควบคู่กันไปด้วย
- รูปแบบราคาก็จะไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดนัก (อาจจะหลบในอยู่) แต่มักจะแสดงออกหรือพบได้ก่อนใน RSI ซึ่งจะเป็นสัญญาณเตือนล่วงหน้า ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ ในการเคลื่อนไหวของราคานั้นๆ ลองดูตัวอย่างที่ 7.2 ข้างล่างนี้สิ ครับ จะเห็นได้ว่ามีการฟอร์มตัวแบบหัวและไหล่ (Head and Shoulders) ใน RSI ดังแสดงด้วยเส้น Neck Line แต่รูปแบบดังกล่าวไม่ได้ฟอร์มตัวในราคายัง

ตัวอย่างที่ 7.2

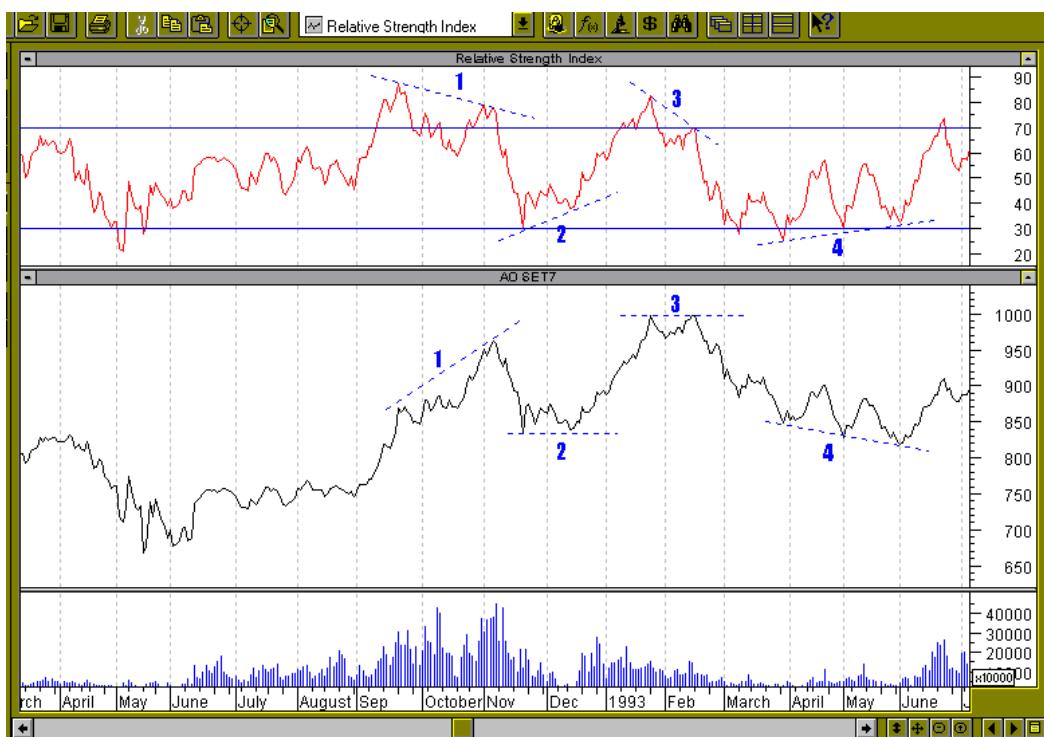
- แนวต้าน หรือ แนวรับอาจจะถูกพบเห็นใน RSI ได้เด่นชัดกว่าในราคา อย่างเช่นตัวอย่างที่ 7.2 อีกเช่นกัน ท่านผู้อ่านคงจะเห็นได้ชัดว่า เส้นแนวโน้ม (trend line) ที่ลากขึ้นในส่วนของ RSI ได้ทำหน้าที่เป็นแนวรับ และแนวต้านให้กับ RSI ซึ่งแนวรับนั้น ก็จะกล้ายเป็นจุดที่เข้าทำการซื้อ หาก RSI สามารถยืนตัวถึงดีดตัวขึ้นได้ในระดับดังกล่าว ในทางกลับกัน แนวต้านก็จะกล้ายเป็นจุดขาย หาก RSI ไม่สามารถที่จะทะลุแนวตั้งกล่าวขึ้นไป ลงสังเกตดูความสัมพันธ์ระหว่าง RSI กับราคา จะเห็นได้ว่า มันให้สัญญาณไม่เลขเดียวที่เดียว
- การเกิดกรณีที่เรียกว่า Divergence ตัวอย่างเช่นราคาได้ทะลุผ่านยอดเดิม ขณะที่ตัวของ RSI เองนั้นไม่สามารถทะลุยอดเดิมของมันได้ ซึ่งจะเป็นสัญญาณเตือนล่วงหน้าว่ามีโอกาสที่ราคาจะมีการปรับตัวลงได้ในอนาคต ทั้งนี้เป็นเพราะ RSI เป็นตัววัดแรงสั่น ซึ่งแม้ราคาจะยังคงสูงขึ้นแต่ RSI อาจจะลดลงตามความเลื่อยของราคาได้

สัญญาณ Divergence ระหว่าง RSI กับราคานักจะพบเห็นได้จากการที่ RSI เกิด Failure Swing หรือล้มเหลวที่จะแก่งตัวขึ้นหรือลงต่อไปตามแนวเดิม เช่น ในขณะที่ RSI กำลังอยู่ในทิศทางขึ้นและเนื้อเส้น 70 (Overbought) แต่กลับไม่สามารถสร้าง Top ใหม่ที่สูงขึ้นกว่าเดิมได้ และ Bottom ใหม่ก็กลับต่ำลงกว่าเดิมด้วย แบบนี้เราจะเรียกว่า Top Failure Swing หรือในทางตรงกันข้าม ถ้า RSI อยู่ได้เส้น 30 (Oversold) ในทิศทางลงแต่กลับสามารถสร้าง Top และ Bottom ใหม่ที่สูงกว่าเดิมได้ก็เรียกว่า Bottom Failure Swing ซึ่งจะเป็นสัญญาณกลับทิศที่สำคัญ

เราจะเห็นว่าสัญญาณสำคัญจะเกิดขึ้นในแบบ OB/OS เป็นส่วนใหญ่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบริเวณนี้ RSI จะทำงานได้ดีที่สุด และการ Divergence ที่สำคัญอีกชั้นหนึ่งในเขต OB/OS ก็คือการที่ RSI ไม่สามารถฝ่าแนวต้านจากยอดหรือฐานเก่าไปได้ จะเป็นการเตือนถึงการกลับทิศที่จะตามมา

ตัวอย่างที่ 7.3 เป็นการแสดงการเกิด divergence ขึ้น ทั้ง 2 แบบ มุมมองคือ การเกิด divergence ระหว่าง RSI กับราคาณ บริเวณยอด (top) เช่นที่บริเวณหมายเลข 1 หรือ 3 จะเห็นได้ว่า ราคาน้ำหนักได้มีการสร้างยอดใหม่ที่อยู่สูงกว่ายอดเดิม (slope ของเส้นที่ลากเชื่อมกันระหว่างยอดของราคา มีค่าเป็นบวก) ขณะที่ยอดของ RSI ที่บริเวณดังกล่าว ไม่สามารถสร้างยอดใหม่ ที่อยู่สูงกว่ายอดเดิมได้ (slope ของเส้นที่ลากเชื่อมกันระหว่างยอดของ RSI มีค่าเป็นลบ) จึงเกิดการไม่ไปในทิศทางเดียวกัน (diverge) ขึ้น และโอกาสที่ราคาน้ำหนักจะมีการปรับตัวลงในเวลาต่อมา ยิ่งมีความเป็นไปได้มากขึ้น

สำหรับที่บริเวณหมายเลข 2 หรือ 4 ก็จะเป็นการเกิด divergence ในอีกแง่มุมหนึ่ง ที่เป็นการเกิดที่บริเวณส่วนล่าง (bottom) ลองดูที่บริเวณหมายเลข 4 จะเห็นได้ว่า ราคาน้ำหนักได้สร้างจุดต่ำสุดใหม่ ลักษณะที่ RSI นั้นไม่ได้สร้างจุดต่ำสุดตามราคา ทำให้ความชัน (slope) ของเส้นที่เชื่อมระหว่างจุดต่ำสุดของราคา กับความชันของเส้นที่เชื่อมระหว่างจุดต่ำสุดของ RSI เป็นแยกออกจากกัน ซึ่งเป็นการบอกให้เราทราบว่า ราคาน้ำหนักมีโอกาสที่จะติดตัวกลับ

ตัวอย่างที่ 7.3

เส้น 70-30 จะสามารถใช้เป็นจุดตัดสินใจสำหรับนักลงทุนได้ง่ายๆ คือ ถ้า RSI ตัดผ่านเส้น 30 ขึ้นก็เป็น Buy Signal และในช่วงที่ RSI ตัดผ่านเส้น 70 ลงมาก็จะเป็น Sell Signal ส่วนระดับ 70,30 นี้บางท่านอาจจะเปลี่ยนแปลงขยับช่วงไปเป็น 80, 20 แทนก็ได้ ในกรณีที่ใช้จำนวนวันในการคิดค่า RSI น้อยลง อย่างเช่น จากเดิม 14 วัน เหลือเพียง 9 วัน อาจจะทำให้มีการแก้งตัวมากขึ้น หรืออาจเรียบเนื้อย่อง ดังนั้น การใช้เส้น 70 เพื่อแสดงการ overbought อาจจะด่วนเกินไปในกรณีนี้ จึงทำให้บางคนมีการขยายเส้น 70 ออกไปเป็น 80 และขยายเส้น 30 ลงไปเป็นเส้น 20 ในการแสดง oversold

ส่วนในเขตต่อกันกลางระหว่าง 2 เส้นนี้จะถือเป็นช่วงที่ตลาดยังอยู่ในทิศทางเดิมไม่รู้จะเป็น Uptrend, Downtrend หรือ Sideways ก็ตาม จะไม่สามารถบอกอะไรได้ชัดเจน ดังนั้นก็อาจมีการทำ Moving Average ของ RSI เสริมเข้ามาเพื่อเป็นตัวกรอง (Filter) ความผันผวนของ RSI ให้เรียบขึ้นอีกทีเพื่อป้องกันสัญญาณหลอกที่อาจเกิดขึ้น เพราะ RSI มักจะมี

ความไวมาก และผู้ใช้ที่ชอบเล่นเร็ว ก็จะบีบให้ RSI วิ่งเร็วขึ้นอีกด้วยการเลือกจำนวนวันที่ใช้ให้น้อยลงเพื่อหวังผลกำไรระยะสั้น

Relative Momentum Index (RMI)

ข้อด้อยอย่างหนึ่งของ RSI คือ ตัว RSI เองมักจะไม่ค่อยกระจายระหว่างเขต Overbought และ Oversold เท่าๆ กัน เนื่องจาก ผลของการคำนวณค่าตัวตั้ง และ ตัวหารในสูตร ซึ่งบางครั้งอาจทำให้การกระจายของ RSI เป็นไปทาง Overbought หรือ Oversold ทางเดินทางหนึ่งมากเกินไป ทำให้สัญญาณไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระยะสั้น ซึ่งบางคนก็แก้ปัญหานี้ ด้วยการใช้ moving average มาเป็นตัวเสริมในการส่งสัญญาณซื้อขาย บางท่านก็ใช้ trend line charting technique มาเสริม

เพื่อแก้ไขข้อด้อยข้อนี้ Roger Altman เสนอแนวความคิดที่จะปรับปรุง RSI ให้มีพารามิเตอร์เพิ่มอีกด้วยนั่นเอง คือ แทนที่จะรด การเปลี่ยนแปลงของราคาวันนี้เทียบกับเมื่อวานนี้ในการหา gain หรือ loss ก็จะวัดการเปลี่ยนแปลงของราคาวันนี้ เทียบกับราคามื่อ y วันที่ผ่านมา ซึ่งก็คือเป็นการวัด y -day Momentum นั่นเอง ดังนั้น Altman จึงเรียก RSI ที่ปรับปรุงใหม่นี้ว่า Relative Momentum Index (RMI)

ความสามารถพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า RSI เป็นกรณีพิเศษ (Special Case) ของ RMI กล่าวคือ RSI ก็คือ RMI ในกรณีที่ $y=1$ ทั้งนี้ เนื่องจาก RSI เทียบราคาวันนี้กับราคามื่อวานนี้ ค่าของ RMI จะอยู่ในช่วงระหว่าง 0 ถึง 100 และการตีความหรือวิเคราะห์ ก็เหมือนกับ RSI ทุกประการ แต่มีข้อติดต่องที่ ถ้าเราเลือกค่า y ที่ใช้ในการคำนวณ Momentum ดีๆ ก็จะช่วยให้ RMI กระจายตัวได้ดี ในช่วง Overbought และ Oversold และส่งสัญญาณที่ถูกต้องมากขึ้น

Stochastic

เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก สำหรับตลาดที่แบ่งตัวแบบ Sideway และสำหรับคนที่ชอบเล่นเร็ว คนที่ทำให้ Stochastic เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางคือ George Lane จนหลาย ๆ คนคิดว่า Lane เป็นคนคิดค้นขึ้น ความจริงแล้ว indicator ตัวนี้คิดกันขึ้นมาตั้งแต่ศตวรรษ 1960 แนะนำโดย Investor Educators โดยใช้ชื่อทบทวนว่า Stochastic Process ซึ่งอันที่จริงแล้ว ส่วนหนึ่งเป็นการอธิบาย Stochastic Process ของราคา แต่มีเรื่องของ indicator แฝงท้ายมาด้วย ปรากฏว่าทำไปทำมา ชื่อบทความพยายามกลายเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ indicator ไป ทั้งๆ ที่ความจริง Stochastic Indicator ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ Stochastic Process ในทางทฤษฎีโดยตรงเลย

Stochastic มีพื้นฐานมาจากข้อสังเกตที่ว่า ขณะที่ราคากำลังสูงขึ้นนั้น ราคายังคงมีแนวโน้มขึ้นสูงเข้าไปทาง High หรือกรอบบนของราคามากขึ้น แต่ในช่วงที่ราคากำลังลดต่ำลงนั้น ราคายังคงจะลงมาใกล้กับ Low หรือกรอบล่างของราคามากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นเครื่องมือนี้จึงใช้การวัดสัดส่วนของราคายังคงที่ขึ้นมาสูงกว่า Low ต่อช่วงกว้างของราคากลางๆ จาก High ถึง Low ในช่วงเวลา N วันที่ผ่านมา ซึ่งโดยปกติจะเป็น 5 วัน ($N = 5$)

$$\%K = 100 \left[\frac{(C - L_N)}{(H_N - L_N)} \right]$$

โดยที่	C	คือ	ราคาปิด ณ ปัจจุบัน
	H _N	คือ	ราคาสูงสุดในช่วง N วันที่ผ่านมา
	L _N	คือ	ราคาต่ำสุดในช่วง N วันที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม ค่า %K ที่ได้นั้น อาจจะมีการแก่งตัวที่เรียกว่าเป็น “ดังนั้น” จึงอาจมีการปรับให้เกิดความเรียบในตัวเอง (internal smoothing) มากขึ้น หรือทำการแปลง %K ให้เป็น %K slowing ดังสูตรต่อไปนี้

$$\%K_{Slow} = 100 \left[\frac{\sum_{i=1}^n (C - L_N)}{\sum_{i=1}^n (H_N - L_N)} \right]$$

โดยที่	n	=	จำนวนวันที่ใช้ในการปรับค่าให้เรียบ (ซึ่งปกติมักใช้ 3 วัน)
	$\sum_{i=1}^n (C - L_N)$	=	ผลรวมของ (C - L ₅) ในช่วง 3 วันที่ผ่านมา
	$\sum_{i=1}^n (H_N - L_N)$	=	ผลรวมของ (H ₅ - L ₅) ในช่วง 3 วันที่ผ่านมา

นอกจาก %K ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว Stochastic ยังประกอบด้วยเส้นอีกเส้นหนึ่ง ที่เรียกว่า %D ซึ่งก็คือ Moving Average ระยะเวลา M วัน (โดยทั่วไปใช้ 3 วัน) ของ %K (หรือ %K slowing) อีกที่นั้นเอง จึงมีความเรียบกว่าและเคลื่อนไหวช้า (แต่มีนัยสำคัญ) กว่า %K ดังนั้น ในกราฟจะมีทั้งเส้น %K (เส้นทึบ) และเส้น %D (เส้นประ) เคลื่อนตัวอยู่

$$\%D = \frac{\sum_{i=1}^M \%K \text{ or } \%K_{Slow}}{M}$$

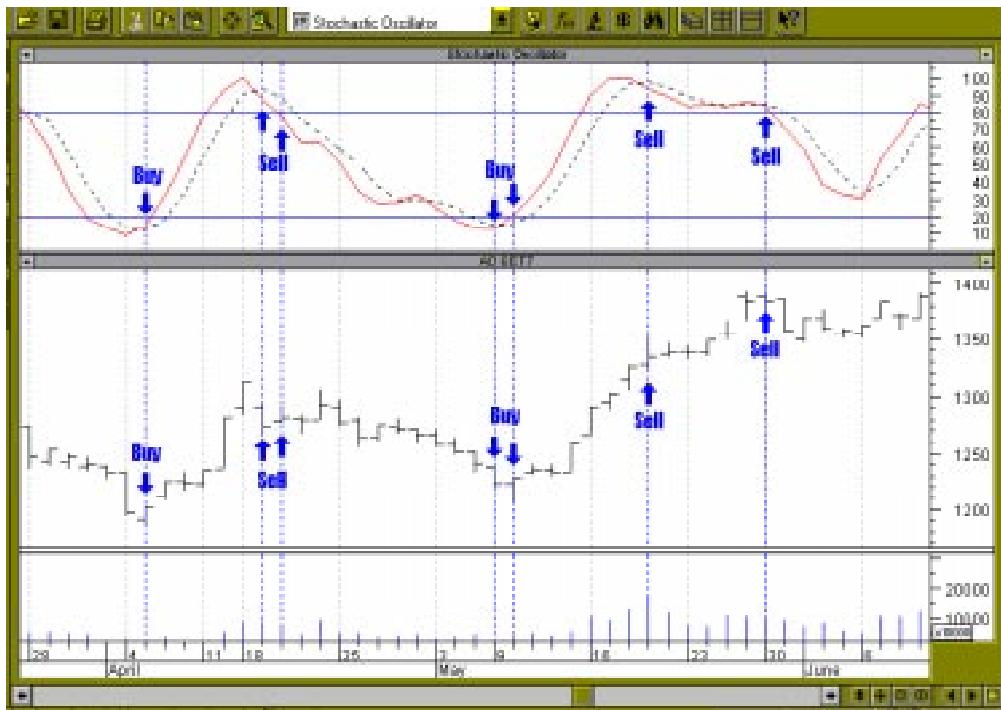
สมมติว่าถ้าเราคำนวณได้ค่า %K เท่ากับ 0.38 ก็หมายความว่าราคาปิดวันนี้อยู่ที่ระดับ 38% สัมพทธิเมื่อเทียบกับช่วงการซื้อขาย 5 วันที่ผ่านมา

เส้นเกณฑ์ที่จะกำหนดเขต OB/OS ของ Stochastic จะอยู่ที่เส้น 80 และเส้น 20 ตามลำดับ สำหรับการอ่านค่าของ Stochastic นั้น ว่ากันว่า สัญญาณซื้อ ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นขณะที่เส้น %D อยู่ระหว่างช่วง 10-15 และ สัญญาณขาย ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นขณะที่เส้น %D อยู่ระหว่างช่วง 85-90

วิธีการที่นิยมในการนำมาพิจารณาจังหวะซื้อขายมี 7 แบบคือ

1. ชี้อ เมื่อ Oscillator ปรับตัวลงต่ำกว่าระดับ 20 และกลับมาขยับตัวขึ้นเหนือระดับนั้น และ ขยาย เมื่อปรับตัวกลับขึ้นมาเหนือระดับ 80 และกลับมาตัวต่ำระดับที่ 80 ในทิศทางลง
2. ชี้อ เมื่อ %K ตัด %D ขึ้น และขยาย เมื่อ %K ตัด %D ลง กรณีนี้ ยังแยกได้เป็นอีก 2 กรณีอยู่ คือ %K ตัด %D โดยที่ %K (ชี้เร็วกว่า) วากหัวมาตัดก่อน (ดังนั้นจะตัดด้านซ้ายของเส้น %D เรียกว่า Left Crossing) กับกรณีที่ %K ตัดกับ %D ก็จริงแต่ %D (ชี้ช้ากว่า) วากหัวก่อน (%K ก็เลยตัด %D ทางด้านขวาของเส้น %D เรียกว่า Right Crossing) ทั้งสองกรณีอ่านค่าได้เหมือนกัน แต่กรณีหลังจะชี้ว่ากรณีแรก เพราะกราฟที่ %D วากหัวก่อน แสดงว่าเป็นการเปลี่ยนทิศทางแบบไม่หวือหัวและมีเสถียรภาพมากกว่า
3. การ Divergence ก็จะเกิดขึ้นได้เมื่อ %D อยู่เหนือเส้น 80 แต่ไม่สามารถสร้าง Top ใหม่ที่สูงขึ้นกว่าเดิมได้ ขณะที่ราคายังคงไต่ไปตาม Uptrend อยู่ ในทางตรงกันข้ามสัญญาณกลับทิศจาก Downtrend มาเป็น Uptrend ก็จะเกิดขึ้นขณะที่เส้น %D อยู่ใต้เส้น 20 และสร้าง Bottom ใหม่ที่สูงขึ้นกว่าเดิม อันนี้เป็นสัญญาณเตือนล่วงหน้า ราคากำจดึงไปตามทิศทางเดิมได้อีกนิดหน่อย ดังนั้น รับหาโอกาสขาย (เมื่อก็ิด divergence ที่บริเวณ top) หรือช้อ (เมื่อก็ิด divergence ที่บริเวณ bottom) จะ เพราะอีกไม่นานอาจจะมีการเปลี่ยนทิศได้ ลักษณะนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Set up
4. การเฉียบลงของ %K หรือ %D อย่างเห็นได้ชัด (ชี้ George Lane แกเรียกว่า Hinge) แสดงให้เห็นว่าตลาดอยู่ในตัวแล้ว เป็นสัญญาณให้ระวังตัวว่าตลาดพรุ่งนี้อาจจะเปลี่ยนทิศทางได้
5. การหักหัวเปลี่ยนทิศทางอย่างรวดเร็วของ %K (ชี้เร็วกว่า) และเป็นไปแบบรุนแรง (2-12%) เป็นสัญญาณเตือนว่าตลาดจะหมุนระเงเต็มแก่แล้ว ทิศทางเดิมของราคากำจดึงอยู่ได้อย่างเงียบก็ไม่เกิน 2 วัน
6. ค่า %K จะอยู่ในช่วง 0 ถึง 100 เมื่อ %K วิ่งไปถึงจุดปลายสุด (Extremes) ทั้งสองจุดนี้ มักจะเป็นสัญญาณให้เก็บของ (%K=0) หรือ ระยะของ (%K=100) ได้ ทั้งนี้ เพราะกราฟที่ %K จะวิ่งไปถึงจุดปลายสุดเหล่านี้ได้ ราคากำจดึงปิดที่สูงสุด หรือต่ำสุดติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 วัน (ดูจากสูตรของ %K ก็จะเข้าใจครับ) และจำนวนวันอาจจะต้องมากกว่านี้ ถ้าเราใช้ Stochastic ที่ช้าลง
7. ถ้า %K ตัด %D ไปแล้ว แล้วพยายามหักหัวกลับมาหา %D ใหม่ แต่ไม่สามารถทำได้ (หรืออาจจะแค่แทะ แต่ไม่ทะลุ) %D อันนี้เป็นการยืนยันสัญญาณที่ชัดเจน ว่าที่มันเพิ่งตัดกันไปคราวก่อนนั้น เป็นสัญญาณชัวร์แล้วครับ

ตัวอย่างที่ 7.4 ที่จะนำเสนอ (หมาย!คือเป็นทางการเรียกว่า เป็นการนำเอา Stochastic มาใช้ในการหาจังหวะเข้าออกกับ SET index ชี้หัวลูกศรชี้ลง หมายถึงสัญญาณชี้อ หรือเก็บของเพิ่ม ส่วนหัวลูกศรชี้ขึ้น หมายถึงสัญญาณขาย หรือทิ้งขายทำกำไรระยะสั้น (แล้วแต่กรณี) ท่านผู้อ่านคงเห็นแล้วว่า ข้างๆลูกศรจะมีคำว่า Buy หรือ Sell กำกับอยู่ ชี้อจะเห็นได้ว่าบางครั้งมีจังหวะซื้อหรือขายได้มากกว่า 1 จุด ค่าตาม (ที่ไม่น่าจะเป็นค่าตาม) ก็คือว่า ทำไม่ต้องมีหลายจุด ค่าตอบสนองอยู่ที่หลักที่จะนำมาใช้ในการหาจังหวะตัดเท่านั้นเอง (ดังรายชื่อ ที่เพิ่งจะกล่าวมา) เพราะบางคันเห็นแค่ตัดขึ้น (แต่ไม่มีการยืนยัน จากอีกสักจังหวะ) ก็ถูกกันแล้ว ระวังจะเจอตอนแล้วกัน! เพราะจากที่กล่าวมาข้างต้น เครื่องซึ่งตัวนี้ ค่อนข้างเคลื่อนที่เร็ว จึงอาจจะเกิดสัญญาณหลอกขึ้นได้ ดังนั้น บางคันจึงใช้จังหวะการตัดกันของเส้น ค่ายาทายอยเก็บหรือระยะหักหันไปคล้ายกับการให้สัญญาณในเรื่องของ moving average ที่เคยกล่าวมาแล้ว ลืมหรือยัง?

ตัวอย่างที่ 7.4

นอกเหนือไปจากนี้ ไม่เพียงแค่ RSI เท่านั้นที่จะมีการ divergence กับการเคลื่อนไหวของราคา แต่ Stochastic ก็สามารถที่จะเกิด divergence กับราคาได้เช่นกัน (ไม่ยอมให้น้อยหน้า) ตามตัวอย่างที่ 7.5 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7.5

William's %R

เครื่องมือนี้ถูกตั้งตามชื่อของผู้คิดค้นคือนาย Larry William โดยอาศัยแนวความคิดเดียวกับ Stochastic เพียงแต่ในการสร้างกราฟ จะกลับหัวทิศทางคือ Scale จะไปจาก 0 ลงมาหา 100 หรือว่ามีค่าน้อยอยู่ข้างบนนั่นเอง ดังนั้นเขต Overbought ก็จะหมายถึงบริเวณที่อยู่สูงกว่าเส้น 20 ขึ้นไปและ Oversold คือเขตที่ต่ำกว่าเส้น 80 ลงมา สูตรก็เกือบจะเหมือนกับ Stochastic เลย เพียงแต่ว่าแทนที่จะวัดราคากลับเทียบกับราคาต่ำสุด กลับวัดระยะระหว่างราคาปิดกับราคากลับสุดในระยะเวลา N วัน และโดยทั่วไปจะใช้ 10 วัน ($N = 10$ ซึ่งต่างจาก Stochastic ที่ใช้ 5 วัน)

$$\%R = \frac{H_N - C}{H_N - L_N}$$

ความที่ William's %R มันเกือบจะเหมือน Stochastic เลยนี่ล่ะครับ (ต่างกันแค่จำนวนวัน 5 วัน กับ 10 วัน) บางคนก็เลยเรียก William's %R ชื่อก่ออย่างหนึ่งว่า 10-day Stochastic

ในกรณีของ William's %R นี้เราจะใช้เส้น 80,20 แทนเส้น 70,30 ของ Oscillator ตัวที่ผ่านมา เพราะว่า William's %R จะมีความไว้ค่อนข้างเร็วมาก ทำให้อาจเกิดสัญญาณหลอกได้ง่ายจึงพยายามช่วงให้กว้างขึ้น อันที่จริงตัว William's เองแก่เส้นอยู่ที่ต่ำกว่า 95% เป็นสัญญาณซื้อ (อย่าลืมนั้นควรบว่าค่ามันวิ่งกลับหัว จาก 0 เป็นมากสุด และไปลงมาเป็น 100 น้อยสุด) และสูงกว่า 10% เป็นสัญญาณขาย

อันที่จริงแล้ว William's ไม่ได้เสนอการใช้ moving average มาเป็นตัวส่งสัญญาณแบบเดียวกับ Stochastic แต่นักวิเคราะห์บางท่านก็นำเอา moving average มาใช้ประกอบด้วย แต่เนื่องจาก William's %R เองมันก็เป็น Stochastic แบบหนึ่ง ดังนั้น มันจึงวิ่งเร็วมาก จนบางครั้งก็ให้สัญญาณผิดพลาดได้ นักวิเคราะห์ทางเทคนิคบางคน จึงให้มันเป็นเพียงตัวประกอบกับเครื่องมือทางเทคนิคอื่นๆเท่านั้น

สำหรับตัวอย่างการใช้ William's %R กับราคากุ้ง ได้แสดงไว้ในตัวอย่างที่ 7.6 ซึ่งลูกศรที่อยู่ต่ำกว่าหน้าหรือเท่ากับ -95 หมายถึงเป็นจังหวะซื้อหรือเก็บของตามหลักการข้างต้น ในทางกลับกัน ลูกศรที่อยู่เหนือหรือเท่ากับ -10 ตามตัวอย่าง จะเป็นจังหวะขาย หรือระบายหุ้นออกมานะ อย่างไรก็ตาม หากสังเกตให้ดี จะเห็นว่าการปรับตัวของ William's %R บางที่ ราคากุ้งก็ไม่ค่อยสนใจตอบเท่าไร เช่นบริเวณหมายเลข 1, 2, และ 3 ซึ่งกว่าราคากุ้งจะปรับลงมาสุด แล้วดีดตัวขึ้น William's %R กระแทกเส้น -100 ถึง 3 ครั้ง (ว่ากันว่า William's %R หากเข้ามาอยู่ในบริเวณใกล้ศูนย์ หรือ -100 และมีการปรับตัวลงหรือขึ้น ราคาก็มีโอกาสที่จะปรับตัวลงหรือขึ้นตามในวันถัดไป) นอกจากนี้ William %R ก็สามารถที่จะทำ Divergence กับราคากุ้งได้เช่นเดียวกัน ซึ่งก็จะทำให้สับสนกันมีนัยสำคัญมากขึ้น

KST Index ທີ່ສອງ Summed Rate of Change Index

KST Index เป็น indicator ยุคหลังๆ ที่พัฒนาขึ้นโดย Martin J. Pring นักวิเคราะห์ทางเทคนิคที่มีชื่อเสียง (ทางด้านเขียนหนังสือ ทำวิดีโอ และวิทยุเรื่องเทคนิคด้วย) ซึ่งทำท่าไว้ว่าจะทำเงินได้ดีกว่า Trade Commodities ซะอีก) Pring เรียก indicator ตัวนี้ว่า KST ซึ่งย่อมาจากคำว่า Know Sure Thing แต่ในทางปฏิบัติแล้ว เชื่อเดอครับ ไม่มี indicator ไหนในโลกนี้ที่ sure หรือครับ และ KST ก็ไม่ใช่ข้อยกเว้น ไม่ว่า Pring จะตั้งชื่อให้วิสัยมหาศาลเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 7.6

KST เป็นการนำเอา Rate of Change (ROC) มาพัฒนาขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง โดยนำค่า ROC ที่เหมาะสมสำหรับระยะเวลาต่างๆ กัน 4 ตัว นำแต่ละตัวมาทำให้เรียบโดยการคำนวณ Exponential Moving Average จากนั้น ก็นำเข้า 4 ตัวนี้ มารวมกันแบบถ่วงน้ำหนัก ก็จะได้ตัว KST Indicator ครับ พังแล้วจากจะงง (เขียนเองยังงงเลย) ลองดูเป็นสูตรแล้วกันนะครับ

$$KST = En1(ROCt_1) + 2 En2(ROCt_2) + 3 En3(ROCt_3) + 4 En4(ROCt_4)$$

โดยที่ $ROCt_i$ คือ Rate of Change จำนวน t_i วัน และ Eni คือ ni -day exponential moving average ของค่า $ROCt_i$ สังเกตนะครับว่า KST ให้น้ำหนักแก่ ROC ในระยะที่ยาวมากกว่าในระยะสั้น เนื่องจาก $t_4 > t_3 > t_2 > t_1$ อันที่จริงจากสูตรจะเห็นได้ว่า KST เป็น Weighted Moving Total ของ Exponential Moving Average ของ Rate of Change อีกทีหนึ่ง (อะไรมันจะรุ่นราวยปานนั้น)

Pring เสนอว่า ตัวเลขที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลรายวัน สำหรับเล่นระยะสั้น คือ $t_1=10$, $t_2=15$, $t_3=20$, $t_4=30$ และค่า exponential smoothing ที่เหมาะสมคือ $n_1=10$, $n_2=10$, $n_3=10$ และ $n_4=15$

เนื่องจากการคำนวณ KST เป็นการนำเอา Rate of Change 4 อันมารวมกัน ดังนั้น บางทีจึงเรียก KST นี้ว่า Summed Rate of Change ครับ ข้อดีของ KST คือ มันจะค่อนข้างเรียบ (Smooth) เนื่องจากปรับด้วย exponential moving average ไปทีนึงแล้วยังเอาจารวมกันโดยใช้ weighted moving total อีกทีนึง ดังนั้น การเฉลี่ยเหล่านี้จะทำให้การเคลื่อนไหวที่ผิดปกติของราคาจะหายไปหลายส่วน ผลให้สัญญาณแม่นยำขึ้น

KST จะมีความเคลื่อนไหวที่ค่อนข้างสอดคล้องกับราคาน้ำมันดิบต่างๆ

1. เรียบกว่า กล่าวคือ ไม่ค่อยมีการเคลื่อนไหวผิดปกติกระยิกกระยัก (Whipsaw or Irregularities) มากเหมือนราคากลางๆ
 2. ถ้าการเคลื่อนไหวของราคากลาง เป็นการเคลื่อนไหวตามวัฏจักรจริงๆ (ไม่ใช่การเคลื่อนไหวผิดปกติ) KST จะเคลื่อนไหวรุนแรงกว่า กล่าวคือ เมื่อราคากลางตามแนวโน้มในระยะสั้น KST ก็จะลดลง แต่ในระดับที่ลึกกว่าราคากลาง และเมื่อราคากลางขึ้นตามแนวโน้มของวัฏจักรในระยะสั้น KST ก็จะขึ้นมากกว่าราคากลางๆ

แต่ข้อเดียวของ KST คือ การเฉลี่ยรวมกันหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้น้ำหนักที่เน้นไปทาง ROC ที่นับถอยหลังไปหลายวันกว่า ทำให้ KST เคลื่อนไหวช้ากว่า indicator ตัวอื่นๆ ดังนั้น โอกาสที่จะเห็น divergence ระหว่าง KST กับราคาค่อนข้างยาก แต่ถ้าเกิด divergence ขึ้นจริงๆ สัญญาณจะแม่นยำมากกว่า เพราะราคาจะปรับตัวภายในระยะเวลาไม่นาน หลังจากเกิด divergence เข้าทำนองเหมือนกับทองเหลืองครับ หมายความว่า แต่ถ้าหากเราเจอกับ divergence (ถ้าไม่ใช่องค์ประกอบเกินไป)

Pring ได้ให้ข้อสังเกต เกี่ยวกับการกำหนดสัญญาณซื้อขายไว้คือ ถ้า KST เปลี่ยนทิศทางแสดงว่าตลาดใกล้หรือกำลังจะเปลี่ยนทิศทางแล้ว ซึ่งถ้า KST ตัดกับเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวมันเอง ก็เป็นสัญญาณซื้อขาย (คล้ายๆกับ indicators ตัวอื่นๆและครับ) และถ้าเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของ KST ก็เปลี่ยนทิศทางตามด้วย ยิ่งเป็นสัญญาณ confirm ครับ นอกจากนี้ เราสามารถเอาเทคนิคอื่นๆ เช่น trend line charting หรือ overbought oversold มาประยุกต์ใช้กับ KST แบบที่เราทำกับราคาก็ได้เช่นกันครับ

Directional Movement System (DMS)

J. Welles Wilder ได้เป็นผู้คิดค้น Directional Movement system นี้ขึ้นมาซึ่งเขาก็เห็นว่า DMS นี้เป็นเครื่องชี้ที่เหมาะสมกับสภาพตลาดที่มี trend หรือพูดง่ายๆ ก็คือ ตลาดมีแนวโน้มขึ้นหรือลงนั่นเอง อย่างไรก็ตาม หลักในการคำนวณ indicators ใน DMS ยังคงอาศัยหลักการของ momentum อยู่ เพียงแต่ว่ามีความ слับซับซ้อนมากขึ้นกว่าหลักการของ momentum เดิมอีกนิดหนึ่ง ซึ่งเราจะว่ากันในเรื่องนี้ เมื่อเราเข้าไปสู่สูตรในการคำนวณ ใจเย็นๆ สักนิดครับ!

ผู้เขียนเชื่อว่าท่านผู้อ่านบางท่าน อยากรู้หารูปว่า DMS นี้ ทำอะไรถึงหมายความกับตลาดที่มี trend ? ผู้เขียนอย่างให้ท่านผู้อ่านลองนึกย้อนกลับไปถึงเรื่องค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่งท่านผู้อ่านคงเคยเห็นแล้วว่า การซื้อขายตามจังหวะในการตัดกันระหว่างราคาภัยสั่นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นั้น จะให้ประโยชน์ต่อเมื่อตลาดนั้นมี trend เพราะถ้าซื้อขายตามกฎการตัดกันดังกล่าว โดยตลาดนั้นเป็น sideways เชื่อว่ากำไรแทบจะไม่มี หรือบางทีอาจขาดทุน จากค่านายหน้าที่ brokers คิด (แต่ brokers ขอบ เพาะได้ wol มีเงิน) ฉันใดฉันนั้น! Wilder ได้เลิศเห็นตรงจุดนี้ จึงทำให้ DMS ที่เขากิดขึ้น เป็นเครื่องชี้ในการให้สัญญาณ หรือจังหวะเข้าสู่ตลาด เมื่อตลาดนั้นมีพิธีทางการค้าเคลื่อนไหวที่ชัดเจน เพราะอย่างน้อยก็ไม่ต้องไปเสียเงิน หรือนั่งหลังขดหลังแข็งกับ sideway market โดยไม่เกิดประโยชน์เท่าไร

เพื่อให้เห็นภาพ DMS ซึ่งมากขึ้น ขอให้ผู้อ่านทำความเข้าใจไว้ดังนี้ว่า DMS นั้น เป็นชื่อของกลุ่ม indicators ซึ่งภายในกลุ่มดังกล่าวมี ประกอบด้วย เครื่องชี้ทิศทางบวก หรือ Positive Directional Indicator (PDI หรือ DI+), เครื่องชี้ทิศทางลบ หรือ Minus Directional Indicator (MDI หรือ DI-) และ ตัวชี้ทิศทางเฉลี่ย หรือ Average Directional Movement (ADX) ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์กันในการให้เงื่อนไขในการซื้อขาย

แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมาว่ากันในส่วนนี้ ว่าแต่ละตัวมันได้มาอย่างไร? ขอให้ผู้อ่านเริ่มทำความเข้าใจค่าความเคลื่อนไหวในทิศทางบวก หรือ Plus Directional Movement (PDM หรือ DM+) , ค่าความเคลื่อนไหวในทิศทางลบ หรือ Minus Directional Movement (MDM หรือ DM-) และ พิสัยที่แท้จริง หรือ True Range (TR) ก่อนครับ เพราะค่า PDM, MDM และ TR เหล่านี้ จะถูกนำเข้าไปคำนวณเพื่อให้ได้มาซึ่งค่า PDI, MDI และ ADX อีกทีหนึ่งครับ!

Plus Directional Movement (PDM) , Minus Directional Movement (MDM) และ True Range (TR)

ค่า Plus Directional Movement และ Minus Directional Movement คำนวณได้ตามสูตรข้างล่างนี้

$$PDM = H - H_p$$

$$MDM = L - L_p$$

โดยที่

$$H = \text{ราคาสูงสุด ณ เวลา } t$$

$$H_p = \text{ราคาสูงสุด ณ เวลา } t-1$$

$$L = \text{ราคาต่ำสุด ณ เวลา } t$$

$$L_p = \text{ราคาต่ำสุด ณ เวลา } t-1$$

ซึ่งค่า PDM มีค่าเป็นศูนย์ก็ต่อเมื่อ

1. H น้อยกว่าหรือเท่ากับ H_p
2. $PDM < MDM$

MDM มีค่าเป็นศูนย์ก็ต่อเมื่อ

1. L มากกว่าหรือเท่ากับ L_p
2. $PDM > MDM$

สำหรับค่า True Range (TR) นั้น เป็นค่าสัมบูรณ์ (Absolute value) ที่มีค่ามากที่สุดใน 3 ค่าต่อไปนี้ คือ $|H - L|$, $|H - C_p|$, และ $|L - C_p|$

$$TR = \text{Max} [|H - L|, |H - C_p|, |L - C_p|]$$

PDI, MDI และ ADX

จากสูตรที่กล่าวมาข้างต้น แน่นอน! เราจะสามารถหาค่า PDM, MDM และ TR ได้ แต่ก่อนที่จะข้ามไป ผู้เขียนอยากระบุให้เห็นว่า ค่าเหล่านี้ถูกสังเกตให้ดี มันเป็นค่าที่ได้มาจากการลักษณะของ momentum จริงไหมครับ?

อย่างไรก็ตาม จุดประสงค์ที่แท้จริงที่ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านต้องการ คือการได้มาซึ่งค่า indicator ต่างๆที่อยู่ใน DMS ซึ่งได้แก่ ค่า PDI, MDI และ ADX ซึ่งค่าเหล่านี้เป็นค่าที่ได้มาจากการผลรวมเคลื่อนที่ (Moving Total) ของ PDM, MDM และ TR ดังสูตรข้างล่างนี้

$$PDI(n) = \frac{\sum_{i=1}^n PDM_i}{\sum_{i=1}^n TR_i}$$

หากท่านผู้อ่านลองนั่งพิจารณาดู จะพบว่า กรณีที่ราคาหุ้นกำลังขยับตัวขึ้น และเตรียมพร้อมที่จะมี trend โอกาสที่ค่า PDM จะสูงขึ้นมาก ซึ่งเท่ากับเป็นการซื้อให้เห็นทางอ้อมว่า มีแรงซื้อได้หลังไอลเข้ามา และถ้าเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ก็จะยิ่งส่งผลให้ค่า PDI มีค่าสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตเพิ่มเติมก็คือ การที่ค่า PDM เป็นศูนย์นั้น ไม่ได้หมายความว่าค่า PDI จะต้องเป็นศูนย์ตามไปด้วย เพราะค่า PDI นั้น ยังคงอยู่กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อยู่ แต่ถ้าหากว่าค่า PDM มีค่าเป็นศูนย์ติดต่อกัน อย่างน้อยเป็นระยะเวลาที่เท่ากับระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ กรณีนี้จึงทำให้ค่า PDI มีค่าเป็นศูนย์

$$MDI(n) = \frac{\sum_{i=1}^n MDM_i}{\sum_{i=1}^n TR_i}$$

กรณีที่ราคาหุ้นกำลังปรับตัวลง และเตรียมพร้อมที่จะมี trend โอกาสที่ค่า MDM จะสูงขึ้นนั้นมีมาก ซึ่งเป็นการซื้อให้เห็นทางอ้อมว่า มีแรงขายเข้ามา และถ้าเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ก็จะส่งผลให้ค่า MDI มีค่าสูงขึ้น

ในท่านของเดียวกับ PDI ข้างต้น ข้อสังเกตที่ได้เพิ่มเติมก็คือ การที่ค่า MDM เป็นศูนย์ ไม่ได้หมายความว่า ค่า MDI จะต้องเป็นศูนย์ตามไปด้วย ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นั่นเอง อย่างไรก็ตาม หากค่า MDM มีค่าเป็นศูนย์ติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่เท่ากับระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ กรณีนี้จึงทำให้ค่า MDI มีค่าเป็นศูนย์

จะเห็นว่าในสูตรของ PDI และ MDI ที่ให้ไปนั้น ใช้ผลรวมเคลื่อนที่ (Moving Total) ซึ่งจะให้คำตอบเหมือนกับใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (เพราะสุดท้ายแล้ว ในกรณีที่ใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ทั้งตัวตั้งและตัวหาร จะถูกหารด้วย n ทั้งคู่ ซึ่งก็จะหักล้างกันไป) และเป็นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบธรรมดា (Simple Moving Average) ซึ่งนี้เป็นแนวทางที่ Wilder กำหนดไว้แต่แรกตอนคิดระบบนี้ขึ้นมา แต่นักวิเคราะห์ทางเทคนิคบางคนอาจจะเปลี่ยนไปใช้ Exponential Moving Average แทน ก็ได้ อันนี้ไม่ว่า กัน แล้วแต่ลูกเล่นของแต่ละคน ดังนั้น บางคนจึงบอกว่า PDI เกิดจาก Smoothed PDM หารด้วย Smoothed True Range ซึ่งคำว่า Smooth ที่ว่านี้คือการทำให้เรียบ โดยใช้ Moving Average จะเป็น Moving Average แบบไหนก็ตามใจ เหอะ

สำหรับ ADX นั้น ก่อนที่เราจะคำนวณได้ เราต้องคำนวณลิงที่เรียกว่า Directional Movement Index หรือ DX ก่อน (แล้ว ADX ก็คือค่าเฉลี่ยของ DX อีกทีครับ) โดยที่ DX คำนวณได้จาก

$$DX = \frac{|PDI - MDI|}{PDI + MDI}$$

และเนื่องจาก ADX คือค่าเฉลี่ยของ DX ดังนั้น จึงคำนวณจาก

$$ADX(n) = \frac{\sum_{i=1}^n DX_i}{n}$$

เช่นเดียวกันครับ ในสูตรนี้เรารسمติว่าใช้เฉลี่ยแบบธรรมดា (Simple Moving Average) แต่ในทางปฏิบัติ จะใช้ Exponential Moving Average ก็ได้เช่นกัน สำหรับค่า n นั้น Wilder เสนอให้ใช้ $n=14$ คือเป็นการเฉลี่ยเคลื่อนที่ 14 วัน ทั้งในกรณีของ PDI, MDI, และ ADX

จากสูตรของ DX และ ADX จะเห็นได้ว่า DX และ ADX จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 โดย ADX จะเป็นตัวัดว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ตลาดเป็นตลาดที่มีแนวโน้ม (Trending Market) หรือ เป็นตลาดที่ไม่มีแนวโน้ม (Sideway Market) ถ้า ADX เข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีแนวโน้ม (ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มขึ้น หรือ แนวโน้มลงก็ตาม จะเข้าใกล้ 1 ทั้งสิ้น) แต่ถ้า ADX เข้าใกล้ 0 แสดงว่า เป็นตลาด sideway ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้นหรือครับ กำลังจะอธิบายให้ฟังอยู่พอดีเลย

ในกรณีที่ราคาหุ้นกำลังปรับตัวขึ้น ค่า PDI นั้นย่อมมีค่ามากกว่า MDI และถ้าราคาหุ้นปรับตัวขึ้นติดต่อกันเป็นเวลานาน ก็ จะยิ่งส่งผลให้ MDI จะมีค่าเป็นศูนย์ติดต่อกันเป็นเวลานานมากขึ้น ซึ่งภายใต้สูตรค่าสัมบูรณ์ของ DX ยังผลให้ค่า ADX ที่ คำนวณได้ มีความชันเป็นบวก (มี trend) และมีค่าเข้าใกล้ 1 มากขึ้น

แต่ถ้าเมื่อใดที่ราคาหุ้นเริ่มเฉื่อย หรือทำท่าที่จะหมดแรงลง ค่า PDI จะเริ่มมีค่าต่ำลง ในขณะที่ MDI จะมีค่ามากขึ้นกว่าคูณย์ ดังนั้น ค่าของ PDI กับ MDI จะเริ่มวิ่งเข้าหากัน ซึ่งภายใต้สูตรค่าสัมบูรณ์ของ DX ยังผลให้ ADX นั้นเริ่มลดลง ซึ่งการเกิดภาวะเช่นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่า ตลาดเริ่มที่จะหมด trend แล้ว และเริ่มเข้าสู่ sideway market

สำหรับในกรณีที่ราคาหุ้นกำลังปรับตัวลง ค่า MDI นั้นย่อมมีค่ามากกว่า PDI และถ้าราคาหุ้นปรับตัวลงติดต่อกันเป็นเวลานาน ก็จะยิ่งส่งผลให้ PDI จะมีค่าเป็นคูณย์ติดต่อกันเป็นเวลานานมากขึ้น ซึ่งภายใต้สูตรค่าสัมบูรณ์ของ DX ยังผลให้ ADX ที่คำนวณได้มีความชันเป็นบวก (มี trend) และมีค่าเข้าใกล้ 1 มากขึ้น เช่นเดียวกัน

แต่ถ้าเมื่อใดที่ราคาหุ้นเริ่มเฉื่อย หรือทำท่าที่จะเริ่มติดตัวกลับ ค่า MDI จะเริ่มมีค่าลดลง ในขณะที่ PDI จะมีค่ามากขึ้นกว่าคูณย์ ดังนั้น ค่าของ MDI และ PDI จะเริ่มวิ่งเข้าหากัน ซึ่งภายใต้สูตรค่าสัมบูรณ์ของ DX ยังผลให้ ADX นั้นเริ่มลดลง ซึ่งการเกิดภาวะเช่นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าตลาดเริ่มที่จะหมด trend แล้ว และเริ่มเข้าสู่ sideway market

ดังนั้น ADX จึงเป็น indicator ที่แสดงถึง ทิศทางการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นว่าในขณะนั้นตลาดมี trend หรือไม่? ซึ่งในส่วนนี้ถือว่า เป็นส่วนสำคัญในระบบของ directional movement เพราะ ระบบนี้ถูกออกแบบมาเพื่อติดตาม trend และไม่ให้ผู้ลงทุนต้องไปเสียเวลา กับ sideway market

ซื้อเมื่อไร? ขายเมื่อไร?

หลังจากที่เราได้ทราบถึง แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังบรรดา indicators ใน DMS และ ตอนนี้เราจะมาว่ากันถึงเรื่อง การใช้ระบบ DMS เข้าทำการซื้อขาย ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 2 กรณี คือ uptrend กับ downtrend

Uptrend

ในระบบ directional movement จะเข้าทำการซื้อก็ต่อเมื่อ PDI ตัด MDI ขึ้นมา อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า การเข้าทำการซื้อนั้น ควรจะเป็นไปในลักษณะของการทยอยเก็บของ มากกว่าการที่จะทุ่มเข้าไปซื้อทั้งหมดในจังหวะนั้น เนื่องจากเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากว่า โดยทั่วไปการตัดกันระหว่าง PDI กับ MDI อาจจะยังไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งนั่นหมายถึงว่า ยังคงมีความเสี่ยง หรือมีค่าเสี่ยงโอกาสอยู่ ถ้าเราทุ่มซื้อทั้งหมดเข้าไป หากตลาดนั้นเป็นเพียง sideways ดังนั้น เพื่อลดผลกระทบต่อตัวเอง เราจึงจำเป็นต้องรอให้เส้น ADX นั้น เริ่มปรับตัวขึ้น หรือมีความชันเป็นบวกเสียก่อน เพื่อเป็นการยืนยันว่ามี trend เกิดขึ้น ในขณะนั้นแล้ว ซึ่งตอนนี้ลักษณะคือ! ครอคิรช้อ ซื้อ

สำหรับกรณีที่จะทำการขายหุ้นออก ใน DMS นั้น จะกระทำการซื้อเมื่อ PDI ตัด MDI ลงมา แต่ผู้เขียนเห็นว่า น่าจะเป็นการทำกำไรออกไปมากกว่าที่จะขายออกไปทั้งหมด เพราะการที่เราจะขายหมดนั้น หมายถึงว่า ผู้เล่นจะต้องซื้อว่าตลาดจะหมด trend และเข้าสู่ sideway market ซึ่งนั่นหมายถึงว่า การระบายของออกจากพอร์ตให้หมด จะกระทำการซื้อเมื่อเส้น ADX เริ่มปรับตัวลงตาม ซึ่งถ้าถึงตอนนั้นแล้ว ครอคิรช้อขาย

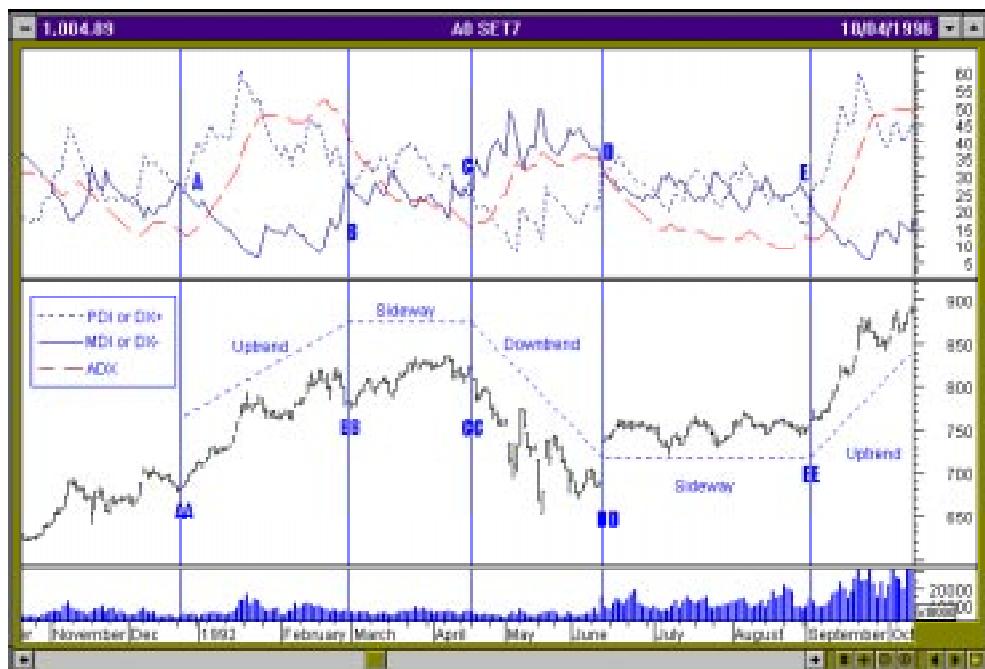
Downtrend

ในระบบ directional movement จะทำการขาย ก็ต่อเมื่อ MDI ตัด PDI ขึ้นมา ซึ่งนั่นหมายถึงว่า หากผู้ลงทุนมีหุ้นอยู่ในเมื่อ อยู่แล้ว ก็จะเริ่มทยอยขายออกไป (ในกรณีนี้หมายถึงว่า ผู้ลงทุนที่ทำการขายหุ้นออกไปนั้น จะต้องมีหุ้นอยู่ในมืออยู่แล้ว ไม่ใช่สั่งขายออกไปโดยไม่มีหุ้นอยู่ในมือ ซึ่งถ้าทำโดยไม่มีหุ้นอยู่ในมือ จะถือว่ามีความผิด เพราะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ห้ามผู้ลงทุนทำการขายหุ้นโดยไม่มีหุ้นอยู่ในมือ หรือพูดง่ายๆว่าห้ามทำ short sale) และจะระบายน้ำหนักต่อ เมื่อเส้น ADX มีการปรับตัวขึ้น หรือมีความชันเป็นบวก ซึ่งกรณีนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่า ตลาดมี trend แต่เป็น trend ขาลง

เมื่อเวลาผ่านไป หากผู้ลงทุนผู้นี้ ยังคงมีความต้องการในหุ้นตัวนั้นอยู่ แน่นอน! จะต้องมีการซ่อนซื้อกลับคืนเข้ามา โดย จะทำการทยอยซ่อนซื้อกลับก็ต่อเมื่อ MDI ตัด PDI ลงมา และจะทยอยซื้อให้ครบตามที่เคยมีอยู่ก็ต่อเมื่อ เส้น ADX นั้น มี การปรับตัวลง เพราะตลาดเริ่มที่จะหมด trend ขาลงแล้วและเริ่มเข้าสู่ sideway market

ลองมาดูตัวอย่างการใช้ DMS ในการหาจังหวะซื้อขาย ตามตัวอย่างต่อไปนี้ครับ!

จากตัวอย่างที่ 7.7 จะเห็นได้ว่าแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยที่ส่วนบนนั้น จะแสดงให้เห็นถึงการทำงานของระบบ DMS ใน ขณะที่ส่วนล่างจะเป็นการแสดงการเคลื่อนไหวของ SET index ซึ่งจะเห็นได้ว่า ณ. จุด A เส้น PDI (เส้นเทียบ) ได้ตัดเส้น MDI (เส้นไข่ปลา) ขึ้นมา จึงเกิดสัญญาณซื้อขึ้น แต่จากที่เคยกล่าวไว้ในตอนต้นว่า ควรเป็นการทยอยซื้อก่อน และค่อยเข้าอยู่ เต็มที่มากขึ้นตอนที่เส้น ADX มีการขยับและปรับตัวสูงขึ้น (เพื่อให้แนวโน้มนี้เกิด trend ขึ้นแล้ว) ซึ่งในกรณีนี้เส้น ADX (เส้น平行) เริ่มขยับตัวขึ้น หลังจากที่เส้น PDI ตัดกับเส้น MDI ไม่นานนัก จึงทำให้การซื้อกิจเดินขึ้นที่จุด AA ใน SET index

ตัวอย่างที่ 7.7

หลังจากจุด AA จะเห็นได้ว่า SET index มีการขยับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องไปถึงจุด BB ซึ่งถือว่าเป็นจุดระบายหุ้น (SET index) ออก เพราะส่วน PDI ตัด MDI ลงมา ในขณะที่เส้น ADX นั้นเริ่มปรับตัวลง (จุด B) ซึ่งเป็นการที่ให้เห็นว่า trend หมวดลงแล้ว และกำลังเข้าสู่ sideway market ซึ่งผู้อ่านคงเห็นว่า หลังจากที่ระบายหุ้นที่จุด BB แล้ว ปรากฏว่า SET index ได้ตัดตัวกลับขึ้นไปอีก ทำนั้นผู้อ่านก็คงมองว่า ที่ขายไปนั้น เป็นการเสียของ! แต่จริงๆแล้วเปล่าหรอกครับ เพราะหากผู้อ่าน สังเกตให้ดี เมื่อ SET index มีการขยับตัวขึ้น แต่การแก่วงตัวของมัน ค่อนข้างที่จะเริ่มเฉียบตัวลง และมีแนวโน้มเป็น sideway market ดังนั้น เพื่อเป็นการลดความเสี่ยง และลดเวลาที่ต้องไปนั่งหลังแข็งกับมัน ในการหาจังหวะขาย หลังจุด BB ซึ่งอาจจะไม่แตกต่างกับระดับของ BB มากนัก อย่างเช่น ผู้ลงทุนอาจจะมีจุดที่คาดหมายไว้ว่า จะทำการขาย แต่กลับขายไม่ได้ หรือขายไม่ทัน เพราะ SET index มีการปรับตัวลง จนต้องลงไปขายออกที่ระดับเดียวหรือใกล้เคียงกับ BB ดังนั้น จะไปเสียเวลาภัยมันทำไม่ลงครับ!

หลังจากที่ผ่านพ้นช่วง sideway (ช่วง BB ถึง CC) สมมติว่า ผู้ลงทุนมีหุ้นอยู่ในมือ ซึ่งจากระบบ DMS ได้ชี้ให้เห็นว่า เกิด สัญญาณขายขึ้น (จุด C) เพราะส่วน MDI ตัด PDI ขึ้นไป ขณะที่เส้น ADX นั้นเริ่มปรับตัวลง ชี้ให้เห็นว่า หลังจากนั้น SET index ได้มีการปรับตัวลง และถ้า ผู้ลงทุนยังคงมีความต้องการหุ้นนั้นกลับคืน คงต้องกลับมาซื้อหุ้นซื้อ โดยจุดที่เกิดสัญญาณในการซื้อนั้นอยู่ที่จุด D ใน DMS (จุด DD ใน SET index) เพราะส่วน PDI ตัดส่วน MDI ขึ้นมา ขณะที่เส้น ADX มีการปรับตัวลง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า downtrend นั้นหมดลง และเตรียมเข้าสู่สภาพ sideway market

คำถามที่อาจจะเกิดขึ้นคือ ซื้อที่จุด DD แพ้ไปหรือเปล่า? คำตอบคือ หากผู้ลงทุนที่ไม่ต้องการเสียเวลาภัย sideway market ขอให้ไปซื้อน้ำดื่มน้ำก่อน EE ดีกว่าครับ ก็เพราะในช่วง DD ถึง EE เป็นช่วง sideway ซึ่งราคาหุ้นเคลื่อนไหวไม่แตกต่างจากระดับราคาหุ้นที่ซื้อที่จุด DD อย่างมีนัยสำคัญหรือครับ ซึ่งใหญ่จะเล่นทั้งที่ ควรเล่นให้ได้กำไร หรือใช้เงินใช้เวลาไปซื้อน้ำหุ้นที่จุด EE ตามสัญญาณของ DMS ที่จุด E ดีกว่าครับ จริงไหม?

ดัชนีวัดความแกร่ง ในการซื้อขาย Volume Indicators

การวิเคราะห์ปริมาณการซื้อขาย (Volume) จะเป็นตัวช่วยวัดความแข็งแกร่ง (Strength) หรือความอ่อนของกำลัง (Weakness) ที่เห็นอยู่ภายในความเคลื่อนไหวของราคา และป้อยครั้งที่พบว่าการเคลื่อนตัวของ Volume ในทิศทางตรงข้ามกับราคากำลังเป็นสัญญาณสำคัญที่ราคาจะกลับหรือเปลี่ยนทิศทาง (Trend Reversal)

การวิเคราะห์ปริมาณการซื้อขายนี้ จะเป็นตัวช่วยเสริมการวิเคราะห์เกี่ยวกับราคา เนื่องจากการซื้อขายในตลาด เป็นผลมาจากการต้องการซื้อ (Demand) และ ความต้องการขาย (Supply) ซึ่งผลที่เราเห็นคือดุลภาพของราคาและปริมาณ ดังนั้นปริมาณการซื้อขาย จึงเป็นอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญในการวิเคราะห์ทางเทคนิค ซึ่งจะใช้ควบคู่กันไปกับการวิเคราะห์ทางด้านราคา

สิ่งที่ดีอีกสิ่งหนึ่ง เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปริมาณการซื้อขายก็คือ ปริมาณการซื้อขายเป็นสิ่งที่หลอกกันได้ยาก ซึ่งแตกต่างจากราคา ซึ่งสามารถทำราคาปิดให้สูงขึ้นกันได้ตอนท้ายตลาด แต่การจะทำให้ปริมาณการซื้อขายสูงนั้น ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก จนอาจไม่คุ้มที่จะทำ ดังนั้นปริมาณการซื้อขายจึงเป็นตัวยืนยันภาวะตลาดได้เป็นอย่างดี

การใช้เครื่องชี้ (Indicators) กับข้อมูลด้านปริมาณการซื้อขายนั้น มีข้อดีคือช่วยให้เราเห็นภาพชัดเจนขึ้น เนื่องจาก ถ้าเราดูปริมาณการซื้อขายจาก Bar Chart ซึ่งเห็นเป็นแท่งๆ บางครั้งปริมาณการซื้อขายเปลี่ยนแปลงมากจากช่วงหนึ่งไปอีกช่วงหนึ่ง เช่น ช่วงตลาดบูมเราอาจซื้อขายกันวันละหมื่นกว่าล้านบาท แต่ช่วงตลาดชบเช้าบางที่เหลือแค่ 2-3 พันล้าน (ใบประกอบรัฐ น้ำตาเข็ดหัวเข้ากันเป็นแท่ง) ก็มี ทำให้ตัว Bar Chart ย่านได้ยากขึ้น เพราะบางที่แห้งก็สูงได้ บางที่แห้งหนะแทบไม่เห็น

ลักษณะทั่วไปของอุปสงค์และอุปทานของหุ้น

โดยทั่วไป หุ้นทั้งหมดของบริษัทใดบริษัทนึงที่จะทำเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์จะไม่ได้มีการซื้อขายในตลาดทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากจะมีผู้ถือหุ้นใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าของกิจการอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งจะถือหุ้นเอาไว้ส่วนหนึ่งและไม่นำออกขายทั้งนี้เพื่อ därang ไว้ซึ่งความเป็นเจ้าของ และสามารถควบคุมการบริหารงานในบริษัทได้ ดังนั้น ในภาวะปกติ จุฬาลงกรณ์หุ้นจะค่อนข้างมีความยืดหยุ่นน้อย

ปริมาณหุ้นที่ซื้อขายกันจริงๆ ในตลาดคือ ส่วนที่เรียกว่า Free-Floating การเปลี่ยนแปลงของราคากลางส่วนใหญ่ จึงเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปสงค์และอุปทานในส่วนนี้ และเนื่องจากความต้องการ หรืออุปสงค์ของหุ้นนั้น สามารถมีได้เป็นจำนวนมาก ถ้าหากบริษัทที่มีกิจการที่ดี แต่อุปทานมักจะถูกจำกัดอยู่ที่จำนวน Free Floating (ถ้าเจ้าของไม่เอาหุ้นเก่าที่เก็บไว้ออกมากขาย) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของราคากลางและปริมาณการซื้อขายของตลาด จึงมักจะถูกกำหนดมาจาก การเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปสงค์ มากกว่าอุปทาน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการด้านอุปสงค์นี้ จะทำให้ราคากลางปริมาณการซื้อขายเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ก็มีโอกาสเป็นไปได้ที่เจ้าของกิจการจะขายหุ้นในส่วนของตัวเองออกมานำบ้าง ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้กับตัวเอง หรืออาจจะเป็นการแทรกแซงตลาด เมื่อเห็นว่าราคาหุ้นตัวเองสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งอาจจะเป็นผลเสียแก่ผู้ลงทุน ถ้าหากเข้ามาซื้อที่ราคาสูงเกินความจริงนี้ ในกรณีนี้อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงในอุปทานเกิดขึ้นได้ การเปลี่ยนแปลงของราคากลางและปริมาณที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปทาน จะทำให้ราคากลางเคลื่อนไหวไปในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณ อย่างไรก็ดี ถ้าผู้บริหารยังอยากจะดำเนินไว้ซึ่งอำนาจในการบริหารจะต้องซื้อหุ้นเหล่านั้นกลับในที่สุด

อีกส่วนหนึ่งที่อาจเป็นสาเหตุทำให้อุปทานของหุ้นดูเหมือนกับสูงขึ้นได้ นั่นคือจำนวนรอบที่หุ้นหมุนอยู่ในตลาด เช่นบางวัน หุ้นไปเดียวอาจหมุนได้เกินกว่าหนึ่งรอบ เช่น นาย ก. ซื้อแล้วอีกสักพักได้กำไร ก็ขาย นาย ข. ก็มาซื้อต่อ (แล้วนาย ข. ก็อาจจะทำแบบเดียวกัน โดยขายให้นาย ค.) อย่างไรก็ดี การที่อุปทานของหุ้นสูงด้วยวิธีนี้มากๆ ไม่ใช่ว่าจะเป็นลักษณะที่ดี อันที่จริงแล้วมันแสดงให้เห็นว่าตลาดอยู่ในช่วงของการเก็บกำไรกันสุดเหวี่ยง ถ้าเราไม่ตรวจสอบ ก็ันตรายที่เดียว

พฤติกรรมทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการซื้อขายกับราคา

1. ปริมาณการซื้อขายมักจะสูงขึ้น และคงอยู่ในระดับสูงกว่าระดับเฉลี่ยโดยปกติ ในกรณีที่ตลาดมีแนวโน้มสูงขึ้น (Uptrend) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อระดับราคาสูงขึ้น habitats ต้านสำคัญ ซึ่งเป็นสัญญาณซื้อ ถ้าหากปริมาณการซื้อขายสูงขึ้นตามแนวราคាតัวๆ แล้ว ผู้ซื้อต้องกล่าวจะนำเงินเข้ามามากขึ้น เมื่อเป็น Uptrend ไปได้ระยะหนึ่ง ปริมาณการซื้อขายอาจจะเคลื่อนไหวขึ้นลง (Fluctuate) บ้างแต่โดยเฉลี่ยแล้ว ปริมาณการซื้อขายในช่วง Uptrend นี้จะมากกว่าปกติ เป็นไปได้ที่การเปลี่ยนแปลงของราคากลางสูงขึ้น อาจเกิดจากอุปทานที่ลดน้อยลง เช่น เจ้าของออกมารื้อหุ้นของตัวเองในตลาดกลับ หรือสถาบันการเงินซื้อเพื่อเก็บไว้ลงทุนในระยะยาว หรือแม้แต่นักเก็งกำไรในบางช่วงเวลา ก็ยังไม่อยากปล่อยของ อย่างไรก็ดี ภาวะเช่นนี้ไม่อาจอยู่ยืนยงได้นาน เพราะคนซื้อหุ้นเพื่อหากำไร (ไม่รับอนุมัติโอลีกิจที่บ้านดีกว่าครับ) สุดท้ายยังคงต้องปล่อยของออกมานำบ้าง

2. ปริมาณการซื้อขายมักจะอยู่ในระดับต่ำกว่าเฉลี่ย โดยปกติในกรณีที่ตลาดมีแนวโน้มลดลง (Downtrend) ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของอุปสงค์ที่ลดลง ขณะที่อุปทานค่อนข้างคงตัว ทำให้การเคลื่อนไหวของราคากลางลดลง ตลอดจนกับปริมาณการซื้อขายที่น้อยลง

อย่างไรก็ได้ ถ้าเครื่องมือทางเทคนิคต่างๆที่เราใช้ ส่งสัญญาณขายที่ค่อนข้างรุนแรง เรายังไม่จำเป็นต้องรออีกให้ปริมาณการซื้อขายลดลงเป็นเครื่องยืนยันก็ได้ สามารถขายได้ทันที ทั้งนี้เนื่องจากราคาและปริมาณไม่จำเป็นต้องวิ่งไปในทิศทางเดียวกันเสมอไป เพราะราคาที่ลดลง อาจเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปทานก็ได้ เช่น เจ้าของขายหุ้นออกเพราะคิดว่าช่วงนี้ผลประกอบการอาจจะไม่ค่อยดี ซึ่งจะทำให้ราคานักลงทุนลดลงในอนาคต จึงขายออกมานะ เพื่อหักกำไรลับที่หลังเมื่อราคาตกแล้ว

3. ปริมาณการซื้อขายมักจะลดลง เมื่อตลาดอยู่ในช่วงที่เป็น Consolidation Period, Continuous Pattern หรือ Sideway กล่าวคือ ตลาดเคลื่อนไหวแบบขึ้นๆลงๆในช่วงแคบๆ แต่ไม่มีทิศทางที่ชัดเจน (Directionless) ทั้งนี้เนื่องจากช่วงนี้ เป็นช่วงที่ตลาดกำลังรออุปทานว่าจะไปทางใดกันแน่ ดังนั้นจึงมีหลายๆคนยืนริมกรอบอยู่ แต่ไม่ได้เข้าไปร่วมวงไฟบุหรี่ในตลาดด้วย ทำให้ปริมาณการซื้อขายน้อยกว่าปกติ

On Balance Volume (OBV)

OBV เป็นตัวบ่งชี้ปริมาณการซื้อขายที่ง่ายที่สุดตัวหนึ่งที่ใช้ในการวัดความแกร่งของปริมาณการซื้อขาย โดยถือว่าจำนวนหุ้นของวันที่มีราคาปิดสูงขึ้นทั้งหมดเป็น การสะสมหุ้น (Accumulation) และ จำนวนหุ้นของวันที่มีราคาปิดต่ำลงทั้งหมด เป็นการจำหน่ายหุ้นออก (Distribution)

OBV จะนำเอาการเปลี่ยนแปลงราคาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยโดยเปรียบเทียบวันต่อวันกันล่างคือ

$$\text{ถ้า } \text{ราคายืนยาว} > \text{วันก่อน} \Rightarrow \text{OBV}_{\text{ใหม่}} = \text{OBV}_{\text{เดิม}} + \text{ปริมาณหุ้นวันนี้}$$

$$\text{ถ้า } \text{ราคายืนยาว} < \text{วันก่อน} \Rightarrow \text{OBV}_{\text{ใหม่}} = \text{OBV}_{\text{เดิม}} - \text{ปริมาณหุ้นวันนี้}$$

$$\text{ถ้า } \text{ราคายืนยาว} = \text{วันก่อน} \Rightarrow \text{OBV}_{\text{ใหม่}} = \text{OBV}_{\text{เดิม}}$$

OBV จะช่วยบอกว่ามีนักลงทุนเข้ามารื้อขายหุ้น หรือออกจากตลาดมากน้อยเพียงไร ในบางครั้ง OBV จะแสดงการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นก่อนราคา เช่น ราคายังคงขยับตัวสูงขึ้นแต่ OBV กลับลดลงแสดงว่าแรงซื้อเริ่มเคลื่อนลงแล้ว นอกจากนี้ OBV จะช่วยยืนยันแนวโน้มของราคาได้ ทั้งในระยะสั้น (Short-term) และ ระยะปานกลาง (Intermediate-term) และเป็นสัญญาณเตือนว่าอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางของแนวโน้มเกิดขึ้นได้เมื่อ OBV เคลื่อนไหวไปคนละทิศทาง (Diverge) กับราคา

จากกฎที่ 8.1 กรอบนจะเป็นส่วนของ OBV ขณะที่กรอบล่างจะเป็นส่วนของราคา ซึ่งในที่นี้ใช้ SET index ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงของหมายเลข 1 ทั้งราคาและมวลุ่มมีการขยายตัวขึ้นพร้อมกันทั้งคู่ หรือพูดง่ายๆก็คือ SET index ที่ขยายตัวขึ้นในช่วงนี้ มีมวลุ่มน้ำตาม ถ้าจะให้เป็นวิชาการมากหน่อย ก็เรียกว่า เส้น demand ได้มีการ shift ตัวขึ้นไปทางขวาเมื่อ ซึ่งถ้าลองมาเทียบดูกับในช่วงหมายเลข 2 จะเห็นได้ว่าในช่วงหมายเลข 2 นั้น SET index มีการสร้างยอดใหม่ขึ้นไป แต่ OBV นั้นไม่

สามารถสร้างยอดใหม่ขึ้นไปได้ หรือเกิด double tops ขึ้นนั้นเอง ทำให้เกิดการ divergence กันระหว่าง OBV และ SET index

ตัวอย่างที่ 8.1

ส่วนในช่วงที่ 3 ทั้ง SET index และ OBV ต่างก็เกิด double tops ขึ้นทั้งคู่ จึงทำให้ SET index มีการปรับตัวลงมาตามช่วงหมายเลข 4 ซึ่งในช่วงที่ 4 ข้อสังเกตที่ได้คือ ราคาและวอลุ่มต่างก็ลดลงทั้งคู่ อย่างไรก็ตาม สัญญาณการฟื้นตัวจะเริ่มฉาย霞ว์ในช่วงที่ 5 ด้วยเหตุที่ราคาภับ OBV ต่างเกิด divergence ซึ่งกันและกัน แต่จะไปใกล้ขนาดไหน ก็ต้องดูเครื่องชี้ตัวอื่น รวมถึงแนวรับแนวต้านมาประกอบการพิจารณาด้วยครับ

Chaikin Accumulation/Distribution (CHAIKIN)

เป็นเครื่องมือที่พัฒนาต่อมาจาก OBV โดยอาศัยแนวความคิดที่ว่า ถ้าราคายืนกันต่อเนื่องของราคาก็จะสูงสุดกับราค่าต่อสุด แสดงว่ามีการสะสมหุ้นเพิ่มขึ้น แต่ถ้าต่ำกว่าก็หมายถึงมีการจำหน่ายหุ้นออกหรืออิกนัย์ก็คือ การที่ราคาสามารถปิดสูงขึ้นไปถึงราคาสูงสุด (High) มากเท่าไหร่ ก็ยิ่งแสดงว่ามีแรงซื้อหนุนมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าราคายืนต่ำลงมาหาราค่าต่ำสุด (Low) แสดงว่ามีแรงขาย (Selling Pressure) ออกมากทำให้ราคากลับต่ำลง

จะเห็นได้ว่า OBV ใช้การเคลื่อนไหวของราคายืนกันหรือลงในการคำนวณ แต่การเคลื่อนไหวของราคาก็ไม่ได้ถูกคำนวณด้วยซึ่งเป็นจุดด้อย แต่ CHAIKIN นำเขามาใช้เพื่อให้มีความแม่นยำมากขึ้น

$$\text{CHAIKIN} = 3\text{-day EMA of (Acc/Dst)} - 10\text{-day EMA of (Acc/Dst)}$$

โดยที่ (Acc/Dst) คือเส้นสะสม/จำนวนขาย (Accumulation/Distribution Line) ซึ่งคำนวณจาก

$$(Acc/Dst) = \left[\frac{(Close - Low) - (High - Close)}{(High - Low)} \times Volume \right] + I$$

และ 1 คือ (Acc/Dst) ของเมื่อวาน

การอ่านค่า Chaikin สามารถทำได้ดังนี้

- ถ้าราคาสร้างยอดใหม่ (New High) และ Stochastic > 80% แต่ Chaikin ไม่สามารถสร้าง New High ได้ ถือเป็น Sell Signal
- ถ้าราคาสร้างจุดต่ำสุดใหม่ได้ (New Low) และ Stochastic < 20% แต่ Chaikin ไม่สามารถสร้าง New Low ได้ ถือเป็น Buy Signal

จากตัวอย่างที่ 8.2 ข้างล่างนี้จะเห็นได้ว่า ที่บริเวณหมายเลข 1 ราคาหุ้นสามารถสร้างยอดใหม่ (new high) ได้ (slope ของเส้นที่ลากเชื่อมยอดมีค่าเป็นบวก) แต่จังหวะนั้น Stochastic อยู่สูงกว่า 80 ขึ้นไปแล้ว และมีทิ่ห่วงจะอ่อนตัวลง ประกอบกับ chaikin ก็ไม่สามารถที่จะสร้าง new high ได้ จึงเกิด sell signal ขึ้น ซึ่งเวลาต่อมา ราคาหุ้นก็ได้มีการปรับตัวลงมาจริง จนมาถึงระดับหมายเลข 2 ราคาหุ้นจึงเริ่มที่จะมีการยืนตัว และฟอร์ม double bottoms ขึ้น

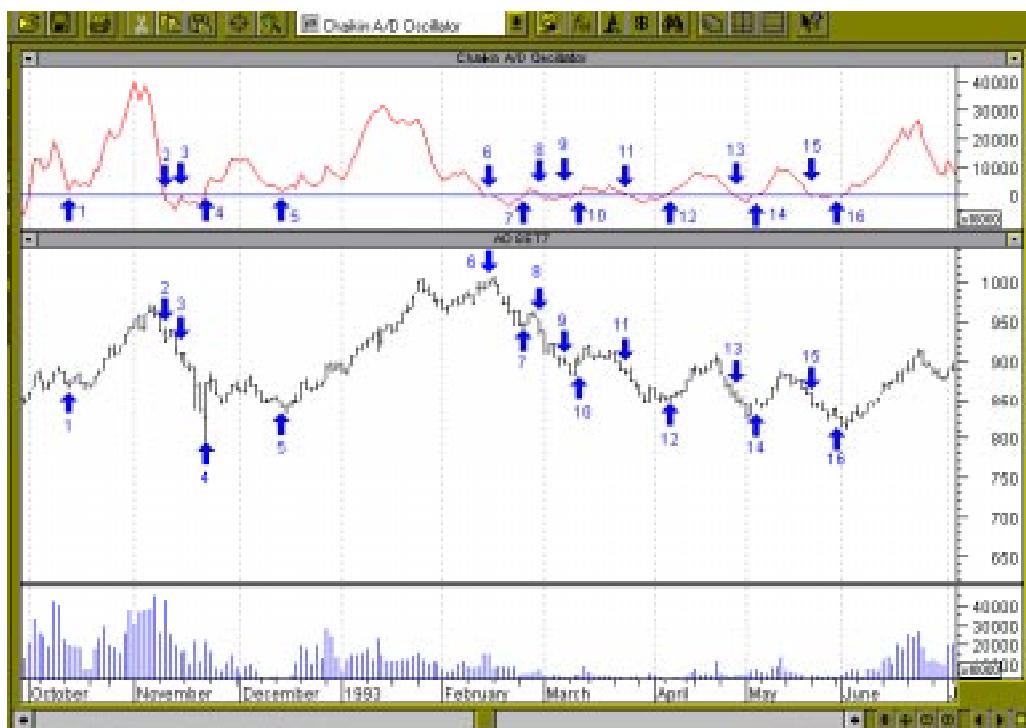
ตัวอย่างที่ 8.2

การฟอร์มตัว double bottoms ที่ช่วงหมายเลข 2 โดยมี Stochastic อยู่ต่ำกว่าเส้น 20 และกำลังสwingตัวขึ้นเพื่อให้เกิดสัญญาณซื้อ ประกอบกับ Chaikin ก็เกิด divergence กับราคา โอกาสที่ราคาหุ้นจะดีดตัวกลับจึงมีเพิ่มขึ้น (จริงหรือ?) ก็ถูกเขาเองแล้วกันครับว่า หลังช่วงหมายเลข 2 หรือต้นมกราคม ราคาหุ้นวิงกันขนาดไหน เห็นๆกันอยู่! สำหรับช่วงหมายเลขที่ 3 และ 4 นั้น ผู้เขียนจะขอข้ามไป (ไม่อธิบายหรอก) เพราะมันเป็นลักษณะเช่นเดียวกับหมายเลข 1

มาว่ากันในช่วงหมายเลข 5 เลยดีกว่า จะเห็นได้ว่า ราคาหุ้นนั้นฟอร์มตัวเป็น double tops ขณะที่ทั้ง stochastic และ chaikin ต่างก็ไม่สามารถสร้างยอดใหม่ได้ ราคาหุ้นจึงได้มีการปรับตัวลงอย่างต่อเนื่อง ไปจนถึงช่วงหมายเลข 6 ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาหุ้นเริ่มมีแนวโน้มตัวขึ้น เพราะราคาหุ้น กับ chaikin ต่างก็ divergence กัน อีกทั้ง stochastic ก็อยู่ใน oversold zone ดังนั้น เนื่องจากตัวเองเป็นเช่นเดียวกับหมายเลข 2

ก่อนจะว่าหลักการถัดไป หากท่านผู้อ่านสังเกตสูตรที่ใช้ในการคำนวนค่า Chaikin ให้ดี จะเห็นได้ว่า เป็นผลต่างของเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาต่างกัน ดังนั้น หากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาสั้นกว่า มีค่ามากกว่า เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลายาวกว่า ซึ่งหมายถึง ค่าที่ได้จะเป็นบวก (จากเดิมที่เป็นศูนย์ หรือลบ) นั่นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลาสั้นกว่า ได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่มีระยะเวลายาวกว่า ขึ้นแล้ว เท่ากับว่าเป็นการลั่นไกจังหวะ buy signal ขึ้น ในทางกลับกัน หาก Chaikin มีค่าเป็นลบ (จากเดิมเป็นบวก หรือศูนย์) ก็เท่ากับว่าเป็นการลั่นไกจังหวะ sell signal ขึ้น

ข้อสังเกตดังกล่าว จะเห็นได้จากตัวอย่างที่ 8.3

ตัวอย่างที่ 8.3

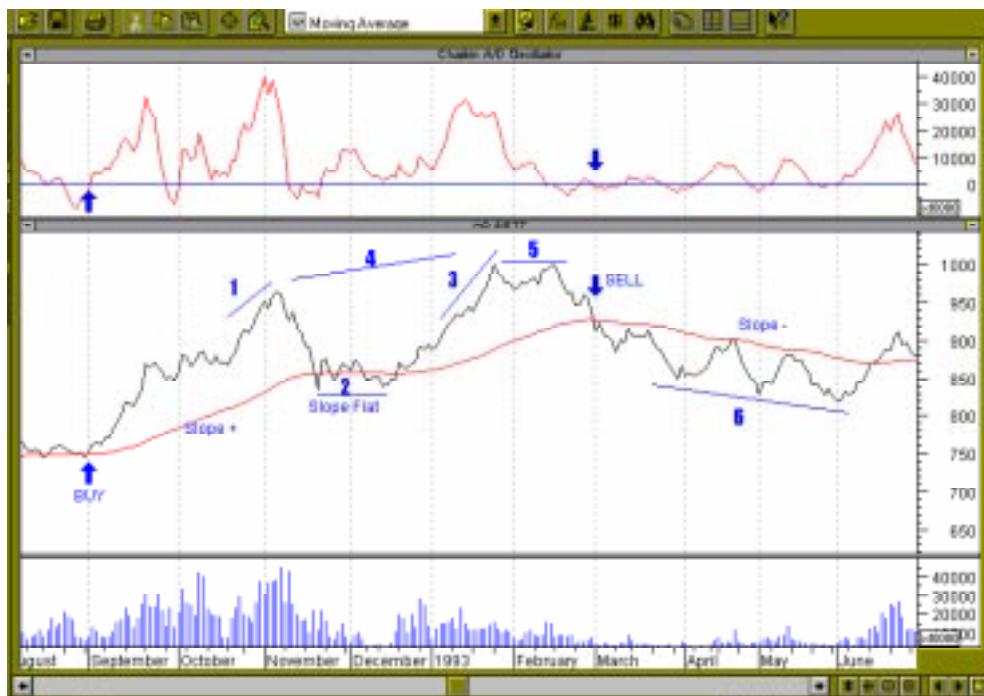
สัญญาณซื้อ (buy signal) เกิดขึ้นที่หมายเลข 1, 4, 5, 7, 10, 12, 14 และ 16 ตามลำดับ

สัญญาณขาย (sell signal) เกิดขึ้นที่หมายเลข 2, 3, 6, 8, 9, 11, 13 และ 15 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า บางครั้งก็ได้กำไร บางครั้งก็อาจไม่คุ้มทุน แต่ที่กล่าวไว้ในที่นี้ เป็นจากการแกะสิ่งที่ซ่อนอยู่ในสูตรของมาให้ดู เพื่อนำไปใช้พิจารณาเสริมกับวิธีการหลัก ต่างหากเล่า?

วิธีการหลักลำดับถัดไปคือ

- ราคาตัดเส้น 75 MA ขึ้นมา และเส้น 75 MA มีแนวโน้มสูงขึ้น แม้ Chaikin อยู่ต่ำกว่า zero line แต่ผังหัวขึ้น ถือเป็น buy signal (จริงๆแล้วไม่จำกัดเฉพาะเส้น 75 วันเท่านั้น)
- ราคาตัดเส้น 75 MA ลงมา และเส้น 75 MA มีแนวโน้มต่ำลง แม้ Chaikin อยู่สูงกว่า zero line แต่หักหัวลง ถือเป็น sell signal (ไม่ได้จำกัดเฉพาะเส้น 75 วันเท่านั้น)

ตัวอย่างที่ 8.4

จากตัวอย่างที่ 8.4 จะเห็นได้ว่า สัญญาณ buy เกิดขึ้นเมื่อ Chaikin สูงขึ้น (เพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนมากขึ้น จึงขอให้ Chaikin ตัดเส้นศูนย์ขึ้นมา) และราคาตัดเส้น 75MA ขึ้น พร้อมกับการที่เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 75 วัน เริ่มที่จะสูงขึ้น (slope เริ่มมีค่าเป็นบวก) ซึ่งกว่าจะเกิดสัญญาณขายออกมายากที ก็ค่อนข้างใกล้เดือนมีนาคม เพราะตอนนั้น Chaikin ตัดเส้นศูนย์ลงมา ขณะที่ราคาตัดเส้น 75MA ลงมา และ slope ของเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 75 วันเริ่มอ่อนตัวลง หรือมีค่าเป็นลบ เพิ่มขึ้น ท่านผู้อ่านอาจจะสงสัยว่า Chaikin ในช่วงที่ 2 ก็ตัดเส้นศูนย์ลงมา แต่ทำไมไม่ใช่ sell signal เหตุผลก็คือ ในช่วงที่ 2 นี้ slope ของเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่มีค่าเป็นศูนย์เท่านั้น (ไม่ต่ำไม่สูงกว่าเดิม) อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้อาจจะไม่ทันใจ บรรดาพากที่เล่นกันเร็ว เพราะกว่าจะซื้อหรือขายที่ นานเหมือนกัน!

ตัวอย่างที่ 8.5

การเล่นกันเร็วหรือบอยครั้งมากขึ้น ก็ทำได้ไม่ยากอะไรเลย หากยังคงจำได้ถึงหลักการของเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ จึงได้มีการนำเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่มาประยุกต์ หรือใส่เข้าไปในรูปของ Chaikin (ว่าจันเกะ) แต่จะเป็นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่กี่วัน ก็คงต้องลองดูกันเองครับ เพราะหุ้นแต่ละตัว มันอาจจะชอบต่างกัน ซึ่งจากรูปจะเห็นได้ว่า การซื้อ (ลูกศรขึ้น) การขาย (ลูกศรลง) จะมีบอยครั้งมากขึ้น คงมันมือกันมากขึ้นสำหรับพากที่เล่นกันเร็ว (ตัวอย่างที่ 8.5)

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ยังคงมีหลักอื่นอีกดังนี้

- Chaikin จะเป็นเครื่องมือยืนยันการขึ้นหรือลงของหุ้น เพราะถ้าราคาขึ้นโดยมีปริมาณการซื้อขาย (Volume) หนาแน่น จะเป็นการยืนยันว่าเป็น Uptrend เช่นเดียวกับราคาน้ำที่ตอกลงพร้อมกับ Volume ที่แน่นจะเป็นการยืนยัน Downtrend
- เราสามารถใช้ Chaikin บอกการเปลี่ยนทิศทางของแนวโน้ม ตลอดจนจุดสูงสุด (Top) หรือจุดต่ำสุด (Bottom) ของคลื่นราคาได้ โดยอาศัยหลักของการ divergence ระหว่าง Chaikin กับ ราคา

Price & Volume Trend (PVT)

PVT ใช้แนวความคิดคล้ายกับ OBV มาๆ เพียงแต่แทนที่จะนำ Volume ทั้งหมดมาเข้าหรือลบออกทั้งจำนวน เช่นในกรณีของ OBV นั้น ตัวของ PVT จะใช้เปอร์เซนต์การเปลี่ยนแปลงของราคาเป็นตัวถ่วงน้ำหนักคูณกับ Volume ในการบวกกลับเข้าไป ซึ่งนักวิเคราะห์หลายท่าน เชื่อว่าเป็นวิธีที่ใช้ดีตามกระแสนเงินลงทุนเข้า-ออกในหุ้นได้ดีกว่า OBV

$$PVT = I + \left[\frac{(\text{Today Close} - \text{Last Close})}{\text{Last Close}} \times \text{Volume} \right]$$

โดยที่ I คือค่า PVT ของเมื่อวานนี้ สำหรับการวิเคราะห์จะใช้แนวทางการวิเคราะห์เดียวกับ OBV

Volume Oscillator

เป็นเครื่องมือแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของ Volume 2 ระดับ ระหว่างระยะสั้นกับระยะยาว โดยที่เมื่อ Volume Oscillator สูงขึ้นเหนือเส้นศูนย์ (Zero-line) แสดงว่า Short-term Volume MA กำลังพุ่งขึ้นสูงเหนือ Longer-term MA

จากตัวอย่างที่ 8.6 จะเห็นได้ว่า ในช่วงหมายเลข 1 ราคาหุ้นได้มีการสร้าง new high แต่ volume oscillator นั้นไม่สามารถที่จะทะลุ zero line ขึ้นมาได้ การปรับตัวจึงเกิดขึ้น ลักษณะนี้ยังคงปรากฏในช่วงที่ 2 อีกรอบ เพียงแต่กรณีหลังนี้ แทนที่ราคาจะสร้าง new high กลับกลายเป็น double tops แทน

ตัวอย่างที่ 8.6

ส่วนในช่วงที่ 3 จะเห็นได้ว่าตอนแรกราคาได้มีการปรับตัวลง แต่ volume oscillator ไม่ตัดเส้นศูนย์ลงมา แฉมยังตีเส้นตัวกับ zero line ได้อีกระดับหนึ่ง ก่อนที่จะมีการดีดตัวขึ้น จึงทำให้เห็นว่า การปรับตัวลงในส่วนแรกของช่วงที่ 3 ไม่มีนัยสำคัญ หรือพร้อมที่จะถูกไล่รากลับได้ทันที และก็จริงจะด้วย เมื่อกิจกรรมการดีดตัวกลับในตอนหลัง

สำหรับจุดที่จะเป็นสัญญาณขายนั้น คงจะเป็นจุดที่ 4 เพราะราคาปรับตัวลง พร้อมกับที่ volume oscillator ได้ทะลุ zero line ลงมา ในทางกลับกัน สัญญาณซื้อจะเกิดขึ้น ณ จุดที่ 5 เพราะราคา มีการปรับตัวขึ้น พร้อมกับที่ volume oscillator ได้ทะลุ zero line กลับขึ้นมา

Volume Rate-of-Change

คำนวณโดย การหาสัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงในปริมาณการซื้อขาย (Volume Change) ในช่วงเวลา N วันกับปริมาณการซื้อขายเมื่อ N วันที่ผ่านมา ถ้าหากปริมาณการซื้อขายปัจจุบันสูงกว่าเมื่อ N วันก่อน ROC ก็จะเป็นบวก (สูงขึ้น) และในทางกลับกัน ถ้าปริมาณการซื้อขายปัจจุบันต่ำกว่าเมื่อ N วันก่อน ROC ก็จะลดต่ำลงเป็นลบ อันที่จริงแล้ว ก็เป็นการเอา ROC ที่ใช้กับราคา มาพลิกแพลงใช้กับปริมาณการซื้อขายนั้นเอง แนวความคิดต่างๆก็คล้ายๆกัน

เครื่องชี้ ภาวะตลาด Market Indicators

บทที่ 9

นอกจากเครื่องชี้ราคาและปริมาณแล้วว่า ยังมีเครื่องชี้บางตัวในการวิเคราะห์ทางเทคนิค ที่ใช้ภาวะตลาดโดยรวมได้ เครื่องมือเหล่านี้ต้องใช้ข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติม ในการคำนวณ ซึ่งโปรแกรมวิเคราะห์ทางเทคนิคบางตัว เช่น MetaStock ไม่สามารถทำได้โดยตรง แต่เราจะต้องคำนวณและกรอกข้อมูลลงไปด้วยตนเองทุกวัน (หรือไม่ก็ซื้อโปรแกรมบางตัวที่ใช้วิเคราะห์ภาวะตลาดโดยตรง เช่น Market Analyser Plus) เครื่องชี้ภาวะตลาดนี้ มีอยู่หลายตัวมาก แต่ในที่นี้จะพูดถึงเฉพาะบางตัวเท่านั้น

Advance-Decline Line (AD-LINE)

เป็นเครื่องมือวัดสภาพตลาดโดยรวมอย่างกว้างๆ หรือแบบหยาบๆ โดยอาศัยความคิดที่ว่าตลาดจะดีขึ้น ก็ต่อเมื่อหุ้นส่วนใหญ่ในตลาดปรับตัวสูงขึ้น แต่ถ้าหุ้นส่วนใหญ่ไม่ได้ปรับตัวสูงขึ้น แม้ว่าดัชนีตลาดจะยังคงขึ้นอยู่ ก็ถือว่าไม่เป็นสัญญาณที่ดีนัก เพราะดัชนีอาจจะขึ้นเพรากการขึ้นของหุ้นไม่เกิดตัวที่มีค่าต่ำกว่าน้ำหนักต่อดัชนีของตลาดสูงก็ได้ AD-LINE เป็นดัชนีที่น่าสนใจตัวหนึ่ง เพราะการบุดดัชนีตลาด (SET Index) ให้สูงขึ้น ด้วยการดันราคาเฉพาะหุ้นที่ต่ำกว่าน้ำหนักต่อตัวดัชนีมากๆ จึงไม่สามารถทำให้ AD-LINE สูงตามขึ้นได้ เป็นการป้องกันไม่ให้เราหลงแท้ไปตามการทำราคาหุ้น โดยอาศัยการดึงราคาหุ้นที่มีค่าต่ำกว่าน้ำหนักต่อดัชนีสูงๆได้

ข้อเสียก็คือ AD-LINE จะสนใจเฉพาะหุ้นที่มีราคาเปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่ไม่สนใจหุ้นที่ไม่มีการซื้อขาย หรือราคาไม่เปลี่ยนแปลงเลย นอกจากนี้ AD-LINE ยังไม่สนใจระดับความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงของราคาอีกด้วย

การคำนวณ Advance คือ จำนวนหุ้นที่มีราคาปิดสูงกว่าวันก่อน และ Decline คือจำนวนหุ้นที่มีราคาปิดต่ำกว่าวันก่อน เช่น ถ้าวันนี้มีหุ้นที่ปิดที่ราคาสูงขึ้น 200 ตัว และมีหุ้นที่มีราคาปิดต่ำลงจำนวน 100 ตัว ดังนั้น $Advance = 200$ และ $Decline = 100$

- ถ้ามีจำนวนหุ้นที่ $Advance > Decline$ จะแสดงต่างของ Advance - Decline ไปทางเข้ากับยอด AD-LINE เดิม ซึ่งมีผลให้ค่า AD-LINE สูงขึ้น

- ถ้ามีจำนวนหุ้นที่ Decline > Advance จะคาดผลต่างของ Decline - Advance ไปหักออกจากยอด AD-LINE เดิมซึ่งมีผลให้ค่า AD-LINE ต่ำลง

ตัวอย่างที่ 9.1

ดูตัวอย่างที่ 9.1 สักหน่อย จะได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งในส่วนของกรอบบน คือส่วนของ AD-Line และในส่วนของกรอบล่างคือ การเคลื่อนไหวของ SET index การเกิด divergence ระหว่างทั้ง 2 ส่วนน้อยที่หมายเลข 1 และ 4 (คงไม่ต้องบอกแล้วว่า divergence คืออะไร?) และความหมายที่ซ่อนอยู่ในการ divergence หวานี้คือ SET index ที่ปรับตัวสูงขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการหุ้นเพียงไม่กี่ตัว แต่หุ้นเหล่านี้ค่อนข้างมีน้ำหนักมากที่จะดึง SET index ให้ขยับตัวขึ้นไปได้ ส่วนหมายเลข 2 นั้น เป็นจังหวะที่หุ้นมีการปรับตัวขึ้น โดยภาพรวมหุ้นขึ้นมีมากกว่าหุ้นลง เพราะ AD-Line มี ความชัน (slope) เป็นบวก อย่างไรก็ตาม อาจจะมีผู้สังเกตเห็นว่า SET index ค่อนข้างที่จะขยับตัวแรงมาก ซึ่งคำตอบน่าจะเป็นผลมาจากการหุ้นที่ปรับตัวขึ้นในช่วงนั้น เป็นพากที่มีน้ำหนักในการชุดดึง SET index ในทางกลับกัน ช่วงที่ 3 เป็นช่วงที่ SET index มีการปรับตัวลง พร้อมๆ กับ AD-Line จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของตลาดปรับตัวลง

Overbought–Oversold Index (OBOS)

เป็นการนำเครื่องมือ AD-LINE มาปรับให้เรียบขึ้นโดยอาศัยการเฉลี่ยเคลื่อนที่เพื่อหาสัดส่วนระหว่าง ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของจำนวนหุ้นที่สูงขึ้นในรอบ N วันที่ผ่านมา กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของจำนวนหุ้นที่ราคาต่ำลงในรอบ N วันที่ผ่านมา จำนวนวันที่ใช้ (N) ก็แล้วแต่ว่าจะต้องระยะสั้นหรือยาว เช่น 10 หรือ 25 วัน

$$OBOS = \frac{\text{N - Day Moving Accumulated Advances}}{\text{N - Day Moving Accumulated Decline}}$$

- ถ้า OBOS > 1 หมายถึง ตลาดอยู่ในสภาพ Overbought
 - ถ้า OBOS < 1 หมายถึง ตลาดอยู่ในสภาพ Oversold

OBOS ใช้เป็นสัญญาณเดือนการเปลี่ยนทิศที่อาจเกิดขึ้น เช่นเมื่อตลาดเข้าสู่สภาวะที่ร้อนแรงเกินไป จำนวนหุ้นที่มีราคาปิดสูงขึ้น มีมากกว่าหุ้นที่มีราคาปิดลดลงอยู่มาก และเป็นระยะเวลานาน เป็นสัญญาณว่ามีการซื้อและลากราคาให้สูงเกินไป (Overbought) หรือในภาวะที่ตลาดตกต่ำมาก มีการขายและจำนวนหุ้นที่ราคาตกมีมาก และเป็นอยู่นานเกินไปเป็นภาวะ Oversold

ค่าของ OBOS โดยทั่วไปจะอยู่ในช่วง 0.5 ถึง 2 การเลือกกว่า OBOS สูงหรือต่ำเท่าใดจึงจะเรียกว่า Overbought หรือ Oversold นั้น ขึ้นอยู่กับภาวะตลาดในเวลานั้น วิธีหนึ่งที่ใช้กันก็คือ ถ้าเกินกว่า 1.25 ให้ถือเป็น Overbought และถ้า OBOS สูงกว่า 1.25 (อยู่ในช่วง Overbought) แต่ OBOS วันนี้ลดลงจากเมื่อวานนี้ 0.05 ก็ถือว่าเป็นสัญญาณขาย ช่วง Oversold อาจจะเปลี่ยนไปตั้งแต่ 0.5 ถึง 0.75 ก็ได้แล้วแต่ภาวะตลาด และสัญญาณซื้อก็คิดแบบเดียวกัน คือ ถ้า OBOS อยู่ในช่วง Oversold แต่ปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่ 0.05 เป็นต้นไปในวันใดวันหนึ่งให้ถือเป็นสัญญาณซื้อ

อย่างไรก็ดี วิธีกำหนดสัญญาณซื้อหรือขายจาก OBOS นี้มีความแม่นยำค่อนข้างน้อย เพราะบางครั้งตลาดอาจจะอยู่ในช่วง Oversold หรือ Overbought เป็นเวลานาน แต่บางครั้งอาจจะอยู่เพียงพักเดียว ดังนั้นด้วยตัวของมันเองแล้ว OBOS มีความหมายค่อนข้างน้อย แต่จะเป็นเครื่องมือที่ดีเมื่อใช้ OBOS เป็นตัวยืนยันเครื่องมือวิเคราะห์ทางเทคนิคอื่นๆที่ใช้ร่วดกันจะเปลี่ยนแนวโน้ม เช่น ระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เป็นต้น

McClellan Oscillator (MO)

ตัวนี้คิดขึ้นโดย 2 สามีภรรยา Sherman และ Marian McClellan เป็นการนำเอา AD-LINE มาทำเป็น Oscillator ครับ โดยคำนวณจากส่วนต่างของ 20-day และ 40-day weighted moving average ของ AD-LINE ดังนั้น McClellan Oscillator จะจิงแแล้วก็เป็นคล้ายกับการวัดความเร่ง (หรือความเฉื่อย) ของตัว AD-LINE อีกที่นึง ทำให้มันสามารถให้สัญญาณที่เร็วขึ้น คุณสมบัติของมันมีดังนี้ครับ

- MO มักจะขึ้นสูงสุด หรือ ลงต่ำสุด ก่อนตลาดเปลี่ยนทิศทาง ถือเป็นสัญญาณเตือนได้ครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิด Divergence กับการเคลื่อนไหวของราคา
 - MO จะตัดกับเส้น 0 พร้อมๆกับที่ตลาดขึ้นไปสูงสุดหรือลงมาต่ำสุด หรือ ถ้าข้ากวันนั้น ก็ไม่มากนัก ถือเป็นสัญญาณ confirm ได้ครับ

TRading INdex (TRIN) ဟိုခု Arm's Index

เป็นดัชนีวัดภาวะตลาดโดยอาศัย จำนวน Advances, Declines ตลอดจนปริมาณการซื้อขายของหุ้นที่ advance และหุ้นที่ decline ด้วย ดัชนีตั้งชื่อตามคนคิดคือ Richard Arm ว่า Arm's Index แต่ตัว Arm เองเรียกดัชนีนี้ว่า TRIN ซึ่งย่อมาจาก TRading INdex

TRIN เป็นการปรับค่า Advance/Decline ด้วยปริมาณการซื้อขาย สูตรการคำนวณเป็นดังนี้ครับ

$$TRIN = \frac{\begin{array}{c} \text{Advancing Issues} \\ \hline \text{Declining Issues} \end{array}}{\begin{array}{c} \text{Advancing Volume} \\ \hline \text{Declining Volume} \end{array}}$$

สลับหัวท้ายนิดหน่อย เราเขียนใหม่ได้ว่า

$$TRIN = \frac{\begin{array}{c} \text{Declining Volume} \\ \text{Declining Issues} \\ \hline \text{Advancing Volume} \end{array}}{\begin{array}{c} \text{Advancing Issues} \end{array}}$$

เมื่อจัดเรียงเสียใหม่แล้ว ข่าวให้เราตีความง่ายขึ้นครับ ตัวตั้งแสดงให้เห็นถึงปริมาณการซื้อขายของหุ้นที่ปิดต่ำลงต่อ
จำนวนหุ้นที่ปิดต่ำลง หมายความว่า โดยเฉลี่ยแล้ว หุ้นที่ราคาปิดต่ำลง 1 หุ้นมีการซื้อขายเฉลี่ยเท่าไหร่ ส่วนตัวหารก็เหมือน
กันครับ เพียงแต่เป็นของหุ้นที่ปิดสูงขึ้น

ดังนั้น ถ้า TRIN >1 แสดงว่า ปริมาณการซื้อขายของหุ้นที่ลดลงต่ำกว่าจำนวนหุ้นที่ปิดตลาดมากกว่าปริมาณการซื้อขายของหุ้นที่เพิ่มขึ้นต่ำกว่าจำนวนหุ้นที่ปิดสูงขึ้น แสดงว่าตลาดไม่ค่อยยดี (โดยเฉลี่ยแล้วคนที่เล่นในตลาดขาดทุนวันนี้) ถ้า TRIN น้อยกว่า 1 แสดงว่าส่วนใหญ่ได้กำไร ตลาดก็ค่อนข้างดี และถ้า TRIN=1 แสดงว่ามีคนขาดทุนกับกำไรพอๆ กัน

โดยปกติแล้วเมื่อเรา Plot เส้น TRIN บนกราฟ จะพบว่ามันเคลื่อนไหวหรือหัวเหลือเกิน ก็ไม่ใช่ของแปลกรหอกรับ ก็เหมือนกัน ปัจจุบันการซื้อขายตั้งเดียว บางวันจึงอยู่ร้อยนิดเดียว ดังนั้น เราจึงคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบธรรมด้า (Simple Moving Average) ของ TRIN เพื่อให้มันเรียบขึ้น จะใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่กี่วันก็แล้วแต่ครับ ที่นิยมใช้กันก็คือ 5 วัน สำหรับระยะสั้นถึงปานกลาง และ 10 วันสำหรับระยะปานกลางถึงยาว แล้วดูจากตัวค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่อันนี้ (ซึ่งเรียกว่า TRIN-N โดยที่ N แทนจำนวนวันที่ใช้คำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่) แทนครับ

ถ้า TRIN-N มากกว่า 1.25 และว่าตัดขาดอยู่ในภาวะ Oversold และถ้า TRIN-N ต่ำกว่า 0.8 ถือว่าอยู่ในภาวะ Overbought สัญญาณซื้อขาย จะกำหนดจากเส้น 1 (อย่าลืมนะครับ ว่า 1 คือกลางๆ ไม่ได้มีเลข) คือถ้าตัดขึ้นเหนือเส้น 1 เป็นสัญญาณขาย และตัดลงต่ำกว่าเส้น 1 ถือเป็นสัญญาณซื้อ

อีกวิธีหนึ่งของการสร้างสัญญาณซื้อขาย ก็โดยการใช้ Double moving average crossover กับค่า TRIN ครับ โดยการใช้การตัดกันของ TRIN-10 กับ TRIN-25 เป็นตัวบวกสัญญาณ นอก จากนี้ เรา ก็สามารถใช้ trend line charting techniques พวก support, resistance และ pattern ต่างๆ กับ TRIN ได้ครับ

Market Thrust และ Thrust Oscillators

Jack Russin ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ TRIN ว่า การใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่กับ TRIN นั้น สามารถให้ค่า TRIN-N ที่มีคุณภาพอย่างเช่น ถ้าเราคำนวณ TRIN-2 (เสาสองวันพอกครับ ง่ายดี) โดยที่ตลาดเป็นดังนี้

วันที่	Advancing Issues	Advancing Volume	Declining Issues	Declining Volume	TRIN	TRIN-2
1	10	100	10	200	2.0	-
2	10	200	10	100	0.5	1.25

ทั้งสองวันมีจำนวนหุ้นที่ปิดต่ำลงและปิดสูงขึ้นเท่ากัน คือ 10 หุ้น แต่วันแรกปริมาณการซื้อขายของหุ้นที่ปิดลดลงมากกว่าที่ปิดสูงขึ้นเท่าตัว ในวันที่สองทุกอย่างกลับกันคือปริมาณการซื้อขายของหุ้นที่ปิดสูงขึ้นกลับมากกว่าที่ปิดลดลงเท่าตัว ดังนั้น ถ้าเรามองสองวันเฉลี่ยกันจริงๆแล้ว ตลาดก็อยู่ในระดับกลางๆ คือ ไม่ได้มีเลข เจ้ากันไป แต่จากการคำนวณ 2-DAY SMA ของ TRIN เราจะได้ค่า TRIN-2 = 1.25 ซึ่งกลับชี้ว่า ตลาดแย่เหลือจ้า ความผิดพลาดนี้เกิดจากสูตรในการคำนวณของ TRIN เอง ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่

Russin เสนอให้คำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของ AI, DI, AV, และ DV แล้วค่อยนำมาคำนวณตามสูตร TRIN แทนที่จะคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของ TRIN โดยตรง ซึ่งจะแก้ปัญหานี้ได้ โดยเขาเรียกตัวนี้ว่า Long-Term Arm's Index (LTAI)

นอกจากนี้ Russin ยังเสนออีกว่า อันที่จริงแล้ว มีข้อมูลภายในสูตรอีกมากที่ TRIN ไม่ได้นำไปใช้อย่างจริงจัง ถ้าดูจากสูตรของ TRIN จะพบว่า TRIN ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ AI, DI, AV, DV ซึ่งบางครั้งมันสามารถขัดแย้งกันเองได้ เช่น AI>DI แต่ AV<DV ลักษณะเช่นนี้ Russin เรียกว่าเกิด ความขัดแย้งภายใน (Internal Divergence) ซึ่งถ้านำข้อมูลเหล่านี้มาแยกและใช้ได้แล้ว น่าจะได้อะไรมากกว่าที่ TRIN ชี้ให้เห็น

Tushar S. Chande เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่ Russin เสนอ โดยการสร้าง indicator ตัวใหม่เรียกว่า Market Thrust (MT) และ Thrust Oscillator (TO)

$$MT = \frac{(AI)(AV) - (DI)(DV)}{1,000,000}$$

$$TO = \frac{(AI)(AV) - (DI)(DV)}{(AI)(AV) + (DI)(DV)}$$

ตัวหาร 1,000,000 ใน MT นี่ มีเอาไว้ให้ค่ามันดูเล็กลงหน่อยนิดหนึ่ง จะใช้เท่าไหร่ก็ได้ เพราะเป็นแค่ Scaling Factor เนื่องจากสูตรนี้ใช้วิธีหักลบออกจากกัน แทนที่จะหารกัน ปัญหาเรื่องความอดติดีๆ อาจจะเกิดจากการใช้ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จึงหมวดไป และให้สัญญาณที่แม่นยำกว่า

ขั้นที่จริงแล้ว TO ก็เหมือนกับ MT แหล่งรวม (ดูจากสูตรกู้) เพียงแต่เป็น MT ที่ได้รับการ Normalize ให้อยู่ระหว่าง -1 กับ 1 เท่านั้นเอง ซึ่งทำให้อ่านค่าและตีความได้ง่ายขึ้น

Chande เสนอว่า ค่า Overbought สำหรับ TO คือ 0.5 และค่าที่กำหนด Oversold คือ -0.5 ส่วนหลักการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ก็จะเหมือนกับ TRIN

บทที่ 10

ตัวเลขของฟีโบนาชี และการประยุกต์ใช้ Fibonacci Numbers and Applications

ตัวเลขของฟีโบนาชี (Fibonacci Numbers) หรือ อันที่จริงควรจะเรียกว่า ลำดับของตัวเลขของฟีโบนาชี (Fibonacci Sequence) มาากกว่า เพราะเป็น ชุดของตัวเลขที่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับสภาวะธรรมชาติ ที่พบเห็นได้โดยทั่วไป ตัวเลขเหล่านี้ เป็น

ที่มาของสัดส่วนทองคำ (Golden Ratio) ที่พบเห็นได้ในธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต หรือ สถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่า ทั่วไป และสัดส่วนทองคำนี้ ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่นักวิเคราะห์ทางเทคนิคนำมาประยุกต์เข้ากับตลาดหุ้น หรือ ตลาดการเงินอื่นๆ

เนื่องจากสัดส่วนทองคำนี้เป็นองค์ประกอบของธรรมชาติ ดังนั้น เราจึงพบเห็นมันจนคุ้นเคย เพียงแต่ไม่เคยสังเกตเท่านั้น อย่างไรก็ได้ เนื่องจากเราพบเห็นมันจนคุ้นเคย มันก็เลยกลایเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของเราไป ซึ่งเป็นสาเหตุที่ว่า ทำไมเรา จึงจะพบสัดส่วนทองคำนี้ในตลาดหุ้นด้วย เพราะมันเป็นอะไรที่เราคุ้นเคย ดูแล้วสบายตา ใช้แล้วเพลินใจ บางครั้งเราถึง ประพฤติดตามสัดส่วนทองคำนี้ด้วย เพียงแต่ว่าเราไม่ค่อยจะได้สังเกตมันเท่านั้นเอง แต่นักวิเคราะห์ทางเทคนิคที่เชื่อใน เรื่องของคลินอีลิ耶ต (Elliott Wave) หรือ วงจรภูมิศาสตร์ (Cycles) ส่วนใหญ่แล้ว จะคุ้นเคยกับมันเป็นอย่างดี

ฟีโบนาชีคืออะไร

ฟีโบนาชี เป็นนักคณิตศาสตร์ชาวเมืองปีشا ประเทศอิตาลีครับ ชื่อเต็มของแกคือ ลิโอนาร์โด ฟีโบนาชี (Leonardo Fibonacci) เกิดสมัยปลายคริสตศตวรรษที่ 12 ซึ่งจัดว่าเป็นยุคกลางครับ เพราะยุโรปเพิ่งเข้าสู่ยุคกลางสมัยคริสตศตวรรษที่ 11 ซึ่งจัดเป็นยุคฟื้นฟู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของวิชาคณิตศาสตร์ เพราะในยุคเมด (นับตั้งแต่ปลายคริสตศตวรรษที่ 5) นั่น คณิตศาสตร์ในยุโรปไปไม่ค่อยถึงไหนเท่าไหร่ แต่กลับรุ่งเรืองสุดขีดในแบบอินเดียและอาрабเป็น สาเหตุหนึ่งอาจจะ เป็นเพราะระบบตัวเลขของโรมันก็ได้ เพราะโรมันไม่ได้ใช้เลขฐานสิบที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้หรอกครับ แต่จะใช้อักษร ประเภท I, II, III, IV, V อะไรมากก็แน่ ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการคำนวนเป็นอย่างยิ่ง โชคดีที่ว่าเวลาคำนวนกันจริงๆ แล้ว พากโรมันจะใช้ลูกคิดช่วยในการคิด ซึ่งลูกคิดนี้มีพื้นฐานอยู่บนเลขฐานสิบที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้

พ่อของฟีโบนาชี เป็นคุลการวังช์ครับ สมัยนั้น เมืองปีชา เป็นเมืองท่าที่มีการค้าขายเจริญรุ่งเรืองมาก ดังนั้น ฟีโบนาชีจึงค่อนข้างจะคล่องเรื่องของการค้าขายฯ ที่ต้องมีการคำนวนโดยใช้ลูกคิดอยู่ตลอด นอกเหนือไปจากภาษาฝรั่งเศส กรีก และละติน ได้อย่างคล่องแคล่วอีกด้วย แต่ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ของแกไปเพิ่มพูนอย่างสุดขีดในสมัยที่พ่อแกได้รับแต่ตั้งให้ไปประจำการที่อัฟริกาได้ครับ ซึ่งส่งผลให้ฟีโบนาชีได้เดินทางไปแอบทางเลเมดิเตอร์เรเนียนกับพ่อด้วย ก็เลยได้ชื่อช้าระบบคณิตศาสตร์ประเภทเลขฐานสิบมาอย่างชื่อ แม้กลับมาอิตาลีแล้ว แกก็เลยเขียนหนังสือเล่มแรกชื่อ "ตำราแห่ง

"การคำนวน" หรือ Liber Abaci (ภาษาอิตาเลี่ยนครับ แปลว่า Book of Calculation) ซึ่งกล่าวเป็นพื้นฐานของการใช้เลขฐานสิบระบบอินดู-อาрабิกในยุโรปโดยเชี่ยวเหลาครับ และส่งผลให้มีการใช้ระบบการคำนวนแบบนี้มาจนถึงปัจจุบัน

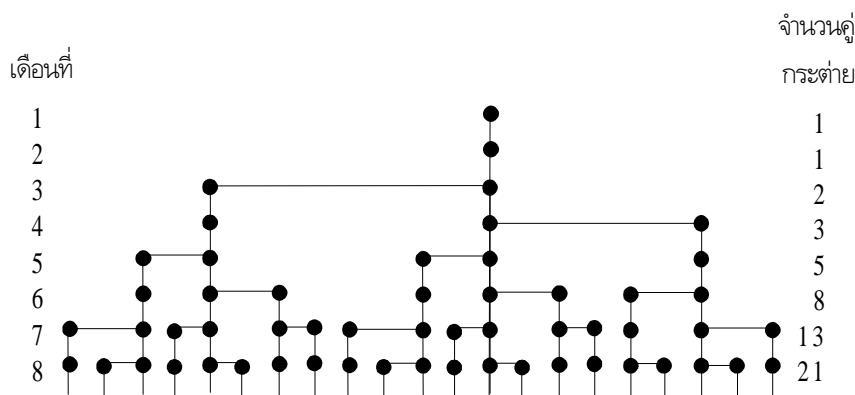
ฟีโบนาชีจัดว่าเป็นคนดังพอตัวที่เดียวในสมัยนั้น ขนาดพระเจ้าเฟรดเดอริกที่ 2 ซึ่งเป็นกษัตริย์ที่ทรงเป็นนักวิชาการคนสำคัญของยุคนั้น เสด็จมาดูตัว เมื่อเชียนต่อเชียนมาพบกัน ก็มีการถกเถียงและวิจารณ์ในเชิงวิชาการทางคณิตศาสตร์กันอย่างกว้างขวาง และตัวฟีโบนาชีเองก็ประทับใจมาก ขนาดที่ว่าตอนพิมพ์หนังสือ ตำราแห่งการคำนวน ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติมเป็นครั้งที่ 2 เขาตั้งชื่อบันนี้ว่า ฉบับพระเจ้าเฟรดเดอริกที่ 2 เลยเชียวยครับ

สุปแล้วก็คือ ฟีโบนาชี "ได้สร้างผลงานที่ทรงอธิพลต่อพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในยุคปัจจุบันอย่างมหาศาล แต่สุดท้ายแล้ว กลับไม่ค่อยมีครุภัณฑ์แก่สักเท่าไหร่ นับเป็นที่น่าเสียดาย แม้แต่ในอิตาลีเอง ก็มีเพียงถนนสองสาย (สายหนึ่งในเมืองปิซ่า และอีกสายหนึ่งในเมืองฟลอเรนซ์) ที่ให้เกียรติให้ชื่อถนนว่าฟีโบนาชี และแฉมด้วยอนุสาวรีย์อันเล็กๆ อีกอันนึงในเมืองปิซ่า ฟีโบนาชีเป็นนักคณิตศาสตร์ร่วมสมัยกับบอนนาโน (Bonanano) ผู้ออกแบบสร้างหอโณแห่งเมืองปิซ่า แต่บอนนาโนผู้ซึ่งออกแบบหอคอยแล้วเสียชีวิตระหว่างที่ร่างหออยู่ กลับดังและมีคนรู้จักมากกว่าหลายชุมชน นี่แหล่ะครับ ความไม่แน่นอนของโลก

ตัวเลขของฟีโบนาชี (Fibonacci Numbers)

ในหนังสือ ตำราแห่งการคำนวน ฟีโบนาชีได้ตั้งปัญหาข้อหนึ่งไว้ดังต่อไปนี้

สมมติว่า กระต่ายหนึ่งคู่ต้องใช้เวลา 1 เดือนจะเจริญพันธุ์ได้ และใช้ระยะเวลาตั้งท้องนาน 1 เดือน จึงจะออกลูกกระต่ายมาอีก 1 คู่ ถ้าเราเอากระต่ายมา 1 คู่ แล้วเลี้ยงไว้ อย่างทຽบว่าภายใน 1 ปีจะมีกระต่ายกี่คู่

รูปที่ 10.1: ลำดับตัวเลขของฟีโบนาชี ซึ่งเกิดจากจำนวนกระต่าย ณ เวลาต่างๆ กัน

ปัญหาที่ว่านี้ กล้ายเป็นที่มาของตัวเลขหรือลำดับตัวเลขของฟีโบนาชีครับ ในเดือนแรกจะมีกระต่ายแค่ 1 คู่ เพราะกระต่ายจะต้องใช้เวลา 1 เดือนกว่าจะเจริญพันธุ์ได้ เดือนที่สองก็ยังคงมีกระต่ายแค่ 1 คู่ เพราะว่าต้องใช้เวลาตั้งท้องอีก 1 เดือน

ในเดือนที่สาม จึงจะมีลูกกระต่ายออกมากอีก 1 คู่ รวมเป็น 2 คู่ เดือนที่สี่ กระต่ายคู่แรกออกลูกมาได้อีก 1 คู่ แต่คู่ที่สองเพิ่งถึงวัยเจริญพันธุ์และกำลังดังท้องลูกครองแรก ดังนั้นจึงมีกระต่าย 3 คู่ ในเดือนที่ห้า ทั้งสองคู่สามารถออกลูกได้ ดังนั้น จึงมีกระต่าย 5 คู่ แบบนี้ไปเรื่อยๆครับ รูปที่ 10.1 แสดงผังการเกิดของลูกกระต่าย แต่แสดงให้ดูแค่ 8 เดือนนะครับ เพราะตั้งปีนึง ที่คงไม่พอเขียนแผ่นผังแน่นอนครับ จุดเด่นจะดูแทนจำนวนกระต่าย 1 คู่ เมื่อคำนวณแล้วจะพบว่าใน 1 ปี เราจะได้ลูกกระต่ายถึง 144 คู่ และสำหรับคนอยากรู้อยากเห็น เช่นให้มีครับ ถ้ากระต่ายไม่ตายเลย ภายใน 100 เดือน จะมีกระต่ายทั้งหมด 354,224,848,179,261,915,075 คู่เชี่ยวครับ (นำจะลับโลกชะก่อน)

แต่ความสำคัญของมันไม่ได้อยู่ที่ว่าสุดท้ายแล้วจะมีกระต่ายกี่ตัวหรือครับ ที่สำคัญคือจำนวนคูณของกระต่ายที่มีในแต่ละเดือน ตัวเลขเหล่านี้แหละครับ คือลำดับตัวเลขของพีโบนาซี่ ถ้าสังเกตให้ดีจะพบว่า ตัวเลขในลำดับตัวเลขของพีโบนาซี่ เป็นผลรวมของตัวเลขก่อนหน้าตัวมันเอง 2 ตัวรวมกัน เช่น $1+1$ ได้ 2, $1+2$ ได้ 3, $2+3$ ได้ 5, และ $3+5$ ได้ 8 เป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆครับ

อันที่จริงแล้ว ถ้าเราจับเอาตัวเลขอะไรมาก็ได้มา 2 ตัว แล้วกำหนดให้ตัวที่สามเท่ากับ 2 ตัวแรกรวมกัน และตัวที่สี่เท่ากับตัวที่สามบวกด้วยตัวที่สอง ตัวที่ห้าเท่ากับตัวที่สี่บวกด้วยตัวที่สาม เป็นเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ก็จะเรียกลำดับของตัวเลขนี้ว่าลำดับตัวเลขของพีโบนาซี่เหมือนกัน แต่ที่นิยมกันก็คือใช้ 2 ตัวแรกเป็น 1 และ 1 อย่างในตัวอย่างนี้แหละครับ

ดังนั้น ลำดับตัวเลขของพีโบนาซี่ ในกรณีตัวอย่างนี้ (ซึ่งก็เป็นลำดับตัวเลขของพีโบนาซี่ที่เป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุดด้วย) ก็คือ

1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144,

ลำดับตัวเลขของพีโบนาซี่ จะมีคุณสมบัติพิเศษหลายอย่างด้วยกัน ดังจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

ดูนสมบัติบางประการของลำดับตัวเลขพีโบนาซี่

คุณสมบัติเบื้องต้นของลำดับตัวเลขพีโบนาซี่ก็คือ

1. ตัวเลขพีโบนาซี่ 2 ตัวที่ติดกัน จะไม่มีค่าคูณร่วมน้อย (ครน.) อื่นนอกจาก 1 หรือ พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ระหว่างตัวเลขพีโบนาซี่ 2 ตัวที่ติดกัน จะไม่มี Common Factor เลย
2. เมื่อเลือกตัวเลขพีโบนาซี่ 10 ตัว เริ่มจากเลขตัวที่หนึ่นในลำดับก็ได้ แต่ให้เรียงกันมา 10 ตัว นำมาบวกเข้าด้วยกัน ผลباقيที่ได้ จะสามารถหารด้วย 11 ได้ลงตัวเสมอ ตัวอย่างเช่น $2 + 3 + 5 + 8 + 13 + 21 + 34 + 55 + 89 + 144 = 374$ ซึ่งหารด้วย 11 ลงตัวได้ 34

อันที่จริงยังมีคุณสมบัติประหลาดๆ อีกมาก แต่คุณสมบัติที่สำคัญจริงๆ ก็คือ สัดส่วนระหว่างตัวมันเองกับตัวเลขในลำดับก่อนหน้า และตัวเลขในลำดับถัดไป ซึ่งสรุปคุณสมบัติได้ดังนี้

3. ตัวเลขพีโบนาซีใดๆ หารด้วยตัวเลขที่อยู่ในลำดับถัดไป (F_t / F_{t+1}) จะมีค่าเข้าใกล้ 0.618 ตัวอย่างเช่น $55 / 89 = 0.618$

4. ตัวเลขพีโบนาซีใดๆ หารด้วยตัวเลขที่อยู่ในลำดับก่อนหน้าของมัน (F_t / F_{t-1}) จะมีค่าเข้าใกล้ 1.618 ตัวอย่างเช่น $89 / 55 = 1.618$

5. ตัวเลขพีโบนาซีใดๆ หารด้วยตัวเลขที่อยู่ในลำดับถัดไป 2 ลำดับ (F_t / F_{t+2}) จะมีค่าเข้าใกล้ 0.382 ตัวอย่างเช่น $34 / 89 = 0.382$

6. ตัวเลขพีโบนาซีใดๆ หารด้วยตัวเลขที่อยู่ลำดับก่อนหน้าของมัน 2 ลำดับ (F_t / F_{t-2}) จะมีค่าเข้าใกล้ 2.618 ตัวอย่างเช่น $89 / 34 = 2.618$

ตัวเลข $0.618, 1.618, 0.382$, และ 2.618 ที่ได้นี้ มีความสัมพันธ์กันเองอย่างลึกซึ้งอีกด้วยครับ กล่าวคือ

$$\begin{array}{ll} 2.618 - 1.618 = 1 & 1.618 - 0.618 = 1 \\ 1 - 0.618 = 0.382 & 2.618 \times 0.382 = 1 \\ 2.618 \times 0.618 = 1.618 & 1.618 \times 0.618 = 1 \\ 0.618 \times 0.618 = 0.382 & 1.618 \times 1.618 = 2.618 \end{array}$$

สัดส่วน $0.618, 1.618, 0.382$, และ 2.618 นี้ มีความสำคัญ และเป็นสัดส่วนที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัดส่วน 0.618 และ 1.618 นั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญ ที่เราเรียกว่า สัดส่วนทองคำ (Golden Ratio) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ว่ากันว่า ชวนมอง เป็นธรรมชาติ ที่สุดครับ

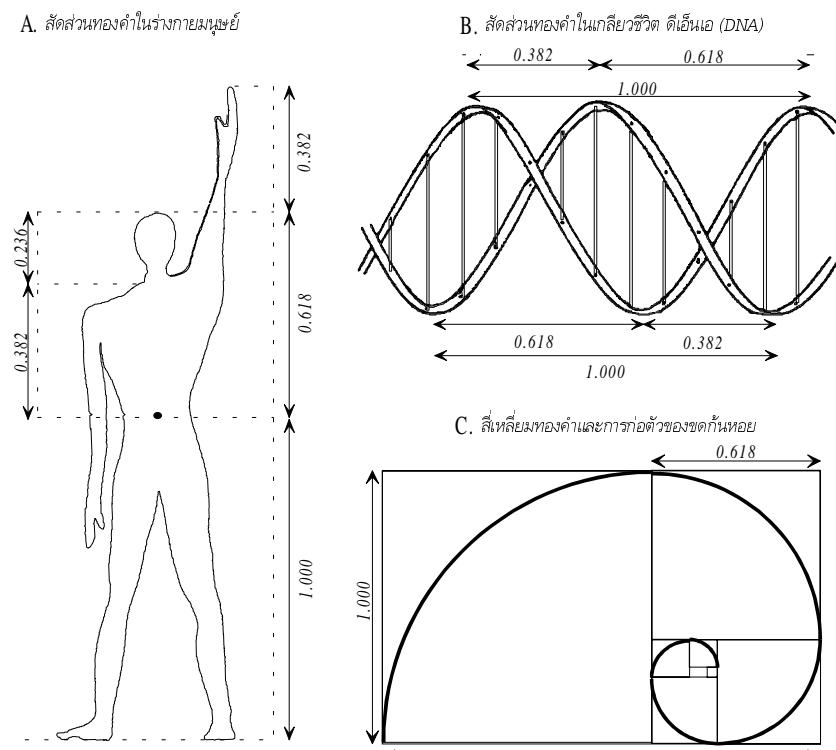
สัดส่วนทองคำกับสถาปัตยกรรมและธรรมชาติ

สัดส่วนทองคำนี้ ไม่ใช่เพียงมาตรฐานกันในสมัยของพีโบนาซีนั่นเอง อันที่จริงคนเราค้นพบสัดส่วนทองคำนี้มาตั้งนานแล้วครับ พากรีกโบราณเรียกตัวเลขนี้ว่า ค่าเฉลี่ยทองคำ (Golden Mean) และใช้สัญลักษณ์ Φ หรือที่เรียกว่า "ฟี" (Phi) เป็นตัวแทนสัดส่วน 1.618 นี้แหล่งครับ เพลโตปรััญญาเมธิชากรีก เรียนได้ในหนังสือ *Timaeus* ของเขาว่า สัดส่วน Phi นี้เป็นสมองตัวเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคณิตศาสตร์ทั้งมวล และเป็นกฎธรรมชาติของพิสิกส์ว่าด้วยเอกภพและจักรวาลนั่น เชียวนะครับ โครงสร้างของวิหารพาเธ农 (Parthenon) ของกรีก ตลอดจนปิรามิดแห่งเมืองกิซ่าของอียิปต์ ก็ถูกสร้างขึ้นมาโดยใช้สัดส่วนทองคำนี้แหล่งครับ

เราจะสามารถเห็นสัดส่วนทองคำนี้ได้ในธรรมชาติทั่วไป เพียงแต่เราไม่ได้สังเกตเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ร่างกายของคนเรา ก็เป็นไปตามสัดส่วนทองคำครับ คนที่มีรูปร่างดงาม จะมีสัดส่วนจากสะโพกถึงหัว เมื่อเทียบกับจากสะโพกถึงเท้าแล้ว เท่ากับ 0.618 พอดี ความยาวจากสะโพกถึงหัว divided by ความยาวจากสะโพกถึงเท้า ก็จะได้ 0.382 เท่า ในขณะที่สัดส่วนจากหัวถึงปลายมือ

ของเราจะมีสัดส่วนเท่ากับ 0.382 เท่าของความยาวจากสะโพกไปยังปลายเท้า เช่นกัน (ดูรูปที่ 10.2 A ประกอบด้วยแล้วกันครับ) นอกจากนี้ แม้แต่ในส่วนที่เล็กที่สุดและมีความสำคัญต่อชีวิตที่สุด คือ ดีเอ็นเอ (DNA: Dioxo ribo-Nucleic Acid) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งมีชีวิต (บางท่านเรียก DNA ว่า เกลียวชีวิต ครับ) ก็เป็นไปตามสัดส่วนทองคำด้วย (ตามที่แสดงในรูป 10.2 B)

แต่สัดส่วนทองคำที่เห็นได้บ่อยที่สุด จะอยู่ในรูปของวงก้นหอย (ดังแสดงในรูปที่ 10.2 C) ซึ่งวงก้นหอยนี้ สามารถสร้างได้จากสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีด้านยาวเป็น 1.618 เท่าของด้านกว้าง เราเรียกสี่เหลี่ยมนี้ว่า สี่เหลี่ยมทองคำ (Golden Rectangle) โดยเราสามารถสร้างสี่เหลี่ยมทองคำขนาดเล็กขึ้นจากสี่เหลี่ยมทองคำเดิมได้ไม่รู้จบ เมื่อโยงเส้นโค้งตามแนวทแยงมุม จะได้วงก้นหอยที่ขดตัวไม่รู้จบ โดยวงก้นหอยนี้จะมีรัศมีที่ค่อยๆ ขยายตัวเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.618 และมีความยาวของเส้นรอบวงขยายตัวด้วยสัดส่วนเดียวกัน การขยายตัวแบบวงก้นหอยนี้ จะพบเห็นได้ทั่วไป เช่น ในเปลือกหอย, ลูกสน, เข้าแกะ, หางม้าน้ำ, วัฒนธรรมแสนน้ำ, การม้วนตัวของคลื่น, การหมุนตัวของพายุไซโตริคーン, และแม้แต่การขยายตัวของเอกภพ ก็เป็นไปตามแบบแผนนี้ด้วยเช่นกัน

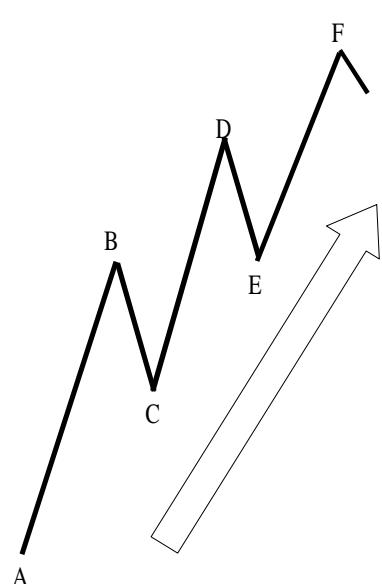
รูปที่ 10.2: สัดส่วนทองคำที่พบในธรรมชาติ

ดังนั้น จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจว่า ถ้าเราสามารถพับสัดส่วนทองคำในสภาวะธรรมชาติทั่วไปได้แล้ว ทำไมเราจะพบสัดส่วนทองคำในตลาดหุ้นบ้างไม่ได้ คำอธิบายก็คือ เนื่องจากมันเป็นธรรมชาติ และเป็นสิ่งที่เราคุ้นเคย ดังนั้น คนเราส่วนใหญ่ก็มักจะประพฤติตัวตามสัดส่วนทองคำนี้ด้วย เพียงแต่มันเป็นพฤติกรรมที่เราทำไปโดยสัญชาตญาณและไม่ได้ใส่ใจถึงมันเท่านั้นเอง

ถึงตอนนี้ เรายังเริ่มเข้าใจตัวเลขของฟิโบนาชี และสัดส่วนทองคำกันดีแล้ว ต่อไปนี้ เรายังจะเริ่มนำเอาสัดส่วนทองคำ ที่ได้จากตัวเลขของฟิโบนาชี มาประยุกต์ใช้กับตลาดหุ้นกัน โดยเราจะเริ่มจากการนำเอาสัดส่วน 0.618 และ 0.382 ตลอดจน 1 และ 1.618 มาใช้ในการคาดการณ์เป้าหมายของราคาหุ้น ว่าควรจะเข้าไปรับซื้อในช่วงไหน และราคาน่าจะวิ่งไปได้ถึงระดับไหน ซึ่งเป็นเรื่องของ การปรับฐาน หรือ การดีดตัว (Retracement) และการต่อตัว (Extension) ครับ

มาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับฐานและการต่อตัวกันก่อน

ก่อนอื่น เรามาทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำนิยามของคำว่า การปรับฐาน หรือ การดีดตัว (Retracement) และ การต่อตัว (Extension) กันก่อนดีกว่าครับ เพื่อให้เข้าใจตรงกัน จะได้มีสับสน ตามปกติเวลาตลาดหุ้นกำลังเป็นขาขึ้น การเคลื่อนไหวของราคาจะไม่ได้ขึ้นอย่างเดียวแต่พีดตะพีด แต่จะมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา อย่างที่ภาษาไทยเล่นหุ้นเรารียกว่าปรับฐานนั้นแหล่ะครับ ก่อนที่จะวิ่งขึ้นต่อไปได้อีก (ดังแสดงไว้ในภาพที่ 10.3) ส่วนในกรณีที่ตลาดเป็นขาลงก็เช่นเดียวกัน ก็มีการปรับฐาน โดยราคาก็ดีดตัวขึ้นมา ก่อนที่จะอ่อนตัวลงต่อไป

รูปที่ 10.3: การปรับฐานและการต่อตัว

ในกรณีที่เป็นขาขึ้น การปรับฐานนี้ก็เป็นจุดหนึ่งสำหรับการเข้าไปรับซื้อ เพื่อหวังว่า ราคามันจะดีดตัวขึ้นต่อไป และเมื่อราคадีดตัวขึ้นต่อไปจริงๆตามคาดแล้ว เรายังต้องตั้งเป้าไว้เพื่อกันไว้以防万一ที่จุดหุ้น เป้าขายที่ตั้งไว้จะคำนวนจาก การต่อตัว (Extension) ซึ่งหมายถึงการที่ราคาเคลื่อนไหวต่อไปตามทิศทางของแนวโน้มหลัก

ส่วนในกรณีขาลง จะกลับกัน กล่าวคือ การปรับฐานเป็นการดีดตัวขึ้นของราคา เป็นจุดที่จะตั้งขาย ในขณะที่การต่อตัวจะเป็นจุดที่เราคิดว่าราคาจะลงต่อไปอีก ตามแนวโน้มเดิม และเป้าที่ตั้งไว้ ก็จะเป็นเป้าซื้อ

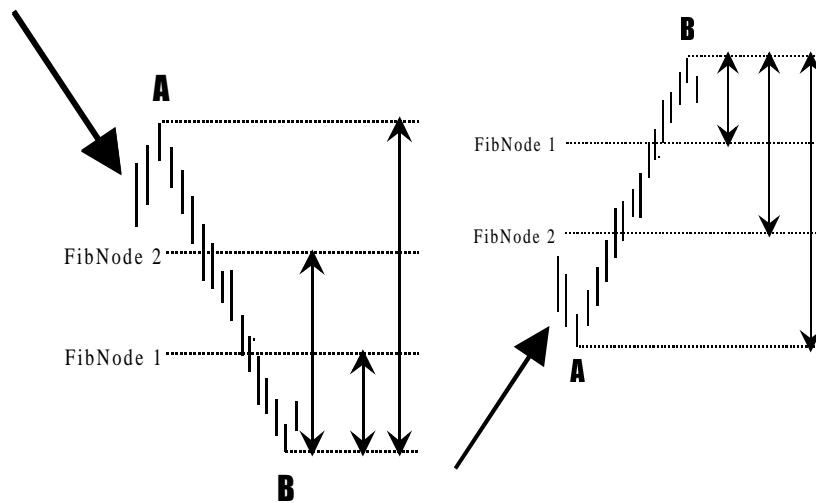
ที่นี่ ปัญหาที่ตามมาก็คือ เราควรจะตั้งเป้าอย่างไรว่า จุดปรับฐานจะอยู่ที่เท่าใด และจุดต่อตัวจะต่อไปได้ถึงแค่ไหน อันนี้ เรายังนำเอาสัดส่วนทองคำ ตลอดจนตัวเลขสัดส่วนต่างๆ ที่ได้จากตัวเลขของฟิโบนาชีมาใช้ในการหาเป้าหมายของราคากันล่ะครับ การหาเป้าหมายของราคainกรณีของการปรับฐาน เราเรียกว่า Fibonacci Retracement ซึ่งเป้าหมายแต่ละจุดที่คำนวณได้นี้ เรายังเรียกว่า ปมของฟิโบนาชี หรือ FibNode ครับ ส่วนเป้าหมายของราคainกรณีของการต่อตัว เรายังเรียกว่า Fibonacci Extension โดยแต่ละจุดของเป้าหมายราคาที่คำนวณจาก การต่อตัวนี้ เรายังเรียกว่า ราคาเป้าหมาย (Objective Price) ครับ

การคำนวณเป้าหมายการปรับฐาน (Fibonacci Retracement)

Fibonacci Retracement เป็นการวัดเป้าหมายว่า ราคาจะปรับฐานลงไปลึกเท่าใด (ในกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาขึ้น) หรือจะดีดตัวขึ้นสูงเพียงใด (ในกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาลง) รูปที่ 10.4 แสดงการคำนวณเป้าหมายของการปรับฐานราคา ทั้งในกรณีที่แนวโน้มเดิมเป็นขาลง (รูปที่ 10.4A) และในกรณีที่แนวโน้มเดิมเป็นขาขึ้น (รูปที่ 10.4B)

ในกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาลง การปรับฐานก็คือการดีดตัวสูงขึ้นของราคา ซึ่งเป้าหมายว่าจะดีดตัวสูงขึ้นได้มากน้อยเพียงใดนั้น วัดจากจุดยอดเดิมเมื่อครั้งที่มีการดีดตัวคราวที่แล้ว (ซึ่งก็คือจุด A ในรูปที่ 10.4A นั้นแหล่งครับ) ไปยังจุดต่ำสุดก่อนที่ราคาจะดีดตัวขึ้น (จุด B ในรูป 10.4A) ตามหลักการแล้ว เชื่อว่าราคาจะดีดตัวสูงขึ้นได้ 2 ระดับ ระดับแรกคือ 0.382 เท่าของระยะทางจาก B ไป A และระดับที่สองเท่ากับ 0.618 เท่าของระยะทางจาก B ไป A ซึ่งเราเรียกว่าระดับแรกว่า FibNode 1 และระดับที่สองว่า FibNode 2 ในกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาลงนี้ FibNodes จะทำหน้าที่เป็น Resistance หรือ เป้าหมายในการขายทิ้ง สำหรับการเก็บกำไรในระยะสั้น

ในกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาขึ้น ก็คำนวนเหมือนกัน คือเราวดจากจุดต่ำสุดเมื่อราคาปรับฐานคราวที่แล้ว (จุด A ในรูป 10.4B) ไปยังจุดสูงสุดก่อนที่ราคาจะปรับฐานครั้งล่าสุด (จุด B ในรูป 10.4B) เป้าหมายแรก หรือ FibNode 1 จะเท่ากับ 0.382 ของระยะทางจาก B ไป A และเป้าหมายที่สอง หรือ FibNode 2 จะเท่ากับ 0.618 เท่าของราคาจาก B ไป A ในกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาขึ้นนี้ FibNodes จะทำหน้าที่เป็น Support ซึ่งเป็นเหมือนกับแนวรับ สำหรับชั้องไว้เก็บกำไรในระยะสั้นๆ

รูปที่ 10.4A:

การปรับฐานในกรณีแนวโน้มหลักเป็นขาลง การปรับฐานในกรณีแนวโน้มหลักเป็นขาขึ้น

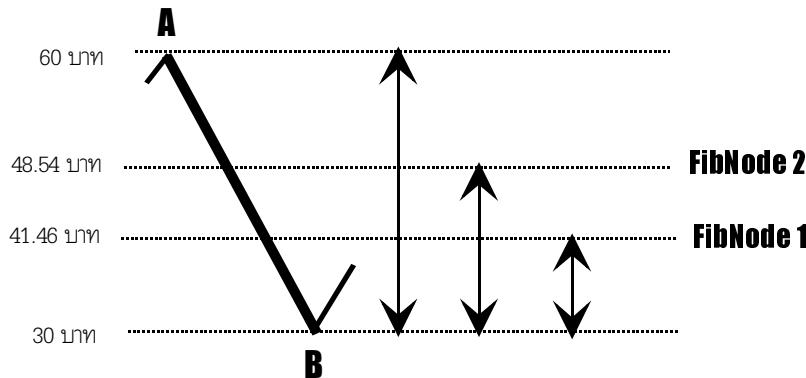
รูปที่ 10.4B:

รูปที่ 10.4: การคำนวณเป้าหมายของการปรับฐานราคา

ลองมาดูตัวอย่างการคำนวณ FibNodes 1 และ 2 กันดีกว่านะครับ จะได้เข้าใจดียิ่งขึ้น ตัวอย่างของเราแสดงอยู่ในรูปที่ 10.5 ครับ ในรูปที่ 10.5 นี้ สมมติไว้ว่าเป็นกรณีที่แนวโน้มหลักเป็นขาลง และตอนนี้ราคากำลังดีดตัวขึ้นเพื่อปรับฐาน ก่อนที่จะลงต่อไป ราคาได้ดีดตัวสูงขึ้นถึง 60 บาทในการปรับฐานคราก่อน ก่อนที่จะตกลงมาตามแนวโน้มหลักเหลือ 30 บาท

แล้วกำลังดีดตัวขึ้นอีกรั้งหนึ่ง ในกรณีนี้ ราคาระหว่าง B ไปยัง A ก็เท่ากับ $60 - 30 = 30$ บาท ดังนั้น เป้าหมายแรกของการดีดตัว ก็คาดว่าจะดีดตัวขึ้น $30 \times 0.382 = 11.46$ บาทสูงขึ้นกว่าจุด B ดังนั้น เป้าหมายแรก หรือ FibNode 1 ก็เท่ากับ $30 + 11.46 = 41.46$ บาท

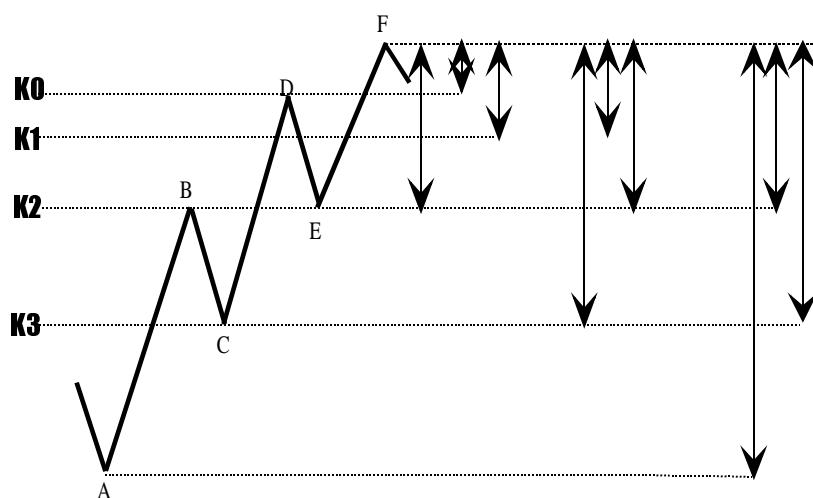
สำหรับเป้าหมายที่สอง หรือ FibNode 2 นั้น ก็คำนวณแบบเดียวกัน เพียงแต่ใช้ Golden Ratio คือ 0.618 แทน เราจะได้ FibNode 2 เท่ากับ $30 \times 0.618 + 30 = 48.54$ บาทครับ

รูปที่ 10.5

ตัวอย่างการคำนวณเป้าหมายของราคาในกรณีการปรับฐานหรือการดีดตัว (Retracement)

ที่นี่ ท่านผู้อ่านคงจะสงสัยว่า ในเมื่อเป้าหมายของการปรับฐานหรือการดีดตัว (Retracement) นี้มันมี 2 อัน คือ FibNode 1 และ FibNode 2 แล้วเราจะเชื่ออันไหนดีล่ะ ก็นับว่าเป็นคำถามที่ดีที่เดียว คำตอบก็คือ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ครับ เช่น การดีดตัวหรือการปรับฐานนี้ มีปริมาณการซื้อขายหนาแน่นเพียงใด ถ้ามีปริมาณการซื้อขายที่หนาแน่นรองรับอยู่ด้วย FibNode 1 ก็อาจจะรับไม่อยู่ มีโอกาสที่จะวิงไปถึง FibNode 2 ได้มากพอควร หรือ เราอาจจะพิจารณาควบคู่ไปกับแนวรับแนวต้านอื่นๆ จากรากฐานที่ทางเทคนิคแบบต่างๆ ถ้าหาก FibNode 1 หนที่มีแนวรับแนวต้านจากเดิมมีอย่างเดียว เทคนิคอื่นๆ เสริมด้วย FibNode นั้น ก็จะมีนัยสำคัญมากขึ้น

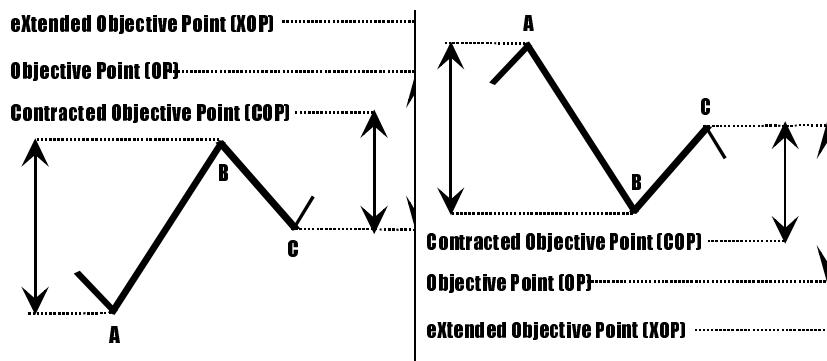
รูปที่ 10.6: นัยสำคัญของเป้าหมายของ Fibonacci Retracement วัดจากผลอย่างๆ

อีกรูปหนึ่งก็คือ ถ้า FibNode นั้น ได้รับแรงสนับสนุนจาก FibNode อื่น เมื่อวัดจากยอดต่างๆของการปรับฐานในอดีต ก็ จะทำให้ FibNode 'นั้น นำเชือดีอยู่ขึ้น พังแล้วอาจจะงะงะครับ ลองดูตัวอย่างในรูปที่ 10.6 ดีกว่าครับ จะเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เราจะเห็นว่าเป้าหมายที่ระดับ K1 และ K2 มีนัยสำคัญมากกว่าเป้าหมายที่ระดับอื่นๆ เพราะทั้ง K1 และ K2 ต่างก็เป็น ระดับที่มีแรงเสริมจาก Fibonacci Retracement Ratio มากกว่า 1 ครั้ง ตัวอย่างเช่น ที่ K1 นั้น มี Fibonacci Retracement Ratio อยู่ 2 อัน คือ 0.618 ของช่วง EF และ 0.382 ของช่วง CF

ในกรณีของ K2 ก็เป็นจุดที่มีนัยสำคัญมาก อาจจะเรียกได้ว่าเป็นจุดที่มีนัยสำคัญมากที่สุดในรูปนี้เลยก็ได้ เพราะเป็นจุดที่ ได้รับแรงหนุนจากจุดต่ำสุด (trough) เดิม คือ จุด E นอกเหนือนั้น ยังมี Retracement Ratio อีก 2 ระดับ คือ 0.618 ของ ระยะ CF และ 0.382 ของระยะ AF

การวัดเป้าหมายการต่อตัว (Fibonacci Extension)

การต่อตัว (Extension) คือ การเคลื่อนไหวของราคาไปตามทิศทางของแนวโน้มหลัก ดังแสดงในรูปที่ 10.7 A และ B ซึ่งใน กรณีของรูปที่ 10.7A นั้น แนวโน้มหลักเป็นขาขึ้น ซึ่งหลังจากที่ปรับฐานแล้ว ก็พยายามวิ่งขึ้นต่อไปในทิศทางแนวโน้มหลัก ส่วนในรูป 10.7B นั้น แนวโน้มหลักจะเป็นขาลง

รูปที่ 10.7A: เป้าหมายการต่อตัวใน กรณีแนวโน้มหลักเป็นขาขึ้น

รูปที่ 10.7B: เป้าหมายการต่อตัวใน กรณีแนวโน้มหลักเป็นขาลง

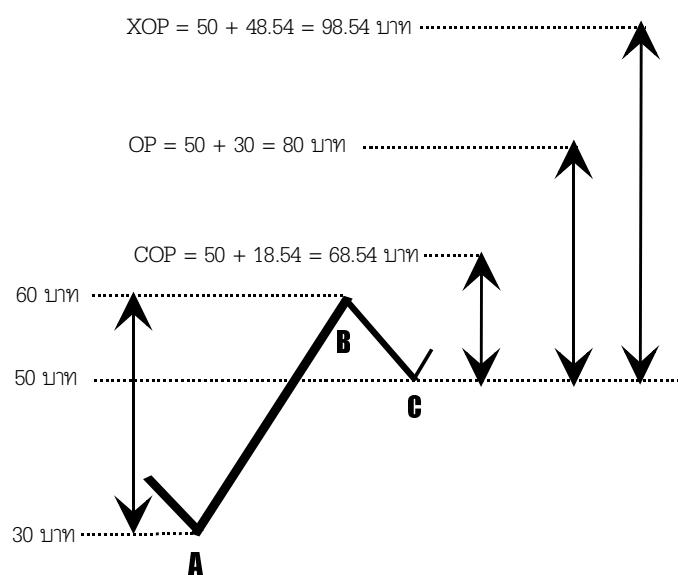
รูปที่ 10.7: การคำนวณเป้าหมายของราคา สำหรับการต่อตัว (Extension Objective Price)

เป้าหมาย (Target หรือ Objective) ของราคาในกรณีของการต่อตัวนั้น แบ่งออกเป็น 3 เป้าด้วยกันคือ

1. เป้าหมายสั้น (Contracted Objective Point) หรือ COP ซึ่งคำนวณจาก 0.618 เท่าของระยะราคางาน A ไปยัง B
2. เป้าหมายปกติ (Objective Point) หรือ OP คำนวณจากระยะราคางาน A ไป B กล่าวคือ เคยขึ้นมาได้เท่าไร ขึ้นต่อไป ได้อีกเท่านั้น

3. เป้าหมายขยายตัว (Extended Objective Point) หรือ XOP คำนวนจาก 1.618 เท่าของระยะราคางาน A ไปยัง B

การที่จะเลือก ว่าเป้าหมายใดเป็นเป้าหมายที่เหมาะสม ต้องพิจารณาความแรงของตลาดเป็นสำคัญ ตามปกติแล้ว เป้าหมายปกติ หรือ OP นั้น จะถูกพบรหินได้บ่อยกว่าเพื่อน ในขณะที่ COP จะถูกพบรหินน้อยลงมา และ XOP จะถูกพบรหินน้อยที่สุด แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น ก็ขึ้นอยู่กับภาวะตลาดด้วย กล่าวคือ ถ้าหากตลาดขึ้นมาเป็นระยะเวลานานแล้ว และกำลังของตลาดก็เริ่มอ่อนตัวลง (อาจจะสังเกตดูได้จากเครื่องมือทางเทคนิคประเภท Indicators เช่น RSI ซึ่งในกรณีที่ตลาดจะหมดแรงแล้ว มักจะเกิด Divergence) ในกรณีเช่นนี้ COP อาจจะมีนัยสำคัญมากกว่า OP ในทำนองกลับกัน ถ้าตลาดเพิ่งเริ่มเข้าสู่ภาวะกราฟทิง และตลาดมาแรงมาก (อาจจะสังเกตจากสัญญาณอื่นๆ เช่น เกิด Breakaway Gap หรือ ราคาทะลุ Moving Average Channel โดยสร้างความชันที่สูงกว่าเดิม) ในกรณีนี้ เป้าหมายอาจจะไปได้ถึงระดับ XOP เลยก็ได้

รูปที่ 10.8

ตัวอย่างการคำนวนเป้าหมายของราคาในกรณีของการต่อตัวตามแนวโน้มหลัก

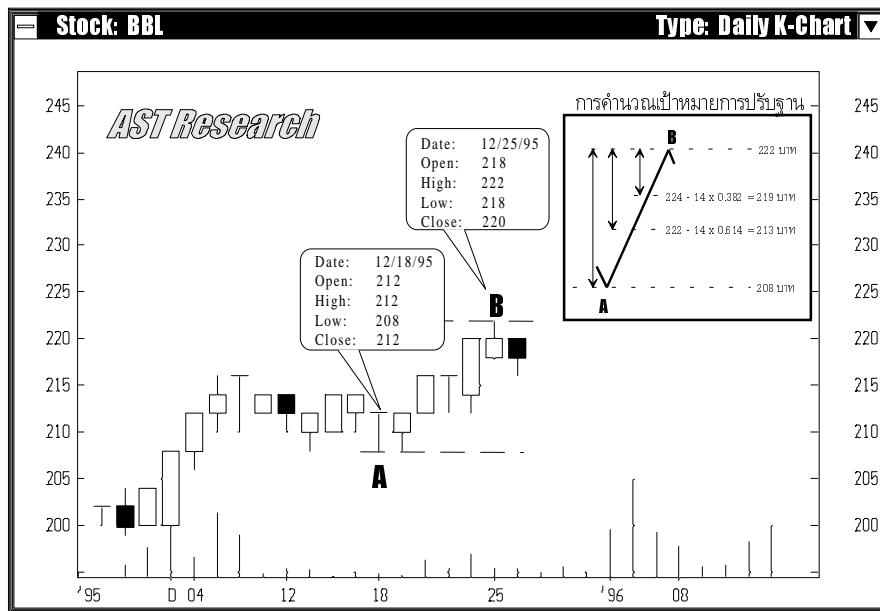
(Extension Objective Price)

ลองมาดูตัวอย่างการคำนวน COP, OP, และ XOP กันดีกว่าจะครับ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 10.8 ครับ ในกรณีนี้ สมมติว่าแนวโน้มหลักเดิม เป็นขาขึ้น โดยจุดปรับตัวคราวก่อน (จุด A) อยู่ที่ระดับ 30 บาท และราคาได้ดีดตัวสูงขึ้นมาถึงจุด B คือ 60 บาท ก่อนที่จะมีการปรับฐานอีกครั้งที่จุด C ณ ระดับราคา 50 บาท จะสังเกตได้ว่า ในกรณีของการคำนวนเป้าหมายของราคาในกรณี Extension นั้น จะต้องใช้ 3 จุด คือ A, B, และ C ซึ่งต่างจากการคำนวนเป้าหมายของราคาในกรณีของการปรับฐานที่ใช้แค่ 2 จุด คือ A และ B เท่านั้น

ในกรณีตัวอย่างนี้ ระยะราคางาน A ไป B เท่ากับ $60 - 30 = 30$ บาท ดังนั้น COP จะอยู่เหนือจุด C ขึ้นไปเท่ากับ $0.618 \times 30 = 18.54$ บาท หมายความว่า COP จะอยู่ที่ $50 + 18.54 = 68.54$ บาท เช่นเดียวกับ OP ก็จะอยู่ที่ $50 + 30 = 80$ บาท และ XOP จะอยู่ที่ระดับ $50 + 1.618 \times 30 = 98.64$ บาท

ตัวอย่างจากของจริง

เอกสารนี้ ถึงตอนนี้ เวลาที่วิเคราะห์การคำนวณหาเป้าหมายของราคาในกรณีต่างๆ กันแล้ว ลองมาทำตัวอย่างจากของจริงดูดีกว่าครับ ในที่นี้เราจะใช้ตัวอย่างของหุ้น BBL ครับ ที่เลือก BBL นี้ไม่ใช่ เพราะพิเศษหุ้นตัวนี้เป็นพิเศษหุ้น BBL เพียงแต่เห็นว่าเป็นหุ้นที่มีสภาพคล่องดี มีการซื้อขายมาก ดังนั้น น่าจะใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาได้

ตัวอย่างที่ 10.1: ตัวอย่างการคำนวณ FibNodes ในกรณี Retracement ของหุ้น BBL

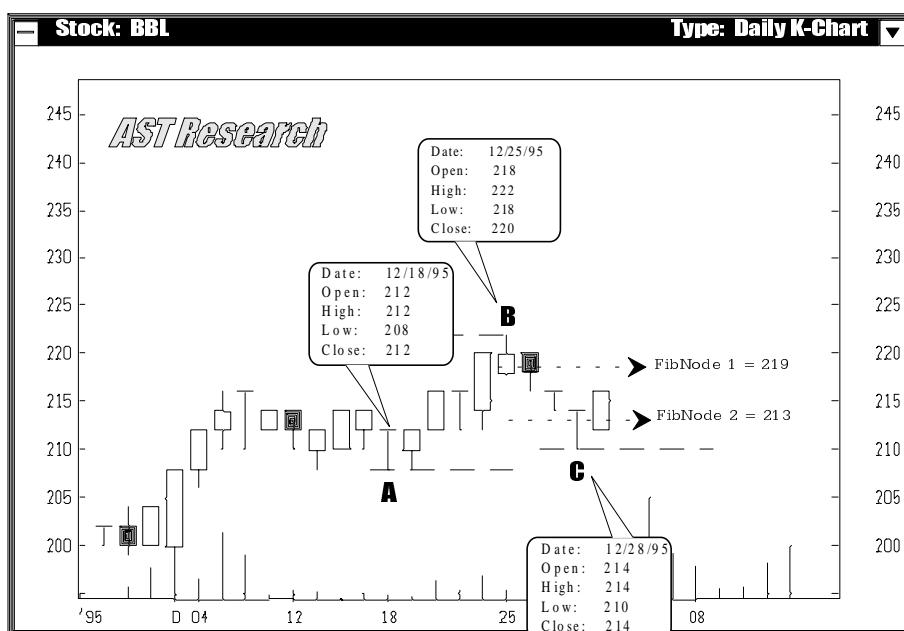
ดูจากตัวอย่างที่ 10.1 นะครับ ซึ่งเราแสดงโดยใช้กราฟแบบแท่งเทียน (ซึ่งจะได้กล่าวในบทที่ 14 ต่อไปครับ) แนวโน้มหลักของ BBL ในรูปนี้ เป็นขาขึ้น หุ้น BBL ปรับฐานครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 18 ธ.ค. 38 โดยมีจุดต่ำสุดอยู่ที่ ราคา 208 บาท (จุด A) จากนั้น ก็ขยับตัวสูงขึ้นตามแนวโน้มหลัก ขึ้นไปถึงจุด B ในวันที่ 25 ธ.ค. 38 โดยราคาขยับไปสูงสุดที่ 222 บาท ก่อนที่จะปรับฐานลงมา ที่นี่ เรายังคงใช้ให้ครับว่า หุ้นตัวนี้น่าจะปรับฐานถึงที่ระดับราคาเท่าไหร่ ง่ายมากครับ เพราะเราเรียนกันมาแล้ว กรณีนี้เป็นกรณีการปรับฐาน โดยช่วงระหว่าง A กับ B เท่ากับ $222 - 208 = 14$ บาท ดังนั้น เราจึงคำนวณ FibNodes ทั้งสองอัน ได้ FibNode 1 = $222 - 14 \times 0.382 = 219$ บาท และ FibNode 2 = $222 - 14 \times 0.618 = 213$ บาท (ดูวิธีการคำนวณในกรอบสีเหลืองเล็กตรงมุมขวาของตัวอย่างที่ 10.1 ด้วยครับ)

ถ้าดูจากราฟในตัวอย่างที่ 10.1 เราจะเห็นว่า FibNode 1 นั้น ถูกทดสอบไปตั้งแต่วันแรกที่จุด B แล้ว และในวันถัดไปราคาก็เปิดต่ำกว่าและปิดต่ำกว่า FibNode 1 ไปเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น เป้าที่เราจะต้องรอรับซื้อ ก็คงจะเป็นที่ระดับ FibNode 2 คือ ที่ระดับราคาประมาณ 213 บาทครับ เมื่อได้เป้าราคาที่เราคาดอย่างแล้ว เรายังคงดูครับว่าเมื่อไหร่ราคากำลังมาถึงเป้าที่เรา妄ไว้จะได้เข้าไปรับซื้อได้

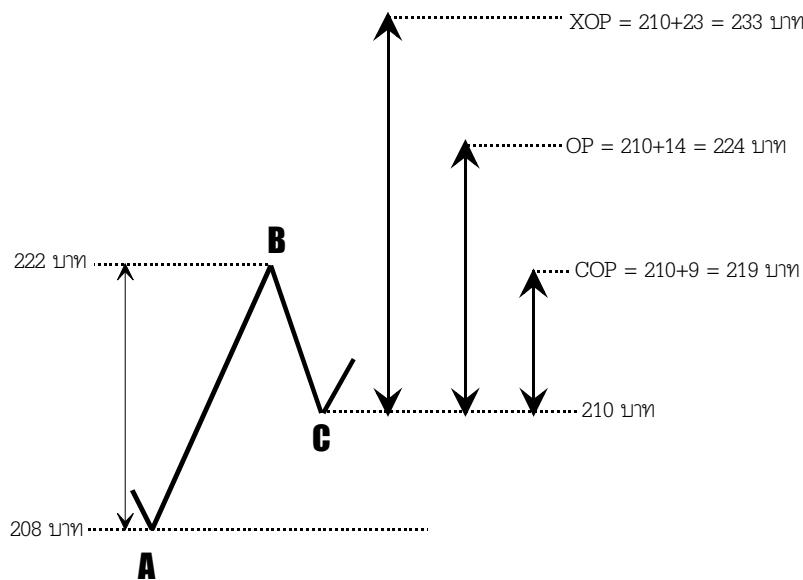
แล้วก็ไม่นานเกินรอเลยครับ หลังจากนั้นเพียงแค่ 2 วัน คือในวันที่ 28 ธ.ค. 38 ราคาก็ร่วงลงไป โดยราคาต่ำสุดของวัน ต่ำกว่าระดับ FibNode 2 เสียด้วยซ้ำ แต่ก็ติดตัวมาปิดอยู่หนึ่งอีก FibNode 2 ได้อย่างดงาม ในวันนี้แหละครับ เป็นวันที่เรา

ข้อนี้ เพราะราคาลงมาถึงเป้าหมายที่เราวางไว้แล้ว อันที่จริงต่ำกว่าเป้าที่เราวางไว้อีก แฉมยังมีการตีดตัวขึ้นมาอยู่หนึ่งอีก เป้าที่เราวางไว้ด้วย แสดงว่า เป็นค่อนข้างแข็งพอใช้ได้ครับ และต่อให้ราพลด ข้อในวันนี้ไม่ทัน วันรุ่งขึ้นราคาก็เปิดที่ระดับต่ำกว่า FibNode 2 เล็กน้อยครับ ยังมีโอกาสให้เราเข้าไปซื้อดีอีกวันนึงครับ

จะเห็นว่าราคาทำจุดต่ำสุดของการปรับฐานเรียบร้อยแล้วที่จุด C โดยมีราคาต่ำสุดที่ 210 บาท (ดูตัวอย่างที่ 10.2 ประกอบด้วยครับ) สมมติว่าเราสามารถซื้อน้ำดื่มน้ำหุ้น BBL ได้ตามเป้าของเราคือที่ FibNode 2 = 213 บาท เรียบร้อยแล้ว ปัญหาต่อไปก็คือ แล้วจะขายที่ราคานี้หรือเปล่า ในกรณีนี้เป็นการต่อตัว (Extension) และนั่นคือ เพราะราคามันตีตัวขึ้นไปตามแนวโน้มหลัก หลังจากที่ปรับฐานมาเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น เราจะต้องคำนวณ เป้าสั้น (COP), เป้าปกติ (OP), และ เป้าขยายตัว (XOP) ดังแสดงไว้ในวิธีการคำนวณในรูปที่ 10.9 ครับ เราจะได้ COP = $210 + 14 \times 0.618 = 219$ บาท เป็นเป้าหมายแรก ได้ OP = $210 + 14 = 224$ บาท เป็นเป้าหมายที่สอง และได้ XOP = $210 + 14 \times 1.618 = 233$ บาท เป็นเป้าหมายที่สามครับ

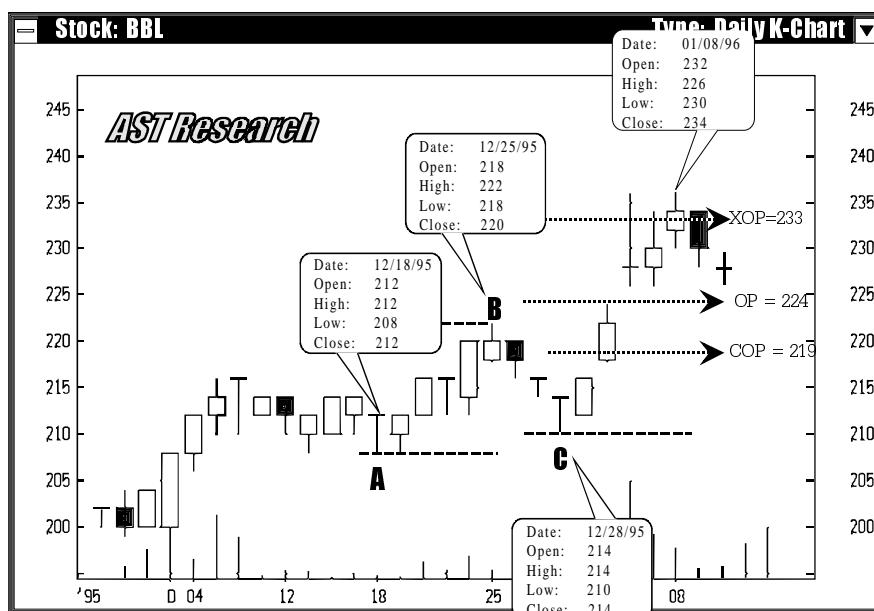

ตัวอย่างที่ 10.2

รูปที่ 10.9

การที่จะตั้งเป้าหมายราคาไว้ว่าควรจะอยู่ที่ COP, OP, หรือ XOP นั้น ก็ต้องดูภาวะตลาดตัวยศรับ ว่าตลาดแรงหรือไม่แรงแค่ไหน ตอนนี้ เราได้ตัวเลขทั้งสามไว้ในใจแล้ว เจ้าก็อยู่บตาดูตลาดต่อไปครับ ໄลกันไปทีละวันเลยนะครับ ดังแสดงในตัวอย่างที่ 10.3 ครับ จะเห็นว่าหลังจากจุด C ไปแล้ว วันที่สอง ราคายังบวกตัวสูงขึ้นแรงมาก สร้าง Gap กับราคาในวันก่อน กล่าวคือ เปิดที่ระดับสูงกว่าราคาสูงสุดของเมื่อวันก่อน และราคาเปิดก็เป็นราคาต่ำสุดของวันด้วย (หมายความว่าพอเปิดตลาดก็วิงตลาด) ในกรณีนี้ เชื่อว่าตลาดจะค่อนข้างแรง ดังนั้น เราจะไม่ค่อยให้น้ำหนักกับ COP ซึ่งเป็นเป้าสั้นมากเท่าไหร่นัก ตอนนี้เจ้าก็เหลือแค่ 2 เป้าแล้ว คือ OP กับ XOP อยู่ที่ว่าจะเอาจุดไหนดี

ตัวอย่างที่ 10.3

วันต่อมาราคาสร้าง Gap อีกรั้งหนึ่ง โดยเปิดที่ราคาสูงกว่าราคาสูงสุดเมื่อวาน และวิ่งขึ้นไปอย่างงดงาม อันที่จริงมันวิ่งทะลุ XOP ไปด้วยช้า ซึ่งจะเห็นว่า วันนี้เป็นวันที่น่าขายมาก เพราะราคาวิ่งปูดไปถึงระดับ XOP ก่อนที่จะลงมาปิดที่ราคาใกล้เคียงกับราคาเปิด แต่ถ้าขายวันนี้ไม่ทันก็ไม่เป็นไรครับ ราคายังขยับขึ้นไปให้ขายที่ระดับ XOP ได้อีกหลายวันที่เดียว ซึ่งถ้าเราขายได้ที่ระดับ XOP คือ 233 บาท เรายังได้กำไรเท่ากับ $233 - 213 = 20$ บาทต่อหุ้น หรือประมาณเกือบๆ 10% ภายในเวลาไม่กี่วันครับ

ข้อควรระวังเกี่ยวกับการใช้ Fibonacci Retracement และ Extension

ในการคำนวณเป้าราคาต่างๆ ในที่นี้ เรา mimic สมมติที่สำคัญอยู่ข้อนหนึ่งว่า แนวโน้มหลักที่เป็นอยู่จะไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ถ้าแนวโน้มหลักเป็นขาขึ้น เรายกคาดว่าจะขึ้นต่อไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ก็จะต้องมีกรณีของการเปลี่ยนแนวโน้ม (Reversal) เข้ามายกขึ้นของตัวย เนื่องจากไม่ทันตัวใจที่ราคาขึ้นแล้วไม่มีวันตกเลย ซึ่งถ้าเราคำนวณเป้าราคาตั้งงบในตอนปรับฐาน แล้วเข้าไปรับซื้อไว้ แต่ปรากฏว่าราคากลับไม่ดีตัวขึ้น แต่กลับตกลงไปอีก เราจะต้องตรวจสอบทันทีว่า ราคากลับไปอีกนี้ มันได้เปลี่ยนทิศทางของแนวโน้มหลักหรือยัง (การวัดการเปลี่ยนแนวโน้ม อาจจะวัดได้จาก เครื่องมือทางเทคนิคที่เป็น Trend Reversal เช่น เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ หรือ รูปแบบประเภท Head and Shoulder, Double และ Triple Top เป็นต้น) ถ้าพบว่าแนวโน้มหลักได้เปลี่ยนไปแล้ว เราจะต้องยอมตัดขาดทุนทันที อย่ารีบเป็นอันขาด เมื่อเหตุการณ์ไม่เป็นดังคาด เรายังต้องกลับหัวพร้อมรับว่าเราผิดพลาดไปแล้ว และรีบแก้ไขปัญหาทันที อันนี้เราเรียกว่า เป็นการหยุดขาดทุน (Stop Loss) ซึ่งถือเป็นหัวใจของการเล่นหุ้นโดยใช้เทคนิคลัดเลyd ครับ เพราะไม่มีเครื่องมือไหนที่จะวิเศษขนาดไม่มีวันพลาด ดังนั้น เราจะต้องมีตัวอย่างติดต่อเวลาว่าเครื่องมือเราพลาดหรือไม่ และถ้าพลาดก็ต้องยอมรับ และตัดสินใจหยุดการขาดทุนแต่เนินๆ ครับ ถ้าทำได้เช่นนี้ เครื่องมือเหล่านี้ก็จะมีประโยชน์ในการตัดสินใจการลงทุนมากที่เดียว

บทที่ 11

ทฤษฎีคลื่น ของอัลลิott Elliott Wave Theory

เหตุที่หันรายตัวนั้น อาจจะไม่สามารถสะท้อนพฤติกรรมที่ควรจะเป็น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การบิดเบือนรูปแบบเกิดขึ้นได้ง่าย

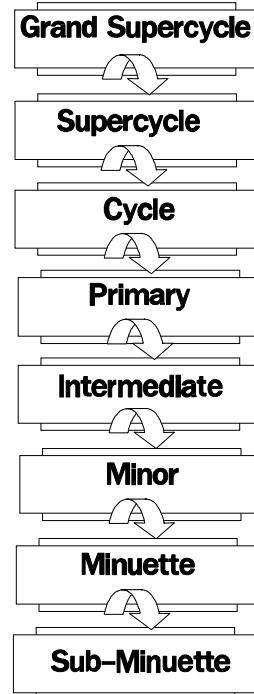
ในทัศนะของ Elliott เขายังมีความเห็นว่า การกระทำ (action) จะต้องมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับมา (reaction) ดังนั้น การเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นจากแรงผลักดัน จะถูกตีกลับในทิศทางตรงกันข้าม หรือเกิดการปรับตัวตามมา ซึ่งแนวคิดนี้เองจึงเป็นจุดกำเนิดรูปแบบคลื่น โดยรูปแบบคลื่นที่ Elliott วางแผนไว้ นั้นอยู่บนพื้นฐานของตัวเลขฟิబอนัชี

จากตัวเลขของ fibonacci numbers นี้เอง ที่ Elliott เห็นว่า เป็นตัวกำหนดการเคลื่อนไหวของคลื่น แต่การพูดถึงเรื่องคลื่นนี้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไปในตอนนี้ คงเป็นเรื่องของวงเวลาที่แต่ละลูกคลื่นจะเกิดขึ้น ซึ่งบางลูกกว่าจะครบวงจรก็กินเวลานานมาก ขณะที่บางลูกนั้น ก็ค่อนข้างเร็ว ดังนั้น จึงควรที่จะมาทำความเข้าใจกันไว้ก่อน

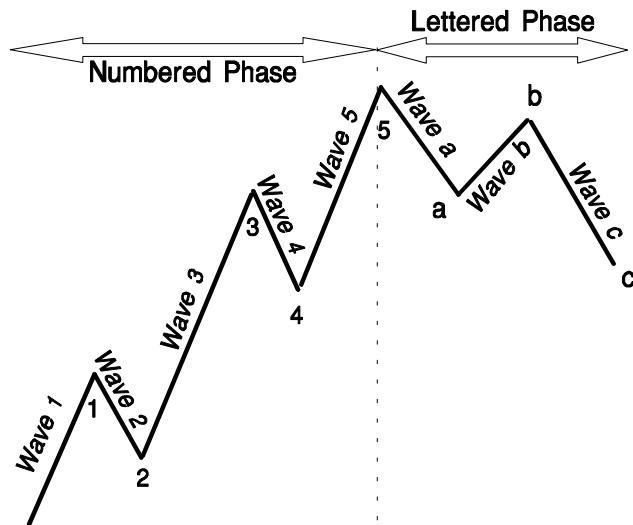
การแบ่งวงจรอาจเริ่มด้วยวงจรใหญ่สุด ซึ่งเรียกว่า Grand Super-cycle หรือเป็นคลื่นวัฏจักรลูกใหญ่ที่สุด และค่อยๆ ย่อลงมาจนถึง Sub-Minuette ซึ่งเป็นคลื่นลูกย่อยที่สุด ดังแสดงในรูปที่ 11.1

รูปแบบพื้นฐาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่า Elliott ได้ใช้ตัวเลข Fibonacci ในการสร้างรูปแบบของคลื่น ซึ่งในวัฏจักรหรือวงจรรอบหนึ่ง โดยปกติจะประกอบด้วย 8 ลูกคลื่น แยกเป็นกลุ่มคลื่นในกราฟตุ่น 5 ลูกคลื่น และ กลุ่มคลื่นในการปรับตัว 3 ลูกคลื่น (รูปที่ 11.2) อย่างไรก็ตาม จากลำดับตัวเลข Fibonacci จะเห็นได้ว่าไม่จำเป็นที่ในหนึ่งวงจร จะประกอบด้วยลูกคลื่นเพียงแค่ 8 ลูกคลื่น กล่าวคือ สามารถที่จะขยายหรือแตกตัวออกไปได้อีกมากมาย โดยอิงอยู่กับหลักการของตัวเลขดังกล่าว

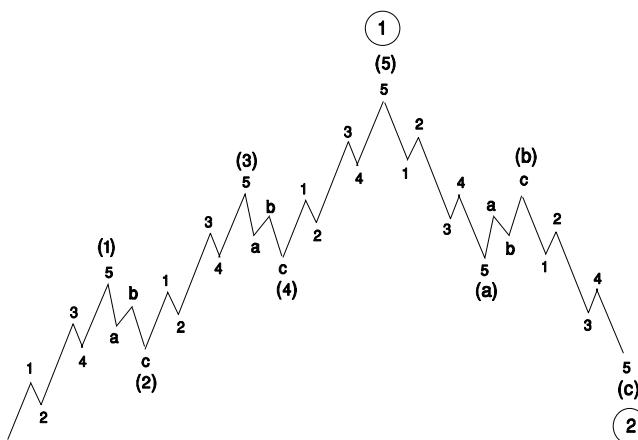

รูปที่ 11.1
การแบ่งวงจรของคลื่น

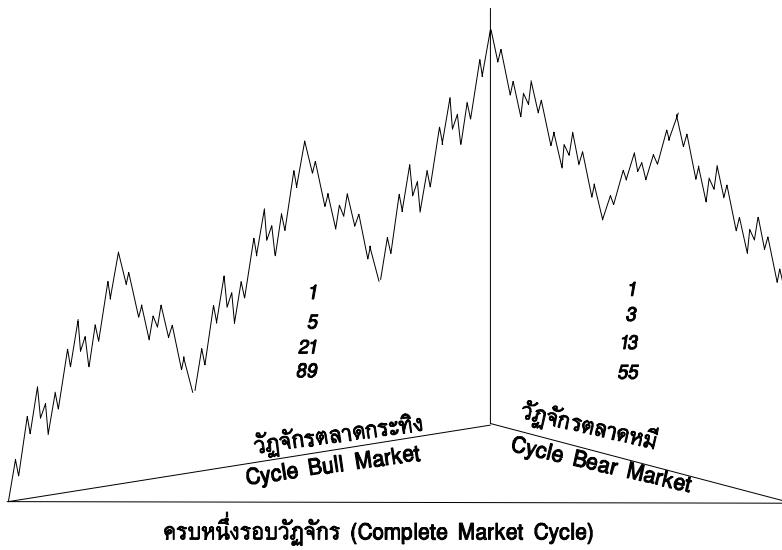
รูปที่ 11.2: รูปแบบพื้นฐานของคลื่นอิเล็กทรอนิกส์

รูปที่ 11.2 ถือได้ว่าเป็นรูปแบบพื้นฐานที่ Elliott ใช้เป็นหลักในการอธิบาย ชั้นคลื่นกระตุ้น (Impulse Wave) เราชจะใช้ตัวเลขกำกับเป็น 1, 2, 3, 4, และ 5 เรียกว่า Lettered Phase ในขณะที่ ชั้นคลื่นปรับตัว (Correction Wave) เราชจะใช้ตัวอักษร a, b, และ c กำกับ เรียกว่า Numbered Phase ชั้นคลื่นทั้งหมดนี้ อาจจะเป็นเพียงคลื่นลูกย่อยของคลื่นที่ใหญ่กว่า ดังแสดงในรูปที่ 11.3

ຮູບທີ 11.3

สังเกตให้ดีว่า ในรูปที่ 11.3 นั้น ในคลื่นลูกใหญ่ทั้งหมดประกอบด้วยคลื่นขาขึ้น ซึ่งเป็น Impulse Wave 5 คลื่น ตามที่เรา
เขียนไว้ด้วยตัวเลข (1), (2), (3), (4), และ (5) และคลื่นขาลง ซึ่งเป็นคลื่นปรับตัว 3 คลื่น คือ (a), (b), และ (c) ในแต่ละ
คลื่นก็ประกอบด้วย Impulse Wave 5 คลื่น และ Correction Wave 3 คลื่น ซึ่งเขียนเป็น 1, 2, 3, 4, 5 และ a, b, c แต่ทั้ง
หมดที่เราเห็นในรูปที่ 11.3 นี้ บางทีอาจจะเป็นแค่คลื่นลูกที่ 1 และ 2 ของวัฏจักรอีกอันหนึ่งซึ่งใหญ่กว่า ซึ่งถ้าเราขยายออก
มาดูอีก ก็จะเห็นเป็นวัฏจักรขนาดใหญ่ ดังรูปที่ 11.4

รูปที่ 11.4

ที่นี่ ถ้าเราลองนับจำนวนคลื่นขาขึ้นกับขาลง ทั้งวัฏจักรใหญ่และเล็ก จะพบว่าเป็นตัวเลขพิบนาซีล้วนๆเลยที่เดียว กล่าวคือ ในวัฏจักรอันใหญ่สุด ประกอบด้วยคลื่นขาขึ้น 1 อัน และ คลื่นขาลง 1 อัน (รวมกันเป็น 2 อัน) ในคลื่นขาขึ้นของวัฏจักร อันใหญ่สุด ก็ประกอบด้วย 5 คลื่นกระตุ้น และในแต่ละคลื่นกระตุ้นทั้ง 5 จะประกอบด้วยคลื่นย่อยจำนวน $5 + 3 + 5 + 3 + 5 = 21$ คลื่น และในคลื่นย่อยๆเหล่านี้ยังประกอบด้วยคลื่นย่อยอีก 89 คลื่น (นับเองแล้วกันนะครับ) สำหรับคลื่นขาลง ของวัฏจักรอันใหญ่สุด ก็ประกอบด้วยคลื่นปรับตัว 3 คลื่น ซึ่งในแต่ละคลื่นปรับตัวนี้ ก็จะประกอบด้วยคลื่นย่อยอีก $5 + 3 + 5 = 13$ คลื่น และในคลื่นย่อยนี้ก็จะแบ่งได้อีก 55 คลื่น ตัวเลขทั้งหมดนี้ ไม่ว่าจะเป็น 1, 1, 3, 5, 13, 21, 55, 88 ล้วนแต่ เป็นตัวเลขพิบนาซีทั้งนั้นครับ

พฤติกรรมและความหมายของแต่ละคลื่น

ก่อนอื่น เรายังสามารถเข้าใจถึงอารมณ์ หรือพฤติกรรมของผู้ลงทุนในตลาดหุ้น ณ.ขณะเวลาที่เกิดคลื่นลูกต่างๆทั้ง 8 ลูก (ได้แก่ 1, 2, 3, 4, 5, a, b, และ c) ซึ่งจะแตกต่างกันออกไป การศึกษาอารมณ์หรือพฤติกรรมดังกล่าว ย่อมเป็นการช่วย ในการคาดคะเนถึงอารมณ์ หรือพฤติกรรมของมวลชนที่จะเกิดขึ้นในช่วงถัดไปได้

คลื่นลูกที่ 1 อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นคลื่นปรับตัวขึ้น (rebound) จากที่ก่อนหน้านี้ เจoclื่นปรับตัวลงถล่มเขา จิตใจของผู้ลงทุนในช่วงเวลานี้ ยังคงกล้ำๆกล้วๆอยู่ หรือยังไม่แน่ใจในทิศทางของตลาดอย่างแนEZ การขยายตัวขึ้นจึงเท่ากับเป็นการปูพื้นฐานทางจิตใจของนักลงทุนใหม่ หลังจากผ่านสถานการณ์ที่ให้ร้ายมาแล้ว

คลื่นลูกที่ 2 เป็นคลื่นปรับตัวลงจากคลื่นลูกที่ 1 ตามหลักการของปฏิกิริยาที่ได้เคยกล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งบางครั้ง ก็เล่นงานจนนักลงทุนเกือบจะขาดความเชื่อมั่นเอาเลยที่เดียว เพราะความอ่อนไหวของจิตใจ ประกอบกับความรู้สึกที่ว่า ราคา

หุ้นที่ได้ขึ้นขยับตัวขึ้นมาบ้าง (จากคลื่นลูกที่ 1) เป็นเพียงแค่การปรับตัวขึ้นชั่วคราว อย่างไรก็ตี ถ้าหากสังเกตปริมาณหุ้น จะพบว่ามีปริมาณน้อยกว่าคลื่นลูกที่ 1

คลื่นลูกที่ 3 เป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มสำคัญเริ่มที่จะปรากฏ หรือได้ปัจจัยพื้นฐานเข้ามาช่วยกระตุ้น จึงเท่ากับเป็นการเติม หรือเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ลักษณะการเคลื่อนไหวของราคานั้นโดยรวม จึงมีการปรับตัวขึ้น และเป็นไปอย่างมั่นคง ปริมาณหุ้น ตลอดจนการซื้อขายเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และด้วยเหตุที่ความเชื่อมั่นในตลาดมีค่อนข้างสูง จึงอาจจะทำให้คลื่นลูกนี้ อาจมีการขยายตัวหรือต่อตัวข้อนๆ กันออกไปได้อีก การเข้าใจในรูปลักษณะคลื่นที่ 3 นี้ จัดได้ว่ามีประโยชน์ เพราะจะทำให้นักลงทุนทราบว่า ขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงใด และเป็นการตรวจสอบการนับคลื่นตั้งแต่ต้น ว่านับถูกหรือไม่?

คลื่นลูกที่ 4 เป็นคลื่นปรับตัวลงจากคลื่นที่ 3 อย่างไรก็ตาม ความสับซับข้อนี้จะมีมากกว่าคลื่นลูกที่ 2 และในแง่ความลึกในการปรับตัวลง ขึ้นอยู่กับแรงผลักดันของคลื่นลูกที่ 3 ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า ลักษณะการปรับตัวลงของคลื่นลูกที่ 4 นี้ นับเป็นการซื้อขายอ้อมถึงจะลดลงคลื่นลูกที่ 5 ที่จะตามมา ว่าจะมั่นคงมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม หากสังเกตปริมาณหุ้นจะพบว่า ปริมาณหุ้นในคลื่นลูกนี้ จะมีน้อยกว่าปริมาณหุ้นในคลื่นลูกที่ 3 แต่หากเปรียบเทียบกับคลื่นลูกที่ 2 และปริมาณหุ้นในคลื่นลูกที่ 4 ยังคงมีมากกว่า

คลื่นลูกที่ 5 ซึ่งเป็นคลื่นลูกสุดท้ายก่อนที่จะมีการปรับตัวลง สิ่งที่ชื่อเร้นอยู่ภายในประการหนึ่งก็คือ ราคานั้นส่วนใหญ่ที่เป็นอยู่ในช่วงนั้น เกินกว่าที่ปัจจัยพื้นฐานเข้ารองรับ การเก็บกำไรเป็นไปในสัดส่วนที่สูงกว่าที่จะยอมรับ ดังนั้น การซิงเท่ากันจะทำให้ระยะสั้น จึงทำให้เกิดการปรับตัวลงของราคาง่าย ไม่ยากเย็นนัก ซึ่งก่อให้เกิดคลื่น a ในระยะเวลาต่อมาก อย่างไรก็ตาม ถ้าหากปริมาณหุ้นในคลื่นลูกที่ 5 มีจำนวนเท่ากับ หรือมากกว่าปริมาณหุ้นในรูปคลื่นที่ 3 อาจจะเป็นสัญญาณถึง ความเป็นไปได้ที่ลูกคลื่นที่ 5 นี้ อาจจะเกิดการต่อตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากความยาวคลื่นลูกที่ 1 และลูกที่ 3 ก่อนหน้ามีความยาวเท่ากัน

คลื่น a เป็นรูปคลื่นที่มีการปรับตัวลง ซึ่งเป็นรูปคลื่นใน bear market อย่างไรก็ตาม ด้วยความเชื่อมั่นและยังคงมั่นอยู่ ทำให้นักลงทุนส่วนใหญ่ยังคงมีความเชื่อว่า การปรับตัวลงนี้ เป็นเพียงแค่การปรับตัว เพื่อสร้างฐานสำหรับการเคลื่อนตัวขึ้นครั้งใหม่ จึงยังคงทำให้มีแรงซื้อเข้ามายังตลาดอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่หัวใจไม่ไวต่อคาดการณ์อยู่ในคุ้มครอง เช่นเดิม

คลื่น b ซึ่งเป็นคลื่นที่ตีด้วยตัวขึ้นจากคลื่น a ซึ่งนักลงทุนบางคนที่เข้าใจถึงรูปแบบของคลื่นแล้วจะรู้ว่าเป็นคลื่นที่ขึ้นมาเพื่อให้ขายของ และออกไประนั้นด้วยข้างนอกตลาด นอกจากนี้ คลื่น b ยังเป็นหนทางที่ใช้แก้เกม สำหรับผู้ที่พลาดท่าในคลื่นลูกในคลื่น a ให้จากตัวออกได้แล้ว อย่างไรก็ตาม รายการที่ตกลงซื้อขายกัน ในเมื่อข้างหนึ่งเป็นผู้ขาย อีกข้างหนึ่งย่อมจะมีผู้ซื้อ (ซึ่งหากว่าผู้เล่น เล่นไปด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผล) ก็อาจจะเจอกับสภาพที่เรียกว่า ติดหุ้น อันเกิดจากการปรับตัวลงของคลื่นถัดมา

คลื่น c เป็นคลื่นที่ปรับตัวลงอย่างเห็นเด่นชัด เมื่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในตลาดหมดลง ย่อมเป็นการทำให้เกิดอุปทานส่วนเกิน (excess supply) ขึ้นอย่างง่ายดาย ราคานั้นส่วนใหญ่จึงมีการปรับตัวลง ซึ่งบางครั้งก็เป็นไปอย่างรวดเร็วถึงขั้นตื่นตระหนก

การนับคลื่น (wave count)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเราจะรู้ว่าคลื่นในหนึ่งรอบวัฏจักรจะประกอบด้วย 8 คลื่น แต่ก็ใช่ว่าเราจะสามารถนับคลื่นได้ตามความพอดี แท้จริงแล้ว ยังคงมีกฎเกณฑ์ที่ควบคุมดูแลอยู่ ซึ่งในทางปฏิบัติก็ได้ใช้กฎเหล่านี้ เป็นเครื่องมือช่วยในการนับคลื่น (wave count) ซึ่งมี 3 ข้อ คือ

1. คลื่นลูกที่ 2 จะไม่ปรับตัวต่ำกว่าจุดเริ่มต้นของคลื่นลูกที่ 1
2. คลื่นลูกที่ 3 ไม่เป็นคลื่นลูกที่สั้นที่สุดในกลุ่มคลื่นกระตุ้น คือเมื่อเทียบกับคลื่นลูกที่ 1 กับ ลูกที่ 5 อย่างไรก็ตาม คลื่นลูกที่ 3 ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นคลื่นกระตุ้นที่ยาวที่สุด (แม้ว่าส่วนใหญ่คลื่นนี้มักจะยาวที่สุดก็ตาม)
3. ในช่วงขาขึ้น ปลายคลื่นปรับตัวลูกที่ 4 ไม่สามารถเหลือมันกับยอดของคลื่นลูกที่ 1 ได้ ในทางกลับกัน ช่วงขาลง ปลายคลื่นลูกที่ 4 ไม่สามารถอยู่เหนือจุดต่ำสุดของคลื่นลูกที่ 1 ได้ (อย่างไรก็ตาม กฎข้อนี้อาจมีการยกเว้นได้ ซึ่งจะได้กล่าวในช่วงต่อไป)

ตัวอย่างที่ 11.1 นี้ เป็นการประยุกต์การนับคลื่น (wave count) เข้ากับการเคลื่อนไหวของ SET index ซึ่งเป็นรูปแบบขั้นพื้นฐาน (basic pattern) และจะเห็นได้ว่า หลักในการนับจริงๆนั้น มันไม่ใช่ของง่ายสักทีเดียว เพราะตามรูปที่ใช้ในการอธิบายข้างต้นนั้น มันเป็นเพียงรูปภาพ แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง การเคลื่อนไหวของ SET index มันขยับตัวขึ้นลง หรือเต้นไปตามจังหวะต่างๆ ที่อาจจะทำให้การนับและผู้ที่นับเกิดความไม่แน่นใจ หรือคาดเคลื่อนขึ้นมาได้ ดังนั้น มันอาจจะไม่หมุนอย่างที่คิดกันไว้หรือครับ แต่ถ้าท่านผู้อ่านมีความชำนาญมากขึ้น อาจจะช่วยลดความคลาดเคลื่อน หรือผิดพลาดลงไปได้บ้าง

ตัวอย่างที่ 11.1

สำหรับตัวอย่างที่ 11.2 ต่อไปนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงหลักการนับคลื่น ที่สามารถจำนำไปประยุกต์ช้อนเข้าไปได้อีกทีในคลื่นเดิม อย่างเช่น ในคลื่นลูกที่ 3 นั้น แทนที่จะขึ้นเป็นคลื่นลูกที่ 3 ธรรมดากลับปรากฏว่า มีคลื่นย่อยที่อยู่ในคลื่นใหญ่นั้น อีกที หรือพูดในอีกแบบหนึ่งคือ มีการนับจากคลื่นลูกที่ 1 ถึงคลื่นลูกที่ 5 เกิดขึ้นอีกครั้ง ซึ่งอยู่ในคลื่นลูกที่ 3 เดิม เช่นเดียวกับคลื่น 4 ที่มีคลื่น a ถึง c ย่อย ซึ่งตัวอยู่ในคลื่น 4 อีกที

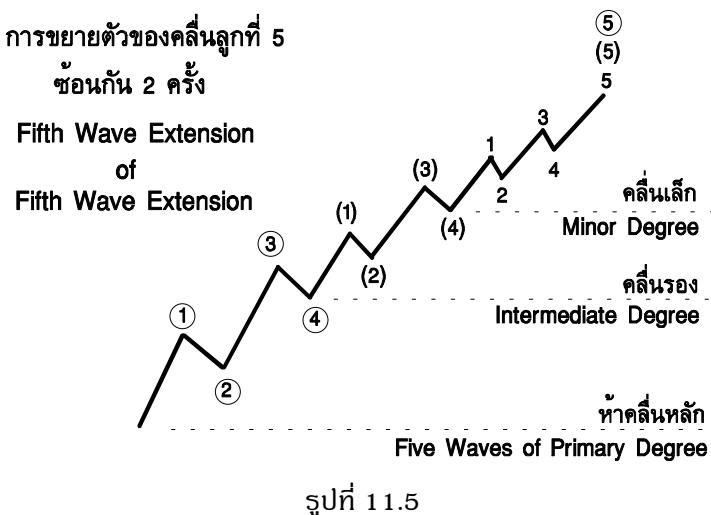

ตัวอย่างที่ 11.2

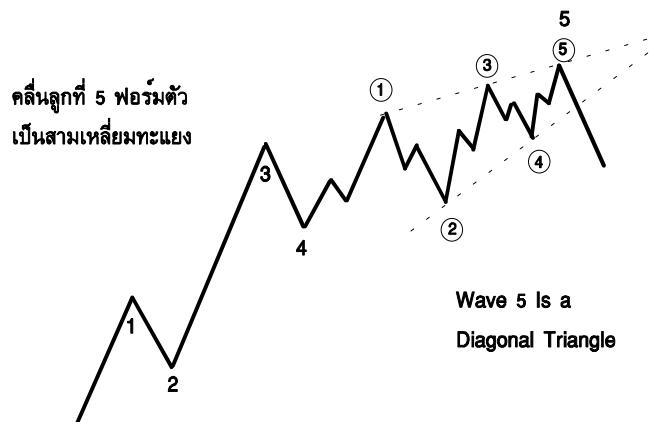
อย่างไรก็ตาม ในโลกแห่งความเป็นจริง รูปแบบคลื่น ที่ Elliott ใช้อธิบาย อาจจะมีความ слับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากการต่อตัว (extension) และรูปแบบคลื่นปรับตัว ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะขออธิบายเรื่องของการต่อตัวก่อน ที่จะไปถึงเรื่องของรูปแบบการปรับตัว

การต่อตัว (extension)

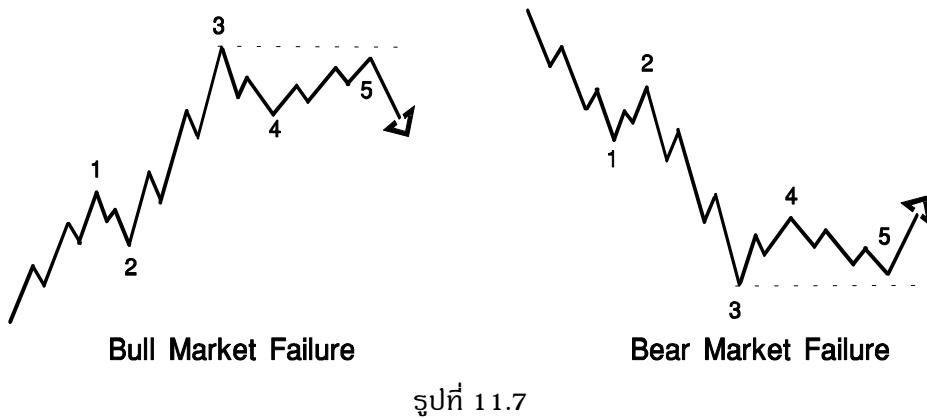
การต่อตัวสามารถที่จะเกิดขึ้นได้กับคลื่นปกติ รวมถึงคลื่นที่ขยายตัวแล้วก็ได้ ซึ่งถ้ามองจากรูปที่ 11.5 ก็จะเป็นการง่ายในกรณีที่เราเรื่องการต่อตัว กล่าวคือ แทนที่คลื่นที่ 5 ซึ่งปกติจะเกิดขึ้นหลังจากคลื่นลูกที่ 4 สิ้นสุดลง กลับปรากฏว่า ได้มีคลื่นย่อยๆเกิดขึ้นภายใน ให้หลักการของคลื่น และการนับคลื่น ซึ่งแสดงโดยตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ ที่เริ่มต้นด้วยคลื่นที่ (1) ไปจนถึงคลื่นลูกที่ (4) แต่การเกิดคลื่นลูกที่ (5) นั้น กลับมีการต่อตัวออกเป็นคลื่นย่อยๆอีกไปอีกตามกฎเกณฑ์ของคลื่น จึงยังผลให้คลื่นปกติยิ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น แต่สิ่งสำคัญก็คือ การต่อตัวไม่จำเพาะเฉพาะจะว่าจะต้องเกิดขึ้นในคลื่นลูกที่ 5 เช่น อาจจะเกิดขึ้นในคลื่น a และ c ใน bear market ได้

อย่างไรก็ตาม หวังว่าท่านผู้อ่าน จะยังคงจำกันที่กล่าวว่า ปลายคลื่นลูกที่ 4 ไม่ควรที่จะเกิดการเหลือมกันกับยอดคลื่นที่ 1 ได้ แต่ในกรณีที่เกิดรูปแบบที่เรียกว่า diagonal triangle (ตามรูปที่ 11.6) ขึ้น ซึ่งมักจะปรากฏในคลื่นลูกที่ 5 หรือคลื่น c การเหลือมกันระหว่างคลื่นลูกที่ 1 กับลูกที่ 4 มักจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง (แต่ก็ไม่ได้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัวเสียที่เดียว) เท่ากับว่า เป็นการยืดหยุ่นกฎ non-overlap ของ Elliott

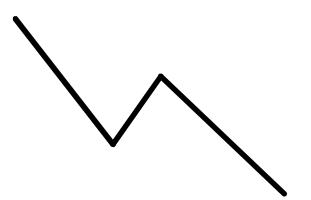

ไหนๆ ก็ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคลื่นลูกที่ 5 แล้ว ก็จะพูดเพิ่มเติมถึงกรณีที่บางครั้ง คลื่นลูกที่ 5 ไม่สามารถขยับตัวให้อยู่เหนือ คลื่นลูกที่ 3 ได้ ซึ่งศัพท์ทางเทคนิคก็ใช้คำว่า failure และเป็นการบอกโดยนัยถึงการเกิด reversal pattern ที่จะตามมา รูปที่ 11.7 ได้แสดงให้เห็นการเกิด failure ใน bull และ bear market

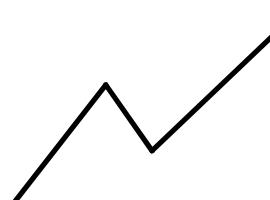

รูปแบบคลื่นปรับตัว

ตอนนี้จะมาว่ากันถึงเรื่องรูปแบบของคลื่นปรับตัว อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเข้าไปอธิบายในรายละเอียด ควรที่จะเข้าใจก่อนว่า แนวโน้มที่แท้จริงในตลาดนั้นเป็นอย่างไร? เพราะเมื่อทราบถึงแนวโน้มที่แท้จริงแล้ว ก็ง่ายที่จะรู้ว่า คลื่นไหนเป็นคลื่นปรับตัว เพราะความหมายคลื่นปรับตัว ก็คือ คลื่นที่เคลื่อนไหวไปในทิศทางที่สวนทาง (against) กับแนวโน้มจริง

รูปที่ 11.8

รูปที่ 11.9

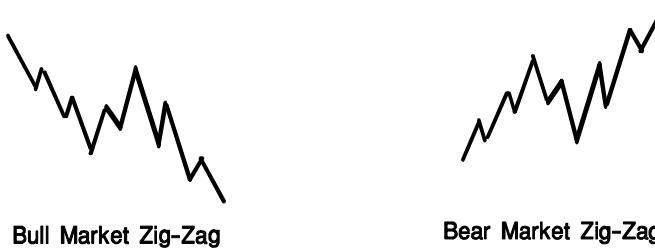
- กรณีที่แนวโน้มเดิมเป็นขาขึ้น (uptrend) หรือ เป็นภาวะตลาดกระทิ่ง (bull market) คลื่นปรับตัวจะมีลักษณะพื้นฐานดังรูปที่ 11.8
- กรณีแนวโน้มเป็นขาลง (downtrend) หรือ เป็นภาวะหนี (bear market) คลื่นปรับตัวจะมีลักษณะพื้นฐานดังรูปที่ 11.9

จะเห็นได้ว่า โดยปกติจะประกอบด้วยระลอกคลื่น 3 ระลอก เช่น a, b และ c ตามลำดับ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น มีรูปแบบอยู่หลากหลายที่เกิดขึ้นในคลื่นปรับตัวนี้ โดยสามารถแยกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบอย่างง่าย และรูปแบบซับซ้อน

1. รูปแบบการปรับตัวอย่างง่าย

1.1. รูปแบบซิกแซก Zigzags จากที่เห็นได้ว่ารูปแบบซิกแซก จะประกอบด้วย 3 ลูกคลื่น คือ a, b และ c อย่างไรก็ตาม ในแต่ละคลื่น ก็มีการต่อตัวเกิดขึ้น จึงทำให้ลูกคลื่นแบ่งย่อยออกไป โดยคลื่น a จะมีคลื่นย่อย 5 ลูก คลื่น b มีคลื่นย่อย 3

ลูก และคลื่น c มีคลื่นย่อย 5 ลูก ทำให้เกิดรหัส 5-3-5 ขึ้น ซึ่งเป็นที่รู้จักสำหรับผู้ที่ใช้ wave เป็นเครื่องมือในการศึกษาหุ้น นอกจากนี้ การเกิดรูป zigzags ใน bull market จะพบว่า ปลายยอดของคลื่น b อยู่ต่ำกว่าจุดเริ่มต้นของคลื่น a ขณะที่ ปลายคลื่น c อยู่ต่ำกว่าปลายคลื่น a แต่สำหรับ bear market ปลายคลื่น b ยังคงอยู่เหนือจุดเริ่มต้นของคลื่น a ขณะที่ ปลายคลื่น c อยู่เหนือปลายคลื่น a

รูปที่ 11.10

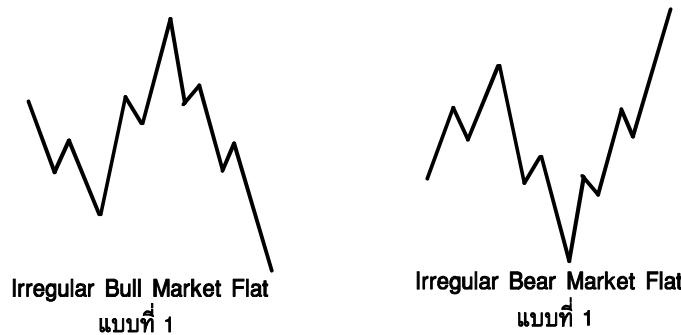
1.2 Flats การฟอร์มตัวรูป flats มีข้อแตกต่างจากรูปแบบ zigzags ตรงที่ลูกคลื่นย่อยของ flats มีรหัสเป็น 3-3-5 ซึ่งในกรณีของ bull market ลูกคลื่น a มีการปรับตัวลงเพียงแค่ 3 ลูก แทนที่จะเป็น 5 ลูกอย่างชิกแซก จึงเท่ากับเป็นการบ่งชี้ ทางข้อมูลกำลังของตลาด ว่าอย่างดูดีกว่ากรณีชิกแซก ทำให้มีการรับติดตัวขึ้นมาเป็นลูกคลื่น b และ ด้วยผลกำลังที่ดี กว่าในเชิงเบรียบที่ยับกับชิกแซก ทำให้คลื่น b นั้น สามารถขึ้นไปได้ถึงจุดเริ่มต้นของคลื่น a ก่อนที่จะเกิดคลื่น c ตามมา โดยปลายของคลื่น c จะลงมาอยู่ระหว่างดับเดียวกับปลายคลื่น a ส่วนกรณีตลาด bear market จะเห็นว่า คลื่น a นั้นขาดพลัง กำลัง เมื่อเทียบกับรูปแบบของชิกแซก คลื่น b จึงเกิดขึ้นได้จังกว่ากรณีของชิกแซก และสามารถลงมาได้ลึกถึงจุดเริ่มต้น คลื่น a ก่อนที่จะเกิดคลื่น c ตามมา โดยที่ปลายคลื่น c จะอยู่ระหว่างดับเดียวกับปลายคลื่น a

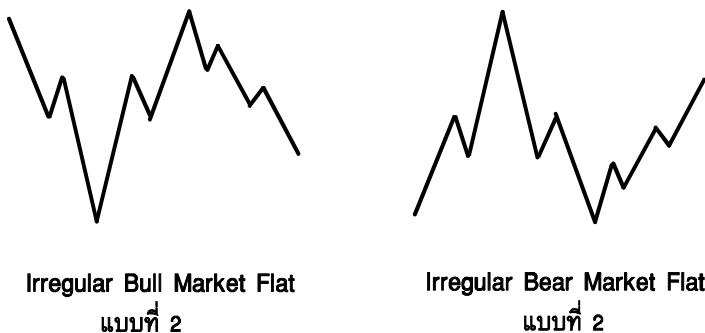
รูปที่ 11.11

1.3 Irregulars สามารถแยกออกได้เป็น 2 รูปแบบดังนี้ คือ Irregular แบบที่ 1 และ แบบที่ 2 ดังแสดงในรูปที่ 11.12 และ 11.13 ตามลำดับ ลักษณะคลื่นที่เป็นตัวเป็นตนนี้ คือความผิดปกติที่ยับกับ 2 รูปแบบที่ผ่านมา เห็นจะได้แก่ คลื่น b และ c อย่างไรก็ตาม สำหรับความแตกต่างระหว่าง Irregulars แบบที่ 1 และ 2 หากพิจารณาจากรูปแบบ จะพบว่า ถ้าเป็นกรณี Irregulars แบบที่ 1 ใน bull market ปลายคลื่น b จะทะลุจุดเริ่มต้นของคลื่น a ขึ้นไป ขณะที่ปลายคลื่น c ก็จะทะลุปลาย คลื่น a ลงมา แต่ถ้าเป็นตลาด bear market ปลายคลื่น b จะทะลุจุดเริ่มต้นของคลื่น a ลงมา ขณะที่ปลายคลื่น c จะทะลุ ปลายคลื่น a ขึ้นไป ส่วนกรณี Irregulars แบบที่ 2 ในตลาด bull market ปลายคลื่น b จะอยู่ที่บริเวณจุดเริ่มต้นของคลื่น a

a ส่วนปลายคลื่น c กลับไม่ถึงปลายคลื่น a แต่ถ้าเป็น bear market ปลายคลื่น b จะลงมาถึงบริเวณจุดเริ่มต้นของคลื่น a แต่คลื่น c กลับขึ้นไปไม่ถึงปลายคลื่น a

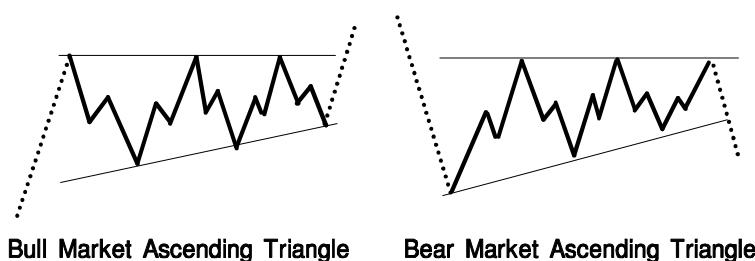
รูปที่ 11.12: Irregulars แบบที่ 1

รูปที่ 11.13: Irregulars แบบที่ 2

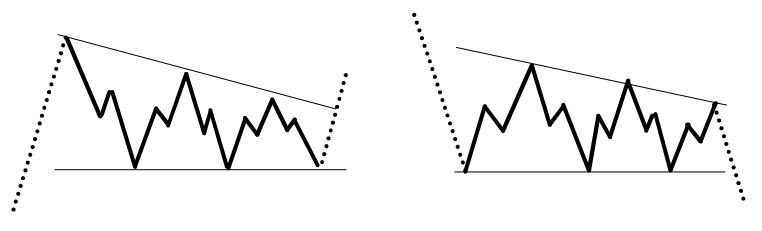
1.4 Triangles แบ่งออกเป็นอีกหลายรูปแบบ คือ

Ascending Triangle ลักษณะของคลื่นปรับด้านี้ จะเป็นรูปสามเหลี่ยมที่มียอด (tops) ทั้งหลาย อยู่ในแนวเดียวกันอย่างเป็นระเบียบ ในขณะที่ บรรดาภัยน้ำ (bottoms) จะค่อยๆ อยู่สูงขึ้นไป หรือพูดอีกอย่างก็คือ จุดต่ำสุดอันหลังจะอยู่สูงกว่าจุดต่ำสุดก่อนหน้า

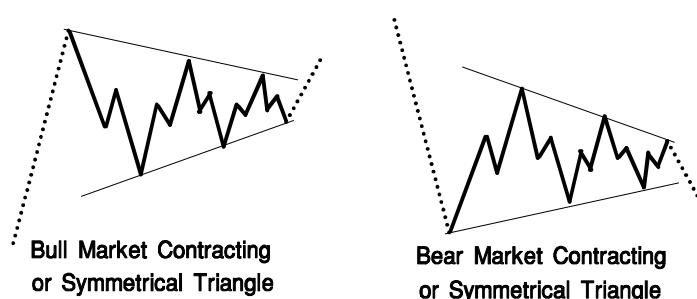
รูปที่ 11.14

Descending Triangle ลักษณะของรูปสามเหลี่ยมชนิดนี้ บรรดาวยอด (tops) ที่ปรากฏ จะค่อยๆ ลดหลั่นกันลงไป ในขณะที่ บรรดาภัยน้ำ (bottoms) จะอยู่ในแนวเดียวกันอย่างเป็นระเบียบ อย่างไรก็ตาม หากสังเกตให้ดีรูป descending triangle ก็คือรูป ascending triangle ที่พลิกกลับลงมาอันนั้นเอง

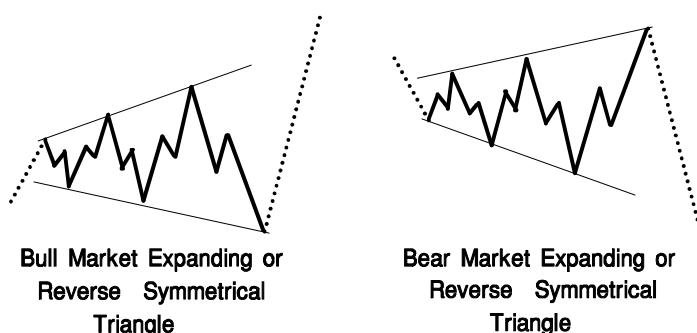
รูปที่ 11.15

Symmetrical Triangle ลักษณะของรูปสามเหลี่ยมนี้ บรรดาวยอด (tops) จะมีลักษณะการลดหลั่นกันลงไป ขณะที่บรรดา จุดต่ำสุดทั้งหลาย จะค่อยๆ สูงขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า จุดต่ำสุดยังคงอยู่สูงกว่าจุดต่ำสุดอันก่อนหน้า

รูปที่ 11.16

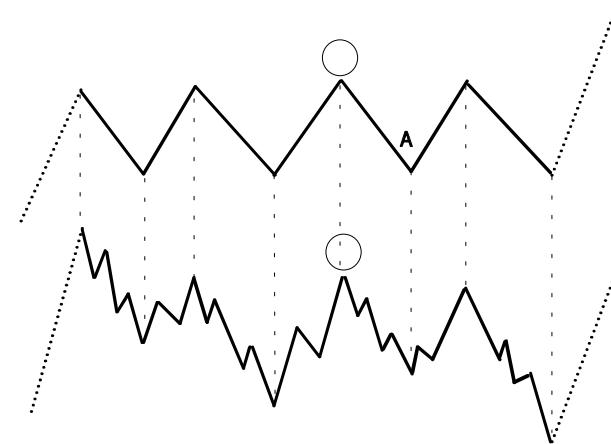
Expanding Triangle ลักษณะของสามเหลี่ยมรูปนี้ จะสวนทางกลับกับรูป symmetrical triangle ข้างต้นกล่าวคือ แทนที่ ยอดจะลดหลั่นกันลงมา กลับจะค่อยๆ สูงขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่ภัยน้ำหรือจุดต่ำสุด จะอยู่ต่ำลงมาเรื่อยๆ

รูปที่ 11.17

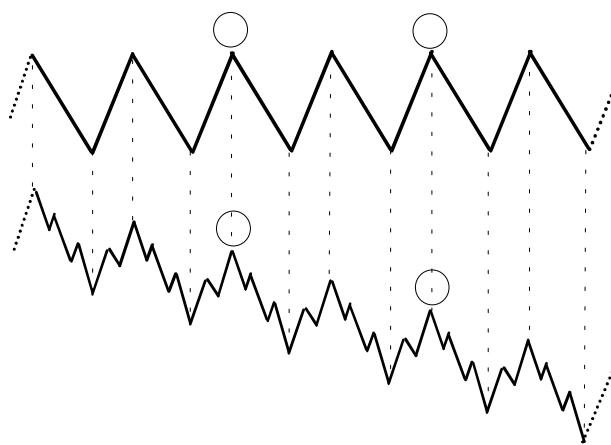
2. รูปแบบขับข้อน

2.1 Double Threes รูปแบบนี้แท้ที่จริง ก็เป็นการนำรูปแบบพื้นฐาน 2 รูปมาผูกต่อกันนั่นเอง โดยใช้ข้อต่อ (x) เข้ามาเป็นตัวเชื่อม

รูปที่ 11.18: Double Threes

2.2 Triple Threes เป็นการนำข้อต่อ x มาต่อเพิ่มขึ้นอีกตัว โดยต่อเข้ากับ double-threes จึงทำให้เกิดความ слับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 11.19: Triple Threes

เป้าหมายเวลา (Time-goal days)

มาถึงตรงจุดนี้ ท่านผู้อ่านยังคงจำได้ถึงสิ่งที่เรียกว่า golden section (ถ้ายังไม่แน่ใจ ลองพิจกลับไปดูในส่วนของตัวเลข Fibonacci) ซึ่งสิ่งนี้ สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการคำนวนหาเป้าหมายเวลา (Time-goal days) ที่ราคาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทาง โดยผ่านระบบที่เรียกว่า Golden Section Compass system (GSC system) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ทิศทางใหม่ของราคากำลังขึ้น เมื่อเวลาที่คำนวนได้มาถึง (หรือหลังจากนั้นเล็กน้อย)

การคำนวนเวลานั้นก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไร เพียงแต่เป็นการดึงเอาตัวเลข 1.618 ขึ้นมาใช้ตามสูตรข้างล่างนี้

$$T_k = 1.618 * (L_i - L_{i-1}) + L_i$$

$$T_{k+1} = 1.618 * (H_i - H_{i-1}) + H_i$$

โดยที่ L_i คือ วันที่เกิดจุดต่ำสุดลำดับที่ i

L_{i-1} คือ วันที่เกิดจุดต่ำสุดลำดับที่ $i-1$

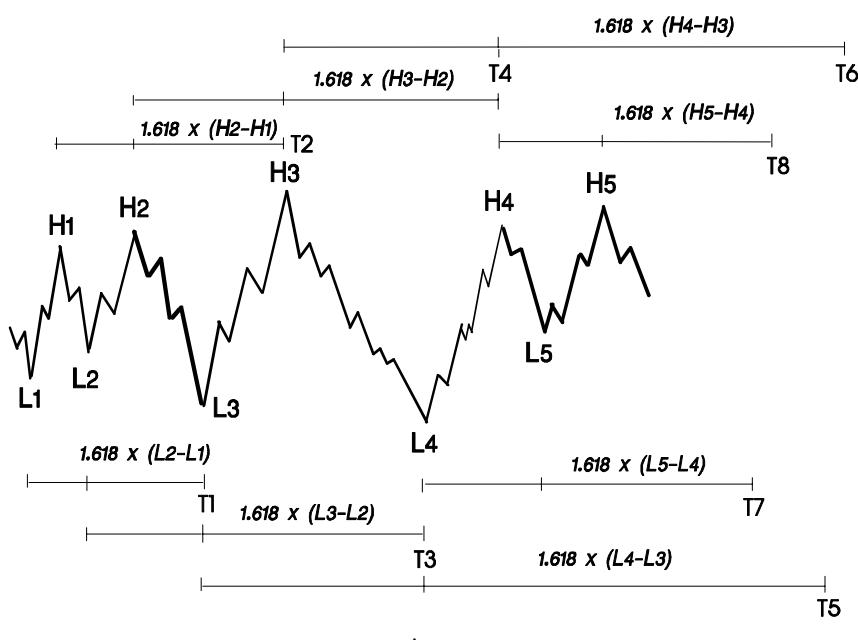
H_i คือ วันที่เกิดจุดสูงสุดลำดับที่ i

H_{i-1} คือ วันที่เกิดจุดสูงสุดลำดับที่ $i-1$

และมีเงื่อนไขเพิ่มเติม คือ

L_i ต้องเกิดขึ้นก่อน H_i

L_{i-1} ต้องเกิดขึ้นก่อน H_{i-1}

รูปที่ 11.20

รูปที่ 11.20 จะทำให้เห็นภาพการคำนวณเวลาที่ขัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยอย่างเช่น Time-Goal Days ที่คาดการณ์ไว้ที่ T₅ ถูกคำนวณจากจุดต่ำสุดที่ 3 (L₃) และ 4 (L₄) อย่างไรก็ตาม ความมั่นยำสำคัญจะมีมากขึ้นต่อเมื่อมี Time-goal day จากการคาดการณ์เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งครั้ง ณ จุดเดือนนั้นๆ หรือบรรดาจุดสูงสุด หรือต่ำสุดที่ใช้ในการคำนวณเป้าหมายเวลา มั่นยำสำคัญ ก็ยิ่งเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม

ตัวอย่างที่ 11.3 ข้างล่างนี้ ได้นำหลักของ time-goal days มาใช้ในการคำนวณเวลาที่ SET index จะมีการดีดตัวขึ้น ซึ่งจากตัวอย่างได้ให้ time-goal days ที่ SET index จะมีการดีดตัวขึ้น (expected) ณ เวลาเดียวกับที่ SET index มีการดีดตัวขึ้นจริง (L3) อย่างไรก็ตาม อย่างจะฝากรหัสเดือนใจไว้สักนิดว่า หลักการนี้ไม่สามารถที่จะนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องทุกกรณี เพราะมีบางกรณีที่ผู้เขียนลองทำแล้ว ก็ไม่ตรงกับของจริง แต่ที่ให้ไว้ ก็เพื่อความสมบูรณ์ในเรื่อง และเป็นลูกเล่น หรือเครื่องมือเสริมความเชื่อมั่นในบางกรณี เมื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือการวิเคราะห์อนๆ

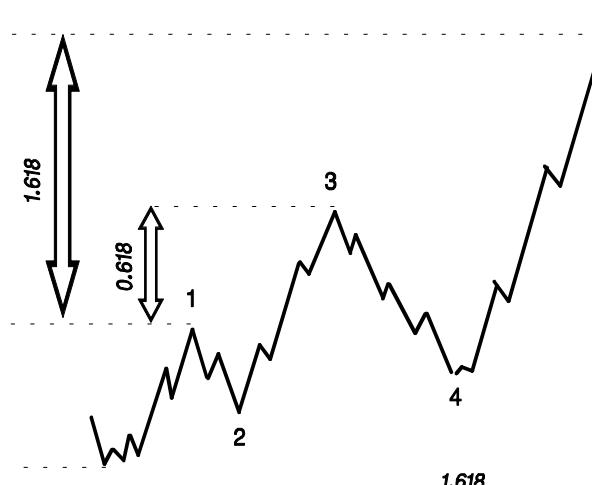
ตัวอย่างที่ 11.3:Time-Goal Day

เป้าหมายราคา (price objectives)

ความสำคัญของ Golden section ยังคงไม่หยุดอยู่เพียงแค่นั้น หากแต่ยังคงสามารถนำไปใช้ ในการหาเป้าหมายของราคา (price objectives) ซึ่ง Fischer ได้นำมาประยุกต์ใช้กับทฤษฎีคลื่นของ Elliott ดังรูปที่ 11.21 ซึ่งเมื่อจุดต่ำสุดของคลื่นที่ 2 ถูกพบ การคำนวณหาเป้าหมายของราคาของคลื่นลูกที่ 3 และลูกที่ 5 สามารถกระทำได้ดังนี้

$$\text{เป้าหมายของคลื่นลูกที่ } 3 = \text{ระดับความสูงจากปลายคลื่นที่ } 1 + (0.618 * \text{ความสูงของคลื่นที่ } 1)$$

$$\text{เป้าหมายของคลื่นลูกที่ } 5 = \text{ระดับความสูงจากปลายคลื่นที่ } 1 + (1.618 * \text{ความสูงของคลื่นที่ } 1)$$

รูปที่ 11.21

อย่างไรก็ตาม ความลึกของการปรับตัวลง (pullback) ของคลื่นลูกที่ 2 และ 4 ไม่ได้ถูกนำเข้ามาอยู่ในการพิจารณาตามวิธีนี้ นอกจากนี้ หากการเกิดคลื่นลูกที่ 3 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้คาดการณ์ไว้ เป้าหมายของคลื่นลูกที่ 5 ที่ได้พิจารณาไว้ ก่อนหน้านั้น ก็ถูกยกเลิกไปโดยปริยาย และเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงจากสัญญาณหลอก การนำเอาเรื่องตัวกรอง (filter) เข้ามาช่วยในการพิจารณา ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น แต่คำถามที่ตามมาคือ ค่านั้นควรเป็นเท่าไร? คำตอบคงจะไม่มีใครกำหนดลงໄປได้ตรงๆ แต่ filter ที่ดี ควรที่จะปรับไปตามสภาพอ่อนไหวของตลาด (market volatility)

ตัวอย่างที่ 11.4

ก่อนที่จะข้ามส่วนของ wave ไป ลองมาดูตัวอย่างการใช้ golden section ในกราฟเป้าหมายของราคา ซึ่งจากตัวอย่างที่ 11.4 นี้ จะเห็นได้ว่า SET index มีการปรับตัวใกล้แนวที่ถูกคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า (expected) ซึ่งผู้ที่ใช้หลักพิจารณา ก็จะกล่าวว่า จุดการปรับตัวนั้นเป็นคลื่นลูกที่ 3 อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์บางคน อาจจะไม่ใช้หลักการนี้ ดังนั้น การเกิดคลื่นลูกที่ 3 อาจจะเป็นระดับที่แสดงไว้ ณ จุดที่ 3 ตามตัวอย่างก็ได้ ของอย่างนี้ขึ้นกับมุมมองของแต่ละคน อย่างไรก็ตาม อย่างฝากร่องเดือนใจประการหนึ่งไว้ คือ วิธีการหาเป้าหมายราคา โดยใช้ golden section ไม่สามารถใช้ได้ อย่างถูกต้อง ทุกกรณีในการคาดการณ์ เพราะจะไหร่ครับ ก็เพราะผู้เขียนเคยลองมาแล้ว แต่ที่ให้ไว้เพราะ เป็นเครื่องมือไว้ใช้ในกราฟพิจารณา ควบคู่กับเครื่องมืออื่นๆ ในการวิเคราะห์ครับ

กันน์ทฤษฎี Gann's Theory

Gann ชื่อไห่สำคัญไอน? (ก็คงสำคัญอยู่บ้าง ไม่งั้นคงไม่นำมาเขียน虹虹ครับ) บรรดา technicians บางคนคงมีความคุ้นเคยอยู่บ้างกับ Gann's theory ในภาคการณ์เวลาที่ราคาจะมีเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม แต่บางส่วนอาจจะยังไม่ค่อยคุ้น

เคยกันมากนัก ดังนั้นที่จะกล่าวไว้ในที่นี้ จะเป็นการล่าร์ถึงหลักเบื้องต้นในทฤษฎีนี้ ว่ามันทำงานได้อย่างไร?

ตัวของ Gann เองเขาเห็นว่า การเคลื่อนไหวของราคาที่ปรากฏนั้น เป็นสิ่งที่สามารถทำนายหายทักได้ (pre-determined) ไม่ใช่ลักษณะการเคลื่อนไหวแบบสุ่ม (random) อีกทั้งยังเห็นว่า การเคลื่อนไหวที่สามารถคาดการณ์ได้นี้ เป็นผลเนื่องมาจาก อิทธิพลของบรรดาจุดที่ก่อกำเนิดแรงที่พุ่นในธรรมชาติ ซึ่งบรรดาจุดเหล่านี้ สามารถใช้หลักการทางคณิตศาสตร์และเรขาคณิตหาได้

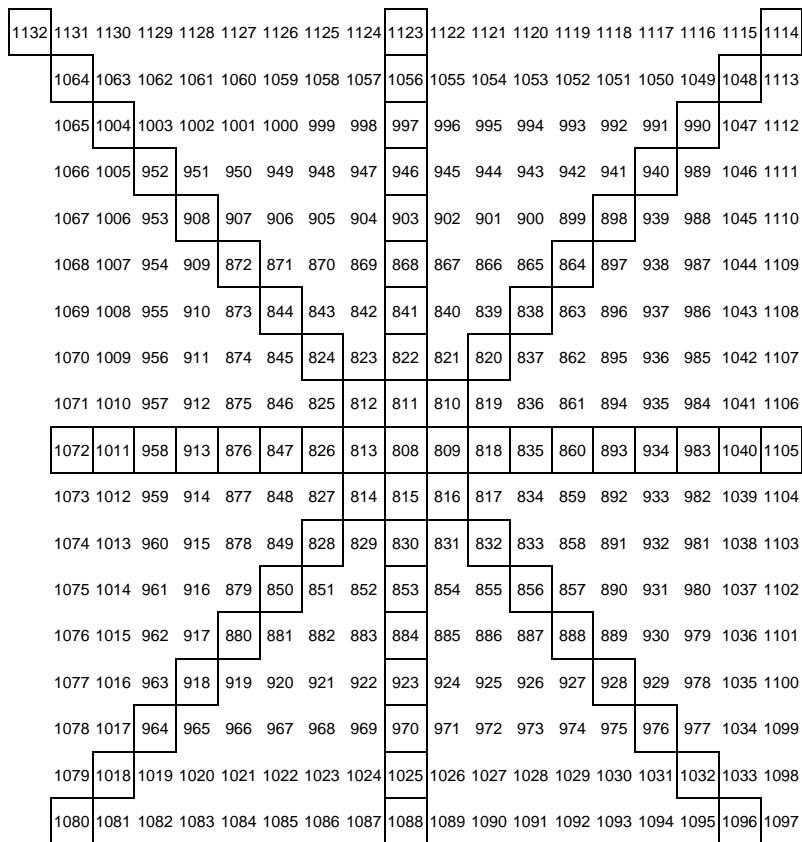
อย่างไรก็ตาม หากจำแนกแนวความคิดหลักของ Gann ตลอดจนถึงการประยุกต์ใช้แนวคิดในเชิงปฏิบัติ สามารถแยกออกได้เป็น 3 แนวทางเบื้องต้น ซึ่งได้แก่

1. Cardinal square
2. เวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงทิศทาง
3. Geometric angles

Cardinal Square

Cardinal Square คืออะไร? รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร? ใช้ประโยชน์อะไรได้? หลายคำถามจริง เขายังคงเป็นว่าลุยก้ามแรกก่อนแล้วกัน! Cardinal Square คือ กระบวนการในการได้มาซึ่งแนวรับแนวต้านในอนาคต โดยอาศัยราคามาดำเนิน อดีตเป็นศูนย์กลางในการนับ และใช้หลักการนับแบบทวนเข็มนาฬิกา พุดเจยๆ แคนนี้ ท่านผู้อ่านอาจจะยังนึกไม่ออกก็ได้ ครับ ลองมาดูรูปร่างหน้าตาของมันจะหน่อย ว่าหล่อหรือสายแค่ไหนดีกว่าครับ ซึ่งดูได้จากรูปที่ 12.1

จากรูป จุดศูนย์กลางของการกระจายตัวเลขจะอยู่ที่ 808 จุด (จุดนี้ได้มาจากจุดต่ำสุดของ SET index ในช่วงที่ทำการพิจารณา) การกระจายตัวของมันเกิดขึ้นได้ดังนี้ครับ คือจากจุด 808 จะเริ่มกระจายตัวออกไปทางขวาเมื่อก่อน ซึ่งในที่นี้ สมมติให้มี spread ที่ละ 1 จุด ดังนั้น ของทางขวาเมื่อของ 808 จุด ย่อมเท่ากับ 809 จุด

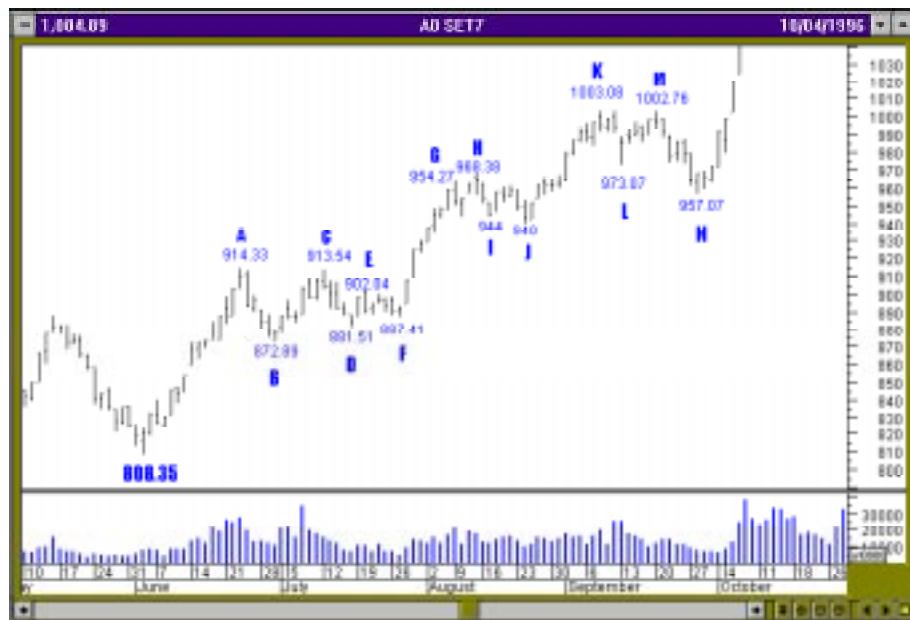
រូបភ័យ 12.1

หลังจากที่เราได้ 809 แล้ว เราจะเริ่มทำการนับเพิ่มขึ้นในลักษณะของการทวนเข็มนาฬิกา ดังนั้น จะได้ 810, 811, 812, 813 ... จนถึงจุดที่ 816 (ดูจากรูปประกอบ) ซึ่งหลังจาก 816 แล้ว เรา ก็ขยายบัวช่องมาทางขวาเมื่ออีกหนึ่งช่องเพื่อใส่ค่า 817 และก็เริ่มนับเพิ่มในลักษณะของการทวนเข็มนาฬิกา และทำต่อเนื่อง เช่นนี้ไปเรื่อยๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ขนาด (size) ของตารางจะขยายตัวเพิ่มขึ้น

มาถึงจุดนี้ เราจะใช้ประโยชน์อะไรได้จากตารางข้างต้น? คำตอบคือ ค่าที่ปรากฏในตารางบางตำแหน่ง จะทำหน้าที่เป็นแนวรับแนวต้านในอนาคต โดยตำแหน่งที่เห็นว่ามีนัยสำคัญมากหน่อย จะอยู่ในแนวตั้งและแนวอน รวมถึงเส้นทแยงมุมที่ออกจากจุดศูนย์กลาง (จากรูป กจะเป็นตำแหน่งต่างๆ ที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมนั้นเอง) ซึ่งถ้าลงมาเปรียบเทียบกับจุดปรับตัวและดีดตัวของ SET index ใน bar chart ตัวอย่างที่ 12.1 ข้างล่างนี้ จะเห็นได้ว่า ระดับที่เกิดการเปลี่ยนแปลงพิเศษจากการเคลื่อนไหวของ SET index ทุกๆ ตัวอักษรจาก A ไปจนถึง N จะเป็นตัวเลขที่ปรากฏอยู่ (หรือใกล้เคียง) ในแนวตั้งและแนวอน รวมถึงเส้นทแยงมุมที่ออกจากจุดศูนย์กลาง

แน่นอน! ท่านผู้อ่านบางท่านอาจจะบอกว่า แนวรับแนวต้านที่ได้มันคงไก่ลักษณะมาก ซึ่งมันก็ต้องถูกสักแนวระไนเรื่องนี้ท่านอาจจะใช้ spread ที่ต่างจากนี้ไปได้ ไม่เห็นมีใครว่า อย่างเช่น กรณีของราคากุ้งที่อยู่ระหว่าง 200-600 บาท spread ที่ใช้ ก็อาจจะเป็นที่ละ 2 บาทก็ได้ แต่ประเด็นที่สำคัญก็คือ ควรจะลดลงทดสอบดูว่า แนวรับแนวต้านที่ได้นั้น สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงของราคานั้นตัวนั้นๆ ในช่วงที่ผ่านมาด้วยหรือไม่ เพราะถ้าสอดคล้องกันมาก ก็จะมีนัยสำคัญมากกว่าตัวที่ไม่สอดคล้องกัน จริงไหมครับ!

ตัวอย่างที่ 12.1

เวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงทิศทาง

ประเด็นนี้ จะเป็นการหาเวลาที่ราคาจะเริ่มเปลี่ยนทิศทางในการเคลื่อนที่ โดยใช้วิธีการ square กันของราคาและเวลา ดังนั้น คงต้องลงไปว่ากันในรายละเอียดบางประการของ 2 ตัวแปรนี้ก่อน

เวลา (TIME)

สองตัวแปรที่มีความสำคัญในทฤษฎีนี้ คือ เวลา และ ราคา แต่ Gann เองเห็นว่า เวลา เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญมากที่สุด เพราะจะเป็นตัวกำหนดช่วงระยะเวลา ที่จะให้ราคาเคลื่อนตัวไปในทิศทางเดิมก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแนวโน้มเกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อได้กิตามที่ตัวแปรทางด้านเวลา ได้ซึ่งให้เห็นถึงการเปลี่ยนแนวโน้มแล้ว ราคามักจะมีการเคลื่อนไหวในช่วงแคบๆ และไม่นานนัก ราคาก็จะเกิดการปรับตัวไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับแนวโน้มเดิม ดังนั้น ตัวแปรทางด้านเวลานี้ จึงเป็นการตอบคำถามว่า เมื่อไรที่ราคาจะมีการเปลี่ยนแนวโน้ม

นอกจากนี้ Gann ยังพบอีกว่า การเกิดยอด (tops) หรือก้นบึง (bottoms) ที่สำคัญมักจะเกิดขึ้นในช่วงทุกๆ 49 ถึง 52 วัน และการเปลี่ยนแนวโน้มในช่วง intermediate term มักจะประมาณระหว่าง 42 ถึง 45 วัน (คืออย่างจะซื้อมันจะได้กับบ้านเราหรือเปล่า? ก็ลองนั่งนับวันดูก็ได้ครับ) อ้อ... เก็บลีบอกไปว่า ไม่ได้มีเฉพาะที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้นนะครับ แต่

ยังมีช่วงเวลาอื่นๆ อีกหลายตัวอย่าง (แต่จะไม่กล่าวในที่นี้) ที่ตัวของ Gann เองเห็นว่า เป็นช่วงเวลาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มได้ครับ

ราคา (PRICE)

สำหรับตัวเเพรตต์มา ที่จะมาว่ากันต่อ ก็คือ ราคา (price) ซึ่งมันมีความสำคัญ คือ เป็นการบอกว่า ระดับราคาตรงไหนที่จะเกิดการตัดหรือหากตัวลง ซึ่งในทฤษฎีของ Gann จะเกี่ยวกับเรื่องของ percentage retracements โดยที่ Gann ได้แบ่งช่วงราคา ซึ่งวัดจากฐานถึงยอดออกเป็น 8 ส่วน เริ่มตั้งแต่ระดับ $1/8, 2/8 \dots$ ไปจนถึงระดับ $8/8$ อีกทั้งยังได้นำ speed line ณ ระดับ $1/3$ และ $2/3$ เข้ามาเป็นตัวเสริมในการพิจารณาเพิ่มด้วย แน่นอน! ระดับต่างๆเหล่านี้ย่อมจะทำหน้าที่ในการเป็นแนวรับและแนวต้านไปโดยปริยาย

ตัวอย่างการแบ่ง percentage retracements ของ Gann มีดังนี้

1/8	=	12.5%
2/8	=	25.0%
1/3	=	33.0%
3/8	=	37.5%
4/8	=	50.0%
5/8	=	62.5%
2/3	=	67.0%
6/8	=	75.0%
7/8	=	87.5%
8/8	=	100.0%

ท่านผู้อ่านคงจะคุ้นเคยกับตัวเลข 33%, 37.5%, 50%, 62.5% และ 67% กันเป็นอย่างดี อย่างเช่น ที่ระดับ 37.5% และ 62.5% ก็เป็น fibonacci retracement ขณะที่ระดับ 33% และ 67% เป็น Dow theory minimum และ maximum retracement benchmarks ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในความเห็นของ Gann มองว่า ปฏิกิริยา (reaction) ของราคา มัก จะเกิดที่ระดับ 50% ซึ่งตัวเขาวิเคราะห์เป็น จุดสมดุล (balancing point)

แต่ก่อนที่จะแสดงให้เห็นถึงนัยสำคัญในการใช้ระดับ 50% retracement ของ Gann ขอย้อนกลับมาที่หัวข้อ เวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงทิศทางก่อน (เดียวจะลืม) ซึ่งภายในให้หลักการ square กันระหว่างราคาและเวลา นั้น Gann จะมองหาจุดยอด (จุดต่ำสุดแล้วแต่กรณี) ที่มีนัยสำคัญ แล้วทำการแปลงราคาหุ้น ให้อยู่ในรูปของหน่วยเวลา (หรือพูดง่ายๆว่า แปลงจากหน่วยเงินตราให้เป็นหน่วยของเวลา โดยการ squaring ด้วยร่างเช่น 1 หน่วยราคา เท่ากับ 1 หน่วยเวลา) แล้วทำการคาดการณ์ไปในอนาคต ซึ่งเมื่อราคาหุ้นเคลื่อนตัวมาถึงเวลาที่คำนวณได้ ก็หมายถึง มีความเป็นไปได้ที่ราคาหุ้น จะเปลี่ยนแปลงทิศทางในการเคลื่อนไหว

ลองดูตัวอย่าง 12.2 กันจะหน่อยครับ รูปนี้เป็นการเคลื่อนไหวของ SET index ในช่วงเวลาหนึ่ง โดยเคลื่อนตัวขึ้นจากจุด A ไปจนถึงจุด B ก่อนที่จะมีการปั๊บตัวลง โดยระยะทางในแนวตั้งระหว่างจุด B กับ A จะเท่ากับ 173.43 จุด ซึ่งถ้าจะทำการ squaring จาก 1 หน่วยเงินตราไปยัง 1 หน่วยเวลา จะดูไม่ค่อยเหมาะสมเท่าไรในความเห็นของผู้เขียน เนื่องจาก SET index เคลื่อนตัวในระดับ 800 กว่าจุดขึ้นไป ถ้ามองเป็นหุ้น ก็เป็นหุ้นที่มีราคา 800 กว่าบาทขึ้นไป ดังนั้น ในความเห็นของผู้เขียน การ squaring จากหน่วยเงินตราไปยังหน่วยเวลา จึงนำ spread มาช่วยปรับให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งหมายถึง การทำ squaring ในที่นี่ จะแปลง 4 จุดของการเคลื่อนไหวไปเป็น 1 หน่วยเวลา ซึ่งผลที่ได้ก็คือ ส่วนต่าง 173.43 จุดจะเท่ากับ 44 วันโดยประมาณ

ตัวอย่างที่ 12.2

เมื่อเราทราบว่าการ squaring ใช้เวลา 44 วัน ดังนั้น เราจะใช้จุด B เป็นจุดเริ่มต้น โดยนับไป 44 วัน (ถึงจุด D) จะเห็นได้ว่า ราคากลุ่มนี้ที่อยู่ในตัวลงมาจากจุด C เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการเคลื่อนไหว เมื่อ SET index เคลื่อนตัวมาถึงเวลาที่จุด D ซึ่งกรณีนี้เป็นการตัดตัวขึ้นสวนทางกับการปรับตัวลง และวิธีการตั้งกล่าววนี้ ได้ถูกนำมาใช้ทำ squaring กับที่จุด C โดยผลของการ squaring จะอยู่ ณ เวลาที่จุด E ซึ่งจากกฎจะเห็นได้ว่า หลังจากที่ราคากลุ่มนี้ได้ตัดตัวขึ้นจากจุด D จนมาถึง ณ เวลาที่สอดคล้องกับจุด E SET index เริ่มมีการเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนไหวเกิดขึ้นอีกครั้ง แต่ตอนนี้ SET index หัวปักลงคงไว้

Geometric Angles

เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องอื่นใด นอกจากรูปแบบเรื่องของมุม ที่เราท่านๆ เคยรู้ว่ากันในวิชาเรขาคณิต อย่างไรก็ตาม Gann เขาก็มีมุมของเขารูปแบบเดียวกัน ซึ่งจะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรกับมุมทางเรขาคณิต เราลองมาดูกันดังนี้

Gann กับ Geometric angles

เนื่องจากพิจารณาของ Gann ได้เกี่ยวกับ 2 ตัวแปรที่ได้กล่าวข้างต้นมาแล้ว คือ ราคา (P) และ เวลา (T) ดังนั้น เมื่อ Gann จะลากเส้นตรงเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ของเข้า เขาจะพิจารณามุมของเส้นตรงเหล่านั้น ตามความสัมพันธ์ระหว่าง ราคาและเวลา ซึ่งบรรดา�ุนที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 นี้ มีชื่อเรียกว่า Gann angles และเมื่อพิจารณา จากราฟทั่วไป แกนตั้งนั้นเป็นแกนของราคา ในขณะที่แกนนอนนั้นเป็นเวลา ดังนั้น มุมของ Gann จึงเท่ากับ $P \times T$ หรือ จะเป็น $T \times P$ ก็ได้ แล้วแต่ว่าจะนับเวลาหรือราคา ก่อนกันเท่านั้นเอง ซึ่งแตกต่างจาก Geometric angles ที่มีหน่วยเป็น องศา ตัวอย่างของ Gann angles เช่น ($P \times T$) คือ 1×1 หมายถึง ราคาขยับตัวไปหนึ่งหน่วยในช่วงหนึ่งหน่วยเวลา แต่ถ้า $P \times T$ เป็น 2×1 จะหมายถึง ราคาขยับตัวไปสองหน่วยในช่วงหนึ่งหน่วยเวลา เป็นต้น

Gann angles กับ Geometric angles เมื่อกันตรงไหน? เมื่อกันตอนที่ Gann angles ถูกแปลงมาอยู่ในรูป Geometric angles หรือพูดง่ายๆ ก็คือ $P \times T$ ถูกแปลงมาเป็นองศาแล้ว จะต้องมีมุมของศาสากที่เท่ากัน? ไม่จำเป็นหรือครับ เพราะขึ้นอยู่กับว่า scale ที่ใช้ในการสร้าง $P \times T$ ครับ เพราะกรณีที่ scale เป็นจุดรัส มุม 1×1 เมื่อแปลงเป็นมุมทางเรขาคณิตแล้วจะเท่ากับ 45 องศา แต่ถ้าหากว่า Scale ไม่เป็นจุดรัส มุม 1×1 เมื่อแปลงเป็นมุมทางเรขาคณิตแล้วอาจจะเท่ากับองศาใดก็ได้ครับ

ลองดูกรณีการเปรียบเทียบข้างล่างนี้สิครับ นำจะช่วยเพิ่มความเข้าใจให้มากขึ้น ว่าทำไม scale จึงมีผลทำให้ Gann angles ในรูปของ Geometric angles ไม่เท่ากัน

กรณี 1: กำหนดให้หนึ่งหน่วยของราคา และหนึ่งหน่วยของเวลา มีขนาดเท่ากับ 1 นิ้ว

มุม	$P \times T$	องศา
A	1×2	26.5
B	1×1	45
C	2×1	63.5
D	4×1	75

กรณี 2 กำหนดให้หนึ่งหน่วยเวลาเท่ากับ 1 นิ้ว ขณะที่หนึ่งหน่วยของราคาเท่ากับ 1.25 นิ้ว

มุม	$P \times T$	องศา
A	1×2	32
B	1×1	51
C	2×1	68
D	4×1	79

คำถามที่ตามมาซึ่งท่านผู้อ่านอยากรู้จะทราบคำตอบก็คือ ตำแหน่งหรือจุดไหนในกราฟ ที่จะถูกใช้เป็นจุดเริ่มต้นในวัดมุม ก็อ... ไม่ใช่จุดอะไรมื่อในไกลหรอกครับ แต่เป็นจุดยอด (tops) หรือก้นบึง (bottoms) ที่มีนัยสำคัญเท่านั้นเอง ซึ่งการตัดกันของเส้นตรงที่มีความชันตาม Gann angles เหล่านี้นั้นเอง ที่เป็นจุดกำหนดตำแหน่งของเวลา และระดับราคา ที่จะเกิดปฏิกิริยานิพิทธางตรงกันข้ามครับ!

นอกจากจะให้ตำแหน่งของเวลา และระดับราคาแล้ว เส้นตรงที่มีมุมตาม Gann angles ยังทำหน้าที่เป็นแนวรับแนวต้าน ได้ด้วย ตัวอย่างเช่น ราคายืนตัวขึ้นจากจุดต่ำสุดที่มีนัยสำคัญ โดยเคลื่อนตัวอยู่เหนือเส้น 1×1 (หรือเส้น 45 องศา กรณีที่ scale เป็นจัตุรัส) ตัวของราคาก็จะใช้เส้น 1×1 นี้ เป็นแนวหนุนไปตราบท่าที่ราวยังไม่หลุดเส้น 1×1 ลงมา ในทางกลับกัน หากราคานหลุดเส้น 1×1 ลงมา เส้นนี้ก็จะกลายเป็นแนวต้านไปโดยปริยาย โดยมีเส้นที่ทำมุม 26.5 องศา เป็นแนวหนุนใหม่ที่ดีแทน ก่อนที่จะถึงปีกการด้านสุดท้ายจากเส้นตรงทำมุม 14 องศา ซึ่งว่ากันว่า ถ้าหลุดเส้น 14 องศาลงมา ก็เป็นการเปลี่ยนแนวโน้มเป็นขาลงแล้ว

นอกจากนี้ ท่านผู้อ่านอาจจะใช้มุมของ Gann มาช่วยในการพิจารณาการเปลี่ยนความเร็วในการเคลื่อนตัวก็ได้ เช่น เดิมที่ราคากลางเคลื่อนตัวทำมุม 45 องศา (สมมติให้ scale เป็นจัตุรัส) ต่อมาราคาอาจจะขยับตัว หรือเปลี่ยนความชันไปเป็นมุมที่สูงขึ้น เช่น 63.5 องศา หรือ 75 องศาภายใต้ช่วงเวลาที่เท่ากัน ซึ่งเท่ากับว่าความเร็วในการขยับตัวเพิ่มสูงขึ้น

แต่ในทศนาชของ Gann เห็นว่า ในบรรดาเส้นเหล่านี้ มุม 45 องศา (กรณี scale เป็นจัตุรัส) มีนัยสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นเส้นที่แสดงถึงความสมดุลระหว่างราคา และเวลา โดยที่กรณี uptrend เส้นนี้จะลากขึ้นไปทางขวาเมื่อจากจุดต่ำสุด ส่วนกรณี downtrend เส้นนี้จะลากลงไปทางขวาเมื่อจากจุดสูงสุด ดังนั้น ความเป็นตลาดกระทิบ (bull market) จะยังคงมีอยู่ตราบท่าที่ราคายังไม่หลุดเส้น 45 องศาขึ้น ในขณะที่ตลาดหมีจะครอบคลุมการเคลื่อนไหวของราคา ตราบท่าที่ราคายอดไปได้เส้น 45 องศาลง

Gann's 50% retracement rule

มาถึงตรงนี้ ผู้เขียนหวังว่าผู้อ่านยังคงจำได้ถึงเรื่องที่ค้างไว้อยู่เรื่องหนึ่ง ซึ่งก็คือ 50% retracement ซึ่งตอนนี้ก็ได้เวลาที่จะขยายความ รวมถึงหลักปฏิบัติในหลักการของ Gann's 50% retracement rule

Gann เห็นว่าการตัดตัวหรือกันตัวของราคาเมื่อเทียบกับแนวโน้มการเคลื่อนไหวเดิม มักจะเกิดที่ระดับ 50% หรือ 4/8 แต่ถ้าหากว่าหลุดแนวตั้งกล่าวไปอีก แนวตั้งไปที่สูงคาดหมายว่าจะมีการตัดตัวหรือกันตัวจะเป็นที่ระดับ 62.5% หรือ 5/8 ที่เคยกล่าวไว้ใน percentage retracement ข้างต้นนั้นเอง

ในทางปฏิบัติของ Gann's 50% retracement rule เราทำกันอย่างไร? ก่อนที่จะไปถึงจุดนั้น ผู้อ่านคงต้องมาทำความเข้าใจคำนิยาม (definitions) ของตัวอักษรที่จำเป็นในการหาระดับ retracement ดังกล่าวก่อน

ບົດການ

L1	คือ เส้น 63 องศาที่ลากจากจุด P2
L2	คือ เส้น 45 องศาที่ลากจากจุด P2
L3	คือ เส้น 45 องศาที่ลากจากจุด P3
P1	คือ จุดสูงสุดที่มีนัยสำคัญ (หรือจุดต่ำสุดที่มีนัยสำคัญ) ซึ่งจะเป็นจุดพื้นฐานในการสร้าง 50% retracement zone คำถ้าที่ตามมา ก็คือ เมื่อไรใช้จุดสูงสุดเป็นจุด P1? คำตอบก็คือ ให้ในกรณีที่แนวโน้มเปลี่ยนจากขาขึ้น (bull หรือ uptrend) เป็นขาลง (bear หรือ downtrend) และหากสังเกตุจะพบว่า จุดยอด P1 เมื่อเทียบกับยอดเข้าทางเดียงของมัน จะเป็นจุดที่ได้ดีเด่นที่สุด มาถึงตรงจุดนี้ ผู้อ่านย่อมจะทราบได้ทันทีว่า ในกรณีที่กลับกับข้างต้น ก็จะใช้จุดต่ำสุดเป็นจุด P1 นั้นเอง
P2	คือ จุดต่ำสุดที่มีนัยสำคัญ (หรือจุดสูงสุดที่มีนัยสำคัญ) หลังจากที่ราคาได้ผ่านจุด P1 มา แล้ว แต่จุด P2 นี้ จะเกิดขึ้นก่อนที่ราคาจะเคลื่อนตัวเข้าสู่ retracement zone
P3	คือ จุดที่เกิดจากการตัดกันระหว่างเส้นแนวโน้มที่ลากมาจากจุด P1 กับเส้นแนวตั้งที่ลากมาจากจุด P2
RZH	คือ ขอบจำกัดขึ้นสูงของการแก่วงตัว (retracement zone high) ซึ่งในกรณีแนวโน้มขาขึ้น จะเกิดขึ้นจากการตัดกันระหว่างเส้น L1 กับเส้น L3 แต่สำหรับแนวโน้มขาลงจะเกิดจากการตัดกันระหว่างเส้น L2 กับเส้น L3
RZL	คือ ขอบจำกัดขึ้นต่ำของการแก่วงตัว (retracement zone low) ซึ่งในกรณีแนวโน้มขาขึ้น จะเกิดขึ้นจากการตัดกันระหว่างเส้น L2 และ L3 แต่สำหรับแนวโน้มขาลงจะเกิดจากการตัดกันระหว่าง L1 กับเส้น L3
S4	คือ เส้นจำกัดความเสี่ยง (stop loss) ซึ่งถูกใช้เมื่อราคากลับ retracement zone โดยปกตินิยมใช้เส้น 26 องศา ที่ลากมาจากจุด P3 แต่สำหรับกรณีที่การเคลื่อนไหวของราคานี้ไปอย่างรวดเร็วหรือเกิด Gaps ขึ้น เส้น S4 นี้ สามารถที่จะใช้มุ่ง 45 องศาแทน 26 องศาได้
S5	คือ เส้นจำกัดความเสี่ยง เมื่อราคากลับเข้ามาอยู่ใน retracement zone แล้ว ซึ่งลากจากจุด minor low (หรือ จุด minor high แล้วแต่กรณี) โดยมีมุ่งองศาส้างๆกัน เช่น 45, 63, 75 และ 82 องศา
Minor high	คือ จุดยอดที่เกิดขึ้น ก่อนที่ราคาจะเข้าสู่ retracement zone ซึ่งหากเทียบจุดนี้กับจุดยอดเข้าทางเดียงในบริเวณนั้น จะเห็นได้ว่า ตัวของมันจะสูงเป็นลำดับที่ 2 หรือพูดง่ายๆว่า ยอดก่อนหน้ามันสูงกว่ามัน ขณะที่ยอดที่เกิดขึ้นหลังตัวมันจะต่ำกว่ามัน และ minor high นี้ ถูกใช้ในกรณีของตลาดขาลง (bear market)
Minor low	คือ กันบีงที่เกิดขึ้น ก่อนที่ราคากลับเข้าสู่ retracement zone ซึ่งหากเทียบจุดนี้กับกันบีงข้างเดียงในบริเวณนั้น จะเห็นได้ว่า ตัวของมันจะอยู่ลึกเป็นลำดับที่ 2 หรือ พูดง่ายๆว่า กันบีงก่อนหน้ามันจะอยู่ต่ำกว่ามัน ขณะที่กันบีงที่เกิดหลังมันจะตื้นกว่ามัน และ minor low นี้ ถูกใช้ในกรณีตลาดขาขึ้น (bull market)

การสร้าง retracement zone

จากนิยามข้างต้น เราจะมาลองเริ่มหา retracement zone กัน โดยขั้นแรกเริ่มนั้นเราต้องหาจุด P1, P2 และ P3 ก่อน โดยอาศัยนิยามของจุดเหล่านี้ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการตัวอย่างที่ 12.3 ในหน้าถัดไป

สำหรับขั้นตอนที่ 1 ก็จะเริ่มน้ำจุด P2 และ P3 มาใช้ โดยเป็นจุดเริ่มในการลากเส้น ทั้ง L1, L2 และ L3 แต่เส้นไหนจะคู่กับจุดไหน? ดูได้จากนิยามที่ได้ให้ไว้ ซึ่งการตัดกันของเส้น L1 กับ L3 (จุด A) จะเกิดเป็น retracement zone high ซึ่งอยู่ที่ระดับ 8,200 จุด ขณะเดียวกัน การตัดกันของเส้น L2 กับ L3 (จุด B) ก็จะเป็น retracement zone low ซึ่งอยู่ที่ระดับ 7,750 จุด

ที่จุด P3 นอกจากจะลากเส้น L3 แล้ว เรายังทำการลากเส้น S4 ซึ่งเป็น stop loss line ด้วย นอกจากราชี ยังกำหนดให้จุด X เป็น minor low ในการลากเส้น 45 องศา ซึ่งเป็น stop loss line (S5) อีกเส้น (แม้ว่าท่านผู้อ่านบางท่าน อาจจะเห็นว่ามีจุดอื่นที่อาจจะเป็นจุด minor low ที่ดีกว่า แต่ในที่นี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการอธิบาย รวมถึงไม่ต้องการให้รีเส้น trend มากเกินไปในรูป จนเกิดความยุ่งเหยิงในการดูหรือการอธิบาย จึงได้ทำการเลือกจุด x นี้ ให้เป็น minor low)

ตัวอย่างที่ 12.3

จากรูปจะเห็นได้ว่า FIN index นั้น ได้มีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ ปลายเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงต้นเดือนมิถุนายน ก่อนที่จะเริ่มมีการติดตัวกลับ โดยมีแนวต้านในช่วง 7,750-8,200 จุด จาก retracement zone ภายใต้ Gann's 50% retracement rule ที่กล่าวมาข้างต้น นัยสำคัญของ zone นี้ จุดแรกจะเห็นได้จาก การที่ FIN index เมื่อได้เคลื่อนตัวเข้ามาใน zone นี้ จนถึงบริเวณจุด C ที่ได้มีการปรับตัวลง ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับนิยามของแนวต้าน อย่างไรก็ตาม การปรับตัวลงมานั้น ยังคงไม่หลุดออกจาก retracement zone สังเกตได้จากในรูป ที่มีการติดตัวกลับขึ้นไปอีกครั้ง (หลังจากที่ FIN index ออกตัวลงมาทดสอบแนว RZL ที่ระดับ 7,750 จุด) และเคลื่อนตัวต่อเนื่องขึ้นไปจนถึงระดับ RZH ที่บริเวณจุด D ซึ่งโดยปกติแนวนี้จะเป็นจุดที่มีแรงขายออกมายเพราเป็นแนวต้าน

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า FIN index ได้ทะลุแนวตังกล่าวขึ้นไป ดังนั้น ผู้ที่ขายหุ้นออกไปจะเริ่มรู้สึกว่าเป็นการเสียของหรือไม่น่าจะขายออกไปเลย แต่หากมานั่งพิจารณาดู จะพบว่า หากพิจารณาจากหลักการนี้อย่างเดียว โดยไม่ได้นำเครื่องซีดีมาประกอบ ผู้ที่ขายของออกไปนั้น คงไม่มีทางรู้ว่าที่จุด D ในขณะนั้น จริงๆแล้ว FIN index จะมีโอกาสที่จะทะลุออกไปหรือเปล่า คำถามที่ตามมาคือ เราจะรับกลับเข้าไปซื้อของที่เราขายออกไปเลยหรือเปล่า? คำตอบคือ ผู้ที่ได้ขายของนั้นไป ควรที่จะมีตัวกรอง (filter) ซึ่งในที่นี้อย่างน้อยก็คือ เส้น S4 นั่นเอง ว่าจะควรหรือไม่ที่จะรับกลับเข้าไปซื้อ และจากกฎจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ขายของออกไปนั้น ไม่ต้องรีบเลย เพราะ FIN index ยังคงไม่สามารถทะลุเส้น S4 (stop loss line) แม้ยังมีการอ่อนตัวลงกลับเข้ามากอยู่ใน retracement zone ด้วยข้อไป ซึ่งเมื่อมาถึงตอนนี้ที่แนว 8,200 จุด ก็จะกลับมาเป็นแนวต้านอีกรั้ง ที่มีนัยสำคัญ หรือเห็นiyipot ที่ FIN index ไม่สามารถทะลุขึ้นไป (สังเกตได้จากบริเวณจุด F)

จริงๆแล้ว หากพิจารณาอย้อนหลังกลับไป จะเห็นได้ว่า จุดที่เราทำการระบายหุ้นออกไปจะอยู่ที่ จุด C และ D ซึ่งถ้าเราได้ระบายหุ้นไปที่ระดับตังกล่าวจนหมด ดังนั้น เมื่อมามถึงตรงจุด G ซึ่งเป็น stop loss line อีกเส้น เราก็ไม่เหลือของที่ต้องขายอีก แต่ในแข่งของกลยุทธ์ (strategy) คงไม่จำเป็นที่ต้องระบายหุ้นตรงจุด C หรือ D จนหมด ซึ่งหนึ่งในหลายวิธีการ อาจจะได้แก่ ทยอยทำกำไรไปทีละส่วน สมมติว่าที่จุด C ขายออกไป 50% ของพอร์ต โดยไม่ได้ลงมาเก็บของกลับที่แนว RZL ดังนั้นเมื่อ FIN index เคลื่อนตัวมาที่ระดับ 8,200 จุด (จุด D) เราจะขายของออกไปอีก 20% เพราะอาจจะไม่แน่ใจว่า FIN index จะอ่อนตัวลงหรือเปล่า แต่เพื่อต้องการลดความเสี่ยงลง จึงทำการระบายหุ้นออกไป

จากตัวอย่างข้างต้น จะยังคงเห็นได้ว่า FIN index ยังมีการเคลื่อนตัวต่อขึ้นไปอีก ซึ่งถ้าทะลุเส้น S4 ขึ้นไป คงต้องมีการเข้ามาเก็บของกลับกันบ้าง แต่ FIN index ก็ไม่อาจทะลุ S4 ขึ้นไป แม้ยังมีการอ่อนตัวลงมาอีก ซึ่งผู้เล่นตอนนี้ยังคงมีหุ้นอยู่ในมืออีก 30% ก็คาดว่า ถ้าเมื่อไร FIN index มีการดีดตัวขึ้น ก็จะทำการขายส่วนที่เหลือออกไป แต่จะเห็นได้ว่า การดีดตัวนั้นแบบจะไม่มี จนกระทั่ง FIN index กลับเข้ามากอยู่ที่ retracement zone อีกรั้ง และพยายามที่จะทะลุ RZH ขึ้นมาตรงจุด F ผู้เล่นตอนนั้น กลัวว่าหากขายส่วนที่เหลือ 30% ออกไป หากมันวิ่งขึ้นไปต่อ ก็จะเกิดความเสียหายจึงยังไม่อยากขาย

ผลไม่เป็นอย่างที่ผู้เล่นคาดการณ์ FIN index ได้ปรับตัวลดลงต่อเนื่องอีก จากจุด F มาถึงจุด H ซึ่งสำหรับผู้เล่นที่ใช้หลักของ stop loss line (S5) ก็คงได้มีโอกาสหากตัวเองออกไปได้ทันทีที่จุด G โดยการขายส่วนที่เหลือ 30% (ถูกใหม่ครับ) ซึ่งนับว่าเป็นข้อดีของการใช้ stop loss line เข้าช่วยในการซื้อขาย แล้วค่อยกลับเข้ามาซ่อน 30% นั้นกลับที่จุด H อีกที โดยมีการระบายหุ้น 30% ที่ซื้อมาเพื่อทำกำไรระยะสั้น ออกไปอีกที่ระดับ 8200 จุด (จุด I) ตอนนี้หุ้นหมดแล้ว จริงใหม่ครับ?

แต่ปรากฏว่า FIN index ขยับตัวขึ้นต่อ โดยสามารถทะลุแนว stop loss line (S4) ขึ้นไป ดังนั้น จึงต้องทำการซื้อกลับที่จุด J อย่างไรก็ตาม การกลับเข้ามาซื้อที่จุด J จะเป็นสัดส่วนเท่าไหร่นั้น ขึ้นอยู่กับการซื้อขายของผู้เล่นแต่ละบุคคลครับ

การผสมผสาน percentage retracement กับ geometric angle line

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งในส่วนของ percentage retracement กับ geometric angle lines ท่านผู้อ่านคงอยากรู้ว่า ในเมื่อเราทราบหลักการในแต่ละส่วนแล้ว มันจะสามารถนำมาใช้รวมกัน ได้หรือไม่? เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คำตอบคือ มันสามารถที่จะถูกนำมาใช้ร่วมกันได้ครับ Gann เน้นการใช้ geometric angle lines ที่แปลงมาจาก Gann

angle lines ที่ลากจากจุดสูงสุดหรือจุดต่ำสุดที่เด่นชัด (แล้วแต่กรณี) อยู่ 3 เส้น คือ เส้น 45 องศา (1×1), เส้น 63.5 องศา (1×2) และเส้น 26.5 องศา (2×1) ควบคู่กับระดับ percentage retracement ระดับ 37.5%, 50% และ 62.5% ซึ่งเหตุที่ใช้ geometric angle lines และ percentage retracement เหล่านี้ เป็นมาจากการมั่นให้จุดศูนย์ถ่วง (center of gravity) ที่ดีกว่าแนวอื่น

Gann เห็นว่า การเกิดแนวรับแนวต้านที่มีนัยสำคัญ จะอยู่ที่ระดับ 50% retracement ผนวกกับเส้น 45 องศา ซึ่งจากรูป 12.2 ข้างล่างนี้ จะเห็นได้ว่า หลังจากที่ราคาหุ้น TC ได้มีการปรับตัวลงอย่างต่อเนื่อง จากระดับราคาประมาณ 75 บาท ลงมาถึงที่ระดับ 30 บาท ก่อนที่จะมีการตีตัวขึ้น ซึ่งตอนนี้ เรายังคงมาใช้หลักของการเส้น 45 องศาและ 50% retracement ดูว่าจะประยุกต์ใช้กับกรณีนี้ได้หรือไม่? ผลที่ได้ก็คือ การผนวกกันระหว่างเส้น 45 องศา (1×1) กับ 50% retracement ซึ่งก่อให้เกิดจุดศูนย์ถ่วงนั้น กลายเป็นแนวต้านที่มีนัยสำคัญในกรณีนี้ จนส่งผลให้ราคาของ TC เมื่อมาถึงตรงจุด A และมีการปรับตัวลง

รูปที่ 12.2

อย่างไรก็ตาม นี่เป็นตัวอย่างที่ยกมาให้เห็นเท่านั้น หุ้นบางตัวอาจจะไม่สนใจระดับดังกล่าวก็ได้ ดังนั้น วิธีการนี้ควรที่จะต้องพิจารณาควบคู่กับกระบวนการยุทธิ์อื่นๆด้วย

นอกจากนี้ geometric angle lines ที่ผสมผสานกับ percentage retracement แล้ว ยังมีการซอดแทรกกระบวนการยุทธิ์เพิ่มเติมเข้าไปอีก โดยมองว่าที่จุดหรือระดับอันเกิดจากการตัดกันหรือเชื่อมกัน (conjunction) ของเส้นที่ลากลงมาจากจุดยอดตามมุมเรขาคณิต กับเส้นที่ลากขึ้นมาจากจุดต่ำสุดตามมุมเรขาคณิต จะมีผลในการเป็นแนวรับแนวต้าน รวมถึงเวลาที่แนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลง ยิ่งเมื่อเวลาที่เส้นเหล่านี้ตัดกันทำมุม 90 องศาซึ่งกันและกัน ยิ่งเพิ่มความมีนัยสำคัญมากขึ้น และจะยิ่งทวีความมีนัยสำคัญมากขึ้น ถ้าจุดตัดหรือระดับเหล่านี้ เกิดในบริเวณที่สอดคล้องกับระดับของ percentage

retracement อย่างไรก็ตาม Gann ก็ยังมีลูกเล่นอีก กล่าวคือ นอกจากจะลากเส้นจากยอด หรือจุดต่ำสุดตามมุม เรขาคณิตแล้ว เขายังอาศัยจุดศูนย์ หรือจุดกำเนิด (original) ด้วยเช่นกัน เพราะเขาเชื่อว่าเส้นที่ลากจากจุดศูนย์หรือจุด กำเนิดนี้จะมีนัยสำคัญในอนาคต

ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้ เป็นเพียงหลักการเบื้องต้น และการประยุกต์ใช้งานประการของ Gann theory อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อ่านควรที่จะนำหลักการในเรื่องอื่นๆทั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว และที่กำลังจะกล่าวต่อไป เข้า มาช่วยเสริมในการคาดการณ์ด้วย เพื่อปิดจุดบอดหรือลดความเสี่ยงลงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

13 กฎเกณฑ์คลื่นวัฏจักร Cycles Theory

ในภาคสอง เราได้พูดถึงรูปแบบของแนวโน้ม ตลอดจนค่านีเครื่องซึ่งต่างๆ โดยได้นำว่าการเลือกใช้เครื่องมือต่างๆเหล่านี้ จะต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ว่า เรากำลังเลือกลงทุนในระยะใด ระยะยาว ระยะปานกลาง หรือ ระยะสั้น นอก จากนี้ ในบทที่ 11 เราได้พูดถึงรูปแบบต่างๆของทฤษฎีคลื่นของ Elliott ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในคลื่นที่ยังประกอบไปด้วยคลื่นย่อยลงไบอิก ซึ่งสิงเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการแยกและเลือกเล่นในระยะเวลา (Time-Frame) ขนาดไหน หรือ คลื่นเป็นคลื่นหลักหรือคลื่นย่อย ก็ล้วนแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฏจักร (Cycle) ทั้งสิ้น

ขันที่จริงแล้ว ในชีวิตประจำวันของเรา แทบจะทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีการเคลื่อนไหวแบบวัฏจักรทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นกระแสไฟฟ้า การเคลื่อนไหวของดวงดาว หรือกระแสน้ำ แม้แต่การเดินทางมาทำงานและกลับบ้าน ก็เป็นวัฏจักร ดังนั้น การเข้าใจในเรื่องของวัฏจักร ก็มีส่วนช่วยให้เราสามารถเข้าใจการเคลื่อนไหวและแนวโน้มของสิ่งต่างๆได้ดีขึ้น เรื่องของราคาก็เช่นเดียวกันครับ

ในบทนี้ เราจะมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฏจักร ตลอดจนการหาหรือวัดขนาดของวัฏจักรแบบง่ายๆกัน จากนั้นจะเป็นการนำเอาออบวัฏจักรที่หาได้ มาประกอบใช้กับเครื่องมือต่างๆที่เราได้เรียนมาจากบทต้นๆ

องค์ประกอบของอนุกรมเวลา (Time Series Decomposition)

สำหรับท่านที่เคยเรียนเรื่องอนุกรมเวลา สมัยที่เรียนวิชาสถิติ มาบ้างแล้ว คงจะยังพอจำได้ว่า เราแบ่งอนุกรมเวลาออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ๆ คือ (ในที่นี้จะใช้ราคาเป็นตัวอย่างของอนุกรมเวลา)

1. แนวโน้ม (Trend) ซึ่งหมายถึงแนวโน้มหลักของราคา
2. การเคลื่อนไหวตามฤดูกาล (Seasonality) เป็นการเคลื่อนไหวตามฤดูกาลของแต่ละปี ซึ่งจะบรรจบครบรอบใน 1 ปี เช่น พอดีกับหน้าฝนมีฝนตก ราคามะม่วงก็จะตก เพราะมีผลผลิตออกมากเยอะ แต่พอหมดหน้าฝนมีฝนตก ราคาก็จะแพงขึ้น เนื่องจากมะม่วงที่ออกนอกฤดูกาลมีน้อยเป็นต้น

3. การเดลี่อินไทร์เบบวัฏจักร (Cycle) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวที่หมุนวนเป็นวัฏจักร เช่น การเคลื่อนไหวของดวงจันทร์ ซึ่งส่งผลให้เกิดน้ำขึ้นน้ำลง เกิดข้างขึ้นข้างแรมสลับกันไปมา เป็นต้น

4. การเดลี่อินไทร์ไม่มีทิศทาง (Irregularity) ซึ่งเกิดจากสิ่งที่คาดการณ์ไม่ได้ หรือเกิดในลักษณะมัวสุม

อย่างไรก็ดี แม้ว่าเราจะสามารถแบ่งอนุกรมเวลาออกเป็น 4 ส่วนได้ แต่จะเห็นได้ว่า ทั้ง 4 ส่วนนี้ สามารถทดแทนได้ด้วยวัฏจักรเพียงอย่างเดียว เราสามารถมองแนวโน้มว่าเป็นวัฏจักรที่มีความยาวมาก ๆ จนกระทั่งเราดูเหมือนกับมันเป็นแนวโน้ม ในขณะเดียวกัน การเคลื่อนไหวแบบๆ คือการเดลี่อินไทร์ ความจริงก็เป็นเพียงกรณีพิเศษของวัฏจักร ซึ่งระบบครอบคลุมวัฏจักรได้ใน 1 ปี พอดี แม้แต่การเคลื่อนไหวแบบไม่มีทิศทางเราก็ยังสามารถมองได้ว่ามันเป็นวัฏจักรลูกย่อย ๆ ที่เล็กมากจนแทบไม่นับสำคัญ

องค์ประกอบของวัฏจักร (Cycle Components)

หลังจากที่ได้พูดถึงความสำคัญของวัฏจักรมาสามาถแล้ว เราลองมาดูองค์ประกอบของวัฏจักรกันบ้างว่า เราสามารถอธิบายวัฏจักรหนึ่ง ๆ ได้ด้วยตัวแปรอะไรบ้าง ซึ่งคลื่นวัฏจักรในทางทฤษฎีสามารถเขียนได้ดังรูปที่ 13.1 จะเห็นได้ว่าในคลื่นหนึ่ง ๆ สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปร 3 ตัว (อันที่จริงมีทั้งหมดประมาณ 4-5 ตัว แต่ใช้แค่ 3 ก็พอ) คือ

1. คาบเวลาและความถี่ (Period and Frequency) สองตัวนี้เป็นตัวบอกให้เรารู้ถึงรอบของวัฏจักร หรือพูดอีกอย่างก็คือสองตัวนี้จะช่วยบอกให้เรารู้ว่าคลื่นที่เรากำลังดูมีระยะเวลา สั้น ยาว หรือ ปานกลาง

คาบเวลา (period) เป็นตัวที่บอกให้เรารู้ว่าวัฏจักรหมุนบรรจบครบหนึ่งรอบใช้ระยะเวลาเท่าไร ส่วนความถี่ (frequency) เป็นตัวบอกให้เรารู้ว่าในระยะเวลาหนึ่งนั้น วัฏจักรหมุนไปกี่รอบ จะเห็นว่าความถี่และความถี่ มีความสัมพันธ์ผกผันกันกล่าวคือ $\text{Period} = 1/\text{Frequency}$ ตัวอย่างเช่น เครื่องยนต์หมุน 3,000 รอบต่อนาที อันนี้เป็นความถี่ ซึ่งเราพูดได้อีกอย่างว่า เครื่องยนต์หมุนครบ 1 รอบ ในระยะเวลา $1/3000$ วินาที ซึ่งอันนี้จะเป็นคาบเวลา ดังนั้น รู้แค่คาบเวลาอย่างเดียว ก็จะรู้ความถี่ไปด้วย หรือรู้แต่ความถี่ก็สามารถหาคาบเวลาได้

2. ความสูงของคลื่น (Amplitude) อันนี้เป็นตัวที่บอกให้เรารู้ว่าคลื่นวัฏจักรนั้นสูงเท่าใด ในส่วนของราคา มันเป็นตัวบอกถึงผลกระทบของวัฏจักรที่มีต่อราคา กล่าวคือ ถ้าความสูงของคลื่นมาก คลื่นนั้นก็จะมีผลกระทบต่อราคามาก

3. Phase ความหมายที่กระชับอาจจะทำให้ผู้อ่านงงได้ เอาอย่างนี้แล้วกันครับ ขออธิบายตัวอย่างเป็นความหมายของมันไปเลยแล้วกัน กล่าวคือ ตัวของวัฏจักรนั้น มันจะหมุนเวียนครอบคลุมของมันไปเรื่อยๆ แต่การที่จะบอกตำแหน่งที่เราสนใจบนวัฏจักรนั้น อาจจะไม่ใช่เรื่องง่ายๆ เช่นไนน์ครับ? เพราการทราบเพียงคาบเวลา และความสูงของวัฏจักรเพียง 2 อย่างนี้ ยังไม่เป็นการเพียงพอ ที่จะกำหนดวัฏจักรที่เรากำลังดูตามอยู่ รวมถึงตำแหน่งที่เรากำลังสนใจอยู่ได้

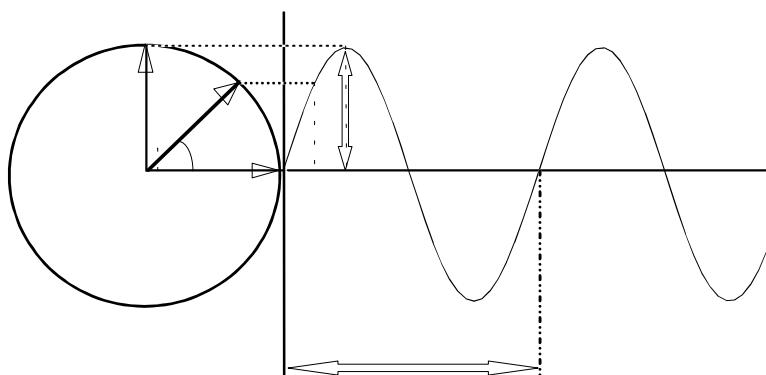
ตัวอย่างเช่น ถ้าเราถูกถามว่า ณ เวลา t_3 เราอยู่ที่จุดไหนของวั guerra ก? รับรองได้เลยครับ ว่ามีคำตอบเป็นgate ตักเลยครับ เพราะที่เวลา t_3 นั้น สามารถวัดวั guerra กที่กำลังเคลื่อนตัวผ่านได้เพียงเบย์ครับ ถึงแม้ว่าจะกำหนดเวลา และความสูง ของวั guerra กแล้วก็ตาม เพราะหากท่านผู้อ่านลองจินตนาการถึง วั guerra กที่เหมือนกันทั้งในแบบเดียว และความสูง หลายๆ ลูก ก็กำลังทยอยวิ่งมาที่ ณ เวลา t_3 ศิครับ มันก็ยังคงมีได้มากมาก ดังนั้นที่ t_3 เราจะบอกได้อย่างไรว่า ตำแหน่งที่ เรายืนใจนั้น มันอยู่ในส่วนใดของเว้าของลูกไห่น?

ดังนั้น การที่จะบอกตำแหน่งบนวั guerra กได้ถูกต้อง จำเป็นที่ต้องหาอะไรมาช่วยกำชับเราว่า เราจะไม่บอกวั guerra กที่ผิดอันไป ซึ่งตัวที่จะช่วยเราคือ phase นั่นเองและครับ เพราะมันจะเป็นตัวช่วยกำชับเราว่า วั guerra กที่เราสนใจจริงๆ นั้น คือตัวไห่น? กล่าวคือ ทุกๆ วั guerra กนั้นมีจุดเริ่มต้น ดังนั้น ถ้าเราสามารถบอกได้ว่า เราต้องการวั guerra กที่มีความสูง และความเวลาที่ ต้องการ โดยมีจุดเริ่มต้น (t_1) ที่ห่างจากเวลา t_0 เท่ากับ phase (สมมติให้ phase เท่ากับ 5 วัน) คราวนี้แหละ จะทำให้เรา สามารถเจาะจงตัววั guerra กได้อย่างถูกต้อง

พอเรารู้แล้วว่าวั guerra กนั้นในหนึ่งที่เราต้องการ เราเก็บมาดูสิว่า ณ เวลาที่เรากำลังสนใจอยู่นี้ (t_3) มันห่างจากจุดเริ่มต้น t_1 กี่วัน สมมติว่า $t_3 - t_1 = 7$ วัน เราจะสามารถบอกได้ทันทีว่า ณ t_3 ซึ่งห่างจาก t_0 เท่ากับ 12 วัน ตำแหน่งที่เรากำลังสนใจนั้น อยู่ที่ส่วนไหนของวั guerra กที่เรากำลังตามอยู่

ที่นี่ก็ยังมีการวัดระยะเวลาอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นแบบที่นิยมใช้กันในตำราทางสถิติ คือวัดกันเป็นมุมในรูปของ phase angle โดยที่ ณ จุดเริ่มต้นของวั guerra ก มีค่าของมุมหรือ phase angle เท่ากับ 0 เมื่อวั guerra กขึ้นไปสูงสุดจะมีค่า phase angle เท่ากับ 90 องศา และเมื่อกลับมาจุด 0 ใหม่จะเป็นมุม 180 องศา และเมื่อถึงจุดต่ำสุดเป็น 270 องศา จนกลับมาที่ ต้นวั guerra กใหม่ งดีจัง

เขายังจัดรับ คิดเป็นตัวอย่างแล้วกัน เราลองมาดูการหมุนของเครื่องยนต์นะครับ เมื่อเครื่องยนต์หมุน 1 รอบ ถือว่าครับ หนึ่งวั guerra ก (สำหรับนักบิดมอเตอร์ไซด์ ในที่นี้ขอสมมติว่าเป็นเครื่อง 4 จังหวะนะครับ เพราะเครื่อง 2 จังหวะมันล้าไปหน่อย นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดมลภาวะอีกด้วย) ที่นี้ถ้าเราเอาลูกศรไปติดอยู่ตรงแกนหมุนของก้านสูบให้ห้าม 0 องศา กับ แนวระนาบ ณ จุดที่เครื่องเริ่มต้น เมื่อเครื่องเริ่มหมุน เราจะเห็นว่าลูกศรเริ่มทำมุมกับแนวระนาบ มุมนี้ก็เป็นเหมือนกับ phase angle นี่ล่ะครับ เมื่อเครื่องหมุนครบรอบ ลูกศรก็จะหมุนครบรอบพอดีเหมือนกัน

รูปที่ 13.1

เพื่อให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น มาลองดูรูปที่ 13.1 กันนะครับ รูปนี้แสดงตัวอย่างของคลื่นวัฏจักรอันหนึ่ง ส่วนสูงที่วัดจากเส้น 0 ไปยังยอดของวัฏจักรคือ amplitude และความยาวนับจากเริ่มต้นวัฏจักร จนมันวิ่งไปสูงสุด และลงมาต่ำสุด จนกลับมาที่เดิม คือ period ซึ่ง ถ้าเราเอา 1 มาหารด้วย period เรายังจะได้ frequency คลื่นในรูปที่ 13.1 นี้ มี phase เป็น 0 เพราะมันเริ่มต้นวัฏจักร ณ เวลา 0 พอดี ดังนั้นจึงมี phase angle ณ จุดเริ่มต้นเป็น 0 ด้วย

วงกลมที่อยู่ข้างข่ายของรูป 13.1 แสดงถึงวิธีการวัด phase angle วงกลมนี้มีรัศมีเท่ากับ amplitude ของคลื่นวัฏจักรพอดี ณ เวลา 0 คลื่นวัฏจักรอยู่ที่จุดเริ่มต้น ดังนั้น จึงมี phase angle เท่ากับ 0 เมื่อเวลาผ่านไป คลื่นเริ่มขยับตัวขึ้น เส้นรัศมีของวงกลมก็ขยับตามขึ้นถึง จุด C ที่เวลา t1 ค่า phase angle ของวัฏจักรที่จุดนี้ เท่ากับมุม a ที่เกิดขึ้นจากเส้นรัศมี AB กับ AC (ดูรูปไปด้วยนะครับ ไม่งั้นงงแน่) จะเห็นว่าเมื่อคลื่นวัฏจักร ถึงจุดสูงสุด (ณ เวลา t2) phase angle จะเท่ากับมุมที่เกิดจากเส้น AB กับ AD ซึ่งเท่ากับ 90 องศาพอดี วัดกันแบบนี้ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งกลับมาที่จุดเดิมคือที่ t3 ซึ่งวัฏจักรวิ่งไปได้ครึ่งรอบ phase angle จะเท่ากับ 180 องศา เป็นยังไงไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเริ่มต้นวัฏจักรรอบใหม่ phase angle ก็จะกลับมาเป็น 0 อีก หวังว่าคงเข้าใจดีขึ้นนะครับ

หลักของการรวมตัวของวัฏจักร

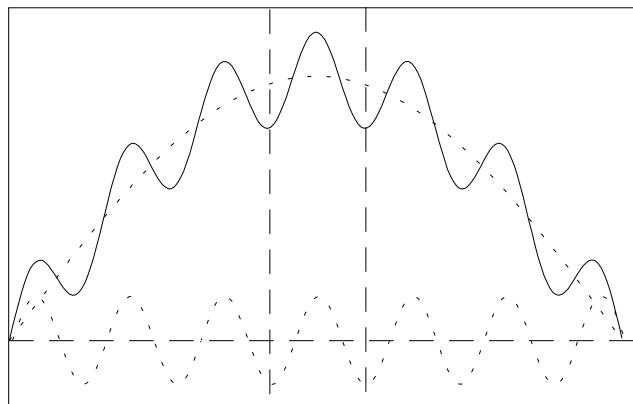
ในทางทฤษฎี เราสามารถสร้างรูปแบบทางเทคนิคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Head and Shoulders, Double Tops, Flag, Pennant, Triangle หรือแม้แต่รูปแบบของ Elliot Wave ได้จากการรวมตัวของคลื่นวัฏจักร ก่อนที่เราจะแสดงປาที่ให้ดู ขออธิบายถึงหลักการของการรวมตัวของวัฏจักรสักนิดนึงครับ หลักใหญ่ๆ มีอยู่ 3 หลักคือ

1. Principle of Proportionality กล่าวคือคลื่นที่มีความเวลายาวจะมีความสูงของคลื่นสูง ในขณะที่คลื่นที่มีความเวลาสั้นกว่า จะมีความสูงของคลื่นเตี้ยกว่า ผลที่ตามมาก็คือ ถ้าเรามองกราฟรูปหนึ่ง แต่คนเขียนกราฟไม่ได้บอกว่าเป็นกราฟรายวัน หรือรายเดือน เรายังไม่ได้เลยว่ามันเป็นรายวันหรือรายเดือน เพราะมันดูเหมือนๆ กัน จันนี้เป็นเหมือนสัญลักษณ์รวมนะครับ กล่าวคือโดยส่วนใหญ่แล้ว ช่วงการเคลื่อนไหวของหุ้นในแต่ละวัน จะพบว่าช่วงการเคลื่อนไหวของหุ้นในแต่ละเดือน ตัวอย่างเช่น หุ้นวันหนึ่งๆ เคลื่อนไหวได้เต็มที่ไม่เกิน 20% เพราะว่า floor กับ ceiling แท่การเคลื่อนไหวในหนึ่งเดือน เต็มที่จริงๆ สามารถเคลื่อนไหวได้ถึง 22 floors 22 ceilings (สมมติว่าเดือนหนึ่งมี 22 วันทำการ) ดังนั้น เมื่อ period ยาวขึ้น amplitude ส่วนใหญ่จะสูงขึ้นตามไป

2. Principle of Superposition หลักการนี้เป็นหลักการสำคัญที่เดียวครับ มันบอกเราว่า เราสามารถเอาคลื่นวัฏจักรต่างๆ เข้าด้วยกันเป็นผลรวมได้ (พูดง่ายๆ ก็คืออนุกรมเวลาเป็นผลรวมของคลื่นวัฏจักรต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นตัวอนุกรมเวลา) ซึ่งคลื่นวัฏจักรเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องวิ่งไปในทิศทางเดียวกันนะครับ อาจจะวิ่งสวนทางกันก็ได้ ในกรณีนี้ การรวมเข้าด้วยกันก็จะเกิดการหักล้างกัน คิดง่ายๆ ก็เหมือนกับคลื่นของแม่น้ำ ซึ่งประกอบด้วยกระแสน้ำเป็นคลื่นใหญ่ เมื่อเริ่ววิ่งบนน้ำ เกิดคลื่นลูกเล็กตามมา ผลที่เราเห็นก็คือผลรวมของคลื่นที่เกิดจากเรือสองกับกระแสน้ำ ซึ่งถ้าเรือวิ่งสวนน้ำเราก็จะเห็นแบบหนึ่ง แต่ถ้าเรือวิ่งตามน้ำ ก็จะเห็นอีกแบบหนึ่ง (ไม่เหมือนกันนะครับ แม้ว่าดูเผินๆ จะคล้ายกันก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าแม่น้ำใหญ่เช่นก็จะเห็นความแตกต่างชัดขึ้น)

โดยปกติเมื่อคลื่นลูกที่มีความถี่สูงกว่า (มีคาบเวลาสั้นกว่า) รวมตัวเข้ากับคลื่นที่มีความถี่ต่ำกว่า (มีคาบเวลายาวกว่า) ผลที่ตามมาก็คือเกิดการเบี้ยวของรูปทรงของคลื่นที่มีความถี่สูง ซึ่งจะเป็นไปทางซ้าย (left translation) หรือเป็นไปทางขวา (right translation) ขึ้นอยู่กับส่วนของคลื่นที่มีความถี่ต่ำกว่า ว่ากำลังเป็นขาลงหรือขาขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 13.2

ในรูปที่ 13.2 นี้ จะเห็นว่าคลื่นรวม ซึ่งแสดงด้วยเส้นทึบ ประกอบขึ้นจากคลื่นวัฏจักร 2 คลื่น ที่แสดงด้วยเส้นประ คลื่นแรก เป็นคลื่นความถี่ต่ำ และคลื่นที่สองเป็นคลื่นความถี่สูง ซึ่งความถี่สูงเป็น 14 เท่าของคลื่นลูกแรก ในรูปนี้เราสมมติว่าคลื่น 2 ลูกนี้เริ่มต้นที่จุดเดียวกัน (มี phase เท่ากัน) จะเห็นได้ว่าในช่วงที่คลื่นที่มีความถี่ต่ำกำลังอยู่ในขาขึ้น คลื่นความถี่สูงที่ปรากฏบนคลื่นรวมจะเป็นไปทางซ้าย ในขณะที่ในช่วงที่คลื่นความถี่ต่ำกำลังอยู่ในขาลง คลื่นความถี่สูงที่ปรากฏบนคลื่นรวมจะเป็นไปทางขวา

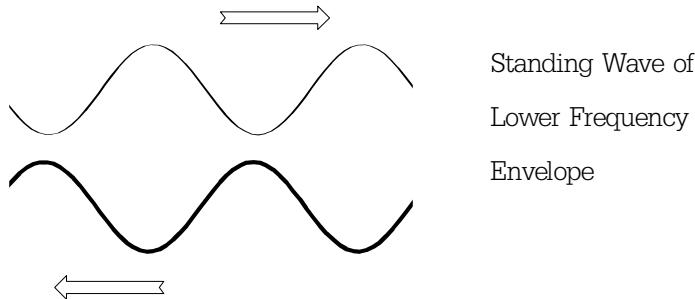

รูปที่ 13.2

ณ จุดสูงสุดของคลื่นความถี่ต่ำ เราจะพบว่าคลื่นความถี่สูงไม่เบี้ยวซ้ายหรือขวาเลย ทั้งนี้ เพราะจุดสูงสุดของคลื่นความถี่ต่ำ จะตรงกับขั้นตอนความถี่สูงในรอบที่ 4 พอดี อย่าเพิ่งงงนะครับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เรากำหนดให้คลื่นความถี่สูงมีความถี่ เป็น 14 เท่าของคลื่นความถี่ต่ำ ดังนั้น ต่อครึ่งรอบของคลื่นความถี่ต่ำจะมีคลื่นความถี่สูงอยู่ 7 รอบ (ซึ่งในรูปที่ 13.2 นี้ แสดงเพียงครึ่งรอบของคลื่นความถี่ต่ำ) และเนื่องจากมันมี phase เท่ากัน ดังนั้นคลื่นความถี่สูงรอบที่ 4 จะมีจุดยอด ตรงกับจุดยอดของคลื่นความถี่ต่ำพอดี

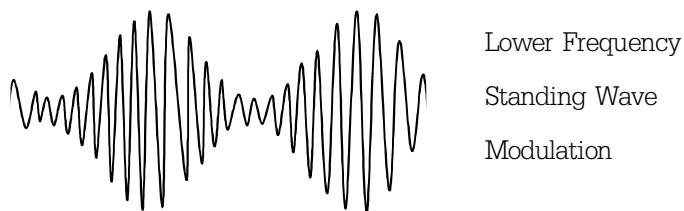
3. Principle of Resonance อันนี้เข้าใจยากนิดนึง นอกเสียจากว่าคุณเป็นเชียนพิสิกส์ (ซึ่งคนเชียนไม่ใช่คนนึงละครับ) เรายังจำครับ ลองเอาไม้บรรทัดซักอันนึงมาขีดกับโต๊ะนะครับ แล้วลองดีดปลายมันให้สั่นเล่นๆ จะเห็นว่าพลังดีดของคุณก่อให้เกิดคลื่นส่งไปตามไม้บรรทัดอีก พอดีง่ายๆ ไม่ซึ่งด้านนี้ไม่ได้ถูกต้องไว้ แรงมันไปต่อไม่ได้ ส่งผลให้เกิดแรงสะท้อนกลับมาที่ปลายไม้บรรทัดอีก พอดีง่ายๆ ไม่ซึ่งด้านนี้ไม่ได้ถูกต้องไว้ มันก็เลยสั่น แต่มันก็เคลื่อนต่อไปอีกไม่ได้ เพราะสุดปลายไม่แล้ว แรงมันก็วิงกลับไปตามแนวไม้บรรทัดหาจุดที่ร่องไว้กับโต๊ะอีก จะเห็นว่าในที่สุดจะมีสองคลื่นวิ่งสวนกันไปมา บุ่งเข้าหากันอย่างไม้บรรทัดสองด้านพร้อมๆ กัน ไม้บรรทัดจะสั่นดูแล้วเป็นเหมือนรูปพัดจัน อันนี้เป็นหลักการของ resonance และคลื่นแบบนี้เรารียกว่า standing wave ครับ

เช่นเดียวกันครับ ถ้าคุณเอาหนังยางมาดึงให้ตึงทั้งสองด้าน แล้วลองดีดดู ก็จะเห็นกัน เพียงแต่ว่าความทั้งสองปลาย ถูกยึดเอาไว้ ดังนั้น standing wave จึงเกิดเป็นคลื่นคล้ายๆลูกวิ่ง แทนที่จะเป็นรูปพัดจีนแบบกรณีของไม้บรรทัด ปลายของหนังยาง หรือไม้บรรทัด ที่ถูกยึดไว้นี่เป็นสมीอันเงื่อนไขขอบเขต (boundary condition) ของแรงสั่นสะเทือนที่สามารถวิ่งได้

รูปที่ 13.3a

รูปที่ 13.3a แสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของ standing wave ซึ่งประกอบด้วยคลื่น 2 คลื่นวิ่งสวนทางกัน ที่น้ำใจเราใส่คลื่นลูกใหม่ที่มีความถี่สูงมากเข้าไปใน standing wave คลื่นลูกใหม่นี้จะวิ่งทะลุเข้าไปใน standing wave เพราะว่าตัวคลื่นลูกใหม่นี้ ไม่ได้ถูกจำกัดด้วย boundary condition เมื่อคลื่นที่มีความถี่สูงและไม่ได้ถูกจำกัดขอบเขตวิ่งเข้าไปผสมกับ standing wave ผลที่ตามมาคือคลื่นความถี่สูง จะวิ่งอยู่ในกรอบของ standing wave และตัว standing wave จะสั่น (modulate) ตามความถี่ของคลื่นความถี่สูงนั้นด้วย และผลที่ได้ก็คือรูปคลื่นแบบในรูปที่ 13.3b ครับ ซึ่งเราเรียกคลื่นแบบนี้ว่า modulated standing wave

รูปที่ 13.3b

หลักการ 3 คือเป็นหลักการสำคัญ ที่จะนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบต่างๆจากการรวมตัวของคลื่นวั guerra อย่างไรก็ได้ ยังมีหลักการอื่นๆที่จะช่วยให้เราสามารถหาคลื่นวั guerra ได้ง่ายขึ้นอีก 2 หลักการ คือ

4. Principle of Synchronicity กล่าวคือ คลื่นวั guerra ต่างๆมักจะมีความสัมพันธ์กัน เช่นอาจมีจุดต่ำสุด และ สูงสุดที่ระยะเวลาเดียวกัน หรือ แม้แต่ในอนุกรมเวลาที่ต่างกัน ก็ยังเกิด synchronicity ได้บ่อยๆ เช่น วั guerra ของราคาน้ำมัน ราคาก๊าซฯลฯ

ท่องแตง หรือแม้แต่การเกิดจุดตบบนดวงอาทิตย์ มีขนาดเท่าๆกันคือ 5.91 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาเดียวกับที่ดาวมฤตยุมุนรอบดวงอาทิตย์ได้ครึ่งรอบพอดี หลักการนี้ช่วยเราได้อย่างน้อยที่สุดก็ตอนเริ่มต้น กล่าวคือ ถ้าเราหารอบวัฏจักรที่สำคัญของอนุกรมเวลาอันหนึ่งได้ เราอาจจะเริ่มต้นทดลองจากจุดนี้กับอนุกรมเวลาอื่นที่เกี่ยวข้อง (หรือแม้แต่ไม่เกี่ยวข้องก็ยังไม่เสียหาย) ดูก่อนได้ เช่น ถ้าเราพบว่า SET index มีวัฏจักรขนาด 42 สัปดาห์ เราอาจจะลองขนาดของวัฏจักร 42 สัปดาห์ กับการเคลื่อนไหวของหุ้นตัวอื่นในตลาดดู ตามหลักของ Synchronicity และ มันมักจะคล้ายๆกัน (แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไปนะครับ) นอกจากนี้ ถ้าเราพบว่าอนุกรมเวลาหนึ่งประกอบด้วยวัฏจักรหลายอันที่ synchronize กัน กล่าวคือมีช่วงที่ถึงจุดยอด และจุดต่ำสุดร่วมกัน จุดเดลอนั้นๆ จะเป็นจุดสำคัญที่แนวโน้มของราคามีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้มาก

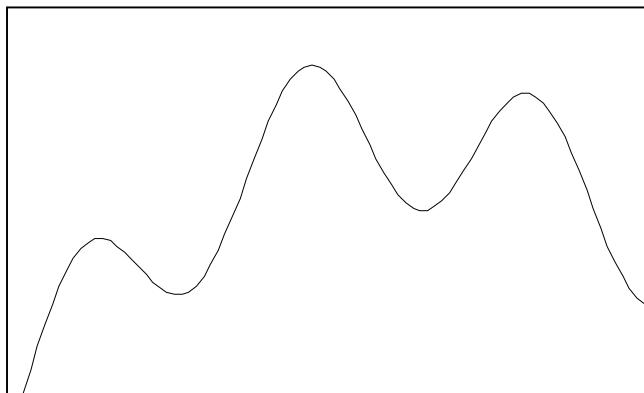
5. Principle of Harmonicity ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง period ของ cycles สามารถใช้ตัวเลขบางตัวเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์นั้น ตัวอย่างเช่น เลข 2 จะเป็นตัวเลขที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง cycle ที่มี period 20 วัน เช้ากับ cycle ที่มี period 10 และ 40 วันเป็นต้น หลักเกณฑ์นี้จะช่วยให้เราสามารถคำนวณความสัมพันธ์ของผลรวมของคลื่นวัฏจักรได้ตัวอย่างเช่น ถ้าเรารู้ว่า ราคายังคงอยู่ในช่วง 2 คลื่น คือ 40 วัน กับ 20 วัน สมมติว่าทั้งสองวัฏจักรเริ่มต้นพร้อมกัน เราจะพบว่าในครึ่งรอบแรกของคลื่น 20 วันเป็นช่วงที่ คลื่นทั้งสองเป็นช่วงขาขึ้น ซึ่งผลของมันจะเป็นการรวมตัวกันซึ่งมีผลในทางบวกต่อราคาเป็นต้น นอกจากนี้ เรา秧รู้ด้วยว่า ภาพรวมของการเคลื่อนไหวของราคากลับจากวัฏจักรทั้งสอง จะมุ่งบรรจบครอบจักร 40 วัน เพราะ 40 เป็นค่าหาร่วมมากของ 40 และ 20

การรวมตัวของคลื่นวัฏจักรกับรูปแบบทางเทคนิค

ได้เวลาแสดงปาหีแล้วครับ คนแรกที่ทำการรวมตัวของวัฏจักรมาอธิบายรูปแบบทางเทคนิคอย่างเป็นงานเป็นการ เห็นจะเป็นนาย John Ehler นี่ล่ะครับ อันที่จริงแต่ละรูปแบบสามารถเลียนแบบโดยใช้คลื่นวัฏจักรได้หลายวิธี ที่จะแสดงนี้เป็นเพียงแค่แบบวิธีเท่านั้น แต่ถ้าคุณเข้าใจดีพอ ก็จะสามารถเลียนแบบด้วยวิธีอื่นได้ด้วยตนเองครับ

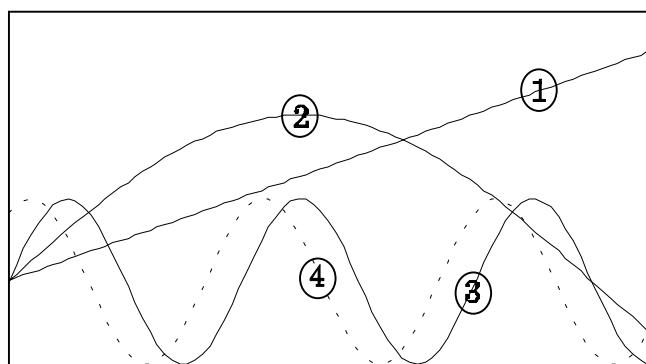
1. Head and Shoulders สามารถเลียนแบบได้จากการรวมตัวของ 3 คลื่น ดังแสดงไว้ในรูปที่ 13.4a และ 13.4b คือ คลื่นแรกมีค่าเวลาภายนอกมาก (หรือพูดอีกอย่างว่ามีความถี่ต่ำมาก) จนกระทั่งดูเป็นเส้นตรงซึ่งเปรียบเสมือนแนวโน้มหลัก (trend) ซึ่งแสดงด้วยเส้นตรง 1 ในรูปที่ 13.4b คลื่นที่สอง เป็นวัฏจักรที่ควบเวลานานกว่า (คลื่น 2 ใน รูป 13.4b) และ คลื่นที่ 3 (คลื่น 3 ในรูป 13.4b) เป็นวัฏจักรสั้นที่มีความสูงของคลื่นต่ำกว่าของคลื่นที่สอง และมีความถี่สูงเป็น 6 เท่าของคลื่นที่ 2 โดยที่คลื่นที่ 3 นี้จะถึงจุดสูงสุด ณ เวลาเดียวกับคลื่นที่สองถึงจุดสูงสุดด้วย เมื่อเรารวมเข้าด้วยกัน ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นรูป Head and Shoulders ที่มี neck line ซึ่งมีความชันเป็นบวก (positive slope neck line) อันที่จริงถ้าเราตัดเอาแนวโน้มหลักออกไป ก็จะได้รูป head and shoulders แบบมาตรฐาน ซึ่งมี neck line ขนานกับแนวระนาบ

2. Double Top ง่ายมากครับ เราแค่ shift คลื่นที่ 3 กลับไป 5 วัน (อันที่จริงจำนวนวันที่จะต้อง shift กลับนี้ ขึ้นอยู่กับความชันของเส้นแนวโน้มหลัก และรูปแบบของคลื่น 2 นะครับ ไม่ใช่ว่า 5 วันจะใช้ได้เสมอไป) ซึ่งแสดงเป็นคลื่นที่ 4 ในรูปที่ 13.4b และเรารวมมา แนวโน้มหลัก (1) เข้ากับ คลื่น (2) และ คลื่น (4) ก็จะได้รูป double top ตามที่ต้องการตั้งแสดงไว้ในรูป 13.4c

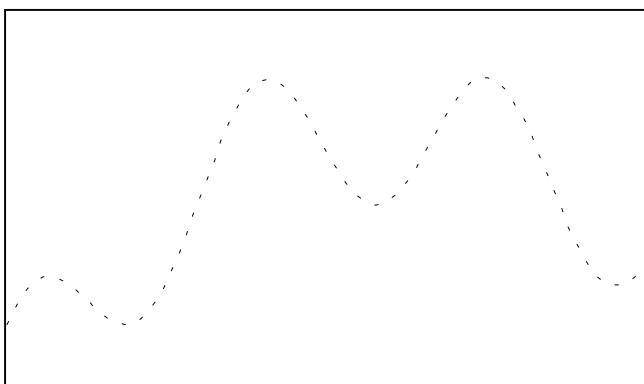
รูปที่ 13.4 a: รูปแบบ Head and Shoulders
เกิดจาก การรวมตัวของ

①, ② และ ③

รูปที่ 13.4 b: วัฏจักรที่เป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย

- ① แนวโน้มหลัก
- ② คลื่นวัฏจักรหลัก
- ③ คลื่นวัฏจักรรอง
- ④ คลื่นวัฏจักรรองที่มี Phase Difference 5 วัน

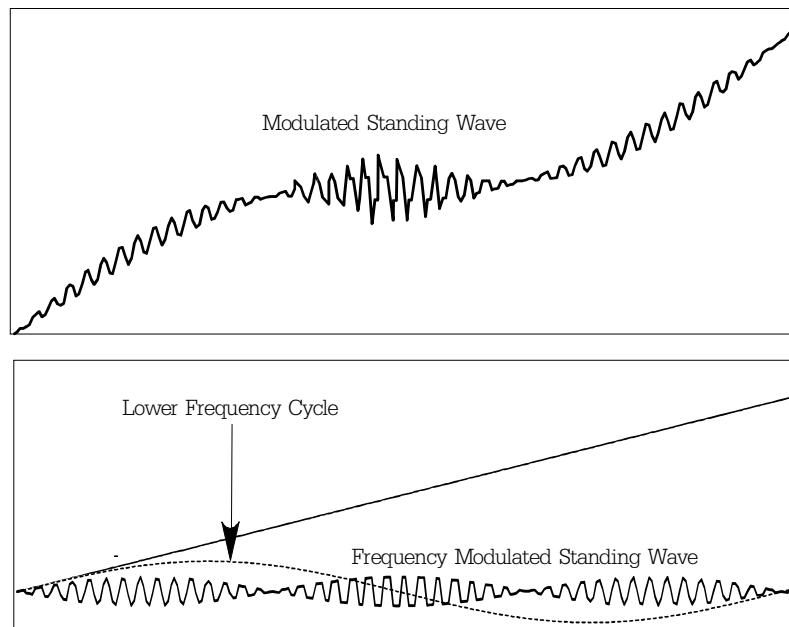
รูปที่ 13.4 c: รูปแบบ Double Tops

เกิดจาก การรวมตัวของ

①, ② และ ④

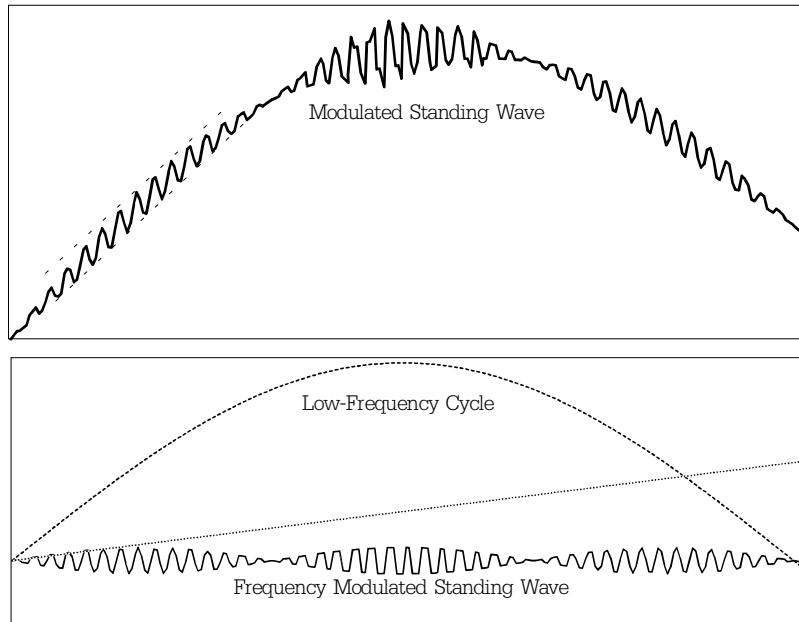
รูปที่ 13.4: การ Form ตัวของวัฏจักร ที่ก่อให้เกิดรูปแบบ Head and Shoulder และ Double Top

3. รูปแบบประเภท continuous pattern เช่น flag, pennant, triangle สามารถเลียนแบบได้จากคลื่นวัฏจักร 1 หรือ 2 ลูก กับคลื่นประเภท modulated standing wave ดังแสดงในรูป 13.5 ซึ่งรูปที่ 13.5 เกิดจากคลื่นวัฏจักร 1 อัน กับแนวโน้มหลัก ผสมกับ modulated standing wave ผลที่ได้คือ รูปแบบ continuous pattern ที่สมบูรณ์ กล่าวคือ หลังจากที่ consolidate แล้วก็จะต่อไปตามแนวโน้มเดิม แบบที่นักวิเคราะห์ทางเทคนิคกว่ากันไว้ครับ

รูปที่ 13.5

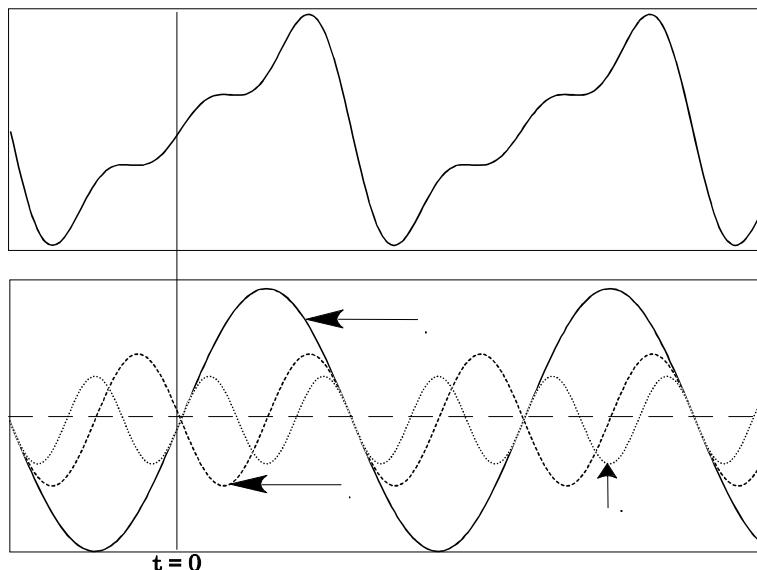
แต่ในรูปแบบที่ 13.6 เกิดจากคลื่นวัฏจักรที่มีความถี่น้อยหน่อย 1 อัน กับ modulated standing wave โดยที่แนวโน้มหลัก มีแรงหนุนอยู่น้อยมาก เมื่อเทียบกับตัววัฏจักร ในกรณีนี้จะตรงกันข้ามกันคือ จะเกิดการปรับตัวหลังจากที่มี consolidation ครับ

รูปที่ 13.6

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า patterns เหล่านี้ ความจริงแล้วมันขึ้นอยู่กับว่า คลื่นหลักของมันเป็นยังไง ถ้าเรารู้ว่าคลื่นหลักของมัน เป็นยังไงแล้ว เรา ก็จะสามารถบอกได้่ายขึ้นมากกว่า หลังจากที่ตลาด consolidate แล้วจะวิ่งต่อไปทางไหน

4. รูปแบบประเภท Elliott Wave คนแรกที่แสดงการจำลองคลื่น Elliott โดยใช้คลื่นวัฏจักร เห็นจะเป็นนาย John Ehler และบอกว่าคลื่นแบบ Elliott สามารถจำลองได้จาก sine wave 3 คลื่น โดยที่คลื่นที่ 2 เป็น negative sine wave ที่มีความสูงของคลื่นเป็นครึ่งหนึ่ง แต่มีความถี่เป็น 2 เท่าของลูกแรก และคลื่นที่ 3 เป็น positive sine wave ที่มีความสูง 1 ใน 3 เท่า และมีความถี่เป็น 3 เท่าของลูกแรก ดังแสดงไว้ในรูปที่ 13.7

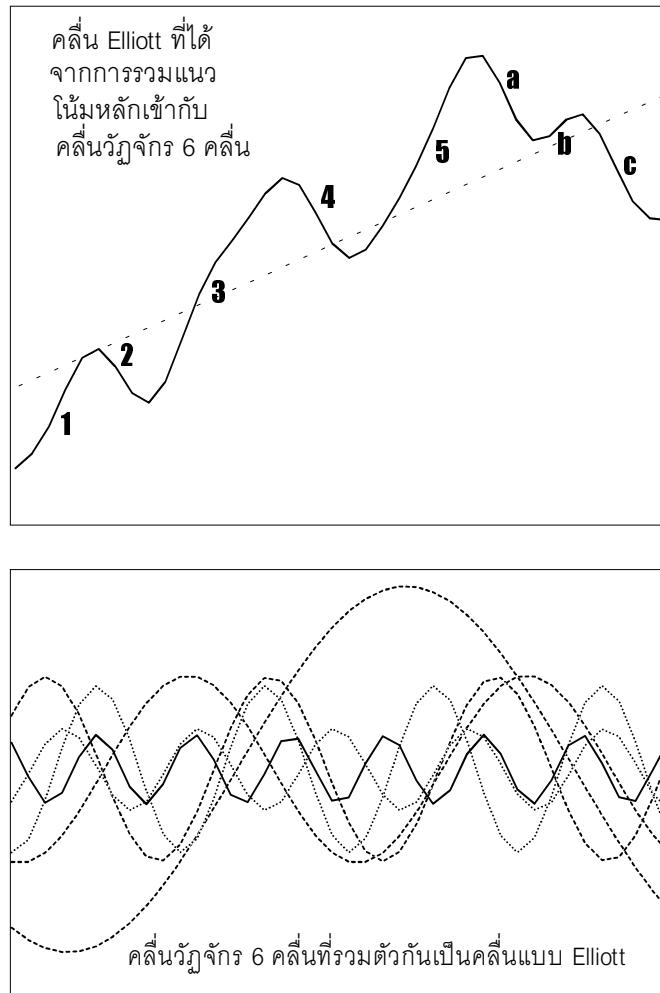
รูปที่ 13.7

อย่างไรก็ดี รูปแบบที่ John Ehler เสนอนี้ ก็ยังไม่ถึงกับเป็นรูปแบบคลื่น Elliott แท้ๆ เพราะมีแค่ 5 ขาขั้น แต่ขาลงจะมีเพียงคลื่นเดียว ก็อย่างที่เรียนไว้ตั้งแต่ต้นหนังสือ รูปแบบไหนก็ตามที่จริงก็เลียนแบบได้ด้วยคลื่นวัฏจักรทั้งนั้น เพียงแต่ว่าถ้าจะให้เหมือนจริงๆ รูปแบบคลื่นวัฏจักรก็ต้องมีมากคลื่นและขั้นตอนขึ้น รูปที่ 13.8 แสดงคลื่นวัฏจักร 6 คลื่น ซึ่งเมื่อประกอบกับแนวโน้มหลักแล้ว จะได้รูปแบบคลื่น Elliott ที่มี 5 คลื่นขึ้น (1-5) และ 3 คลื่นลง (a-c) ตามทฤษฎี เป็น เพียงแต่ว่ามันขั้บข้อนามาก เลยไม่ออกลักษณะรายละเอียดแล้วกันนะครับ

การวัดคลื่นวัฏจักร

การวัดคลื่นวัฏจักรสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี วิธีที่ 1 คือ

- การวัดด้วยวิธีการทางสถิติ ซึ่งจะเป็นวิธีที่เที่ยงธรรม แต่ไม่จำเป็นต้องเที่ยงตรง ที่ว่าเที่ยงธรรมนั้น เพราะกฎเกณฑ์ต่างๆ ค่อนข้างแน่นอน แต่ไม่จำเป็นต้องเที่ยงตรง เพราะวัฏจักรในชีวิตจริงมันไม่ได้วิ่งเป็น sine หรือ cosine waves อย่างในทฤษฎี และไม่จำเป็นต้องวิ่งตรงเวลา เป็น เมื่อนลูกตุ้มนาฬิกา นอกจากนี้วัฏจักรในชีวิตจริงยังไม่จำเป็นต้องวิ่งเป็นแบบสมมาตรด้วย อย่างไรก็ดี ค่าที่ได้จากการทางสถิติก็เป็นเหมือนกับค่าเฉลี่ย ซึ่งน่าจะใกล้เคียงกับของจริงอยู่บ้าง เพียงแต่ข้อเสียคือเราต้องมีโปรแกรมทางด้านสถิตินั่นฯ เพื่อช่วยคำนวณ นอกจานนี้ยังต้องมีพื้นฐานสถิติพอกที่จะอ่านค่าได้

รูปที่ 13.8

วิธีการทางสถิติมีอยู่หลายวิธี ซึ่งอาจจะวัดวัฏจักรทางตรงหรือทางข้อมูลได้ เช่นวิธี Box-Jenkins, Spectral Analysis, Cyclical Regression, Maximum Entropy Spectral Analysis, Fourier Transform, Kalman Filter ฯลฯ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทางสถิติเหล่านี้ อุปนัยของขอบเขตของหนังสือเล่มนี้ จึงไม่ขอกล่าวถึง เพราะไม่ได้ตั้งใจเขียนหนังสือเกี่ยวกับการพยากรณ์ทางสถิติ หรือตำราวิชาการด้าน Digital Signal Processing แต่ท่านที่สนใจสามารถหาอ่านเพิ่มเติม และหาช้อปโปรแกรมทางสถิติที่สามารถทำเทคนิคพากน์ได้มาลองใช้ดูเอง

2. การวัดด้วยสายตาประกอบกับการคำนวณอย่างง่าย ๆ วิธีนี้ไม่เที่ยงธรรม เพราะคนสองคนอาจจะมองไม่เหมือนกัน แต่ไม่ต้องใช้การคำนวณมากมายนัก (ยังไงก็ยังต้องมีคำนวณบ้างอยู่ดีล่ะครับ) และถ้าเราพยายามกำหนดกรอบและกฎเกณฑ์การวัดให้กระชับขึ้น ก็จะช่วยลดความผิดพลาดลงได้พอสมควร วิธีนี้เป็นวิธีที่เราจะใช้กันในบทนี้ครับ โดยผสมผสานเข้ากับเครื่องมือต่างๆที่มีอยู่ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิคเข้าช่วย นอกจากรูปนี้ เนื่องจากวัฏจักรในความเป็นจริงก็ไม่จำเป็นต้องมีความสมมาตร และบางครั้งก็ไม่อาจกำหนดได้ล่วงหน้าด้วยรูปแบบทางคณิตศาสตร์ ถึงแม้ว่าสายตาคนอาจจะมีคุณภาพบ้าง แต่ก็มีความละเอียดอ่อนในการแยกแยะหาความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งได้กว่าวิธีการที่กำหนดเป็นรูปแบบทางคณิตศาสตร์ที่ตายตัว

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติแล้ว วิธีที่ดีที่สุดน่าจะเป็นการรวมเอาทั้งสองวิธีเข้าด้วยกัน กล่าวคือ ใช้เครื่องมือทางสถิติเข้าช่วยก่อน เพื่อให้เราเริ่มต้นจากจุดที่มีคาดคะเนอยู่แล้ว จากนั้นใช้สายตาตรวจสอบอีกรอบหนึ่ง แต่ในที่นี้จะขอพูดถึงการวัดอย่างคร่าวๆด้วยสายตาผสานกับการคำนวณง่ายๆเท่านั้น

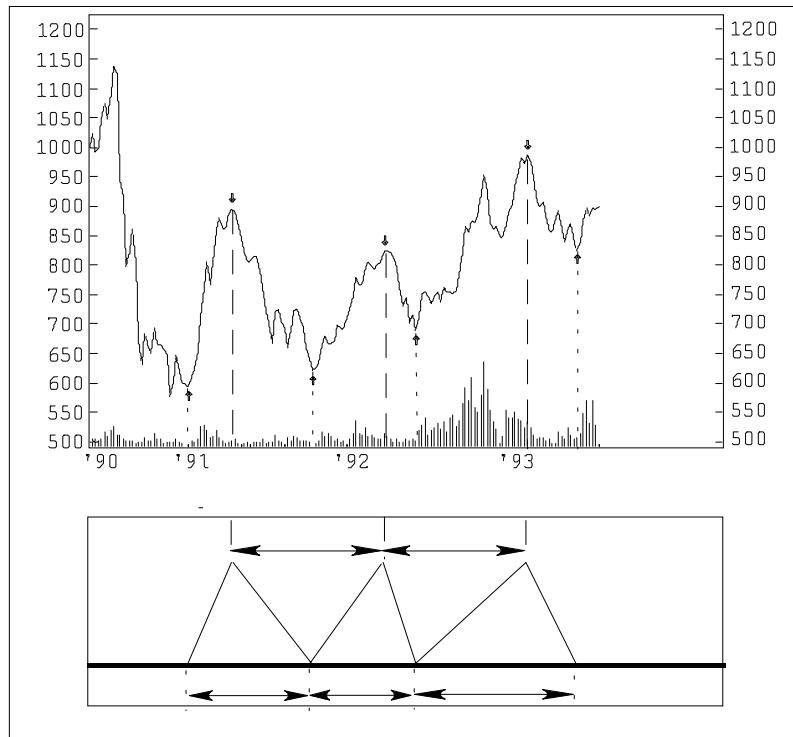
หลักการวัดคลื่นวัฏจักรอย่างง่าย ๆ

หลักการที่เราจะใช้กันนี้ เป็นหลักการที่สรุปมาจากการวิจัยที่เสนอโดย Jacob Bernstein อันที่จริงแล้ว Bernstein ไม่ได้สรุปหลักการเป็นข้อๆเด่นชัดหรอกนะครับ แต่ความสามารถสรุปเนื้อหาของหลักการได้ดังนี้ครับ

1. คลื่นวัฏจักรในชีวิตจริง ไม่จำเป็นต้องวิ่งตรงเป๊ะตามทฤษฎี มีความคลาดเคลื่อนได้ แต่ส่วนใหญ่แล้ว ความคลาดเคลื่อนจะไม่เกิน 15%
2. คลื่นวัฏจักรไม่จำเป็นต้องสมมาตร กล่าวคือ ระยะจากก้นเบื้องหนึ่งไปหายอดถัดไป กับระยะจากยอดถังกล่าวไปก้นเบื้องถัดไป ไม่จำเป็นจะต้องเท่ากัน พูดง่ายๆคือ วัฏจักรส่วนใหญ่ที่คุณเห็นจะเป็นเขี้ยวยักษ์化 หาวัฏจักรตรงเป๊ะได้ยาก ซึ่งก็ไม่ใช่ของแปลกด้วย เราเข้าใจว่า ราคาน้ำเงินที่เราเห็นประกอบด้วยคลื่นวัฏจักรหลายอันประกอบกัน การเบี้ย จึงเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว
3. เนื่องจากคลื่นส่วนใหญ่มีโอกาสเบี้ยดันนี้ การวัดความยาวคลื่นจากจุดที่สุดไปหาจุดต่อสุด จะให้ผลที่แม่นยำกว่าจากจุดสูงสุดไปหาจุดสูงสุด และด้วยเหตุผลเดียวกัน การใช้คลื่นวัฏจักรในการช่วยตัดสินใจซื้อขายนั้น จะใช้ในการคาดการณ์ว่าถึงจุดก้นเบื้องหรือยัง ได้ตีกราฟในกราฟการณ์ว่าถึงจุดยอดหรือยัง อย่างไรก็ดี ถ้าเรารู้ข้อมูลของคลื่นวัฏจักรที่ใหญ่กว่าคลื่นวัฏจักรที่เรากำลังจับตามองอยู่แล้วจะก่อ การคำนวณว่าถึงจุดสุดยอดแล้วหรือยังจะมีความแม่นยำขึ้น
4. แม้ว่าคลื่นวัฏจักรไม่จำเป็นต้องวิ่งตรงเป๊ะ แต่ตามกฎของค่าเฉลี่ยในระยะยาวแล้ว ความยาวคลื่นจะมีการปรับตัวจนกระทั่งความยาวคลื่นเฉลี่ย มีค่าเท่ากับหรือใกล้เคียงกับความยาวคลื่นทางทฤษฎี
5. สิบเนื้องผลจากข้อ 1 และข้อ 4 ถ้าหากคลื่นรอบใดมีระยะเวลาสั้นผิดปกติ คลื่นรอบต่อไปมีโอกาสที่จะขยายตัวยาวผิดปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกฎของค่าเฉลี่ยในระยะยาวในข้อ 4 ในทำนองกลับกัน ถ้าคลื่นรอบนี้ขยายตัวยาวผิดปกติ โอกาสที่คลื่นรอบหน้าจะหดตัวเพื่อรักษาค่าเฉลี่ยไว้ก็มีสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าคลื่นรอบก่อนหน้านั้น มีความยาวหรือสั้นผิดปกติมากกว่า 15% ตามข้อที่ 1

เอกสารนี้เราก็มาเรียนรู้ด้วยตัวอย่างแล้วกันนะครับ ดูรูปที่ 13.9 ครับ ในรูปนี้เป็นกราฟรายสัปดาห์ของ SET index ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา เพื่อญูปนี่ค่อนข้างง่ายนะครับ เพราะช่วงเวลาดังกล่าว SET index ไม่ค่อยถูกกระทบจากผลของแนวโน้ม (หรือคลื่นวัฏจักรลูกใหญ่มากๆ) มากนัก ในทางปฏิบัติ ถ้าหากเราเห็นแนวโน้มของราคาน้ำเงิน ควรจะต้องปรับข้อมูลโดยการ detrend คือเอาผลของแนวโน้มออกไปเสียก่อน อาจจะด้วยการคำนวณ regression เพื่อหา trend แล้วนำมา

หักออกจากข้อมูลก่อน หรืออาจจะทำ moving average แล้วหักออกจากตัวราคาก็ได้ครับ ในที่นี้ผลของแนวโน้มมีอยู่บ้าง แต่ไม่รุนแรงนัก เพราะรายังคงเห็นวัฏจักรค่อนข้างชัดเจน เลยยังไม่ต้อง detrend ก็ได้ครับ

รูปที่ 13.9

เริ่มจากการใช้สายตาดูคร่าวๆ ก่อนนะครับ เราสามารถมองเห็นจุดต่ำสุดและสูงสุดของ SET index 3 รอบ ดังที่แสดงไว้ที่จุด A ถึง G บางท่านอาจสนใจว่า ทางซ้ายของจุด A มีจุดที่ต่ำกว่าจุด A อีก ทำไม่เลือกจุด A ไม่เลือกจุดต่ำกว่า คำตอบก็คือ จุดดังกล่าวมีลักษณะเป็น spike ครับ กล่าวคือ มันใช้เวลาสั้นมาก ในการตกลงมา อีกทั้งยังดีดกลับอย่างรวดเร็วเกินไปด้วย ลักษณะแบบนี้คือเป็นความผิดปกติมากกว่าจะเป็นของจริงครับ

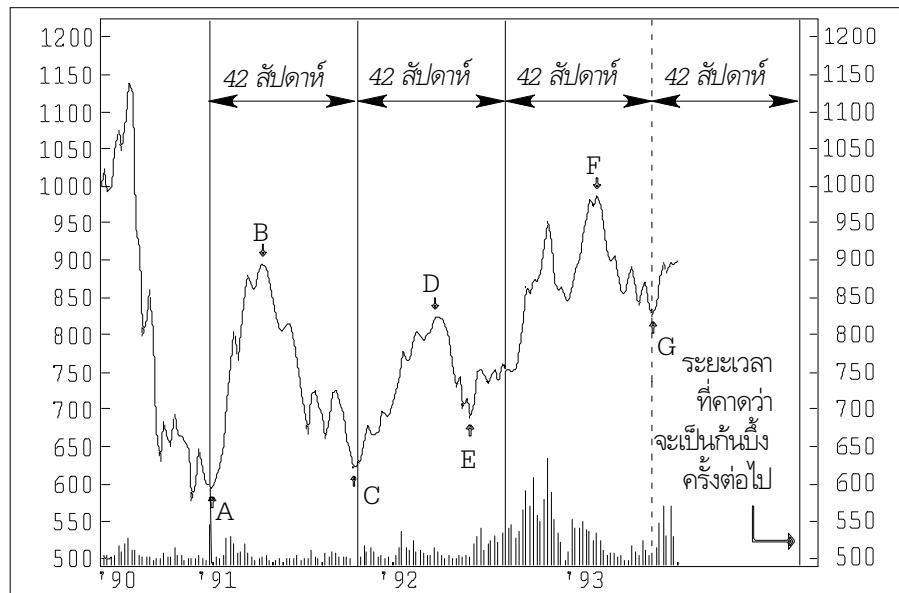
ที่นี่เราถูกเริ่มวัดระยะเวลาจากจุดต่ำสุดไปจนถึงจุดต่ำสุด จะเห็นว่าใน 3 รอบนั้น มีระยะเวลา 40, 33 และ 52 สัปดาห์ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยประมาณ 42 สัปดาห์ สำหรับจุดสูงสุดไปจนถึงจุดสูงสุดมีระยะเวลา 49 และ 46 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 47.5 สัปดาห์ แต่เนื่องจากการวัดวัฏจักรจากจุดต่ำสุดไปจนถึงจุดสูงสุด มีความน่าเชื่อถือกว่าจากจุดสูงสุดไปจนถึงจุดต่ำสุด เราจึงเชื่อว่าตัวเลขเฉลี่ย 42 สัปดาห์น่าจะดีกว่า นอกจากนี้ ในการนี้ตัวอย่างนี้ สามารถวัดจากจุดต่ำสุดไปจนถึงจุดสูงสุดได้ถึง 4 ครั้ง (A, C, E และ G) แต่วัดจากจุดสูงสุดไปจนถึงจุดต่ำสุดได้แค่ 3 ครั้งเท่านั้น (B, D และ F) ดังนั้นการวัดจากจุดต่ำสุดไปจนถึงจุดสูงสุดจะได้ตัวอย่างมากกว่า

ตามที่วัดมา ขณะนี้เราถูกใจตัวเลขคร่าวๆ แล้วว่าวัฏจักร เท่าที่วัดมา (ตัวอย่างนี้มีข้อมูลน้อยไปหน่อย ความจริงควรจะมากกว่านี้นะครับ) มีระยะเวลาเฉลี่ยรอบละประมาณ 42 สัปดาห์ ที่นี่ก็ลองเอาระยะเวลาดังกล่าวมาลองใช้ดูกับข้อมูลจริงว่า พอกใช้ได้หรือไม่

ในสมัยที่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลยังไม่เพื่องฟูนั้น คนส่วนใหญ่ใช้วิธีการเขียน chart ลงบนกระดาษ ดังนั้น การทดลองก็ยุ่งยากพอสมควร จึงมีการคิดค้นเครื่องมือวัดวัฏจักรอย่างง่ายขึ้น เรียกว่าเครื่องมือนี้ตามผู้คิดคือ Stan Erlich ว่า Erlich cycle finder เครื่องมือนี้เป็นเหมือนเครื่องคลิปเปอร์ (ไม้รีดเคลินให้แนบ มี 2 ขา ปากแพร์ๆ ที่เค้าใช้วัดของกัน นั่นคือ ยังพอยหาดูได้ตามใจ กางลีบ หรือร้านขายเครื่องเหล็ก หรือ อะไหล่รถยนต์) แต่ Erlich Cycle Finder นี้มีหลายหัว ขยับเข้าออกได้เทียบกับ chart เพื่อดูว่าวัฏจักรยาวประมาณเท่าไร เมื่อขยับเข้าออก ระยะห่างระหว่างขา 2 ขา ในแต่ละหัว จะเท่ากันเสมอ ยังไม่เคยเห็นเครื่องมือนี้ขายในเมืองไทย

แต่ปัจจุบันนี้ไม่ต้องใช้เครื่องมือนี้แล้วจะรับ เพราะว่าโปรแกรมทางด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิคส่วนใหญ่ จะมีเครื่องมือ ช่วยหาวัฏจักรได้แบบเดียวกับ Erlich cycle finder ในตัวอยู่แล้ว ในที่นี้จะพูดถึงโปรแกรม MetaStock นะครับ เพราะเป็น ที่นิยมใช้กันในเมืองไทย MetaStock มีเครื่องมือที่เรียกว่า cycle finder ซึ่งสามารถเรียกได้ โดยการกดปุ่ม P เพื่อเรียก pointer ขึ้นมา แล้วกดปุ่ม C เพื่อเรียก cycle finder โปรแกรมจะถามว่าวัฏจักรรอบหนึ่งใช้เวลาเท่าใด ซึ่งในกรณีตัวอย่าง ของเราก็ใช้ 42 สัปดาห์ ก็เราคำนวณมาได้เท่านั้นนี่ครับ

MetaStock จะแสดงเส้นวัฏจักรเป็นช่วงๆ ช่วงละ 42 สัปดาห์ จากนั้นใช้ปุ่มลูกศรซ้ายขวา เลื่อนไปมาจนถึงจุดที่คิดว่ามัน ลงตัวได้ดีพอสมควร ถ้าหากไม่มีจุดที่ลงตัวได้ดี อาจจะปรับระยะเวลาของรอบวัฏจักรให้มากขึ้นหรือน้อยลงได้ โดยใช้ปุ่ม ลูกศรขึ้นหรือลง จะได้ผลดังแสดงในรูปที่ 13.10 ซึ่งจะช่วยพยากรณ์ถึงจุดต่อๆ กันๆ ของ SET index ได้

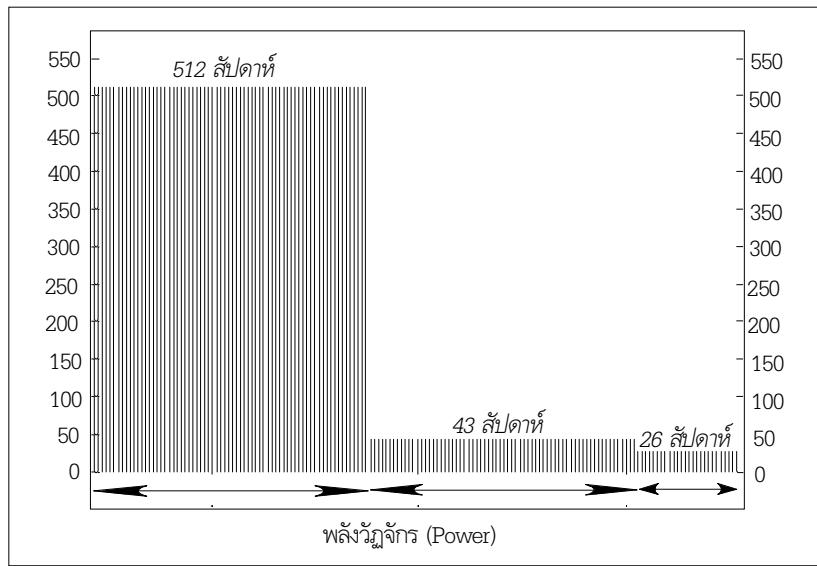

รูปที่ 13.10

การวัดด้วยสายตาอย่างง่าย ๆ เทียบกับการวัดทางสถิติ

เรามาลองดูสิว่า ที่เราทำมาแล้วได้ 42 สัปดาห์นี้ แม่นยำแค่ไหนเมื่อเทียบกับวิธีการคำนวณโดยวิธีทางสถิติ ซึ่งต้องอาศัย เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณ (จะให้มือก็ได้ครับ ถ้ามีความอดทนพอ)

ใน MetaStock เครื่องมือทางด้านนี้อยู่ในคลิปบอร์ด แม้ว่าจะค่อนข้างหมายไปสักหน่อย แต่ก็พอใช้ได้อยู่บ้าง เครื่องมือนั้นก็คือ Fourier transform ครับ ซึ่งมีตั้งแต่ version 2.5 เป็นต้นมา (จัดอยู่ในเครื่องมือประเภท indicator ครับ) Fourier transform ใน MetaStock จะคำนวณหาวัฏจักรที่สำคัญ (predominant cycles) มาให้จากข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งในที่นี่ MetaStock คำนวณออกมามี 3 วัฏจักร คือ 512 สัปดาห์, 43 สัปดาห์ และ 26 สัปดาห์ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 13.11

รูปที่ 13.11

MetaStock มีวิธีการแสดงผลการคำนวณที่ออกจะพิสดารอยู่สักหน่อย กล่าวคือในรูปที่ 13.11 นั้น จะเห็นเป็นแทบเส้นที่มีความสูงต่างๆ กัน 3 แบบ แนวตั้งของกราฟแสดงจำนวนวัน (period) ของวัฏจักร ส่วนแกนนอนแสดงถึงพลังวัฏจักร (power) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างแน่นกับความสูงของคลื่น (amplitude) ครับ กล่าวคือ ถ้าคลื่นวัฏจักรมี amplitude ใหญ่ (ซึ่งหมายความว่ามีผลต่อราคามาก) ก็จะมี power สูงตาม

จะเห็นได้ว่าคลื่นขนาด 512 สัปดาห์ที่ MetaStock นำมาได้นั้น มี power พอกับคลื่นขนาด 43 สัปดาห์เท่านั้น แต่รอบระยะเวลาต่างกันมากกว่า 10 เท่า ถ้าเราคิดเป็น power ต่อระยะเวลา (คือเอา power มาหารด้วยรอบระยะเวลา) จะพบว่าคลื่นขนาด 512 สัปดาห์นี้ มี power ที่ส่งผลกระทบในแต่ละวันน้อยมาก นอกจากนี้ จำนวนข้อมูลที่เรามีก็ไม่เพียงพอที่จะบอกได้ว่า คลื่นขนาด 512 สัปดาห์นั้นมีจริงหรือไม่ อันที่จริงแล้ว คลื่นขนาด 512 สัปดาห์นี้ MetaStock นำมาได้ เพราะว่าเราไม่ได้ detrend ข้อมูล เพราะเห็นว่าแนวโน้มแม้จะมีบ้างแต่ก็ไม่รุนแรงนัก แต่ถ้าสังเกตจากข้อมูลให้ดีจะพบว่ายังพอมีแนวโน้มอยู่บ้าง อย่างไรก็ตี คลื่นวัฏจักรอันนี้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นของจริงหรือไม่

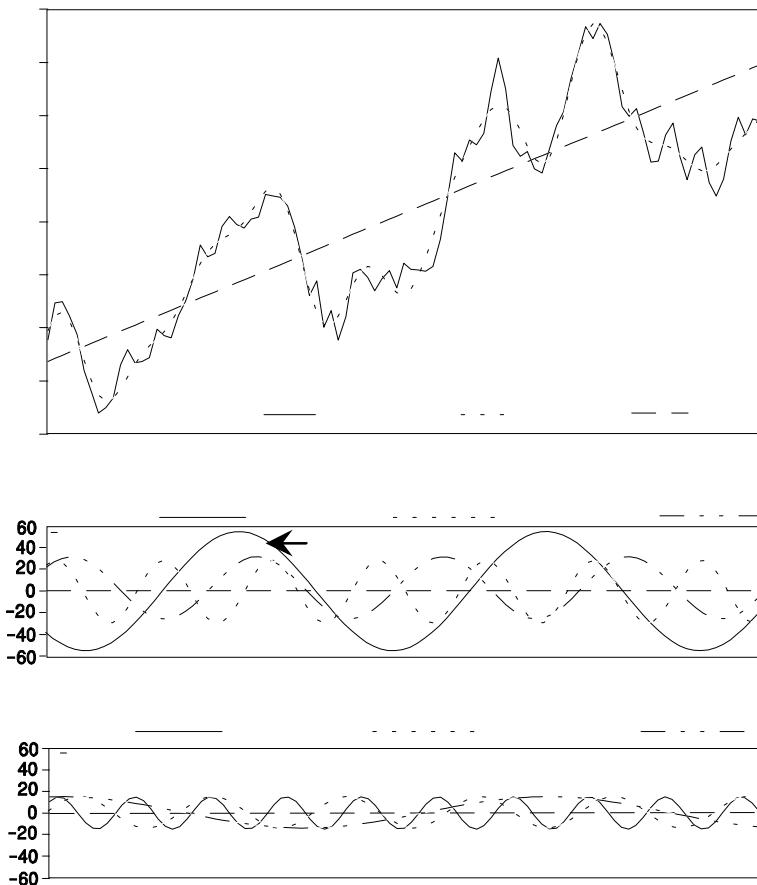
วัฏจักรอันถัดมา มีระยะเวลา 43 สัปดาห์ ซึ่งใกล้เคียงกับที่เราหาด้วยสายตา (42 สัปดาห์) มาก จะเห็นได้ว่าการวัดด้วยสายตา ก็ให้ผลที่ไม่แตกต่างมากนัก ส่วนวัฏจักรอันสุดท้ายคือ 26 สัปดาห์ ซึ่งถ้าเราจะตั้งใจหาด้วยสายตา จวิงๆ ก็พอทำได้ เช่นกัน

รูปที่ 13.12 แสดงผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณด้วยวิธี cyclical regression ซึ่งเป็นวิธีทางสถิติอีกวิธีหนึ่ง ที่ใช้หารอบวัฏจักรที่สำคัญ จะเห็นได้ว่าวินัยค้นพบวัฏจักรขนาด 42 วัน เช่นเดียวกับที่เราวดด้วยสายตาเช่นเดียวกันครับ

การใช้วัฏจักรกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคอื่น ๆ

เอกสารตอนนี้เราวิธีการหาระยะเวลาของวัฏจักรอย่างง่ายๆ แล้ว เราจะทำอะไรกับมันต่อไปกันดี แนมอย่างน้อยเราก็พอจะเดาได้บ้างละครับว่า การเปลี่ยนแปลงของราคาจะอยู่ແ夸ๆ ไหน เพียงแต่ว่าในทางปฏิบัติจริงๆ แล้ว ราคามันไม่ได้เคลื่อนไหวเป็นวัฏจักรตรง เป็นเหมือนในทางทฤษฎี ดังนั้นมันก็ผิดพลาดได้บ้างประมาณ 15% อย่างที่ได้เรียนไปแล้ว

ที่นี่เรากำหนดเวลาของวัฏจักรที่ได้นี้ มาเป็นตัวบวกระยะเวลาในการเปลี่ยนทิศทางของราคาย่างคร่าวๆ ได้ ส่วนที่จะบอกว่าเมื่อไหร่ เนื่องจากนั้น เราก็ต้องนำเข้าเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคอื่นมาใช้ เช่นถ้าวัดตามรอบวัฏจักรแล้ว ราคากลับจะขยายตัวขึ้นภายใน 2-3 อาทิตย์นี้ แต่ไม่รู้เมื่อไหร่แน่ เราก็นำเข้าเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคอื่นๆ เช่น RSI มาใช้ ถ้าเครื่องมือเหล่านั้นส่งสัญญาณว่ามีการเปลี่ยนทิศทาง คุณก็มีความมั่นใจได้มากขึ้นว่าการเปลี่ยนทิศทางน่าจะเกิดขึ้นจริง

รูปที่ 13.12

อันที่จริงคุณมีสองทางเลือก คือ คุณอาจจะใช้เครื่องมือที่ให้สัญญาณเร็ว เพื่อที่จะเข้าหรือออกก่อนที่จะถึงจุดครอบวัฏจักรจริง ซึ่งถ้าคุณผิด คุณก็จะขาดไปนานหรือครับ เพราะถ้าตลาดวิ่งตามวัฏจักรเดิมมันก็จะต้องถึงเวลาหมุนรอบจนได้ อีกวันหนึ่งคือคุณใช้เครื่องมือที่ให้สัญญาณช้าหน่อย ซึ่งคุณอาจจะเข้าหรือออกจากตลาดช้าไปบ้าง (คือเข้าหลังจากที่ราคาหมุนตัวขึ้นไปแล้ว) แต่คุณก็มีความมั่นใจมากขึ้นว่าคุณคงไม่พลาด ทั้งนี้การเลือกวันนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับรสนิยมแล้ว ยังขึ้นอยู่กับวัฏจักรความถี่ต่ออันที่ถัดไปจากอันที่คุณกำลังเล่นอยู่ด้วย ว่ามีความรุนแรง (amplitude) ขนาดไหน และกำลังอยู่ในช่วงขึ้นหรือลง ถ้ามีความรุนแรงไม่มาก แสดงว่าตลาดกำลังอยู่ในช่วง cycle มาากกว่า trend ซึ่งกรณีนั้น เครื่องมือประเภท indicators จะเหมาะสมกว่าประเภท trend following system แต่ถ้าตลาดอยู่ในช่วง trend มาากกว่า cycle และเผื่อเป็น trend ขาขึ้นจะด้วย คุณอาจจะใช้พวกลที่มั่นหน่อย หรือพวกล trend following system ได้ เนื่องจากต่อให้คุณเข้าช้า ผลของ trend จะช่วงเสริมกับ cycle ที่คุณหมายได้

นอกจากจะสามารถนำเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิคมาสมัพسانกับวัฏจักรได้แล้ว การรู้รอบระยะเวลาของวัฏจักร ก็อาจจะช่วยให้เราสามารถคาดเดาเวลาที่เหมาะสม ในการใช้คำนวณเครื่องมือทางเทคนิคต่างๆ ได้ด้วย ดังจะได้กล่าวต่อไป

คลื่นวัตถุจักรกับค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่

ดังที่ได้อธิบายไว้ในบทก่อนๆ เกี่ยวกับระบบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แล้ว คงจะยังพอจำกันได้นะครับ ว่า Moving Average นั้น เป็นการกรองเอาความผิดปกติ (noise) ออกจากการข้อมูลแบบหนึ่ง อันที่จริงแล้ว ในทางสถิติ เราถือว่า Moving Average เป็น Low-Pass Filter แบบหนึ่ง ที่เรียกว่าเป็น Low-Pass Filter เพราะว่าถ้าเราเอาข้อมูลมาทำค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ สมมติว่า 100 วัน เราจะพบว่า วัฏจักรที่มีความยาวคลื่นน้อยกว่า 100 วัน จะถูกกรองทิ้งออกไป อันเป็นผลเนื่องมาจากการคำนวณค่าเฉลี่ย ตัวอย่างเช่น ถ้าเรามีข้อมูลรายเดือน ซึ่งมีผลของฤดูกาล (สมมติว่าเป็นราคاثุเรียนแล้วกันครับ เห็นชัดดี) มาเฉลี่ยแบบเคลื่อนที่ 12 เดือน เรายังพบว่าตัวเลขค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 12 เดือนนี้ ไม่มีผลของฤดูกาลหลงเหลืออยู่เลย เพราะว่ามันเฉลี่ยกันไปทั้งปีหมดไปแล้ว

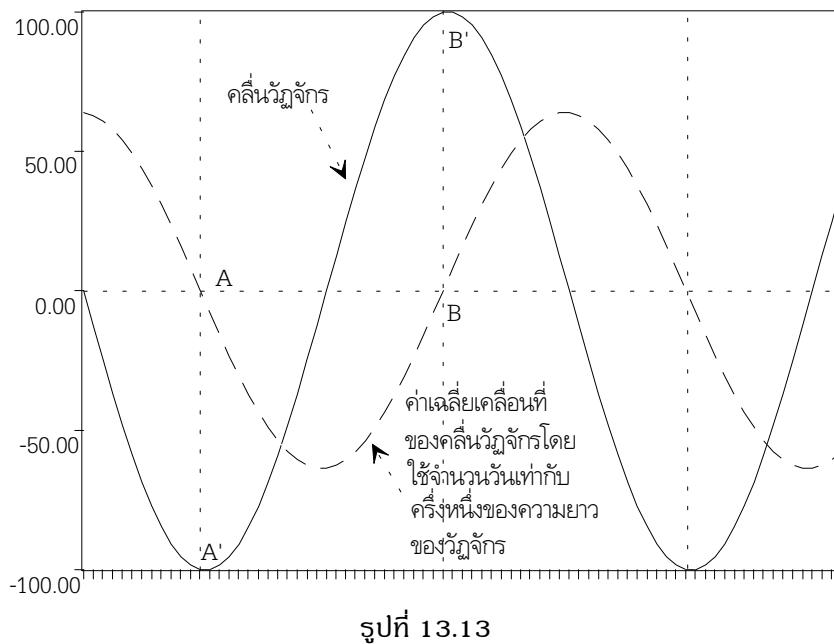
สิ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่ใน Moving Average คือ คลื่นวัตถุจักรที่มีความยาวคลื่นมากกว่าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ คงจะยังไม่ลืมนะครับว่า คลื่นที่มีความยาวคลื่นมาก จะมีความถี่ต่ำ ดังนั้น เราพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า สิ่งที่ Moving Average ไม่ได้กรองทิ้งไป ก็คือ คลื่นที่มีความถี่ต่ำกว่าなんเอง และนี่เป็นที่มาของคำว่า Low-Pass Filter ครับ

ถ้าจะพูดกันอย่างเคร่งครัดจริงๆ Moving Average ก็ไม่ได้กรองคลื่นที่มีความยาวคลื่นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ออกไปได้ทั้งหมดหรือครับ ยกตัวอย่างสักหน่อยแล้วกันนะครับ สมมติว่าเราคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 100 วัน ในข้อมูลที่มีวัฏจักรที่มีความยาวคลื่น 70 วันอยู่ด้วย เราจะพบว่า ในรอบ 100 วันที่เราทำการเฉลี่ย จะมีรอบวัฏจักรขนาด 70 วันอยู่ด้วย 1 รอบ กับอีก 30 วัน (เกือบรอบครึ่ง) แนะนำครับให้ครบรอบนั้นมีหักล้างกันหมดไปแน่นะ แต่ถ้าเจ้า 30 วันที่เหลือ (ซึ่งอาจจะอยู่ที่หัวบ้าง ท้ายบ้าง แล้วแต่ Phase ของวัฏจักร 70 วัน) นี่มันคงจะไม่ได้หักล้างกันหมดไปซะทีเดียว อย่างไรก็ต้องของวัฏจักร 70 วันนี้ ก็ถูกกรองออกไปเยอะพอดีแล้ว การกรองสัญญาณจะสามารถกรองได้หมด ก็ต่อเมื่อระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณค่าเฉลี่ย มีค่าเป็นจำนวนเท่า (multiple) ของคลื่นวัฏจักรเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ถ้าคำนวณค่าเฉลี่ย

เคลื่อนที่ 100 วัน ในข้อมูลที่มีวัฏจักรขนาด 50 วัน การเฉลี่ยเคลื่อนที่จะตัดผลของวัฏจักร 50 วันออกไปได้หมดจดที่เดียว (เพราะเฉลี่ย 100 วัน มันเฉลี่ย 50 วัน ไป 2 รอบ ซึ่งผลก็ยังหักล้างกันอยู่ดี)

ที่นี่ เราจะลองเอา moving average มาทำอะไรกับข้อมูลราคาที่เราสนใจได้บ้าง สมมติว่าเรารู้แล้วว่าข้อมูลราคานั้น ประกอบด้วยวัฏจักรที่มีระยะเวลา 100 วัน ถ้าเราคำนวน Moving Average ระยะเวลา 100 วันเท่ากับความยาวคลื่นของ วัฏจักร ผลที่ได้หรือครับ ก็ไม่เป็นครับ เพราะวัฏจักรมันหักล้างกันหมดไปหมดดี แต่ที่จริงถ้าข้อมูลประกอบด้วยวัฏจักร ขนาด 100 วันเพียงอย่างเดียว สิ่งที่คุณจะได้จากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ก็คือ ค่าเฉลี่ยของ 1 รอบวัฏจักร แล้วก็มีค่าคงที่แบบนั้น ตลอดไป แต่ถ้าข้อมูลประกอบด้วยคลื่นวัฏจักรขนาด 100 วันกับวัฏจักรขนาด 200 วัน สิ่งที่คุณได้จาก 100-day Moving Average ก็คือคลื่นวัฏจักรขนาด 200 วัน สรุปแล้วก็คือการทำ Moving Average ที่มีระยะเวลาเท่ากับรอบวัฏจักร คงจะไม่ ให้ผลอะไรแก่เรามากนัก

ที่น่าสนใจหน่อยคือการทำ Moving Average ที่มีระยะเวลาเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร สมมติว่าวัฏจักรในข้อมูลเรา เป็นวัฏจักรขนาด 50 วันฉบับแท้และตั้งเดิม กล่าวคือมีความสมมาตรและสม่ำเสมอ ดังแสดงในรูปที่ 13.13 ถ้าเราคำนวนค่า เฉลี่ยเคลื่อนที่ขนาด 25 วัน (ครึ่งหนึ่งของรอบวัฏจักร) เราจะพบว่า ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่นี้ จะวิ่งจากค่าบวกมาเป็น 0 เมื่อวัฏจักรกำลังพลิกตัวที่จุดต่ำสุดพอดี (จุด A และ A' ในรูปที่ 13.13) และค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่จะวิ่งจากค่าลบมาเป็น 0 เมื่อวัฏจักร กำลังพลิกตัวที่จุดสูงสุดพอดี (จุด B และ B' ในรูป 13.13) ดังนั้น ถ้าหากค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่วิ่งจากลบเข้าหา 0 แสดงว่าราคา ใกล้ที่จะถึงจุดยอดเต็มที่ และถ้าค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่วิ่งจากบวกเข้าหา 0 แสดงว่าราคาใกล้จะถึงจุดต่ำสุดมากแล้วครับ

รูปที่ 13.13

ปรากฏการณ์นี้ เราสามารถพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า Moving Average ขนาดครึ่งรอบวัฏจักร มี Phase-Lag เท่ากับ 90 องศาพอดี เมื่อเทียบกับตัววัฏจักร ทั้งนี้ เพราะกว่าค่า moving average จะวิ่งเข้าหาจุด 0 ก็เป็นเวลาที่ Phase Angle ของ วัฏจักรเท่ากับ 90 องศาพอดี (ถ้างง ลองย้อนกลับไปอ่านเรื่องการวัด phase angle อีกทีนะครับ)

ที่นี่ในโลกของความเป็นจริง ข้อมูลมันไม่ได้ประกอบด้วยวัฏจักรเดียว แต่อาจจะประกอบด้วยวัฏจักรจำนวนมาก ดังนั้น เรา ก็ต้องปรับปรุงสูตรของเราให้มันเข้ากับความเป็นจริงมากขึ้น วิธีการก็คือ คำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 2 อัน อันแรกมีระยะเวลาเท่ากับครึ่งหนึ่งของความยาววัฏจักร (เรียกว่า MA-Half และกันนั้นจะรับ สั้นหน่อย) อันที่สองมีระยะเวลาเท่ากับความยาววัฏจักรพอดี (เรียกว่า MA-Full) ในกรณีที่ข้อมูลประกอบด้วยหลายวัฏจักร การคำนวณค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่โดยใช้ระยะเวลาเท่ากับความยาววั看著จะไม่ได้สั่นตรงที่ร้าบเรียบ แต่สิ่งที่ได้คือแนวโน้มหรือวัฏจักรอื่นๆที่มีความยาวคลื่นมากกว่าอันที่เราคำนวณตามอยู่ ส่วนวัฏจักรที่มีความยาวคลื่นน้อยกว่าก็จะถูกกรองออกไป

ที่นี่เราใช้สูตรเดิมครับ คือ ถ้า MA-Half ตัด MA-Full จากข้างบนลงข้างล่างจะเป็นสัญญาณซื้อ และถ้า MA-Half ตัด MA-Full จากข้างล่างขึ้นข้างบน เป็นสัญญาณขาย จะเห็นว่าการให้สัญญาณจะตรงกันข้ามกับสัญญาณของ Double Moving Average นะครับ กล่าวคือ แทนที่ตัดขึ้นจะซื้อ กลับขาย และแทนที่ตัดลงจะขาย กลับซื้อ

วัฏจักรกับ Momentum

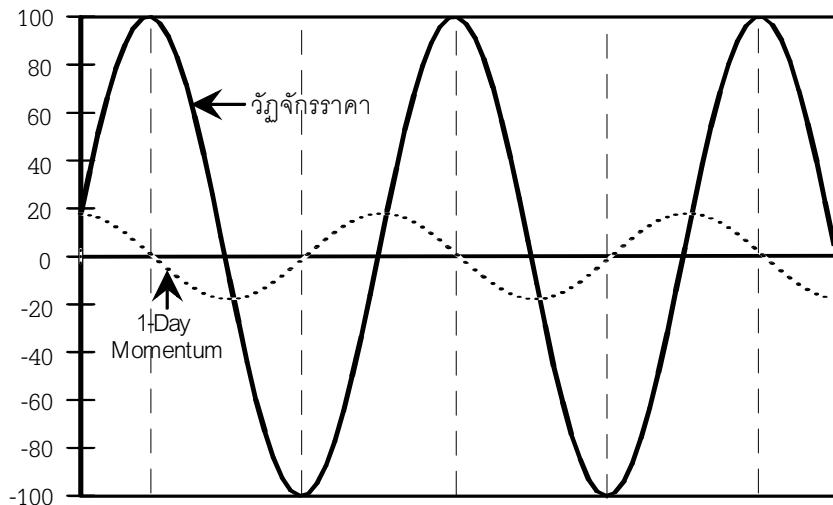
หลักการโดยทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญทางด้านทฤษฎีวัฏจักร จะนิยมใช้ระยะเวลาในการคำนวณเครื่องซึ่งเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร แต่ก็มีข้อยกเว้นบ้างเหมือนกัน และ Momentum ก็เป็นข้อยกเว้นอันหนึ่ง

อย่างที่ได้อธิบายไว้ในบทก่อนๆแล้ว ว่า n-day Momentum วัดได้จากอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาวันนี้ กับราคามื่อ n วันที่ผ่านมา ถ้ามองแบบนี้แล้ว จะพบว่า อันที่จริงแล้ว Momentum ก็เป็นเหมือนกับการวัดแรงเร่งหรือแรงดึงดูดของราคานั้นเอง ซึ่งข้อดีของมันก็คือมันจะเคลื่อนไหวรวดเร็วกว่าราคา และสามารถเตือนถึงการเปลี่ยนแนวโน้มได้ก่อนที่ราคาจะเปลี่ยนแนวใหม่จริงๆ

เรารีบจากตัวอย่างในการวัด Momentum ระยะเวลา 1 วัน ซึ่งมันก็เท่ากับอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาวันนี้กับราคามื่อ 1 วันนี้นั่นเอง เราจะพบว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคานี้เป็น phase lead ราคากู้ 90 องศา ดังแสดงไว้ในรูปที่ 13.14 กล่าวคืออัตราการเปลี่ยนแปลง (ไม่นับเครื่องหมายนะครับ) จะน้อยที่สุด (เข้าใกล้ 0) ในตอนที่ราคาหักห้ามเปลี่ยนทิศทาง ดังนั้น ถ้ามีข้อมูลนี้ เมื่อ 1-Day Momentum วิ่งจากบวกไปเป็น 0 เป็นเวลาที่ควรจะขาย เพราะอัตราการเพิ่มขึ้นใกล้จะติดลบแล้ว และถ้า 1-Day Momentum วิ่งจากลบไปเป็น 0 ก็เป็นเวลาที่ควรซื้อ แต่ในโลกของความเป็นจริงแล้ว มันไม่ง่ายอย่างนั้น หรอกครับ เดียวจะเล่าให้ฟังว่าทำไม

ที่นี่ ลองคิดกันเล่นๆต่อไป ถ้าหากเราใช้เวลาในการคำนวณ Momentum สูงขึ้น เราจะพบว่า phase lead ของ Momentum จะเริ่มลดลง จนกระทั่งถึงจุดที่จำนวนวันในการคำนวณ Momentum เท่ากับครึ่งรอบวั看著แล้ว Momentum จะไม่เป็น phase lead อีกต่อไป กล่าวคือมันจะไม่วิ่งเร็วไปกว่าราคาแล้วแต่จะมีความเร็วเท่ากับราคาดี ซึ่งถึงจุดนี้ Momentum ก็แทบจะไม่มีความหมายเหลืออยู่เลย เพราะมันคงไม่สามารถให้สัญญาณเตือนล่วงหน้าที่ดีได้แล้ว

ทำไน Momentum ที่มีระยะเวลาเท่ากับครึ่งรอบวั看著 ถึงวิ่งเร็วเท่ากับราคา บางท่านอาจจะยังสงสัย คำตอบก็คือ Momentum n วัน จะมีการเคลื่อนไหวเหมือนกับ N-day moving average ของ Momentum 1 วัน และก็เท่ากับ Momentum 1 วันของ N-day Moving Average ของราคา พังแล้วเป็นง แต่จริงๆแล้วเป็นเรื่องของการคำนวณง่ายๆครับ

รูปที่ 13.14

สมมติว่าราคาในรอบ 4 วันที่ผ่านมาเท่ากับ a, b, c และ d ตามลำดับ Momentum 3 วัน ณ วันที่ 4 ก็เท่ากับ

$$3\text{-day Momentum} = d - a$$

ที่นี่ถ้าเราคำนวน 3-day moving average ของ momentum 1 วันจะเท่ากับ

$$\begin{aligned} \text{3-Day MA of 1-Day Momentum} &= [(b-a) + (c-b) + (d-c)]/3 \\ &= (d-a)/3 \end{aligned}$$

และ 1-day momentum ของ 3-day Price MA

$$\begin{aligned} \text{1-Day Momentum of 3-Day MA} &= [(b+c+d)/3 - (a+b+c)/3] \\ &= (d-a)/3 \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่าทั้งสามตัวเกือบจะเหมือนกัน ต่างกันแค่เรื่องของ scaling คือ n-day momentum จะมีค่าเป็น n เท่าของ n-day moving average of 1-day momentum แต่ในเรื่องของการเคลื่อนไหวแล้ว จะเคลื่อนไหวเหมือนกัน

ที่นี่ เราได้พูดไปแล้วว่า 1-day momentum จะมี phase lead กับราคาเท่ากับ 90 องศา (ยังจำได้รึเปล่า) คราวนี้ถ้าเราเอา 1-day momentum มาคำนวน moving average ขนาดเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร ซึ่งเป็น phase lag ขนาด 90 องศาเหมือนกัน ผลก็คือ มันหักล้างกันหมดไป ดังนั้น เราจึงสรุปได้ว่า n-day moving average of 1 day momentum นั้น มีการเคลื่อนไหวรวดเร็วเท่ากับราคา (ภาษาสถิติเรียกว่า in phase กับราคา)

แต่เนื่องจากเราเพิ่งพิสูจน์กันไปตั้งกี่น้ำเงิน ว่า n-day moving average ของ 1-day momentum มีการเคลื่อนไหวเหมือนกับ n-day momentum ดังนั้น เราจึงสรุปได้เหมือนกันอีกว่า momentum ที่มีระยะเวลาเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร จะไม่เป็น leading indicator อีกต่อไป และถ้าใช้จำนวนวันมากกว่าครึ่งรอบวัฏจักรแล้ว แทนที่จะได้ leading indicator กลับจะได้ lagging indicator ที่ไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ดังนั้น จำนวนวันที่ใช้ในการคำนวน Momentum ควรจะต้องน้อยกว่าครึ่งรอบวัฏจักร ยิ่งน้อยเท่าไหร่ ความเร็วของ Momentum ในกระบวนการสัญญาณก็มากขึ้นเท่านั้น แต่พอเราใช้จำนวนวันที่น้อยมากๆ คือ 1 วัน มันก็จะมีข้อเสียตรงที่ว่า Momentum มันจะแก่วงมากเหลือเกิน จนเราแทบจะดูอะไรไม่ออก และสัญญาณก็จะน่าเชื่อถือน้อยลง เนื่องจากการแก่วงที่รุนแรง

บางท่านอาจจะบอกว่า ถ้ามันแก่วงซิกแซกมากนัก ก็คำนวนค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของมันสิ มันจะได้แก่วงน้อยลงเพราการเฉลี่ยเคลื่อนที่ช่วยกรองสัญญาณได้ไม่ใช่หรือ ใช้ครับ แต่อย่าเพิ่งลืมศึกษาว่า N-day moving average ของ 1-day momentum จะมีการเคลื่อนไหวเหมือนกับ N-day momentum ดังนั้น ถ้าคุณอยากรีบมันแก่วงช้าลง แทนที่จะต้องมา弄เฉลี่ยเคลื่อนที่ให้มีอยู่ตั้ม ใช้จำนวนวันในการคำนวน Momentum ให้มันเยอะหน่อยก็สิ้นเรื่อง

ส่วนที่ว่าจะใช้จำนวนวันเท่าไหร่จึงจะเหมาะสมนั้น พูดยากเหมือนกันครับ เราอู้ดต่อบอกเขตว่า จำนวนวันควรจะต้องมากกว่า 1 พอกสมควร เพื่อไม่ให้มันแก่วงจนดูไม่ชัดเจน และมันควรจะต้องน้อยกว่าครึ่งรอบวัฏจักรพอสมควร เพื่อให้มีผลในการเป็น leading indicator แต่ค่าที่เหมาะสมนั้น คงจะต้องใช้วิธีทดลองเข้าครับ

วัฏจักรกับ Relative Strength Index (RSI)

ทบทวนความจำแนครับ ว่า RSI คำนวนมาจาก $100[U/(U + D)]$ โดยที่ U และ D คือค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของส่วนต่างของราคากลางที่สูงกว่าวันก่อน และค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของส่วนต่างของราคากลางที่ต่ำกว่าวันก่อน ตามลำดับ จำนวนวันที่ใช้ในการทำค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่ง Wilder แนะนำไว้คือ 14 วัน แต่ถ้าเราอู้ดว่าวัฏจักรมีความยาวกี่วัน เราสามารถนำมาปรับปรุงจำนวนวันให้เหมาะสมขึ้นได้

ถ้าเราพิจารณาให้ดีๆ จะพบว่า U กับ D นั้น ความจริงมันก็เป็น Momentum ประเภทหนึ่ง เพราะมันวัดจากส่วนต่างของราคากลางวันนี้กับเมื่อวานนี้ ซึ่งก็คล้ายกับ 1-period momentum นั้นเอง เราได้พูดถึง Momentum ไปเมื่อตั้งกี่น้ำเงิน ว่า 1-period momentum จะเป็น phase lead อยู่ 90 องศา และหากพูดไปก่อนหน้านี้ในเรื่องเกี่ยวกับ Moving Average ด้วยว่า Simple Moving Average ที่มีระยะเวลาเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร จะเป็น phase lag อยู่ 90 องศาเหมือนกัน ดังนั้น RSI ที่มีระยะเวลาเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร ก็น่าจะไม่ lead และไม่ lag เพราะทั้งสองส่วนมันจะเจ้ากันพอดี ใช้เหมือนครับ

เกือบใช้ครับ แต่ความจริงแล้ว วิธีการเฉลี่ยเคลื่อนที่ ซึ่ง Wilder แนะนำนั้น ไม่ใช่ Simple Moving Average นะครับ สักๆ รวมข้อนี้อาจจะเห็นไม่ชัดนัก แต่ถ้าเราพิจารณาให้ดีๆ จะพบว่าวิธีการเฉลี่ยเคลื่อนที่ของ U และ D ใน RSI นั้น อันที่จริง

มันเป็น Exponential Moving Average แบบหนึ่ง ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีความไวมากกว่า Simple Moving Average (แม้เวลาในทางทฤษฎีแล้ว เวลาเราคำนวณ Exponential Moving Average เราจะพยายามกำหนดค่า Smoothing Constant จากจำนวนวัน โดยให้มีผลในการกรองใกล้เคียงกับ Moving Average ก็ตาม) ดังนั้น ในโลกของความเป็นจริง Exponential Moving Average เองเป็น phase lag ไม่ถึง 90 องศาหรือครึ่ง ผลสรุปคือ RSI จะมีความสามารถในการเป็น leading indicator อยู่บ้างพอสมควร ถ้าเราเลือกจำนวนวันที่ใช้ในการคำนวณ RSI เท่ากับครึ่งหนึ่งของรอบวัฏจักร และนั้นเป็นเหตุผลหนึ่งที่ว่า ทำไมเรามีโอกาสที่จะเห็น divergence ระหว่าง RSI กับราคาได้

ที่นี้บางท่านอาจจะแย้งว่า ถ้าอย่างนั้น เราใช้ระยะเวลาคำนวณกว่าครึ่งรอบวัฏจักรไม่ดีกว่าหรือ ตัวอย่างเช่น ถ้าเราใช้ระยะเวลาเท่ากับ 1/4 รอบวัฏจักร Moving Average จะเป็น phase lag แค่ 45 องศาเท่านั้น เมื่อรวมกับ phase lead ขนาด 90 องศา ของ 1-period momentum แล้ว เราจะได้ RSI ที่เป็น leading indicator ที่เร็วขึ้นมาก เพราะจะเป็น phase lead ขนาด 45 องศาเมื่อเทียบกับราคา

ก็ถูกนะครับ ถ้าคุณทำแบบนั้น คุณได้ RSI ที่ให้สัญญาณ divergence เร็วขึ้น แต่อย่าลืมนะครับว่า RSI ไม่ได้มีไว้ดู divergence อย่างเดียว อันที่จริง หลักการสำคัญอันหนึ่งของ RSI คือเรื่องของการใช้ Overbought/Oversold ในกรณีที่ซื้อขาย divergence เป็นเพียงแค่สัญญาณเตือนให้ระวังตัว ซึ่งบางท่านอาจจะใช้เป็นสัญญาณให้ระบายของบางส่วนไปก่อนก็ได้ และถ้าคุณจะพิจารณาใช้หลักการเกี่ยวกับ Overbought/Oversold แล้วละก็ คุณจะพบว่า RSI ที่ใช้จำนวนวันน้อยกว่าครึ่งรอบวัฏจักร จะให้สัญญาณ Overbought/Oversold ที่ไม่ค่อยดีเท่าไรนัก

ลองยกกลับไปดูสูตรการคำนวณ RSI นะครับ เราถูกว่าค่า RSI อยู่ในช่วงระหว่าง 0 กับ 100 RSI จะเท่ากับ 0 ถ้า $U=0$ ซึ่งนั่นหมายความว่าตลอดระยะเวลา 10 วันที่ใช้คำนวณ RSI นั้น หุ้นไม่ได้ขึ้นเลย ตกตลอด และ $RSI=100$ ถ้า $D=0$ ซึ่งหมายถึงหุ้นขึ้นตลอด ไม่มีตกเลย ที่นี่สมมติว่าราคาเป็นคลื่นวัฏจักรขนาด 20 วัน เราจะพบว่ามีอยู่ 10 วันที่หุ้นขึ้นตลอด และอีก 10 วันที่หุ้นลงตลอด ถ้าเราใช้ระยะเวลาเท่ากับ 10 วันในการคำนวณ RSI เราจะพบว่า RSI จะอยู่ที่ 0 ในช่วงที่หุ้นลงตลอด และจากนั้นจะค่อยๆขึ้นตัวขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงช่วงที่หุ้นขึ้นตลอด 10 วัน จะได้ RSI เท่ากับ 100

แต่ถ้าเราใช้ระยะเวลาในการคำนวณ RSI น้อยกว่า 10 วัน สมมติว่า 5 วัน เราจะพบว่ามีช่วงที่ $RSI=0$ ติดต่อกันเยอะมาก เพราะ RSI จะเท่ากับ 0 เมื่อหุ้นตกติดต่อกัน 5 วัน แต่หุ้นตกติดต่อกันจริงๆ 10 วัน ดังนั้น RSI จะกระฉุกตัวอยู่ที่ระดับ 0 นานถึง 5 วัน ในทางกลับกัน เราจะพบว่า RSI ก็จะกระฉุกตัวอยู่ที่ 100 อยู่นานถึง 5 วันเหมือนกัน ดังนั้น ถ้าเราใช้จำนวนวันในการคำนวณ RSI น้อยเกินไป แม้ว่ามันจะเร็วขึ้น แต่มันก็จะเร็วเกินไป ผลลัพธ์เดียวเดียว Overbought แล้ว ผลลัพธ์เดียวเดียว Oversold อีกแล้ว และในช่วงที่มันกระฉุกตัวอยู่ที่ 100 หรือ 0 นั้น มันแทบจะให้สัญญาณ divergence ไม่ได้เลย เนื่องจากความที่มันกระฉุกตัวอยู่นั่นเอง

ในทางกลับกัน ถ้าเราใช้ระยะเวลาในการคำนวณ RSI ยาวเกินไป (เกินกว่าครึ่งรอบวัฏจักร) ผลที่ได้ก็คือ RSI จะเคลื่อนไหวช้ากว่าหรือใกล้เคียงกับการเคลื่อนไหวของราคา ซึ่งคุณจะมีโอกาสเห็น divergence ได้ยากมาก ในขณะเดียวกัน มันก็จะให้สัญญาณ Overbought/Oversold ช้าด้วย และถ้าคุณเลือกระยะเวลาไว้มากๆ คุณอาจจะเห็น RSI อยู่ในช่วง Overbought/Oversold แค่เป็นเดียว ทำไม่ครอบครับ ลองมาดูกัน

ตามตัวอย่างเมื่อตากิ้ง สมมติว่าราคาเคลื่อนไหวเป็นวัฏจักรขนาด 20 วัน ถ้าคุณใช้ RSI ขนาด 15 วัน หมายความว่า ราคาต้องตกติดต่อกัน 15 วัน RSI ถึงจะมีค่าเป็น 0 แต่เหตุการณ์นี้ไม่เกิดขึ้น เพราะวัฏจักรจะวิงลงติดต่อกันแค่ 10 วัน และจากนั้นจะวิงขึ้น ดังนั้น RSI ของคุณจะไม่มีวันถึง 0 หรือ 100 ได้เลย นอกจากนั้น อย่าลืมว่าแต่ถึง 0 หรือ 100 เลย ถ้าคุณเลือกระยะเวลานานเกินไปจริงๆ มันอาจจะไม่วิงไปถึง 70/30 zones เลยก็เป็นไปได้

เราอาจใช้แนวความคิดนี้ในการปรับค่า RSI ที่เหมาะสม เมื่อเราจะไม่รู้ระยะเวลาว่าภัยการเลย์ก์ได้ กล่าวคือ ถ้าระยะเวลาในการคำนวณ RSI ที่คุณใช้มันทำให้ RSI วิ่งช้าเกินไป และไม่ค่อยจะไต่ไปແກ່ Overbought/Oversold zones เลย คุณก็พอจะรู้ได้ว่า คุณใช้จำนวนวันในการคำนวณ RSI มาเกินไป และควรลดจำนวนวันลง ในทางตรงกันข้าม ถ้า RSI ของคุณวิ่งเร็วไปจน 100 หรือ 0 แล้วจะกราฟตัวอยู่แต่านั้นนานเกินไป คุณก็ควรจะรู้สึกตัวว่าใช้จำนวนวันในการคำนวณ RSI น้อยเกินไป และค่อยๆปรับ จนกระทั่ง RSI มีการกระจายตัวในช่วง 0-100 ที่เหมาะสม

วัฏจักรกับ Stochastic

คล้ายกันกับในกรณีของ RSI หากครับ สูตรที่เหมาะสมก็ยังคงเป็น ครึ่งรอบวัฏจักรเหมือนเดิม แต่คราวนี้ เนื่องจาก Stochastic เป็นเครื่องมือสำหรับการซื้อขายในระยะเวลาค่อนข้างสั้น และเหมาะสมสำหรับตลาดที่ค่อนข้างเคลื่อนตัวแบบ sideway ดังนั้น วัฏจักรที่จะนำมาใช้ควรจะเป็นวัฏจักรขนาดสั้น หรืออาจจะเป็นวัฏจักรที่เกิดขึ้นชั่วคราว แต่ว่า สามารถสะท้อนการเคลื่อนไหวของราคาได้ ซึ่งในกรณีนี้เครื่องมือการวัดวัฏจักรที่เหมาะสมสมควรจะเป็นประเกท Maximum Entropy Spectral Analysis ซึ่งการคำนวณจะยุ่งยากหน่อย แต่ก็มีโปรแกรมสำเร็จรูปขายอยู่เหมือนกัน ก็พожะหมายใช้ได้ถ้ามีภาระด้วย

ทบทวนสูตร Stochastic จะหน่อยว่ามันคำนวณมาจาก $(C - Li) / (Hi - Li)$ พูดง่ายๆก็คือ ราคากลางในวันนี้ อยู่ในช่วงไหน ($C - Li$) เมื่อเทียบกับช่วงราคาที่ผ่านมาในรอบ i วัน ($Hi - Li$) ค่าของ Stochastic จะอยู่ในช่วง 0 (เมื่อราคากลาง ระดับต่ำสุดในรอบ i วันที่ผ่านมา) ถึง 100 (เมื่อราคากลาง ระดับสูงสุดในรอบ i วันที่ผ่านมา) George Lane เสนอจำนวนวันที่เหมาะสมในการคำนวณ Stochastic ที่ 5 วัน

สมมติก่อนนะครับ ว่า Hi กับ Li วัดจากราคาปิดสูงสุดและต่ำสุดในรอบ i วัน เราจะพบว่า อันที่จริงแล้ว ถ้าหากเราใช้จำนวนวันในการคำนวณ Stochastic เท่ากับ ครึ่งรอบวัฏจักร ตัว Stochastic เองจะมีความเร็วเท่ากับราคายอดี ทำไม่เห็นครับ สมมติว่าวัฏจักรมีขนาด 20 วัน (ลง 10 วัน และขึ้นอีก 10 วัน) เราจะพบว่า Stochastic 10 วัน (ครึ่งรอบวัฏจักร) มีค่าเท่ากับ 0 ที่ระดับราคาต่ำสุดพอดี เพราะว่าโอกาสที่ราคาจะต่ำลงเรื่อยๆ (make a lower low) ติดต่อกันมีแค่ 10 วันใน 1 รอบวัฏจักร และเราดู Stochastic โดยใช้ระยะเวลา 10 วันพอดี หลังจากนั้น Stochastic จะเริ่มผงกหัวขึ้นตามราคา จนถึงจุดที่ราคาสูงขึ้นไปเรื่อยๆ 10 วันติดกัน Stochastic จะเท่ากับ 100 พอดี

แต่ในความเป็นจริง เราไม่ได้วัด Hi กับ Li จากราคาปิดสูงสุดต่ำสุดในรอบ i วัน แต่เราดัดจากราคาที่สูงที่สุดของราคาน้ำมันในแต่ละวัน กับราคากลางต่ำที่สุดของราคาน้ำมันในแต่ละวัน ดังนั้น Stochastic จริงๆ อาจจะเคลื่อนไหวเร็วกว่าห้องข้ากว่า

ราคาก็ได้ ขึ้นอยู่กับการเคลื่อนไหวของราคainแต่ละวัน แต่ถ้าเราสามารถตีกราคาเมื่อการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องตามวัฏจักรจริงๆ ก็พอจะกล้มแกล้มได้ว่า Stochastic ที่ใช้จำนวนวันเท่ากับ ครึ่งรอบวัฏจักร จะเคลื่อนไหวใกล้เคียงกับการเคลื่อนไหวของราคา

ด้วยสาเหตุนี้ ประกอบกับการพยายามอิงหลักการของ Overbought/Oversold ทำให้นักวิเคราะห์ทางวัฏจักรบางท่านอย่าง John Ehlers แนะนำให้ใช้ระยะเวลาในการคำนวณ Stochastic เท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร เพราะราคาก็ไม่กระจุกตัวมากเกินไปและไม่ห่างจาก Overbought/Oversold zone เกินไป (คล้ายๆกับกรณีของ RSI) อย่างไรก็ดี แนวความคิดแบบนี้ ลืมพิจารณาหลักสำคัญข้อนี้ของ Stochastic กล่าวคือ เครื่องมือนี้ ถูกสร้างขึ้นมาสำหรับตลาด sideway ที่เราต้องเข้าเร็วออกเร็วดังนั้น แนวความคิดของ Ehlers จะหมายความว่าเราต้องรับวัฏจักรที่มีระยะเวลายาวพอสมควร และการเคลื่อนไหวของราคainแต่ละวันไม่ค่อยรุนแรงนัก

แต่ในตลาดที่เคลื่อนไหวรวดเร็วและรุนแรง และรอบวัฏจักรค่อนข้างสั้น การใช้ระยะเวลาเท่ากับครึ่งรอบวัฏจักร จะทำให้เราเคลื่อนไหวช้าเกินไป เนื่องจากตัว Stochastic จะเคลื่อนไหวเร็วเท่ากับราคain แต่สัญญาณของ Stochastic จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการตัดเส้นเฉลี่ยของมัน ซึ่งมักจะเกิดขึ้นหลังจากที่ Stochastic วัดตัวกลับแล้ว ดังนั้น เราจะเข้าช้ากว่าเดิม และออกช้ากว่าเดิม ถ้าการเคลื่อนไหวของราคาวัดเร็ว เราอาจจะเข้าหรือออกไม่ทันตามสัญญาณได้ ในกรณีนี้ เราควรจะยอมให้ราคากะจุกตัวได้บ้าง เพื่อให้สัญญาณเร็วขึ้น โดยการใช้ระยะเวลาที่อาจจะต่ำกว่าครึ่งรอบวัฏจักรเล็กน้อย แต่ทั้งนี้ต้องค่อยดูด้วยว่า การกะจุกตัวจะต้องไม่มีมากเกินไป

การวิเคราะห์แท่งญี่ปุ่น แบบแท่งเทียนเบื้องต้น

Introduction to Candlestick Charting

บทที่ 14

ความเป็นมา

วิธีการวิเคราะห์แผนภูมิแบบแท่งเทียนญี่ปุ่น (Japanese Candlestick Charting) เป็นวิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิควิธีหนึ่ง ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากประเทศญี่ปุ่น และค่อยๆแพร่กระจายไปยังประเทศใน

กลุ่มตะวันตก (ญี่ปุ่นได้ดัดแปลงตามฟอร์มครับ) และเริ่มเป็นที่นิยมกันมากขึ้นในเมืองไทยขณะนี้ ซึ่งวิธีดังกล่าวมีชื่อเดิม แต่ไม่จำเป็นต้องใช้ชื่อมูลยามากนัก เหมาะสำหรับการอธิบายแนวโน้มสั้นๆ เนื่องจากรูปแบบต่างๆ ส่วนใหญ่ ประกอบด้วยข้อมูล เพียงไม่กี่วันเท่านั้น และสามารถนำมาใช้ประกอบกับวิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิคของค่ายตะวันตกแบบอื่นๆ ได้

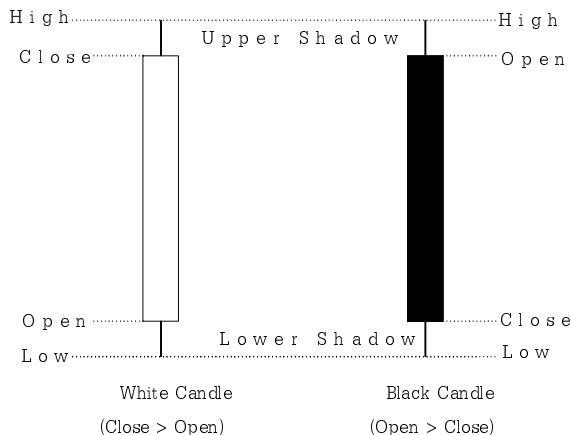
แผนภูมิแบบแท่งเทียนนี้มีประวัติย้อนหลังมากกว่า 200 ปี เช่นเดียวกับ ว่ากันว่า คนที่เป็นต้นแบบของวิธีการวิเคราะห์แบบนี้คือนาย Munehisa Homma แก่เป็นลูกคนรวยย่าป้าที่เดียวล่ำครับ รายจนเป็นที่กล่าวขวัญกันว่า ฝันอยากเป็นอะไรมาก็เป็นฝันไปเหอะ แต่อย่าฝันว่าจะรวยแบบ ครอบครัว Homma เลย ยกัส

ความจริง Munehisa Homma นี่แก่เป็นลูกคนสุดท้อง แต่ความที่เก่งกาจเหลือหลาย ก็เลยได้ควบคุมกิจการของที่บ้าน ในสมัยนั้น หนึ่งในกิจการของคนรวย ก็ไม่พ้น การค้าข้าวที่แหล่ง ความที่กิจการของแก่ใหญ่โต ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับราคาข้าวแก่เป็นเรื่องจำเป็น แก่เล่นเก็บข้อมูลย้อนหลังไปหลายสิบปีเชียวนะ แล้วก็เริ่มค้นคิดระบบที่จะวิเคราะห์จิตวิทยาของการซื้อขายและกำหนดราคาข้าว ความจริงเทคนิคพากนี้ก็ค่อนข้างจะเก็บกันเป็นความลับนะครับ (บอกได้ใจ สูตรใคร ก็สูตรใครซี) แต่ก็ยังดี ที่ในช่วงชีวิตของแก่นี้ ยังอุดสานห์เขียน หนังสือมา 2 เล่ม คือ Sakata Henso และ Soba Sani No Den ซึ่งกล้ายมาเป็นแบบแผน ที่พัฒนาขึ้นมาจนกลายเป็น Candlestick Charting อย่างทุกวันนี้

ในบทนี้ เราจะพูดถึงวิธีการสร้างแผนภูมิแบบแท่งเทียน ตลอดจนความหมายของแท่งเทียนเบื้องต้น ซึ่งเป็นการปฏิปัพันธ์ฐานให้สามารถเข้าใจรูปแบบที่ขับขอนได้ดีขึ้น

การเขียนกราฟแบบแท่งเทียน

เราลองนึกถึงการวาดกราฟ สำหรับวิเคราะห์ทางเทคนิคทั่วๆไปก่อนนะครับ ก็ Bar Chart ที่เราเรียนกันในบทที่ 2 ไปรับ ยังจำได้บ่ เอ้าทบทวนนิดหน่อย ตามปกติเดียว Bar จะแสดงให้เห็นถึงพิสัย หรือ ช่วงการเคลื่อนไหวของราคา จากตัวสูตรไปหาสูงสุดของวัน โดยมีราคาปิดแต้มเป็นติ่งอยู่ทางข้างมือ และราคาเปิดแต้มเป็นติ่งอยู่ทางข้างมือ

รูปที่ 14.1

ในแผนภูมิแบบแท่งเทียนนั้น ก็คล้ายๆกัน เพียงแต่ว่าแท่งที่จะเขียนเป็นแค่ Bar แท่งเดียว เราจะแยก ออกเป็น 2 ส่วน ตามรูปที่ 14.1 คือ

1. ส่วนของตัวเทียน (Real Body) ซึ่งเป็นแท่งสี่เหลี่ยมแสดงช่วงระหว่างราคาเปิดและราคาปิด วันไหนที่ราคาปิด สูงกว่าราคาเปิด (แสดงว่าตลาดน่าจะดี) จะเขียนตัวเทียนเป็นแท่งสีขาว (ความจริงในสมัยก่อน เขียนด้วยหมึกแดง แต่เขียนเป็นแท่งกลวง ก็เลยเห็นเป็นสีขาวกรอบแดง สีแดง อังอัง นี่ถือเป็นสีดีและเป็นมงคลครับ) แต่วันไหนที่ราคาปิดต่ำกว่าราคาเปิด (จัดว่าตลาดไม่ค่อยดีเท่าไหร่) จะเขียนแท่ง เทียนด้วยสีดำ และระบายนแท่งเทียนทีบ (ไว้ทุกข์มั่นจะเดย)

2. ส่วนของไส้เทียน (Shadow) ซึ่งแสดงเป็นเส้นโปรดีขึ้นมาจากตัวเทียนทั้งด้านบนและด้านล่าง "ไส้เทียนนี้แสดงถึงพิสัยหรือ ช่วงราคางานต่ำสุด ไปถึงสูงสุด ของตลาดวันนั้น ไส้เทียนส่วนบนเรียกว่า Upper Shadow ส่วนล่างเรียกว่า Lower Shadow"

จะเห็นว่าแผนภาพแบบแท่งเทียนนี้ ให้ภาพรวมของตลาดในแต่ละวันได้มากกว่า Bar Chart เมื่อว่าจะดูยากขึ้น เพราะเราต้องดูสีก่อน ถึงจะรู้ว่าราคาปิดมันอยู่ส่วนบนหรือล่างของตัวเทียน ซึ่งต่างจาก Bar Chart ที่เรารู้ว่าราคาปิดเป็นตั้งอยู่ทางขวาเสมอ แต่ถ้าใช้มันบ่อยๆ ก็จะชินไปเอง แล้วก็จะได้ภาพรวมที่มากขึ้นด้วย

ในการวิเคราะห์ แผนภูมิแบบแท่งเทียนนี้ เราจะถือว่าตัวเทียน (Real Body) แสดงความเคลื่อนไหวอันสำคัญของราคา ส่วนไส้เทียน (Shadow) นั้น แสดงถึงปลายขั้วของราคาเท่านั้น เนื่องจากราคาสูงสุด หรือ ต่ำสุดนั้น อาจมีการซื้อขายแค่นิดเดียว แต่ส่วนสำคัญของตลาดน่าจะเป็นตอนปิด หรือ (การทำราคา) ตอนปิด จะมากกว่า แต่ก็มีบางกรณีนะครับ ที่ส่วนไส้เทียนมีความสำคัญในการกำหนดรูปแบบเหมือนกัน

นอกจากนี้ แผนภูมิแบบแท่งเทียนยังให้ความสำคัญกับระยะระหว่างราคาเปิดกับปิด เมื่อเทียบกับราคาสูงสุดและต่ำสุดพูดง่ายๆก็คือ ความยาวของแท่งเทียนกับไส้เทียนนั้นเอง โดยมีอยู่ 2 กรณีปลายสุด (Extreme cases) เป็นกรณีที่สำคัญ อัน

แรกคือกรณีที่ไส้เทียนไม่มีเลย มีแต่ตัวแท่งเทียน (ซึ่งหมายความว่าเปิดต่ำปิดสูง หรือเปิดสูงปิดต่ำ) ที่เรียกว่า Bozu กับกรณีที่สอง คือ กรณีที่แท่งเทียนหลักสันนุกปลายเป็นเส้นตรง (ซึ่งหมายถึงราคาเปิดกับราคายืนต่อๆ กัน) ซึ่งเรียกว่า Doji และในอนาคต นอกจาก 2 กรณีนี้แล้ว ยังมีกรณีอื่นๆ เช่น Doji ที่มีความสำคัญไม่เท่ากับ 2 กรณีนี้ เพราะเมื่อเกิดหนึ่งใน 2 กรณีนี้ขึ้นพร้อมๆ กับรูปแบบต่างๆ (ที่จะพูดถึงในบทถัดไป) จะเป็นการยืนยันสัญญาณต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ขออธิบายเฉพาะ 2 กรณีสำคัญนี้

เทียนบัดหัว (Bozu)

Bozu คือกรณีที่ราคาสูงสุดหรือต่ำสุดของวัน เท่ากับราคายืนต่อๆ กัน หรือเปิดต่ำปิดสูง หรือเปิดสูงปิดต่ำ ส่วนล่างแท่งเทียนวันนั้นจะกล้ายเป็นแท่งเทียนบัดหัว (Shaven Head หรือ Closing Bozu) หรือ เทียนบัดทาง (Shaven Bottom หรือ Open Bozu) และในกรณีที่เปิดสูงสุดปิดต่ำสุด หรือเปิดต่ำสุดปิดสูงสุด ก็จะได้แท่งเทียนที่ไม่มีไส้เลย เรียกว่า เทียนบัดหัวบัดทาง (Bozu)

ในกรณีที่ราคาปิดสูงกว่าราคายืน (แท่งเทียนสีขาว) และราคายืนเป็นราคาน้ำตก ซึ่งเทียนจะเป็นแบบ Shaven Bottom สีขาว ซึ่งเราเรียกว่า Bullish Belt Hold Line ซึ่งถ้าเกิดขึ้นในช่วงที่ราคากลับไปต่ำมากราคาแล้ว ถือว่าเป็นสัญญาณ Bullish ส่วนกรณีตรงกันข้ามก็คือ ราคายืนที่ต่ำกว่าราคายืน (แท่งเทียนสีดำ) และปิดต่ำสุด ซึ่งเรียกว่า Bearish Belt Hold Line ซึ่งถ้าเกิดตอนที่ราคาน้ำตกกลับมาต่ำสุด จะเป็นสัญญาณ Bearish ครับ

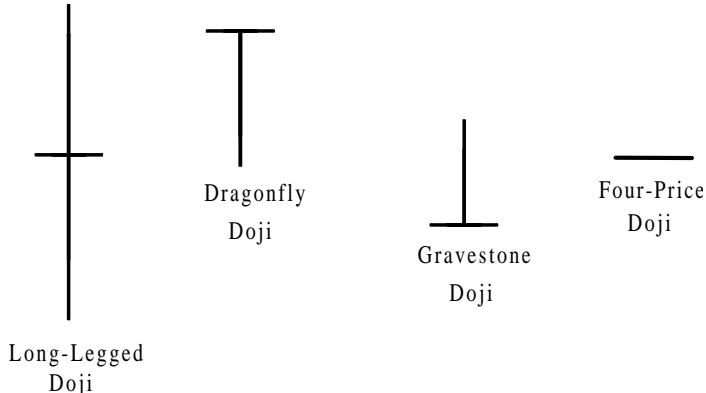
Doji ซึ่งจุ่มจิ่ม แต่ความสำคัญมากที่สุด

ในกรณีที่ราคายืนและราคายืนเท่ากัน (หรือใกล้กันมากจริงๆ) แท่งเทียนจะบีบเหลือเป็นเส้นๆ เดียว (ดูรูป 14.2 ประกอบ นะครับ) กรณีนี้เราเรียกว่า Doji ซึ่ง Doji นี่จะมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดที่เดียว เพราะว่าการเกิด Doji นั้น ทำให้เราได้รู้ว่า แม้กระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงของตลาดทางด้านตัวเองไม่ได้ เช่น ตลาดเปิดต่ำระดับราคาน้ำตก แล้วก็พุ่งปรุ่งขึ้นไปสูงสุด และก็กลับลงมาต่ำสุด แล้วก็ติดตัวกับราคายืนที่เดิม อย่างนี้เป็นต้น

ลักษณะอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้คนที่เล่นกันอยู่ในตลาด ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าราคาน่าจะวิ่งไปทางไหน ลองวิงซัมส์สุมหักกันไป ผลสุดท้ายแล้ว ราคาก็ไม่ได้ไปไหนไกลหรอกครับ ลักษณะแบบนี้ เมื่อใช้ประกอบกับรูปแบบต่างๆ (ที่จะกล่าวถึงต่อไป) จะเป็นสัญญาณแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของตลาด อาจจะเปลี่ยนทิศทางได้ในอนาคตข้างหน้าอีกสักนิด

Doji มีอยู่หลายรูปแบบ และเรียกชื่อต่างๆ กัน ดังแสดงในรูป 14.2 ซึ่งรูปแบบต่างๆ ของ Doji นี้ ก็มาจาก การผสมรูปแบบของ Doji เข้ากับ Bozu ก่อให้เกิด Doji ที่บัดหัวเป็นรูปตัว T (ซึ่งหมายความว่าเปิดแล้วราคาร่วงและก็มีแรงลากกลับไปปิดที่ราคายืน มีชื่อเฉพาะว่า Dragonfly Doji) หรือบัดทางกล้ายเป็นรูปตัว T กลับหัว (ที่มีชื่อเฉพาะว่า Gravestone Doji) หรือ

อาจจะตัดทั้งหัวตัดทั้งหางกล้ายเป็นเส้นตรงเส้นเดียว (ซึ่งหมายถึงตลาดวันนั้นแคมบ์มาก ซื้อขายกันอยู่แค่ราคามีเดียว เรียกว่า Four Price Doji)

รูปที่ 14.2

เอกสารนี้ผู้อ่านคงจะพอเข้าใจวิธีการเขียนแผนภูมิแบบแท่งเทียนบ้างแล้ว ในบทต่อไป เราจะพูดถึงรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันของแท่งเทียน 2-3 วัน ซึ่งจะให้สัญญาณการบอกทิศทางของตลาดได้ โดยเราจะแบ่งเป็นบทที่เกี่ยวกับรูปแบบการเปลี่ยนทิศทาง หรือ Reversal Patterns (บทที่ 15) และบทที่เกี่ยวกับรูปแบบต่อเนื่อง หรือ Continuous Patterns (บทที่ 16)

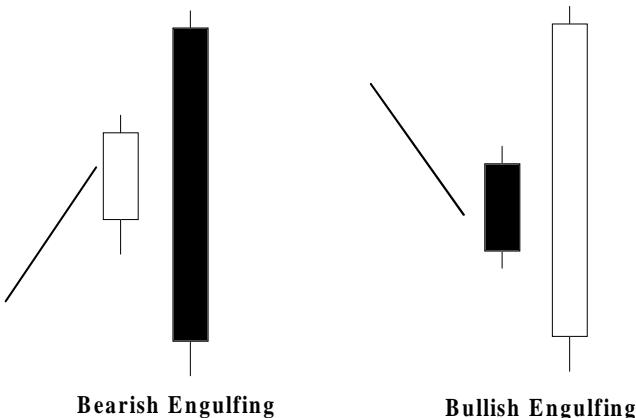
รูปแบบการเปลี่ยนทิศทาง ของกราฟ蜡ก้าห์แบบแท่งเทียน Candlestick Reversal Patterns

(ประกอบกับแนวโน้มเดิม) ใน การสังสัญญาณ อย่างไรก็ได้ ก็มีรูปแบบบางรูปแบบที่เหมือนกับการวิเคราะห์ของค่ายตัววันตาก เพียงแต่เรียกชื่อต่างกันเท่านั้น ในบทนี้ เราจะพูดถึงรูปแบบการเปลี่ยนทิศทางที่สำคัญ และค่อนข้างจะแตกต่างกับการวิเคราะห์แบบตัววันตากเป็นส่วนใหญ่ สำหรับรูปแบบที่มีความคล้ายคลึงกับทางค่ายตัววันตากมาก จะพูดถึงในลักษณะเปรียบเทียบอย่างคร่าวๆเท่านั้น เนื่องจากได้กล่าวรายละเอียดแล้วในภาคที่ 1

รูปแบบการเปลี่ยนทิศทาง (Reversal Pattern) ในแผนภูมิแบบแท่งเทียนนั้น จะใช้ข้อมูลไม่มากนัก เมื่อเทียบกับวิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิคแบบตัววันตาก โดยรูปแบบส่วนใหญ่จะใช้แท่งเทียนไม่กี่แท่ง

อุปราคาเต็มดวง (Engulfing Pattern)

เป็นรูปแบบแรกที่เราจะพูดกันในบทนี้นะครับ Engulfing Pattern นี้เป็นรูปแบบที่จะเดือนเราไว้ ตลาดอาจจะเปลี่ยนทิศทางแล้วนั่น (Reversal Pattern) ซึ่งรูปแบบนี้เราแบ่งออกเป็น 2 แบบ ตามทิศทางของตลาด คือ

รูปที่ 15.1: Engulfing Patterns

1. Bearish Engulfing Pattern ในกรณีนี้เป็นการเดือนว่า ตลาดที่มันกำลังขึ้นกันเป็นบ้าเป็นหลังนี้ ใกล้จะหมดรอบแล้ว และ Bull Market ที่เห็นอยู่นี้ กำลังจะกลับเป็น Bear market ในเร็วๆนี้ ลักษณะของรูปแบบนี้คือ มีแท่งเทียนสีขาว (ซึ่งแสดงว่าตลาดวันนั้นปิดสูงกว่าเปิด) และตามด้วยแท่งเทียนสีดำ (ซึ่งเป็นลงไม่ค่อยจะดีเท่าไหร่) และแท่งเทียนสีดำนั้น ยากจนปิดแท่งเทียนสีขาวเสียจนมิดเลย เมื่อเทียบกับคุณภาพมาตรฐานแท่งเทียนแบบนั้นจะหละครับ

2. Bullish Engulfing Pattern ก็ต้องกันข้ามกับอันแรกແหละครับ กล่าวคือ รูปแบบประกอบด้วยแท่งเทียนสีขาวซึ่งยาวกว่า และครอบคลุมช่วงราคาเปิดปิดของแท่งเทียนสีดำไว้จนหมด รูปแบบนี้เป็นการเตือนว่า Bear Market ที่กำลังเป็นอยู่นี้ กำลังจะหมุนรอบแล้ว และตลาดอาจจะเปลี่ยนมาเป็น Bull Market ได้ในเร็วๆ นี้

สังเกตุนิดนึงนะครับ ว่ารูปแบบนี้ เราสนใจแต่ตัวแท่งเทียน (Real Body) เท่านั้น ส่วนของไส้เทียน (Shadow) ไม่น่ามายิดเด่นชัดแล้ว แนวโน้มนี้อาจจะเป็นเพียงแนวโน้มสั้นๆ ก็ได้ แต่ถ้าเป็นแนวโน้มยาวๆ ก็จะยิ่งดี เพราะแสดงว่าตลาดมันขึ้นหรือลงนานนานเต็มทีแล้ว (น่าจะหมุนรอบจะที) ถ้าเป็นกรณี Bearish Engulfing จะต้องมีแนวโน้มของ Bull Market ให้เห็นในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ส่วนถ้าเป็น Bullish Engulfing ก็ต้องมีแนวโน้มของ Bear Market ให้เห็นในช่วงที่ผ่านมา

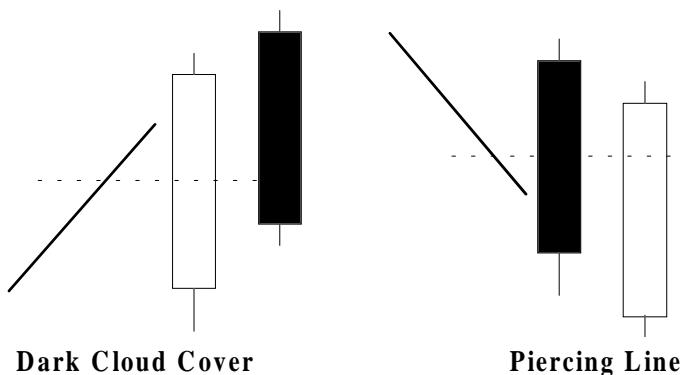
การ Engulf นี้ ถ้าหากว่าแท่งเทียนวันแรกสั้นจุดๆ (เป็น Doji ได้ ยิ่งวิเศษเลยครับ) และแท่งเทียนวันที่สองยาวปรีดชนิดปิดวันแรกได้หลายตลาดละก้อ สัญญาณเตือนจะมีมากขึ้น เพราะมันเป็นการแสดงให้เห็นว่าวันแรกนั้น คนที่เล่นnya กันในตลาด ก็ไม่ค่อยจะรู้ทิศทางจะเท่าไหร่ ราคาก็เลยเคลื่อนไปไม่ถึงไหน แต่พอวันนี้มีแรงที่พยายามจะดันหุ้นให้ขึ้นหรือตกต่อชึ้นก็ได้ผลในช่วงแรกๆ แต่ปรากฏว่า ในที่สุดแล้วความพยายามก็ล้มเหลว เพราะตอนปลายทิศทางเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิง เป็นการแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มมันน่าจะเปลี่ยนได้แล้ว เพราะพยายามลากต่อไปก็ไม่สำเร็จ

ยิ่งถ้าเป็นกรณีที่แท่งเทียนสั้นาหหายาว โดนปิดคลุม ด้วยแท่งเทียนที่มีสีตรงกันข้าม ชี้ยาวมากละก้อ แบบนี้สัญญาณยิ่งชัดเจนขึ้นไปอีกครับ ถ้าจะให้ดีควรมี Volume เยอะๆ ในวันที่สองเป็นตัวหนุนด้วย เพราะถ้ามี Volume หนุนเยอะๆ แสดงว่า ความพยายามที่จะลากตลาดต่อในวันที่สองนั้น เจรจาเรื่องหือแข่งขายในทิศทางตรงกันข้ามสวยงามมากที่เดียว และถ้าแท่งเทียนวันที่สองยาวมากๆ ก็ยิ่งเป็นการยืนยันว่า บรรดาผู้คนที่เข้าไปพยายามลากตลาดต่อตอนต้นตลาดนั้น จะต้องเจ็บตัวพอสมควรเลยที่เดียว และเป็นไปได้มาก ที่พวกนี้จะล้มเลิกความพยายามที่จะลากตลาดต่อ และกลับตัวกลับใจหันมา Cut Loss แทน (ประเกทลากไม่ขึ้น ก็ทุบมันซะเลยหรือ ทุบไม่ลงก็ลากมันซะเลย อะไรทำนองนั้นแหละ)

เมฆครึ้มฟ้าและผ่าเส้นกลาง (Dark Cloud Cover and Piercing Line)

รูปแบบ Dark Cloud Cover และ Piercing Line นี้ ชื่ออาจจะฟังดูแล้ว ไม่เห็นจะเกี่ยวข้องกันเท่าไหร่ แต่รูปแบบเหมือนกันครับ เพียงแต่ว่า Dark Cloud Cover เป็นรูปแบบ Reversal จาก Bull เป็น Bear (Top Reversal) แต่ Piercing Line เป็น Reversal จาก Bear เป็น Bull (Bottom Reversal) ตามรูปที่ 15.2

รูปแบบนี้ จะคล้ายๆ กับ อุปราคาเต็มดวง (Engulfing Patterns) ที่พูดถึงในตอนก่อน คือประกอบ ด้วยเทียน 2 แท่ง ซึ่งมีสีตรงกันข้าม และก่อนหน้าที่จะเกิดรูปแบบนี้ ตลาดจะต้องมีแนวโน้มที่เห็นเด่นชัด ที่ต่างไปจาก Engulfing Patterns ก็คือว่า แท่งที่แท่งเทียนอันที่สองจะปิดอันแรกมิด มันปิดไม่มิด แต่ปิดไปได้มากกว่าครึ่งแท่งขึ้นไป (ลองดูรูปประกอบด้วยนะครับ) ที่แตกต่างปลีกย่อยอีกประการหนึ่งก็คือ เทียนแท่งที่สองจะต้องเปิดสูงกว่าระดับสูงสุดของวันแรก ในกรณีของ (Dark Cloud Cover) หรือเปิดที่ระดับต่ำกว่าระดับต่ำสุดของวันแรก ในกรณีของ (Piercing Line) ซึ่งหมายความว่าเราสนใจแท่งเทียนด้วย แต่ในกรณีของ Engulfing เราสนใจแต่ตัวเทียนเท่านั้น

รูปที่ 15.2

เนื่องจากเทียนแท่งที่สองมันปิดเทียนแท่งแรกไม่มีมิดนีแทลล์ มันก็เลยเป็น Reversal Pattern ในระดับที่อ่อนกว่า และมีความสำคัญน้อยกว่า รูปแบบคุ่ปราคาเต็มดวง (Engulfing Patterns) เล็กน้อย สำหรับ แนวความคิดต่างๆ ที่ว่า ทำไม่ทั้งสองรูปแบบนี้ จึงเป็น Reversal Pattern ก็ใช้เหตุผล คล้ายๆกับ กรณีของ Engulfing Pattern แหล่งครับ

Dark Cloud Cover และ Piercing Lines จะมีความสำคัญมากขึ้น ถ้าหากแท่งเทียนทั้งสองแท่ง เป็นแบบแท่งเทียนล้วนๆ ไม่มีเสี้ยวเรียกันว่า Shaven-Head Shaven-Bottom หรือ Bozu กล่าวคือ เปิดต่ำสุด และปิดสูงสุดในวันแรก แต่ปิดสูง สุดและปิดต่ำสุดในวันที่สองสำหรับ Dark Cloud Cover และปิดสูงสุด ปิดต่ำสุดในวันแรก แต่ปิดต่ำสุดปิดสูงสุดในวันที่สองสำหรับ Piercing Line

อีกรูปหนึ่ง ที่จะช่วยให้มั่นใจมากขึ้นก็คือ ถ้าในวันที่สอง ตลาดมี Volume สูงมากๆ ในตอนต้นตลาด ซึ่งจะช่วยยืนยัน ว่า มีคนแห่กันเข้าไปติดกันมาก ซึ่งในกรณีเช่นนี้ จะมีบางคนหรือหลายๆ คนจะยอม Cut ทิ้งในวันรุ่งขึ้น

และการสุดท้ายครับ ถ้าเทียนแท่งที่สองปิดเทียนแท่งแรกเกินกว่าครึ่งไปได้มากเท่าได้ สัญญาณก็มีความหมายมากขึ้น เท่านั้น (แต่ยังไม่ปิดมิดเหมือน Engulfing Pattern ไม่ได้) อันที่จริงแล้ว นักวิเคราะห์แผนภูมิแบบแท่งเทียนบางท่าน ก็ไม่ได้เข้มงวดว่า จะต้องเกินกว่าครึ่งแท่งรองชนะครับ แต่บางท่านก็เข้มงวด

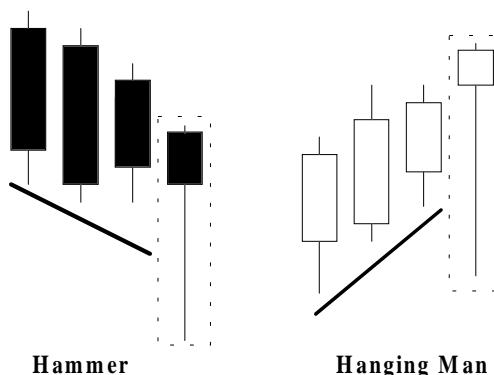
การผ่อนผันนี้ จริงๆแล้ว ในกรณีของ Dark Cloud Cover อาจจะผ่อนผันได้บ้างนิดหน่อย แต่ในกรณีของ Piercing Lines นั้น ค่อนข้างเข้มงวด ว่าจะต้องปิดได้เกินกว่าครึ่ง เพราะถ้าปิดไม่ถึงครึ่ง มันจะกลายเป็น Pattern อื่น กล่าวคือ ถ้าเทียน แท่งที่สอง (สีขาว) ปิดเทียนแท่งแรก (ซึ่งจะต้องสีดำ) ได้บ้างส่วนแต่ไม่ถึงครึ่งเรียกว่า Thrusting Line ซึ่งจะเป็น Continuous pattern ไม่ใช่ Reversal Pattern แบบ Piercing Line.

แท่งร่ม (Umbrella Lines)

แท่งร่ม (Umbrella Lines) ก็คือเทียนที่มีรูปร่างเหมือนร่มตอนหุบอยู่นั้นแหล่งครับ คือประกอบด้วย ตัวเทียน (Real Body) ซึ่งมีส่วนໄส้เทียนด้านบน (Upper Shadow) ที่สั้นมากๆ (ถ้าไม่เลี้ยงตัว) และมี ส่วนໄส้เทียนด้านล่าง (Lower Shadow) ที่ยาวมากๆ ตามทฤษฎีแล้วต้องยาวอย่างน้อย สองเท่าของตัวเทียน และยิ่งยาวเท่าไหร่ยิ่งชัดเจนเท่านั้น สีของตัวเทียนไม่มีความหมายอะไรครับ จะเป็น สีขาวหรือดำก็ได้ แท่งร่มนี้ จะช่วยบอกสัญญาณการเปลี่ยนแนวโน้มของตลาดได้

แห่งร่วมนี้แบ่งออกได้เป็น 2 แบบตามรูปที่ 15.3 ดังนี้

1. ฝ้อน (Hammer) ซึ่งเป็นรูปแบบที่บอก Reversal ของ Downtrend ดังนั้น สัญญาณจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อตลาดในช่วงที่ผ่านมา เป็นลักษณะ Bear Market ซึ่งจะเป็นระยะยาวหรือสั้นก็ได้ ถ้าตลาดกำลังลงและมีแท่งร่วมผลขึ้นมา รูปแบบนี้จะเรียกว่า ฝ้อน คุณไปแล้วรู้ว่ามันก็เหมือน ฝ้อนจริงๆนะแหละ ซึ่งความหมายของมันก็คือ ตลาดน่าจะมีแรงเหยี่ยงขึ้นได้ (Hammer Up) เนื่องจากตลาดเปิดที่ใกล้กับระดับสูงสุด (ใกล้แค่ไหนขึ้นกับสีของแท่งร่วมว่าขาขึ้นหรือขาลง) และมีการพยายามดันตลาดลงต่อไป (ໄສเทียนด้านล่างยิ่งยาว แสดงว่า มีการพยายามดันลงไปได้ลึกมากเท่านั้น) แต่แล้วความพยายามก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าเดิม กะ เพราะตลาดกลับมาปิดที่ใกล้กับระดับสูงสุดอยู่ดี จริงๆแล้วสีของแท่งร่วมจะเป็นขาขึ้นหรือขาลงก็ได้ แต่ถ้าเป็นสีขาวดูจะมีความหนักแน่น มากกว่า เพราะแสดงว่าสุดท้ายแล้วตลาดสวนทางขึ้นมาปิดที่ใกล้ระดับสูงสุด ซึ่งสูงกว่าระดับราคาเปิด ได้สำเร็จ

รูปที่ 15.3: Umbrella Lines

2. คนแขวนคอ (Hanging Man) พึงแล้วน่ากลัวเชียว คนแขวนคอจะเป็นรูปแบบตรงข้ามกับค้อนครับ มันจะเป็นตัวบอกสัญญาณ Reversal ของ Uptrend กล่าวคือ ถ้าตลาดกำลังขึ้นอยู่ดีๆ และมีแท่งร่วมผลขึ้นมา ก็ให้ระวังไว้หน่อย เพราะตลาดอาจจะเปลี่ยนทิศทางเป็นลงได้ (เวลาที่ตลาดเปลี่ยนทิศทางเป็นขาลงแล้ว จะเห็นรูป เหมือนกับคนถูกแขวนคอเชียว โดยแนวโน้มขาขึ้นเป็นเหมือนแขนข้างข่าย และแนวโน้มขาลงเหมือนแขนข้างขวาส่วนแท่งร่วมเป็นเหมือนหัวกับตัว)

สำหรับรูปแบบคนแขวนคอ (Hanging Man) นี้ ความหนักแน่นในการบอกสัญญาณ Reversal อาจจะต้องกว่าแบบฝ้อน (Hammer) นิดหน่อย เพราะบางที่มันอาจจะเกิดขึ้น จากการระบายของออกมานางส่วน ของคนที่ซื้อไว้นานแล้ว ในตลาดที่กำลังขึ้นยาวๆ คนที่มีของเยอะๆจะค่อยๆปล่อยของออกทีละส่วน เพราะถ้าปล่อยหมด ตลาดคงตกกันราวกวัดกันพอดี และบางคนจะปล่อยของออกมานางส่วน เพื่อเอาเงินมาทำรอบต่อไปมีครับ

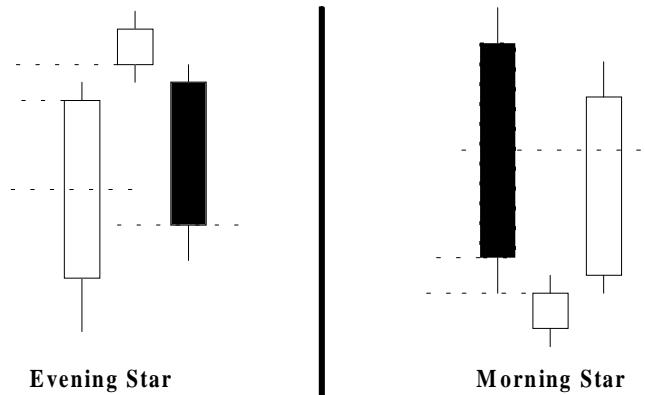
ถ้าเป็นการระบายของออกมานาง หรือเป็นการเล่นรอบระหว่างวัน (บางคนเรียกว่า ปรับตัวระหว่างวัน) บางทีก็อาจจะเกิดรูปแท่งร่วมได้เหมือนกัน แต่ตลาดอาจจะยังไม่เปลี่ยนทิศทางจริงๆก็ได้ ดังนั้น ในกรณีของ Hanging Man นั้น เราควรถือว่าให้ระวังตัวไว้ให้ดี ตลาดอาจจะเปลี่ยนทิศทางได้ แต่เพื่อความแน่ใจ อาจจะรอๆแนวโน้มว่า มันเปลี่ยนทิศทางจริงๆหรือเปล่าในวันรุ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าวันรุ่งขึ้นราคากลับตกลง โดยที่ส่วนบนของแท่งเทียน ต่ำกว่าส่วนล่างของแท่งเทียนมากๆ จนเกิดช่องว่าง (Gap) ขึ้น อย่างงี้ก็เป็นการยืนยัน ได้ดีขึ้นละว่า Hanging Man ที่เราเห็น น่าจะเป็นตัวบอก Reversal จริงๆ

ดาวประกายพุกช์ และดาวประจำเมือง

(Morning Star and Evening Star)

ดาวประกายพุกช์ (Morning Star) คือดาวศุกร์ที่ส่องแสงสว่างในตอนไก่ล้าเช้านั่นเอง จึงเป็นสัญญาณบอกว่าไก่จะเข้าแล้ว (เดือนมีดะหน้า) รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่จะบอกว่า ตลาดที่กำลังเป็น Bear Market อยู่นี้กำลังจะเปลี่ยนทิศทางกลับเป็น Bull Market แล้ว รูปแบบนี้จะประกอบด้วย เทียน 3 แท่ง คือ แท่งแรกเป็นเทียนสีดำ แท่งที่สองเป็นเทียนสีขาว แท่งที่สามเป็นเทียนสีขาว มากๆ และพิสัยของยุ่นออกพิสัยของแท่งเทียนข้างๆ ก่อให้เกิดช่องว่าง (Gap) แท่งที่สองนี้จะเป็นสีอะไรได้ และตามด้วยเทียนแท่งที่ 3 ซึ่งมีสีขาว ที่ยาวคลื่นไปกันกว่าจุดกลาง (Mid-Point) ของเทียนแท่งแรก โดยที่ระหว่างเทียนแท่งที่สองและแท่งที่สาม จะมี Gap หรือไม่มีก็ได้ แต่ถ้ามีก็จะดูหนักแน่นกว่าไม่มี (ดูรูป 15.4 ดีกว่าครับ อธิบายลำบากจัง)

ทำไม Morning Star ถึงเป็น Bottom Reversal Indicator ได้ เราลองดูกัน ในวันแรก เทียนเป็นแท่งสีดำ ซึ่งแสดงว่าความรู้สึก Bearish นั้นยังคงครอบคลุมอยู่ (ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวโน้มเดิม) อย่างไรก็ได้ ในวันที่สองนั้น ราคาร้อนได้ขึ้บตัวลดลงไปเล็กมาก จนก่อให้เกิด Gap แต่ในขณะเดียวกัน ราคายังคงเคลื่อนไหวต่อไป กลับไม่ต่างกันมากนัก (จะเห็นได้จากแท่งเทียนที่สั้นมาก ในวันที่สอง) อย่างที่ได้เคยเรียนไว้ก่อนหน้านี้นั่นคือ ว่าการที่แท่งเทียนสั้นมากๆ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็น Doji ซึ่งหมายถึงราคายังคงเท่ากับราคายesterday) แสดงให้เห็นว่า ผู้คนในตลาดก็ไม่รู้ทิศทางเหมือนกัน ว่าราคามันจะวิ่งขึ้นต่อหรือว่าจะหมดแรงแล้วตกล้ม เป็นการต่อสู้กันระหว่างแรงซื้อกับแรงขายนำครับ

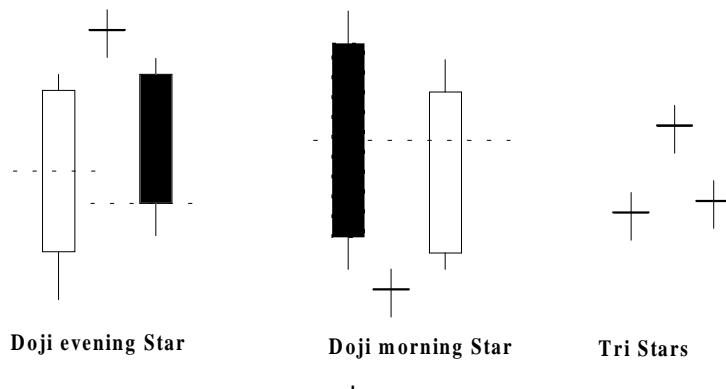
รูปที่ 15.4

ลักษณะนี้ เมื่อกับจะเป็นการเตือนกลับข้อมูลแล้วว่า แรงที่จะชุดหุ้นขึ้นต่อ เริ่มมีอุปสรรคเข้า มาขัดขวางแล้ว แต่ก็ยังไม่แน่นะครับ เพราะอันที่จริงแล้ว Gap นี้มันสามารถเป็นสัญญาณบอกว่า แนวโน้มจะแรงขึ้นก็ได้ อย่างเช่น Breakaway Gap ที่เราเรียนกันมาในบทต้นๆแล้ว และตัว Gap เองมันจะกลายเป็น Resistance ในตัวในกรณีที่ตลาดกำลังลง และเป็น Support ในตลาดที่กำลังขึ้น ซึ่งจะมีความหมายจนกว่าตัว Gap เองจะถูกปิดทับโดยแนวโน้มของราคา เอาเป็นว่าถึงตอนนี้แสดงว่าแรงซื้อกับแรงขายกำลังต่อสู้กันอย่างดุเดือดแล้วกันครับ

ดังนั้น เราถูกเลียต้องอาศัยเทียนแท่งที่สาม เป็นตัวตัดสิน ซึ่งปรากฏว่าเป็นสีขาว วิ่งกระฉุดทะลุเทียนแท่งแรกไปเลย (ซึ่งเป็นการปิด Gap ไปในตัว) นั่นเป็นสัญญาณแสดงว่า แรงที่พยายามดันตลาดลงได้พ่ายแพ้แล้วซื้อเสียแล้ว และตลาดมีแนวโน้มที่จะวิ่งขึ้น

ส่วนดาวประจำเมือง (Evening Star) ก็เหมือนกับดาวประจำภพุกษ์เหลื่อมรัตน (อันที่จริงดาวสองดวงนี้ คือดาวศุกร์ หรือดาวอังคาร เป็นตัวแทนของราศีอุปย่องหนึ่ง ตอนไก่ล่ารุ่งจะเรียกว่าอุปย่องหนึ่ง) เนื่องจากดาวประจำเมืองจะส่องสว่างในท้องฟ้า สำหรับช่วงหัวค่ำ ดังนั้น สัญญาณของมันจึงเป็นแบบ Top Reversal คือ เป็นการเตือนว่า แนวโน้มที่ขึ้นมาต่อตัวนั้น กำลังจะเปลี่ยนเป็นลงแล้ว ในกรณีนี้ เทียนแห่งแรกจะเป็นสีขาว ตามด้วยเทียนแห่งที่สองซึ่งสีน้ำเงิน หรือสีฟ้า แสดงถึงความไม่สงบ ไม่แน่นอน ตามด้วยเทียนแห่งที่สาม ซึ่งเป็นสีดำยาวทะลุแท่งแรกลงมาเกินกว่าครึ่ง ถ้าเจอสัญญาณนี้ก็ระวังไว้หน่อยนะครับ ตลาดมีสิทธิเปลี่ยนแนวโน้ม จากแนวโน้มขึ้น กลายเป็นแนวโน้มลงได้ ส่วนแนวความคิดของ Evening Star ก็เหมือนกับ Morning Star เหลือครับ เพียงแต่ว่าเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

จะเห็นได้ว่า Morning และ Evening Stars นี้ จะคล้ายกับรูปแบบของการวิเคราะห์ทางเทคนิคแบบตะวันตก ที่ชื่อว่า Island กล่าวคือ ในกรณีของ Island นั้น ราคาต่ำสุดในวันที่สอง จะต้องสูงกว่าราคาสูงสุดในวันแรกและวันที่สาม จะเห็นได้ว่าแตกต่างกันตรงที่ว่า Morning และ Evening Stars จะใช้ Gap ของราคายืนเปิดปิดเป็นหลัก แต่ Island จะใช้ Gap ของราคาสูงสุดต่ำสุดเป็นหลัก แต่หลักการคล้ายๆกัน และ Island Top และ Island Bottom จัดได้ว่าเป็นกรณีพิเศษ (Special Cases) ของ Morning และ Evening Stars

รูปที่ 15.5

สัญญาณของ Morning และ Evening Stars นี้ จะมีความหมายมากขึ้น เมื่อเทียบแห่งกางเป็น Doji เพราะมันแสดงว่า แรงซื้อกับแรงขายเจ้ากันพอตี ตลาดหลงจังแล้วไม่ไปไหน ราคายืนเปิดกับราคายืนเท่ากันพอตี กรณีนี้เราเรียกว่า Doji Star ตามรูปที่ 15.5 (ถ้าเป็น Morning Star ก็เรียกว่า Morning Doji Star และ Evening Star ก็จะเรียกว่า Evening Doji Star) และถ้าทั้งสามแห่งเป็น Doji หมวด แต่ฟอร์มตัวเหมือน Morning หรือ Evening Star กรณีนี้หนักแน่นมากเลยครับ เราเรียกว่า Tri Star ซึ่งจัดเป็น Major Reversal Pattern ที่เดียว

ถ้าแห่งกางไม่ใช่ Doji แต่มีสีตรงกันข้ามกับแห่งแรก ก็จะดูมีน้ำหนักมากขึ้นเข่นกันครับ (เช่น ในกรณีของ Morning Star ก็เป็นสีขาว เพราะแห่งแรกจะเป็นสีดำ) ซึ่งแสดงว่า แรงฝ่ายตรงข้าม ชนะแรงของแนวโน้มเดิมไปเล็กน้อย ถ้าเป็นมวย ก็เรียกว่าได้เบร์บันิดหน่อยครับ แต่ตรงนี้ไม่ใช่เรื่องสนับสนุน จะเป็นสีเดียวกันกับแห่งแรกก็ไม่ผิดปกติกา แต่ถ้าสีตรงกันข้าม ก็อ่อนกว่าจะเข้ามีน้ำหนักอย่างมาก

อีกกรณีหนึ่ง ที่จะทำให้รูปแบบนี้ มีความสำคัญมากขึ้นก็คือ กรณีที่มี Gap ระหว่างเทียนแห่งที่สองกับแห่งที่สาม และอย่าลืมนะครับ ว่าเทียนแห่งที่สามต้องยาวทะลุแท่งแรกเกินกว่าครึ่ง เพราะถ้ามันไม่ทะลุแท่งแรกและไม่มี Gap ระหว่างเทียน

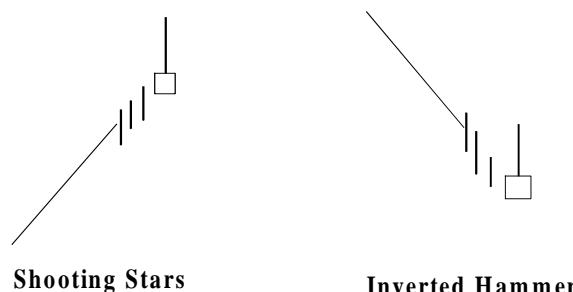
แท่งที่สองและแท่งที่สาม มันจะกล้ายเป็นอีก Pattern นึงที่ชื่อว่า Tasuki Gaps ซึ่งเป็นรูปแบบต่อเนื่อง (Continuous Pattern) แบบหนึ่ง ที่เราจะพูดถึงในบทหน้า

ดาวตกและข้อนกลับหัว (Shooting Star and Inverted Hammer)

ดาวตก (รูปที่ 15.6) มีรูปร่างเหมือนแห่งร่ม (Umbrella Line) ที่เคยพูดถึงไปแล้วนั่นครับ แต่รูปร่างกลับหัวกัน กล่าวคือ เทียนจะไม่มีไส้ด้านล่าง (สีօรสไวร์ก์ได้) แต่มีไส้ด้านบนที่ยาวมาก ต้องยาวอย่างน้อย 2 เท่าของ ตัวแห่งเทียนนั่นครับ ดูแล้ว เหมือนดาวตกเชี้ยวเหละ (ก็ทิมหัวดิงออกอย่างนั้น) และมันก็มีความหมายเหมือนดาวตกจริงๆครับ คือ เมื่อมันเกิดขึ้นใน ขณะที่แนวโน้มของราคากำลังขึ้น (Bullish Trend) ก็เป็นสัญญาณว่าตลาดอาจจะเปลี่ยนทิศทางได้

ลองคิดถึงวันที่เกิด Shooting Star คุณจะรู้ว่า วันนั้นราคากลับหัวน้ำ เปิดที่ระดับใกล้ต่ำสุด (หรือไม่ก็ต่ำสุดไปเลย ในกรณีที่แห่งเทียนมีสีดำ) และจากนั้นก็มีการพยายามดันราคากลับขึ้นไปถึงจุดสูงสุด ซึ่งก็สูงพอๆกับตัวแห่งเทียน ประมาณ 2 เท่าของตัวเทียน จากนั้นก็หมัดแรง ตกม้าตาย และตลาดก็ปิดที่ต่ำสุด หรือเกือบจะต่ำสุด (แล้วแต่สีของแห่งเทียน) จะเห็นได้ว่า วันนั้นต้องมีคนเจ็บตัวไม่น้อยที่เดียว และถ้าตลาดในช่วงที่ผ่านมา มีแนวโน้มขึ้นมาเยอะแล้ว คนที่เจ็บตัวจะเริ่มรู้สึกหนาหัว เพราะว่าโอกาสที่ราคาจะขยับขึ้นไปอีก อาจจะน้อยกว่าโอกาสที่ราคาจะปรับตัว และบางคนจะเริ่มรับนายของทึ้ง เพราะฉะนั้น ถ้าไส้เทียนด้านบนยิ่งยาวเท่าไหร่ คนที่เจ็บตัวก็ยิ่งเจ็บตัวมาก และสัญญาณของ Shooting Star จะยิ่งเข้มข้นขึ้นเท่านั้น

ที่นี่ในกรณีที่ตลาดในช่วงที่ผ่านมา มีแนวโน้มลง (Bearish Trend) ละ ในกรณีนี้ แทนที่จะเรียกว่า Shooting Star เราจะกลับเรียกว่า ข้อนกลับหัว หรือ Inverted Hammer (รูปที่ 15.6) แทน ทั้งๆที่ความจริงแล้ว รูปร่างเหมือนกันเลย Inverted Hammer เป็นตัวบอกสัญญาณว่า แนวโน้มลงนั้น อาจจะถึงจุดต่ำสุดแล้วก็ได้ และตลาดอาจจะเปลี่ยนแนวโน้มเป็นขึ้นได้

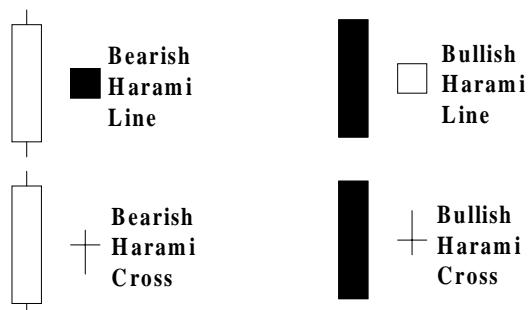
รูปที่ 15.6

อย่างไรก็ได้ สัญญาณของ Inverted Hammer จะอ่อนกว่าสัญญาณของ Shooting Star หาก ทั้งนี้เพราะถ้าเราคิดถึงวันที่เกิด Inverted Hammer จะเห็นว่า วันนั้น ราคากลับหัวน้ำ เปิดที่ระดับใกล้ต่ำสุด และมีการดันราคากลับขึ้นแต่ไปไม่遠ด และตลาดปิดที่ใกล้ต่ำสุดหรือต่ำสุด เมื่อเดิม อันที่จริงแล้วควรพูดได้ว่า แนวโน้มไม่เห็นน่าจะเปลี่ยนตรงไหน จริงๆแล้วมันก็ขึ้นอยู่กับว่า วันพรุ่งนี้ตลาดจะเป็นยังไง ถ้าตลาดในช่วงที่ผ่านมาลงมาเยอะแล้ว และวันรุ่งขึ้นราคากลับตัวสูงขึ้นไป คนที่ขายไป เมื่อวานนี้ อาจจะเริ่มรู้สึกหนาหัวบ้าง เพราะว่าโอกาสที่หันจะขึ้นมีมากกว่าโอกาสที่จะลงไปอีก อย่างไรก็ได้ แนวความคิดนี้ แม้ว่าจะมีเหตุผลอยู่บ้าง แต่ก็เป็นเหตุผลที่ค่อนข้างอ่อน คงต้องอาศัย ความรู้สึก (Mood) ของคนในตลาดช่วยด้วย

ดังนั้น เมื่อมีรูปแบบ Inverted Hammer เกิดขึ้น ขอแนะนำให้ท่านรอตัวรุ่งขึ้นด้วย อย่าเพิ่งผลิตาม ต้องใช้ความรู้สึกของตลาดเข้าช่วยว่า คนที่ขายไปเมื่อวานนี้จะทำอย่างไรกัน นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือทางเทคนิคอื่นๆ หรือ การดูตลาดในช่วง 2-3 วันที่ผ่านมา ก็อาจจะช่วยยืนยันได้ เช่นถ้าราคาในช่วง 2-3 วันที่ผ่านมากราฟตัวอยู่ในช่วงใกล้ๆ กับตัว Inverted Hammer และที่ต่อหน้าอยู่ใกล้ระดับแนวรับพอดี แสดงว่าราคาย้ายมาฝ่าทะลุแนวรับอยู่ แต่ท่าทางไม่ค่อยจะไหว อย่างนี้ก็ทำให้สัญญาณคูหักแน่นขึ้นมากครับ

เส้นหารามิ (Harami Lines)

ไม่ใช่ไม่ชนะข้าวเกรียบกุ้งนะครับ แต่เป็นรูปแบบหนึ่งของการวิเคราะห์แผนภูมิแบบแท่งเทียน เส้น Harami จะมีรูปแบบ ตรงกันข้ามกับ Engulfing Patterns กล่าวคือ Engulfing Pattern จะประกอบด้วยเทียนแท่งแรกค่อนข้างสั้น และแท่งที่สองยาวมากปิดแท่งแรกมิด โดยที่เทียนสองแท่งนี้ มีสีตรงกันข้าม แต่ในกรณีของ Harami จะประกอบด้วยเทียนสองแท่ง แท่งแรกยาวมาก ปิดแท่งที่สองซึ่งค่อนข้างสั้นได้มิด แต่เทียนทั้งสองแท่งไม่จำเป็นต้องมีสีตรงกันก็ได้ ไม่ใช่เรียล แต่ส่วนใหญ่จะมีสีตรงกันข้ามกัน ดูรูป 15.7 ประกอบหน่อยนะครับ

รูปที่ 15.7

คำว่า Harami ในภาษาญี่ปุ่น แปลว่า ครรภ์ หรือ ท้อง เพราะเทียนแท่งแรก ซึ่งยาวมาก เปรียบเสมือนมารดา และเทียนแท่งที่สอง ซึ่งสั้นมาก เป็นเหมือนตัวเด็ก ที่นี่ คนท้องนี่ออกจะเฉื่อยและอุ้ยอ้ายใช้เหมือนครับ ดังนั้น Harami นี้เป็นสัญญาณบอกว่า แนวโน้มของราคาที่เราเห็นอยู่นี่ มันเริ่มเฉื่อยแล้ว (Trend Stalls) และอาจจะเปลี่ยนทิศทางได้

สัญญาณที่ได้จากรูปแบบ Harami นี้ เป็นสัญญาณอ่อนๆ (เหมือนกับเด็กในท้อง ซึ่งยังไม่คลอดแหลกครับ) เป็นการเตือนเจยๆ ว่า แรงที่กำลังลากราคาให้ขึ้นต่อ (ในกรณีที่แนวโน้มมีทิศทางขึ้น) หรือ แรงที่กำลังดูดรากาให้ตกต่อ (ในกรณีที่แนวโน้มมีทิศทางลง) นั้น เริ่มจะหมดน้ำยาแล้ว ระวังๆ ตัวไว้หน่อยก็ดี อะไรทำนองนั้นแหลกครับ

ที่เราบอกว่าเป็นสัญญาณเตือนว่า แนวโน้มมันเริ่มเฉื่อยแล้ว ก็ เพราะว่าเทียนแท่งที่สอง เป็นเทียนสั้นมากๆ ซึ่งแสดงถึงความไม่มั่นใจของตลาด ว่าหันมันควรจะไปในทิศทางใด (แนวความคิดก็คล้ายๆ กับอันอื่นๆ แหลกครับ) อิกอย่างหนึ่ง ราคา มันก็ยังอยู่ในช่วงราคาเปิดปิดเมื่อวานด้วย แสดงว่ายังไม่ถึงไหน อย่างน้อยที่สุด แนวโน้มเดิมก็โดนลอกของแล้วล่ะครับ

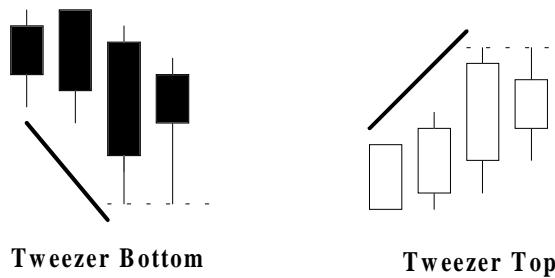
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเทียนแท่งที่สองเป็น Doji ด้วยแล้ว สัญญาณจะมีความหมายมากขึ้น นักวิเคราะห์แผนภูมิแบบแท่งเทียนบางท่าน ถือว่าถ้าแท่งที่สองเป็น Doji และ สามารถตีความว่าเป็น Trend Reversal ได้เลย (เห็นเหมือนครับว่า Doji เนี่ย จิตแต่ใจขนาดไหน) รูปแบบนี้จะเรียกว่า Harami Cross ครับ

Tweezer Top and Tweezer Bottom

Tweezer จริงๆแล้วแปลว่าปากคีบ ที่เราเรียกวุปแบบนี้ว่า Tweezer ก็ เพราะมันมีราคาสูงสุด หรือต่ำสุดเท่ากัน สองวันติดๆ กัน เหมือนกับปากคีบที่จะมีปลายตรงกันนั่นครับ พูดไปแล้วก็ล้ายากับ Double Tops หรือ Double Bottoms นั้นแหล่ะครับ เพียงแต่ว่ามันเกิดติดๆกัน ไม่ได้ห่างกันแบบ Double Tops หรือ Bottoms แต่แนวความคิดก็คล้ายๆกัน คือเป็น สัญญาณเตือนว่าแนวโน้มอาจจะเปลี่ยนไปได้ เช่นถ้าแนวโน้มกำลังลง (Downtrend) และเกิด Tweezer Bottom คือราคา ต่ำสุดสองวันเท่ากัน ก็เป็น สัญญาณเตือนว่าแนวโน้มอาจจะเปลี่ยนเป็นขึ้นได้

แต่ด้วยตัวของ Tweezer เองแล้ว สัญญาณของมันจะเป็นเพียงสัญญาณอ่อนๆเท่านั้น ความเชื่อถือ อาจจะน้อยหน่อยแต่ มันจะมีความสำคัญมากขึ้น ถ้าหากว่า รูปแบบ Tweezer เกิดขึ้นพร้อมๆ กับรูปแบบ Trend Reversal อีก

ลองดูรูปที่ 15.8 ประกอบนะครับ จะเห็นว่า Tweezer สามารถประกอบกับรูปแบบอื่นๆ และฟอร์มตัวได้หลายรูปแบบ ซึ่ง การฟอร์มตัวคู่กับ Trend Reversal รูปแบบอื่นๆนี่แหละครับ จะเป็นตัวยืนยันได้อย่างหนักแน่นว่าแนวโน้มจะเปลี่ยนไป

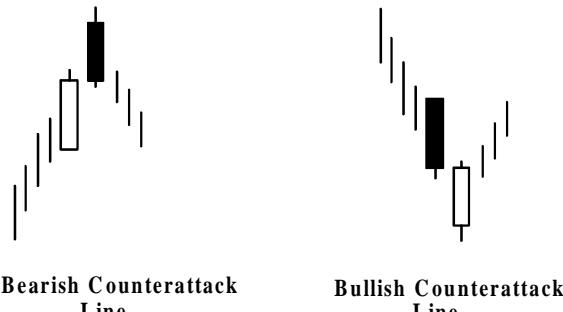
□□□□□ 15.8

เส้นตีโต้ (Counterattack Lines)

ซึ่อก็ออกแล้วว่าเป็นการตีโต้ ดังนั้นจึงเป็น Reversal pattern แบบหนึ่ง Counterattack ประกอบด้วยแท่งเทียนสองแท่ง คล้ายๆกับ Piercing Lines กับ Dark Cloud Cover (ยังจำได้รึเปล่า) กล่าวคือในกรณีของ Bullish Counterattack แนวโน้มเดิมของราคาจะเป็น downtrend โดยแท่งเทียนแท่งแรกเป็นสีดำ แต่แท่งเทียนที่สองเป็นสีขาว ซึ่งมีราคาปิดเท่ากับราคาปิดของเมื่อวาน ในกรณีของ Bearish Counterattack ก็จะตรงกันข้ามครับ ดูรูป 15.9 กันเลยดีกว่าจะได้ไม่งงมาก

จะเห็นได้ว่ารูปแบบนี้เป็นการ counterattack จริงๆ ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของ Bullish Counterattack เราจะพบว่าวันแรกแท่งเทียนสีดำ แสดงว่าตลาดยังคงเป็นตลาดมือย่างเหี้ยวนั่น พ้อวันที่สองราคาเปิดที่ระดับต่ำกว่าราคาปิดเมื่อวาน (เพราะว่าวันที่สอง ราคามันปิดที่ราคาปิดเมื่อวานและแท่งเทียนเป็นสีขาว แสดงว่าราคาเปิดจะต้องต่ำกว่าราคาปิด

เมื่อวานนี้) แสดงว่ามียังคงทำหน้าที่ของมันตั้งแต่นาทีแรกที่เปิดตลาด อย่างไรก็ได้ กลับมีแรงซื้อกลับเข้ามา ดันตลาดให้ปิดสูงกว่าเปิด โดยปิดเท่ากับราคาปิดเมื่อวานนี้

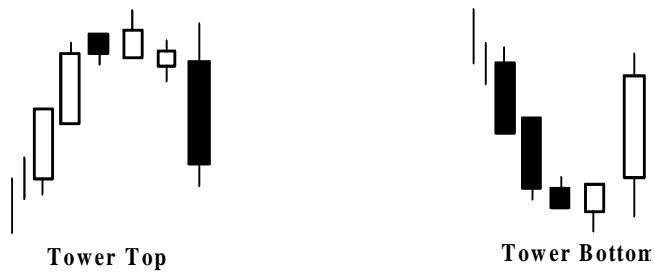
รูปที่ 15.9

โดยทั่วไป Counterattack เป็น reversal pattern ที่มีสัญญาณอ่อนกว่า Piercing Lines และ Dark Cloud Cover เพราะในกรณีของ Piercing Lines หรือ Dark Cloud Cover นั้น ราคากลับตัวในที่สุดราคาก็ปิดของเมื่อวานนี้ได้สำเร็จ (แห่งเทียนวันนี้จะลุบถึงตัวแห่งเทียนเมื่อวานนี้ได้เกินกว่าครึ่งหนึ่งของตัวเทียน)

สัญญาณของ Counterattack จะเจ็งขึ้น ถ้าหากแห่งเทียนในวันที่สอง (วันที่มีการทำ counterattack นั้นแหลมครับ) ยกตัวอย่างเช่น ราคากลับตัวในวันที่สอง พยายามวิ่งตามแนวโน้มเดิมอย่างเข้มแข็ง ก่อนที่จะโคนตีตอกลับมาอยู่ที่เดิม

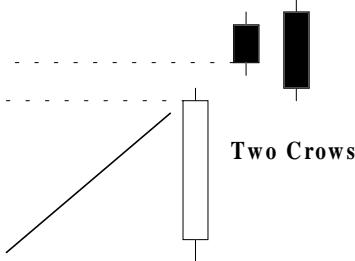
หอคอย (Tower Top and Tower Bottom)

จากรูปที่ 15.10 จะเห็นได้ว่า Tower Top คือกรณีที่ตลาดขึ้นอยู่ในช่วง uptrend มีแห่งเทียนสีขาวค่อนข้างยาว (เหมือนหอคอย) ผลลัพธ์มาอย่างน้อยหนึ่งแท่ง และหลังจากนั้นตลาดก็เริ่มอ่อนตัวในแท่งที่ว่า แม้มันจะยังคงขึ้นอยู่ แต่ก็ชัยบดตัวขึ้นในอัตราที่ลดลง จนกระทั่งเกิดแห่งเทียนสีดำยาว (ยาวเป็นหอคอยเหมือนกัน) ผลลัพธ์มาอย่างน้อย 1 แท่ง เป็นสัญญาณแสดงว่ามีแรงครอบครองแล้วจ้า ส่วน Tower Bottom ก็ตรงกันข้ามคือเป็นแนวโน้มลง มีแห่งดำยาวอย่างน้อยหนึ่งแท่ง และแนวโน้มเริ่มเลื่อย จนกระทั่งเกิดแห่งเทียนสีขาวผลลัพธ์มาอย่างน้อย 1 แท่ง เป็นสัญญาณว่ามีแรงครอบครองมีแล้ว ถึงคราวกระทิงเล่นมั่น

รูปที่ 15.10

อีกาสองตัว (Two Crows)

รูปที่ 15.11

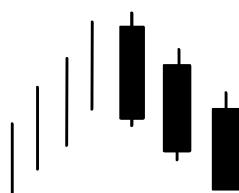
รูปแบบนี้คล้ายๆกับ Evening Stars นั่นคือวันแรกแห่งเทียนเป็นสีขาวค่อนข้างยาว (ยิ่งยาวยิ่งดีครับ) วันต่อมาตลาดเปิดสูงขึ้นไปอีก แต่ตอนตัวลงมาเล็กน้อย (แห่งที่เทียนก็เลยเป็นสีดำ) โดยที่ระดับราคาปิด ยังคงสูงกว่าราคากลางวันแรก ทำให้เกิด Gap ระหว่างเทียนแห่งแรกกับแห่งที่สอง ส่วนในวันที่สาม แห่งที่เทียนก็เป็นสีดำอีก เลยกลายเป็นอีกาสองตัว ซึ่งเป็นสัญญาณว่าแนวโน้มขึ้นนั้น กำลังจะเปลี่ยนทิศทางเป็นลงแล้ว เป็น Reversal Pattern อีกแบบหนึ่งครับ (รูปที่ 15.11)

รูปแบบอีกาสองตัว ที่สมบูรณ์แบบจริงๆนั้น ราคาเปิดวันที่สามจะต้องสูงกว่าราคาเปิดวันที่สอง และจีกลงมาปิดที่ต่ำกว่าราคากลางของวันแรก ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มขึ้น (Bullish Trend) พ่ายท่าเสียที่อย่างหมดรูปแล้ว แต่นักวิเคราะห์บางคนก็ไม่เชื่อถือ กับเงื่อนไขขึ้นปลีกย่อยนี้นัก

นอกจากนี้ เนื่องจากจะต้องมี Gap ระหว่างเทียนแห่งแรกกับแห่งที่สอง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้น บางคนก็เลยเรียกว่า รูปแบบนี้แบบเต็มยศว่า Upside Gap Two Crows ครับ

อีกาสามตัว (Three Black Crows)

เป็นแห่งที่เทียนสีดำ 3 แห่งที่ลดต่ำลงเป็นขั้นบันได (หมายความว่าเทียนแห่งที่สองต่ำกว่าแห่งแรก และแห่งที่สาม) โดยก่อนหน้านั้นแนวโน้มจะเป็นแนวโน้มขึ้นที่เห็นได้ชัด และเทียนแห่งก่อนหน้านั้นเป็นเทียนสีขาว อย่างยากอีกแล้ว ดูรูป 15.12 เอกดีกวนะครับ เงื่อนไขที่สำคัญมีดังนี้ครับ

Three Crows

รูปที่ 15.12

1. ราคาเปิดควรจะอยู่ในช่วงเปิดปิดของแห่งก่อนหน้า เช่น ราคาเปิดของแห่งเดียว ควรจะอยู่ในช่วงราคาเปิดปิดของแห่งเดียวเท่านั้น

2. ราคากลางของแห่งเดียวแต่ละแห่ง ควรจะอยู่ใกล้ราคาน้ำตกของวันนั้น

3. ตัวเทียนสีดำแห่งแรก ควรจะอยู่ต่ำกว่าจุดสูงสุดของแห่งข้างก่อนที่จะเกิดตัวเทียนสีดำแห่ง

แรก

รูปแบบนี้ บางที่เรียกว่า Three-Winged Crows คือ อีกามีปีก 3 ตัว เพราะว่าในความเชื่อของคนญี่ปุ่นนั้น ช่าวร้ายมักจะมีปีก (คือกระพือได้เร็ว) ดังนั้น รูปแบบนี้จึงเป็นรูปแบบที่เป็น Bearish ครับ

รูปแบบ Trend Reversal อัน ๑

ที่พูดมาทั้งหมดนี้ เป็นรูปแบบใหญ่ๆ ที่สำคัญฯ เท่านั้น ยังมีรูปแบบปลีกย่อยอื่นๆ ก็บางรูปแบบ แต่แนวความคิดต่างๆ ที่ อธิบายรูปแบบเหล่านี้จะคล้ายๆ กัน เช่น กรณีที่ราคาประกอบด้วย แท่งเทียนที่มีตัวเทียนเล็กๆ แต่สีเทียนน้ำเงิน (หรือถ้า เป็น Doji ยิ่งดี) หลายๆ อันติดต่อกันหลายวัน กรณีนี้ จะเรียกว่า High Waves ซึ่งเป็น Reversal Pattern อีกแบบหนึ่ง ซึ่ง แนวความคิดก็คือ ตลาดไม่รู้ทิศทางของราคาว่าจะขึ้นหรือลง (สังเกตได้จากแท่งเทียนที่สั้นมากๆ หรือเป็น Doji) ถ้าตลาด ไม่รู้ทิศทางหลายวัน แสดงว่ากำลังเกิดการต่อสู้ระหว่างแรงซื้อกับแรงขาย ซึ่งถ้าแนวโน้มที่ผ่านมา ตลาดขึ้นหรือลงมา ย่ำแย่แล้ว ก็มีโอกาสที่แรงในทิศทางตรงกันข้ามจะชนะในที่สุด

ตรงนี้ อยากให้เข้าใจแนวความคิดของรูปแบบต่างๆเหล่านี้นิดๆ ครับ เพราะเมื่อเข้าใจมันแล้ว การทำความเข้าใจ หรือแม้แต่ การจำรูปแบบต่างๆ ก็จะง่ายขึ้น ดูเป็นธรรมชาติโดยไม่ต้องใช้วิธีการท่องจำครับ นอกจากนี้ บางรูปแบบ ก็เหมือนกับการ วิเคราะห์ทางเทคนิค ของทางค่ายตะวันตก ยังกับลูกกันมา เช่นที่แสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

Western Pattern	Candlestick Pattern
Triple Top	Three Mountain Top
Triple Bottom	Three River Bottom
Head and Shoulders	Three Buddha
Rounding Top	Dumpling Top
Rounding Bottom	Fry Pan Bottom

ซึ่งเป็นสิ่งที่เราได้พูดกันไปแล้วในภาคที่ 1 นอกจากรูปแบบนี้ รายละเอียดนำเอateknikของการวิเคราะห์ของฝ่ายตะวันตก ที่เรา ได้เรียนกันมาในบทก่อนๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความแม่นยำยิ่งขึ้นได้ครับ

รูปแบบต่อเนื่องในการ วิเคราะห์แท่งเทียน Candlestick Continuous Patterns

กันมาในบทต้นๆแล้วว่า Gap จะหมายความสำคัญต่อเมื่อมันถูกปิด ตัวอย่างเช่น ถ้าเกิด Breakaway Gap ขึ้นเมื่อตอนแนวโน้มกำลังขึ้น Gap ด้านนี้จะทำหน้าที่เป็นเหมือนกับ Support ของราคา ซึ่งจะเป็นไปจนกว่าราคามันจะตกลงมาต่ำกว่า (และปิด) Gap ตัว Gap นี้ก็จะหมายความสำคัญในฐานะที่เป็น Support ไป (แต่มันจะกลายเป็น Resistance แทน) ในด้านกราฟของแท่งเทียนก็คล้ายกันครับ เพียงแต่แทนที่จะเรียกว่าปิด Gap เราเกี่ยวกับปิดหน้าต่างแทน

เป็นที่พูดกันในหมู่นักวิเคราะห์แผนภูมิแบบแท่งเทียนของญี่ปุ่นว่า ให้ว่างตามหน้าต่าง (ซึ่งต่างจากคนไทยที่เข้าตามตรอกออกตามป่า) ซึ่งตีความหมายได้ว่า ในทางวิเคราะห์แบบแท่งเทียนนั้น ถือว่า หน้าต่าง (หรือ Gap) เป็น Continuous Pattern ซึ่งก็ใกล้เคียงกับการวิเคราะห์ทางค่ายตะวันตก ต่างกันเพียงแต่ว่า ในกรณีของการวิเคราะห์ทางเทคนิคงค่ายตะวันตกนั้น Gap อาจจะเป็น reversal ก็ได้ เช่น Exhaustion Gap เป็นต้น

Gap จะมีความสำคัญมากขึ้น ถ้าหากเกิดที่ระดับซึ่งเคยเป็นจุดต่ำสุดหรือจุดสูงสุดเก่า เพราะนอกจากตัว Gap เองจะเป็นแนวต้านและแนวรับอย่างที่ได้พูดถึงไปแล้ว แนวต้านและแนวรับนี้ยังจะได้รับอิทธิพลหนุนจากยอดหรือกันบึงเดิมอีกด้วย

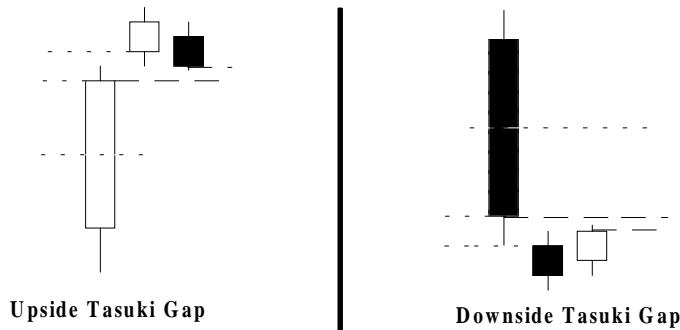
หน้าต่างทาซูกิ (Tasuki Gap)

อธิบายยากเมื่อนักวิเคราะห์แบบแท่งเทียนญี่ปุ่น ใช้ชื่อว่า ดูรูปที่ 16.1 ประกอบตามด้วยแล้วกัน โดยเริ่มจากกรณีที่ตลาดเป็น Uptrend ก่อน ที่เรียกว่า Upward Gapping Tasuki มันเกิดขึ้นจากการที่แท่งเทียนเมื่อวานนี้เป็นสีขาว แต่ราคายังคงขึ้นต่อไปได้ต่อไป จึงมีความสำคัญเมื่อวานนี้ ก่อให้เกิด Gap กับแท่งเทียนเมื่อวาน แล้ววันรุ่งขึ้นแท่งเทียนกลับเป็นสีดำซึ่งหมายถึงราคายังคงต่อไปได้ต่อไป

ในกรณีของ Downward Tasuki Gap ก็เหมือนกัน แต่กลับกันนิดนึง คือตลาดกำลังอยู่ในแนวโน้มลง ราคาวันนี้ดิ่งลงมากกว่าเมื่อวานนี้ (แท่งเทียนเป็นสีดำ) และก่อให้เกิด Gap พ้อวันรุ่งขึ้นราคาย้ายมาติดตัวขึ้นและแท่งเทียนเป็นสีขาว แต่ไม่สามารถปิด Gap ได้

Tasuki Gap นี้ เป็นรูปแบบที่บอกว่า แนวโน้มยังคงใช้ได้อยู่ (Trend Continuation) มันเป็นเพียงแค่การปรับตัวเล็กๆน้อยๆ หมายถึงว่า ถ้าตลาดกำลังขึ้น ตลาดก็น่าจะขึ้นต่อไปได้ แต่ถ้าตลาดกำลังลง ก็น่าจะลงต่อไปได้

รูปแบบต่อเนื่อง ในทางด้านการวิเคราะห์แผนภูมิแบบแท่งเทียน ส่วนใหญ่จะอ้างอิงกับ Gap ซึ่งหวังว่าผู้อ่านคงจะยังพอจำได้นะครับว่า Gap คืออะไร แต่แทนที่จะเรียกว่า Gap ในภาษาด้านกราฟแท่งเทียน เค้าเรียกมันว่า หน้าต่าง (Window) เรายืน

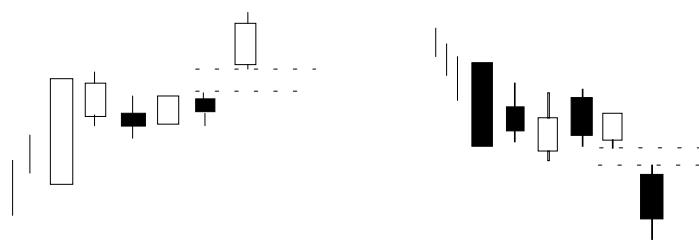

รูปที่ 16.1

สังเกตนะครับ ว่าในรูปแบบ Tasuki Gap นี้ เทียนแท่งที่สองสร้าง Gap กับเทียนแท่งแรก ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดี และเนื่องจากเทียนแท่งที่สาม ไม่สามารถทะลุลงมาถึงตัวเทียนของแท่งแรกได้ แสดงว่าไม่สามารถปิด Gap ได้สำเร็จ ดังนั้น แนวโน้มน่าจะวิง (ขึ้นหรือลง) ต่อไปได้ แต่ก็ควรอยดูด้วยนะครับ ว่าราคาในวันต่อๆไปจะลงมาปิด Gap เมื่อไหร่ อย่าลืมนนะครับว่า Gap จะเป็น Support หรือ Resistance ของราคาไปในตัว

High-Price and Low-Price Gapping Plays

โดยทั่วไป หลังจากที่ขึ้นมาได้ระดับหนึ่ง ตลาดจะเริ่มพักตัวเพื่อหาทิศทางที่แน่นอนต่อไปว่าจะเคลยังไง (ขึ้นมาเบ lokale ขึ้น หน้า แต่จะลงก็เสียฟอร์ม) ซึ่งนี้จะเห็นว่าแท่งเทียนจะหดตัว บางที่จะเห็น Doji บ้าง (แต่ต้องไม่ใช่รูปแบบดาว หรือ Star นะครับ เพราะมันจะเป็น Reversal Pattern) ซึ่งแสดงว่าตอนนี้ตลาดกำลังหาข้อมูลกันอย่างมากเข้มข้น ที่นี่ถ้าเกิด Gap ขึ้นมาในทิศทางเดียวกับแนวโน้มเดิม เช่น สมมติว่าตลาดที่ผ่านมามีแนวโน้มขึ้น และหยุดพักตัวระยะหนึ่ง หลังจากนั้นก็เกิดแท่งเทียนสีขาว ซึ่งโดยทั่วไปสร้าง Gap หนึ่งไปสร้าง Gap หนึ่งจากซึ่งของระยะพักตัว อันนี้เป็น Continuous Pattern ค่อนข้างแจ่มแจ้ง ควรจะซื้อด้วยเงินเดิม เช่น สมมติว่าตลาดห้ามูลครบพร้อมแล้ว และตัดสินใจว่าควรจะขึ้นต่อไป (หมายหน่วยแล้ว) อันนี้เรียกว่าเป็นการเล่น Gap ในช่วงราคาสูง (High-Price Gapping Play ตามรูปที่ 16.2)

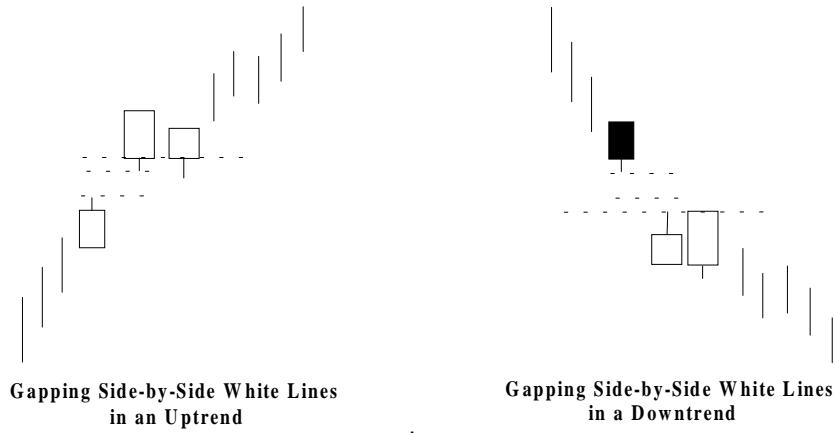

รูปที่ 16.2

ในทางกลับกัน ถ้าแนวโน้มเดิมเป็นขาลง และหยุดพักตัวซักพัก จากนั้นเกิดแท่งเทียนสีดำซึ่งสร้าง Gap กับแท่งเทียนก่อน ในช่วงระยะพักตัว แสดงว่าอาจจะต้องลงต่อ ถ้ายังไม่ขายก็ตัดใจเสียเตอะโอม ก่อนที่จะเจ็บตัวไปกว่านี้

Gapping Side-By-Side White Lines

เป็นรูปแบบที่เกิดจากแท่งเทียนสีขาวสองแท่ง (รูปที่ 16.3) แท่งแรกสร้าง Gap กับแนวโน้มเดิม (จะเป็นแนวโน้มขึ้นหรือแนวโน้มลงก็ได้ ยังไงให้เทียนสีขาว 2 แท่งเหมือนเดิม) เทียนแท่งที่สองเป็นสีขาวเหมือนเทียนแท่งแรกขนาดใกล้เคียงกัน (จะหย่อนไปหน่อยก็ได้ ไม่เป็นไร) แต่มีราคาเปิดในระดับใกล้เคียงกับเทียนแท่งแรกมาก (ทำให้แท่งเทียนด้านล่างอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน)

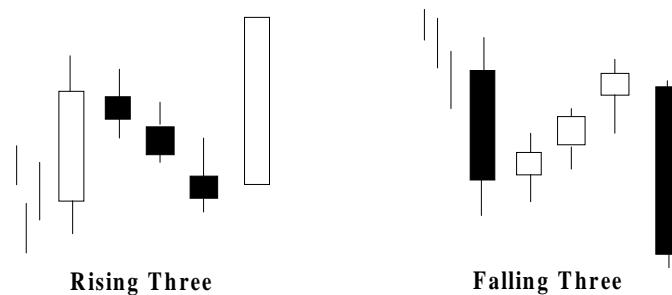

รูปที่ 16.3

รูปแบบนี้เกิดขึ้นได้ไม่ง่ายนัก ไม่ค่อยจะได้เห็นบ่อยๆ หรือครับ แต่เป็น Continuous Pattern แบบหนึ่ง หมายความว่า ตลาดน่าจะวิ่งต่อไปในทิศทางเดิม ยิ่งในช่วงขาลงแล้ว จะเห็นรูปแบบนี้ได้ยากมาก เพราะส่วนใหญ่จะเจอเป็นแท่งเทียนสีดำสองแท่งมากกว่าสีขาวครับ

ขึ้นสาม ลงสาม (Rising Three and Falling Three)

จากนั้นที่รูปแบบเดียวกัน เอา Rising Three ก่อนแล้วกัน รูปแบบนี้ใช้แท่งเทียนประมาณ 5 แท่ง (หย่อนได้นิดหน่อยครับ) เป็นกรณีที่ตลาดกำลังขึ้น แท่งแรกเป็นเทียนสีขาวยาวมาก (หมายความว่าตลาดวันแรกนี้กระทิงดุเดนทีเดียวครับ ปิดสูงกว่าเปิดเยอะ) และสามวันถัดไปเป็นแท่งเทียนสั้นๆ สีดำ 3 แท่งเรียงร้อยกันในแนวต่ำลง แต่ว่ายังอยู่ใน range สูงสุดต่ำสุดของแท่งเทียนยาวสีขาวในวันแรก (นับให้เทียนด้วยครับ) วันสุดท้ายเกิดแท่งเทียนสีขาวยาวๆ อีกที (หมายถึงว่ากระทิงกลับมาจากการพักเหนื่อย 3 วันแล้ว) พอกถึงจุดนี้ตลาดก็น่าจะพร้อมที่จะวิ่งต่อแล้วครับ (รูปที่ 16.4)

รูปที่ 16.4

คิดถึง Rising Three จ่ามันเป็นคล้ายๆกับ Harami Pattern (ยังจำได้รึเปล่า) เพียงแต่ว่าใน Harami Pattern นั้น สีของแท่งเทียนจะสลับกับกรณีนี้ และมีแท่งเทียนสีตรงกันข้ามเพียงวันเดียว แต่เมื่อตั้ง 3 แท่ง (2 ก็ได้ พอยอมรับได้ครับ) อีกอย่างหนึ่งคือ Rising Three จะนับเอา range สูงสุดต่ำสุด (คือนับໄส์เทียนด้วย) แต่ Harami จะนับเฉพาะตัวเทียนเท่านั้น

แนวความคิดของรูปแบบนี้ก็คือ ในวันแรกจะทิ่งคุมาก่อนแล้วก็แท่งเทียนสีขาว คนก็เริ่มหันมาสนใจ บางคนเริ่มขายของออกบ้าง แต่ก็มีแรงรับซื้ออยู่พอสมควร ทำให้แท่งเทียนสีดำที่เกิดขึ้นในวันตัดๆไปค่อนข้างจะสั้น แม้ว่าจะเป็นสีดำก็ตาม แล้วขายกับแรงซื้อต่อสู้กันอยู่ 3 วัน ก็หมดแรง (คนขายซักเริ่มไม่ค่อยอยากรายการแล้ว แหมรับซื้อกันจัง) คราวนี้แรงซื้อก็เลยดันให้เกิดแท่งเทียนยาวสีขาวปิดท้ายรายการ ผลงานให้ตลาดยังคงเป็นตลาดกระทิงต่อไป

สำหรับ Falling Three ก็จะตรงกันข้าม และใช้แนวความคิดเดียวกัน ลองดูรูป 16.4 ประกอบแล้วจะเข้าใจถ่องแท้ ดูๆ บรรลุวิชาเขียนของญี่ปุ่นครับ

สามทหารขาวก้าวไปข้างหน้า (Three Advancing White Soldiers)

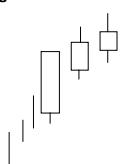
เป็น Continuous Pattern ในตลาด Uptrend ครับ ประกอบด้วยเทียนขาวสามแท่งที่ปิดสูงกว่าแท่งก่อนหน้ามากลดลง และทั้งสามแท่งนี้ข้ามไม่สัมผัสก์ ที่สำคัญคือแท่งหลังไม่ควรจะสัมภากว่าแท่งก่อนหน้ามากๆ (รูปที่ 16.5)

Three Advancing White Soldiers

รูปแบบนี้ถ้าดูไม่รอบคอบจะเป็นอันตรายแก่ผู้ใช้เป็นอย่างยิ่ง เพราะจะมีรูปแบบที่ดูแล้วคล้ายๆกับ Three Advancing White Soldiers แต่แทนที่จะเป็นรูปแบบต่อเนื่องว่าตลาดจะวิ่งต่อ มันกลับกลายเป็นสัญญาณเตือนว่าตลาดทำท่าจะเปลี่ยน ซึ่งความหมายมันตรงกันข้ามกันเลย รูปแบบที่คล้ายๆกับ Three Advancing White Soldiers แต่ความหมายคนละเรื่องกันเลยนี้ มีอยู่ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

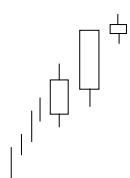
รูปที่ 16.5

Advance Block

รูปที่ 16.6

1. ทางตัน (Advance Block) เป็นแท่งเทียนสีขาวสามแท่งในตลาด uptrend เมื่อก่อนกัน และก็ปิดที่สูงกว่าเดิมเมื่อกัน แต่ว่าแท่งที่สองสั้นกว่าแท่งแรกอย่างเห็นได้ชัด และแท่งที่สามก็สั้นกว่าแท่งที่สองอย่างเห็นได้ชัด (รูปที่ 16.6) อันนี้แสดงว่าแนวโน้มที่ดูเหมือนจะดีนี้ เจอทางตันมากว่าอยู่ๆ แรงจะดันมันก็ย่ำลง ถ้าเจอแบบนี้ระวังหน่อย อย่าผลoitไปคิดว่าเป็น Continuous Pattern เพราะอาจจะเกิดรายการ Surprise ได้โดยง่าย อันที่จริงเจอแบบนี้น่าจะค่อยๆผ่องของบังนิดหน่อย กันเสียงบ้าง เสียด้วยช้ำไป

Stalled Pattern

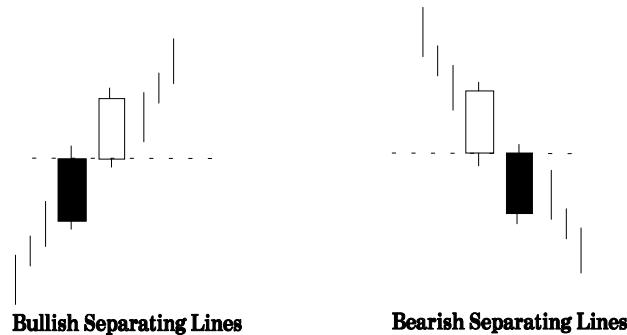
รูปที่ 16.7

2. เหยียบเบรค (Stalled Pattern) คือกรณีที่แม้ว่าเทียนจะเป็นสีขาวสามแท่ง และแท่งสองกับแท่งหนึ่งก็ยาวดี แต่แท่งที่สามสั้นจัดๆตามรูปที่ 16.7 (เกือบเป็น Doji) ยังเงียบแสดงว่าวนที่สามนี่ อาการชักจะเชื่อยลงแล้ว อย่างน้อยที่สุด แนวโน้มที่ว่าจะง่ๆ ก็เจอเบรคเข้าให้นิดหน่อยแล้ว ดังนั้น อย่าเพิ่งผลีผลามครับ รอๆไปก่อน

เส้นแบ่งอาณาเขต (Separating Lines)

ยังจำ Counterattack Pattern ในบทที่แล้วได้ไหมครับ ที่เกิดขึ้นเมื่อราคายืนคงตัว อยู่ที่ระดับเดียวกัน ซึ่งจัดเป็น Reversal Pattern ขั้นนี้คล้ายกันแต่ความหมายต่างกัน Separating Lines เป็นกรณีที่ราคาเปิดของสองแท่งเทียนที่ต่างสีกันอยู่ระดับเดียวกัน และเป็น Continuous Pattern

Bullish Separating Line ตามรูปที่ 16.8 เกิดตอนที่ตลาดเป็นแนวโน้มขึ้น วันแรกเกิดแท่งเทียนสีดำค่อนข้างยาว ซึ่งอาจจะทำให้หลายท่านหวั่นไหวได้ ว่าตลาดมันท่าจะแยกแล้ววุ้ย แต่แล้วในวันถัดไปราคายังเปิดที่ราคายังเปิดเมื่อวาน และติดตัวสูงขึ้นไปปิดที่ระดับสูงกว่านั้นอีก ซึ่งหมายความว่ากระติงเริ่มขึ้นมาอีกครั้ง และตลาดน่าจะพอมีแรงไปต่อได้ ถ้าจะให้สัญญาณดียิ่งขึ้น แท่งเทียนสีขาวจะมีไส้เทียนด้านล่างค่อนข้างสั้น หมายความว่าตลาดเปิดที่ใกล้จุดต่ำสุดมาก (ซึ่งเรียกว่า Belt-Hold Line ถ้าเป็น Shaven Bottom ได้ยิ่งแจ้ว)

รูปที่ 16.8

Bearish Separating Line ก็ตรงกันข้ามครับ คือเกิดในตลาดที่เป็นแนวโน้มลง วันแรกเทียนสีขาวค่อนข้างยาววันที่สองเปิดที่ระดับเดียวกันแรกและมุคลงมาปิดที่ต่ำกว่าเปิด เป็นสัญญาณว่ามีแรงลดลงอยู่ และตลาดน่าจะยังลงต่อได้

This page is intentionally left blank

77 กระบวนการยุทธ์ 77 Strategies

(indicators) อย่างไรก็ตาม ในโลกแห่งความจริง เวลาที่เราจะใช้หลักการวิเคราะห์ที่กล่าวมานั้น ค่อนข้างจำเป็นที่ต้อง ผสมผสานกันในแต่ละเครื่องมือ ตลอดจนหาความเหมาะสมของเครื่องมือที่จะใช้ในช่วงนั้นๆ เพื่อเสริมสร้างหรือหาจังหวะ ในการเข้าข้อข่าย ดังนั้น จึงทำให้เป็นที่มาของบทนี้

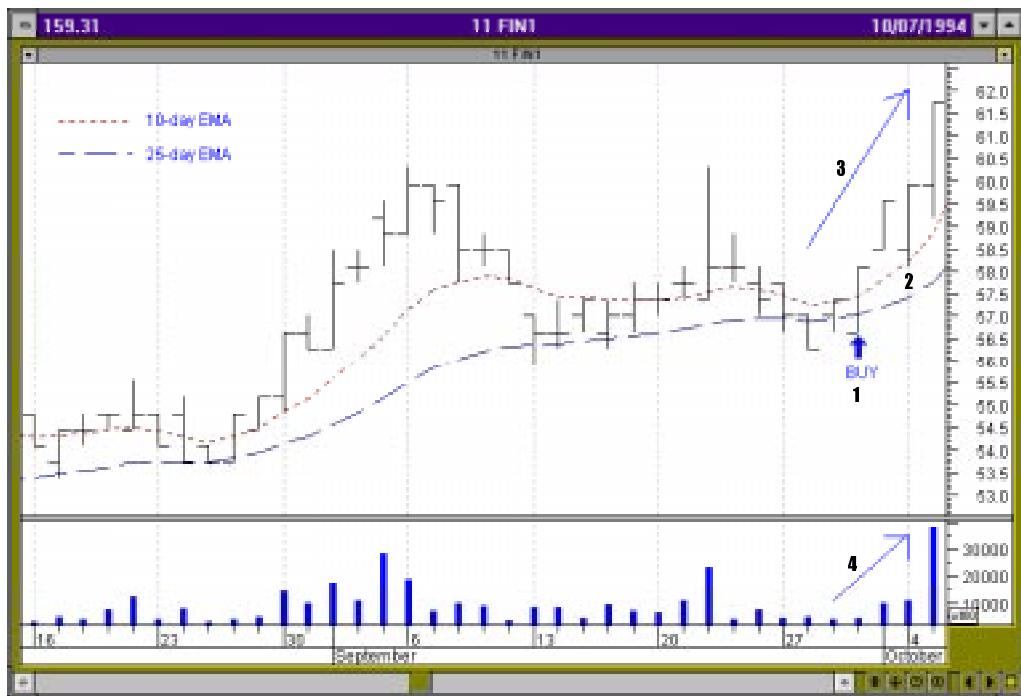
ในบทนี้จะเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ ตลอดจนแนวคิดเบื้องหลังในการที่จะให้เราใช้เครื่องมือนั้นๆ ซึ่งแน่นอนว่า ในบทนี้ คงจะไม่เอ่ยถึงเครื่องซึ่หรือวิธีการวิเคราะห์ทั้งหมด แต่จะซึ่ให้เห็นว่า การทราบหลักการบางหลักการ ก็สามารถที่จะนำเข้า มาใช้ได้ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องทราบทุกเรื่องทั้งหมด เนตุที่กล่าวเห็นนี้ก็ เพราะ มีความเป็นไปได้บ่อยครั้ง ที่เครื่องซึ่ไม่ได้ ให้สัญญาณไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดอย่างเช่น ผู้อ่านอาจจะใช้เครื่องซึ่ทั้งหมด 10 ตัว แต่ผลลัพธ์ที่ได้คือ 5 เครื่องซึ่ว่า หันเข้าต่อ ในขณะที่อีก 5 เครื่องซึ่ที่เหลือซึ่ว่าหันจะปรับตัวลง แล้วอย่างนี้หันมันจะขึ้น หรือลง หรือทางๆ กันแน่ จะทำอย่างไรดี?

ในหัวข้อ "77 กระบวนการยุทธ์" นี้ (ฟังดูแล้วเหมือนคำว่า "กำลังภายใน" เลย) แท้จริงเป็นการขออภัยถึงขั้นตอนต่างๆ ในภาค ปฏิบัติสำหรับตัวอย่างในที่นี้ ในการใช้เครื่องไม้มีเครื่องมือทางเทคนิคในการหาจังหวะเข้าข้อข่ายหันซึ่งจริงๆ ไม่ได้จำกัดอยู่ เพียง 77 กระบวนการยุทธ์เท่านั้น อาจจะมีเท่าไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้วิเคราะห์ และโอกาสต้อนรับที่จะเอื้ออำนวย

สำหรับราคากันที่จะถูกยกมาใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ คือ ราคากัน FIN1 ในอดีต ซึ่งถ้าท่านผู้อ่านค่อยๆ พิจารณา ตามที่จะขั้นตอน ผู้เขียนเชื่อว่า น่าจะทำให้ผู้อ่านเริ่มมีความเข้าใจในการวิเคราะห์ ตลอดจนถึงมุมมองที่กว้างมากขึ้นกว่า การพิจารณาในหลักการเพียงอย่างเดียว เพราะใน 77 กระบวนการยุทธ์นี้ จะเน้นไปทางด้านภาคปฏิบัติมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ท่านผู้อ่านอาจไม่จำเป็นที่ต้องเห็นด้วยกับผู้เขียนในทุกขั้นตอน เพราะแท้ที่จริงแล้ว การวิเคราะห์ทางด้าน เทคนิคนี้ ไม่ได้มีเฉพาะเพียงแค่ศาสตร์เท่านั้น แต่ยังผนวกไว้ซึ่งศิลป์อีกด้วยนี่ จึงทำให้มุมมองของนักวิเคราะห์ทั้งหลาย อาจจะเกิดความแตกต่างกันได้ในส่วนนี้ และในบางขั้นตอน ท่านผู้อ่านอาจเห็นว่า น่าจะมีวิธีอื่นอีกที่จะให้ผลดีกว่านี้ ซึ่งผู้เขียนไม่เคยจำกัดแนวคิดเหล่านั้นไว้ เพราะการถูกหรือผิดนั้น ผลที่ตามมาจะพ้องออกมากเอง! แต่ผู้เขียนอย่างให้ท่านผู้อ่าน พึงระวังไว้เสมอว่า "การวิเคราะห์ตามหลักการเป็นสิ่งสำคัญ แต่ความเป็นไปได้ที่จะถูกต้องทุกครั้ง อาจจะไม่ง่ายนัก จึง ทำให้บางครั้ง การแก้เกมส์ในสนาม อาจจะกลายเป็นสิ่งที่สำคัญกว่า"

เริ่มเข้าเนื้อหากันเลยดีกว่า เพื่อไม่ให้เสียเวลา!

รูปที่ 17.1

ในรูปที่ 17.1 จะเห็นได้ว่า กระบวนการยุทธ์แรก (หมายเลข 1) จะเป็นจังหวะในการเข้าซื้อ เพราะเหตุผลใดหรือครับ ? คำตอบ ก็คือ ชื่อเพราเวราค่าได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ทั้งเส้น 10 และ 25 วันขึ้นมา

ตอนนี้ก็เท่ากับว่าเรามีหุ้นส่วนหนึ่งอยู่ในมือแล้ว (สมมติว่าซื้อมา 1,000 หุ้นแล้วกัน) ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไปราคা FIN1 ได้มีการอ่อนตัวลง และกำลังลงมากทดสอบเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วัน (ณ ตำแหน่งหมายเลข 2) ซึ่งถือว่าเป็นจุดที่เราจะต้องจับตามอง เหตุก็เพราะ ถ้าหากราคา FIN1 ตัดทะลุเส้นดังกล่าวลงมาอย่างมีนัยสำคัญ ก็เท่ากับว่าเป็น sell signal ไปโดยปริยาย

แต่ในกรณีนี้ จะเห็นได้ว่าราคากลับ FIN1 สามารถประคับประคองตัวอยู่บนเส้นดังกล่าวได้ จึงทำให้เส้นดังกล่าวเป็นแนวหนุน (support) ไป ซึ่งเราจะทำการซื้อหุ้นเพิ่มเข้าพอร์ต (portfolio) อีกครึ่ง 500 หุ้น ดังนั้น ขณะนี้เราจะมีหุ้นทั้งหมด 1,500 หุ้น จริงไหมครับ?

หลังจากนั้นจะเห็นได้ว่า ราคากลับ FIN1 สามารถประคับประคองตัวขึ้นตามแนวหมายเลข 3 โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นตามด้วยเงินกัน (หมายเลข 4) ซึ่งเป็นการยืนยันในการขยับตัวขึ้นของราคา และเราเริ่มที่จะมีกำไรที่ไม่ใช่เงินสดขึ้นมาแล้ว เพราะว่าราคากลับตอนนี้อยู่สูงกว่าราคากลับที่เราได้เข้าซื้อมาในตอนแรก

สมมติว่าตอนนี้ เราอยู่ที่ ณ แท่งกราฟสุดท้ายในรูปที่ 17.1 เราติดอย่างไรกับราคากลับในวันพุธนี้หรือวันนี้ดีไป? ทางหนึ่งที่ทำได้คือ เข้าไปพิจารณาในเครื่องซี (indicators) เพื่อดูว่าเครื่องซีเหล่านั้น (ซึ่งแสดงถึงกำลังเครื่องยนต์และเชือเพลิงในการเคลื่อนตัว) ยังคงให้โอกาสที่ราคากลับจะเคลื่อนตัวหรือไม่?

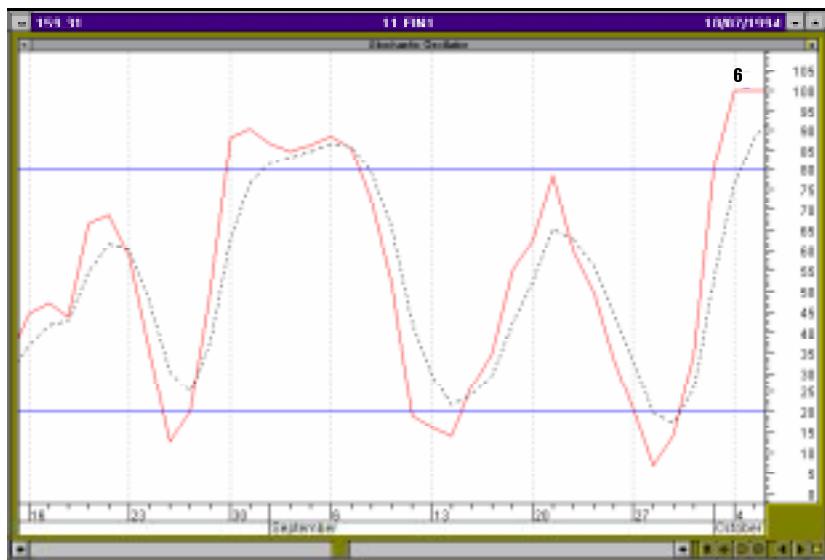
ในรูปที่ 17.2 เป็นการใช้ 9RSI (คือ RSI ที่ใช้วันในการคำนวณทุกๆ 9 วัน ซึ่งจากตัวอย่างข้างต้นที่ผ่านมาจะใช้เป็น 14RSI แต่ตอนนี้ใช้ 9RSI ก็ เพราะต้องการให้ทันใจวัยรุ่นขึ้นหน่อย) ซึ่งเป็น indicator ตัวแรกที่จะนำมาใช้ในเหล่ากระบวนการยุทธ์นี้ ท่านผู้อ่านคงจะเห็นได้ว่า ขณะนี้ 9RSI กำลังอยู่ในแนวราศรั้งยอดใหม่ออยู่ เพราะสามารถข้ามยอดเดิมตามแนวเส้นไป ปลายขึ้นมาได้ และกำลังเคลื่อนตัวตามขึ้นมา โดยมีเป้าหมายการทดสอบแนวต้านอยู่ที่หมายเลข 5 บน parallel line อย่างนี้ครื่องซึ่ง 9RSI ยังคงให้ความเป็นไปได้ที่ราคาจะเคลื่อนตัวขึ้นต่อไปใช่ไหม? คำตอบคือ ถูกแต่เพียงแค่ส่วนเดียว

รูปที่ 17.2

ทำไมหรือรับ? ก็ เพราะว่าการสรุปเพียงแค่นั้น ดูเหมือนว่าจะมองข้ามอะไรบางอย่างไป เพราะแม้ว่า 9RSI จะยังคงให้ความเป็นไปได้ที่ราคาจะเคลื่อนตัวขึ้นต่อ แต่เรา ก็ไม่ควรที่จะประมาท เนื่องจากแนวต้านและขอบจำกัดของเครื่องซึ่งอยู่ไม่ไกลออกไปนัก นอกจากนี้ ระดับ RSI ในปัจจุบันก็ใกล้เคียงกับยอดเดิมที่เคยทำไว้ແเวลา 83-84 จุด (ตามแนว Horizontal Top) ประกอบกับระดับการวางแผนตัวของเครื่องซึ่งอยู่ในเขต overbought ด้วย ซึ่งอาจจะง่ายต่อการโดยเทหำกำไรจากผู้อื่นได้ทุกเมื่อ ดังนั้น สิ่งที่ได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเป็นไปได้ที่ราคาหุ้นจะขยับตัวขึ้น ก็คือ การให้ความระวังระวังมากขึ้น ตลอดจนการทยอยทำกำไรออกไปบ้างเพื่อลดความเสี่ยงลง

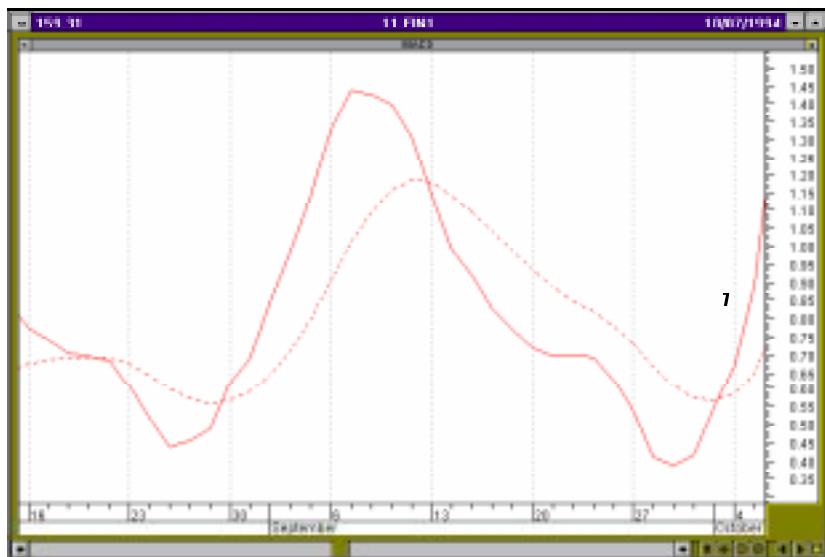
เหตุที่ใช้คำว่าทยอยทำกำไรออกไปบ้าง เพราะอย่างน้อยก็ได้กำไรในรูปตัวเงินกลับมาให้อุ่นใจไว้ก่อน และเป็นการลดความเสี่ยงลงบ้าง แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องขายออกไปทั้งหมดตอนนี้ เพราะจริงๆแล้วเครื่องซึ่ง 9RSI นั้น ยังไม่มี sell signal ออกมา อีกทั้งช่วงในการขยายตัวของ 9RSI ก่อนที่จะถึงหมายเลข 5 นั้น แม้ว่าจะดูจากรูปว่าอยู่ในห่างออกไปนัก แต่จริงๆแล้วกว่าการที่ 9RSI จะขยายตัวขึ้นจนเต็มช่องนั้น ราคาอาจจะสามารถขยายตัวขึ้นได้อีกมาก ซึ่งเป็นผลมาจากสูตรในการคำนวณของ 9RSI (ไม่เชื่อก็ลองยกกลับไปพิจารณาสูตรดูว่าครับ) ดังนั้นถ้าขายหมด ก็อาจต้องมานั่งบ่นภายหลังว่าไม่น่าขายออกไปเลย แต่ถ้าไม่ขายออกไปเลย อาจจะเกิดความเสี่ยงขึ้นมาได้ ซึ่งกระบวนการยุทธ์ที่ 6 ในรูปที่ 17.3 จะเป็นตัวช่วยให้ความมั่นใจอีกทีว่า การทยอยทำกำไรออกไปบ้างในตอนนี้จะดีกว่า

รูปที่ 17.3

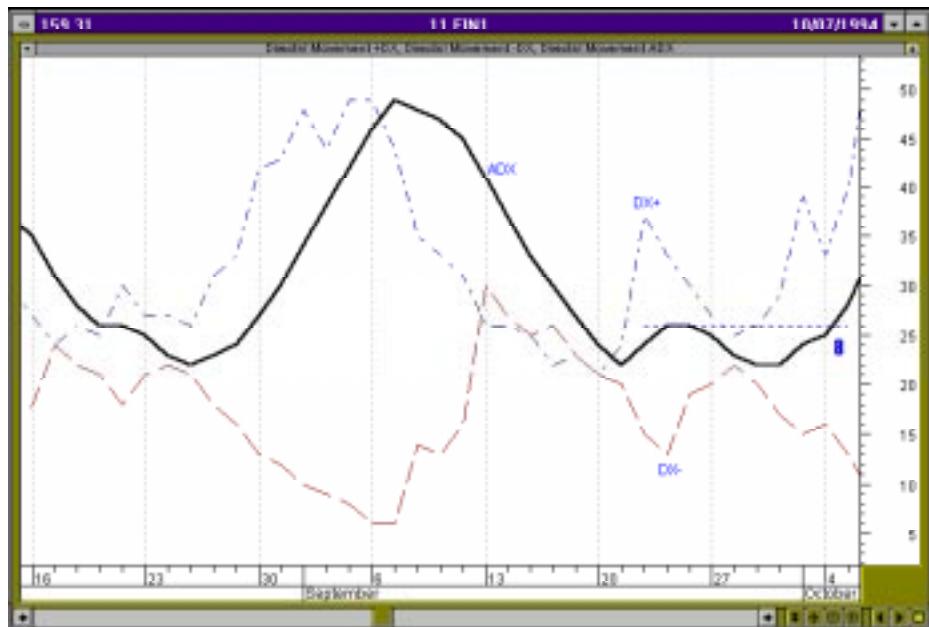
กระบวนการยุทธ์ที่ 6 นั้นก็คือ การใช้ 5%K 3%D Stochastic ซึ่งค่อนข้างจะเป็น short term indicator มาช่วยพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลในการพยายามทำกำไรระยะสั้นในครั้งนี้ (แต่ไม่ได้มายความว่า %K 5 periods กับ %D 3 periods จะต้องเป็นค่า optimal ที่สุด) เพราะจากรูปที่ 17.3 จะเห็นได้ว่า 5%K 3%D Stochastic แม้ว่าจะยังไม่มีสัญญาณขายออกมาก เพวะ %K ยังคงไม่ตัด %D ลงมาและทั้งคู่ยังไม่ตัดเส้น 80 ลงมา แต่จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า %K ตอนนี้อยู่ที่ระดับ 100 แล้ว ซึ่งการที่ %K จะอ่อนตัวลงนั้นมีได้ทุกเมื่อ ดังนั้น จากทั้ง 2 เครื่องชี้ เราพอที่จะสรุปได้ว่า หากราคายังคงขยายตัวขึ้น เพื่อความไม่ประมาท การลดพอร์ตลง โดยการพยายามทำกำไรสั้น น่าจะเป็นยุทธวิธีอันหนึ่งในตอนนี้ สมมติว่าเราจะทำกำไรระยะสั้นออกไป 500 หุ้นในวันถัดไป เพราะฉะนั้น ในวันถัดไป เราจะเหลือหุ้นตัวนี้อยู่ในพอร์ตเพียง 1,000 หุ้นเท่านั้น

ลองมาดูสัญญาณของเครื่องชี้ตัวอื่นๆ กันหน่อยว่ามันเป็นอย่างไร?

รูปที่ 17.4

จากรูปที่ 17.4 จะเห็นได้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของ MACD indicator ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนจะใช้เป็นตัวให้สัญญาณแนวโน้มในระยะกลาง ซึ่งจากรูปจะเห็นได้ว่า MACD ยังคงไม่มีการปรับตัวลง ตลอดจนยังคงอยู่ในแนวการสวิงตัวขึ้นอยู่ (หมายเลขอ 7) ดังนั้น หุ้นที่เหลืออยู่ (หลังจากทำกำไรระยะสั้นออกไป) ยังคงสามารถถือไว้ (hold) ดูเชิงสักระยะหนึ่งได้อยู่ indicator ถัดมาที่จะกล่าวถึงในตอนนี้คือ directional movement จากรูปที่ 17.5 ซึ่งแสดงถึง plus และ minus directional movement

รูปที่ 17.5

จะเห็นได้ว่ายังคงไม่มี sell signal เกิดขึ้น เพราะค่าของ plus directional movement (DX+) ในตอนนี้มีค่ามากกว่า minus directional movement (DX-) ซึ่งต่างก็ยังอยู่ในแนวที่ควรจะเป็นก้าวเดียว plus ยังคงรักษา slope ที่เป็นบวกไว้ได้ ขณะที่ minus นั้นยังคงรักษา slope ที่เป็นลบไว้ได้ และต่างกันเป็นมาก (diverge) ออกจากกัน ประกอบกับค่าของ average directional movement (ADX) ที่แม้ว่าจะมีค่าไม่สูงนัก แต่ก็ยังคงแสดงว่ามี trend อยู่บ้าง เพราะ ADX สามารถข้ามแนวโน้มไปได้ ซึ่งเป็น Horizontal Top เดิมของตนเองขึ้นไปได้ (หมายเลขอ 8) ดังนั้น หุ้นที่เหลืออยู่อีก 1,000 หุ้นนั้น ยังคงพอกันไว้ได้

หลังจากที่เราได้ทำการทำกำไรระยะสั้นออกไป ราคาหุ้นในตลาดไม่ได้ปรับตัวลง แạmยังขยายตัวสูงขึ้นอีก เพราะแนวโน้มหมายเลขอ 9 ในรูปที่ 17.6 นั้น มีค่าความชันที่สูงขึ้น เรายังคงรอเปล่าที่ทำการทำกำไรระยะสั้นออกไป หรือทำการทำกำไรสั้นครั้งนี้ออกไป ทำให้เสียของหรือเปล่า?

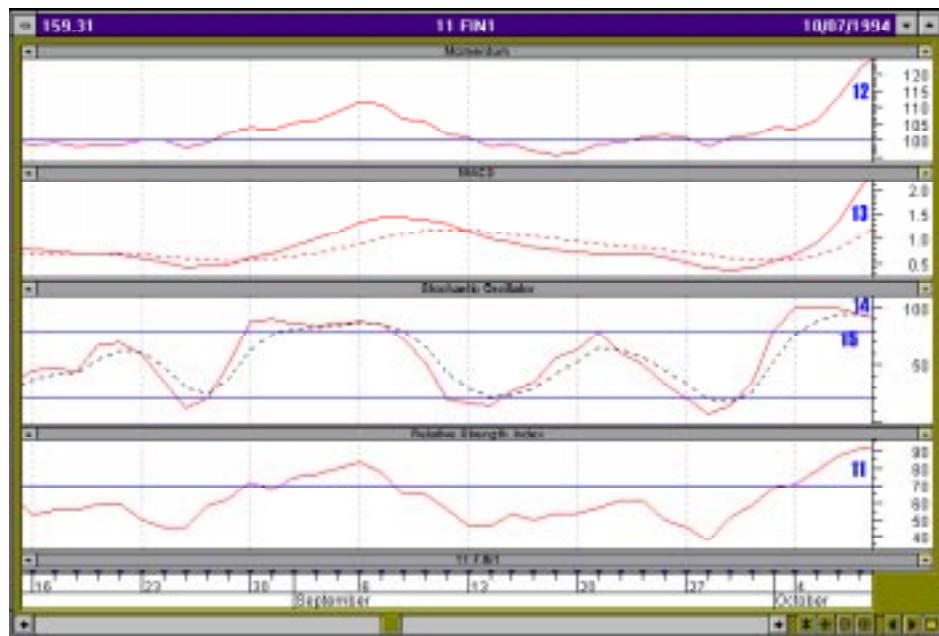

รูปที่ 17.6

ถ้าจะบอกว่าไม่เสียดาย ทำนั้นก็อาจจะแย้งว่า จะเป็นไปได้อย่างไร? ในเมื่อขายไปแล้วราคามีต่ำลง แต่ยังกลับขึ้บตัวขึ้นไปอีก หรือถ้ารู้ว่าสัญญาณบางตัวยังไม่เกิด sell signal ออกมา แล้วจะขายไปทำไม? ไม่เก็บเอาไว้ขายในระดับราคาที่สูงกว่านี้อีกรึ? ผู้เขียนไม่ได้ตั้งใจคำล่าว่าที่อาจจะเกิดขึ้นได้เหล่านี้เลย แต่ผู้เขียนเห็นและได้ยินมากจากต่อมาคนนักกับคำอุทานที่ว่า "รู้ว่า ขายก่อนก็ดี แล้วค่อยมาซ่อนใหม่" หรือ "ดูชิ! ขึ้นมาไม่ขาย ทำไปทำมากลับตัวมาติดหุ้นอีก" เหตุการณ์เช่นนี้ น่าจะเป็นคำตอบ สำหรับผู้ที่คิดเราแต่ได้ ไม่เพื่อเหลือเพื่อขาดเขาไว้ ที่อาจจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงเหล่านี้ไปได้โดยปริยาย เพราะฉะนั้น การพยายามทำกำไรระยะสั้นออกไป ยังไงเราก็ได้ จะไปนั่งเสียดายทำไม และที่จริงแล้วเราเก็บยังคงมีหุ้นเหลืออยู่อีกตั้ง 1,000 หุ้น ซึ่งเราเอาไว้ขายในตอนหลังได้อีก

แต่ ณ วันสุดท้ายของรูปที่ 17.6 เราจะต้องเริ่มประเมินสถานการณ์ในวันหรือช่วงตัดไปว่าจะเป็นอย่างไร? หรือจะจัดการกับหุ้นที่เหลืออีก 1,000 หุ้นอย่างไร? เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เกิดการเบนตัวออกจากกัน (diverge) ระหว่างราคา กับ มวล ตามแนวหมายเลข 9 และหมายเลข 10 ซึ่งเป็นการเตือนแล้วว่า มวลซึ่งไม่ยืนยันการขับตัวขึ้นของราคากลับเท่าไร จึงยิ่งควรระวังให้มากขึ้น

ลองดูในเครื่องขี้อีกทีว่า จะให้สัญญาณอะไรเพิ่มเติมกับเรา? จากรูปที่ 17.7 ทั้ง 3 เครื่องขี้ ไม่ว่าจะเป็น 9RSI , 9-unit momentum และ MACD ยังคงไว้ซึ่ง slope เป็นบวกนั่นหมายถึงว่า ราคากลับจะเคลื่อนตัวต่อเนื่องขึ้นไปได้อีก สิ่งที่ตามก็คือ เราคาจะที่จะนั่งคิด (หรืออนอนคิดก็ได้) ว่า มันจะไปได้อีกไกลขนาดไหนในช่วงขณะนี้?

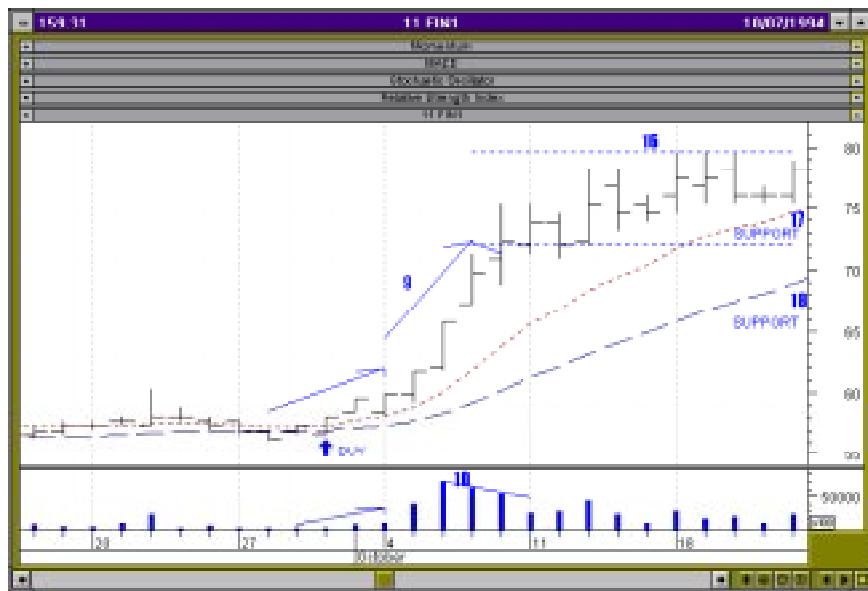

รูปที่ 17.7

ซึ่งจากเครื่องชี้ RSI (ที่ผู้เขียนนี้ถือชอบมานามากเป็นพิเศษ) แม้ว่าบั้งคงไม่มีการปั๊บตัวลง แต่ก็เริ่มที่จะมีความโค้งตัวขึ้นมา แฉมยังอยู่ใกล้แนวต้านจาก parallel line มากขึ้นกว่าช่วงที่กล่าวมาก่อนหน้า เพราะฉะนั้นเครื่องชี้นี้ แสดงให้เห็นว่า เราควรเพิ่มความระวังให้มากขึ้น หรือหากราคาอยังคงขยับตัวขึ้นอยู่ เราอาจจะทยอยทำกำไรระยะสั้นออกไปอีกสวนก์ได้ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงลง

หรือถ้ายังไม่แน่ใจ ท่านผู้อ่านอาจจะหาเครื่องชี้ ที่ท่านคิดว่า่น่าจะนำมาใช้เพื่อเสริมความมั่นใจให้มากกว่านี้อีก ก็ได้ สมมติว่า นำ 5%K 3%D Stochastic เข้ามาใช้เพิ่มเติม ตามรูปที่ 17.7 จะเห็นได้ว่า ทั้ง %K และ %D นั้น ได้มีการ diverge ของจากราคาตามแนวหมายเลข 14 ที่มี slope เป็นลบ แฉม %K ยังตัด %D ลงมา ซึ่งถือว่าเป็น sell signal ลำดับแรก เพราะฉะนั้น การทยอยทำกำไรระยะสั้น น่าจะมีขึ้นได้ สมมติว่าจะทำกำไรระยะสั้นออกไป 500 หุ้นในวันถัดไป เพราะฉะนั้น เราจะมีหุ้นเหลืออยู่เพียง 500 หุ้นเท่านั้น

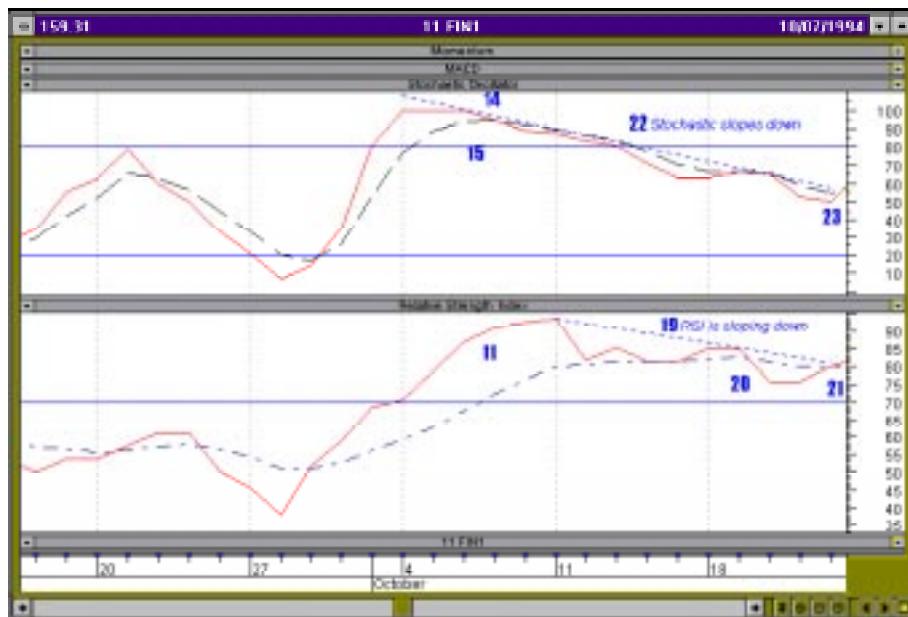
ลองพิจารณาการเคลื่อนไหวของราคากุ้น (หลังจากที่เราได้ทำการทำกำไรระยะสั้นออกไป) จากรูปที่ 17.8 จะเห็นได้ว่า ราคาหุ้น FIN1 นั้น เคลื่อนตัวค่อนข้างอยู่ในกรอบที่จำกัดตามแนวเส้นไข่ปลา (หมายเลข 16) หรือภาพก้างที่เกิดในช่วงกรอบเส้นไข่ปลา ก็คือ sideways ซึ่งหมายถึงว่า ราคาหุ้นยังคงไม่ไปไหนไกลจากระดับที่เราทำการทำกำไรระยะสั้นครั้งล่าสุด

รูปที่ 17.8

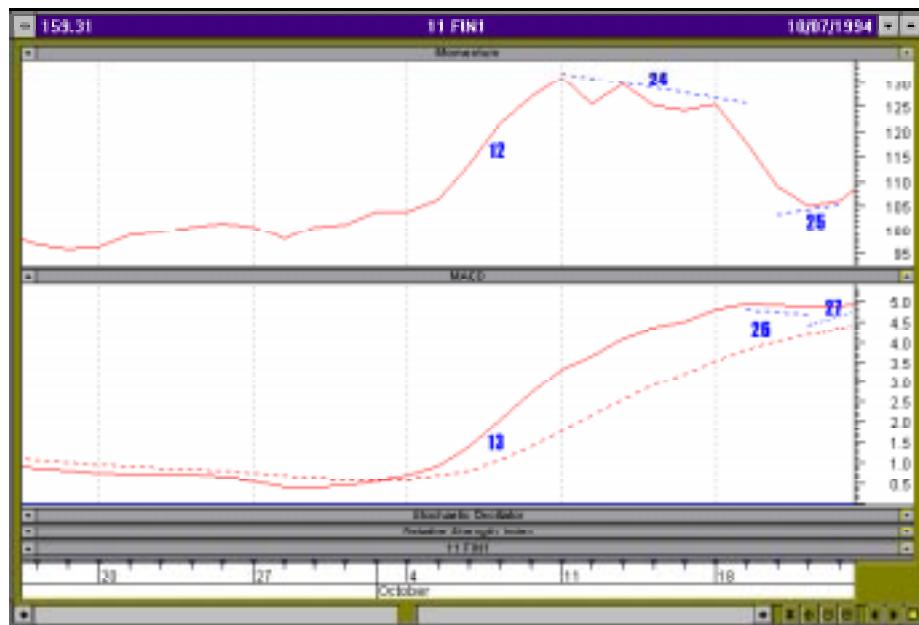
ประเด็นสำคัญที่จะพิจารณาในรูปที่ 17.8 จะอยู่ตรงหมายเลข 17 ซึ่งเป็นแนวรับบนเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วัน โดยมีหมายเลข 18 บนเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 25 วันเป็นแนวรับถัดไป คำถามที่เกิดขึ้นก็คือ ที่หมายเลข 17 นี้จะมีแรงพยุงราคาให้สามารถตีดตัวกลับ (rebound) ขึ้นไปได้หรือไม่? ดูเคนี่จากจะยังบวกໄมได้เด่นชัดนัก เพราะขณะนั้น ทางหนึ่งที่ทำได้คือ หานกลับไปคูเครื่องซึ่งว่าจะให้สัญญาณหรือความเป็นไปได้ประการใดขึ้นมา?

9RSI ในรูปที่ 17.9 นั้น แม้ว่าแนวโน้มยังคงอยู่ใน trend ลง ตามหมายเลข 19 และได้เกิด sell signal ระหว่าง 9RSI กับเส้นค่าเฉลี่ยครั้งแรกที่หมายเลข 20 แต่ก็ยังดีที่สามารถประคองตัวไว้ให้ตัดเส้น 70 ลงมาอีก ไม่กี่วันจะเกิด sell signal อีกครั้ง อย่างไรก็ดี 9RSI สามารถที่จะ rebound ตัวกลับขึ้นมาได้ และได้เคลื่อนตัวขึ้นมาตัดเส้นค่าเฉลี่ยของตัวเองขึ้นไป ตรงหมายเลขที่ 21 ซึ่งเท่ากับว่า buy signal ได้กลับมาเกิดอีกครั้ง

รูปที่ 17.9

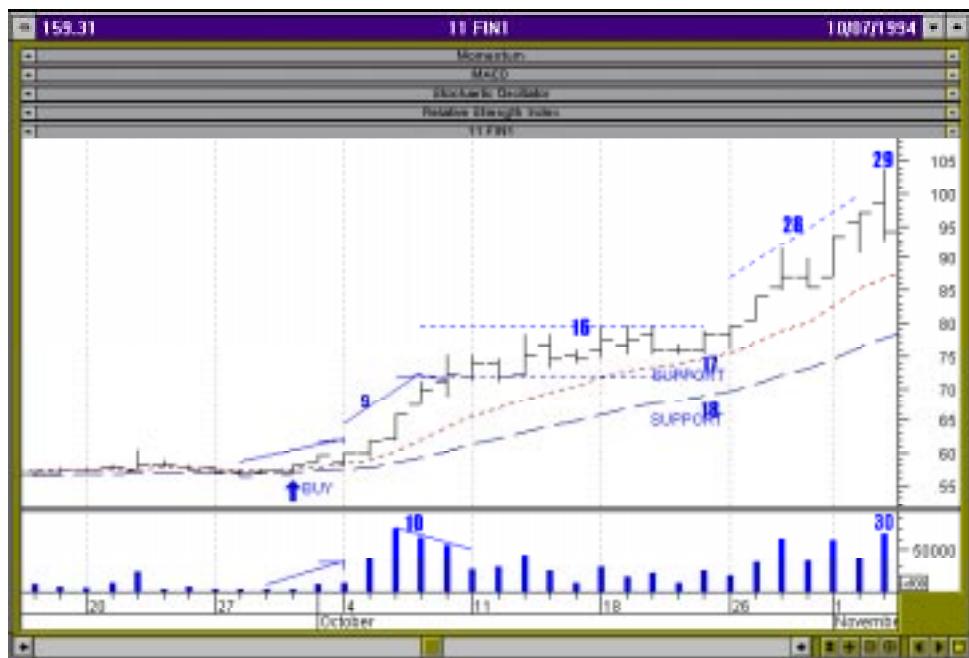
เช่นเดียวกับเครื่องชี้ 5%K 3%D Stochastic และ 9-unit momentum เพราะจากรูปที่ 17.9 จะเห็นได้ว่า หลังจากที่ 5%K 3%D Stochastic ได้เกิด sell signal นับแต่คราวหมายเลขที่ 15 ทั้ง %K และ %D ก็ได้มีการอ่อนตัวลง และ %K ไม่สามารถกลับขึ้นไปเหนือเส้น %D ได้ ตามแนวโน้มหมายเลข 22 อย่างไรก็ตาม 5%K 3%D Stochastic ก็ได้เกิด buy signal ขึ้นที่หมายเลข 23 ในขณะนี้ เท่ากับว่ารา้มีความเป็นไปได้ที่จะยืนตัวถึง rebound ตัวขึ้นได้จากเครื่องชี้นี้

รูปที่ 17.10

สำหรับ 9-unit momentum ก็สามารถที่จะพิจารณาได้ในทำนองเดียวกัน โดยหลังจากที่ 9-unit momentum ได้อ่อนตัวลง ตามแนวโน้มหมายเลข 24 ก็เริ่มที่จะมีการ rebound ตัวกลับตามแนวหมายเลขที่ 25 ซึ่งมีช่วงพอก็จะขยายตัวขึ้นไปได้อีก ก่อนที่ 9-unit momentum จะทดสอบแนวต้านของตัวเอง และถ้าสามารถข้ามแนวต้านจากเส้นค่าเฉลี่ยขึ้นไปได้ ก็จะเป็น buy signal ขึ้นมาได้อีก ดังนั้น การที่ราคาจะ rebound ตัวขึ้นจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันที่หมายเลข 17 (ในรูปที่ 17.8 ซึ่งแสดงช้าให้ดูอีกที่ในรูปที่ 17.11) นั้น ค่อนข้างมีความเป็นไปได้จากผลของการซื้อขายครึ่งล้านหุ้น จึงทำให้ที่หมายเลข 17 นั้น กลายเป็นแนวรับไปในช่วงนี้ สมมติว่า เราซื้อหุ้นตัวนี้กลับเข้ามา 500 หุ้น รวมกับของเดิมที่มีอยู่ 500 หุ้น ก็เป็น 1,000 หุ้นพอติดพอดี

แล้วในระยะกลางเป็นอย่างไร? จาก MACD ในรูปที่ 17.10 เห็นได้ว่า สามารถที่จะเปลี่ยนแนวโน้มอ่อนตัวลงจากหมายเลข 26 มาเป็นการฟื้นตัวขึ้นตามแนวโน้มหมายเลข 27 ได้ และที่ผ่านมา yangคงไม่มี sell signal เกิดขึ้นเลย เพราะ MACD ยังคงไม่มีการตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวเองลงมา จึงทำให้การเคลื่อนไหวของราคา FIN1 ในระยะกลางนั้นยังคงดีอยู่ในช่วงที่พิจารณา

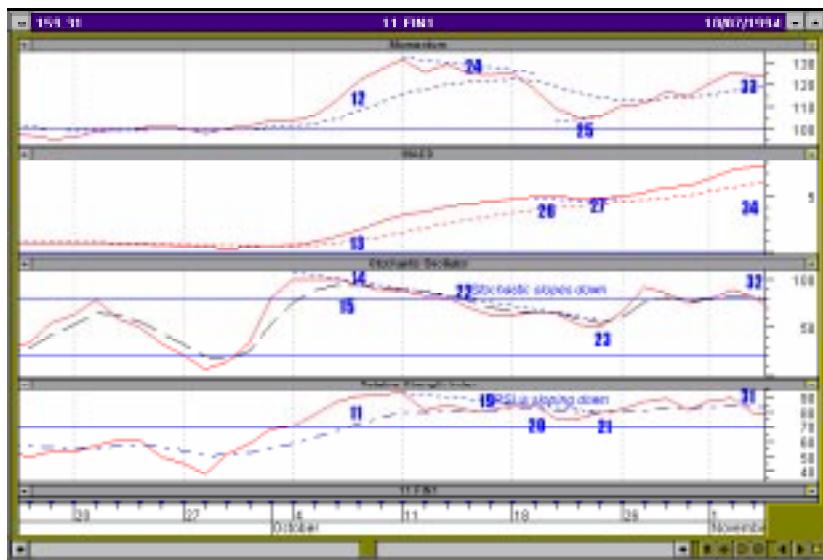

รูปที่ 17.11

ดังนั้น สัญญาณส่วนใหญ่ในช่วงนี้ แสดงว่ามีความเป็นไปได้ที่ราคาจะ rebound ตัวขึ้น และจากกราฟที่ 17.11 ท่านผู้อ่านก็คงจะเห็นได้ว่า ราคามีการขยายตัวขึ้นจริง เพราะแนวโน้มหมายเลข 28 มีความชันสูงขึ้น สมมติว่าตอนนี้ เราอยู่ที่วันสุดท้ายของรูปนี้ (bar chart แห่งท้ายสุดของรูปนี้) ซึ่งตรงกับหมายเลขที่ 29 เราติดอย่างไรกับแนวโน้มวันก้าไปหรือซังก้าไป? จากเงื่อนไขของ bar chart แห่งสุดท้ายจะเห็นได้ว่าราคายืนอยู่ต่ำกว่าราคากลาง ประกอบกับว่าลุ่มก็ค่อนข้างสูง (หมายเลข 30) ลักษณะเช่นนี้ให้ signal ที่เปลกๆอามาน้ำ เพราะในช่วง 1-2 วันก่อนหน้า ราคายืนสามารบดึงกลับว่า ราคาก้าไปได้แต่ใน bar chart แห่งสุดท้ายนี้ ราคายืนอยู่ต่ำกว่าราคากลาง และราคากลางก็ค่อนข้างที่จะอยู่ไปทางราคามาต่ำสุด ซึ่งเข้าเงื่อนไขของ V-shape ใน reversal pattern ดังนั้น ราคายืนวันก้าไปหรือซังก้าไป น่าจะมีความเป็นไปได้ที่จะอ่อนตัวลง คำตามที่เกิดขึ้นก็คือ ลดพอร์ตลงดีไหม?

เมื่อมีคำตาม ก็น่าจะมีคำตอบ ซึ่งจะหาคำตอบได้โดย หันไปพิจารณาจากเครื่องซึ่งจะให้สัญญาณในการอ่อนตัวลงสอดคล้องกับ pattern ของราคาวรือไม่?

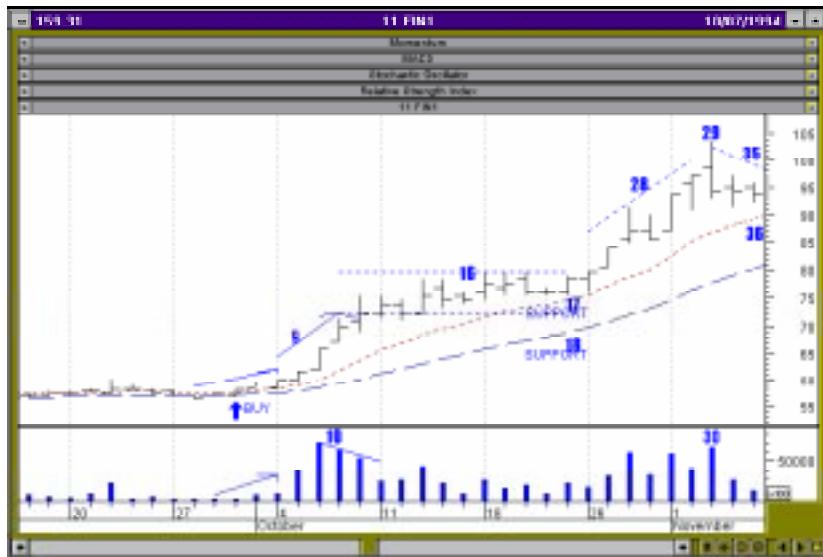
จากกราฟที่ 17.12 จะเห็นได้ว่า 9RSI และ 5%K 3%D Stochastic ต่างก็เกิด sell signal ขึ้นมา ที่หมายเลข 31 และ 32 ตามลำดับ เพราะเครื่องซึ่งเหล่านี้ ต่างก็ตัด (cross) เส้นค่าเฉลี่ยของตัวเองลงมา และแม้ว่าสัญญาณของ 9-unit momentum จะยังไม่ cross เส้นค่าเฉลี่ยของตัวเองลงมา แต่ก็เริ่มหักหัวลงมากทดสอบค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวเอง (หมายเลข 33) ซึ่งก็เป็นไปได้ที่ 9-unit momentum อาจจะอ่อนตัวลงมากทดสอบแนวรับจากเส้นค่าเฉลี่ยของตัวเองได้

รูปที่ 17.12

ผลของเครื่องซึ่งทั้ง 3 ตัว เป็นการให้ signal ว่า ราคามีความเป็นไปได้ที่จะอ่อนตัวลงมา ดังนั้น การลดพอร์ต่น่าจะมีขึ้น สมมติว่าจะระบายหุ้นออกไป 500 หุ้น ดังนั้น หุ้นที่เหลือในพอร์ตหลังจากการระบายออกไป จะเหลือเพียงจำนวน 500 หุ้น เท่านั้น ทำไมไม่ขายออกไปทั้งหมด? เนตุที่ไม่ขายออกไปทั้งหมด ก็ เพราะสัญญาณของเครื่องซึ่งในระยะกลาง อย่าง MACD นั้น ยังไม่มี sell signal เกิดขึ้นในหมายเลขที่ 34

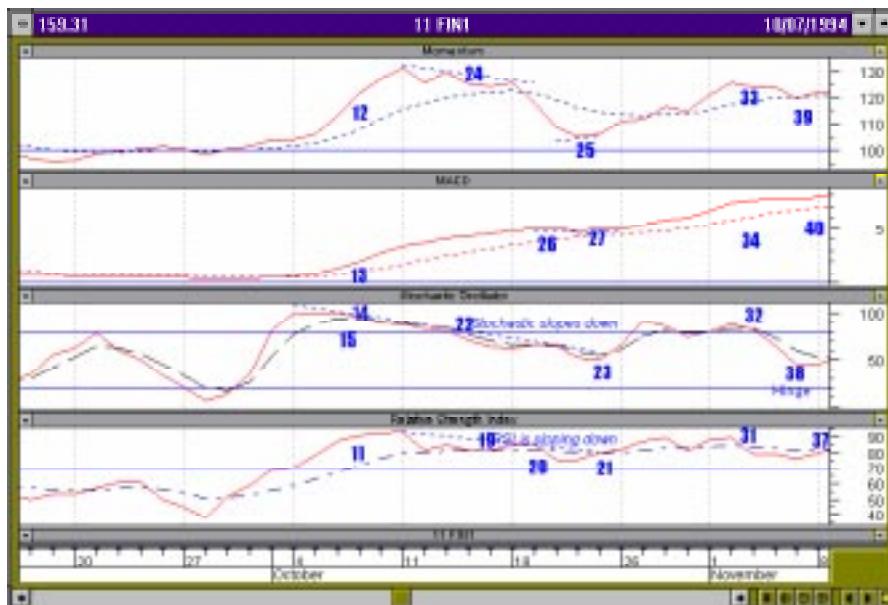
หลังจากที่ทำการวิเคราะห์สั้นออกไปส่วนหนึ่ง แล้วราคาหุ้น FIN1 เป็นอย่างไร? จากกราฟที่ 17.13 จะเห็นได้ว่า ราคาหุ้น FIN1 ได้มีการอ่อนตัวลงตามแนวโน้มหมายเลข 35 โดยมีเป้าการทดสอบที่หมายเลข 36 ซึ่งหมายความว่าเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วัน จะต้องกลับมาทำหน้าที่เป็นแนวรับอีกครั้ง ทดสอบล้องกับ bar chart ที่หมายเลข 36 เพราะราคาได้มีการ rebound ตัวขึ้นมา

รูปที่ 17.13

คำถามที่ควรจะถามตัวเองในตอนนี้คือ ราคามีโอกาสที่จะขยับตัวขึ้นต่อได้อีกหรือไม่? มีทางหนึ่งที่จะตอบคำถามนี้ได้คือ ดูจาก indicators

จาก 9RSI ในรูปที่ 17.14 นั้น แม้ว่ามีการ rebound ตัวขึ้น แต่ยังคงติดแนวต้านจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวเองอยู่ที่หมายเลข 37 ซึ่งถ้าหลุดได้ หมายถึงว่า indicator ตัวนี้ จะช่วยในการยืนยันถึงความเป็นไปได้ที่ราคาจะขยับตัวต่อ แต่ตอนนี้ยังบอกระไรได้ไม่ค่อยชัดเท่าไร เพราะยังติดแนวต้านอยู่ ดังนั้น จำเป็นต้องอาศัย indicator ตัวอื่นเข้ามาช่วยให้ signal มากกว่านี้

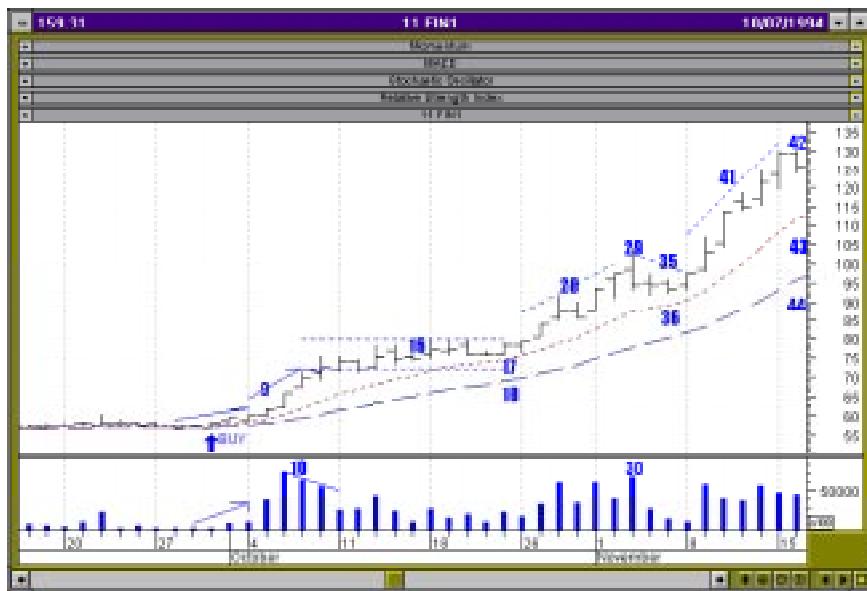

รูปที่ 17.14

5%K 3%D Stochastic เป็นเครื่องมืออันแรกที่เข้ามาช่วยประกอบการพิจารณา ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้ %K จะยังคงไม่ตัด %D ขึ้นมา แต่สัญญาณที่เกิดขึ้นกับ %K คือการ hinge (หมายเลข 38) ดังนั้น จึงทำให้ราคายังคงมีความหวังที่ราคาจะขยับตัวขึ้นได้ ซึ่งหากมองจาก 9-unit momentum ที่ได้มีการ rebound ตัวขึ้นจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวเองด้วยแล้ว (หมายเลข 39) น่าจะเป็นการเติมความเป็นไปได้ในการขยับตัวขึ้นของราคา

สัญญาณในระยะกลางเป็นอย่างไร? จะเห็นได้ว่า MACD ยังคงไม่เกิด sell signal ขึ้น (หมายเลข 40) ดังนั้น ในตอนนี้เราอาจจะเติมหุ้นเข้าพอร์ตอีกสักหน่อย (ซื้อวันถัดไป) เขายังคงมีความหวังที่ราคาจะขยับตัวขึ้นต่อไป ดังนั้น หุ้นทั้งหมดที่เรามีจะเท่ากับ 1,000 หุ้นในวันถัดไป

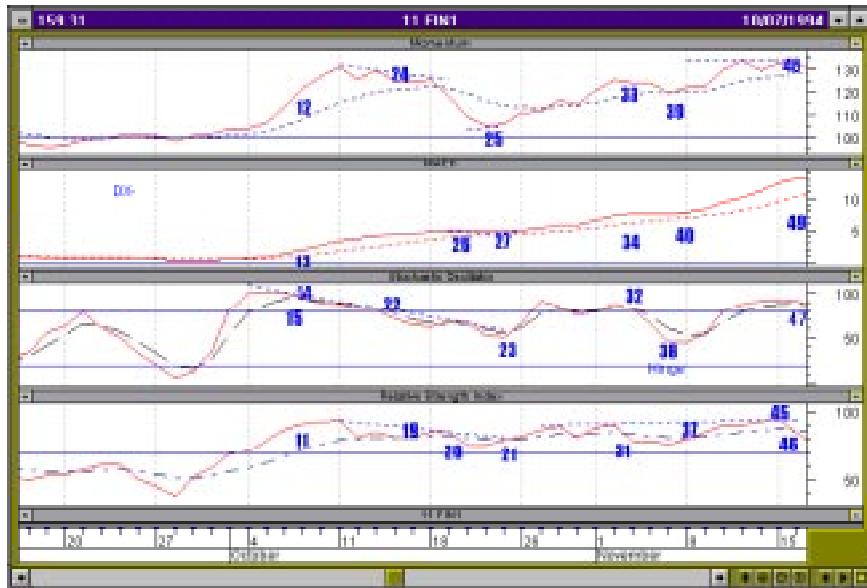
ราคาหุ้น FIN1 เป็นอย่างไร? หลังจากที่เราเก็บของเข้าพอร์ตเพิ่ม จากรูปที่ 17.15 จะเห็นได้ว่าราคาหุ้น FIN1 ได้มีการไต่ระดับขึ้นไปตามแนวโน้มหมายเลข 41 ก่อนที่จะเริ่มมีการปรับตัวลงใน bar chart แห่งสุดท้ายตามหมายเลขที่ 42 เหตุที่บอกว่ามีการปรับตัวลง เพราะราคาปิดอยู่ต่ำกว่าราคาเปิด โดยมีแนวรับอยู่ที่หมายเลข 43 และ 44 ซึ่งเป็นแนวรับจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 และ 25 วัน เราคิดอย่างไรกับเหตุการณ์ตอนนี้ และจะทำอย่างไรกับวันถัดไป?

รูปที่ 17.15

ดูเครื่องซีสิครับ! จะเห็นได้ว่า 9RSI ในรูปที่ 17.16 นั้น ได้ตัดตัดค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัวเองกลับลงมา (หมายเลข 46) หลังจากที่ไม่สามารถผ่านแนวเส้นไปขึ้นตามหมายเลข 45 ขึ้นไปได้ และสัญญาณของ Stochastic ในรูปที่ 17.16 ตัว %K เกิดอาการ hinge ขึ้นมาด้วย และมีความเป็นไปได้ที่จะตัด (cross) %D ลงมา ดังนั้น ราคาของหุ้น FIN1 จึงมีความเป็นไปได้ที่จะอ่อนตัวลงมา

ลองดูเครื่องซีตัวอื่นเพิ่มเติม ว่ามันจะเห็นด้วยกับ 2 สัญญาณข้างต้นหรือไม่? จะเห็นได้ว่า 9-unit momentum เอง ยังคงมีอุปสรรคหรือติดแนวต้านในแนวราบ (horizontal line) อยู่ ตามเส้นไปขึ้นที่หมายเลข 48

รูปที่ 17.16

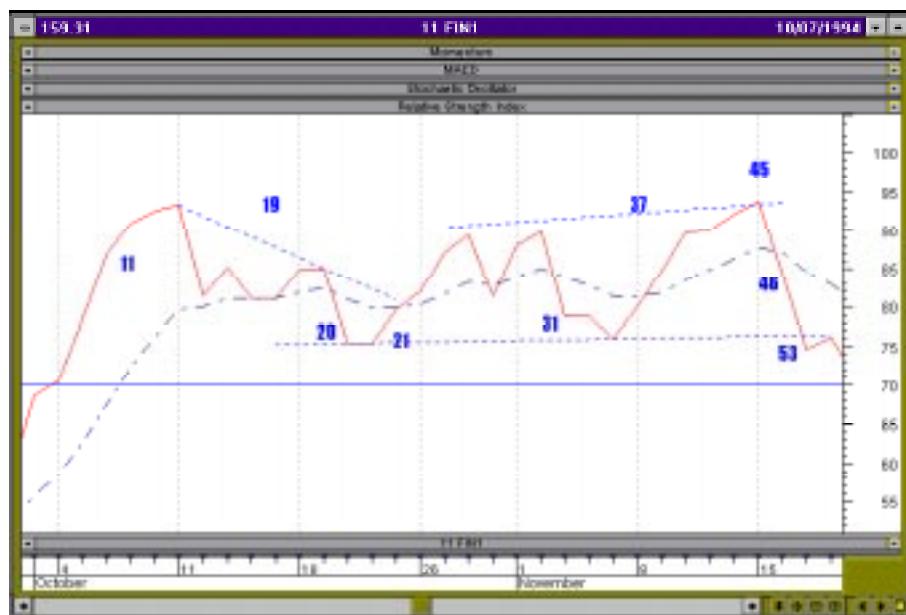
แล้วสัญญาณจะยังคงเป็นอย่างไร? MACD ยังคงไม่เกิด sell signal ขึ้นตรงที่หมายเลข 49 ดังนั้น สิ่งที่เราควรจะทำก็คือ การทำการทำกำไรระยะสั้นออกไปอีกส่วนหนึ่ง สมมติว่าจะทำการขายระยะสั้นออกไป 500 หุ้นในวันรุ่งขึ้น ดังนั้น ในวันรุ่งขึ้นเราจะเหลือหุ้นในพอร์ตเพียง 500 หุ้นเท่านั้น (จากเดิมที่มีอยู่ 1,000 หุ้น)

ในรูปที่ 17.17 จะเห็นได้ว่า ราคาหุ้น FIN1 ได้มีการอ่อนตัวลง ตามสัญญาณความเป็นไปได้จากเครื่องชี้ที่เราได้พิจารณา มา ก่อนหน้า ซึ่งตอนนี้สมมติว่าเราทำการลังอยู่ที่ bar chart แห่งสุดท้ายของรูปที่ 17.17 หรือพูดง่ายๆ ก็คือ เราทำการลังอยู่ที่หมายเลข 50 นั้นเอง ผู้อ่านคงจะเห็นได้ว่า ราคา FIN1 นั้นจะมีแนวรับจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 และ 25 วัน ตามหมายเลข 51 และ 52 ตามลำดับ ซึ่งท่านผู้อ่านคงจะพอจำได้بنะครับว่า ในช่วงที่ผ่านมาเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ทำตัวเป็นแนวรับได้ดี พอกว่า เพราะทุกครั้งที่ราคามีการอ่อนตัวลงมาสัมผัสเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่ไว ก็มีการตีดตัว (rebound) กลับขึ้นไปได้ทุกที ดังนั้น สิ่งที่เราคาดหวังในตอนนี้ก็คือ ราคา FIN1 น่าจะมีความเป็นไปได้ในการที่จะ rebound ตัวขึ้น

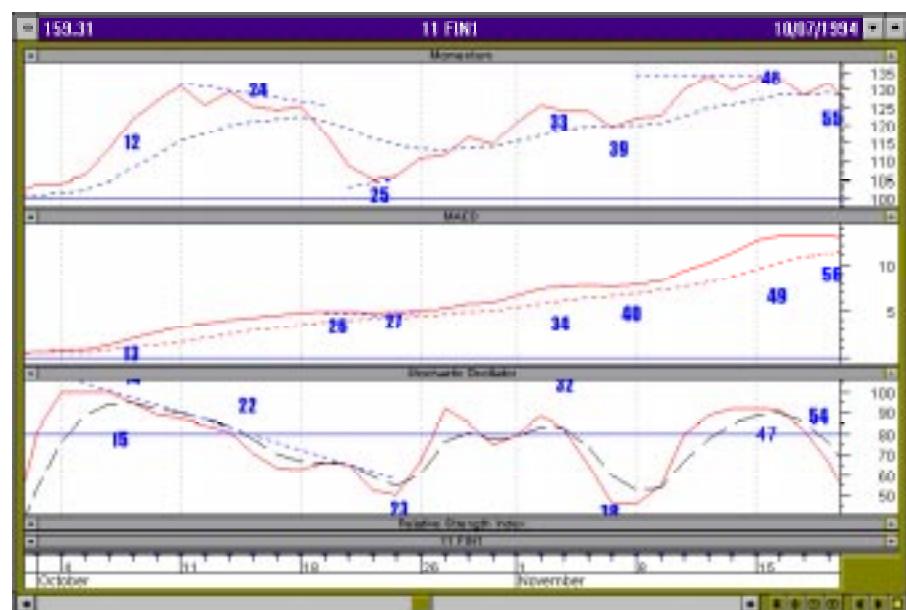

รูปที่ 17.17

คิดแคนี้เพียงพอหรือเปล่า? โถ... อุตสาห์เรียนเครื่องชี้มาตั้งนาน คราวนี้ จะไม่นำมาใช้เลยหรือ? ลองดูจากรูปที่ 17.18 จะเห็นได้ว่า 9RSI ได้ทะลุแนวรับในเชิงราบทามหมายเลข 53 ลงมา จึงเกิด sell signal ขึ้นอีกครั้ง และก็กำลังวัดใจกับเส้น 70 อยู่ เพราะถ้าตัดเส้น 70 ลงมา จะเกิด sell signal ขึ้นอีก เช่นเดียวกับ Stochastic ที่เกิด sell signal ตั้งแต่หมายเลข 54 ในรูปที่ 17.19 มา ก่อนหน้าบ้างแล้ว ถึงตอนนี้จาก 2 indicators เริ่มที่จะให้กลิ่นไม่ค่อยดีอีกมากแล้ว

รูปที่ 17.18

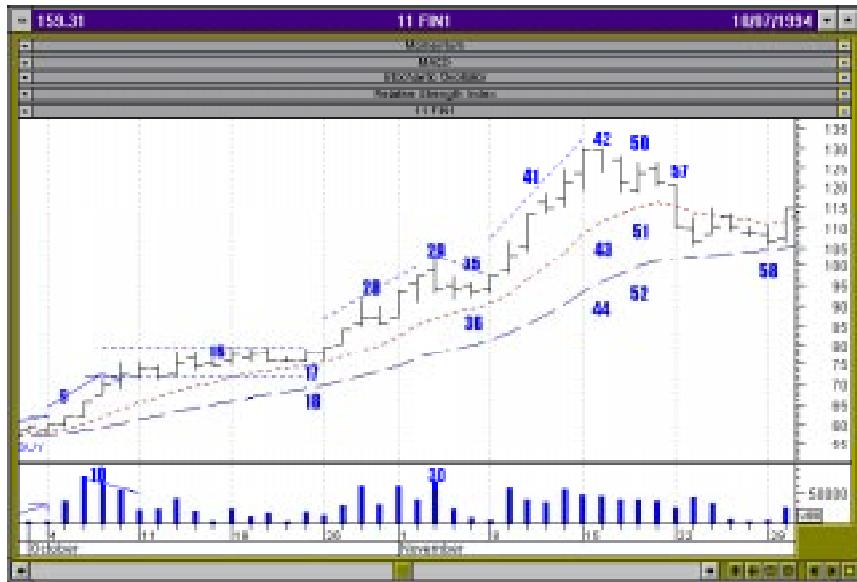

รูปที่ 17.19

สอดคล้องกับ 9-unit momentum ที่ได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ลงมาตรงหมายเลขที่ 55 เราจะยังคงไว้ใจในเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันของราคากองยูกือหรือเปล่า? และจะทำอย่างไรดีกับหุ้นที่เหลืออีก 500 หุ้น?

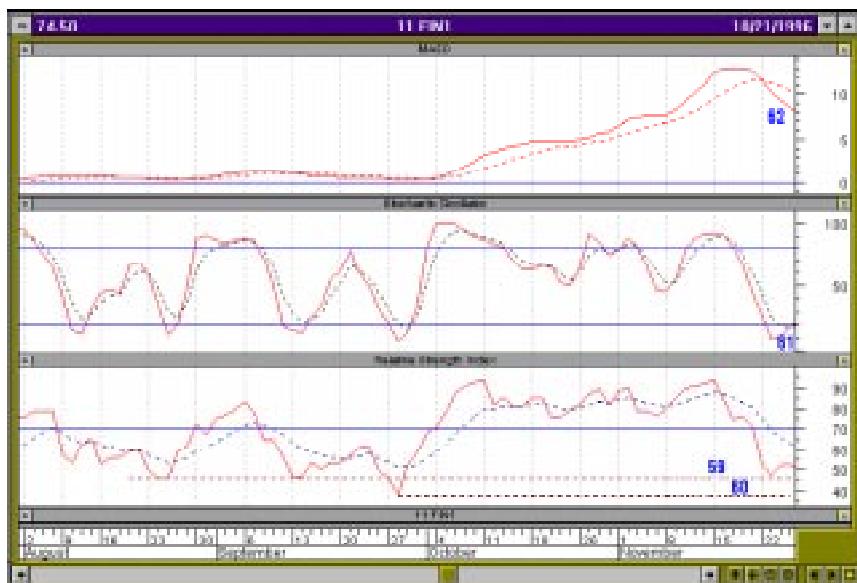
ให้ MACD ช่วยตัดสินอีกสักตัว? จะเห็นได้ว่า MACD กำลังข่อนตัวลงมาตามหมายเลขที่ 56 และมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าทดสอบแนวรับจากเส้นค่าเฉลี่ยของตัวเอง ดังนั้น สัญญาณในระยะกลางตอนนี้ จึงคุกค่อนข้างไม่เป็นใจกับการยืนตัวของราคาหุ้น FIN1 เลย

ดังนั้น เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันของราคา ตอนนี้จึงควรมีน้ำหนักอ่อนลงไปในการเป็นแนวรับ ดังนั้น เราอาจจะใช้เส้นดังกล่าวเป็นตัวตัดสินใจเลยว่า ถ้าหากราคาหลุดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันลงมาอย่างมีนัยสำคัญ เราจะทำการขายหุ้นในส่วนที่เหลืออีก 500 หุ้นออกໄປ

รูปที่ 17.20

แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นจริงคืออะไร? จากรูปที่ 17.20 จะเห็นได้ว่า ราคาหุ้น FIN1 ได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันลงมา (ตรงหมายเลขที่ 57) ดังนั้น ก็เท่ากับว่าเราได้ขายหุ้นในส่วนที่เหลือออกໄປแล้ว ซึ่งหลังจากที่ราคาได้ทะลุเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันลงໄປ ราคาก็ยังคงอ่อนตัวลงไปทดสอบแนวรับจากเส้นค่าเฉลี่ย 25 วันอีก (หมายเลข 58) ซึ่งเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 25 วันมีโอกาสที่จะทำให้ราคามีการดีดตัวขึ้นใหม่? ดูอย่างเดียวแค่นี้ไม่รู้หารอกครับ ต้องใช้ความเป็นไปได้ของเครื่องซึ่งเข้ามาช่วยประกอบการพิจารณา

รูปที่ 17.21

จากรูปที่ 17.21 ท่านผู้อ่านคงจะเห็นได้ว่า 9RSI มีแนวโน้มในเชิงราบตามแนวเส้นไป-มาที่หมายเลข 59 และ 60 ขณะที่เครื่องซี Stochastic ทั้ง %K และ %D ก็เริ่มเข้ามาอยู่ใน oversold zone (ตามหมายเลข 61 ในรูปที่ 17.21) ซึ่งจากการสังเกตจะพบว่า ในช่วงก่อนหน้านี้ ณ ระดับความลึกขนาดนี้ ค่า %K เคยมีการดีดตัวขึ้น ดังนั้น จาก 2 เครื่องซึ่งนี้ เราจะนำข้อมูลนี้ไว้สักหน่อย สมมติว่าข้อนี้ไว้ 300 หุ้นแล้วกัน ทำไมไม่ข้อนี้มากกว่านี้? เหตุก็เพราะเราจะให้หลักของ moving average เข้ามายอยเก็บหุ้นมากกว่าที่จะทุ่มเข้าไปปีช้อทั้งหมด และอีกประการก็คือ สัญญาณในระยะกลางอย่าง MACD ในรูปที่ 17.21 ยังคงอยู่ในแนวการอ่อนตัวลงอยู่ตามหมายเลข 62 ดังนั้น ในระยะกลางมันยังคงไม่สวยเท่าไร!

หลังจากที่เราเข้าข้อนี้ จะเห็นได้ว่าราคาหุ้น FIN1 ยังคงไม่สามารถขยับตัวขึ้มแนวต้านจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วัน ขึ้นไปได้ เพราะหลังจากที่ราคาขึ้นไปทดสอบแล้ว (ตามหมายเลข 63 ในรูปที่ 17.22) ปรากฏว่าราคาไม่สามารถทะลุขึ้นไปได้อีกต่อไปแล้ว แต่ยังปรับตัวลงมาทดสอบแนวรับจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 25 วันอีกรั้ง ที่หมายเลข 64 เราจะทำอย่างไรต่อไปดี?

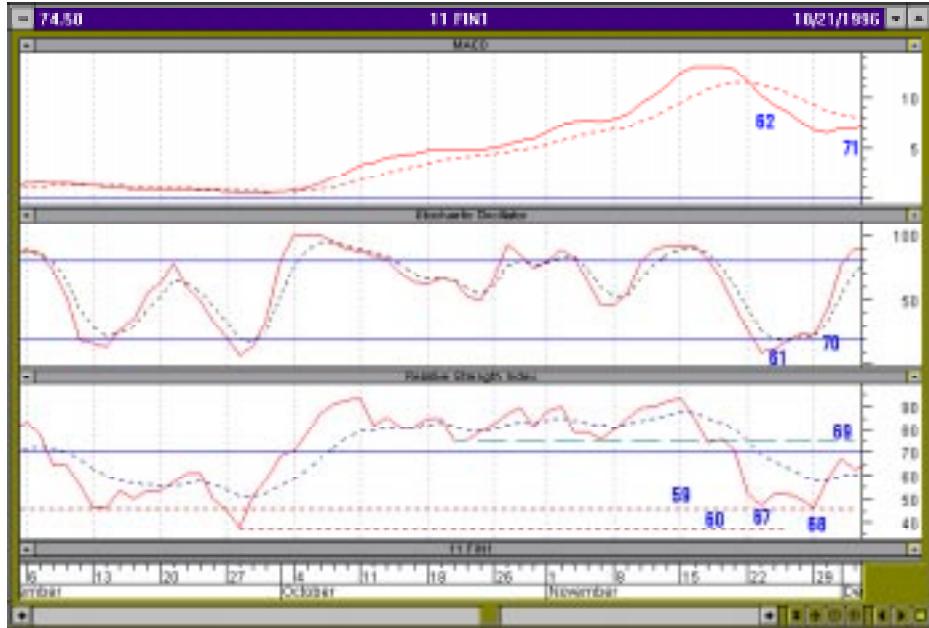

รูปที่ 17.22

เก็บหุ้นเข้าพอร์ตเพิ่มอีกสักหน่อยตรงหมายเลข 64 เอาอีกสัก 300 หุ้นแล้วกัน ซึ่งหลังจากนั้น ท่านผู้อ่านคงจะเห็นแล้วว่า ราคาก็ได้ดีดตัวกลับขึ้นไปจนทะลุเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันขึ้นไป ซึ่งเราก็จะทำการเข้าซื้ออีก (ตามหลักของการตัดกันระหว่าง price กับ moving average) เอาเท่าไรดี? สัก 400 หุ้นแล้วกัน ดังนั้น ยอดรวมขณะนี้เราจะมีหุ้นอยู่เท่ากับ 1,000 หุ้น โดยที่ราคาหุ้น FIN1 มีแนวต้านถัดไปอยู่ที่แนวไป-มาที่หมายเลข 66 ซึ่งเป็น resistance level จากบริเวณยอด (peak)เดิมในอดีต

ก่อนที่จะว่ากันต่อไป ตอนนี้จะลองย้อนกลับมาดูว่า ทำไนถึงบวกกว่าที่หมายเลข 64 น่าจะเก็บหุ้นเพิ่ม? เหตุก็เพราะเครื่องซี 9RSI มีโอกาสได้รับแรงหนุนจากการ rebound ตัวครั้งก่อนที่หมายเลข 67 จึงทำให้มีความคาดหวังว่า 9RSI น่าจะมีการ rebound ตัวขึ้นได้ ซึ่งจากรูปท่านผู้อ่านก็คงจะเห็นได้ว่า 9RSI ในรูปที่ 17.23 มีการ rebound ตัวขึ้นจริงตรงหมายเลข 68

udem ยังมีการเคลื่อนตัวขึ้นต่อเนื่อง และสามารถตัดทะลุเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัว RSI เองขึ้นไปได้ โดยมีเป้าการทดสอบอยู่ใน zone ไปมาที่หมายเลข 69

รูปที่ 17.23

ซึ่งจาก Stochastic ในรูปที่ 17.23 เส้น %K ก็สามารถยืนตัวเหนือเส้น %D และเส้น 20 ได้ พร้อมทั้งมีการสวิงตัวขึ้นตามแนวหมายเลข 70 ขึ้นไปด้วยเห็นกัน ดังนั้น โอกาสที่ราคาจะ rebound ตัวน่าจะมีขึ้น

สัญญาณในระบบเป็นอย่างไร? จากรูปที่ 17.23 จะเห็นได้ว่า MACD นั้น กำลังฟื้นไขขึ้นมาเพราเริ่มที่จะกดตัวกลับขึ้นมา (หมายเลข 71) และยังมีช่องให้ขยับตัวขึ้นได้ ก่อนที่จะถึงแนวต้านจากเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ของตัว MACD เอง

ว่ากันมาตั้งแต่แล้ว จะขอขยายภาพเร็วขึ้นหน่อยก็แล้วกัน จากรูปที่ 17.24 จะเป็นการแสดงการเคลื่อนไหวของราคา หลังจากที่ราคาได้ตัดเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ขึ้นมา ซึ่งจากรูปจะเห็นได้ว่า ราคาได้ขยับตัวขึ้นไปทดสอบแนวต้านที่แนวไปมาหมายเลขที่ 66 ซึ่งตอนแรกก็ยังไม่สามารถทะลุผ่านขึ้นไปได้ และได้มีการปรับตัวลงมาทดสอบเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 10 วันอีกรอบ ที่ต้องหมายเลข 72 ก่อนที่จะมีการ rebound กลับขึ้นไปอีก ซึ่งครั้งหลังนี้ก็สามารถทะลุผ่านขึ้นไปได้ โดยมีเป้าการทดสอบถัดไปอยู่ที่หมายเลข 73 บน parallel line แต่ก็ทำได้เหลว เพราะจาก bar chart แท่งสุดท้ายจะเห็นได้ว่า ราคาได้มีการปรับตัวลงกลับเข้ามาอยู่ในกรอบของ parallel line

รูปที่ 17.24

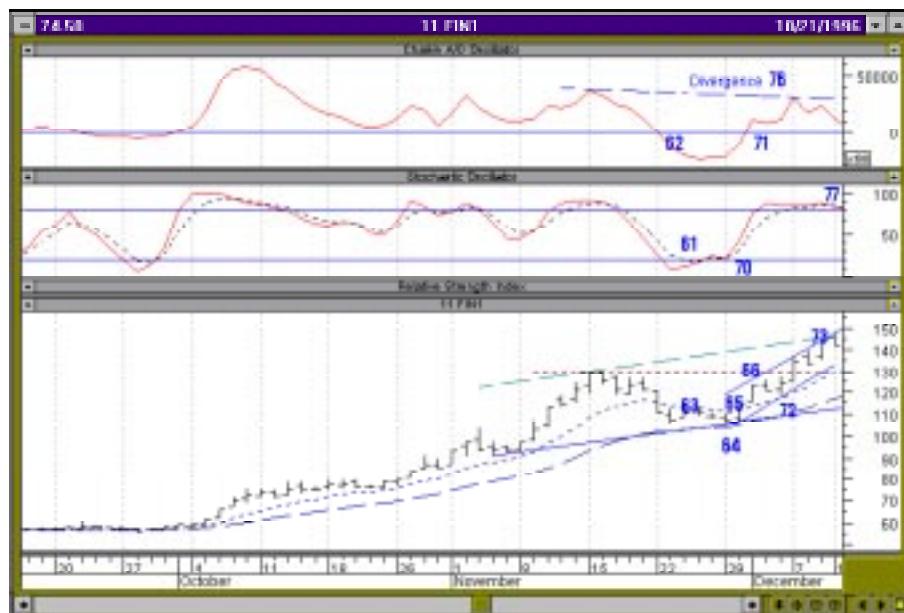
ราคาหุ้น FIN1 มีความเป็นไปได้ใหม่ที่จะอ่อนตัวลงอีก? คำตอบที่ค่อนข้างชัดได้ปรากฏอยู่ในรูปที่ 17.25 กล่าวคือ ราคาหุ้น FIN1 ได้สร้างยอดใหม่ (newhigh) ตามแนวหมายเลข 74 แต่ 9RSI กลับไม่สามารถสร้างยอดใหม่ได้กับเข้า เพราะ slope มีค่าเป็นลบ (ตามแนวหมายเลข 75) สวนทางกับราคากองหุ้น ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่การ divergence จะมาเยือน ซึ่งหมายความว่า ราคาหุ้นมีความเป็นไปได้ที่จะอ่อนตัวลงมาได้ในช่วงถัดไป ซึ่งได้รับการยืนยันเพิ่มเติมจาก Chaikin กับ Stochastic ในรูปที่ 17.26 เพราะ Chaikin ไม่สามารถสร้างยอดใหม่ได้ (ตามหมายเลข 76) ประกอบกับ Stochastic ก็อยู่ใน overbought zone และสั่น %K กำลังตัดสั่น %D ลงมา (ตามหมายเลข 77) ดังนั้น หุ้นที่เราทายอยู่เบื้องต้นทั้ง 1,000 หุ้นนั้น ก็น่าจะเทขายออกไปเพื่อเก็บกำไรในรูปเงินสดเอาไว้ แล้วค่อยร่ากันใหม่เมื่อจังหวะและโอกาสมาเยือน

รูปที่ 17.25

ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นในบทนี้ ผู้เขียนหวังว่า น่าจะทำให้ผู้อ่านพอที่จะเห็นภาพ (หรือยิ่งเห็นมากขึ้น) ในการที่จะนำเครื่องไม้เครื่องมือแต่ละชิ้นมาประยุกต์ใช้เข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่ามันไม่ได้ครอบคลุมทุกเครื่องมือทั้งหมด เพราะผู้เขียนเองต้องการที่จะซื้อให้เห็นว่า แม้จะไม่ได้ใช้เครื่องมือทั้งหมด ก็ยังสามารถหาจังหวะในการซ่อนหุ้นและทำกำไรได้

และถ้าผู้เขียนใช้เครื่องชี้ทั้งหมด ผู้อ่านอาจจะมีมากขึ้นได้ และเมื่อมาถึงตรงจุดนี้ ผู้เขียนเชื่อว่า ถึงแม้จะไม่แสดงให้ดูท่านผู้อ่านน่าจะมีฝ่ายมือขึ้นมาไว้ดับหนึ่งแล้ว ที่จะลงนำเครื่องชี้ขึ้นมาลองประยุกต์ใช้ดูเอง เพราะยังมีช่วงไม่งบินเท่าไร ก็ยังทำให้ท่านผู้อ่านมีความชำนาญมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยกับสุภาษิตที่ว่า "ความเพียรอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น"

ຮູບທີ 17.26

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าของท่าน มาศึกษาหลักการวิเคราะห์ทางเทคนิคเล่มนี้อย่างไรก็ตาม การลงทุนที่ถูกต้องนั้น แน่นอนว่า ย่อมต้องประกอบด้วยศาสตร์หลายแขนงเข้าด้วยกัน แต่สิ่งที่ผู้เขียนหวังไว้ก็คือ หลักการวิเคราะห์ทางเทคนิคเล่มนี้ อย่างน้อยๆจะมีส่วนช่วยในการหาจังหวะเข้าซื้อขาย และประกอบการตัดสินใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด.

ឧប្បជ្ជកម្ម

References

- Aan, Peter. "Key Reversal Days" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. October 1989.
- Appel, Gerald. **The Moving Average Convergence/Divergence Method**. SIGNALERT Corp., 1979
- Appel, Gerald and W. Frederick Hitschler. **Stock Market Trading Systems**. Traders Press Inc., 1980.
- Arnold, Curtis M. **Timing the Market: How to Profit in Bull and Bear Markets with Technical Analysis** Revised Edition, Probus Publishing Co., 1993
- Arnold, Curtis. "Gann" in **Technical Analysis of Stocks & Commodities: Profitable Trading Methods, Volume 1** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1986.
- Arms, Richard W., Jr. **An Introduction to the Volume Analysis of Stock and Bond Markets** Dow Jones, Irwin-Mosby, 19897
- Arms, Richard W., Jr. "Ease of Movement" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. May 1990.
- Arms, Richard W., Jr. "Using the Arms Index in Intraday Applications" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. April1991.
- Arms, Richard W., Jr. "Cross Your Arms" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. May 1991.
- Aspray, Tom. "On Balance Volume" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. April 1988.
- Babcock, Bruce, Jr. **The Dow Jones-Irwin Guide to Trading Systems**. Dow Jones-Irwin, 1989.
- Balan, Robert. **Elliot Wave Principle Applied to the Foreign Exchange Markets**. BBS Financial Publications, 1989.
- Barners, Robert M. **1981 Technical Commodity Yearbook** Van Nostrand Reinhold Co., 1981
- Belveal, L. Dee. **Charting Commodity Market Price Behavior**. Dow Jones-Irwin, 1985.
- Bernstein, Jacob. **The Handbook of Commodity Cycles: A Window on Time**. Ronald Press, 1982.
- Bernstein, Jacob, **The Handbook of Economic Cycles**. Business One Irwin, 1991.
- Blasic, John. "The Gann Method" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. June, 1992.
- Bollinger, John. "Using Bollinger Bands" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. February, 1992
- Bowman, Melanie F. and Thom Hartle. "Dow Theory" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. September 1990.
- Bressert, Walter. **The Power of Oscillator/Cycle Combinations: How to Combine Oscillator and Cycle Analysis to Improve Market Timing and Profits**. Walter Bressert and Associates, 1991.
- Chande, Tushar S. "Market Thrust" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. August 1992.
- Chande, Tushar S. and Stanley Kroll. **The New Technical Trader: Boost Your Profit by Plugging into the Latest Indicators** John Wiley & Sons, Inc., 1994

Colby, Robert W. and Thomas Meyer. **The Encyclopedia of Technical Market Indicators.** Dow-Jones-Irwin, 1988.

Crabel, Toby. **Day Trading with Short-Term Price Patterns and Opening Range Breakout.** Traders Press, Inc. 1990.

DiNapoli, Joe. "Fibonacci Profit Objectives" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** August 1989.

Drink, Thomas P. and Steven L. Kille. "A Modification of Wilder's Directional Movement System" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 3** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1988.

Edwards, Robert D. and John Magee, **Technical Analysis of Stock Trends** 5th Edition, 16th Printing, John Magee Inc., 1987

Ehler, John F. **MESA and Trading Market Cycles.** John Wiley & Sons, Inc., 1992.

Ehler, John F. "Understanding Cycles" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 3** Edited by Jack H. Hutson, Technical Analysis Inc., 1988.

Ehler, John F. "Moving Averages and Smoothing Filters" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** March 1989.

Ehler, John F. "Optimizing RSI with Cycles" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 4** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1989

Ehler, John F. "Optimizing Directional Movement with Cycles" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 4** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1989

Ehler, John F. "The MACD Indicator Revisited" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** October 1991.

Elder, Alexander. **Trading for a Living: Psychology, Trading Tactics, Money Management.** John Wiley & Sons, Inc., 1993.

Eng, William F. **The Technical Analysis of Stocks, Options and Futures.** Probus Publishing, 1988.

Eng, William F. **Trading Rules: Strategies for Success.** Longman Financial Services Publishing, 1990.

Eng, William F. **The Day Trader's Manual: Theory, Art and Science of Profitable Short-Term Investing.** John Wiley & Sons, Inc., 1993.

Fischer, Robert. **Fibonacci Applications and Strategies for Traders.** John Wiley & Sons, Inc., 1993.

Fraisse, Jean-Olivier and Kevin D. Armstrong. "Compressing Candlestick Patterns" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** October 1991.

Frost, A.J. and Robert R. Prechter. **Elliott Wave Principle: Key to Stock Market Profits.** New Classics Library, 1985.

Fosback, Norman G. **Stock Market Logic.** The Institute for Econometric Research, 1987.

Gianturgo, Micheal. **The Stock Market Investor's Computer Guide.** McGraw-Hill Book Co., 1987.

Gilmore, Bryce T. "Market Wave Analysis, Part 1" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** February 1988.

Gilmore, Bryce T. "Market Wave Analysis, Part 2" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. March 1988.

Hartle, Thom. "Comparing Indicators: Stochastics %K and Williams' %R" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. June 1991.

Herbst, Anthony F. **Analyzing and Forecasting Futures Prices: A Guide for Hedgers, Speculators & Traders** John Wiley & Sons, Inc., 1992.

Herbst, Anthony F. "Cycles and Chart Patterns" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 5** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1988.

Hochheimer, Frank "Moving Averages, Channels and Crossovers" in **Technical Analysis in Commodities** Edited by P.J. Kaufman , Ronald Press, 1980.

Huang, Stanley S.G. **Timing the Stock Market for Maximum Profits**, Probus Publishing Co., 1990.

Hurst, J.M. **The Profit Magic of Stock Transaction Timing**. Prentice-Hall, Inc., 1970.

Hutson, Jack K. "Filtered Price Data: Moving Averages v.s. Exponential Moving Averages" **Technical Analysis of Stocks & Commodities: Investment Techniques, Volume 2** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1987.

Idol, Charles. "Point and Figure Charts: An Overview" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. March 1989.

Idol, Charles. "Point and Figure: Analysis and Projection, Part 2" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. April 1989.

Johnson, A. Bruce. "Finding Cycles in Time Series Data" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. August 1990.

Kaufman, Perry J. **The New Commodity Trading Systems and Methods**. John Wiley & Sons, Inc., 1987.

Kaufman, Perry. **Smarter Trading: Improving Performance in Changing Markets** McGraw-Hill, Inc., 1995.

Lane, George. "Lane's Stochastics" **Technical Analysis of Stocks & Commodities: Investment Techniques, Volume 2** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1987.

Lloyd, Humphrey E. **The RSL Market Timing System: How to Pinpoint Market Turns in Mutual Funds, Futures and Options** Windsor Books, 1991

Loyo, Luis Ballesca. "Price Projections on Point and Figure Charts" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. July 1989.

McGuire, Timothy A. "Head and Shoulders: An Introduction to Reversal Patterns" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 3** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1988.

McKallip, Curtis, Jr. "A Simple Cycle Finder" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. April 1989.

Marisch, Gerald. **The W.D. Gann Method of Trading: A Simplified, Clear Approach**. Windsor Books, 1990.

Merrill, Arthur A. "Weekly McClellan Oscillator" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. September 1990.

Meyer, Thomas A. **Technical Analysis Course: A Winning Program for Stock & Futures, Traders & Investors.** Probus Publishing Co., 1989.

Mogey, Richard. "The McClellan Oscillator" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** September 1989.

Morris, Greg. "Candlesticks and Stochastics" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** August 1991.

Murphy, John J. **Technical Analysis of the Futures Markets.** New York Institute of Finance, 1986.

Murphy, John J. **Intermarket Technical Analysis: Trading Strategies for the Global Stock, Bond, Commodity, and Currency Markets.** John Wiley & Sons, Inc., 1991.

Murphy, Joseph E., Jr. **Stock Market Probability: Using Statistics to Predict and Optimize Investment Outcomes** Revised Edition, Probus Publishing Co., 1994

New York Institute of Finance. **Technical Analysis: A Personal Seminar** NYIF Corp., 1989.

Nicholas, John. "Momentum Indicators and Market Cycles" **Technical Analysis of Stocks & Commodities: Investment Techniques, Volume 2** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1987.

Nison, Steve. **Beyond Candlesticks: New Japanese Charting Techniques Revealed.** John Wiley & Sons, Inc., 1994.

Plummer, Tony. **Forecasting Financial Markets.** John Wiley & Sons, Inc., 1990.

Pring, Martin J. "The Summed Rate of Change (KST)" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** September 1992.

Pring, Martin J. "Identifying Trends with the KST Indicator" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** October 1992.

Ridley, A.D. "Price Forecasting with Cycles" **Technical Analysis of Stocks & Commodities: Investment Techniques, Volume 2** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1987.

Rusin, Jack, "The Internal Dynamics of Trin" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** January 1992.

Rusin, Jack. "The Issue/Volume Weighted Long-Term Arms Index" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** October 1991.

Shimizu, Seiki. **The Japanese Chart of Charts,** Translated by Gregory S. Nicholson. Tokyo Futures Trading Publishing Co., 1986.

Sklarew, Arthur. **Techniques of a Professional Commodity Chart Analyst.** Commodity Research Bureau, Inc., 1980.

Swancoat, Brad and Ed Kasanjian. "Forecasting Market Turns Using Static and Dynamic Cycles" **Technical Analysis of Stocks & Commodities.** September 1992.

Wagner, Gary S. and Bradley L. Matheny. **Trading Applications of Japanese Candlestick Charting.** John Wiley & Sons, Inc., 1994.

White, Walter E. "Mathematical Basis of Wave Theory" **Bank Credit Analyst,** Supplement, 1970.

Wilbur, Harley D. "A Twist on the Arms Index" **Technical Analysis of Stocks & Commodities**. November 1992.

Wilder, J. Welles., Jr. **New Concepts in Technical Trading Systems**. Trend Research, 1978.

Wilder, J. Welles "Selection and Direction" **Technical Analysis in Commodities** Edited by P.J. Kaufman, Ronald Press, 1980.

Wilder, J. Welles., Jr. "The Relative Strength Index" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 4** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1989

William, Larry. "The Ultimate Oscillator" **Technical Analysis of Stocks & Commodities, Volume 3** Edited by Jack K. Hutson, Technical Analysis Inc., 1988.

สรุชัย ไชยรังสินันท์

การศึกษา

จบปริญญาตรี (เกียรตินิยม) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรฯ
จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ Certified
Investment and Securities Analyst (CISA) Level III
จากสมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทำงาน

ผ่านงานหลายสถาบัน ทั้ง บมจ. บูนซีเม็นต์ไทย, บมจ.
ธนาคารไทยพาณิชย์ และท้ายที่สุดเข้าร่วมงานที่ บมจ.
เอบีเอ็น เออมโร เอเชีย ตั้งแต่ปี 2533 โดยดำรงตำแหน่ง¹
สุดท้าย เป็นรองผู้จัดการฝ่ายวิจัย นอกจากนี้ ก็เป็น²
วิทยกรอบรมด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิคแห่งโคงกรา
อบรมนักลงทุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ³
เป็นอาจารย์พิเศษด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิค และ⁴
Portfolio Management ให้แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม

การวิเคราะห์ทางเทคนิค Technical Analysis

